

CONGEMINATA VOX TVRTVRIS

Florentissimum
SACRORVM ORDINVM
STATVM.

Disrupta Cauea Anonymi, iteratò occinentis.

OPVS

E Manuscriptis Tractatibus GRAVINIANIS

AB ILL. D. AVGVSTINO ARDINGHELLO
excerptum,

ETA FACVLTA TEHOLEGICA PARTHENOP.

INVICTISS. ET POTENTISS. POLONIAE REGI.

DICATVM.

ex consensu Monasterij Andronici carmelitarum Disfal.

Nesp. Campanorum Typis Scorigianis M. DC. XXXIII.

Approbatio, & superiorum licentia.

Congeminatam vocem Turturis opus ex manu scriptis tractatibus A.R.P. Magistri F. Domini Graiua eruditissimi pariter, & doctissimi Theologi excerptum, summa cum voluptate percepi, qua ostenditur florentissimas Ordinum religiosorum vineas etiam nostris temporibus dedisse odorem suum. Ideo ad excitandam in animis fidelium pietatem, quæ publicè audiatur dignissimam, censeo. Dat. Neap. die 10. Augusti 1631.

Felix de Iauuario S.T.D. Deputatus.

Imprimatur.

Felix Tamburellus Vic. Gen.

INVICTISS.^{mo} AC POTENTISS.^{mo}

LADISLAO QVARTO

POLONIAE, SVECIAE, GOTHORVM,
& Vvandalorum Regi, Magno Duci, Li-
thuanix, Rufsix, Prufsix, &c.

*Moscorum, Tartarorum, & Turcarum
domitori.*

Vniuersitas Theologica Parthenopes AE. F. P.

Electissima Religioforú ;
& Cœnobitarum portio
(Rex potētissime) ad nor-
mam Apostolicam com-
posita, diuinis charisma-
tibus ditata, Regum, &
Principú mammillis enu-
trita, tamquam fidei columen, & Regnorum
firmamentum, semper ab Orthodoxis existi-
mata, ab incunabilis tamen à Satana, per suos
emissarios, varijs persecutionibus, & contra-
dictione linguarum exagitata est : tales Iulia-
nus apostata, Valens, Manichæi, Donatistæ, Io-
uinianus, Guillielmus de S. Amore, Hus, Vvit

† 3 cleph,

Cent. 13. c. 7
de gub. ecc.

cleph, Lutherus, Caluinus, Centuriatores, vo-
cantes sacra Cœnobia impietatis, et superstitionis
scholas, porcorum aras; ipsosque Cœnobi-
tas mundo mundaniores, & vanitate ipsa vanio-
res, eosque non pietatis, sed opus, & deliciarum gra-
tia Adonastoria intrare. Furori tam nefario ve-
teres Ecclesiæ Proceres, & posteriores Scho-
lastici, professione Monachi, Chryl. Hiero-
nym. August. Thomas, Bonauentura, Aegi-
dius, Waldensis viriutes restiterunt. Quo-
rum vestigia insecutus est A. R. P. F. Domi-
nicus Grauna Ordinis S. Dominici, Magister,
& nostri Collegij Doctor Incorporatus, pri-
maris Theologiæ cathedræ Moderator, qui
pro Religiosis omnibus librum illum edidit;
cui titulus: VOX TVR TVRIS, & florentis-
simum omnium Ordinum statum per Euro-
pæos, & Americanos tractus volitando decâ-
rauit. Cuiusque à quodam Anonymo de
Britannorum vicinia, vel vltima Thule, tam
insigne opus ex postularetur; Cauea Turc. ab
eadem male feriato scriptore fabrefacta (sic
enim inuectiuam attritulauit) in qua ne dum
Regulares in Cœnobijs degentes, sed etiam ad
Insulas, Purpuras, Tiaras assumpti traducū-
tur, omniaque priuilegia, charismata cœlestia,
ac si aniles fabulæ Magdeburgico stylo pelsū-
dan-

dantur, congeminata voce idem Turtur fecinxit, ad eludendum feliciter' detractionū calumnias, quæ in Dei seruos iactabat impietas, edito opusculo succisus illis horis, quibus, à prælectionibus, & lucubrationibus (quibus aduersus hæreses feliciter insudat) respirare datum est, cum alijs, suo tempore edendis tractatibus, de industria asseruato. Verum ne dilationem pateretur editio, & cōmunis defensio tam illustris portiois gregis Christi, (quæ propugnare, præcipuum est munus Doctorum, & Vniuersitatum Catholicarum) ne uè diū lucerna sub modio delitesceret, idem opus ad publicam utilitatem ex manuscriptis tractatibus eiusdem Patris Magistri, ab Augustino Ardinghelio excerptum, & collectū, tandem typis consignatum est.

Opus iam sub prælo cudebatur, quādo de M. T. ad Polonia Regnum electione, felix faustusque nunciū illuxit. Illicò de Patrono adsciscendo excogitatum, & in eā veluti fulgentissimum Sidus, & Cynosuram oculos direximus. Meritò ergo tibi consecrari, dicariq; debebat, tuæ enim virtuti dicatum, in æternitate consecratur: & si virtuti ipsi litandū foret, pectus tuum esset ara, & templum, vbi quoque iam pridem pietas, clemētia, iustitia,

cæte-

cœteraq; Regiæ virtutes posteritatis proto-
 typa collocata. Nō insolens Monasticas opel-
 las Regiæ tutelæ commendari, quādo coro-
 nas, & Imperia, suarum ditionum summam
 Monachis, quos orbis esse columnas profite-
 bantur, cum suis personis commendasse lega-
 mus: præstitit id cum Antonio Constantinus,
 cum Ioanne Theodosius. Regiæ quoque vir-
 tutes cum Monasticis, non a symbolæ. Hinc
 diademata relicta, Palatia in pauperes Cœno-
 bitarum calas commutata. Inter innumeros
 fulget Casimirus vnus Poloniæ Rex, quamuis
 rursus ob publicum bonū ad habenas Regni
 moderandas euocatus. In multis Regibus pu-
 dicitia adeò exulta, vt Cœnobiticam vitam
 agerent in Regia dignitate: vidit id Polonia
 in suis Sanctis Casimiro altero, & Bosleao co-
 gnomento Pudico. Inde quoque processit, vt
 munificentissima veteribus Ordinibus Cœ-
 nobia construerentur, quæ Regum fuerūt Se-
 minaria, & munitissima castra. In ea munifi-
 centia Poloniæ Reges nullis secundi, si quidē
 Monachos illos, qui Euangelium in tota Sar-
 matia, & cōuicinis populis Russis, Lithuanis,
 Samogitis, Liuonibus, & alijs caligine Genti-
 litatis obductis disseminarunt, tamquam Pa-
 tres Apostolicos tot Gentium, & nationum
 agno-

5

agnoscebant; diuinaque ope præstitum est, vt
 ab ea die qua Christi iugo colla subiecerunt,
 nullus vnquã REX Poloniæ A FIDE extorris-
 deprehensus sit. Amantissimo etiam Reli-
 giosorum, & Academiarum, à nostra Acade-
 mia (cuius magna pars è Religiosis diuersorũ
 Ordinum præcipuè Mendicantium, præter
 clericos seculares integratur) debebatur præ-
 sens obsequium, sub tuo enim padulamento,
 religiosorum Ordo castrametatur, innumeris
 fauoribus auctus, & locupletatus, qui Regia-
 tua pietatè constare, florere, in suis iuribus, &
 immutaze seruari proficetur; & pro tuæ con-
 scientiæ directione, è Conuentu Cracouiensi
 (qui magnum illum S. Hiacynthum Septem-
 trionis Apostolum, tuum specialem tutelare
 mundo dedit) M. P. F. Fabianum Bircouium
 Dominicanum assumpsisti. Academia quo-
 que Polonica Iagellonica in primis sub tuis
 auspicijs florentissima.

Etiam S. Ambrosius Libellum de fide, & In prol.
 religione tractantẽ Augusto Gratiano, dedica-
 uit, hanc assignans rationem: *potius fide Imper-*
ratoris, quã virtute militũ quari solere victoriã,
unde Abrahamã trecetos decẽ, & octo duxit ad bellũ,
& ex inimicis trophæa reportauit, signũque Do-
minica crucis, & nominis quinque Regum, vi-
triciũ-

Atriciumque turmarum subactis robore, & ciliis
est proximum, & filium meruit, & triumphum.
 Simile in M. T. orbis expertus est. Cum enim
 Osmania exercitus quadringētis, & amplius,
 & ducentū Tartarorū millibus, ne dū pericli-
 tanti Poloniæ, sed vniuersę pœnę Europæ in-
 teritum prælagiret, à te, Potentissimè Rex,
 mediocri militum cuneo vallato, sanctis tu-
 telaribus, publica charitate, & Religione mu-
 nito, dissipatus est; ad ignominiosam fugam,
 & emendicata fœdera Osmanem compellē-
 do, maiori triumpho quam si iugulo cecidif-
 set, non minus de viribus, & externa potētia,
 quàm de hostium animis triumphando. Nec
 dissimiliter triumphasti, quando Moscouitz,
 quos nec funesta bella domare potuerunt, &
 si in cultu dissimiles, & aduersarij Catholicæ
 fidei, quam cum lacte suxisti, patrijs supersti-
 tionibus inescati, tandē pertinacia velut gla-
 cie dissoluta, virtuti tuæ cessere, & indomitas
 ceruices tuo imperio subiecerunt, & in vtra-
 que victoria nouum vincendi genus enituit,
 vt nec de trophæis intumesceres, sed ad soli-
 das virtutes, quibus ab infanzia Regio gressu
 incumbere cœperas, plenissimè possidendas,
 aspirares. Omnia tamen hæc tui tyrocisij ele-
 mēta, primæque lineæ, omnibus numeris ab-
 solutas

solutas veteranorum multorum Ducum
 operas superarunt, & futurorum gestorū spe-
 cimina manifesta, vt framea super tuum fe-
 mur accinctus, intēdas ad bella aduersus fidei
 hostes, prosperè depugnes, quousque prostra-
 tis Catholicę fidei hostibus, Schismaticis sub-
 latis, Turcis dissipatis, prosperè sis (totius Chri-
 stianitatis bono) feliciter regnaturus. Seruet
 D.O. M. virum dexterę suę ad tuendam Ca-
 tholicam fidem, sacras Religiones, & Acade-
 mias seruādas (hęc enim Regnorum sunt re-
 tinacula) & ad perduelles Christiani nominis,
 & Orthodoxę fidei hostes retundendos. Sic
 precamur. Vias Deo, vias cęlo, vias æter-
 nitati. Neapoli in nostro Collegio die 24. De-
 cembri M. D. XXXII.

*Fr. Greg. Danielis de Tripalda Ord. Præd. S. T. M.,
 & S. Collegij Theol. Neap. Vice Cancellarius.*

*F. Stephanus Farætanus S. T. M. Prou. Ordin.
 Carmelit. Decanus Collegij.*

ILL:

ILL. D. A V G V S T I N I
A R D I N G H E L L I F L O R E N .

Collectoris Argumentum.

*De Congeminata voce Turturis Grauiniani pro
sacris Religionibus SS. Augustini, Benedi-
cti, Brunonis, Dominici, Francisci, Car-
melitan. Theatin. Barnabit. &c.
& de descriptionis causa.*

Vblicam causam simulans quidam Versipellis Anonymus, librum caueæ construxit, fingendo se Eminentiss. Card. Bellarmini, cum sua matre inclyta Societate Iesu patrocinium suscipere, vt maiori scandalo, religiosorū asserta scandala euulgaret, veteres Ordines sugillaret atque traduceret, ipsamque Societ. adulatoriè super omnes extollèdo deijceret, & iurgia, & discordias inter antiquas, & nouas familias religiosas disseminaret. Non prima hæc astutia, nam teste P. Iacobo Gretzero in opusculo dicto *Versipellio hæreticus*) ab Anonymo altero ante aliquot

quot annos prodijt Epistola Italolatina, vbi sub velo, & pallio laudandę religionis Iesuitarum, tam insignem familiam impugnat. Hoc & prestat Anonymus sub Patroni, & aduocati pallio sicam occultans, vt mactet, & perdat. Tales certę Anonymi (vt eorum proprius propheta Erasmus scripsit (epist. 9. ad Comitę. Heluet.) qui tales emittunt Libellos plusquam famosos, sine loci, Typographi. authorisque titulo, nec famosos tantum, verum etiam diffidorum; & hæreseon disseminatores, etiam apud Ethnicos puniebantur pœnę capitis supplicio; & quod apud illos erat capitale facinus, nunc quorundam ludus est, qui sibi videntur Euangelicę doctrinę propugnatores.]

Quantum vero vberem diffidorum segetem caueæ structor subministret, quot paradoxa effutiat, in hoc tractatu deprehendes, & ex eorū indiculo mox apparebit. In eo totus est Anonymus Britannicus, vt vitia regularium inculcet, de charismatibus doleat, de austeritatibus murmuret, de assumptis ad Thyaras, Infulas, Purpuras & titulis Doctorū, Inquisitorum sinistrę sentiat. Nouellus Magdeburgicus reuixisse videtur, è cuius Libello, iisdem capitibus, quibus Magdeburgenses Religiosorum, & Prælatorum Ecclesiasticorum exaggeratis defectibus suas centurias implerunt, supplementa attexendi succenturiatis, & materia in sacros Domini detrahendi, abundę preparata est. Hic finis ficti propugnatoris Societatis, eiusdem, & omniū Ordinū oppugnatoris.

Ad Anonymi impietatem retundendam congeminauit voces Grauinianus Turtur, obiecta crimina refellendo, pacem inter omnes Ordines procurādo, sine partialitate omnes defendendo, illius sententię S. Bernardi memor, videlicet.

Ser. 19 in
Cant.

10
VOX TVRTVRIS NON PRINCIPATVM TE-
NET, SED CONSORTIVM, AMIGOS HA-
BET, NON SERVOS, NEMINEM SVSPI-
CIT AMOR, SED NEC DESPICIT
QVIDEM: IN SE IPSO CELSOS,
HVMILESQVE CONTEM-
PERAT, NEC MODO
PARES, SED VNVM
EOS FACIT.

*Vive Lector, & vale, & hoc opus à me excerptū tamquam
propugnaculum sacrorum Ordinum lege, & venerare.*

ALIVD

ALIVD ARGUMENTUM.

*Contentum in epistola Grauiniana, suo opusculo
M. S. præfixa, à Collectore in hoc opere
collocatum.*

Anonymo de Britannorum vicinia, nouo Luciano,
structori Cauæ malè feriato, falsò Vindici
veritatis asserto.

*Frater Dominicus Grauina S. T. M. Ordinis S. Do-
minici, fidem in corde, & ostium circumstantia
labijs deprecatur.*

Ignem maioris gloriæ est (vt docebat
Hieronymus epist. 25. ad Augustin.)
cum hæretici Catholicos detestantur
(præcipuè Deo dicatas personas) pari-
que odio persequuntur; vt quos gla-
dijs nequeunt, voto interficiant. Ela-
boraueram ad obturanda hæreticorū
ora anno 1625. tractatum, cui titulus: Vox Turturis, ad
ostendendum etiam num florentissimum sacrorum
Religionum omnium statum, piam mentem Eminē-
tissimi Cardinalis Bellarmini exponendo, reporem
negligentium Cœnobitarum sub typo Columbæ de-
plorantis, cum post annos sex ab eius obitu, nescio quis
nouus Lucianus, occultato nomine (fortè de castris hæ-
reticorū prodiens) librū hoc titulo vndequaque emē-
tito euulgauit [Cauca Turturi malè contra gemen-
rem Eminētissimi Roberti Cardinalis Bellarmini Co-
lumbam exultanti, à Theologo veritatis vindice stru-
cta, & à Georgio Riedelio. S. T. D. Ducalis Collegij
Eccles. apud Landshutanos Decano, & Serenissimi
Electoris Bauariæ Consiliario publicata. Mona-
chij apud Nicol. Henricum 1631.] illum scopum sibi
præfingens, si Catholicum esse se simulans, quasi So-
cietas Iesu à Turture offensa esset, pro illa partes agere
vidretur tāquā defensor, sub defensione tamē inimi-

†† 2° cus

eus, Cadmaeos dentes serens vt armatae acies prodirent,
 & ex incauta laudatione Societatis supra veteres, odij
 feminaria strueret, & ex altarum depreffione fomenta
 simultatū ministraret; vt soluto inter ceteros religio-
 sos, & Iesuitas charitatis, & vnitatis, quò sunt colligati,
 vinculo, hoc quoque esset; cum alijs obiectis crimini-
 bus, **finestra in Religiosos tragediæ argumentū.** Olim
 vt Philosophos, & cum Philosophis Philosophiam ab-
 legare ab orbe, vt è cælo suos Deos, eliminare studuit,
 Lucianus ille Athæus Apologiam scripsit attitulatā,
 Reuiuiscetes, vt causam redderet, cur toties in Philo-
 sophos inueheretur; **communē enim nomīne,** vetustio-
 rum præcipuè Philosophorum, in quibus fabatur, quod cō-
 tumeliosissimè omnes Philosophiæ cultores, viros de
 tota virtute, & rebus mortalium optinè meritos pro-
 scidisset; ita se se defendit, vt diceret: se minimè negare
 obiecta, sed consilio, & ratione adductum, hæc, & plu-
 ra obiectisse, & obiecturum, non quidem in veros Phi-
 losophos, sed in eos, qui nomine illo tantum se iacta-
 rent, cum interim non modo Philosophiam verā igno-
 rant, sed planè diuersa etiam à præceptis, & regulis
 illius factitent. Proinde se non modo non supplicio
 dignum esse, sed contra etiam præmijs tamquam verè
 Philosophiæ amatorem, & asserctorem donari debere.
 Itaque veritatis, honestatis, & synceritatis amatorem se
 fingens, Philosophiæ domū adiit, diserta oratione eius
 laudes recenset, solos illos Philosophos, tamquam &
 Deorum inimicos pronunciandos, nullis vel paucis
 coronis, multis tamē cauterijs exustulandos. Hæc ve-
 nisti Luciani vafricies, vt Philosophis derisis Philo-
 sopheriam quoque irridendam ostentaret. Non dissimi-
 liter nouus Parrhasiades in religiosorum traductione
 processit. Vt enī cœlestem illam Cœnobitarum
 tantopere à Sanctis commendatam Philosophiam, eò
 acrius quò sub pallio zeli permotus, impeteret, depre-
 hensus non semel cum suis Symmisticis Cœturiatoribus
 statum religiosorum, eiusdemque professores tamquā
 hominum monstra proscidisse, eam excusationis cau-
 telam meditatus est: vt probrosos diceret se veluti im-
 postores

postores, & deceptores insectari, & tamquam nullius momenti sint deridendi, & contemnendi; coeterum probos plausu excipere, & venerari; & ut admirandi, & colendi haberentur; verborum apparatu rem agere conatur, quo antiquus ille Lucianus aduersus Philosophos, imò & ipsam Philosophiam apud eosdē Philosophos perorabat. [Videbam, ait, multos non Philosophiæ, sed gloriæ tantum, quæ ex ea capitur studio teneri; & in his, quæ sunt in promptu, & vulgaria quæque cuius imitari sit facile, viris bonis valdè similes esse, Barba dico, gressu, vestitu, vita, authoritate, & factis speciei contradicere, & studia vestris contraria amplecti; ac perfectionis dignitatem corrumpere indignabar. Eaque res mihi videbatur similis esse Tragico histrioni molli, & effeminato, qui Achillem, aut Thesæum, aut Herculem ipsum ageret, cum tamen neque incederet, neque loqueretur heroicè, sed sub larua cuiusmodi lasciuiret, ut nec Helena, nec Polixena, cum id earum modestiæ minus conueniret, tolerare possent. Nec se continuisset Hercules Callinicus, quin ocysimè ralem claua percussus contriuisset, ipsum inquam, & personam illam, quæ tam effeminatè eum representanda contaminasset, & cum ipse talia vos ab illis perpeti viderem, non tuli hypocrisicos impudentiam, quod cum finis essent, personas Heroùm assumere, vel Cumanum illum Asinum imitari auderent, qui leonina pelle indutus Leo quoque ipse videri volebat, cum aduersus Cumæos ignaros valdè asperum, horrendūq; rugitum ederet, donec quidam hospes se leonem, & asinum videre sæpè arguit, & fuste cædens insecutus est. Sed quàm mihi videbatur maximè indignum hoc erat, quod nemo non eorum, qui ex iis quempiam viderent flagitiosum quid, aut turpe, aut impudicum committentem, Philosophiam ipsam accusabat; illicò etiam Chrysippum, aut Platonem, aut Pythagoram, vel cuiuscumque cognomen, vel cuiuscumque doctrinam delinquens ille assumebat, & ex eo quod malè viueret, aliquis de multo ante defunctis malè sentiebat. Equidem ego cum hæc viderè non tuli, verum eos redar-

gue-

guebant & à vobis fecernebam.] An non similia no-
 nus Lucianus orbi instillat, vt religiosas personas, cum
 eorum statu pessundet? V. G. non esse cum habitu, &
 barba religiosorum mores conformes, vitam speciei
 perfectionis contraire, tragicorum histrionum genus
 sub larua religionis personarum Heroum antiquorū
 assumere; hypocrisicos impudentiam affectare, vt non
 homines, sed simiæ, & asini Cumani. esse videantur, vt
 propterea ex eorum malis moribus religionis status è
 suo gradu deiciatur, quæ huiusmodi in sinu suo alat
 professores: malèque audiant ipsi quoque talium Or-
 dinum Principes, & institutores, quos & si cum ipso re-
 ligious statu à prauis professoribus se seuerè iungat,
 eò magis inuoluit, quò vulgo, & in publicum mysteria
 non pàdenda euulgat, vt ex personis traductis, ipsa quo-
 que cœlestis Philosophia regularium infametur.

Sed qua experientia eos Philosophos Lucianus ve-
 tus putauit conuincere, nullo modo sapientiæ cœlestis
 amatores, sed potius præstigiatores, & simplicium de-
 ceptores? si ad arcem Philosophiæ, vbi veracitas, synce-
 ritas, & aliæ virtutes eandem associabantur, euocaren-
 tur, vt duæ minæ singulis darentur, & sesamina placentia.
 Quare repleta arce cum clāgore confidentium, vbi
 ad donorum distributionem vêtum est, nec vnus plus
 alio acciperet, tanta contentio orta est, carica, & auro
 inescati, vt pauci oleagina, multi stigmatè notari digni
 deprehensi sint, & in risum etiam cum Philosophiæ
 ignominia theatrū solueretur. Simile præcessit (ex eo
 dē Luciano) in quodā Rege Aegypto, qui fertur, Si-
 mias tripudiare docuisse, eaque animalia (nā ad imitā-
 dum humanas actiones maximè sunt apta) celerrimè
 didicisse, vt purpureis vestibus induta, & personis cir-
 cundata saltarent, idque spectaculum multo tempore
 claruisse, donec spectator quidam urbanus, quas nuces
 in manu habebat in medium proiecit, quibus conspe-
 ctis simiæ saltationis oblita id quod erant simiæ, pro
 saltatoribus fuerunt, & personas conterebant, & vestes
 discerpebant, & pro fructu inter se pugnabant, ita vt
 Pyriches ordo solueretur, & à theatro irideretur. Sic
 derisit

derisit Lucianus ille pugnantes Philosophos cum scenica turba dicens: [Ita Philosophi viuunt ac si dogmata tantū legerint ac meditati sint, vt contraria exercent, etenim quæcumque dicunt, vt contemnendas esse pecunias, & gloriam, solumque honestum bonum putandum ita vocandum, & res hæc splendas esse despicendas, & cum ipsis æqualiter conuersandum. Eximia sunt o dii, & scita, vt summopere miranda profectò. Verum hi hæc ipsa mercede docent, & diuites admirantur, & pecuniis inhiant, cuniculis iracundiores, leporibus timidiore, simijs blandiores, asinis petulantiores, felibus rapaciores, gallis contentiosiores, itaque risum mouent quū de his rixantur, & circum ianuas diuitū se inuicem pulsant, & in conuiujs frequentibus epulantur, in eisque tedium laudando pariunt, ac præter decorem sese ingurgitant, & quærule apparent, & inter calices inuicunda, & absona philosophantur, ac merū, non ferunt] & mox. [Illud verò omnium est turpissimum, quod cum vnusquisque eorum nullius se rei indignum profiteatur, sed solum diuitem esse sapientem vociferetur, paulò post tamen poscit, & ni accipiat stomachatur. Ex his autem defectibus illud malum nasci pronunciat, quod idiotæ quorquot comporant (& his similia cernunt) rident scilicet, ac Philosophiã conspuunt, quoniam eiusmodi educat piacula] & hic Lucianicæ fraudis scopus, vt ex defectibus Philosophorum ex contentione, & emulatione exortis, ipsum Philosophicum institutum ad ipsum nudum nomen contrahatur.

Eadem vestigia nouus Lucianus insectatus est, verbis fingens Philosophiam Monasticam reuereri, factis autem, in eandem arietando, destruere satagens, fingens se coram eadem in propria Sede, & arce consistentem veritate, & sinceritate associatã, tãquã veritatis vindicẽ in præconia Philosophiæ, prorumpere, impetere verò homines eandem profitentes, ab illius tamen institutis degenerantes, vt potè ambitionis inanis fastum, auri, & rerum temporalium cupidissimos, de principatus gloriola contententes, atque pugnantes, larvatas simias

mias ad capiendas nūces, & illos memoratos Philosophos palliatos, barbatos, pro auro, caricis, principatu sapientiæ, ad necem vsque pugnantes, per omnia imitantes; & simul, & semel ne dum bonos admixtos malis, & puriorem portionem, vt fingit, ab impuriori parte dilectam eluderet, sed ipsi quoque cœlesti Philosophiæ illuderet, quasi ista piacula, & immites feras alat in castris Dei omnipotentis; eamque irritam, & dehonestatam, & re, & titulo sapientiæ, & religionis spoliaret. Hic astus Lucianicus in caueæ scriptione. At tecum alloquar, & cordi tuo dilectionis potius, quam odij imprimam vulnera.

Parcere maiestati relig. debueras, & multitudini innocentiū, nec in materiam derisionis proijcere saluas decurrentes in barbam David. Quod si aliqui preoccupati religiosi erant in aliquo delicto, non a te, sed ab iis qui spirituales erant, instrui debebant in spiritu lenitatis [Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me (dicebat ille) oleum autem peccatoris non impinguet caput meum] Quomodo poterat in te esse misericordiæ, & charitatis spiritus, qui a Dominico grege aberrans (vt sapientum est existimatio) non habes spiritum vnitatis: nō ex eo processit correctio, sed ex abundantia cordis, & adipe iniquitatis detractio emanauit, ideo lingua cędens proximos, imò & Christos Domini vulnerans, calamum quassatum contriuiisti, linum fumigans extinxisti, & in spiritu vehementi cupis conterere naues Tharsis. Dolosè sup cęteros nobilissimā portionem gregis Christi extulisti religiosos, vt si suam iustitiam qualem depingis assererent, conuertens te ad verba malitiæ, & hos quoque iudicares, vt & cœteros diffamasti. Oblatrantem te, & adulantem velut inimicum inspicio, & vltorem, alias (vt legit Augustinus) defensore. Cum tuus iste Libellus prodijt, ore sacrilego, & verbis impijs, obstrepentem aduersus religiosos Religionem, & Deum, contempseram, tutum arbitrās cum homine atheo, & cerebroso cōtentiosum funem, non ducere, rectè iudicans errantis imperitiam silentio spernere, quam loquendo dementis insaniam pro-
uocare.

uocare. *Legem*: Ne respōdeas stulto &c. ne sibi sapiens esse vidicatur. At quia studio magis contradicendi, quam voto discendi scribunt. peruioces, & malunt sua imprudenter ingerere, quam sapientum dogmata audire, rationabiliter existimabam non congregi tecum, quando facilius esset, & leuius, turbulenti maris concitos fluctus retundere, quam tuam rabiem fusioribus donorum, & charismatum cœlestium tractatibus coercere. Si solum in me esses debacchatus, meas iniurias dissimularem; nunc verò quia polymitam vestem Christi proscindis, quam in vestitu deaurato circumamictam diuersorum Ordinum varietatibus sponfa induit, & quod peius est, Infulis, Purpuris, Tharis insultas, execrabilis præsumptionis temeritas, & effrænis impunitas arguenda. Illos ex professo lacestisti Luciane, qui eò differentius virtutum titulos referunt, quò, & pressioribus vestigijs Apostolorum institutis adhæserunt. Tales sunt religiosi qui (vt ait Petrus Blesensis in inuectiua deprau. suorum operum) in humilitate, hospitalitate, obedientia, charitate, & cœteris quibus regnum Dei rapitur, & possidetur, indefessa sollicitudine se exercent. [Hi carnem deprimunt, spiritum erigunt, vitam in terra ducentes Angelicam, Christo militant in tenuitate ciborum, in asperitate vestium, in vigiliarum excubijs, in psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, in confessionibus, in disciplinis, & lachrymis, in cœlestium suspirijs, in ignitis compunctionibus, in iubilationibus, arcanis, in excessibus mentis, dulcibusque susurrijs, in quibusdam cœlestis gloriæ experiencijs, in amplexibus sponfi.] Quomodo dissimulare poteram, quod cum per Vniuersum balsamū gloriose opinionis in odorem effunduntur, vt sint bonus odor Christi in omni loco, & odor vitæ in vitâ; tu effecisti vt essent odor mortis in mortem? sedens dolosè, detractionem faciendo, aduersus fratres, & filios dilectos Ecclesiæ locutus es, ex praua detractione, & mellita laudatione scandala seminando, assumente omnia verba præcipationis lingua dolosa, sicut nouacula acuta dolos faciente, radendo, & palpando, vt

†††

totam

rotam faciem Religiosorum dehoneſtates . Palpas dū vni parti fauere te ſimulas , radis , & decaluas dum aliorum Ordinum famam velut capillos amputas . *Tota die* (dicebat Dauid) exprobrabāt mihi inimici mei ; & qui laudabant me aduerſum me iurabant . Vtrumque nociuum , & acerba detractio , & adulans laudatio . hæc apertè proſternit , illa inſidias ſtruit , vt deiiciat , & ſi extrinſecus blandiatur , interius ſequit . Hic hæreticorum character (ait Gregor. exponens hunc locum) in cauſa enim Dei ſubdolè , & fallaciter intendendo , & eſſe ſeſe in corpore Chriſti ſimulant (& eſſe bonorum religioſorum defenſores) & pacem Eccleſiæ , & religioſorum occulta (vt facit Lucianus) machinatione perturbant . Acuat nouus Doegh nouaculam ſuam quantum poteſt , ſimulet zelum verſipellis , detecta iam eſt fraus , ſcimus quod ſcriptum eſt . Qui dimittit aquam caput eſt iurgiorū . Dimiſiſti detractiois , & partialis laudationis fluentia , vt detractioe , & adulatione ſcopum tuæ ſcriptionis obtineres , ſed arguam te , & ſtatuum contra te faciem tuam , vt tua malitia conuincatur . Vtinam tacuiſſes , vt prudentior appareres . At vnde me noſti quem in indiuidualibus conditionibus expreſſiſti , & momordiſti ? Non expectabo vulnus , ab hoſte tuli . Licet autem faciem tuam non viderim , ex tuo ſtylo noſci poteſt intus , & in cute . Non difficile fuit tibi impugnare abſentem , at (ex Hieronymo) delicata doctrina eſt pugnam dictare de muro : nec difficile reſpondere , cum facile deprendatur , quod ego in opere meo ſimpliciter ambulauī , tu doſoſe egiſti cum lingua tua ; bonum triticum ſeminaui , tu inimicus homo ſuperſeminaſti zizania , quæ ne bonum doctrinæ ſemen ſuffocent , reſecanda . Epistolam breuem tantum hanc ſcribere decreueram , ſed exuberans materia tuæ opellæ , non paſſa eſt epistolare compendium , propterea ſingulis tuis paradoxis quibus Religioſis , Prælatiſ , velut nouus Goliath inſultas , integro tractatu occurrere decreui , & cum alijs meis tractatibus in lucem ſimul , ſuo tempore edendis , attexere ; iſdem propugnaculis , quibus S. Thomas Aquinas de impugnāribus religioſos triumphum reportauit , ſacras religio-

nes

nes tuendo. Spiritus eterne veritatis det tibi diuide-
 re lucem à tenebris, reprobare malum, & eligere bo-
 num, vt cum illuxerit menti tuæ, quod verum est,
 exuffles quod ex falso est, De publicatore autem ope-
 ris Reidelio, conficto consiliario, bene tamen malè
 consulto, qui nec Turturis opus legit, & Hyperaspis-
 tem Vindiciam se prodidit, illud accipiat: Non esse
 hunc nouum procedendi modum ad publicandas
 Philippicas, Anonymos auctores fingere, cū fictis euul-
 gatoribus. Præstitū id cōtra P. M. Hbrahā Bzou. annal.
 conditorem, euulgata illa Satyra sub nomine Cancel-
 rij Heronarthi Boijcij, quam iste Dominus, vt suppo-
 sititiā est execratus. Sub Theologi cuiusdam nomi-
 ne prodijt consultatio illa ad equitem Polonum: cui
 religioni, sua, & nepotem addicere debuisset: quæ reli-
 giosorum quoque statum proscindit. Biga aliorum
 duorum Theologorum de transferendis Cēnobijs re-
 cuperatis ab A catholicis, ad scholas, & Parochias, vbi
 pariter Religiones traducuntur, & eorundem defen-
 sor sub nomine P. Pauli Layman (quem authorem,
 non credo) nouissime euulgata, vbi quæ in Vindicia-
 nico opere transcripta sunt, asseruntur. Omnis ergo
 ista fictorum Anonymorum, vel defensorum turba
 imaginaria ad Cycnos in solitudine morantes, & sibi
 solis canentes, Deo seruientes, in psalmis, hymnis, exsi-
 bilat, qui etiam ad mūdāna commercia inuitati, velut
 ab Hirundinibus illis (quod perbelle S. Greg. Nazian-
 zenus descripsit ad Celeustum) aptè illud Pindari v-
 surpant [nūc cāturos Cygnos cū graculi tacuerint.]

I N D E X

CAPITVM

Contentorum in Cauea Turturi stru-
cta ab Anonymo, impressa Mo-
nachij 1631.

- I. cap. Qua fuerit Turturis excitandę occasio .*
II. cap. Turturis ipsius vox, habitus, & natale solum .
III. cap. Qua mente Illust. Bellarm. columbę gemitus induxerit .
IV. cap. Specialia de plorantium, & plorandorum oppositione .
V. cap. An Grauina Cardinalem legitime excuset .
VI. cap. Multitudo an Paucitas laxorum religiosorum asserenda sit .
VII. cap. Regularium scandala expenduntur .
VIII. cap. An aliqua necessitas regulares ad disciplinę remissionem adigat .
IX. cap. Grauinę demonstrationes, quod regularium Ordines hadie in uniuersum floreat examinantur .
X. cap. V. Cardin. Regularium defectus plangendo aliquos vitiorum neuos contraxerit .
XI. cap. An eiusdem gemitus cuiquam nouerint .
 XII.

XII. cap. *Parerga de secularium in Ordines ad-
missione.*

XIII. cap. *V. Societas Iesu alijs se Ordinibus præ-
ponat.*

XIV. cap. *Cur Grauna eidem in in posteriora se-
cula malè ominetur.*

XV. cap. *De more dimittendi ab Ordine Graunę
minus probato.*

XVI. cap. *An & quantum Societas Iesu aliorum
regularium spolijs fuerit locupletata.*

XVII. cap. *Num Grauna finem suo Turcari
propositum affecutus sit.*

Operis conclusio.

IN-

INDEX ALTER

Paradoxorum Anonymi,

Quae in dicta Cauea continentur, & in hoc opere confutantur.

Lib. 2. cont.
Parmen. nō
procul a fin.

Declarè S. Optatus Mileuitanus, Donatistas Manachorum, & religiosorum praeipuos, & iuratos hostes, eo etiam titulo perstrinxit, quod ne dum eorum statum proscinderent, sed & personas quoque maledictis, scommatibus, falsis criminationibus onerarent. Linguas vestras, dicebat, acuiatis in gladios quos mouistis in mortem non corporum, sed dolorum. Iugulastis non membra sed nomina. Quid prodest, quia viuunt homines & occisi sunt honores à vobis? valent quidem membra, sed erepta portant funera dignitatis. Per easdem semitas incessit nuperus quidam Anonymus aduersus sacrorum omnium Ordinum florentem statum; & in Deo dicatas personas, in Cænobijs sanctissimā vitam transgentes, multa ne dum paradoxa, sed & paradoxetera pronunciauit, in sua cauea Monachij edita anno 1631. apud Nicolaum Henricum, quae solidè, iterata Turtaris voce, confutantur in hoc opere (ad sequentia capita restricta) cui, ad intelligentiam mentis oppugnantis, & respondentis, initio hic indiculus praepositus correspondens pagellis sui libri impressionis Monachiae. & in margine eorundem capitum, sunt numeri filiorum huius operis, ubi Anonymi paradoxa confutata lector reperiet.

PRI-

PRIMUM CAPVT *Paradoxorum, continet diffamationem religiosorum per assertionem scandalorum.*

Consuetur
hæc capita
in hoc opere
F. 31. 63. 93.
& seq. 104.
113. & seq.
143.
Fol. 45. 46.

I. In religionibus grauia, multiplicia, orbi nota scandala reperiuntur. habetur in dicto lib. p. 8. 28. 51. 61. 65

II. Proinde publicanda, quando de illis est fama publica, & regulares lapsi de illis non satisfecerint. pag. 16.

III. Iustissime infamia denotari possunt religiosi, quando ipsi propriam famam prodigunt 126. nam & iustissime peccator hac quoque poena muldatur, ut qui beatis assimilatur fame etiam dignitate priuetur 125.

Fol. 113.
F. 214.
Fo 525. 526.

IV. Ex studio emendationis, & spiritualis profectus gratia, res licita est ex Doctorem sententia aliorum defectus recenseri. 253. subinde etiam recte pronuciari posse paucos ex regularibus laxis salutem adepturos esse eo quod raro solide respiciant. ibidem.

V. Quando stykum acuiumus contra hæreticos, tunc defectus Religiosorum exemplare non possumus, possumus vero cum paraneticè loquimur. pag. 34.

VI. Quare tunc defendenda sunt religiones, cum aliquis profectus, vel emendatio inspicitur. pag. 141.

Fol. 69. 47.
Fol. 339. 140

S

SECUNDVM CAPVT *de floracionem, & relaxationẽ religionum confingit.*

I. In religionibus, non Ceturia, sed nec Decades perfectorum possunt numerari p. 111. proinde nonnisi, cum atatis nostre dedecore antiquorum agmina recensentur ob mores illis antiquis beatis abssimiles 97. 99.

F. 196 & in
Append.
Fol. 164. 165

II. Minimè floridus est religiosorum presens status. 39. 47. 88. 89.

F. 85. 86. 87.

III. Pauci in eo mundo crucifixi. 93.

Adeo Fol. 149. 150.

- I. *Aleo infecunda vinea religiosorum, ut vix racemi colligi possint* 47. 241.
- fol. 85. 86.
Soz. 503.
- II. *Religiones ante, & post Concilium Tridentinum deformatæ.* 41. 49.
- fol. 75. 78.
- III. *Ardere flammis antiquã portionem domus Christi, veterum scilicet religionum* 81.
- fol. 133. 134.
fol. 490. 491.
& in App.
- IV. *Vix seni aut deni produci possunt ex vniuersis Regularium Chronicis, qui in Theutonia Imperio doctrina, vel sanctitate floruerint* 235.
- fol. 487.
480. 490.
- V. *Heretici in opinione confirmantur, quod intra suos fines, in dictis religionibus, nihil generosũ, & excellens, sed meri pepones, allia, & nasturtia nascantur. ibid.*

S

TERTIVM CAPVT ineptitudinem religiosorum eorumdem pronunciat, in predicatione Euangelica, & Sacramentorum administratione.

- I. *Pauci reperiuntur in religionibus Mendicantibus apti ad missiones, & conuersionem infidelium* pag. 98.
- fol. 169. & seq.
Vsq. ad 181.
- II. *Aliorum religiosorum multitudo aliorsum velificat ibidem.*
- fol. 180. 468.
fol. 173. 174.
- III. *Ad perfectionem nõ properant, qui pauculis secularibus conuertendis insistant.*
- IV. *Vbi nõ est Ordo Iesuitarum, non apparet gemina sacramentorum frequentia, rudium catechismi, nec ab alijs hæc, & alia exercitia suppleantur, ubi illa deficit* 219.
- fol. 452. 453.

S

QUARTVM CAPVT religiosos fugillas, de virtutũ carentia, & deformatione, & damnãdorum numero.

- I. *In magna hominum multitudine, mortificationem, humilitatẽ, pacem, & concordiam animorum diũ conseruari*
- fol. 81. 81.

seruari non posse, quod, neque in hac usque diem factum est, neque fiet 45.

Fol. 81. 82.

II. Semel collapsam religionē, nunquam, aut. vix reformari posse, & reformationes non ob leues, vel paucorum, defectus introductas 38. 49.

fol. 76. 88. 89

III. Omnia potuerūt sic ordines efforuisse, ut toti essēt absque macula, & ruga, & toti ex viuis membris constarent. 183. imō in omnium initijs totus ordo imminuit à culpis, quia nullibi bona arbor malos fructus producit 182.

fol. 319.

IV. Paucissimos pie victuros, & saluandos regulares; plurimos salutem perdituros. 8.

Fol. 36. 37. 225.

QVINTVM CAPVT ordines deicit, & splendorem obfuscat, impetendo martyria, miracula, visiones, & reuelationes, Doctores, Inquisitores, Episcopos, S. Rom. Eccles. Cardinales ab Ordinibus sacris assumptos.

I. Non habetur florentissimus status religionum ex patris eorum, qui pro Domino osterunt, & in Chronicis Ordinum leguntur, nam ex morte illata à Barbaris, vel hereticis, & ex ipso martyrio precedentis sanctitatis testimonium non colligitur: cum alio fine, quam Christi causa occumbere potuerint, nempe ex occidentium auaritia, timore politica euerisionis, ipsorum occisorum temeraria pro uocatione, spontanea oblatione 94.

Fo. 153. 154. 155. 156. 157 158.

II. Inaniter recensentur, ad confusionē hereticorum miracula, martyria, rigor vite, vel penitentia in Chronicis regularium descripta, cum hæc illi ut superstitiones, & somnia habeant 233. 234.

F. 484. 485. 486.

48. 485. 486

III. Hodie visionū, ut diuinationū insolita apud regulares audacia emerit, prout quisque magis se à publico contrahit, & orationi intentus est 96. 97.

fol. 164 166. 167.

IV. Ad fastum, & spumas huius seculi pertinent tituli Doctorū, & Inquisitorum pag. 178. proinde nec cōmendandē

fol. 308. 309. 311.

† † †

dandē

*dande exemptiones, prerogative, privilegia eorundem
ibidem.*

*IV. Nec Ordini splendor habetur ex ijs qui ad Ecclesia
sticus dignitates assumpti. Unde non sunt proponende oculis
fol. 186. 187. Regularium THIARE, PVRPVRARAE, sunt a xieluo
dinum resplendens in vitro quod epotatum mordet. ut sa-
huber pag. 101.*

V. Proinde ab Episcopo oculos auertēdos, ut a feminis 102.

*VI. Neuis Rechabitis non proponendi crateres, & vina
F. 305. 306. 307. preciosa, videlicet gemmate mitrae, purpure cum aurora
certantes 177.*

*VII. Similes splendores admirari lixas, et c. lones; quare
fol. 507. non inuitādi plebei ad cœnacula, & cameras peristromatis
ornatas, relictis officinis ubi sordida, & vitia instrumen-
ta, vasa opificum sordida inuisuntur, & iumenta. Quare
F. 509. 510. nec horum nomina in Fastis religiosorum recensenda,
sed solum pauperum, eorumque selectorum, ea namquam
vota edificant, nec curant, & in gloria sunt. 245.*

*VIII. Præstat ab infirmis fructus, qui ab exaltatis regu-
laribus in Ecclesiam Dei redundant, piè ignorari. 103.*

S

*SEXTVM CAPVT austeritatem, & pia exercitia
religiosorum eliminat.*

*I. Vigilia preces, lacryme, tristiores inedia, fetosa stragula,
fol. 159. 160. 161. 162. la, assidua verbera, & quicquid asperitatis regula, vel deuotio
cuiuscumque excogitauerit, hæc omnia cum spiritu
Acediæ coniuncta 95. 96.*

*II. Perfectio religionis non est ex austeritate metienda,
fol. 194. sed si leuia, & aspera ad finem iuuandi proximi collimen-
tur [id verum præcisè; falsum, quando, cum austerita-
te vitæ etiam proximus ædificatur] pag. 107.*

SEP-

SEPTIMUM CAPVT, circa recipiendos, canones no-
uos contra Sanctorum veteres, & illibatos continet.

III. Prudentiā vix est, ineptos secularibus, negarijs neque
multum conferre posse religioni pag. 154. fol. 268. 269.
270. 271.

IV. Ante decimū octauum annum, non sunt admittendi
Tyrones ad religionem pag. 150. fol. 256. 257.
258. 259.

V. Nec etiam recipiendi valetudinary, spirituales, sed
sani, & fortes, fores adire debent. Monasterij 154. fol. 263.

OGTAVUM CAPVT continet grauissima didicera
contra regulares veteres.

I. Familiaritas incauta cum heretico, & cum ipsū
colloquia, non modo Monasteria, sed & integras Ordinum
Prouincias exhauerunt, & lectissimam Ecclesia portio-
nem in Tartari spolia verterunt 86. 87. fol. 141.

II. Perditorū Ordinum author regularis, an hereticus?
ille posuit oua, hic exclusit: iste tibus cecinit, ille saluauit:
vnus syrenes, & saliana inuexit, alter cupidus inuastit;
sicam hereticus sub osculi blandimentis lateri infixit, Mo-
nachus iEtna non cauit. 87. fol. 142. 143.
144.

III. Heretici Iesuitas proscribūt, alios religiosos benigne
retentos alunt, non enim mordent lapidem, qui eos non
ferit: originem suam agnoscunt, eique cognatam fabolem
odisse nequeunt. 146. fol. 250. 251.
252. 253. 254.

IV. Multos in habitu Monastico dānari, & specie recti
nos falli, quid enim lateat in corde tentatio prodit, nam
& Eremicolas loquimus continue orationis, & seuerissi-
mae vite, & tamen Seueriana labe corruptas, à regno cęlesti
extorres 106. fol. 192. 193.
194.

- NONN. MC. CAPVT.** privilegiorum largitate, fugil-
lat de indistractione, & ingratitude. *MS. A. 8. ANNO. 173.*
- fol. 296. 297. **L. Societas Iesu ampliora meretur, quam habeat privi-
legia 173.**
- fol. 197. 198. **II. Nō debent hac alijs communicari, qui non sunt equē
prompti, & indefessi animarum medici. ibidem.**
- fol. 399. **III. Non auferenda, quę illis cōcessa, nā Demetrius in-
gratus reputatus est, qui favores Ionathę vertentibus an-
nis reuocauit, & nimis graue priuilegia Monasterijs in-
dicta conuellere pag. 174.**

S

- DECI. MC. CAPVT.** multa repugnantia PP. diēis
& Ecclesiastica doctrinę continere uidetur.
87. 103. 326. **L. Non in omni congregatione posse malos esse hanc ad-
mixtos. 182.**
333. 294. 246
149. **II. Contrariū de quibuslibet, Ordinum in ijs suspicari
non licere, cum nullibi bona arbor malos fructus protule-
rit: & potuerunt singuli Ordines effloruisse, ut toti essent
absque ruga, & macula & toti ex meris visis membris
constarent. pag. 183.**
- fol. 317. 318.
319. 320. 339

Alia Anonymi alterius Paradoxa.

- fol. 392. **A** Nullo genere hominum maius damnum est illa-
tum Ecclesię, quā a veteribus Ordinibus; a qui-
bus cateruatim pestilētes egressi sunt Hęresarchę.] ex lib.
399. attitulato: iusta defensio Pontificis, Cęsaris &c. autho-
re Paulo Layman Soc. Iesu; si tamen ipse eius libri author.
- PAG. 323. **Monachos esse inutilia terrę pondera, vĕtres pigros, stu-
pidas pecudes: nō esse Cęnobia illis tradita a magnatibus
tamquam pro hominibus inutilibus, ociofis, ignauis.**
- Hęc paradoxorum summa tam religiosos, qui di-
sci-

scipuli, quam Prælatos Ecclesiarum (qui magistri sunt) pessundans, quorum status ita sunt inuicem colligati ex Nazianzeno in laudem Athanasij, *ut Episcopatus exers Monastices non sit, & Monastica disciplina sacri Antistitis institutione sit indiga.* Pro quorum omnium defensione, non sua personali, publicam causam agens Turtur, sequens sui Magistri S. Thomæ, Alberti, S. Bonavent. Aegidij, Vvaldensis vestigia, in rediuuium Gullielmum de S. Amore, & cœteros eorumdem statuum oppugnatores, in arenam descendit.

SYNOPSIS

Seu Summarium

Omnium argumentorum, quæ in huius
operis capitibus tractatur, singulis
capitibus causæ Anonymi
correspondentium.

PRÆLVD. I. Calumniosè causa Turturi structa
est, in qua suam innocentiam tuetur, & adhuc florē-
tissimam sacrarum religionum statum occidit.

PRÆLVD. II. Numquam Turtur Cardinalem
Bellarmin. vel Societatem denigrauit, sed flammam vete-
res Ordines comburentem extinguere procurauit.

CAP. I. Gementis Columba lacryma cōmēdata: cōmēda-
biliores si pro loco, & tempore, & solis lapsis effusa.

CAP. II. Columbam Turtur solatur ad tergens la-
crymas: proinde non erat sua Prædicatoria ab Anonymo
expoliandus, nec Vulturis nomine Columbam dispungē-
tis, denotandus erat, quia sacras religiones, pro eis pu-
gnando, defendit.

CAP. III. Partitio illa deplorantium, & deplorato-
riem à Vindiciano Anonymo. defensa, multis titulis ex-
ploditur, ne discretio pura a massa ab impura asseri videa-
tur, quæ grassantibus Nouatoribus maximè eliminanda.
vnde veteres Ordines etiam in specie, obiecta corruptio-
ne, relaxatione, multiplicitate scandalorum non erant ip-
si soli assumendi, vt materia gemitus columbini.

CAP. IV. Reclē subinde deplorantium, & deplorato-
rum permixtorem fieri postulauit, causam plangendi
volens esse communem, cum nulla communitas ex solis
vius membris constet, nec aliqua à planctu ex delicto
exempta, etiam si virtutibus floreat, & ad plangendum
relaxatos inuitet.

CAP.

CAP. V. In eo autem plangendi genere excusatur Columba, quæ ex feruētī zelo, ut in multis Sanctis accidit, excessit; ut propterea opus de gemitu Columbae alium parentem habere sit existimatum. Sed sit deplorantis Columbae genuinus factus, lapsus venialis fuit, quo magni nominis Doctores etiam irretiti, quem charitate Christiana Turtur etiam excusauit, & modificauit.

CAP. VI. Perperam iterum regulares, cum defectibus eorumdem ab Anonymo proponuntur in proscenio inuēndi, non distinguente status, & temporum circumstantias; cum laxitas, nec omnes religiosos, nec omnes Provincias semper infecerit: variisque paralogismi Anonymi dissoluuntur, & varia loca Patrum extorta; cum Esaiæ loco expenduntur.

CAP. VII. Diabolus per suos emissarios in religiosos inuebitur, publicando eorum scandala, quorum publicatio temeraria, & impia, & scandalosa euincitur, & mendaciter ea ab ipsi Regularibus propalari. Quacumque autem sint, per personas non communitatem infamant, cum ubique boni malis admisceantur:

CAP. VIII. Ex excusatione obiectorum scandalorum Regularium, nullo modo fatalis deficiendi necessitas introducta à Turture (immerito de Caluinismo infirmato) cum ex nature lapsu, infirmitate, tentationibus, alijsq; circumstantijs (quæ necessitas ex suppositione est, non absoluta) proueniant, ut & in toto Ecclesia vastissimo corpore, necesse sit, ut scandala eueniant, ubi & scandalosiciter rebus admisceantur. Quæ permixtio humilitatem custodit stantium. Nec ex eadem excusatione fouetur negligentium securdia, ubi de humana vite incōstantia, & varijs deficiendi casibus, & causis admonemur.

CAP. IX. Ex externis quoque spiritualibus exercitationibus florentissimus religionum status offenditur: & difficile est probos ab improbis regulares velle discernere, ex recto usu donorum, & virtutum exercitio interiori, mortificatione &c. cum intentio operantis cognosci nequeat. Nec ad internas oportet nos conuētere notas, videlicet interioris crucis, mortificationis, & huiusmodi, quod & heretici faciunt; sed opus est easdem cum exterioribus

bus poenalaribus, & exercitijs copulare. Ex pulmis
martyrum floridus statūs earundem demonstratur, quo-
rum martyria eludere Iulianica imitatio est. Similiter
ex inerueto martyrio austeritatum iuniorum & c. etiā
offenditur florens, quae tamquam à spiritu Accidia profi-
scentia rejcere, Louinianicū est. Et diuinis alijscharis-
matibus, & donis Dei similiter comprobatur: sic ex titu-
lis, prorogatiuis Magistrorum, ex regularibus assumptis
ad Ecclesiasticas dignitates, in quas inuehi de haeticorū
officina prodit. Alia regula dignoscendi obseruantes ab
inobseruantibus religiosjs ab Anonyma tradita, discuti-
untur.

CAP. X. A varijs criminibus ab Anonymo obiectis se
purgat Turtur, videlicet, quod sugillarit Cardinalem de
iaculantia, detractiōe, imprudentia, & ad talionis voces
tam insignem virum expostularit; & singulis obiectis re-
spōdet, & satisfacit, calumniosū Anonymū demonstrando.

CAP. XI. Variū genus obloquētiū expēditur: ex propo-
sito, & formaliter detrahentium sacris viris, & incautē
corrigentium, unde materialiter iisdem laedi possunt. Ad
primum genus pertinet oblocutio Friderici Episcopi Mo-
guntini in religiosos, quam, persecutionem Baronius vo-
luit appellare. Ad secundum genus zelantium reprehen-
siones in excessum declinantes reducuntur, inter quae ge-
nera zelantiū et reprehendentium magnum discrimē est.
& quocumque modo proferantur, semper regulares le-
duntur: propter quod nullo modo religiosorum defectus,
propalandi; scandalizantur enim laici. Nec ob istam oc-
cultationem regularium crimina defenduntur, sed offen-
diculum cauetur, maximē cum secularium delicta, cæte-
ris paribus sint Ecclesiasticorū culpis maiora. Impium
vero dicere solum cessandum à propalatione
scandalorum ubi spes, profectus concipitur. Nec li-
citur, ut ex proclamatione fontium innocentes traducā-
tur, & ex vnius loci, vel partis, aut temporis vniuersali-
ter pronuncietur totus ordo corruptus; maximē ne sacris
Ordinibus detrahendi detur occasio Nouatoribus, statum
cum personis confundentibus, & de religiosorum defecti-
bus passim obloquentibus, & calumnia est Anonymi dice-

re

re (exceptis Iesuitis) veteres Ordines non laerari ab hereticis, quia (ait blasphemè) sunt hereticorum soboles.

CAP. XII. Recipiendorum formulam tradens Anonymus, ne religiones laxentur, in errorem illum incidit non esse Tyrone recipiendos in religione ante 18. annum. Impossibile alium tradit canonem, ut finis, & intentio perspecta habeantur admittendorum ad Aseeteria. Immissit eordem alium statuit, ne spirituales valetudinarij admittantur. Politicum quoque, inauditum in Apostolicorum schola, præceptum tradit, videlicet: parum prodesse posse religioni eam, qui negotijs secularibus aptus non est. Quod sacris litteris, Sanctorum documentis contrariè fusissimè probatur.

CAP. XIII. Quærela calumniofa Turturi affigitur, quod Cardinalem sugillavit, et eius matrem impetierit, tamquam ab ipso cæteris Ordinibus prælatam, ob quod de superbia à Turture taxatam flagit; eidemque tamquàm morbosa remedia curatina, quæ tamen præsentatida, præparata, nec enim commendationem Cardinalis de Societate respuit, admonente Turture, ut accipitur cum cæteris, non odiosa comparatione præ cæteris. Nec superbia denotata Societas ob eius privilegia, quæ cæteris etiam Ordinibus sint communia. Ipse potius Anonymus reprehendendus, qui spiritum Marci Antonij de Dominis hausit, eadem attètando. Similiter nec de superbia vedarguit, quod alias religiones reformare voluerit, seu ipse Anonymus, qui dum spiritum humiliatis Societatis exaltare voluit, cæteros Ordines, ob dignitates, titulos, insulas, Mugiberia, ut inflatos flagellat.

CAP. XIV. Nullum malum omen imprecatus est Turtur Societati, si non omnes sedales, nec semper dixerit fuisse, vel fore disciplina regularis amantes. Nulla enim religiosa familia id affecta ut, omnes etiam cum initio feruere, essent, vel futuri sint sine macula, & ruga. Frustraque laborat Anonymus distinguendo in religionibus tres classes, Perfectorum, mediõrum, infimorum, ut valeat discretionem pura massa ab impura, cum etiam inter perfectos lolium admisceri possit, & huius vita instabilitas, octustas huiusmodi, non repromittant nisi eæ

tttt

spe.

speciali cuiuslibet regio id docuit ut fieri dicitur et ponatur in omnibus eiusdemque communis status. exparte. ita id docuit in vestitis Ordinibus variis, etiam exalmitatibus, et personis omnibus subiectis, quos in idem excessu, iuvenela Societas operata non est.

CAP. XV. Ralfe similiter Turture accusatur, quasi ipse mos Societatis expellendi ab Ordine vix non probatus, vi fas sit. Solum enim docuit iuxta doctrinam S. S. Thome Romanentur a. C. S. August. imo et doctrinam sacrorum canonum, non esse eam expulsiorem temerè, et sine causa faciendam. Tantum abest, ut ex hac impunitas peccandi attributa sit, ut potius doceat, expulsiorem, quando delicta atrocissima sunt, non esse absque aliis corporalibus poenis, iuxta Pontificia constitutiones sufficientem amandationem, ad alia autem ab Anonymo assignata pro preferentatione a lapsibus et perseverantia, ut non respuenda, ita non totaliter illis admittendum, quantumcumque propria, et appropriata aui Societatis ab Anonymo inestur, quæ sit etiam communitatis, cum a multis corruptis habeantur, possit, immo non indifferens, Rectorum fides, nisi Dea præcipit, immutetur.

CAP. XVI. Quidam dicitur, quod nulla iniuria illata sit Societati, sed sit non, quæ natiuus eam accepisse dicitur, non dona, quam reliqui Ordines acceperint. Insuper nullo modo cognoscitur Turture, quod ab onasteria sint iniuste usurpata a Societate, sed causa reprehensa, translatio, nis ad onasteria veteribus ad Collegia, scholas, Seminaria, et universa defectio, a fide, improbitate, morum, ineptitudinem ad docendum in scholis, regendum in Collegiis, et c. et propter equalia, vel meliora exercitia que a Societate præstantur, vix in toto discurse Anonymus. Indiscipline, cum alijs fidei Anonymo, et in fide Laymanio libro iuste defensionis ostenditur. Doctrina similiter Societatis vultu, quoque pacto fugibilia, et laudabiles viri eiusdem commendati. Indisciplinaria ingenia novitatem amantia, quomodo cum viciis reprimi possint, ex istis constitutionibus Societatis corrigi suavit, quod PP. præstiterunt S. Ignatii Fundatoris intentionem sequendo; dux doctrina S. Thome, qui hunc dicitur.

exceptis) repugantis concludi voluit, à quibus, si non parren-
do pietissimis Patribus Poze abhorrere esset, eversione. in
tūta. à Sede Apostolica, qui et in India suspensus est.
Falso similiter Turturi. inpositum, quod spirituales
suis locis expoliata sit; cum eam antiquis in illis locis con-
tēferret, et utique sibi communicare sua contēderet.
Etiam in iis, quae ut peculiaris Societati utriusque
tur. Latēque communicatio demonstratur, non solum
et Anonymo, & fabellas, qua dicit Turturum prae, et
mante. Ex qua etiam communicatione Turturum Quis-
ba adiungi procuratum est, ut inuicem loquantur, qua
ad pacem sunt, ut fratres odiosa comparatione (quod ab-
sit) efferre caueant.

CAP. XVI. Columnia multa abstergantur, quod offi-
ni suo sine Turturum praestiterit. Primo quantum
attinet ad cōfusionem hereticorum; nam, inquit, quocum-
que ad floriditatem religionum adducta pro fabulis ha-
bentur; & nūc eosdem ex sibi lent, ut mirros, pepones, allia
nasturtia; sed igne absterri Religiosorum statū, ut no-
taque vera religionis, & didicere esse, quae in Adonachorum
vitam effusantur. Secunda non alia prorsum fabulis
bus absterri, quasi scandala fopae colans Turturum no-
ua substituerit, reprehendendo scandalorum reprehēsa-
re. & confugiētia ad fatalem desiciendi necessitatem,
scandalosos excusando. Sed illud Ayskaton inani, non
excessu reprehensionis, non vitium detractionis in repre-
hendente Columba de notavit; & fatatis illa necessitas im-
posita, & abiecta à Turtura, asserta non est. Tertio
inani laborem fuisse compilare Chronica ad splendore
religionum ostendendum, ex regularibus exaltatis, non
solum splendore aia, admirantur. Lex, & Calones, eosque
non proponenda Aestis. Sed fructuosus labor ostendere
splendorem, & apparatus principum. Et sic, ut lingua
detractionum compereretur, nunc a religionis ingressu pu-
sille retardarentur. Notatoris Quia, ut hoc digni-
tates, & splendores, floccipendere, qua absterfione sanatur
infirmi, & sinistre opinantes de religione personis sanari
possunt. Unde nullo scrupulo detractionis pungitur Tur-
tur, qui nullum in fama laesit, sed potius laesam regularitatis

facinoram refarcire conatus est, voce congeminando, & festinatus florentissimum statum religionum demonstrando, disrupta caeca ab Anonymo fabricata, ipsoque velut mare Pontico in museipulam adiudicata.

In conclusione operis documenta tradita ab Anonymo Turtur. acceptat, sed illud addi voluit, ut pro conferuanda unitate, & vinculo pacis proprios nostros accusamus defectus, alienos excusamus atque tegamus, praesertim regularium, quorum lucra potius, quam damna iuxta sponsi placitum, referenda sunt.

In Appendice.

PER multas ostensiones ostenditur in individuo, quam floreat veteres Ordines, & non sint meri pepones alii, & nasturcia.

Ostensio I. de vinea S. Benedicti, & Cisterciens.

Ostensio II. de vinea Carthusensium.

Ostensio III. de vinea S. Dominici.

Ostensio IV. vinea S. Francisci tripartita, huius, qui de Observantia, Conuentuales, & Capucini vocantur.

Ostensio V. de vinea S. Augustini, & Praemonstratensibus.

Ostensio VI. de vinea Carmelitarum, Minorum, Barnabitarum, & PP. Societatis Iesu.

Qua autem de harum vinearum nonnullis viris illustribus dicuntur circa virtutes etiam Heroicas, et fidei relationibus Praeuiuarum, Germaniae, & alij scriptoribus accepta, non in ordine ad cultum, vel sacram Apotheosim proposita (vnde nec ullo titulo inhibito, vel prerogatiua, insigniti, vel decorati) sed tantummodo quantum satis erat ad oppilanda ora hostium religionis recensita, ut ostenderetur, na pepones, & inutilia terra padera hodie nasci, ut dicebant, sed viros etiam heroicos, & inuictos pugiles fidei; per omnia Apostolica Sedis decreta seruando: cuius infallibili iudicio, & censura auctor, & scripta, & scribenda seruat.

DE SCRIPTORE CONGEMINATAE

voctis Turturis.

R.P.F. Hiacynthi Schaffler Philosophiæ Lecto-
ris in Conventu Prædic. Viennensi.

Ode Dicolos tetraſtrophos.

Ad bella milos concitus auolat.
Dum clangor aris Martius increpat,
Ac æſtuet clarum ſubire
Pro patria pietate vulnus.
Vt fulua Nili munerâ congerat.
Salum pererrat fluctibus horridum,
Fortisque contemnit periculum,
Inſiſor, & Siculam Carybdim.
Altos ſuperbus dum titulos petit,
Nil fert inauſum, ſic labor improbus,
Si fractus illabatur orbis,
Sufſinet impavidus ruinas.

GRAVINA, que te cauſa mouet graues:
Hos vs labores ſuſtineas Pater?
An Herculis claua decorus
Septicipem ferientis cædubrum.
Sicut renaſcens diſpereat caput
Dirum veneno, fortior impetis
Collumque Lernæum peruris
Igniuoma pietate aduſtus.
Feliciori te beet inçlytum
Numen corona, quam ſeras horridus
Maortis enſis, quando ouabis
Ad patrios remeans Penates.
Iam tuâ cælum munerâ coninet,
Telluſque laudum te vocibus en beat,
Infractus vado per Carybdem
Enauigans mare fluctuoſum.

EIVS.

DE IVSDEM MODIS TECHON

De scriptore Cauee, & authore Vocis
Turturis.

M Iraris caueam tanta quis struxerit ante?
SEPTENNIS labor est. **Hic labor ANNVS**
(crit.)
IN CAVEAE STRUCTOREM

R. P. Fr. Leonardi Hansen Ingolstadiens. Ordin.
Prædicatorum S. Theol. Lectoris in Conu.
Viennensi.

O Lim amplis veterum pia munificentia nidos
Struxit, ubi Monachis abdita visa foret.
Iam nouitas caueam parat. O pietatis auita.
Aemula. Sed caueam Religiose caue.
Fortè sibi cuperent aliorum tollere nidos,
Pro reliqua caueam religione parant.

R. P. D. FLORENTII SCHILLING ALSATIA
Schevveillerenfis Cler. Regul. S. Pauli

H E N D E C A S A R L. E. A. B. V. M.
De authore Congeminate vocis Turturis.

C A E S A R fortia FERDINANDUS arma
Monstris Theutonicum ciet per orbem.
Quæ Petram fidei Tonantis almam
Orco concutiunt iuuantis: sed
Certat penna tuæ GRÆKINÆ dextra,
Dum magni ingenij volante spicula
Teros Hæreseon repellis ætus
Hinc cum CAESARE tanes triumphans
DIVISVM IMPERIVM, sed vix concutit

2715

*In terris modo TERRIVRE M. suets
 Vesanus CAVEAE fabrum coeques;
 Et sacra Triados refellis h. stem.
 Nil mirum si ALTITOTANS tuos lacertos
 Fortunet iaculis, quibus sagittas
 Qui Caenobia respuunt vetusta,
 Sacratumque CHORUM melas caullans.*

EIVSDEM EPIGRAMMA.
 In Caueæ structorem Choricarpum.

*Dum quidam caueam texit, texando cauillat,
 Sed foueam caueat, quam sibi forte cauat.
 Ille struit caueam; sed eandem intrare recusat;
 Nam cauee nusquam Coruus inesse solet.
 Extructam fugit; & trucidans Garamantas, & Indos
 Peruolat, ac tandem præda fit ACCIPITRI.*

ALIVD EIVSDEM AD TERRIVREM.

TRISTia fallacis rediere tempora Circes,
 Quæ solet incautos deutiare viros:
 Brutorum hinc varias homines sumpsere figuras:
 Hinc tot in orbe canes, hinc tot in orbe fures,
 Zoilus inuidiæ canis est, Seditarius est sus,
 Ille suis lacerat dentibus, iste vorat:
 Psalmifonas laceraret aues ille, iste voraret,
 Ni tuas, bruta domans, penna GRAINA fores.

EIVSDEM.
 De Catello Orthodoxo, & lupo Protestante
 Monomachia.

Occurrere mihi nuper Lupus, atque catellus,
 Cui lupus infami reddidit ore minas.

In-

DE IVSDEM MODIS TECHON

De scriptore Caueæ, & authore Vocis
Turturis.

Miraris caueam tanta quis struxerit ante?
SEPTENNIS labor est. Hic labor ANNVS
(crit.)

IN CAVEAE STRUCTOREM

R. P. Fr. Leonardi Hansen Ingolstandiens Ordin.
Prædicatorum S. Theol. Lectoris in Conu.
Viennensi.

Olim amplas veterum pia munificentia nidos
Struxit, ubi Monachis abdita visa foret.
Iam nouitas caueam parat. O pietatis auita.
Aemula. Sed caueam Religiose caue.
Fortè sibi cuperent aliorum tollere nidos,
Pro reliqua caueam religione parant.

R. P. D. FLORENTII SCHILLING ALSATA
Schevveillerensis Cler. Regul. S. Pauli

H E N D E C A S A R I N E A B V M
De authore Congeminate vocis Turturis.

CAESAR fortia FERDINANDUS arma
Monstris Theutonicum ciet per orbem.
Quæ Petram fidei Tonantis almam
Orco concutiunt iuuant; sic
Certat penna tuæ GRÆKINÆ dextra
Dum magni ingenij volante spicula
Teros Hæreson repellis æstus;
Hinc cum CAESARE tones triumphans
DIVISVM IMPERIVM, sed vltimum

2715

In terris modo **TERRIVRE** M. tuertis
Vesanum **CAVE** E. **ALI** fabrum coertes;
Et sacra Triados refellis h. stem.
Nil mirum si **ALT** **TOT** **ANS** tuos lacertos
Fortunet iaculis, quibus sagittes
Qui Cœnobia respuunt vetusta,
Sacratumque **CHOR** melas caullant.

EIVSDEM EPIGRAMMA.
In Caueæ structorem Choricarpum.

Dum quidam caueam texit, texando cauillat,
Sed foueam caueat, quam sibi forte cauat.
Ille struit caueam; sed eandem intrare recusat,
Nam caueæ nusquam Coruus inesse solet.
Exstruam fugit, & trœcitans Garantantas, & Indos
Peruolat, ac tandem præda fit **ACCIPITRI**.

ALIVD EIVSDEM AD **FURIVREM**.

T **R**ISTia fallacis radiere tempora Circes,
Que solet incutos deuitiare viros.
Brutorum hinc varias homines sumpsere figuras.
Hinc tot in orbe canes, hinc tot in orbe fures.
Zoilus inuidiæ canis est, Sedatius est sua
Ille suis lacerat dentibus, iste vorat.
Psalmifonas laceraret aues ille, iste voraret,
Ni tua, bruta domans, penna **GRA** **INA** fores.

EIVSDEM.
De Catello Orthodoxo, & lupo Protestante
Monomachia.

O Ccurrere mihi nuper Lupus, atque catellus,
Cui lupus infami reddidit ore minas.

In-

*Insidias struxit, gressus formando dolosos,
 Vt fraudulenti perderet arte canem.
 At bonus inflexa latrabat voce catellus;
 Iurgia deludens insidiasque lupi.
 Heus, ait ipse lupus, taceas miserande catelle,
 Aut ego dente tuam dilaniabo cutem.
 Cui canis: ut ponti siccabitur unda, tacebo:
 Interea irato sic tibi latro lupe.
 Et lupus, ergo tuos pergo discerpere lumbos:
 Insilit his dictis: Sed fugit inde canis.
 Insequitur lupus: ecce FAX em arripit ore catellus,
 Sistit, & impauida fronte stat ante lupum.
 Viderat arma lupus, cursu properante Catellum
 Deserit, & polli consulit illo fuga.
 Siste pedem properum: an trepidas, canis inquit, inermis?
 Huc ades ut tecum pauca verba loquar:
 Vel tibi me comitem iungam, ne solus aberrres,
 Ibis in incertum precipitare caput.
 Curro, lupus repetit, non est cur anxius errem:
 Nam tua, quam gestas FAX mihi monstrat iter.
 Litis in excelsa spectator rupe Grauiam
 Risit, & erumpens talia verba dedit:
 Quid tibi cum tali monstro est? Que pugna Catelle?
 Cur fugit iste lupus? cedo: Catellus ait:
 Latrabam superis seruando tonantis ouile,
 Sed latrare vetat me lupus iste vorax.
 Et mihi nolenti bellum, mortemque minatur,
 FAX mihi quam gesto, vita salusque fuit.
 Nam qui non timuit vocem, facis horruit ignem,
 Et qui terrebat, territus inde fugit.
 Quam bene pugnatum est, inquit Grauiam, Catelle;
 Io te victrix palma Catelle manet.
 Inspexere tuam superi de fydere pugnam,
 Atque inter STELLAS te retulere suas.*

ILL.

ILL. D. CAESARIS MÓNITII.

Tabernensis magnæ Græciæ, in authorem
Cauæ.

Ἄφρον, τίθῃ ὑφάνθῃ ἄντρον βασιὸν μαλαίνας,
Οὐ νόστιμον τρυγῶν, πάντοσῃ μελομένη;
Ἄ' πόσον ἰξάπατῆς σαυτὸν, βραδύνης τε ματαίως.
Κόσμος ἕπας ἄντρον, τῆδε μόλις τρυγῶνι.

Hoc est.

Sulte quid affectas Cauæam contexere parua,
Qua distinguitur Tur tur ubique canens?
Falleris ò quantum frustra que moraberis; idem
Mundus ex huius TVRTVRIS est Cauæa.

ALIUD EIVSDEM.

P Repetitibus volitat Tur tur per inania pennis,
Et gemitum misido, fundit ab ore melos.
Voce rapit, rostroque capit mortalia corda.
Ac superos mentes cogit adire choros.
Huic, quidam alta petens, Cauæam construxit: at aucep;
Inuius inde ruit, rumpitur, & Cauæa.
Poplite confracsto lugens hinc claudicat aucep;
Et Cauæe vendit fragmenta fracæa sua.

M. ANTONII CATANZARII.

De Cauæe structore.

Quid struis incassum Cauæam? quid claudere ten-
TVRTVRIS an vocẽ prædere posse putas? (eas?
Falleris: en Cauæa sic vimina rara patefcunt,
Vt transire queant sex iuga crassa bouum.

tttttt

Si

*Si tua non possunt concludere corporis umbram
 Vimina, quid poterunt claudere? nonne sonum?
 Hac grauis & praeipes VOX TVRTVRIS arcet Auer-
 Et potis est victricis astra ferire Iouis. (num
 Si valet hac simplex concentu cuncta replere,
 Quid faciet miris VOX GEMINATA modis?*

T V R T V R
A D V I N D I C I A N V M

Cauca architectum.

SVM TVRTVR, sed tu ferali carmine BVBO.
*Ipsè cano, lugens tu tibi funus eris.
 Dum stolidus VINDEX veterum Cœnobîa mor-
 Omnes GLAVSTRALES rodere dente doces. (des
 BVFO es, non BVBO, virus cœu vipera carpant
 A te, mordendi qui didicere modum.
 Antrum BVBONI, BVFONI tetra cauerna
 Dentur; cantanti quam melior Cauca.*

Memoriæ Vindicianæ.

MVRI PONTICO, RELIGIOSORVM, IN-
FVLARVM, PVRPVRE, APOSTOLI-
CORVM INDVLTORVM COR-
ROSORI; SVBTERRANEA
STATIONE DI-
GNO ,

Muscipula constructa.

cui

E Cauca Turtur amputationem, vt amœnam cf-
floritionem sacris Ordinibus enun-
ciat.

AV-

A V C T O R I S

I N T E N T I O,

ET SPONSI MANDATVM.

Capite nobis vulpes parvulas, quæ molivntur vineas; nam vinea nostra floruit.
Cant. 2.

Tali vineæ Religiosorum cætui numquam in festationes, numquam insidiæ deerunt: nempe ubi multæ opes, præsertim spirituales, multi sunt, qui comedunt eas. Sapiens erit sollicitus servare vineam suam, non minus quam excolere, nec sinat eam vorare à vulpibus. Pessima vulpes occultus, & multo magis manifestus de tractor, sed non minus nequam adulator blandus, ut monstratur author *Cauea*. Cauebit sapiens ab his. Dabit operam sanè quod in ipso est *Turtur* capere beneficijs, atque obsequijs salutaribus, ut fit in hoc opere & orationibus pro his ad Deum. Nec cessabit istiusmodi carbones congerere super caput maledici, & item super adulatoris, quousque, si fieri potest, & illi invidiam, & isti simulationem vel utrumque ab eodem, si idem numero sit de corde tollat, faciens mandatū sponsi dicētis: CAPITE NOBIS VVLPES PARVVLAS, QVAE MOLIVNTVR VINEAS, NAM VINEA NOSTRA FLORVIT.

S. Bernardus in Cant. serm. 63.

CONGEMINATA VOX TVRTVRIS:

Ex M. S. Opusculis P.M.F. Do-
minici Graulina Ordinis
Præd. excerpta :

PRIMUM PRAELVDIVM.

De occasione scriptionis, & argumento congemina-
ta vocis Turturis pro defensione Sa-
crarum Religionum.

Apientissimè eloquentiæ Rhodanus In psal. 118
magnus ille Hilarius, orthodoxiæ pro-
pugnator validissimus, extorrium &
manifestè rebellium, nec non, & ficto-
rum domesticorum insidijs, atque ca-
lumnijs frequentissimè impetitus pro-
nunciauit [*Humana tentatio grauis
non est, A postolo dicente. Tentatio au-
tem non apprehendat vos nisi huma-
na. Sed calumnia grauis est. Calam-
nia autem est, vel cum bono operi facti-*

*noris malè nomen adscribitur, vel cum specie blandientiæ interna
malitia virus occultitur. Neque enim eius directè malevolentia
opus est, sed fallax, & subdolum, & sub specie bona voluntatis
malitia operatione defauens, & difficile est cauere à talibus, qui
sub nomine fratrum inimici sunt, sub nomine amicorum hostes
sunt, sub filiorum specie parricidæ sunt, &c. vt ibidem pluribus
exemplis demonstrat. in psal. 118. in ea verba: Redime me à ca-
lumnijs hominum.*

A gemitu pientissimæ Columbæ excitatus Turtur Sacrarum
Religionum statum, præcipuè SS. Benedicti, Dominici, Francisci,
(non nullorum infirmitatem fatendo) etiam num Florentissimū

A

demon-

demōstrauit, & quia cum ordinum pene collapsu, & corruptio-
ne, scandala aſſerta multiplicia, & omnibus nota lacrymis Emi-
nentissimi Viri deplorabantur; propter timores nocturnos, hæ-
reticorum, ſcilicet & puſillorum offendiſcula euitanda (lingua
enim vernacula gemitus colūbinus exaratus om̄nium manibus
terebatur, & à cerdonibus in cōpitis, in triuijs, inflatis buccis ſacri
ordines traducebantur) elaboratum eſt vt quæ bona fide ab ani-
ma illa religioſiſſima ſcripta erant, vel tamquam monſtruoſi
partus ablegarentur, vel commodam aut mitem interpretatio-
nem acciperent, & auctori potius Anonymo talis tribueretur ſe-
tus, vel agnitus (ſi ſuum natiuum parentem oſtendebat) quantū-
uis pia intentioni conformis, à veritate diſformis probaretur.
Ex parte obducta erat cicatrix inſlicti vulneris, donec elapſo ſe-
ptennio nouum vulnus calumniæ inſigitur ſub ſpecie bonæ vo-
luntatis, & ſub fraterno, & amabili nomine, non recte curata
plaga aſſeritur: proinde fascia ſciinditur, vicus denudatur, imò
& grauius recrudescit, ſuper dolorem vulnerum nouos ſuperad-
dendo. Sed & medicus cum ſuo Panario expoſtulat, in ius
vocat, caueæ addicitur tamquam pœnam de medicina, & al-
ligatione reportans; & (ne à Turturis metaphora diſcedatur) ob
veris florentium Religionum amœnitatem feſtiuo cantu enun-
ciatam, cauea in hanc formam à mure quodam Pontico muſci-
pulæ ſtatione digno, nuper fabrefacta ſub hoc titulo. *Cauea
Turturi malè contra gementem Eminentissimi Roberti Cardi-
nalis Bellarmini Columbam exultanti à Theologo, veritatis
vindice ſruſta, & à Gregorio Rieldio S.S. Theolog. DD. Ducal.
coll. Eccl. apud Landisbucanos Decano, & Sereniſſimi electoris
Bauaria conſiliarij &c. publicata à Monachij apud Niſolaum
Henricum anno 1631.*

Certè ab ipſo limine aberratū ab iſta perſona Anonyma (quæ
ex ſuo titulo ſub Vindiciani nomine placet designare) dum ve-
lut vxor Jeroboam aliam ſe eſſe ſimulans, contra Eccleſiæ ſan-
ctiōnes, prodit ementitus auctor, nullo alio ſuffultus præſidio,
ſub ſigillo Bauarici Conſiliarij calamo, qui vt viſum luſcorum
congregatæ nigerrimo Decani liquore atramētarium impleuit,
non tam ſua quam aliena ſuppeditante manu Briarza, & ſi tan-
dem ſerò ſcribens, cum nec luſtrum eum dimidio ſuffecerit ei
ad parandas vindicias duplici titulo obiurgandas, ex calumnia,
& ſtylo.

Quid Turturi, & caueæ? Si (Vindiciane) caueam, circum,
vel theatrum ſignifices, & in pœnam deſenſionis ſacrorum ordi-
num, turturem exemplandum damnasti, ipſam Religionem of-
fendiſti, orbans hominem ſuo proprio, & ſingulari rectæ ratio-
nis, & iuſtæ deſenſionis bono, quod eſt ab omni humanitate alie-
num. Meminiſſe debebas iam pridem theatra, & amphithæatra

de ſcho-

ē schola christianorum obsoleta. Clamat adhuc ille aduersus
Gētiles ad spectacula christianos inuitantes. [*Aequē spectaculis
vestris in tantum renunciauimus, in quātum originibus eorum,
quas scimus de superstitione conceptas. Nihil est nobis dictū, vī
sū, auditū, cum insania Cīrci, cū impudicitia Theatri, cum atro
sitate arenae, cum Xīstī Vanitate. Quo vos offendimus si alias
presumimus voluptates? si oblectari nouissimē nolimus nostra
iniuria est, si forte nostra non vestra.*] & iterum. [*Odissē debe
mus istos conuentus, & cōtus Ethnicorum ad circos, & theatra
confluētiam, vel quod illic nomen Dei blasphemat, illic enim
quotidiani in nos leones exposcūt, inde persecuciones decernū
tur, inde tentationes emittūt*] nonne clamante pracone, *Turtur
ad Leonem* pro ordinum defensione, pro piē gementis excusatio
ne, & interpretatione, ad visendum exposcūtatum vndique con
fluent Christi hostes & malē causam defensam, posseque impu
ne ordines etiam in particulari atro lapillo designari, pronun
ciabunt? vel etiam si censoriæ virgulæ Vindiciā non applau
dent, cum digladiatoribus innocentibus in ludum calumnian
tium Turtur veniet, & publicæ voluptatis adhuc hostia fiet, in
terim spectante cœlo, & singulos denotante, quis blasphemiam
dixerit, quis audierit, quis linguam, quis aures Diaboli aduersus
Deum, & Christos eius administrauerit, nec enim deerunt etiam
domestici, qui consortes habere cupiētes Deo dicatas personas,
detractiones duplicabunt, dum eorundem defectus iterato in
proscānio inuifendi propōnentur. Interim religiosi viri tali spe
taculo expositi, non effugient sed ilia hostium Christi illam hē
reticorum cathedram pestilentem, ipsumque aerem, qui desuper
incumbit, attrahent, scelestis vilissimorum hominum vocibus
consupratum.

L. de Spectac.
cap. 17.

An fortē cauea fossa humus in subterraneis constructa locis
ambagibus, & circuitibus septa pro domo Turturi constructa?
sit ea talparum, & vulpium portio, vulpes enim foueas habent
(Clemente Alex. Strom. interprete) qui in fodiendis effodiendis
que diuitijs, homines prauis, & planē terræ filij, occupantur: volu
cres vero cœli nidos habent aptissima distinctione, & partitione
secreti, qui (ex eodem Clement.) a diuitiarum gloria, & conu
bijs, sollicitudinibus expediti, ad cœlestis verbi cognitionem euola
re possunt.] Vel rursus caueam vulpes subeat, *versuta* (Na
zianz. exponente) quādam anima fideque dubia predata, ac pro
temporum varietate alia atque alia, nouamque subinde, ut id re
bus suis conducere arbitratur formam assumens quam mortua,
ac putrida corpora nutriunt, aut parua vinea, magnis fuga sub
ductis &c.] Cœterum (ex eodem cum Niceta) *aves nidificans,
partim a longinquo ad nidum se conferunt, aut referunt, partim
iam in eum immigrant, vel circumvolitant, nemus cantu implen*

Lib. 4.

Oratione 2.
de Theol.Oratione in
nouā Domi
nicam,

tes, homines suo garritu demulcentes, ipsum Deum multis Vocibus concelebrantes, quæ adeo Theologi magni animâ rapiebant, vt per eas diceret. [*Gratiæ Deo per me habentur, atque ita illorum laudatio mea efficitur, nimirum à quibus ego laudis argumentū capio*] cum tamē ex cantu Turturis Anonymus sacris ordinibus acceperit materiam detrahendi.

VINDI-
CIANVS!

Sed iam caueæ significationem aperit Vindicianus expressè; dum in operis argumento dicit [*Turturem Grauina in caueâ redactum, ne pernicioſa libertate vagetur, sed auctori suo fœcunda voluptas nec illæsa seruetur*]

TVRTVR!

Quasi etiam vim passus Turtur in cauea reclusus tempus suum, & beneplaciti Dei non agnoscat, quin veris felicitatem enunciet, cum tristitia obloquentium miscens florentium ordinum iucunditatem. Eſto vinciatum

Hilar. lib. 7.
de Trinit.

Turtur, naturæ suæ conditionem nullus vincet. *Magna enim est vis veritatis scripsit Hilar. quæ cum per se intelligi non possit, per ea tamen, quæ ei aduersantur elucet; & immobilis manens, firmitatem naturæ suæ, dum quotidie attentatur, acquirit*] & tunc Turturis vox perspicacius intelligitur cum arguitur, tunc obtinet cum impetitur, tunc vincit cum recluditur. Neque eius conditionem inuit quod risu comico sugilletur, vel quod conficta tragædia hostibus comædiæ argumētū subministret. ea .n. est impiorū conditio (vt de suo tempore scripsit Nazianz.) *vt aliud*

Nazianz. ora-
tione 3. de
pace.

quæpiã, ita sacra, & diuina per ludum insectari, subdens. *Vt mihi mirum futurum fuit, si me quoque, hoc est extraneum pietatis fideique orthodoxæ præconem hac oratione utentem, ac non omnia ridèda esse, sed quadam serio, & grauius agenda præcipientem, non riserit. quid dico riserit? Mirabor nisi pro mea bene merendi voluntate pœna à me expectentur &c.*] talis est fructus zelatium pro decore domus Dei, & sacris ordinibus, vt illud patiantur quod in principe nostro præcessit, *Zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.* Ipsa si-

Hil. in pl. 38.

quidem (ait Hilar.) *ieiunii continentia Saluatoris (Religionibus familiaris) recidit in opprobrium, cum à Diabolo tentatur, cum in templi pinnacula locatur, cum supra montem fertur, cum postremo ad adorandum Satanam totius mundi ambitione tentatur. Flet interdum, & ingemiscit, & tristis est, & id ipsum ad infirmitatis tribuitur exemplum. omni denique generi hominum, obtreccatio efficitur, & canticum, & per istas obtreccationes, & contumelias, humana salutis sacramenta peragebat.* Quid mirum si in caueam recludatur Turtur, contumelias, & opprobria pro Religionum zelo, auditorurus, quando idem Dominus N. infirmitates in se susceptas in filios zelantes transmisit, vt defensionem veritati pararent, qui prædicationis munus exequantur?] Nihil ergo mirandum si pro zelo opprobrium pro laurea cauea constructa, nam (ex eodem Hilar. ibidem) *quæ Deus bona facti*

Hil. loc. cit.

multa

multa corrupta nequitijs sunt. ex remedijs venena, ex ferro ensis, ex igne conflagratio, vt ex cibis cruditas, ebrietas ex vino, & pro stremo partes, & membra corporum ad naturales utique usus, vtilisque formatae, vitiorum se, ac criminum ministeria praebeant, quod & in male constructa cauea ex Religionum defensione factum est: quam si culter, vel aliud ferramentum non dolauit, maledicentia velut nouacula ex hereditate paterna pro censu relicta summa dexteritate & taciturnitate perfecit; vt si pater ex Irade tonsore Cleopatrae Reginae descendens forte fortuna in materialium pilorum tonsura se exercisset (tales enim ministri fabricatores mendaciorum doctrinae Britannorum, & eiusmodi officinae educare solent) praestaret & soboles, nouacula linguae ne dum capitis pilos sed palpebras & supercilia, quae ad ornamentum nobilioris partis gregis Christi pertinent, eraderet, eisdemque ignominiose deturpatos velut nuncios Dauidis, spectandos proponeret in Anonymo opere, quod (vt ipse auctor est) inconditum, confusum, turbulentum, ancipitis, & praecipitis, ac proinde irrationabilis motus, fabricauit. Itaque dum caueam nouacula construxit documenta artis suae Anonymus ostendit, & etiam si se occultauit ipse se prodidit.

Pluc. in Ant.

PRAELVDIVM. II.

Vindiciae Veritatis Anonymi, seu Vindiciani, sic asserti, scriptiois apologeticae, occasionis & argumenti animaduersione.

T Vrturis reclusio in cauea eo titulo publicata, quod plusquam par erat nitrum gliscenti carboni infuderit, vt nedum quae Cardinal. Bellarm. bona fide de Sacris Religioforum Ordinibus commemorauit, ita calamo denigravit, sed vniuersum ordinem cuius ipse Cardinalis se membrum, ac filium in dedicatoria praedicauit, insigniter obscuraret.]

VINDICIA
NVS.

Et calcaria Vindiciana ad Carbonariam (vt veteri prouerbio dicebatur) processit, vbi enim calce parietes suffumigatos velut Aethiopem posuisset dealbare, carbonariam accendit, vt Turturam, & à Turture defensos denigraret, & exularet. An parua inuritur nota Turtur, dum incendiariorum crimine denotatur, & absque discussione causae, vt criminofus recluditur prius, dam natus, quam intimatus cum praedamnari neminem incognita, & indiscussa causa liceat, idque illorum iudicium sit proprium prius damnare, quam vniuersa nouerint, quia student damnare tam quam nocentes, quos utique sciunt innocentes, constare de ipsa in-

TVRTVR:

Ex Lacl. lib. 5.
C. 1.

nocentia

nocentia nolunt, quasi verò maior iniquitas sit, probatam innocentiam damnasse, quã inaudita, timentes ne si audierint, dñare non possint. Incendiarius à Vindiciano Turtur proclamatur, quod nitro carbones accenderit, & circumuolitante flamma vniuersa Societas (vt fingit) in cineres, fauillaque redacta sit. Suspiciendum esset de incendio præmeditato, si spiritu ambitionis inflatus ad comparandum sibi nomẽ, conflagrationi Turtur causam dedisset. Herostratis facinus (qui ad nomen immortalitate perennandum Dianæ templum combussit) non leui coniectura Turturi exultanti tribui potuisset: nunc vero cū Vindicianus eū fateatur Sacrarum religionum Hyaspermistem multis diuinæ gratiæ donis cumulatum, scriptis alias orbi notum, non ad incendium parauit manus, qui gloriam ore, & calamo sibi compararat. Si iusta defensio cum moderamine inculpatæ tutelæ, & aggressoris, & primo litem intentatis excusatio, denigratio est vel oblectatio, præterquam quod lucem est cum tenebris velle confundere, iam præclaros pronunciamus qui iustos homines torquent, interficiunt, exterminant, impios verò resistentes, & cum moderatiõe impetus declinantes, vel etudentes. Proinde meliores sint conditionis, qui nec causas criminationum reddere possunt, cur tam vehementer detrahant, ipsique irascuntur qui semitas rectas sequuntur, & cum corrigere, vel excusare aliorum acerba delicta possunt, alienos errores, suis proprijs crudelioribus dicerijs coaceruant, dumque nocentes pungunt innocentium cruore maculantur, & dicatas Deo mentes, euiscerata fama, acerbius fauciant: deteriores vero è contra sint, qui maledictum pro maledicto non rependentes iræ, & furor locum dant, multitudinem non maculari, ex singularium personarum nauis subtrinentes, iniusti, scelesti, incendiarij appellentur, & iustificentur, qui non vnam, vel alteram domum vsque ad atomos comburant, præ illis, qui vel solam scintillam, nec dolo, ad vnam solam familiam accendendam igne charitatis, non odio, incendendam intulerunt. Quæ cum rectæ rationi repugnent, potius scriptiõnis ratione et Vindicianũ modum nitrum carbonibus addidisse, quàm flammam extinxisse dicendum est. Nam si præterita oblectatio Turturis, ignis, qui comburit sylum, & flamma comburnens montes æmulo oculo videbatur, subtraheda erant ligna, ne flammæ altitudo confurgeret: & vt si primos gradus conflagrationi causam, ex ordinum sacrorum incussione non præcidisset prudentia, secundas partes suppleret charitas, pares vires modo Turturis discriptori rependendo, ignem extinguendo, ipsa nihilominus inextinguibilis suapte natura, cum nec flumina obruant illam: at cum Vindicianus, non carbonibus gliscentibus nitrum infuderit, sed incensæ molli carbones vrentes, calumniosam defensionem parans, superinduxerit, Babylonicam flammam

nam innouauit, & sacris Religionibus detrahendo nouiter vt acrier inter linguas dolosas, titiones fumigates se annuerunt. Verum perbellè Hilarius pronunciauit *Iniquitas inuerecunda est, palam audet, palam molitur, palam perficit. Dolosa uero lingua opus fallax est. Cum per simulationem noxiam, sub Religionis lumine euertat Religionem, vt sola sagittæ Domini potentes sint, quæ linguam dolosam valeant confringere, habentes in se virtutem perurenda fraudulentia, atque vastanda, vt vel desolationis carbo, vel vastet irrogando panem, vel purget ad perfectam innocentiam. Vtinam (vt de quodam detractore dicebat Blesensis) opponantur sagittæ, quæ eum transfodiant, & carbonem desolatorij hunc incendiant. Vtinam tu Seraphim, qui cœlesti carbone Propheta labia emundasti, gebennalî flamma totum os, & linguam eius emundando destrueres, & possessum cantare, & dicere: destruxisti eum ab emundatione. Dolosè mox [paratas vindicias admonet Cauex fructor ad innocentia leuamem non habentium consolatore, nec defensore, ne sub ferali (inquit) Grauina busto sepulta, relinqueretur. Nam teste Ambrosio nedû pro verbo ociofo, sed, etiam pro ociofo silentio rationem reddere oportet.]*

In psal. 119.

Petrus Bles.
ep. 39.

VIN.

Audiat eundem quem citat 1. off. cap. 2. Ambrosium extoræ, & diminutè quod non solum pro verbo ociofo, sed pro verbo impuritatis, & turpitudinis multo magis vnusquisque reddet rationem. Vnde mox. *Graviora sunt enim verba precipitationis quam ociofa, & si pro verbo ociofo ratio poscitur, quanto magis pro sermone impietatis pena exoluitur.* Non est dicenda defensio, quæ vt vnum releuet, innumeros offendit, nec enim ait Ambros. *iudicandum utile nisi quod in communi proficit. Quomodo enim potest vni prodesse quod inutile, sit omnibus? mibi certe nõ videtur, qui inutilis est omnibus, sibi utilis esse posse. Etenim si vna lex nature omnibus, vna utique utilitas vniuersorû, quod si vna utilitas vniuersorum ad consulendum utique omnibus natura lege constringimur. Nõ est ergo eius qui consultû velit alteri secundum naturam, nocere ei aduersus legem natura (vt nec deest alteri manus porrigere, in alterum ensẽm disringere) etiam ait Ambros. *Si qui in stadio currunt, ita seruntur præceptis in formari, atque instrui, vt vnusquisque celeritate, non fraude contendat, cursuque quantum potest ad victoriam properet, supplantare autem alterum aut manu dei cecere non ausit, quanto magis in hoc cursu vite istius sine fraude alterius, & circumscriptioe quarenda nobis victoria est? Sic excuset innocentes ne nocentes faciat, & alios de innocetibus nocentes non faciat, & si vni suppetias fert, in alios calamum non stringat, manu vna panem, altera lapidem gestans. An autem magis defensionem parat, quàm offensionem fruatur videamus.**

TVR.

S. Ambros. 3.
de off. cap. 3.

CAPITIS PRIMI,

*Vbi expenditur qua fuerit Turturis excitande
occafio; animaduerfio.*

VIN;

Ergit Vindicianus, & occasionem Columbinæ fcriptionis exponit, virtutes Eminentiffimi Card. celebrat, & Turturem traducit quod voluerit gementem columbam fuggillare. eius verba funt., *Inter eximias Illuftriff. Rob. Bellarmini virtutes, ille quoq; à S. Cypriano Chrèfti fidelibus commendata fulferunt, in manibus diuina lectio, in fenfibus Dominica cogitatio, iugis oratio,*

& falutaris operatio numquam ceffantes, vt quotiefcumque inimicus accefferit claufum aduerfum, fe peccus et armatu inueniat. Nò.n. inquit Chriftiani hominis corona vna eß, qua tẽpore perfecutionis accipitur; habet & pax coronas fuas quibus de varia & multiplici cõgreffione victores etc. Quotannis Card. Bell. ad vnius menfis fpacium fe Romæ in domo Nouitiorum S. Andreae abdidiffe fcribitur, vt animũ à negotijs reciperet, facrifque commentationibus exerceat. Ex quo fecedendi more fimul opufcula quedam pia emanarunt, quibus beati otij fructum in c. quoque mortales deuotus Præful deriuaret. Ita libellus gemino tit. in fignis, de gemitu Columbe, fue de bono lacrymarum anno 1617. in lucẽ editus fuit, &c.

TVR;

Agnofcit Turtur Eminetiffimi Card. (Cypriani elogijs cohenefcati) folitos illos fuos recessus, & ab actiuosa vita feriatos dies ad foli Deo vacandum: plurimum commendat, feruentiffimas illas lacrymas, & nocturnum clamorem, cœlum penetrantem non diffitetur, numquam de illius planctu, quo nedum genæ veluti conchilia margaritis ornabantur, & Ecclefia fœcunda reddebatur, stomachatus, folum modum fublimiorem in fcriptione à multis defideratum exoptabat, vt loquente pupilla oculi plangentis (in lib. 2. cap. 6. vbi de religioforum ordinibus tractat) tacuiffet, & lingua: ibi enim, vt tu quoque fcribis, idẽ Cardin. in Regularium ordinum membra incidit que à primæuo fua vocationis nitore plusculum deformata S. Matris letitiam non præexpectatione cumularunt, proinde de iftis dolenter ingemuit.

VINAM

Ut inā fleuiffet vt Anna de qua ſcriptū eſt: *ſens largiter loqueba-
tur in corde, & vox penitus non exaudiebatur*. Nam & Chry-
ſoſt. *illa poſſimum eſt deprecatio quum ab intimis voces ſurſū
ferantur, hoc præcipue mentis eſt exercitata, non intentione vocis,
ſed animi feruore precationem abſolue, ſic orauit & Moyses,
&c. quod ſane tum hæc facit mulier, vox inquit illius non audie-
batur, & exaudivit illam Deus. habet enim neſcio quid latentis
energiz, vnius lacrymule gutta, vt vel referet cæli vectes,
vel corda hominum emolliat, & ſit fida cogitationū humanarū
interpret, vt in loquela diſſimiles nationes omnes, quæ ſub oculo
ſunt ſeſe intelligant inundante lacryma, nec ſint loquela neque
ſermones quorum non audiantur voces eorum. Aptiſſima quo-
que ad corrigendum lacryma, ſed pro loco, vel tempore, nam
ſi ita vox lacrymis iungatur, vt in ſpecie deplorandi designen-
tur qui occultandi erant, tunc ſonus corporalis vocis canere tu-
ba ante lacrymas, & claſſicū perſonare videbitur, et effuſæ lacry-
mæ, potius homines ſubmergent, quam ipſi emerant: & quæ
mūdaffet abſque ſono vocis lacryma potius inquinabit, & vox
inopportune prolata etiam ſauciabit. Et quamuis quorundam
ſa pius lacrymarum fontes requirerent, non erant cum lacrymis
voces in ſtantium præiudicium extendendæ, nam & idem, S. Cy-
prianus ep. 6. de quibusdam Præpoſitis indifcriminatum omnes
tamquam lapſos deplorantibus & obiurgantibus ſcripſit, ea in-
difcriminata correptione id agere vt per paucorum prauos, &
malos mores multorum, & honorum gloria maculeſuriquos (ſub-
elens) reuereri debebant, reprehenſores, ne ipſorum teſtimonio ac
iudicio condemnati, eorum ſocietate priuarentur, idque non mi-
nimum dedecus Eccleſiæ inferre ſubdit idem Sanctus: *Eccleſia
enim (ait) gloria, Præpoſiti gloria eſt*. Certè maxima gloria eſt,
quod non ſint tot in religionibus purgamenta quàm ſunt eiuf-
dem lucidiſſima ornamenta. Accedit nec innumera & multi-
plicia mala certis documentis aſſerta, & multa cōſicta vel exag-
gerata ab æmulis certum, vniuerſalem, eumque manifeſtum plā-
ctū meruiſſe, & etiam ſi meruiſſent rectè dicebat Cyprianus ad
Cornelium ep. 42. *Facile non promenda ſunt, & incautè ac teme-
rè publicanda quæ diſcordiſſimo ſtylo ſcripta audientibus ſcan-
dalum mouent, & fratres longe poſitos ac transmare conſtitutos
incerta opinione confundant. Viderint qui vel furori ſuo, vel
libidini ſeruietes, & diuinæ legis, & ſanctitatis immemores (à
quibus longo interuallo ſeiuncta Columba eſt) ſiſtitare interim
geſſiant, quæ probare non poſſunt, & cum innocentiam deſtrueret,
atque impugnare non valeant, ſatis habeant fama mendaci, &
falſo rumore maculas inſpergere. Certè quod Præpoſiti & Sa-
cerdotibus congruit danda opera eſt, vt talia cum à quibusdam
ſtribuntur, per nos reſpiciantur, ubi enim erit quod diſcimus, &**

docemus scriptum esse: condine linguam tuam à malo. mox subdens, si quando talia quarundam calumniosa temeritate conscripta sunt, legi apud nos non patimur.

Hinc Turtur sententiam Episcopi Monopolitani secutus illud opusculum de gemitu Columbæ, Cardinalis per vestigia Cypriani incedentis scetum esse denegauit, vel saltem illud caput adscititium, vel saltem non nulla verba ubi in specie religiones SS. Benedicti, Dominici, & Francisci deplorantur è margine in textum irreppisse, vel ab aliquo sciolo putante se obsequium præstare Deo industriose apposita probabalter extimauit. Non est hoc Bellarminum Cardinalem incusare, sed propugnare, nec enim imitativem Cypriani verifimile esse potuit transgressum allatos canones Cypriani, nec tam auctorem celebrem paulo ante religiosorum ordines à disterijs Nouatorum defendentem, eisdem cum catholicis tractando perstringentem, nec eodè ore calidum, & frigidum perflare decebat doctorem veritatis. Nec id temporis ratio postulabat, vt cum catalogum imperfectionum religiosorum Hæretici tanta auiditate contexerit, eisdem subministraretur indiculus: Quod si idem plangendi argumentum antiquiores Præsules præstitisse legamus, saltè in genere id factum est, ex illorum temporum conditione, nec statum, nec mores Deo dicatorum hominum (vt modo ab hodiernis Hæreticis fit) traducebant. *Postulabat olim tempus* ait Cyprianus, *cum praelium gloriosæ certaminis in persecutione ferueret, toto hortatu, & pleno impetu militum. vires fuerunt excitanda, & maximè lapsorum mentes classico quodam nostræ vocis animanda, vt penitentiæ viam non solum precibus, & lamentationibus sequerentur, sed quoniam repetendi certaminis, & reparanda salutis dabatur occasio ad confessionis potius ardorem, & martyrij gloriam nostris increpiti vocibus prouocarentur.* Sed postea Nouatiani dogmate grassante lapsis veniam denegando, collegij concordia, & colligenda fraternitatis ac medendi vulneris utilitas exigebat necessitati temporum succumbere; & multorum salutis providendum necesse fuit, & à seueriori disciplina, & correctione abstinere. Si fidei negotio urgente ex conditione temporum seruandum modum discipline edocuit Cyprianus, nonne moribus exigentibus idem seruasset, & seruandum docuisset?

Cyprian. ep.
31.

Aug. ep. 7.

Sed sit auctor eius operis Cardin. Bellarm., tanta erant humilitate, & modestia præditus, vt in eorum scriptorum numero habendus cum August. qui proficiendo scribunt, & scribendo proficiunt [unde idem quod August. Usurpare poterat dicendo.] Si aliqua vel incautius, vel indoctius à me positum est, quod non solum ab alijs qui videre id possunt merito reprehendatur verum etiam à meipso, quia & ego saltem postea videre debeo si proficio, nec mirandum est, nec dolendum, sed potius ignoscendum, atque gratulandum,

laudum, non quia erratum est, sed quia improbatum, & infra si talem me asseritis aduersus eos, quorum malitia, vel imperitia, vel intelligentia reprehendor, ut me nusquam scriptorum meorum errasse dicatis: frustra laboratis, non bonam causam suscepistis, facile in ea re, me ipso iudice superamini. & inferius. Ab hac ergo excellentia tam longe ab sum, ut si nullum verbum quod reuocare vellem protulero, fatuo sim quam sapienti similior. illius qui scripta summa sunt auctoritate dignissima, qui nullum verbum non quod reuocare vellet, sed quod reuocari deberet emisit. Hoc quisquis nondum est affectus, secundas habeat partes modestiae quia primas habere non potuit habere sapientiae, quia non valuit omnia non penitenda diducendo dixisse, peniteat quae cognouerit dicenda non fuisse. & demum. Ego autem iudices veros, & veritate seueros magis intueor, inter quos, & me ipsum primitus constituere volo, ut ad illos ea tantum reprehendenda perueniant, quae a me quamuis sedulo perscrutante minimè videri potuerunt. Non ergo à Turture accusata columba aut inius vocata, nec eius vexat censura columbas, sed amicabiliter admonita, non secus vicissim SS. Augustinus, & Hieronymus amicabili censura se admonebant.

Biennio vero post deploratum eius funus Turtur opusculum suum aggressus, nolens praevenire ceteros qui possent, & auderent tamquam murum se opponere pro religionibus tuendis, cauit ne videretur primus qui omnium minimus procaciter respondere, satis iudicans paulo ante in ultima parte chronicorum S. Domici Reuerendissimum D. Ioan. Lopez Episcopum Monopolitanum, & ante hunc P. Magistrum F. Petrum Caluum Lusitanum in opusculo de gemitibus iustorum, abundè gemitibus columbinis respondisse: sed cum hi cum columba agant ac cum ex tranco, & adhuc Eminentissimi Viri auctoritate religiosi expostularentur, ac premerentur, atque scioli suggererent (quod simpliciter tamen factum est) non simplici animo gemitus editos, sed laudem, atque rumusculos, & gloriolam populi requisisse, ut ipse, suique comites de alijs erratis crescerent, & multi obmurmurarent, illum prouocare, hos timere, illum scribere ut doctum, hos tacere ut imperitos, ut horum garrulitati Turtur occurreret, opusculum de florentissimo sacrarum religionem statu aggressus, prudenter negando opus de gemitu columbae esse Eminentissimi genuinum scetum, vel si eius esset, tam insignem partem, omnimodè excusando, utendo simili dilemmate quo Hieronymus August. ep. 14. interpellat, *Igitur aut tuum negato librè si forte non tuus est: aut si tuus est ingenuè confitere, ut si in defensionem mei aliqua scripsero, in te culpa sit, qui prouocasti, non in me qui respondere compulsus sum.*

Non est ergo quod de responsione ista conqueraris dicendo, quod nemo Bellarmino dum vitalem auram spiravit istiusmo-

VIN.

di sauciorum egrimoniam detexit, uti plane decuisset, sed biennio post deploratum eius funus sub specioso Turturis emblemate in-
 ius vocatur & de gemitibus ab octo ipsiſ annis inter sodales fam-
 ilariter usurpatis accusauit; satis enim dilationis ad respon-
 dendum causa assignata est præclarissimorum aliorum reueren-
 tia qui iam abundè responderant, & noua impudentium quo-
 rundam prouocatio. Sed circa substantiam operis à Vindiciano
 mox impetitur Grauiua, quod Turturis figmentum eo artificio
 composuit ut Lector rerum adhuc ignarus Bellarminum Illu-
 stribus S. Benedicti, S. Dominici S. Francisci ac cæteris religio-
 forum familijs non vulgariter detraxisse iudicaret, idque eo cer-
 tius quod columbam suam ordini quem supra sexaginta integris
 annis laudatissimè tenuit dedicasset, eumque ob vitæ inculpata
 mores reliquis omnibus non obscurè anteculisset, &c. ipsam quoq;
 Societatem de simili elationis vitio criminari cæperit.]

Si totum opus Turturis legatur, totus in eo est, ut in nullo
 piè gementis minuat dignitatem, nec Societatis existimationem,
 sed tantum vt delicatuli, & imperiti vulgares ad carpendum
 religiones prompti vsque ad verecundiã cõfutarentur. hæc ar-
 gumenta, & sanctissima documenta ex Hieronymo mutuata am-
 plicans, nempe puerilem iactantiam reputari accusando viros
 illustres; suo nomini famam querere; illam quoque inter a-
 micos esse iustam reprehensionem, si nostram peram non videntes,
 aliorum iuxta Persum mantican consideremus. & iterum ep. 14.
 Non ita scribendum, ne fautoribus, inuicem, vel detractoribus no-
 stris tribuamus materiam contendendi, & quod maius est, ortho-
 doxiam calumniandi.

Hinc Vindicianus risum continere non valens, comminisci-
 tur quod Nescio quæ funesta, & barbara ab Hæreticis, & catho-
 licis hinc religiosis, inde secularibus formidans, ne quidem cum
 propria conscientia pacem conseruare potuit Grauiua, nisi Tur-
 turis simulacrum in culmine suæ expostulationis, seu faculam
 in Eminentis Pharo collocasset ac florentissimum hac etiam tempe-
 state omnium religionum statum, non sine triumpho proclamarit.

Merito ex eminenti veritatis Pharo, ne dum facula, sed & vo-
 ce admonuit nauigantes ut inter duas symplegadas (sunt ij duo
 scopuli in Ponto Euxino paruo discreti interuallo) hoc est iniu-
 stæ oblocutionis, & inopportunæ reprehensionis naufragium
 euitarent: zquale enim periculum est vel iniqua de Dei mini-
 stris proferre, vel eorum defectus incausè propalare, propterea
 ad vocem, & lumen (ne quis freto hæreret) admonentis, & cla-
 mantis attenderent. Sunt enim præter exteros à nostra religione
 pusilli, qui res aliter quam dictæ sunt suspicantur (Nazianz. te-
 ste) prout odio vel amore proferentis inflammantur, dicentes
 Nihil esse tam iuuau, & incundum, quam de rebus alienis garris-

de, idque præsertim si vel beneuolentia quadam, vel odio trahantur, quibus affectibus veritas, ut plurimum, labefactari, ac surripiti solet. Vnde & idem S. subdit Præclare cum illo agitur, qui nec peccando, nec suspitione laborando quamdiu fieri potest ac ratio fuit offensionis scandalique materiam multitudine præbet: quippe cum ijs etiam qui vnum ex paruis offenderint, quam certa quã atrox, & acerba ab eo qui mentiri nescit pœna consiliata sit non ignoremus.

Tu verò Turturi illudens addis. *Ego vero Turturis istius* VIN;
peregrinam vocè collis plumarūque inuisum decus, quo pede incessum, quo remigio alas mutares obseruans, plurima reperi que lectoris spem, & solatia fallere possent, quin & in grãdiores abducere errores quam publicæ rei tam sacræ quam prophane conduce TVR;
re, æquus fori arbiter existimet. Quomodo peregrina vox Turturis, & plumarum inuisum decus quæ de scandalorum obiectione tamquam à verbo aspero pusillos liberare curauit, imo & ab errore, & falsa estimatione erga religiosos, non in errorem lectoris inducere? Turturis maritimi aculeus formidabilis non terreftris eanora vox exaltabunda execrabilis, nam ut scripsit Am-

drof. sicut enim viperæ os si quis calcauerit recens dumtaxat grauius quàm venenum nocere perhibetur, & inmedicabile vulnus serpere, ita etiam Turtur aculeo suo mortua amplius, quàm viua periculi offerre memoratur. Cœterum terrestris auis bonè nuncia, & si non dulciter sonat, signat tamen dulcia ait Ber. in Cât. serm. 59. cuius in iugis montium, & in summitatibus arborum frequentior illi conuersatio est, ut si nunquam eam in viridi ramo residentem prospicias, tu ab eo discas voluptatum virentia velut virulenta deuotare. Hoc præstitit Turtur non in atrijs, & palatijs principum degens, ut obijcit Vindicianus, sed in angusta cella inter sanctæ paupertatis angustias, florentem, & amœnum adhuc esse præsentem religionum statum occinendo, regulares omnium institutorum per solitudinem, abstinentiam, omnium delectabiliū mortificationem, patriæ cœlestis desiderii Turturis imaginè præferre demonstrans, qui absque aliorum nota ingemiscunt ex præsentibus austeritatibus, ver cœlestis patriæ suspirantes, non sicut ijs qui ut dicit idem S. pro patria aduidentes exilio dederunt se comedere pinguiam, & bibere mulsam. S. Hexa. c. 10

Numquam vero Turtur nec incessum, vel alas mutauit tamquam auis discolor, ut lectoris spem, & solatia falleret, sed semper duo indefesse, & vniformiter in suo opere præstat, imperfectorum defectum gemendo, & ex perfectorum numero amœnitatem etiam nunc florentium omnium ordinum veraciter enunciando. Videat Vindicianus dum excusat tanti viri mentem, eo dolo ut pertinaci animositate religiosorum defectionem defendat, ne pium zelum columbæ offendant, & indiscretam defen-

tionem parando, dum pluiquam par est secundum se totum vñ nus excipitur, & religioſorum cœtus reliquus tamquam corruptus deploratur, Diabolo condonetur, & pro particulari vnus affectu. generalem offensionem regularium ex omnium læſione incurrat: agnoſcatque non leue crimen committere, roborando quæ bona fide ſcripſit, (vt fatetur) author columbæ, & maiora ſcandala ſciat ſtructorem cauæ præparare contentioſè aſſerendo, quæ ſimplici corde eructauit anima pientiffima, quando ſi ea ſubortitura aduertiffet, vel non ſcripſiffet, vel calamum temperaſſet, vel litura quod eſſe poterat offendiculo oblitteraſſet.

Lib. i. contra
Marc. in fine

Ei ſdem (dicebat Tertull.) modum eſt figere, qui modum aliquãdo diffuderat, is colliget, qui ſparſit, is cordet ſyluam qui plantauiſt is metet ſegetem qui ſeminauiſt. Non tamen vt accuſanda exditur ſylua, nec vt damnanda ſecatur ſeget, ſed vt temporis ſud parens.

CAPITIS SECVNDI

*Animaduerſio. vbi Turturis vox, habitus,
& natale ſolum inſicetè à Vindiciano
deſcribuntur.*

TVR:

Apud Plut. in
vita ſyllæ.

Vn Sylla non ſolum aperto Marte ſed dolis bellum gereret, Garbo illud dixiſſe memoratur. quod *bellum gerès cum Vulpe ac leone* (quorum vtrumque in animo Syllæ habitabat) *à vulpe vehemensius angeretur.* Aperto Marte aduerſus ſacros ordines pugnaturus Vindicianus, vt leonis ſæuitiam abſcondat, aſtutè verecundiam ſimulat, cum tamen leoninam cum vulpina conſulto conſuerit, vt quò non pertingeret leonina, vulpina malitia aſſequeretur. Ad peſſundandos ergo ſacros ordines ſe accingens, compoſito gradu, dimiſſis oculis, obrortis ceruicibus, genis pudore ſuffuſis incedens, quaſi ſilentium ſibi imperans, verecundia prædago aſſiſtente, à congreſſu, retrahere pedem ſimulat, pro taciturnitate, Eccleſiaſticum allegans, pro verecundia Ambroſium citans, videlicet, *non eſſe multum loquendum, vt verecunda, principia progreſſum commendent* ait enim, *Vt minus cordatè cum Granina congređiar illud Sapiētis ad huc abſterret.*

ret. in medio Magnatorum non praesumas: & ubi sunt senes non multum loquaris, ut, verecunda principia processum commendat, ex Ambrosio.

Verum, nec vtriusque documenta seruaui, Pulchra ait Ambrosio: *TVR.*
 bro: eo loco quem allegat, virtuti verecundia, & suavis gratia, que non solum in factis, sed etiam in ipsis spectatur sermonibus, ne modum progrediari loquendi, ne quid indecorum sermo refo-
 netur. Speculum enim mentis plerumque in verbis reflexum, et
 ipsum sonum vocis libret modestia, ne cuiusquam offendat autem
 vox fortior. Aggreditur mox Turturam, & primo eius titulis,
 professori S. Theol. in vniuersitate Regia, Cur. Episcopi Theol.
 Sancti Officij consiliarij illud. Depone ait quae so dona Fortuna
 & Factorum liberalitate concessa ornamenta, ne quasi Pompari
 fercula, & nutantium statuarum motus imiteris. Verum mihi
 togam exhibe quam in dedicatoria ad Illust. Card. de Cremona
 defignasti albam tunicam nigredine variegatam, quam aequo
 Angelisam ut pote caelitus S. Fundatori vestro monstratam ap-
 pelliter. *VI N.*

An tituli isti Vindiciano displicent, & cum Praedicatoria to-
 ga non cohaerent? displicuerunt quondam V vitclepho eccle-
 siastici honores, qui etiam doctoratus Theologici gradum *TVR.*
littia introductum superstitione in Ecclesiam calumniabatur, re-
 clamante scriptura. *Apud Vvald.*
erant autem in Ecclesia, que etat: Antiochie
propheta, & Doctores, & perpetua consuetudine a temporibus
 Apostolorum vnumquodque seculum Doctoribus claruisse at-
 testante. sed si non displicent honores in se sed et eorum in hoc
 subiecto, coniunctio, quam sit id irrationabile res ipsa loquitur.
 Antiquitus enim Helixus in concreto Patrem vocauit Eliam
 id est Magistrum (Hieronym. interprete) quo titulo Job Elphaz
 Themanitem *patrem hoc est magistrum* (ex eodem) cohonestauit, *In qq Hi-*
 ipse quoque Christus Dominus magisterij elogio Nicodemum
 non spoliavit, cum protulit: *Tu es magister in Israel,* & hac
 ignoras? solus Vindicianus supercilio Thraconico, noua quadam
 Supermetaphysica abstractione collum Turturis monilibus
 expoliare gestit. an quia humanæ iactantiz tituli somitem ad-
 ministrant? esto. *Act. 13.*
Grande enim malum est (ait Chrysostomus) *de*
se ipso aliquid grande dicere atque mirabile, extremaque omnino
dementia est nulla imminente necessitate rerum, & necessitate vio-
lenta proprijs, velle, laudibus decorari tunc vero, ait idem, de il-
 li: aliquid attingere fas est *quando id opportunissimum tempus*
exegeris, quod Samuelis, Dauidis, & Pauli exemplis luculenter
 demonstrat. Opportunum certe tempus erat titulis primam pa-
 gellam Turturis onerari, cum honorari sacri ordines debebant,
 & defensio in eos, qui paulo rigidius in eos oblocuti essent, di-
 rigebatur. Ne ergo leue putaretur quod non ex aliqua auctori-
Hom. 5. de
laud. Pauli.

tate euulgabatur, non emendicatis, vel fortuitis; vel naturæ donis, sed religiosi titulis statui, & personæ convenientibus se ornauit, vt eò grauior defensio monstraretur, quò publicis honoribus Dei munere, non sua virtute comparatis cohonestabatur.

Sed nescio qua fronte Vindicianus, defensore reprehendit, quod *albâ tunicam nigro pallio variegatam titulis exornarit*, cum hæ putidæ calumniæ de Guilielmi de S. Amore, Desiderij Longobardilacunis exhalent. neque enim ob aliud à Sede Apostolica, hæreseos quoque nota iniusti Mendicantium ordinum detractores, nisi quòd assererent inter cœtera: *illicite magistrali laurea eorumdem professores insigniri, Vniuersitatum cathedras ascendere*. quid si eosdem traduxissent quòd cathedralibus in munere Theologico, & sacre fidei Quæstoribus in consilijs, & consultationibus inseruirent? Hoc Vindiciano reseruatam ex industria, vt his omnibus ornamentis Dominicanû Turturem expoliaret, & simplici toga contentum linqueret, & quamuis ad momentum eisdem titulos abdicare conatus sit (quasi prædicatoriæ togæ fila, & stamina, subregmine Magistrorum cathedraticorum, Theologorum, consultorum, à sui ortus initio, contexta non essent) tale tamen pallium suam professionem loquitur, videlicet Prædicatoriam familiam (præcipue aduersus hæreses debellandas) doctrina, & Inquisitionis munere, esse institutam, vt grande beneficium orbis sit pallium taliter contextum, vel cuius solius aspectu, vel hæreses timent, vel improbi mores exarbescunt, propterea ex suo occurso Turturem tamquam æmulum inuidus non patitur, & toruis oculis mentis inspicit, quem corporali obtutu benignè intueri se simulat pallio insultans, vt nec alieno vestiatur amictu, nec sit contentus suo, imò & ipsum reformidans nouus lanista scissuram contexturæ Prædicatoriæ suauis, & dulci sermone scindit, togæ magis amator, quam pallij, & cum scindi nequeat vi, verbis tamquam affectata, & circumornata textura traducitur.

Suspecta vero est quoque eiusdem indumenti depositionis adhortatio dicendo, *vbi à Regijs, Archipræsulum & S. Inquisitionis fulgetris securum præstiteris vt liberius sine obseruatorû metu, in secreto cordis mei vulnera Turturi aperiã*.

Apta fini suo hæc persuasio, vt liberior sit de sacris ordinibus, & impunis oblocutio inanis tamen & inutilis, non enim publicè ausus est, se prodere author timens titulos Turturis videlicet Magisterij, Theologi, Consultoris ne illum deprehenderet multandum ex Religiosorum diffamatione, & dum illum propriæ gloriæ affectus ad scribendum impulit, diù in affectationem flabellatum, nec de incendio gloriæ flamma productior, quæ fumum exhalans, incensorem occultauit, & quem orbis ex isto fomite magnum expectabat, timor in publicum apparendi fecit

mino.

VIN.

TVR.

minorem: Iam verò quod ad aperiendum vulnera humanitati Turturis, secreta, & abdita sint conquisita loca, vel hinc vulpinam versutiam intelligas, qui cum ferrum, & æs meditetur vulnereum causas, effectus tamen hoc est vulnera ipsa aperire simulat, vbi sagittas semotis arbitris, in Turturam, quem titulis expoliare laborat, altius insigere meditetur. Archiacum scribit *Poly-* Lib. 3.
mans ex decreto Senatus Archiuis ciuibus arma fabricasse, cūque eius officij procurator designaretur, noua arma largiens vetera tamquam Deorum phanis suspensurus accipiebat. Vbi omnium veterum arma solus collegisset, iisdemque inquilinos, & mercenarios, aliosque eiusmodi infimæ fortis homines accinxisset, in Archiuos insurgens crudeliter trucidauit. Non dissimili astu vulnera impressurus Vindicianus non tantum Turturi, sed sacris ordinibus, arma hoc est titulos quibus impugnari potest, auferre tentat, & quasi religionis prætextu, vt hominibus in debitos, titulos postulat, noua arma commentus. Vtinam iisdem quæ à religiosis aufert, alios quos fictè laudat armaret ad pugnandum bella Domini. at cum maledicorum linguas potius hereticorum accendat, eisdem ad oppugnandum arma subministrat, versuta vulpes detegitur & scæuus Leo, vulpina insidians, leonina saucians. Sed iisdem indumentis Iulianum indutum *Nazianzenus* perstrinxit, quod *veteratoria cuiusdam malignitatis arte, cum nec aperte possit Christianos allicere, nec tyrannicè cogere præ pudore sustineret, leonina, ait, pelli vulpinam, aut, si quis, Minois laruam summa iniustitia prætexens, Ieniter viâ afferebat edicto, quia (ex eodem Nazianz.) consutationes extimescebat sermones elegantes, & liberales artes, vna cum re, & nomine magistrorum eliminans. Sed reuera, nec consutationes effugit, imo vero imprudens seipsum his magis subiicit, & irretiuit, & timiditatem ostendit: Proinde ac si quis (ait idem Greg.) athletarum fortissimus sibi videatur, ac publico præconio omnibus præferri postulet, ne quisquam magni ac strenui animi Vir certamen ineat atque in arenam descendat, vel si descendat inermis pugnam ineat. Simillima in Vindiciano ars veteratoria deprehenditur, dum titulorum arma ad Monomachiam prouocato deponenda suadet, ipse omni panoplia sycophantiarum ad certandum munitus, quod ignauitæ potius, quam fortitudinis argumentum est: imo in hoc victum se esse declarauit, dum sine legitima dimicatione coronas affectauit, & in hoc dimicatum, ne dimicationem non nisi superexcedenti conditione subiret.*

Naz. orat. 7.
in Iul.

Absoluta tam callida benevolentie captatione, sed non impetrata à Turture conditione, vbi Turturis naturam cum columba coniunxisset, & penè esse vnus speciei specialissimæ ex gemitu Vindicianus nouus Physicus longo verborum circuitu probare contenderit, ac proinde (& si columbinus gemitus sit ab

VIN.

Eminentissimò assumptus) Turturem quoque (quem in sinu gerebat) gemitibus, aptissimè expressisse Cardinalem, admirandum, quasi inter eiusdem consortij, & conditionis professores bellum emerferit, & cum primum & vulnus cordi Turturis impressit, videlicet quod: *Turtur contra columbam emerferit peregrina avis, ultra columnas Herculis quaesita, voce parum colubina, gladio, scuto, turri instructa (sic ludit) & Panario, armatus ales ex Atlanticis rupibus exorta, Nilo monstrorum genitrice lota, Martia avis ex accipitrum genere, potius Vultur, quam Turtur ex gladio & scuto inscribendus.*

v. p. c. i. i. in
fine.

Iam pridem Turturis cum columba arctissimam conjunctionem, etiam si non eiusdem speciei, Turtur demonstravit ex Aug. nec inter eos esse bellum, sed solū inter carnales homines et terrē nos luculenter probavit. Vnde hęc repentina Metamorphosis Turturis in Picum Martium? Est quidem Vultur prædatrix avis, bellorum cupida, quæ exercitibus se agglomerat, cadaueribus infedit, funestum fundendi cruoris auspiciū. Videat orbis si Turtur famam cuiusque fuerit deprædatus, si bella excitavit, si detractorum cuniculis se adiunxit, si scandalorum putoribus delectatus, si corruptionem (vt fingitur) ordinum est ornatus, an potius & si graues lapsus aliorum, excusarit, & bella componi procurarit, odoribus putrida cadauera obtexerit, felicitatem, & amoenitatem enuncians? Contra, Vindicianus Martem euocare nititur, cui Vultur sacer erat, pro rostro lanceam habens, pro cantu serale præfagium exhibens: aliquot annis inter semiputres Ornos, & antiquatas quercus delitescens, rostrum acuit, solus cantillauit à præliorum conflictu semotus, vt decursis septem annis ad classicum occinendum conuolaret, nec tantū bella præfagiret, sed insrueret acies, & loricatoris se adlungens, religiosorum hostibus suppetias ferret: hoc enim habet Vultur in genti agmine (ex magno Basilio) castra militum comitari. Ex quo nido bellicosus hic ales prodijt? qui alterum Goliath illudentem castris Dei omnipotentis exprimit, qui velut alter Dræces *caelum territ, et armis*: solaque existimatione visus est volubili lingua montes Pyrinæos dissecare, felicius quam Annibal Alpes igni ferroque dissecit. at dum vno lustro cum dimidio ferrum rubiginosum in vagina reconditum distringere conatus, nec valuit, & tãdem euaginatū, pictum potius gladium, hoc est infirmas ratiocinationes, quam verum, hoc est firmas rationes, & si minaciter, denudauit. Quis ex isto bellicò apparatus, tam forti, et audaci bellatore in aciem prodeprende poterit, & metu perhorrescere? in summo discrimine res adducta videbatur, si solum ensis capulum tetigisset, verendum namque erat ne Luna cornua præcidisset, sed dum cariosum gladium exemit.

Spectatum admiffissum teneatis amici.

Etiam meminisse debebat Vindicianus Vulturinam conditionē

In Hexameron. hom. 8.

Vir. Aeneid. lib. 11.

ineptissime Turturi adaptatam, illius enim metaphora ad hæredipetas translata est, quod senibus orbis ceu cadaueribus inhiet unde Seneca ep. 25. & 65. scripsit. *Si Vultur es, cadauer expecta: & Martialis lib. 6.*

*Amisti Pater unicum Silanus
Cessas mittere munera Oppiano.
Hæc pudete nefas malaque Parca,
Cuius Vulturis hoc erit cadauer?*

Et quas hereditates cum tuis Hugnoticis non inuasisti? Si scias Turturem biduo, vel triduo, vel ante illuc præuolasse ubi cadauera sunt futura, allusio ex illa litterarum mutatione satis concinna, dum Turturem in Vulturem commutasti: sin autem, insulsa satis, ex altero obijcere quæ obijcientem redarguunt. Sit alterius conditionis Vulturinæ imitator Vindicianus, quod Vultur fruges non attingit, nullum animal, & si imbelles occidit, vel insectatur, tantummodo quæ sponte interierunt, vel ab alijs relicta sunt cadauera (exceptis sui generis aibus) depascitur, hoc est Vindicianus fruges & vineas florentium religionum non vastet, viua non carpat, & si mortuis depascitur, sui saltem (vt astute, & falso fingit) generis, cad uentibus illæsis, nec infideat.

Alterum telum aduersus Turturem contorquet Vindicianus, **VIN:** quod, *promittendo singulum, & exultationem athleticus processerit, medio in luctu pugnans, vallicans, expugnans, deplumans & deartuans Bellarmini columbam. Quis à Turture classicum expectasset?*

Est id mutorum animalium proprium pugnare, pungere &c. **TVR:** quia enim ait Lactantius *supientia carent, conciliatricem videmus sui esse naturam, nocent enim alijs, ut sibi prosint, nesciunt enim quia malum est nocere: hinc etiam (ex eodem) insidiantur alijs, & dolo capiunt, ut deuorent, aliorumque insidias vario genere eludunt.* **Lib. 5. Inst. c. 18.** Ipse mitissimæ columbæ in granis elegendis certant, propulsant zelotypi alienos procos, in miluos gallina tuendo filios insurgit, & apparatu bellico pennis tentoria figit, iisdem, & rostro inimicos exagitat. Homo vero, qui scientiam boni, ac mali habet se abstinet à nocendo, & cum incommodo suo, quod animal irrationale præstare non potest. solum tunc homini aieis instruere licet, cum pro patria, publico bono, autoritate tamen publica, & ex officio hostes necesse est propulsare. Hinc fortitudo bellica in Sanctis quoque fuit commendabilis, & summam ex Ambrosio retulere gloriam, numquam tamen, ex eodem, incomitata processit. **1. off. c. 35.** *Numquam enim David nisi laceffitus bellum intulit, & prudentiam fortitudinis comitem habuit in pralio. Neque enim (ait idem S.) inferenda, sed depellenda iniuria lex virtutis est, qui enim non repellit à socio iniuriam si potest, tam est in visio, quam ille qui facit. Unde S. Myyses hinc primus or-* **Cap. 36.**

sus est tentamenta bellicæ fortitudinis. Nam cum vidisset Hebraeum ab Aegypto iniuriam accipientem defendit, ita ut Aegyptium sterneret, atque in arena absconderet, Salomon quoque ait. eripe eum qui ducitur ad mortem. Iob quoque saluum fecit pauperem de manu potentis, & pupillum cui non erat adiutor. Porro multiplicia bella sunt quæ inferuntur vel propulsantur ex Chry

Hom. 7. in 1.
Timot. 2.

soft Vnum commune cum nostri aduersus barbaros, pugnant. Secundum cum pacis tempore nos inuicem oppugnamus. Tertium cum vnusquisque aduersum se bella, seditionesque concitat, v.g. iræ, inuidiæ [ut ibidem exemplificat] Primum nihil ferè (ait Sâctus) nos lædere potest, nam si corpora trucident Barbari, nullum animabus periculum imminet. Secundum belli genus si velimus, nec nocere potest, alijs enim pugnantibus pacifici esse possumus propheta dicente: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Tertium formidabile quæ mortem sempiternam parit, vnde & Iacobus: vnde bella, & lites in vobis, non ne ex concupiscentijs vestris? aduersus quas passiones propugnare eximia fortitudo est, ait

Ex 3. Th 2. 2.
9. 7. 2. 3.

Ambrosius. In secundo autem belli genere, distinguendum est quod pertinet ad priuatam iniuriam, ab eo quod publicum cernit bonum. priuatas enim detractationes, vel contumelias sufferre tenemur in præparatione animi, si expediens fuerit, & si moderate reprimenda sit conuiciantis audacia, sic fiat propter officium charitatis id est bonum contumeliosi, tunc enim habet locum, responde stulto iuxta stultitiam suam, non propter cupiditatem honoris, & sic habet locum quod dicitur ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam. Quando vero publica, & contumeliosa est detractio, omnino propulsanda est, siue sit materialis, siue formalis, nam (ex S. Doctore loc. cit.) multorum profectus impeditur propter contumelias nobis illatas. Vnde S. Greg. ait

Pro. 26.

Ibidem.

Hom. 9. in
Ezèch.

Hi quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent, si possunt detrabentium sibi verba compeescere, ne eorum prædicatione non audiant qui audire poterant, & ita in prauis moribus remanentes, benè contemnere viuant. Talis autem repulsiu iusti belli rationem habet, & fortitudinis actus est elicitus, & à charitate imperatus. Vnde Bern. custodes Ecclesiæ (qui sunt Pastores, & Doctores) alloquens in Cant. sic dicit. Amice ad quid venisti? ni fallor ad solam custodiam ciuitatis, ut quantum satis est procuretur, opus est viro forti, spirituali, fideli, forti ad propulsandas iniurias, spirituali ad deprehendendas insidias: fideli qui non sua sunt quærat.

Opul. 19. ca.
29.

Et ex his doctrinis Angelicus Doctor docuit quod si in spiritualibus Religiosi quo ad religionem, vel statum impugnentur, TOTIS VIRIBVS RESISTENDVM, & præcipuè in illis in quibus non solum sibi, sed & alijs profunt, quia cum religionis statu nõ assumant, nisi ut spiritualibus vacent per huiusmodi impugnationem,

gnationem, perfectionis propositum impeditur. Et obsistere detrahentibus (ait ibidem S. Thomas) est officium charitatis ad quam pertinet contereere molas iniqui & de dentibus auferre prædam. *et eruere eos qui ducuntur ad mortem, & si unusquisque, ait idem Sanctus, tenetur ad implenda officia charitatis, illis magis exhibenda subdit qui sunt nobis magis coniuncti, cumque ait magis coniuncti sint religioso alicui fratres suæ religionis, debet secundum charitatem resistere illis, qui fratres religionis suæ nituntur opprimere. Hæc ex S. Doctore. Est quoque actus iustitiæ eadem defensio, quam S. Gregorij autoritate sigillatim; exponens enim ea verba Iob in occursum pergit armatis, Iob 19: Cap. 39. sic inquit. Plerumque quieti, atque inconcussis relinquitur, si obuiare prauis, pro iustitia non curamus: sed si ad æternæ vitæ desiderium animus exarsit, si verum lumen intrinsecus respicit, si in se flammam sancti feruoris accendit, in quantum locus admittit, in quantum causa exigit, debemus pro defensione iustitiæ nosmetipsos obijcere, & peruersis ad iniusta erumpentibus, etiam cum ab his non quatimur, obuiare. Nam cum iustitiæ quam nos amamus in alijs feriunt, nos nihilominus sua percussione confodiunt, etiam si venerari videantur. Et subdit S. Tho. ex quo patet quod perfecti viri debent se ultrò ingerere ad aliorum iniurias repellendas etiam nõ prouocati, multo magis prouocatis in ijs quæ ad religionem, maxime propriæ, defensionem pertinent; elaborandum & contrarijs obsistendum. Quid mirum si sentiens Turtur suam S. Dominici in specie occasione gemitus columbini ab incautis cum alijs religionibus SS. Benedicti, Francisci &c. materiali saltem detractiõne profcindi, in occursum perrexerit armatis, & indutus lorica iustitiæ sicut vestimento, charitate præeunte, fortitudine comite, ad propulsandas religiosorum iniurias elaborarit?*

Et an vno tãtum modo elaboratum? videat lector & ferat iudicium. At id vitio tribuit Grauinæ Vindicianus alterum spiculum contorquens.

Quodammodo pugnat Turtur? modo fide laudat, modo grauius ferit, iam sublimis extollitur repente in cæno volutatur. VIN:

In gloriam Turturis cedit grauius ferire, attolli, deprimi (adulatione ablegata quæ imponitur). Turtur amœnissimus tempore reuelatæ gratiæ Paulus erat, & nihilominus classicos vult esse Pastores, & Doctores. *Seruum Dei non oportet ligitare, sed mansuetum esse ad omnes; Doctorem, patientem, cum modestia corripientem eos qui resistunt; veritati, & omnibus omnia fieri: suo præibat exemplo, omnia omnibus factus sum. omnia in regnum Dei festinabat inducere* ait idem Chrysostomus, dicendo, pollicendo, menditando &c. terrendo verbo, epistolis &c. conabatur erigere labantes, humi iacentes attollere, sanare contritos, torpentes oleo exhortationis

Greg. ibid. relatus etiam a S. Th.

VIN:

TVR:

Tim. 2. c. 2.

Hom. 3. de laud. Pauli;

tationis animare, inimicis insonare terribiliter, hostes minaciter intueri, more optimi medici artis suæ instrumenta gestantis protector ipse bellantium] an ex huiusmodi stylo & varietate culpandus Apokstolus, qui armatus, & Panario instructus varijs bellandi instrumentis, & medicamentis pro animarum medela utebatur? immerito ergo ex hac varietate dicitis [Grauina tot honorû gradibus sublimè nomen, pro hedera operi malè concinnato inpositum fuisse, & alium inferioris notæ scriptorem libellum capitaneque compilasse. & [subdis]. quicquid demum contigerit grauem ex S. Hieronym. querelam pro Cardinal. Illustriss. Bellarm. deponere compellor, scribi contra se ac simul occultari, ut facultatem respondendi auferant. Nouum inquit malitiæ genus est occultare quod prodi timeas, scribere quod occultes. Si verba Bellarmi non obijciuntur, cur eo viuente non prodierunt? si falsa cur vel post obitum eius in lucem sparguntur? Maluissimè Anonymum ludicri istius Turturis autorem in conspectu habere, sed quia Grauina suum nomen supposuit, pro altero quoque perferet quod S. Ambros. sapienter monuit. *Quantumlibet quisque profecerit, nemo est qui doceri non egeat, dum viuuit.*]

TVR.

De cælo. mili
tis cap. 13.

Coronandus Turtur potius (si corruptibilem coronam affectare fas esset) lauro, myrto, & olea & illustriori quaque fronde, & quod magis vsui est centenarijs quoque rosis ex horto Mida læ lectis; at hæ pompe Diaboli (dicebat Tertull.) officia seculi, honores, humana seruitia, laudes humane, gloriæ turpes. Si corona amulanda, spinea capitis nostri amulanda est, tale caput ei rependendum quale nobis exhibuit, vel ne floribus coronemur, si spinis non possumus, quia non floribus possumus. Sunt spinarum certè puncturæ, dum supposititium partum Turturi suppositum, & Grauinz nomine tamquam edera coronatum Vindicianus imponit, dum etiam malitiæ adscribit Turturis euulgationem postquâ Bellarmino parentatum est: his lancinari patitur Turtur, vt coronetur, etiam si ad sui operis probationem testium nubem habeat ne dum domesticorum, sed extraneorû, & pro dilatione habeat rationabiles causas, tum quia iam viuente Bellarm. à Patre Magistro Petro Caluo Prouinciæ Lusitanæ, & à Reuerendissimo Domino Episcopo Monopolitano gemitibus columbinis responsum erat, tum etiam, ex eodem Hieronym. altera ep. ad Pammachium, *Christiani pudoris est etiam apud amicos tacere, & humilitatem suam magis silentio comendari, quam respondendo, veteres amicitias ambitionem incurrere.* coactus Turtur tandem, iam pridem elaboratum opus (viuente Bellarmino) ad retundendas obloquentium voces (ob gemitus columbinos, & nouâ impressionem vulgari lingua descriptam) censoribus etiam tradere, & probaretur, & canonicè imprimetur, interim, satis concessit Bellarminus, probatum tandem opus

opus lucem aspexit à Grauína editum vsque ad vltimum
iota .

Tuum Vindiciane malitiæ genus est accusare quod prodi ti-
meas, scribere quod occultas. tibi adaptari quoque possunt se-
quentia Hieronymiana. *Neque enim magnopere formidandi sunt*
quos auctor suus prodere timuit, & tantum legendos esse decre-
uit à suæ partis hominibus . Tunc (manifestante se authore) iure
*tibi cum eodem Hieronymo dicere poterit Grauína. *cognoscam**
erimina ; aut diluam, aut in accusatorem qua sunt obiecta retor-
quebo ; & ostendam quod hucusque silentium modestia fuerit, non
male conscientia . Interim apud tacitum Lectoris iudicium pur-
gatum me esse volui, & grauissimum inter amicos erimen refelle-
re, ne prior lasisse videar, qui & vulneratus nequequam contra
persecutorem tela direxi, sed meo vulnere tantum admoui ma-
num, quem obsecro ut absque præiudicio culpam in eum referat,
qui lacesseuit . Interim tacente Grauína, insultante Vindiciano,
ferulam insultans subeat, & proficiat flagris qui noluit Docto-
rum erudiri documentis .

C A P I T I S T E R T I I

Animaduersio, ubi, qua mente Cardinalis Bellar-
minus columbae gemitus induxerit, non sine
aliorum & ipsius Cardinalis præiu-
dicio, temerè Vindicianus &
sinistrè obgannit .

Vm propositum columbini gemitus Vin-
dicianus aperuisset, & partitionem, seu se-
gregationem prauorum membrorum à
bonis retulisset, commendat gementem
columbam dicens quod *ubi meliora mè-*
bra à deterioribus segregasset, & priorum
encomia absoluisset, posteriora non potuit
calcula candido notare .

VIN.

Optima, & opportuna partitio fuisset, si
si à toto genere desupta fuisset, & hoc te-
pore proficere potui set . Sed dum non de omnibus fit ista di-
uisio deteriorum, & meliorum in vna quaquæ congregatione
dispersorum, vt ma ssa quædam punior segregetur, ex partiali
hac

TVR.

- Leu. 11. hac segregatione, ista purior ceteris quibus præfertur argui posset. Nullam oblationem cum fermento fieri mandauit Dominus. Est enim, dicebat Philo, *Difficile inanes tumores animæ consecrare*, quemadmodum fermenti proprietates est massam inflandi, & corrumpendi, ita et inanis illa iactantia qua quis melior prædicatur inflat cor, totum corrumpit hominem: *modicum fermentum* dicebat Apostolus *totam massam corrumpit*. Ipsa natura Angelica id in inflato Apostata illo experta est; perdidit enim sapientiam in decore suo, dum sua pulchritudine captus, etiam diuinum folium affectauit. Pharisei non sicut ceteros se extimabant, qui adeo inflati incedebant, ut cum nomine res concordaret, & ab omnibus se diuisos extimabant, & supereminentibus titulis dignos, ad quos cauendos illud Christus Dominus inculcauit. *Intuemini, & caueate a fermento Phariseorum quod est hypochrisis*. Puros se existimabant Donatistæ, & propter paucos codicum traditores, persecutionis tempore, orthodoxiam ferè totam insimulabant, & vocabant speluncam latronum. Sed ampullosam istam superbiam sic S. August. retundebat ostendendo traditores plures fuisse in parte Donati, *si & traditorum vocabula cupis addiscere, habes vestros Sylluanum circensem, Felicem curatori sacramenta tradentem; Habes Marianum ab aquis Tibilitanis Romano curatori tres codices offerentem. Habes Victorem Rusuazjensem quatuor euangelia veluti delictitia computrentem, qui Cæcilianum absentem damnare ausi sunt innocentem. Hac est spelunca latronum, hæc progenies traditorum, hæc mulier fornicaria, quæ relicto Christo, Donato prostiuit lupanaria, cuius domus iuxta Salomonem secessus est mortis, cuius via sunt inferorum, quæ se mundam vocat, cum sit sordibus plena, quæ se innocentem clamat, cum sit sceleribus irretita, quæ pudenda committit, & facta sua in alteram dicit ne prior audiat quæ commisit, de factis enim vestris catholicos infamatis, ut populos à Domino separetis*. Non licuit Vindiciane tibi sic mentem Eminentissimi interpretari, illique imponere quasi optimorum consortium in vno quasi loco separatim demonstrari, & ab hoc discretos atro lapillo signari, in promptu enim August. autoritate in te tua tela conuerti possent, & si vniuersus religionum cœtus quodam asseritur florens, nunc verò degenerans à te mordicus defenditur, florida semper existente puriori massa, vel quod deplorandus sit omnis ordo, & præsertim SS. Benedicti Dominici, Francisci, à parte illa, quæ tota viuum membrum asseritur; impurius reputata portio excicata, & deplorata, illud quod in simili causa Fulgentio August. respondit, vsurpare posset à te ignominiosè discreta. Donatista dicebat *Recede à me non appropinques mihi, quia immundus es*, cui Augustinus ex persona cath. respondebat. *tua non timco crimina, quia mea munita est*

est conscientia. *Quem dicit tradidisse, nomen, locumque traditoris ostende, numquam id valebis ostendere sicut nec antea valuisti. Sed & si aliquem protuleris, mihi obesse non poterit dicente Domino, anima que peccauerit, sola morietur. & iterum Donatistis arguentibus. Illi [nempe Cæcilianus, & alij catholici] codices Domini nicos ignibus tradiderunt, & c. persecutionē fecerūt, & vos eis in omnibus consensistis (ecce crimina obiecta traditionis, thurificationis, iniuræ persecutionis) quid Augustin. respondit? breuiter (ait) respondeo (quod sepe respondi) aut falsa dicitis, aut si vera sunt, non ad frumenta Christi, sed ad eorum paleam pertinent ista que dicitis. Non inde perit Ecclesia que optimo iudicio ventilata istorum omnium separatione purgabitur. Ego ipsam Ecclesiam require ubi sit, que audiendo verba Christi, & faciendo edificat supra petram, & audiendo, & faciendo tolerat eos qui audiendo, & non faciendo edificant super arenam. Vbi sit triticum quod inter zizania crescit usque ad messem, non quod fecerint, vel faciant ipsa zizania. Vbi sit proxima Christi in medio filiorum malorum, sicut lilium in medio spinarum, non quid fecerint, vel faciant ipsæ spinæ. Vbi sint pisces boni qui donec ad littus perueniant, tolerent pisces malos pariter irretitos, non quid fecerint, vel faciant ipsi pisces mali. & tres canones August. ingenio suo dignos ad Donatistarum ora oppilanda proponit: dicens.*

I. Proinde remoueantur omnes moratorie tergiuersationes. *Quicquid de peccatis hominum falsum obijcitur, conueniatur conscientia, & non obijciatur.*

II. *Quicquid de peccatis hominum etiam verum obijcitur, vel probari non potest, vel cum debuit probari non potuit, non obijciatur.*

III. *Quicquid de peccatis hominum & verum, & probatum obijcitur, nec tamen ad frumenta, que inter paleam latent, sed in ipsam paleam, que in fine separabitur pertinet, non obijciatur.* Siuè ergo falsa, siuè vera crimina obiecta Religiosis malis, quibus ordines corrupti plāguntur, religio quærenda, commendanda, & locus, & status encomijs celebrandus, videlicet quod sit Dei specialis domus; ager vel hortus deliciarū Domini; portio Apostolicis retibus dotata: non discernendi, & seiungendi auditores tantum verbi à factoribus eiusdem verbi, non quid fecerint, vel faciant zizania, non quid fecerint, vel quid faciant spinæ, non quid fecerint, vel faciant pisces mali.

Inopportuna quoque discretio ista ac distinctio demonstratur hoc tempore, cum ab hæreticis ne dum religionum defectus in canticum vertatur, sed & status religiosus proscinditur, vnde mutata temporis causa, etiam si recta facta esset illa partitio, id inconcinne factum nunc esse, quod recte ante factum iudicari potuisset. Sapienter Aug. distinguit in pulchrum, & aptum. Ep. 5.

Pulchrum enim per se ipsum consideratur, atque laudatur, cui turpe, ac deforme contrarium est. Aptum vero cui ex aduerso est ineptum, quasi religatum pendet aliunde, nec ex semetipso, sed ex eo cui connectitur iudicatur: nimirum etiam decens, atque indecens vel hoc idem est, vel perinde habetur. Quare inter cœtera præcepta à Præsulibus seruanda in diuinorum eloquiorum, & etiam in correctione morum à magno Nazianz. illud est traditum, vt, quando, & coram quibus loqui oportet, attendamus, ne mediocritatis fines excedamus. per se enim bona perdunt aliquando boni gratiam, quia tractantur non bene, non aliter atque hyeme intempesti; ui sunt flores, nec mulieribus virilis, nec viris muliebris ornatus conuenit, nec luctui musica, nec conuiuio lacryma. Quare eo nomine celebris Basilius ab eodem Grego. habitus, quod disponderet sermones suos in iudicio, iuxta Davidis regulas, locorum, & personarum, & temporis ratione seruata. Quid dices Vindiciane? Turturem Panarium afferentem criminaberis, vt fecisti superius? At tu tui parentis Panario abuteris, vt inopportune vinum, vel edax aliud medicamentum lapsis, vt fingis, ordinibus sit imponendum non sic faciebat ex eodem August. magnus suorum temporum medicus Vindicianus: Consultus enim à quodam, dolori eius adhiberi iussit medicamentum, quod in tempore cognuere videbatur, adhibitum sanitas comsecuta est. Deinde post annos aliquot eadem rursus corporis causa commotus, hoc idem ille putauit adhibendum, adhibitum uertit in peius. Miratus currit ad medicum, indicat factum, at ille vt erat acerrimus ita respondit: Ideo male acceptus es, quia non ego iussi, vt omnes qui audissent parumque hominem nossent, non eum arte medicinali fidere, sed nescio qua illicita potentia putarent. Vnde cum esset à quibus poterat stupentibus interrogatus, aperuit quod non intellexerant, uidelicet illi etati iam nõ hoc se fuisse iussurum. Solus nouus Vindicianus chirurgus (si nõ barbitonfor) à magno Vindiciano degeneras, indifferenter morbis non seruata etatis & temporis ratione, probare videtur, & Bellarminum fictè laudat quod non potuit valde nitido calamo posteriora donare.

At non semel (ait inferius nouus Vindicianus) id præstitit Hieronym. ep. ad Onasum, ubi in nummarios inuehitur Sacerdotes & c. ep. ad Heliodorum, in imperfectos Dei famulos inuehitur, & subdit: Magnus enim Doctor Hieronym. Sapientiam quasi inter perfectiores locuturus, etiam liberiolem in uita improborum linguam assumpsit, eadem ergo causa Bellarminum apud Graui; nam absolueret, si eadem causa recurreret, si non religiosi determinate nominati essent Benedictini, Franciscani, Dominicani, in specie, vt alij omnes in genere; si apud perfectos fuissent

Orat. 1. de
Theol.

Orat. in fun.
Basilij.

Epist. 3.

VIN.

TVR.

fuisſent reprehendi, & non etiam apud ſæmellas diuulgati libelli vernacula lingua vt ab omnibus intelligerentur; ſi etiam canibus non obiectæ margaritæ nam vſque ad remotos ab orbe Britannos peruolaſſe libellus describitur, ſub cervicali Iacobi Regis repositus, de quo ferunt eius lectione delectatum, vt delicatius in errore permaneret, qui non ex fide personas, ſed ex personis fidem metiebatur. Quanto laudabilius vnione hæc ſignata eſſent, & meliori notata lapillo? Attu Vindiciane dum non potuiſſe valde *nitido calculo donari* aſſeris; tu quoque ex *In vita Bellarmini.*

Quæque ſequenda forent, & quæ vitanda viciffim.

Illa prius creta, mox hæc carbone notaſſi.

At niger nigro potius voluit calculo deſignari, ſed ſi

Hic niger eſt, huuc tu Romane caneto.

Nec dubitandum ſi Vindicianâ emphafiſm præuidiſſet vt pius cenſor, calculum reduxiſſet, vel opellam, vt dicitur, ad calculos reuocafſet. Saltem ergo ad illos reuertamur calculos qui omiſſi, nimirum ad glorioſiora, & ſublimiora cõſilia adhiberi ſolitos vel ſi mauiſ in vtraque lance vtrinque dicta expendantur. velut calculi, vt an atro, vel albo lapillo ſint ordines ſacri denotandi iudicetur. Hæc ergo ponit in hac lance Vindicianus ex aſſertione columbæ, *Primum regulares multiplicari cœpiſſe ſine numero. Secundũ multos non à Deo, ſed alijs rationibus ductos monaſteria repleuiſſe. Tertiũ illud proinde Eſaiæ impletum: multiplicatiſſi gentem, non magnificatiſſi lætitiã. Quartum. Inde nata ſcandala eſſe grauiã, multiplicia, omnibus nota. Quintum quæ proinde vberem columbæ gemendi materiã præbeant, vt relaxationem adeoque corruptionem religioſorum ordinum deplorandi. Sextum. Neque negari poſſe quin magna in quibusdam ordinibus multitudo relaxatorum inueniatur: & fortaiſſe noſtris temporibus impleri quod S. Pachomij tempore contigit vaticiniſm, nonnullos regularium piè victuros, plurimos regulam neglecturos ſuamque penitus ſalutem perdituros eſſe. Hæc Bellarminus (ait Vindicianus) adhibito etiam S. Franciſci viſu in modum ſtatue Nabucodonoforis, quorum ſingula (ſubdit Vindicianus) Grauiæ animo vſque adeo ægra fuerunt, vt totis viribus reſellenda putauerit, perinde ac ſi à circulatorẽ quopiam, aut liuido regulariũ amulo inter infames tibias, & Sihariticas dapes decantata fuiſſent. atqui meminiffe oportebat qui hac manu ſua exarauit, illum ipſum eſſe purpuratũ principem quem Grauiã ſuſcepit, & laudibus exultis &c. & ſubdit. Quomodo nunc tantus Bellarmini laudator repente animo linqui potuit, vt de tot virutum, & doctri-næ gemmis exculto pectore crederet parum conſideraſſe, ac digiſſe qua publico foro commiſſa vellet?*

Primum expendamus expoſita lance. Multiplicari cœpiſſe religioſos ſine numero non diſſidetur Turtur, & modus pruden

tialis desideratur, nam cum plurimum difficilior gubernatio sit quam pauciorum, multitudo posset tepeditatem parere, nisi Sanctissimis Legibus occurratur. Sed cum nostris temporibus illud impleatur. *Dilata tentoria tua, extende funiculos tuos, semen enim tuum hereditabit gentes, & ciuitates, que deserte erant inhabitabis, & nunc vberius quam tempore Prosperi, videatur quod idem scripsit S. Prosper: ex omni gente, ex omni conditione adaptantur quotidie millia senum, millia iuuenum, millia paruulorum, & effectibus gratiae etiam ipsa quibus mundus atteritur, arma famulantur, vt in tanta multitudine conuertendorum messis multa sit, operarij autem pauci. In ipsis quoque fidelium populis in fide conferuendis, spiritali Sacramentorum pabulo alendis, nec sufficit vastissima religionum omnium multitudo. Quod si illud mirabile est (ex Prospero eodem loco) quod ex diuina prouidentia, discordiae ad unitatem trahunt, & plaga in remedia vertuntur, & Ecclesia vnde metuit periculum sumat argumentum, non officiet multitudo Ecclesiasticae unitati, & pauci, & qui ex parte materiae ex multitudine defectus nasceretur, ex maiorum bonorum fructu, & vtilitate compensarentur. Quis Ecclesiam Catholicam criminabitur ex supercedenti fidelium numero? & nihilominus hoc ipsum praedicat Propheta, & inter mirabilia Dei receset, quod multiplicati sunt valde. *Annunciaui, ait, & locutus sum, multiplicati sunt super numerum. Et caetera. Est numerus, sunt super numerum* ait August. ibidem *Numerus certus est pertinet ad illa caelestem Hierusalem. nouit Dominus qui sunt eius, christianos timentes, Christianos praepcepta seruantes, Dei vias ambulantes, a peccatis abstinentes, si ceciderint confidentes, ipsi ad numerum pertinent. Sed numquid soli sunt? sunt & super numerum, nam & si modo pauci sunt, pauci in comparatione multitudinis malorum frequentiorum, quantis turbis implentur Ecclesia, stipantur parietes, pressuris se urgent prope se suffocant multitudine &c. quanti fideles agglomerantur, quanta turba concurrunt, multi verè conuersi, & multi falsò conuersi, & pauciores sunt verè conuersi, plures falsò conuersi, quia multiplicati sunt super numerum. Talis ergo est Ecclesia* ait idem August. *de cuius paucitate dicitur in comparatione multorum malorum, quia angusta, & arcta via est que ducit ad vitam, & rursus, ipsa est de cuius multitudine dicitur: sic erit semen tuum sicut stella caeli, & sicut arena maris. idem quippe fideles Sancti, & boni, & in comparatione plurimorum malorum pauci sunt, & per se ipsi multi sunt: quia multi filij deserte, magis quam eius quae habet virum, & multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent &c. & multa millia quae numerare nemo potest videntur in Apocalyp. Ipsa est, quae aliquando obscuratur, & tamquam obnubilatur multitudine scandalorum &c. Sed etiam tunc in suis firmis insulis eminet, & si aliqua in his verbis diuinis distributio faciendae est,**

De vocat.
Gent. lib. 2.
cap. 10;

Pf. 39. Angu.
ibidem.

Ep. 48.

est, fortasse non frustra dictum est de semine Abrahæ: sicut stellæ cœli, & sicut arena, que est ad orâ maris, ut in stellis cœli pauciores, firmiores, clariioresque intelligantur, in arena autem maritimi littoris magna multitudo infirmorum, atque carnalium: Non ergo (in simili arguendo in nostro proposito) multitudo religiosorum impetenda, & si sint multi imperfecti, qui licet excederent sicut arena maris stellas cœli, adhuc pauciores, firmiores, clariiores, perfecti apparebunt; qui non pauci absolute, sed comparatiuè pauci essent, & cum multi sint, in merito, non pauci, sed paucissimi piè viuentes, vel victuri in religione pronunciantur.

Multos quoque non à Deo vocatos, sed alio sine religionem intrasse, commemorat Vindicianus ex columbæ gemitu, & est secundus calculus.

VIN.

Dei attributum est quod spirituum sit ponderator, nec quis hominum corda, & fines quis perscrutari potest sine Dei dono, quod discretio spirituum ab Apostolo appellatur. Si id concessum fatetur Vindicianus, non nullis cautis, discretis, exhibeat vrgentia probationum argumenta ad extorquendam fidem, difficile enim poterit suadere, eo spiritu dotatos Argi oculos habentes ad aliorum defectus intuendos, cum spiritus dona ad vtilitatem dentur, vt medela vulneribus apponatur, non quod passim cum nausea aperiantur. Quendam introducit S. August. non dissimilem Vindiciani Genio, qui bonis tantummodo se aggregare cupiebat, & à malis se separare, solitudinem aptam iudicauit, & cum paucis adiunctis socijs vitam transigere, sed etiã eum secuturum esse scandala didicit. rursus monasterium elegit vt cum solis bonis viueret, sed cum ei obijceretur malorum confortium, qui interdum monasteria ingrediuntur, vitare non posse, hanc politicam rationem, ex industria excogitauit. *cautus ero, nullum malum admittam. ait August. nullum hominem malum, nullum fratrem malum intrantem admitturum sum, cum paucis bonis bene mihi erit. cui & August. ubi cognoscis quem forte vis excludere? vt cognoscatur malus intus probandus est, & probari nisi intrauerit non potest. repelles omnes malos? dicit enim & non si inspicere, omnes nudis cordibus ad te venient qui intraturi sunt? Ipsi se non nouerunt quanto minus tu? multi enim sibi promiserunt quod impleturi essent vitam illam sanctam in commune habentem omnia &c. missi sunt in fornacem, & crepuerunt. Quomodo ergo cognoscis eum qui sibi adhuc ignotus est? excludens malos fratres à conuentu bonorum, de corde tuo quisquis ista dicas, omnes malas cogitationes si potes à te excludere. Non intret in cor tuum vel mala suggestio. Non cōsentio inquit, sed intrauit tamē vt suggereretur. unde autē intret quis nouit? &c. et pugnamus quotidie in vno corde nostro. Vnus homo in corde suorum turba*

TVR.

In psal. 99.
&c. 132.

luctatur, suggerit auaritia, suggerit libido, suggerit voracitas, suggerit lætitia ista popularis, omnia suggeruntur, ab omnibus se continet, omnibus responderet, & ab omnibus auersatur, difficile est ut non aliqua feriatur. Sic impossibile est subdolos, & malos cauere, quin intra septa Monasterij recipiantur.

VIN.

Sed aliud dictum in lance apponitur. *Religiosorum multitudi illud adaptari quod scriptum est in Esai. multiplicasti gentem, non magnificasti lætitiã.*

TVR.

Sensus quidem iste à Spiritu sancto præuisus, non prouisus, vt de religionibus dictum sit: multiplicasti cœnobias, & cœnobitas, & non magnificasti lætitiã, quia vel relaxati penitus ordines, vel penè corrupti. Iudaos respicit illa sententia, qui & si iuxta promissiones Abrahæ multiplicati fuerint nimis, pauci tamè receperunt Christum Abrahæ promissum. Sic lætitiã multiplicationi non correspondit: nam ex Greg. *de Iudæa non nulli prædicatorum ministerio ad cognitionem redemptoris perducti sunt, sed eiusdem gentis plenitudo Sanctæ Ecclesiæ assertionibus tanto audacius aduersatur, quanto infidelitatis suæ tenebris profundius eiecta ad veritatis lumen non ducitur.* Gentiles quoque eadem sententia respicit donis naturalibus cumulatos, qui à fructu frumenti, vini, & olei multiplicati sunt, non magnificata lætitiã est, cū exceptis paucis cum Ecclesia antiqua copulatis permissum est gentes ingredi vias suas. Nec magnificata est lætitiã in tempore gratiæ, nam & si plenitudo gentium in Ecclesiam intrauerit, adhuc in vocatis illud habere locum PP. plurimi docent, *multi sunt vocati, pauci vero electi, multis alijs DD. piè in oppositam sententiam declinantibus.* Quomodo ergo facta est extensio ad claustra vt maior pars nedum relaxata, & sed reproba flammis gehennalibus ex approbato Vindiciani calamo addicatur? Habet sponsus mysticus sylvarum lucos, & saltus, vbi lignorum syluestrium, & infructuosorum ingens multitudo, habet & hortum conclusum tamquam suas delicias: Sykuis status secularium designatur, Hortis religiosorum cœtus. *Per hortum ex Guerrico Abbate. Internas fratres internas intelligit delicias, per conclusionem custodiam disciplinæ, dilectio murus est (ex eodem) ante mura'e regularis districtio, illa sanctas, & affectus dulces includit, hæc occasiones delinquendi repellit, & excludit.* priuilegiata certe sponsi portio, vt comparationem cum sæculo non admittat, nam si castitas (ex Nazianz.) diuidit mundum, castitas voto firmata cum Monastica disciplina nedum mundum diuidit, sed homines ab hominibus, vt in ipsomet Principis Palatio spiritualibus eunuchis, idest vitam religiosam profitentibus detur *nomen melius à filijs, & filiabus, ijsque priuilegijs decorentur, vt viuant purius, cadant rarius, citius resurgant. Si cõmunis, & æqua est comparatio, sæculi totius cum claustris, vel*

In p. Reg. c.

4.

Vide eundẽ
homil. 46. in
Ezech.

Serm. 35. in
Cant.

Et. c. 56. vide
161. Foreriu

com

commune discrimen est, vel æqua retributio, vt quid dicunt religioſi cum propheta. *Quoniam propter te mortificamur tota die, extimati ſumus velut oues occiſionis?* miſerabiliores eſſemus cū-ctis hominibus, nihil peculiare operabitur occaſiones peccandi præciſo, Deo vacandi commoditas, iuge ſilentium, & ab omni frepitu ſecularium perpetua quies? *erubeſce Sion* diceret *mare* huius ſæculi, quod tot æquales piſces ſeculares bonos vel malos, quot religioſos, ſagena concludit: & tam Oceani ſinus, vt fideæ ſtationes eodem vndarum fragore concutiuntur. & tamen veriffimè pronunciauit Greg. *rectè mare vitæ ſecularium dicitur, quia dum procelloſis actionum moribus concitatur, ab internæ ſapientiæ quiete, atque ſtabilitate diſſungitur.* Et ſi e mari ſuam piſcator hominum haurit piſcium quoque multitudinem copioſam, non hauriet à flumine, maiorem & à ſtagno quod in horto concluditur? Habet (dicit Bernardus) *mare hoc magnum, & ſpacioſum piſces mundos, & dominica dignos menſa, quia ex his qui in ſæculi latitudine habitu actuque verſantur, reliquit ſibi multa milia quos Apoſtolica ſagena trahit, vt cum e ducta fuerit ſegregentur à malis. Habet, & flumen piſces mundos quicumque inter diſpenſatores fideles inueniuntur. Fluuius quidem eſt Prædicatorum ordo non in eodem permanens loco, ſed excedens ſe, & currens, vt diuerſas irriget terras. Sunt & in ſtagno mundi piſces qui in clauſtro Deo ſeruiunt in ſpiritu, & virtute. merito ſiquidem ſtagni monaſteria comparantur. vbi quodammodo in carcerati, piſces euagandi non habent libertatem: quo videlicet parati ſint ſemper ad epulas ſpirituales, dicentes ſinguli intra ſe: quando veniet qui me deſerat? cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea? an non reſpectiue plures à flumine, & ſtagno ſegregabuntur à malis ſinguli (aſt Bernar.) in menſa Dei apponi expectant, [vt ſaluandorum maior denotetur numerus] Solus Vindicianus calculatoris dictum firmat vt putridorum, & eijcendorum & ſagena in fine ſæcli copioſior; ſit multitudo religioſorum, vt lætitia magnificanda non ſit ob multitudinem perditorum.*

Aliud ſubinfert Vindicianus à columba poſitum dictum; nempe *inde nata ſcandala graua, multiplicia, omnibus nota;*

Error (dicebat Bernardus) *humane mentis eſt, non modo bonū putare malum, & malum bonum, aut verum falſum, & e conuerſo, ſed etiam vera recipere pro dubijs, dubia pro certis.* edifferant aculeati cenſores, ſi proprio ſenſu, ſcientia, vel reorum confeſſione, tantam multitudinem ſcandalorum, & vberem ſegetem peccatorum grauiffimorum, quæ & omnibus nota pronunciantur, an vero ex aliâ relatione, & rumore didicerint, an ſicarios, adulteros, ſepulcrorum efflores venificos ſunt comitati, vel dum delicta patrabantur adfuerunt, cur non reprehenderunt?

Pl. 43. Rom. 9

Ef. 23.

In Moral. lib. 11. c. 25. ijs verbis & mare loquitur.

Serm. i. de S. And.

TVR. Ep. 85.

cura d crimina pronon non retardarunt: an ex scriptis iudicia-
libus id probabunt? Si in quascumque regularium omnium de-
linquentium informationes in tribunalibus scriptas oculos hec-
ret iniicere, vel fontium indiculus formaretur, in infinitum pau-
cissima, quæ eos numerosissima asseruntur delicta, inuenirentur
luceque clarius multò plura exaggerata crimina per orbem, ina-
nia, & commentitia deprehenderentur. Si ex fama id pronun-
ciatum est, *fama dicebat Tertull. incerti est, locum non habet*,
ubi certum. an vero fama credat nisi inconsideratus? quia sapiens
*non credit incerto, ab uno enim aliquando principe ait idem exor-
ta necesse est exinde in traduces linguarum & etc. ita modici seminis*
vitium cætera rumoris obscurat, ut nemo recogitet ne primum me-
dacium seminauerit. quod sepe fit, aut ingenio æmulationis, aut
arbitrio suspicionis, aut non noua, sed ingenua quibusdam man-
tiendi voluptate. Quomodo ergo nota omnibus certo affirman-
tur, quæ affirmanti non sunt nota? qua fiducia hoc apertè decla-
matur, cum non constet an talia sint, ut taliter declametur? & si
contra declamandum esset, declamandi modus seruari debuisset,
ut non in specie, sed in genere delicta, non cum specificatione
grauitatis, multiplicatis, notorietatis ferirètur. & apertè, S. Greg.
ait, *cum generaliter contra culpam inuectio intenditur correptionis*
verbum, libenter ad mentem ducitur, quia potens prauus igno-
rat quod hoc sibi specialiter dicatur & c. unde fit plerumque, ut
eo vehementius perpetratam culpam lugeat, quo reatum suum, &
cum se percussum sentiat, nesciri putat. Et licet ut ibidem notat
Gregor. in publicis, & manifestis publica sic adhibenda corre-
ptio, delectus habendus est Prælatorum, & Religiosorum, ne si
vita eorum despiciatur, prædicatio contemnatur. *An nasci ait*
Chrysost. *fulgidam Christiani vitam usquequaque lucere de-*
bere, & eum qui suam gloriam sædat ubique postea inutilem, &
nihil magnum lucrari posse etiam si fortunatus sit? multo magis
id debetur religiosis, & Prædicatoribus, unde idem subdit nam
si sal infatuatum fuerit, dicit, ad quid valebit ultra? & postea sal
enim hos esse vult, & lumen, & fermentum Deus, ut & alij à no-
bis utilitatem accipiant. Quod si illis damno simus, non unde
quaque rei erimus? Nam sicut qui peruerso animo agit vitam num-
quam saluatur, ita neque qui seipsum ignominia aspergit penam
effugere, poterit. Fædatio autem fit (dicit postea Chrysosto-
mus) peccato scandali, & non propulsando obiecta scandala.
grande peccatum scandali ait Chrysostomus ut etiam si graui-
ter quis peccet, atque clam hoc faciat, & neminem scandalizet mi-
norem dabit penam, quam qui leuiter peccauit, idque im-
prudenter cum multorum scandalo, & exemplificat de Moysè,
qui non semel contradixit Deo cum mitteretur in Aegyptum, &
in deserto incredulus. Num. 10. demonstratur, & increpatum non

est

In Apol. c.
6.

13. Mor. c. 3.

Tom. 5. serm.
contra con-
cubinarios.

est. Sed ad aquas cōtradictionis acriter reprehensus cum peccati detestatione, quia, inq̄t, nō s̄ctificastis me corā filijs Israel. Illi enim dicebat Chrysoſtomus priuatim, & occultē accidebant hoc autem manifeste, & apud omnem populum mittebat: propterea quia dehonorabatur Deus coram illa multitudine, etiam mortis comminatione correctio clausa est: tantam curam & Deus facit, ut non blasphemetur nomen suum; similiter, & sancti, non quod Deus habeat ut à nobis glorificetur, nullius enim indiget, & perfectus est, sed ex ea re nullum damni hominibus. Quando enim apud nos male audit nomen Dei, & gloria eius nobis nihil ultra potest, multo minus vos. Omnia igitur faciamus, ut nulla sit occasio scandali, etiam si iniuste reprehendant, diluamus crimina, & imitemur sanctos, quibus tantū fuit studium gloriæ Dei, & sue propter Deū. & infra, & si sint veluti ebrii quicquid in hęc am venit loquentes, & tātia ut nullum responsum mereantur, non grauemus (ait S.) respondere, & mansuere cum eis agere, donec ab hac ebrietate illos liberemus, quantum scilicet ad nos attinet. Etiam si obiecta crimina vera essent, magna cum discretionē ab oculis insipientium remouenda, & in malē obiecta reclamādum, nam & si maius sit scandalum publicē peccare quā secreto, peius est scandalum publicum, ab alijs tamen ignoratū sine vlla vtilitate, & fructu, sed potius cum maiori scandalo euulgare, cum dedecore ministrorum Dei, & eorum apud quos euulgatur salutis dispendiō. Vnde ut dicit Gregor. in Ezechiel. Sciendum est quod linguas detrahentium sicut nostro studio non debemus excitare, ne ipsi pereant, ita per suam malitiam excitaras debemus equanimiter tolerare, ut nobis meritum crescat, aliquando etiam compeſcere, nedum de nobis mala disseminant, etiā eorū qui audire nos ad bona poterāt corda innocentium corrumpant &c. Hi etenim quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent si possunt detrahentium sibi verba compeſcere, ne eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant, & in prauis moribus remanentes, bonē viuere contemnant, ut superius dictum est.

Hom. 7. in Ezech.

Pergamus alia expendere quæ exhibet Vindicianus, nimirū relaxationem imo & corruptionem omnium ordinum materiam plangendi columbinis oculis ministrasse.

VIN.

Non prior lacryma tua Vindiciane quam interitus omnium ordinum. primo lacrymatur Cocodrilus quē in Nili sabulo de glutendum insectatur. Lacrymæ multæ sunt quæ putridis cadaveribus adhibentur, quare Simonidis lacrymas has iustus appellabis, quæ cum elegijs, & nœnijs in defunctorum paratione fundebantur. & magno seruore spiritus ait Greg. Spirituales lacrymæ producuntur (vt fecit columba) & vt dicit Chrysoſtomus beatiores sunt qui aliena peccata lugent, præsertim omnes

TVR.

Lib. 4. Rag. cap. 1.

Hom. 9 in
Matt. c. 5.

DD. populi christiani, qui specialiter signantur quod luceant super iniquitates quæ sunt in medio Hierusalem. Sed bene ait Angelus Doct. Tertia beatitudo, Beati qui luceat scientiæ coniunctæ est, ex recto enim iudicio innotescit malum quod lugendum est. unde & si interdum decipiantur pij plangentes iustos, velut mortuos, quos reputant peccatores, non mirum, quando & Iacob Patriarcha Ioseph filium suum velut à fera pessima deuoratum amarissimè fleuit, & externa, & cruentata veste deceptus est. Illud aliud expendamus Vindiciane. *Negari non potest quin in religionibus sit magna multitudo relaxatorum, ac proinde ex visione Pachomij plurimos salutem neglecturos, & perdituros.*

2. 1. q. 9. a. 4.
in 3. beatic.

VIN.

TVR.

At hæc multitudo malorum, multitudinem bonorum non excedit, & nescio si caste dici possit, in religione multò plures esse malos quàm bonos. statio malè fida carinis religio fuisset, si plures naues naufragium passuræ essent, quam si in medio seculi Oceano nauigassent. Frustra conflagrante mundo, ex alto descendens magni consilij Angelus, præpotenti dextera, religio si manum apprehenderet, vt Loth contigit, nedum morali motione suadens, dicendo: *in montem saluum te fac: nec frustra dixit Loth. est Ciuitas hæc iuxta, ad quam possum fugere, & parua hic, & saluabor in ea,* si cū equali discrimine in Sodomis habitare potuisset. Nimis pauper factus esset Christus ex superadditione consiliorum, si multo plures futuri erant cõsiliorum, & præceptorum Dei transgressores, quàm obseruatores, vel plures in immensum votifragi, & apostatæ, quàm altissimo vota reddentes, quæ distinxerunt labijs suis. Super arenam non petram solidam pefectionis statum fundasset, si ex collisione nubium, atque ventorum, ruiturus erat, vt asseritur, religiosorum cœtus, à quo ædificio & si interdum, & successiue non nullæ tegulæ cadant, vt etiam, collidantur, numquam tamen ex vi ventorum, & spiritu procellarum, vel stillicidijs integra humiliatur contignatio, aut tectum discooperitur, vel parietes concidunt, vel domus vsque ad fundamentum exinanitionem patitur, imo hoc est erga religiosos maximum diuinæ protectionis argumentum, ventum validum Diabolici astus reprimere, qui vt dicit Blefensis *se totum effudit ad tentandum, omnia artis suæ experitur molimina, nihil, quotentare possit, reliquit intactum. quos enim in mundo quietè possidet qui iamquam puluis rapiuntur à facie terræ, non multum impellere laborat ad lapsum, ipsi enim per se in præcipitium currunt.* at contra religiosos (vnde mirandum non est si in tanto conflictu multi cadant) vehemens ventus particulares casulas hoc est particulares homines sub magna domo contentos interdum concutit, dum (ex Greg.) *fortis tentatio quatuor virtutes quatit, & quasi quassatis angulis domus obruitur, sed vt idem*

Petrus Blesè
fes de ser. 21

Ex Greg. lib.
3. MOR. C. 27.

idem (lybdit) dum tentatione quatitur, ei contra hostis sui insidias munimem humilitatis ostenditur, & unde pertimescit eneruiter cadere, inde accipit fortiter stare. & cadentibus ex vi ventorum vna vel altera cella integrum magnæ domus religionis ædificium perseverat. Licet autem ait Bern. (vel quicumque auctor sit) *magna sint miracula diuina, quæ Dominus gessit in terris hoc tamen super omnia alia enituit, & cæteris cuncta illustrauit quod sicut dictum est, in paucis simplicibus totum mundum, & omnem sapientiæ eius altitudinem sibi subiungauit, quod etiam cæpit operari in vobis. Ita Pater, ita, quoniam sic placitum est ante te: abscondisti hæc à sapientibus &c. nolite timere pusillus grex, sed omnino confidite, quia complacuit Deo patri dare vobis regnũ.* an montes Gelboe visitabit Dominus abundanter, & à monte Sion transibit, qui est religiosus status? & cur scriptum est: *in syllicidijs eius lætabitur germinans: & iterum pinguescent speciosa deserti?* vt quid Vindiciane suspicaris, vel suspicis montes caseatos qui abiecta simplicitate lactis in vitiorum corruptione degenerantes in coagulum densantur, atque concresecunt, & cū illis comparas religionis statum? Mons religionis est velut mons Sion in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. Hic currus Dei non vnus vel alter, sed multiplex nullia lætantiũ, ardentis faces, collucentes ignes propter bonorum operum exempla, prædicationis tonitrua, vnde Dominus in eis, in Sina; in sãsto; & p quibus specialiter ascendens in altum dedit dona hominibus, quæ dona? (ait Bern.) religionum scilicet varietatem, multiplici charismatum varietate refertam. Solus Vindicianus vult Sion esse montem caseatum, vt cæteros, numerosum exercitum restringit, faces estinguit, largam Dei donorum affluentiam specialium prærogatiuum coarctat, cum contra spei nostræ diffidentiam nedum multitudine bonorum, sed etiam prædestinatorum ipse insinuet suo promisso Deus: *vos qui reliquistis me sedebitis super sedes iudicantes duodecim tribus Israel; & prosperum iter faciat Deus salutarium nostrorum: ille qui ex vocatione speciali homines religiosos traxit ad Apostolicam perfectionem, ille inquam Deus salutarium nostrum, qui si est saluator omnium, maxime fidelium, multo magis eorum qui ex statu religioso capiti configurantur.*

Ad fratres de monte Dei.

Psal. 65.

Psal. 67.

Apol. ad Guill.

Sed terret nos Vindicianus *Pacomiano exemplo, & S. Franci sci visionis. Pachomio enim reuelatum est, ait, nonnullos regularium piè victuros &c. suamque salutem penitus perdituros, Francisco ostensa statua velut illa Nabuchodonosor, quæ in luteos pedes degenerauit.*

Hæc non rectè intellecta certè sunt puerorum terriculameta. Cur dimidiata visio adducta? cum imperfectorum, & lapsorum reuelatio Pachomio facta esset, reuelanti Deo in fontes lacry-

TVR.

marum erumpens hæc respondit. *Frustra laboravi si ita futurum est. quid Dominus? bono animo esto, semen tuum non deficiet in æternum, quia etiam qui post te salui fient uidebuntur eos superare, quorum summum etiam uitæ studium ex tenebris resiliantes ad ueritatem, exercebunt iustitiam. amen tibi dico inuenientur cum ijs, qui nunc citra illam reprehensionem uitam agunt, & eandem consequentur salutem. Vbi illa multitudo præscitorum tanta constantia, & asseueratione diffamata? Si religio Pachomij in alijs continuata religionibus, usque ad finem mundi promittitur duratura, nec inferiores fore religiosi instituti sectatores, primis, & feruentissimis institutoribus, & præcessoribus, unde erupit tepidorum, & præscitorum tanta multitudo ad euacuandas promissiones Dei? Truncata auctoritate uellet vindicatos nos esse stipites, & trunco quibus aniles quoque fabellæ suaderentur. Sed non satis fuit, plangenti truncatam Pachomij auctoritatem afferre, nisi quoque transmutatam exhiberet, nam in uisionis prima parte asseritur: non nullos perdituros esse salutem & quomodo id expositum est, non nullos, id est paucissimos? nouum Grammaticandi genus nouam inducere posset Theologiam. sed ut non præualeat uetus Grammatica contra Theologiam (*Draco uer enim Pharaonis deuorauit draco Moyses, & suauitatis Theologica lepor euacuat scientiam uanitatibus*) multo minus noua que ab utero matris suæ aberrat, principijs scilicet Grammaticalibus. Grammatici ut synonyma tradunt *Nonnullos, & aliquos*. quæ Poetica licentia nonnulli ad paucissimos sunt redacti? Metaphrastes melius legit quam habeat Dionysij Abbatis versio. uidelicet: *claudicabunt non pauci*. Visio uero statua S. Francisci ostensa non respicit multitudinem, uel paucitatem bonorum, uel saluandorum in sua religione, sed graduationem actuum uirtutum, eaque significatum, ut procedente tempore toto genere non sint communiter æquandi posteriores prioribus, qui primitias spiritus acceperunt, eundem feruorem retinendo, numquam tamen reuelatum maiorem improborum numerum fore, uel præscitorum: & hæc etiam visio omni Ecclesie statui communis est. unde Greg. *In Samuele, ait, nouum sacerdotium diximus designari. quid est quod sensuit, nisi quia per decurrentium spatia temporum S. Ecclesia ducitur, in nonnullis sacerdotibus conuersationis pulchritudo ueteratur. Sensuit autem Samuel quia uigor auctoritatis emarcuit. Quasi enim inuenis erat Samuel quando Sacerdotum ordo, solis cælestibus desiderijs inhians, dum nulla terrena querebat, quo efficacius superna predicare poterat, eo ad ea nihilominus uerbis, & exemplis subditorum animos accendebat. Valebat enim robore, & iuuenili pulchritudine radiabat, dum uim cælestis uerbi in splendore ostenderet Sanctæ conuersationis &c. nam & mortuas animas uiuificabat uerbo, sed miro flore**

iuuentutis

Ex Petro Bli
len. ep. 76.Apud Sur. 14
MaijLib. 4. in 1.
Reg. c. 4.

iuuentutis emicans mortua corpora resuscitabat imperio. Cum & cæcis visum, claudis gressum & omnibus agritudinibus medetam tribueret, & adeo Sanctissima conuersationis pulcritudo rediabat, ut maioris virtutis esset hoc non posse viuere, quam alio alijs subuenire. Velut ergo in iuuentute uigebat Samuel quando in ordine sacerdotum pariter fulgebat, & mira uirtus operis, & tam immensa pulcritudo Sanctæ conuersationis, sed iam dictum est quod Samuel senuit, multa enim tempora elapsa sunt ex quibus multi eorum amorē seculi sequuntur, quorum uirtute depelli gaudia mundi ab aliorum cordibus debuerunt. Quod tamen non idcirco dicimus ut Sanctæ Ecclesiæ nonnullos viros religiosos habeat, sed quod pauci sunt qui in prædicationis culmine perfectè nouerint mundum contemnere, & summis desiderijs inhæerere. Vbi Gregor. in statu Ecclesiastico religiosos comprehendente, non restringit se ad paucitatem seruantium præcepta Dei, & prædestinatorum, cum non paucos simpliciter, sed comparatè in eis asserat reperiri perfectos, uidelicet perfectè mūdum contemnescentes, qui à principio erant, capite aureo perfectionis in ferrum, & lutum desinente. An maior auctor columbæ gemitus, Gregorio in cuius auri bus diuinitus columba infusurrabat? Semper aduertes, ait S. Bernardus, in omnibus ferè congregationibus viros repletos consolatione superabundantes gaudio, iucundos semper, & hilares feruentes spiritu, die ac nocte meditantes in lege Dei, crebro suspicientes in cælum, & puras manus in oratione leuantes, sollicitos obseruatores conscientia, & deuotos sectatores bonorum operum, quibus amabilis disciplina, dulce ieiunium, uigilia breues, labor manuum delectabilis, & uniuersa denique conuersationis huius austeritas refrigerium uidetur. Contra sanè est inuenire homines pusillanimes, & remissos, deficientes sub onere, uirga, & calcaribus indigentes, quorum remissa lætitia pusillanimitas tristitia est, quorum breuis, & rara compunctio, animalis cogitatio, tepida conuersatio, quorum obedientia sine deuotione, sermo sine circumspectione oratio sine cordis intentione, lectio sine edificatione, quos denique, ut uidemus uix gehenna metus inhibet, uix pudor cohibet, uix frænat ratio, uix disciplina coercet: non tibi horum in uisa inferno appropinquare uidetur? dum intellectu affectui, & affectu intellectui repugnante, necesse habent mittere manum ad opera fortium, qui cibus fortium minime sustentatur, socij plenè tribulationis, sed non consolationis. & licet mox concludat, quod talium uita non solum sit periculosa, desmolestissima plena miseriz, & doloris, & inferno plane plane proxima, & umbra mortis. numquam tamen, quod approbat Vindicianus, descripsit, plurimos esse salutem perdituros ne dū maiorem partem religiosorum collocans inter mortuos seculi, sed et in inferno inferoni. *Interim qui Deo religionibus deserui-*

Serm. 6. de
Ascens.

tir, me desperantes vos metipfos à via iusta excidatis (alloquatur cum Bernard.) oblii qua retro sunt, prætermisſis ſcandalis, quæ iuxta iter, vobis à dextris, & ſiniſtris poſita ſunt, in anteriora veſtra vos extendite. Si enim ad ſingula volueritis vel laudatoriſus reſpondere, vel cum detractoribus litigare, tempus perditis cuius in propoſito ſancto non leuis eſt iactura. Hæc ſunt ergo Vindiciane, quæ expenſa, & inuentus es in ſtatera minus habens. Iam verò quod expenſis culis denigrandum Grauinam pronunciaris purpuratum Principem à ſe etiam mirificè commendatum, ſuſceptum, ac ſi opuſculum de gemitu columbæ à circulatorè amulo, aut liuido regularium amulo inter infames tibi, & Sabaſiticas dapes decantatum fuiſſet; & quod peius eundem Principem quem paulo ante laudauerat ſugillarit, quod minus digeſſerit, quæ publico foro commiſſa vellet; Malus appèſor es Vindiciane, & malus arbirter, vnde verbis Bleſenſis, in tuam, tuorūq; ruinam complicum, faba hæc recudetur, in caput tuum omnis enim fraus in ſe reuerſa colliditur. de dolo non colliges niſi fruſtrū doloris, & orditus es telam, vt diploide veſtiaris. Verbum Eſaiæ eſt. Qui ordimini telam in umbra Aegypti confidentes, diem amaritudinis expectate. maledictus inquit Salomon ſuſurre, & bilinguis in populis, turbat enim pacificos.

Petro Bleſ.
ep. 89.

Epift. 4.
Exod. 22.

Nazianz. in
56. ſent.

2. lib. cur.
paſt. c. 8.

Certè nihil indignius quam linguam exacuere aduerſus fratrem ſuum, multo magis in Principes. præclare Bleſenſis. *Verba quibus vita Principum deprauatur, occultari non poſſunt, atque in publicum deducta magnorum ſuſcitāt indignationem, & authoribus ſuis vertuntur in malum, ſcriptum eſt Principi populi tui non maledices.* multo magis Principi Sacerdotū: eoque turpius eſt quo lædere facile eſt ex ſententijs tetraſtrictis. facile autè & paſſinata, & ſcorpium mortem inferunt. vnde nec ſapiens quicquam præclarum nomen ſibi poteſt aſſumere, quod nocendi facultatem habeat, cum leuiſſima animalcula mortem inferre poſſunt. Quare non mediocris punctura tua eſt, quod veluti ſcorpium dū deſenſionem ſimulas, acriter pungis. Quæ punctura eſt Cardinalis ampliffimi quod ſuæ propoſitiones de aſſertis ſcandalis religioſorum, eorumdemque ferme corrupto ſtatu, & paucitate ſaluandorum, vel Bellarmini negentur, vel exponantur, vel ad ſummum de exceſſu (qua decebat modieſtia) arguerentur? an paſſinaca vel ſcorpium fuerunt Nathan, vel Paulus, ille cum Dauid, iſte cum Petrum arguebat? Nemo (dicebat Gregor.) eſt qui ita viuat, vt aliquatenus non delinquat, ille ergo ſe amplius veritatem deſiderat amari, qui ſibi à nullo vult contra veritatem parci. Hinc etenim Petrus increpationem Pauli libenter accipit. Hinc Dauid increpationem ſubditi humiliter audit, quia reſtores boni dum priuato deligere amore ſe neſciunt, liberè puritatis. *verbum obſequium humilitatis credunt. non fieri (dicebat*

Da.

Epist. 11. ad
Alex.

Damianus, sibi credat iniuriam Prelatus, cum à minori corripitur, sed consulentem potius, vel medicum sui vulneris arbitretur. Nunquid enim Nathã propheta cum David tam austeram seueritatis inuentione corripuit indignationem Regis mortis incurrit? &c. & Petrus reprobensus à Paulo non in accusationis tuis iniuriam, sed benigne, & patienter accepit quod non ex liuore, sed ex charitate procedere perspicue recognouit. aliud est sagittare in occulto rectorum corde; aliud ad amorem sagittare: primum detractorum est, secundum amantium corrigentium. Nardus erat anima illa Cardinalis Deo deuota humilis in hac valle plorationis, nec inferiorum correctiones sale prudentiæ conditas respuebat. *Perfectus autem humilis* (ait Bernard.) *Vindiciæ non solum est intellectu, sed & affectu, intellectu quo quis qualis sit intus se agnoscit, & dicitur humilis veritate, affectu quando in preparatione animi eandem velle* (ait Bern.) *de te tenere sententiam quantum in te est, quoniam plerumque non expedit innotescere omnibus, quæ nos scimus de vobis, & ex ipsa veritate, & e charitate vetamur palam fieri velle quod noceat agnoscenti, & quicumque saltem non est humilis veritate, illud accipit: dolose egit in conspectu eius, ut iniquitas eius inuè ad odiũ. pòdus, & pòdus dixit ille abominatio apud Deum. quid enim tu te deprecia- ris in secreto apud teipsum veritatis trutina ponderatus, & foris alterius pretij metiens maiori te pondere vendis nobis, quam ab ipsa accepisti? Time Deum, & noli hanc rem pessimam facere, ut quem humiliter veritas, extollat voluntas, hoc enim est resistere veritati. agnouisset procul dubio in luce veritas adductus ser- uore charitatis: Non expedire hoc tempore religiosorum statũ corruptum prædicare, vel esse multiplicibus scandalis religio- nes oneratas: multo plures esse impios, quam iustos: & plurimos salutem esse perdituros, quæ cum non rectè asserta reputentur à Theologis grauioribus, vel ad minus hoc tempore minimè conducẽtia, vt euulgentur, admonitiones non sagittas cruẽtantium, sed amantium reputasset, sub hac luce veritatis inspectas, nec vt contumeliam, vt existimas, & suggeris, admonitionem existimas- set, vel propulsasset. Illud potius laudasset: *corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: illud quod tu facis adulando ex- probasset: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum: qui si brachijs allicere videaris Cardinalem, velut scorpium eundem pungis, dum Turturem mordes, humilitatis virtute eum priuan- do, in admonitionis libentissima acceptatione, & dum velut apis mellitam doctrinam de amplitudine personæ tradis eum ferien- do tuo morfu, & aculeo, te destruis, & si tamquam lucens ignis exardescere videaris in spinis, momento cum ipsa flamma per- areprens euanescis.**

Serm. 43. in
Cant.

Psal. 140.

Duriorem vero existimat aculeum Anonymus, quo inquit VIN.

Turtur

Turtur columbam pungit, tractatum operis cum epistola nūc cupatoria confundens, videlicet. *Quod suum factum Societati suæ matri dicarit, eamque vocarit viuū, & verum membrum gemētis columbæ, idest Ecclesiæ, cuius velocitas ad extremas oras peruenit, omnesque ferè provincias orbis, ad plangendum inuitata sint, ut cōuertat Deus relaxatos religiosos ad prudentiam, & feruorem Patrum iustorum, & addit quod etiam Turtur taxarit Cardinalem de odiosa distinctione inter deploratos, & deplorantes.*

TVR.

Si hæc omnia Vindiciane in epistola dedicatoria, & opere Eminentissimi habentur, quod & tu fateris dicendo. *Cardinalē apertissimè tradere eiusmodi distinctionem, & Sociorum suorum tamquam gementium, omnibus reliquorum gregibus tamquam lugendorum gloria bundum anteferre; Quid est quod asseris pūgi columbam, ex ostensione dedicationis operis, & progressus operis columbini, cum potius ex hac distinctione incomparabiliter Turtur lædatur? Pungitur ne quis quia pungit, an ille, qui pungitur? & tamen singultum Turturis læsi comprimere vis ne audiatur. Si enim gementem Turturem comprimis dum dicis, quod fodit Grauina innocentis viri conscientiam, quæ expuro, sanctoque in matrem, sociosque affectu, illud amice spectabat, ut quoscumque posset ad lacrymarum bona gustanda prouocaret &c. & cum aliquot in Ecclesiæ statu defectus gemitibus subiiciendos putauit, etiam regularium sine discrimine expellere censuit, qui vitam ducerent irreprehensibilem. quod si accerrimus fuit Cassianus vitiorum religiosorum reprehensor, cur id Cardinali est denegandum?*

VIN.

Coll. 4. c. 10.
coll. 7. c. 23.

TVR.

Non foditur innocentis conscientia sed Vindiciani, qui non vnus, vel alterius, sed innumeras pene vineas non tam fodit, quàm confodit, & ita fodit, quod sicut diuisiones aquarum habens in manu sua, irriguum superius suis clientibus, quos simulatoria arte defendens suscepit, inferius alteris distribuit. *Qui sic dimittit aquam caput est surgiorum, & gemitum, plangtumque subministrat, & quod peius, vt à gemitu reuocentur, calumniæ nota asperguntur. O nouum, dicā, crudelitatis genus! si gemitus prouocatis, cur damnatis gementes? si ex præiudiciali distinctione tamquam rei extimamini, quomodo contra innocentium lamentationes, & quærelas tribunal existis. auulsa (dicebat Bernardus in naturali calamitate ex obitu fratris sui Gerardi) auulsa sunt viscera mea à me, & dicitur mihi ne fleueris? sentio, sentio quia nec fortitudo mea fortitudo lapidis. Hæc est Tyrannorum potentia quod illatæ iniuriæ volunt vt beneficia extimetur, & patientium quærimoniæ calumniæ habeantur, vnde dicebat Seneca, potentiorum iniuriæ hilari vultu, non tantum patienter gerenda sunt, cum ipsi lacrymas qui plangi debent si-*

Prou. 13.

Serm. 26. in
Cant.Lib. 2. de ira
6. 33.

bi affumant vice versa, & virtutem offendant. *Iraſcuntur diuites* (dicebat Ambroſ.) & *calumniantur ut noceant, ſi non obtinuerint quod deſiderauerint, cum autem calumniati nocuerint dolere ſe ſimulant, triſtes tamen, & tamquam maſſi non corde ſed vultu in poſſeſſionis direpta locum prodeunt, & impreſſionis ſua iniquitate potiuntur.* Ea die qua Caius Caligula, innocentem patris cuiuſdam filium obruncari mandauit, conuiuio lautiffimo pater exceptus eſt. Aulicis præcepit Imperator, vt obſerua- rent conuiuæ vultum, & ſi lacrymam aliquã deprehenderet, lacrymarum fontes ſanguinis cruore ſiccarent. Inter epulas refer- tiſſimas perdurauit pater, *Non aliter quam ſi filij ſanguinem biberet, potiones natalibus vix honeſtas ſenex hauriebat. Interim nec lacrymas emiſit, nec dolorem aliquo ſigno erumpere paſſus eſt, & cœnauit tamquam præ filio exoraſſet;* Tyranno com- miſerationem poſt epulas oſtendente, & genas lacrymulis exor- nante. An nõ Vindiciane dum calumniaris Turturem quod in- nocentis conſcientiam foderit, eius vocem ſuffocas, ne gemitus emittat? tacet ex perfectione Turtur, & ex Ambroſ. *dabit in ſepulturam os ſuum, vt tamquam ſepeliatur os proprium ne lo- quatur, & velut quodam aggere verbum obſtruat, ne vocem doloris emittat, vt vocem ipſam velut buſto quodam in tumulto ſepeliat, quam extorquere, aut excitare poſſit iniuria.* Interim dum ille fontes lacrymarum comprimit, ad tuas lacrymas de- ſenſas mundus oculos conuertet, & an rationabiliter emittantur obſeruabit.

Lib. de Na-
buthe c. 11.

In ps. 118.

CAPITIS QVARTI

Animaduersione, ubi de plorantium, & plorandorum oppositione, Vindicianus discurret, non leuiter sacros Ordines exulcerans.

VIN.

Prum in plangendo ordinem Columbae commendat Vindicianus, eiusdem praesupposita distinctione membrorum in viua, & mortua ex satis nota, & familiari doctrina S. August. cuius loca idem Vindicianus commemorat, & Grauinam subtili aculeo pugit, quod & si eam distinctionem acceptet, tamen nimium contendit Christi sponsam esse fuscam, & nescio qua improborum obductione denigrari debere.

TVR.

3. de doctrin.
Christ. c. 31.

Sed infixo aculeo fugit (vt veteri proverbio dicebatur) nec enim simpliciter enunciauit Turtur Ecclesiam esse fuscam, quae totam pulchram Spiritus sanctus praedicat, sed cum modificatione illa propter auersos, & non dum conuersos, citans eundem August. & vt fucum lectori faceret simpliciter pronunciauit Vindicianus Turturi imponit, quod cum modificatione secundum quid, seu secundum aliquos (exponendo idem dictum quod est August.) pronunciauit.

VIN.

Mox Grauinam sugillat, nimium discrucari quod Cardinalis etiam regulares personas exemplo Hieremiae in bonas, & malas ficos, & in plures calathos iuxta visionem S. Pachomij distinxerit.

TVR.

Cum Thessale somnium Orestis narrat, quando enim discruciat Turtur ex illa partitione, cum in eo totus sit, & in eo conatus sit, vt in quacumque congregatione, quae sub caelo est, bonos, & malos reperiri demonstrat illud est quod solum impugnat Turtur, quod in vno calatho probet Vindicianus, quod columba ficos optimas selegerit, in caeteris mixturam corruptarum pronunciet. Quid est hoc (vt dicebat Aristophanes) nisi ficos

petere

petere, hoc est ex ista blandiloquentia, non solum cum Atheniensibus rusticis blandientibus sicut quotannis recipere, sed etiam ab Urbanis, & nobilibus ex vnius calathæ extolentia, cæterorum depressione, maiora dona expetere? exinde ad argumenta Grauinæ eam distinctionem reprobantis, non in toto genere, sed cū excessu vnius, super alias accedit Vindicianus, dissoluenda, proponendo prius obiectionem, deinde adhibens potius fugam quàm vel apparentem solutionem.

I. Obiectionis, Vindicianæ solutio refutata.

VIN:

Argumentabatur Grauinæ (subdit Vindic.) de eiusmodi distinctione, & partitione inopportuna fuisse, & præbere materiam obloquendi, propter paucorum imperfectionem in omnes ordines.

Exemplo filiorum Neque potius regentium, quam detegentium vendenda patris, tegenda quam euulganda religionum delicta.

Imitatione S. Antonini, qui si claustrarium remissionem deplorauit, eorundem infirmitatem occinuit,

Quid Vindicianus? oblitum esse Grauinam concionatoris officium, cuius est bellum vitijs indicere, & ex Bernardo planctum mouere, & propterea non debuisse à tam insigni Prælate auferre potestatem Regularium vitia corrigendi,

Quis lacrymas detinuit plorantis? distributionem non probamus ut pro omnibus religionibus hinc planctus aut Threni

TVR:

tantum resonent, pro vna vero & sola sint hinc lætitiæ, sonitus, tripudia absque gemitibus. Cum Ioannem Baptistam repudiasent Pharisei, illa parabola à Domino perfricti sunt. Cui ergo similis dicam homines generationis huius (dicebat Saluator) & cui similis sunt? pueris sedentibus in foro, & loquentibus, ad inuicem, & dicentibus: cantauimus vobis tibijs, & non saltastis: lamentauimus, & non plorastis. Venit Ioann. Baptista neque manducās, neque bibēs, &c. Venit filius hominis manducās, & bibens, & dicitis: ecce homo deuorator, & bibens vinum amicus publicanorum, & peccatorum. Significans (ait Augutt.) nec luctu poenitentia in Ioanne significata, neque ex lætitia Regni in modo conuersandi Christi Domini, Iudæos conuersos, nec ad planctum, nec ad spiritualem lætitiā. Per hos diuersos quoque instituta designauit, quædam in maxima abstinencia fundata, quædam quæ à communi vita non degenerant propter conuersationem quoque peccatorum; & his cantus, illis planctus conuenienter aptatur. Vtraque vituperans, Iudæorum malitiam imitatur. Sed iustus ille puerorum (ex Cyrillo relato in catena) etiam hoc

Luc. c. 7:

habebat in more quod nec gaudentibus congaudebant mœrentes, nec qui gaudebant conformabant se flentibus. deinde arguebant se inuicem impropèrantes incompassionis malitia: vale quid (subdit) passam fuisse Iudaorum plebem una cum Principibus, Christus innuebat &c. indicans permixtum debere esse luctum cum lætitia, & deploratos vnum subire chorum cum cantantibus, ne inuicem impropèrentur ex incompassionis malitia. Qui enim in Domino gaudent deploratis compatiendo eiusdem se adiungere debēt, & mœrentes, cum gaudentibus sociare. Partiri ergo religiosus velut illam cateruam puerorum, vt à choro cantantium excludantur, qui planguntur, & mœrent: vel è contra, vt à plangentium turba gaudentes separentur, vt inuicem, non se conforment, dissonantiam maximam parit: impermixta esset diuersitas, quæ sic ordinanda, vt ex cantantium choro deplorati non excludantur, sicut nec à mœrentibus exultantes; alioquin si mœsti ab infantibus tibias, vel à timpanum pulsantibus segregentur, quid (vt dicit August.) non audebit typhus morticina pelliculæ? quo non se præcipitat præsumptio carnis, & sanguinis?

Epist. 48.

Tit. i.
Ecl. 58.

1. p. Past. ca.
4.

Leu. cap. 15.

Sed quis aufert à Prælati virgam correctionis nisi qui in culpis iacere constituit? clamat Apostolus de Prælato, *vt potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere.* Et Esaias. *elama ne cesser.* Vnde non negat Turtur quod affers Vindiciane de Apostolo dura exprobratè Neophitis Hebræis, opera mortua, iniuriam, & contemptum Christi, spe eosdem alliciendo ad salutem, sed modum desiderauit in columbæ planctu, vt opportune hæc dicerentur. Vnde Gregor. sic dicit *ne Rector incantus ad loquendum proruat, hoc quod iam præmissum per semetipsam veritas discipulis clamat. Habete sal in vobis &c. prouidendum quoque est sollicita, in:entione Rectoribus, vt ab eis non solū [verba] praua nullo modo, sed ne recta quidē nimie, & in ordinatè proferantur: quia sæpe dictorum virtus perditur, cum apud corda audientium loquacitatis incauta importunitate leuigantur, & authorem suum hæc eadem loquacitas inquitat, que seruire auditoribus ad vsum profectus ignorat. Vnde benè per Moysen dicitur: *vir qui fluxum seminis patitur, immundus erit. In mente quippe audientium semen secutus & cogitationis, est qualitas auditæ locutionis, quia dum per aurem sermo cōcipitur cogitatio [audientis] in mente generatur. Vnde & ab huiusmodi sapiētibus Prædicator egregius semini verbius est vocatus. Qui ergo fluxum seminis patitur immundus asseritur, quia multiloquio subditus ex eo se inquinat, quantò si ordinatè promeret, prolem rectæ cogitationis edere in audientium corda potuisset: dumque incautus per loquutionem defluit, non ad vsum generis, sed ad immunditiam semen effudit.* Vnde Paulus quoque*

cum

cum de infantia predicationis admoneret dicit. Testificor cor-
 rã Deo, & Chriſto Ieſu, qui iudicaturus eſt viuos, & mortuos, per
 aduentum ipſius, & regnum eius: prædica verbum, inſta op-
 portune impoſuñe. Dicitur impoſuñe præmiſit opportune, quia
 ſcilicet apud auditoris mentem ipſe ſua utilitate ſe deſtruit, ſi ha-
 bere impoſuit oportunitatem neſcit. Inopportuna redar-
 gutio cum imperitã multitudini culparum monſtruoſitates re-
 ligioſorum, & ſi redarguendã, proponantur. Id non intellectum
 (vt fingis Vindiciane) paruulis, ſed magis ſcandalum præſtat;
 Oues Iacob concipientes ſub aſpectu virgarum in canalibus, ſta-
 les ediderunt partus, qualis erat virgarum varietas, nonne ad exẽ-
 pla Religioſorum maculati partus prodibunt, cum audiente
 populo lapſus Sanctorum, nõ ſecus ac ille dicere poterit Iouem
 ſuum Danaã inuadentem irtuendo, qui *templa cœli ſummo ſo-
 nitu concuſit, & ego humuncio non facerem et ego vero illud ſeci
 libens*. Quã proles virtutis naſcetur ex conceptu ſcandalorum
 mentibus ſimplicium infixis, niſi oblocutio, & peruerſa imitatio?
 mel virtutum religioſorum populis, non ſella ob oculos ponen-
 da. vnde ſcriptum eſt: *ingreſſus eſt populus ſaltum, & apparuit
 fluens mel*. Quid eſt ait Greg. quod *populus terra ingreſſus ſal-
 tum: niſi quia religioſi, & ſimplices viri, per exempla bonorum
 operum ſape ad notiſſiam ſecularium deducuntur, vbi mel appa-
 ret, quia de exemplo boni operis, apud ſeculares inueniunt, &
 DEVOTIONIS latitudinem, & fructum VENERATIO-
 NIS* Quid eſt. n. *ager in ſaltu niſi deuotio in inculto, & in expur-
 gato corde ſecularium? & quid mel ſuper faciẽ agri niſi dulcedo
 fauoris? qui merito poſt ingreſſum vulgi apparere dicitur, quia
 videlicet aſpera ſecularium corda, ſi prius religioſorum exempla
 non videt, nec latitudine deuotionis ſe valent diſtendere, nec a-
 lienã ſanctitatis gloriam prædicare. Ante ingreſſum quidem
 tantum ſaltus eſt, nec agrum habet, nec fluens mel, poſt ingreſſum
 vero, & latitudinem agri habet, & dulcedinem mellis, quia ſepa
 qui diligunt mundum, ſanctorum exempla feruent: amore reci-
 piunt, vt bonum quod vident, ſibi non ſolum placeat, ſed etiam
 prædicare attentius concupiſcant. Vindicianus vero mordicus
 tuetur rationabiliter eſſe intuenda propoſita ſcandala, quia in-
 quit *peſſilente flagellato ſtultus ſapientior erit, neſciens eum lo-
 cum ad iuſtitiam vindicatiuam referri, non correctionis virgam,**

Aug. lib. 2. de
 Ciuit. c. 7.

1. Reg. c. 14.

Ibid. lib. 5.

Prou. c. 19.

31. Mor. c. 13

xillum in baltheo, & fossa humo abscondat, quæ egesta fuerint vbi Greg. *Ventris quippe egestio, fossa humo paxillum tegitur, cum mentis nostræ superfluitas subtili redargutione discussa, ante Dei oculos per compunctionis suæ stimulum calcatur. Solus Vindicianus, quæ occultanda sunt in publicum apparere non cogitans, oculis transeuntium subijcit, quod si terrenæ cogitationes nostræ ab ira districti Iudicis in humilitate mentis celantur, ita aliorum defectus, maxime religiosorum celandi, non fossæ effodiendæ, vt malus odor exhalet, cum nostrum curare sit vt simus Christi bonus odor in omni loco.*

VIN.

Exemptum vero filiorum Noë à Grauna adductum sic im- petit Vindicianus, quod *ad rem non faciat, ad subditos potius pertinet, & reliquos, qui nullum, vel angustum in aliorum corruptionem ius habent, Nunc autem (vt Vindicianus) Bellarminus scripsit, quæ Prælatum Ecclesiæ decebant, eumque qui magis purpuram, quam illa virum ornaret.*

TVR.

Sed ad omnes quoque Doctores, & magistros in suo tamè ordine, & gradu idem exemplum extenditur, inter quos religiosi, & sacerdotes qui populum instruunt, qui merito dicunt: *subiecit populos nobis, sunt enim ex administratione Sacramentorum, & prædicatione verbi, populorum duces, quæ iamvis principalis Patrum nomen, Episcopi, & supra sortiantur: In quibus omnibus si non sit aliquod imitandum, nullo modo prophanandum: subtilis namque, ait Greg. via tenenda est rectitudinis, & humilitatis, vt sic reprehensibilibus magistrorum facta displiceant, quatenus subditorum mens à seruanda Magisterij reuerentia non recedat, quod bene in Noë inebriato exprimitur, cuius nudata verecunda boni filij auersi texerunt. Auersari quippe dicimus quod reprobamus. Quid est ergo quod filij verecunda patris superiecto dorso pallio auersi venientes operiunt, nisi quod bonis subditis sic Præpositorum suorum mala displiceant, & vt tantum hæc ab alijs occultentur operimentum auersi referunt, quia iudicantes factum, & venerantes magisterium, nolent videre quod tegunt. Nec Prælati quoque verenda fratrum detegere licet, hoc est non seruato ordine charitatis, & opportune redargutionis. Vnicuique enim Deus mandauit de proximo suo.*

20. Mor. ca. 25.

Vnde Chryostomus vbi factum Cham recensuisset, & penam, mox ad omnes sermonem dirigens dicit. *Quid patientur, qui peccata fratrum euulgant, & non solum non contemunt, & excusant, sed magis ea faciunt manifesta, multaque ex hoc operantur peccata? quando enim manifestat fratris peccatum, non illum tantum ignominiosorem fecisti, & sequirem forte ad virtutis viam. sed & eos qui audiunt facis negligentiores, & ad socordiam inducit: neque enim hoc solum, & Deum blasphemare facis. vt ibidem eleganter Sanctus prosequitur, concludens: Ne detegamus proximi-*

Hom. 19. in
Genesim.

proximorum lapsus, & si ab alijs eos didiceremus, ne fatigamus ut nuditas videatur, sed sicut grati illi pueri obtegimus, ad utremus, admonitionibus, consilij. Nouum est certè quod concedis Prælatis priuilegium, quod non concluditur sub regulis charitatis, & solis subditis, non detegere verenda Prælatorum præceptum intimari doces, eos vero, qui in alios ius habent à præcepto eximisi; idque docuisse Cardinalem, qui potius purpuram honorabat, quam ab illa honorabatur, adiungis, tot peccata in tam ventosa periodo committens, quot verba pronuncias, dum Cardinalem à charitatis legibus exemptum facis, ius alios corrigendi plusquam par est, extendens, & Cardinalitium confessû tot Eminentissimorum virorum virtutibus cumulatam, atque refertum, & splendoribus emicantem, ex vno radio illustrari potius, quam omnes simul vnum illustrare pueriliter iactans.

VIN.

In Sancti Antonini exemplo, arguta subtilitate discrimen inuenire te putas, quod S. Antoninus historiam texebat; Bellarm. Ascetæ officium subibat, nec à S. Antonini vestigijs declinavit, qui benignû affectum in regulares (inquit Vindicianus) effudit, se & alios ad erandum pro illis incitauit, easque lacrymas elegit, quæ mores in meliora studia commutaret.

Sed satis elumbe discrimen Vindicianus inuenit. Quid enim refert quod defectus aliorum, vel Philippicè pãdas, vel Asceticè monstres, aut historica diligentia manifestes; fortè solummodo prohibendi libri qui non historicè, sed Asceticè Prælatorum, & Religiosorum defectus enunciant? quasi non æquale periculum imminet honori, & famæ proximi si Asceticè describantur delicta, & non historicè recenseantur. Si culpa hæc extenuari posset, historicus minus culpandus, cuius est verum non reticere si defectus non promulgandos promulgat, & propterea culpatur quia non rectè promulgat, & magis Asceta, qui doctrinam paræneticam tradens, quid seruandum sit correctione, & reprehensione, ipse nõ seruat. Credo Præsulem, Præsulis vestigia sectatû: nec lacryma, vel oratio, & huiusmodi actionem in opportunitam illam reprehendendi ordines omnes sine delectu personarum, & temporis iustificare possunt, & si intentio excusari possit. nam & virga, & baculus correctionis opportunæ ipsa sunt, quæ consolantur, si sit amor, sed non emolliens. In reprehendendo (vt dicit Greg.) sit rigor, sed non exasperans, sit zelus, sed non immoderate sauiens, sit pietas, sed non plusquam expediat, parcens: vt dum se in arceregiminis iustitia clementiaque permiscet, is, q̄ præest corda subditorum, & terrendo demulceat, & tamen terroris reuerentiam demulcendo constringat: & sic emendationis fructus habeatur, vt nullo modo religiosorum iniquitas propaleatur &c.

TVR.

2. p. Part. c. 6

Obie:

II. Obiectionis, Vindiciana solutio improbat.

Improbat d. distinctionem Grauina (ait Vindicianus) deplorantium à deploratis quod in deplorantibus collocentur & in membra, in deploratis arida reponantur, eo argumento, quod vitua membra, in oculis Dei pateant. proinde cui tribuitur munus plangendi recordentur nō in se, sed in Domino gloriari, demū non ad omnes omnium ordinum professores viui membri laudem extendendam, sed ad eos qui vera vīnaque charitate informantur. Quid Vindicianus: fatetur, non nisi ex sola charitate viuos esse filios Ecclesiæ: & tamen rigidam, ait censuram Grauinae, neque admittere posse: nam ait, sã re litteræ non discernunt Dei amicitiam tantum ex Deo cognitis arcanis don'tis, sed ex legitimo vsu donorum, infinitus enim thesaurus est hominibus quo qui vsi sunt participes facti sunt amicitia Dei, propter discipline dona commendati, disciplinam intelligens initium sapientia, que disciplina concupiscētia, & cura discipline dilectio, & lectio custodia legū, custodia legum consummatio incorruptionis, incorruptio facit esse proximum Deo; in qua gradatione indicia clarissima viui membri habemus, etiam si corda non scrutemur, etiam S. August. hoc modo cum Ioanne discernit paleas à tritico, absque respectu ad veram, & vitalem cuiusque charitatem qua Deo cōperta manet.

Gloriatur Grauina quod rigida sit eius censura, etiam si vt dixit ille [*Vexet censura columbas,*] nam cum ex insigni laude veri, & viui membri quis extolli poterat, non ad indicia, sed & ad rei veritatem s̄m se & formaliter (vt magistrus loqui decet al locutus est) de verē enim viuo membro tractabatur, ac proinde ad formale constitutum oculos direxit, ad charitatem, qua cum discernatur pij ab impijs, id non potest nisi oculis sponsi innotescere. Vnde se extollendi ex hac ignoratione præsidium? & si manifesta sint opera carnis, vt non difficile cognosci queant impietatis radices; fructus tamen spiritus non demonstrant manifeste radicem, cum eodē hypocrisis possit simulare, & potest mentiri iniquitas sibi, & de sua iustitia applaudere. sunt enim ait

9 mor. c. 13. Greg. non nulla que sciri à nobis facile nequeunt, etiam cum geruntur, nam sepe recto studio contra delinquentium culpas accendimur, & cum ultra æquitatis metas per irā rapimur, hoc & elū iusta ascriptionis extimamus. & ex officium predicationis assumimus, vt per hoc fraternæ utilitati seruiamus, sed nisi placeamus cui loquimur, n. quaquam libenter accipitur quod prædicatur &c. Horrendum modo vnum, idemque opus culpa per agit, quod virtus inchoauit. Sæpe & ab ipsis exordijs aliud cogitatio expetit, aliud actio ostendit. Sæpe se fidelem sibi, nec ipsa cogitatio exhi-

VIN.

TVR.

exhibet, quia aliud ante mentis oculos versat, & longe ad aliud ex intentione festinat. nam plerumque nonnulli terrena premia appetunt, & iustitiam defendunt, seque innocentes existimant, & esse defensores rectitudinis exultant; quibus se spes nummi subtrahitur, à defensione protinus iustitiæ cessatur, & tamen defensores iustitiæ se cogitant, sibi que se rector asserunt, qui nequaquam rectitudinem, sed nummos quarunt &c. sæpè recta agimus, nequaquam premia, nequaquam laudes ab hominibus expectamus, sed tantum mens in sui fiduciam erecta, his à quibus nihil expetit, placere cõtemnit, eorū iudicia despicit, seque malè liberum per abrupta elationis rapit, & inde sub vitio peius obruitur, unde quæ si deuictus vitijs nullis se appetitionibus subiacere gloriatur &c. unde rectè dicitur: etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima mea. Quare cum non possit amicitia cum Deo (etiam fatente Vindiciano) non nisi indicijs deprehendi, quæ nec certam exhibent cognitionem, propterea non se existiment esse certò de viuorum numero laudati fictè Vindiciani clientes, ac proinde quasi ex officio sibi assumere debere Threnos, & planctum. & si ex indicijs quæ deprehendit affectum prauum nõ cognoscat se habere deplorans, de charitate adhuc incertus, si pro charitate de aliorum defectibus dolet, de hoc dolendum quoque, quod adhuc proximis, & de Dei donis sit incertus, & in spem assurgat, ad sanctas operationes exercendas, etiam alios plangendi ita tamen, vt se ipsum quoque plangat. vnde Greg. *Viri Sancti ita incerti sunt, vt confidant, atque ita confidunt, vt tamen ex securitate non torpeant, quia ergo plerumque mens, & imperita rectoribus trepidat: restat postquam bonum opus agit, lachrymæ expiationis exquirantur, quatenus ad eterna premia meritum recti operis subuehat humilitas postulationis, alioquin si solis indicijs fallacibus inhærebit, & non in Dei bonitate confidat, & de eius iustitia, & iudicio trepidet, quam tumuis lacrymis obruitur, se potius merget, quam emerget, & potius inquinabitur, quàm mundabitur, etiam si alios lacrymis lauare videatur, sunt namque non nulli, ait Gregor. qui lamenta, habent, sed humilitatem non habent, quia afflicti plangunt, sed tamen in ipsis fletibus, vel contra proximorum vitam superbiunt, vel contra ordinationem conditoris eriguntur. Hi nimirum, aquas habent, sed huius aquas non habent, & mundi esse nequeunt, quia humilitatis fletibus minime lauantur, s. d. etiam si lamentis supernæ compunctionis plangentes mundarentur (vt ponderat idem Gregorius) intentam etiam Deo animam ipsa adhuc corruptibilis caro diuerberat, eius que amoris pulchritudinè obscænis, & illicitis cogitationum motibus sordat. & lacrymarum fluentis indiget, vt leuculas culpas abluat.*

4. MOR. C. 18.

Cap. 19.

II I. Obiectionis à Vindiciano oppugnatae vindicatio .

VIN.

E Thic Vindicianus reprehendendum pronunciat Grauinā dicentem: *Non debere astringi solum planctum super alios ad sola viua membra, cum omnium sit membrorum causa communis, & in omni congregatione mali bonisque admisceantur. Unde intulit, quod non est aliquis cœtus, dicendus membrum viuum, unde, nec Ecclesia membrum viuum attitlatur, sed corpus quod membra viua, & mortua continet.*

TVR.

Merito non fecit separatum cuneum Grauina stentium atque dolentium, sed permixtè in omni religione deploratos, & deplorantes permiscuit, propterea omnium esse causam communem voluit, ne vnus se aduersus alterum inflaret. sed quo artificio Vindicianus plangendi communem causam facit?

VIN.

Omnibus ait mortalibus gemendi necessitatem incumbere, sed cum discrimine inter mortuos, & viuos. mortui deslere debent, vt vitalem (ait) auram recipiant. viui se, & alios plangere vt adeptam spiritus copiam vbiq; conseruet, & adaugeant. sic Esaias reos, & innocentes inuis auit ad fletum. sic in Prato Sophronij Georgius excitauit vnumquemque ad plorandum se, pro sua noxa, vel innocentia, & in alios commiseratione, ita & Bellarm. ait id ipsum præstitit. quini idemmet iustus potest habere rationem de plorantis, & deplorati, dum à bonis meritis culpas abstrahit, quarum intuitu, & deformitate turbatur, unde, & Apostolus turbatur de corpore mortis huius, etiam si maximis gratiæ donis esset cumulatus. & idem ait, esse deplorandos alios, ac seipsum, per abstractionem malorum à bonis meritis, & factis &c.

TVR.

Dicat Vindicianus, & fateatur, si in ea parte corrupta sint viui, qui aliorum errata valeant deplorare, & seipfos quoque pro sua culpa, vel erga alios, ex innocentia, & commiseratione, & illa subtili abstractione, sint quoque iidem qui plangentes, & deplorati? Si affirmet, illa est causa communis quam euincebat Turtur, vt in omni statu sint deplorantes, & deplorati, ac sub inde viua, & mortua vbiq; membra, in omni congregatione reperiantur. Si neget, separatus cuneus in superbiæ monte à Vindiciano locatur, qui eò damnabilior, quo elatior, rectè Blesensis. *Superbia natione celestis est, semper in altum nititur, vt grauius cadat. erudiantur isti lamentatores, & deploratores aliorum ordinum à Gregorio, quod plerumque vni eidemque homini, & insunt quadam iudicabilia, quæ apparent, & magna quæ latent. In nobis autem sæpè magna in facie prodeunt, & non numquam, quæ reprehendenda sunt, occultantur. Hinc ergo humilianda est*

Ep. 90.

33. mor. c. 8.

nostra

noſtræ mentis elatio, quod, & illorum] infirma ſunt, & in publico noſtra vulgantur. Quas ergo de aperta infirmitate reprehendimus, ſupereſt, vt de occulta fortitudinis aſſumatione venemur, & ſi de aperta ſe infirmitate noſtra mens eleuat, occulta ſua infirmitate cōſiderans ſe ſe in ſua humilitate premat. Eam vero propoſitionem defendit, quod cum vna communitas Eccleſiæ alteri comparatur, nō poteſt viui membri totaliter, quoad omnes, ſibi rationem vindicare, ne tota illa congregatio in ſe continere videatur ſolos viuos. Nobilius eſt viui nomen quā ſancti, viui enim membri ratio complectitur illos ſolum qui per charitatem quoque Chriſto incorporantur, vt definit Concil. Tridētinum: Sancti vero ei ymon nedum charitate præditos, ſed quoſcumque, etiam ſi non omnes charitate ornatī ſint fideles, ex fidei profeſſione complectitur, vnde Paulus ſcribens omnibus Chriſtianis, qui Romæ erant, Sanctos eos vocat: *Omnibus qui Roma ſunt vocatis ſanctis.* Vnde ad excludendam exiſtimationem Catharorum, & aliorum Nouatorum dicētium ſolum viua mēbra pertinere ad Eccleſiam, noluit Eccleſia viuam ſe attulatare, ſed ſanctam, ne peccatores qui mortua membra ſunt excludi viderentur.

ſeſſ. 6. c. 19.

Rom. 1.

Solam autem Vindicianus Societatem defendit callide, & ſi-
 Etē. poſſe dici verum, & viuum membrum, quando per Antonomaſiam ait, *Urbs opulenta dicitur propter multitudinem potentiorū habitatorum; integer exercitus victor, etiam ſi non omnes milites pugna aleam ſubierint, & Eccleſia viuum Chriſti membrum, & tota pulchra dici nihil prohibet, non ſecus, ac vetus Hieruſalē domina gentium, & Princeps Prouinciarum pronuntiabatur, vbi ſupponitur ex materia de fide.*

VIN.

Sed alia eſt ratio membri viui, alia ratio ſancti: ratio viui conſiſtit in viuificantis gratiæ, & charitatis vita; at hæc non eſt forma conſtitutiua Eccleſiæ corporis. admittimus comparationem in ordine ad ſanctitatem, non in ordine ad eſſe viuum. Si ergo non conſtituitur Eccleſia per eſſe viuum, multo minus conſtituuntur in eſſe cætere communitates Eccleſiæ, ex eadem enim ſpecifica forma totum, & partes denominantur. Ratio ſancti cōſiſtit in gratia principaliter; minus principaliter in fide, fideique profeſſione, quod vniuerſalius eſt, cum ergo ſanctitas analogicē vniuerſa complectatur membra Eccleſiæ; eſſe vero viuum nequaquam, ſancti non viui rationem aſſumpſit Eccleſia. & quāuis viuam ſe potuiſſet attulatare, non membrum viuum, ſed corpus viuum ſe attulatare, & in ea acceptione, neque denotata fuiſſent omnia membra viua, ſed propter multa membra viua, viuam ſe attulatare potuiſſet; cæterum membrum viuum totalitatem eiufdem membri interdum ſignificat, vt ſi viuum ſit, nulla eius pars excludatur, vt auris, naſus, quare ne putetur quod

TVR.

omnis pars Ecclesie sit viuificata spiritu gratie, membrum v-
uum noluit se appellare, & si Vindicianus nouus Adam omne
quod libuerit appellare, ipsum erit.

VIN.

Quid inde conficitur d. scursu Vindiciano: *potest Societas di-
ci verum, & vnum membrum Ecclesie, quia multi sunt in gra-
tia.*

TVR.

Sed quæso te, quid amplius habebit præ cæteris? an ita aliæ re-
ligiones sunt membra mortua, vt nulla in aliquibus, vel multis
vitæ gratie signa appareant? & si vel vnus esset, aut duo (vt ad
hominem arguatur contra Vindicianum) eadem ratione propter
illos paucos, cur non vocas viuum membrum congregationes
ordinum reliquorum? si propter paucos victores, addo si pro-
pter vnum victorem, exercitus dici potest victor, imo, & si cum
Societas aliqua, vel communitas totius Societatis debitum per-
soluit, vel quælibet fatis fecisse dici possit de rigore iustitiae,
cur viui rationem à tota communitate excludis, propter multos
quos præterdis mortuos? non omnes ergo selectos milites fatea-
ris necesse est, *nam & multi sunt* ait Greg. *qui volunt esse humi-*

7. mor. c. 12.

*les, sed tamen sine despectu, esse contenti proprijs, sed sine necessita-
te, esse casti, sed sine maceratione corporis, esse patientes, sed sine
contumelijs volunt, cumque ad ipsi virtutes quæuant, sed labores
virtutum fugiant, quid aliud quam exhibere belli certamen in
campo nesciunt, & triumphare in urbibus de bello concupiscunt?*
In æqua conditione ergo cessat comparatio, & erectio super cet.

Lib. 34. mor.
cap. 18.

alioquin si se effert hoc primum damnum patitur (ex Greg.) (su-
perbus, quod clauso cordis oculo iudicij æquitatem perdit .
*nam cuncta, que ab alijs bona geruntur displicent, & sola ei que
ipse, vel prauè egerit placet, sæper aliena opera despicit, sæper mi-
ratur, que ipse facit, quia & quicquid egerit egisse se singulariter cre-
dit atque in eo quod exhibet per glorie cupiditatem sibi met fauet
per cognitionem, & cum se in cunctis transcendere cæteros existi-
mat, per lata cogitationum spacia, secum deambulans laudes suas
tacitus clamat.* Sed non ignorabat (dicit Vindicianus) Bellar-
minum, suogemitu mortua regularium membra proscindere ;
*cum omnibus mortalibus incumbat plangendi necessitas malis, &
bonis, illis, vt vitam recipiant, his vt adeptam vitam conseruent,
& adaugeant, vnde omnes habitatores Hierusalem innocentes,
& rei (ait Vindicianus) ad plangendum inuitantur, & Gregorij
solitarij dicto confirmat, quem legimus, vel pro sua noxa, vel in-
nocentia, & in alios commiseratione ad plangendum inuisse.*

VIN.

Non contemnit Turtur hanc explicationem, dummodo in So-
cietate fateatur Vindicianus esse membra mortua mixta viuus,
sicut in omnibus religionibus fatetur Turtur. imò ea proprie-
tas est iusti plangentis, quod (vt ait Ambrosius) *se accuset pro alio,
etiam si ipse non habeat, quod accuset.* quod autem vt alios
accu-

TVR:

Non contemnit Turtur hanc explicationem, dummodo in So-
cietate fateatur Vindicianus esse membra mortua mixta viuus,
sicut in omnibus religionibus fatetur Turtur. imò ea proprie-
tas est iusti plangentis, quod (vt ait Ambrosius) *se accuset pro alio,
etiam si ipse non habeat, quod accuset.* quod autem vt alios
accu-

accuset, seipsum excuset, non iustus sed Pharisæus deprehenditur: & præstat tunc peccatoribus, & ceteris mortuis membris numerari, & per pœnitentiam reuiuiscere, quàm superbiendo, aliorum commiseratione, à iustitia cadere. Existimant se alij esse cœlos stillantes stillas lacrymarum super corda peccatorum, sed nesciunt multoties deploratos in meritis deplorantes excedere, nam ex Chrysologo de aquis fletuum cantatur illud, & *aquæ, quæ super cœlos sunt laudent nomen Domini.* & iterum *en mutatur ordo rerum, pluuiam terræ cœlum dat semper, ecce nunc rigat terra cœlum, imo super cœlos, ut usque ad Dominum imber lacrymarum profliat.* Sunt ipsi innocentes, sufficit cœteris religiosis, ut sint pœnitentes, & super cœlos ex humilitate collocentur.

Ser. 13.

In unoquoque (subdit Vindicianus) *possumus distinguere plorantem à deplorato, sicut Apostolus in seipso inferio è à superiori distinguebat, ut mens à bonis meritis se abstrahens, in seipso deplorat, simileque Greg. aduertit in pœnitentia Magdalene, & (subdit Vindicianus) idem iuris esse in alijs deplorandis, quod in seipso, id est, ut illum explicemus, ut sicut idem est deplorans, & deploratus, abstrahendo mala facta à reâis, ita respectu ceterorum ad ipsum fieri potest, ut plangenda, à bonis factis in alijs separemus.*

VIN.

Utique si id præstitum esset à gemente Columba, vel si id explicatum esset, nulla Turturis compositione opus fuisset, nunc vero, quia humilis Societas non suorum peccata plangenda, sed ad aliorum ordinum putrida asserta cadauera collacrymandi expressis verbis inuitata est, sola à plactu de delicto è culpa inuita videtur excludi, quæ ad solam ex commiseratione deplorationem stimulata. qua ergo fronte contra Grauinam concludis Vindic. non illis solis, sed omnium viuus religionum mœbris negotiorum alios plangendi Bellarminum præscripsisse, & licet ab omnibus Christi fidelibus Columbæ auctor gemitus exposcat cap. 2. & c. speciales lacrymas, à suis videtur peculiariter exigere, dum specialiter suam matrem ad plangendum inuitat, quasi isti sint Metaphysici, qui merita à culpis abstrahentes exitus aequum deducant, supernoxas pœniteat religiosorum, etiam si virtutibus floream, & multo magis si cum bonis operibus intendat super numerosam multitudinem, & relaxationem, imo corruptionem omnium ordinum religiosorum. Semel accipe Vindiciane qui recusas, & refutas Turturis benignas excusationes cum merearis a cusationes, raros esse innocentes, multo plures pœnitentes, & peccatores, in quibus *quædam sunt peccata viua, quædam quæ occiduntur, viua ex Gregor. quæ aut in mente adhuc per concupiscentiam regnant, aut quæ per conuersionem contempta, sed per pœnitentiam adhuc non sunt deleta, illa quæ in viuunt adhuc ad voluptatem, ista viuunt ad penam: quia*

TVR.

In 6. l. Reg.
cap. 19.

& si peccare deseruiamus, nisi commissa plangamus commissorum obligatione retinemur. Deploratorum ergo communior causa videtur, quæ non ad reputatos relaxatos restringenda erat.

CAPITIS QVINTI.

Animaduersio, ubi quàm legitimè Grauna Cardinalalem excuset, ostenditur, & sardonico risui Vindiciani insultantis occurritur.

VIN.

Ronicè Grauna adhuc impetitur à Vindiciano dicente quod, ex aulica consuetudine didicerit Principum auribus parcere, neque vel absentibus obiectare, quæ olim innotescunt, unde Paulus in Principem Sacerdotum prolatam vocem liberius mitigauit; idcirco Cardinalem, si in correctionis verbo, zelo, & pietatis feruore excessisset, excusandum suscepisse palamque professum, tantum aduersus furiosorum linguas, qui verba columbæ malitiosè distorquerent, defensiones parasse. Quam autem ingeniosè pium Grauna propositum executus sit, amico lectori monstrare constitui.

TVR.

Ep. 14.

Non ex aulica consuetudine Grauna didicit Principes maxime sacerdotali præeminentia insignitos reuereri, sed è scripturarum penu, & PP. doctrina quorum libros terit, solam cellam diligens, non curias Principum frequentare (quorum scalæ ambitioforum & ocioforum vestigijs attritæ, & pœne consumptæ) didicit ex Blesensi, quòd *Sacro eloquio pollens, qui tenetur fontes deriuare suos, talentumque sibi à Domino traditum cum lucro ad Dominum reportare, omnino inexcusabilis est, si curialibus vinculis se innectit.* Si interdum illas adit, non nisi ad Ecclesiasticos pergit, ad Archiepiscopate Palatium, ad Sancti Officij tribunal, quod sui muneris est præstat, non vt fauores capiet, vel temporalia bona, quæ tandem affecuntur venatores, & aucupes Dominorum, quibus obsequia exhibent, prædam magis sequentes, quam homines;

homines. Unde non ut aulicus, sed ut Theologus reuerentiam quibus debeat, didicit, & ex iisdem Tribunalibus apprehendit, quomodo temeraria, scandalosa propositiones expurganda sint, & censuranda.

Quod vero minus feliciter Grauina suum propositum in reuerentia erga Cardinalem assecutus sit eundem excusando, hoc argumento probat, Logomachia se crucians.

Excusatio aut reum fatetur, non absoluit, solum delicti grauitate minus (ex autoritate Gregorij) *Si ergo Grauina excusationes pro Cardinali texit, male consuluit eius innocentia, praesertim adhuc in dicta causa: quod praecipitandi genus in Exconsule Leoncio vehementer reprehendit, hic discursus Vindiciani.*

VIN.

Lib. 8. ep. c. 51.

Si praecipua Platonis Grauina seruare voluisset, illud de Legibus transcripsisset *Ἀγὼν ἐ δὲ δὲ ἕσται χεῖρας* id est certamen non ad mittit excusationem: acrius in propositionem, sicut pure prolata, est, spicula contorsisset: nunc vero excusationem immiscendo à certamine abstinuit, & non ut fingis Vindiciane. *Totam Turritur*

TVR.

Lib. 6.

Serm. 40.

vis molem in tam amplissimum Card. velut in arcem catapultas detorquet. Illud tamen praecipuum Bern. seruauit Grauina. *Caue alienae conuersationis esse, aut curiosus explorator, aut temerarius iudex, etiam si perperam actum quid deprehendas, nec sic iudices proximum, magis autem excusa: excusa intentionem, si opus non potes, puta ignorantiam, puta subreptionem, puta casum. Quod si omnem dissimulationem rei certitudo recusat, suade nihilominus ipse tibi, & dicito apud te ipsum: vehemens tentatio fuit, quid de me illa fecisset si accepisset in me simili: et potestatem plus praestitit Grauina, cui cum cerneret religiosorum traductionem in particulari, dissimulationem non pati posse, pro personae aere reuerentia, nec ignorantiam, nec subreptionem, nec casum, in homine sapientissimo notare voluit, sed excessum solum de seruenti Zelo promanantem. an est hoc vel minimam culpeculam in Ecclesiastico Principe denotare? Turpiter paralogizas Vindiciane, quod excusatio culpam monstrat, innocentiam denigrat; nam si vel de limine scholas Thomisticas salutares didicisses ab Angelico intentionem excusare operantem, si per se illud non intendat, & ut in plurimum non accidat, ut si incidens lignum in sylua per quam. transit homo proiciens lignum interficiat hominem, & secunda eundem] excusari dicitur quod est si male malo, licet non sit malum, vel non est tantum quantum apparet: item actus excusatur, vel ex parte facientis quod non imputetur ei, vel ex parte actus quod non sit malum, suffragatur auctoritas Gregorij dicentis turpe esse defendere, quod iustum non esse constituit, hoc enim manifestum peccatum est iudici, de causae meritis, non visis legalibus actis, iudicare, & ad praecipitanti, quae vitium est, pertinet, quod in Exconsule illo reprehendit Pontifex idem Gregorius;*

De malo q. 1. 2. 3. ad 15.

4. d. 10. q. 1. 2. 3. 4.

4. D. 3. 1. q. 3. 2. 1.

51.

S. I. Primam excusationem Grauinę factam
pro Cardinali Bellarmino à Vindicia-
no perperam impugnari.

VNa fuit inter cœteras excusatio Turturis, quod forte Bel-
larminus author non fuerit eius opellæ, videbat enim scri-
ptores graues ante opus suum euulgatum ita sentire, alijs illam
attribuentes. vnde sic scripserunt. Magister Caluus lib. 2. defen-
si. Sac. Relig. cap. 6. ad innominatos refert hanc opellam dicēs.
*Qui sibi nomen membrorum viuorum attribuerunt, non hic, vel
ibi degunt, nec huius, vel illius sunt familie, huius, vel illius sta-
tus; per omnes partes orbis sparsi sunt, & per vniuersalem Ecclē
siam seminati. si vnius familie, vel domus, vel status essent, posse-
mus ab illis cauere, quia in vna familia, vel loco degentes posse-
mus tanquam signatos Iudeos cognoscere eosque euitare.* Hic li-
ber impressus est anno Domini 1623. Valentia post impressio-
nem priorem Lusitanam.

Illustrissimus et Reuerendissimus Dominus F. Ioannes
Lopez Episcopus Monopolitanus ante Grauinę editum opu-
sculum sic habet in quinta parte chronic. Hispanica lingua de-
scripta. *Cum peruenit ad Hispaniæ Regna tractatus quidam
impressus Parisijs, temporum conditio in suspicionem adducere
potuisset aliquem hominem doctum e multis quas Gallia proge-
nuit, eum descripsisse tribuendo illi factui patrem tam catholicū,
& grauem, ut honoraretur, eique magis adhiberetur fides, ubi
religiones exulcerat. In eorum defensionem, ut honor ijssdem
exhiberetur, lingua Lusitanica scripsit Magister F. Petrus Cal-
uus Regius Concionator Philipp. III. & IV. in ijssdem Regnis
eximia auctoritatis, quam attulauit: Defensio lacrymarum
iustorum afflictorum. & Sacrarum Religionum. Tractauit de
sanctis lacrymis Christi Iesu Redemptoris, suadens titulos, quorū
illius libri author allegat, non posse ad eum finem dirigi, quo scri-
bitur, illius motiuum est (quamuis Catholicus author, vel hereti-
cus reticens nomen) ab ordinibus sacris demere fidem, & reueren-
tiam in suę sectę obsequium, & manifestum totiūs Christiāni-
tatis detrimentum. Primum motiuum fundendi lacrymas aggre-
ditur ampliare, ex relaxatione inquit, quæ his temporibus est in
Religionibus. Si inimici manifesti sunt, & bellum apertum, non
est difficile armis eos propulsare, ve! si potentiores, & fortiores, su-
ga bellum eludere. Cœterum si inimici sub amicorum larua occur-
runt, & sub specie boni medendi defectibus in compitis, & triujs
eos buccinando euulgant, nomen charitatis, admonitionis commi-
serationis ijs, quæ scribuntur affigendo, Satana est astutia, qui*

cū bellum inferis inferri à religiosis quotidie experiatur) ad eas eradicandas astus suos refert, &c. Hæc & alia ex Caluo Magistro insigni refert, & sequitur Monopolitanus Antistes, fuit impressus liber in Hispania, Valleoleti anno 1621. Horum placitis Grauina innuit, & probabilia existimauit.

Sed quid tu mustitas Vindiciane, dum dicis. *Qui alijs authoribus columba gemitum, aut certe quedam illi inserta adscribunt, non admodum Grauina displicent, quamquam non gratis apponat hæc verba: Qua de re non moror. Breuis censura, sed morosula, indicat ei non curæ esse quis columbæ exclusit &c. Interim totam Turturis molem in Cardinalem Bellarminum velut in arcem catapultas detorquet, aut ergo Grauina imposturam sub columba schemate credidit, & tunc minimè negligere debet, quia validissimum excusandi Cardinalis, imò & defendendi propugnaculum reperit, aut non credidit, & tum iniquitatem impostura oportebat refellere, ne ridiculè oppugnaret, quem alijs columba parentem negasset.* VIN.

Non faciebat indiculum Grauina de scriptoribus Ecclesiasticis, & de eorum legitimis foetibus, propterea authorum illorum autoritate motus, noluit primo in hac re immorari: & placebat Grauinæ se extricare à defensione eius libelli, & prudenter credidit supposititium. Et quia erant aliæ rationes, quibus author Cardin. Bellarminus significabatur, authores negantes esse Bellarmini opus, nec citauit expressè, nec eorum verba retulit, quæ nunc pro defensione Grauinæ recitari opus fuit: & sufficiebat illi (addita etiam alia coniectura) contrarium dixisse Bellarminum in controuersis, ijs, quæ in gemitu descripserat, vt alijs tale opus tribueretur.

Verum in propria sententia Turtur authorem Bellarminum agnoscit, cui amabiliter opus esse suum ex aliorum sententia denegabat, & probationes adductæ pro sua sententia faciunt, ea quæ præcipuè quod in suo Indiculo Bellarminus pro suo opere agnoscat. Ipse Vindicianus astutus, & garrulus, dum sine documento vocem Turturis supposititiam dixit, & alium facit authorem eius operis, hallucinatus fortè in vestibulo, cum authorem Gallum Epigrammatis, etiam opellæ fabricatorem existimauit.

Coniectura vero Grauinæ à te impugnata Vindiciane, quod non erat verisimile ordines canosos ab oculis columbinis inspectos, cum decoros, & formosos columba inspiciat, non turbidos fontes, valida est, & vehemens, & quæ magis candidum animum Grauinæ monstrat Cardinalem excusantem (in aliorum sententia negantium illud esse Cardinal. opus) quàm non soluens, omnia perturbare satagis; & alios vt perturbatores vis pronuciare, & quadrupedem bestias Grauinam amulatum dicis, quæ nisi su VIN.

VIN.

non Nili pede turbauerint, non bibunt.

TVR.

Non solum quadrupes bestia, Nili flumen pede turbat, quod scerp præstat, Camelus, sed etiam qui aliorum nominis claritate obsecrat dicente Scriptura: *Fons turbatus pede etc. sic iustus cadens coram impiis, talis es tu qui puram intentionem Turturis criminariis, qui & politica urbanitate, & omnia moderante charitate, non ex simulatione, sed sinceritate processit; dum noluit sibi persuadere columbinos oculos ad turbida fluentia inspexisse, & alienam voluisset Grauina sententiam teneri non esse opus illud à calamo Bellarmini profectum, quam propriam sententiam sequendo Cardinalem in discrimen adduci, qui ne adduceretur, varias excusationes, & hanc primam pientissimè est meditatus, vt candorem virtutis Bellarminianæ magis tueretur.*

Prou. 16.

VIN.

Tu vero gratis pungis de allata coniectura Grauinam dicendo. *Durum haud dubiè erat Cardinalem de inspectione externorum defectuum obiurgare, quare politica urbanitate aculeum velare oportebat, simulando credendi difficultatem. Sed raro simulatio canescit. Vanum fuit (si non improbum) de altero effusire, quod credi nolis, aut si fide digna reputes calamo fidem abrogare.*

TVR.

Non decet mi Vindiciane in schola veritatis educatos simulatoriè agere. hæc vigeant in bellis, vbi illud locum habet.

Dolus an virtus? quis in hoste requirat? Dum vtramque sententiam Grauina de auctore secutus est, apertè, & modestè processit, & quæ sine fuce latentem insinuasset catholico auctori, infirmavit, & cognito eiusdem fidei defensori. Numquam tamen aliam coniecturam negandi operis Bellarminiani (recensitam ab ab eodem Turture, videlicet non esse verisimile ordines prædictos paulo antè vt fluentes à columba celebratos, paulo post deploratos, vt defloratos) dissoluit Vindicianus, sed silentio inuoluit, si mala erat cur silentio sepulta? si bona cur non in lucem prolata? Sed non opus est magis laborare cum author Bellarminus agnoscat. Tua cauea, firma habet argumenta, quod eruperit de Brittanorum vicinia, & hoc tamdiu disceptabitur donec pandaris, vel ipse te prodas.

§. II. Secundæ excusationis pro Bellarmino contra Vindicianum defensio.

L Audas Vindiciane Grauinam dicentem excessum zeli in scriptoribus quandoque ex pietate, corrigendi studio, cum miseratione procedere, quandoque ex vitij alicuius impulsu ire, vindictæ, emulationis, eamque partitionem piam, & orthodoxæ fateris,

VIN.

fateris. *Verū id quod sequitur ais pertinet nō ad accusationē sed ad excusationē. dū Grauina admonet eos etiā lectores legendos ne maleuoli, & simplices detractionis spiritum ebibant, & primo eam admonitionem sic conaris impetere, quia sequeretur, quod omnes DD. Apostolicè arguentes opportunè importunè in Grauina tribunali non effugerent imprudentiæ crimen. Falleris Vindiciane falleris, & in ipsiſ terminis implicaris, & Gregorij serula castigandus, qui ait. Apostolus 2. Timot. 4. dicitur importunè præmisit opportune, quia scilicet apud auditoris mentem ipsa sua utilitate se destruit, si habere importunitas opportunitatem nescit. inopportunitas, & importunitas est cum non suo tempore, & loco correctio adhibetur, vel maius scandalum ex referatione defectuum in audientium cordibus aggeneratur, vnde Gregor. eodem cap. dicit. Prouidendum quoque est sollicitè Rectoribus, ut ab eis non solum praua nullo modo, sed ne recta quidem nimie, & inordinatè proferantur, quia sæpè dictorum virtus perditur cum apud corda audientium loquacitas inquinat, quæ seruire auditoribus ad usum profectus ignorat; vnde bene per Moysen dicitur. Vir qui seminis fluxum patitur immundus est. In mente quippe audientium semen secutura cogitationis est qualitas audita locutionis, quia dum per aurem sermo concipitur cogitatio in mente generatur, vnde & ab huius mundi sapientibus prædicator egregius semini verbius est vocatus, qui ergo fluxum seminis patitur immundus asseritur, quia multiloquio subditus ex eo se inquinat, quod si ordinatè promeret prolem rectæ cogitationis odere in audientium corda potuisset, dumque incautus per loquacitatem defluit, non ad usum generis, sed ad immunditiæ semen effundit, & mox allegat authoritatem citatam Apostoli. Si incauta est prædicatio inopportuna, incauta erit & lectio inopportuna, & quæ non generat, sed magis occidit, dum ex eleuatione defectuum indignantur. Vide exitum, omnes ordines turbati, omnes scandalizati, nullus propter hæc ad meliorem frugem conuersus. Opponit deinde Vindicianus, exulceratam colubam, dum Turtur de Cardinali protulit hæc verba, quod cautè legendus est, vel in seueritate, vel in remissione correctionis peccauit. quod si ita est, nec releuauit, nec zelus moderabitur excessum, quem tamen Grauina in Bellarmino confitetur.*

TVR.

a. p. cur. Pas.
cap. 4.

Leu. cap. 15:

Act. c. 17.

VIN.

At cum charitas omnia absorbeat, cur damna inde emergentia finguntur admonitione cautæ lectionis in legentibus de duriusculorum verborum emédatione? an tam grandia hæc peccata sunt, vt nec zelo vel charitate superentur, cum his omnia, & maiora obruantur? Nec quia laudatus à Grauina; ex excessu non erat Card. admonendus qui se excessisse humillimus Cardinalis falsus esset admonitus; siquidem *inſtorum iuſtitia ait Greg. ad examen diuine iuſtitie deducta iniuſtitia eſt, & ſordet*

TVR.

4. Mor. c. 8. *indistractione iudicis, & in existimatione fulget operantis. cuius ratio ex eodem Gregorio accipi potest: quia plerumque vitia virtutes se esse mentiuntur. sæpè (subdit) inordinata remisso pietas creditur, & effrenata ira spiritualis virtus aestimatur, unde necesse est, ut Rector animarum virtutes, & vitia vigilantia cura discernat, ne remittendo quod ferire debuit, ad æterna supplicia subditos pertrahat, aut immaniter feriendo quod delinquitur ipse grauius delinquat. Negabit Vindicianus hunc excessum, sed reclamationem Gregorius. sæpè namque magnis hoc DD. mirandisque contingit, ut quod alta charitate fecerunt, eo modum correctionis exegerant, & lingua aliquid quod non debet dicat &c. sed verbum prolata contumelia tantò citius parciatur, quanto ex qua radice prodeat pensatur. & cum immoderate increpatio attenditur, vnde corda delinquentium deprimentur, tunc (ait idem) necesse est ut exasperatus Rector, cum subditorum mentem plus se quam debuit percussisse considerat, apud se semper ad penitentiam recurrat, ut per lamenta veniam in conspectu veritatis obtineat, ex eo etiam quod per zeli eius studium peccat. & adducit (sicut in Moralibus) loc. cit legem Deuter. 1. allegoricè, & pulcherrimè eandem doctrinam explicando. Quare obiectio Vindiciani non tam Grauinianam quam etiam Gregorianam oppugnat doctrinam, dū excessus eiusmodi incòpatibiles cū charitate ab ea absorberi putat, & velut paradoxa existimat, & vnde ex charitate còmedari, & ex excessu posse reprehendi, quasi contradictoria existimat, in patrum lectione, & Theologia parū versatus iudicatur.*

VIN.

Malè vero Grauina, subdit Vindicianus, argumentatū esse ex dissensione inter Hieronymum, & Augustinum ad probandum excessum Bellarminianum, & à scientijs ad virtutes morales transitum fecisse; cum sit diuersa (ait) ratio, nam in scientijs solum probabiliter concluduntur res, ac proinde opinandi libertas datur donec ab Ecclesia decisum aliquid fuerit, in virtutibus bonitas ut & malitia actionis ex habitibus, & sine mensuratur, unde & S. Gregor. exemplo casuræ lignorum declarat & excessum procedere docet, cum sermo durus effunditur, quare (subdit) talis excessus Bellarmini non potuit à virtute procedere. virtute enim nullus malè uti potest, ex Aug. quæ est principium usus, cum malè esse nequeat virtutis actus ex Sancto Doctore.

TVR.

Sed fumos vendit Vindicianus, non enim tantum de dissensione, & contentione Scholastica locutus est Grauina, sed etiam de dissensione quantum ad affectum, cum multa hinc inde inter Hieronymum, & Augustinum verba pungitiua interceserint, quæ velut paleas feruens actus charitatis absumpsit. quare non est facta digressio à materia scientiarum ad virtutes morales, cū leuissimæ culpæ inter illos SS. deprehenderentur. Nec vilius negauit

negauit actum bonitatem, vel malitiam dependere ex habitibus, & actibus, qui ex fine mensurantur, & inter actus malos (licet veniales durus sermo &c.) vt vel excessus computatur, qui non à charitate elicituè, vel imperatiuè tamquam principio procedunt, scit enim cum August. virtute non quidem male vllum vti posse (S. Thoma interprete) tamquam obiecto, sed tamquam principio actus. vnde omisa alia responsione Caiet. principium mali actus, non potest esse aliqua virtus, vnde erogatio elemosynæ si fiat propter vanam gloriam, quia eius principium est misericordia, non est mala, vt exit à misericordia, sed vt est à nuda potentia, vel à vitio quod principiat illum actum secundum substantiam, & circumstantiam finis extrinseci vitiati; & si id Magistro Soto in hunc articulum minime arrideat dicenti, nullo modo etiam si finis sit extrinsecus illum actum procedere à misericordia. satis est ad soluendum argumētum, non esse incompatible, excessum venialem cum charitate. quare potuit anima Bellarmini pientissimi, vti charitate, optando, & procurando in intentione reformationem fieri religiosorum à Regentibus eorumdem (vt hic innuit Vindicianus) in executione postea scribendo illa rigida verba, excessum culpabilem venialem potuit committere, nullo modo à charitate imperatiuè, vel à misericordia elicituè procedentem, & in vno actu mereri, in altero culpam potuit, sicut Aegyptiæ obstretrices bonum actum exercuerunt intendendo paruulorum salutem (propter quod remunerata sacra Scriptura commemorat) non autem dicendo Pharaoni officiosum mendacium, cuius assertionem, culpabilem, leuem tamen noxam contraxerunt. Sic vel bos Theologia Vindiciani in fumos euanescit.

l. 2. q. 55. 2. 4
ad 4.

S. III. Tertiae excusationis discussio.

Sydere de caelo auferre se putat Vindicianus conglomerando tertiae excusationis Graumianae impugnationem. ea erat excusatio: esse in religionibus scandala, suppositum negare possum (dicebat Graumina), vel modificare, vt piam reprehendentis relocatoris mentem Christiana charitate excusam. Quid Vindicianus? In his excusationis modis in verbo errat, quod enim negatur penitus aboletur, veluti si quis planetarum distinctos caelos habere inficiaretur, non excusaret qui proprium singulis planetis caelum assignaret, sed magis refelleret. abst ergo politicum verbum, vt piam mentis relocatoris excusam; candidè dixisset Graumina, vt consuletem.

TVR.

VIN:

Et hic quoque, Tragici cothurni strepitu, ex magni crepa verborum

TVR:

borum iactantia. Et sunt (vt dicitur prouerbialiter) *sua verba sine* *pera*, & *pecunia*. Si caderet excusationis uocula super illam particulam, *suppositum negare possum*, bene ratiocina retur Vindicianus, nunc uero cum (super illam disiuñctum, *vel modificare* addatur mox: *vt piam reprehendentis reletoris mentem Christiana charitate excusam*, non negatio est, sed affirmatio, & miror in Dialecticis Summulis Decanum iubilatum tam pueriliter hallucinatum. nec uerbum politicum est, sed christianum, efficere, vt quod ex natura sua lætate esset ordines infamare, ex modificatione, cum pia intentione, Christiana charitate modificata, ueniale demonstretur.

Quod uero sui immemorem faciat Grauinam, non præstitisse hanc promissionem dicendo, *neque id præstitit eo loco Grauina*, neque *alibi*, uidelicet modificationem scandalorum, legat ca. 15, ubi id exproffesso tractat, & promissionem adimpletem cernet; uidelicet scandalorum assertionem, id non simpliciter, sed ex conditione temporum accipiendum docet; & cap. 14. ubi scandala illa, quæ sunt ex infirmitate naturæ admittit, non grauiã, & hæc ad summum in paucis non multis. idem docetur cap. 13. ex auctoritate Hieronymi de custodia uirginitatis, cum ea moderatione, quod illa auctoritatis ante ortum Medicantium presentibus temporibus adaptari possit, non de omnibus uniuersaliter (vt nec indefinitè) sed aliquibus.

VIN.

Caufatur uero inaniter Grauinam quod *Bellarminianam* moderationem *Hieronymiana* moderatione clariorem adducere quoque potuisset, nimirum *vt scandala &c. intelligantur de membris mortuis non uiuis, quibus à Bellarm. tribuitur regularis uita custodia &c. contra solos enim disciplina corruptiores columba inuehebatur*. Non poterat adhiberi moderatio, ubi nedum relaxatio, sed pene corruptio omnium ordinum, uix paucis bonis remanentibus, à plangentibus innumeris pœnè Apathia Stoica à Vindiciano decoratis, plangebatur; & ubi solum membrum uiuum vna portio celebrabatur, altera in funus uelut mortua deducebatur. Modificatio adhuc in quæstionem cadere posset, utrū plures sint uiui in portione columbæ, quam sint in alio reliquorum cœtu, & cum totidem sint in portione columbæ mortui, quot in vnaquaque familia aliorum ordinum, propterea sua modificatione contentus Grauiqua, ea quam adhibuit, excusare conatus est Bellarmini mentem. Ferè adhuc Turturem subdendo.

VIN.

Aliud moderationis specimè (ait Vindicianus) *Grauiqua dedit quod similis est contradictioni, uidelicet, quando Cardinal. multitudinem relaxatorum in ordinibus asserit; Grauiqua infert paucos existere, neque in eos Esaiæ dictum: multiplicasti gentem, &c. conuenire. Cardinalis, ait, in Ordinibus esse scandala grauiqua,*

& multa, & omnibus votis Grauina dicit exilia, & extrinsecus esse, inique proclamari atque inde potius bonorum vitam inclare scire, ex grauioribus rara carni, eaque ut plurimum falsis rumoribus conficta. Cardinalis timet ne plures religiosi salutem sine perdituri, Grauina florentissimum statum predicat, ut accessorii sit paucos, vel propè nullos de salute periclitari.

Totum hoc mi Vindiciane ad suppositum pertinet, quod Bellarminus asserit, Grauina negat. Vnde tota antithesis non ad modificationem pertinet. Cantilenam verò eandem canis, & mirabar si quid conferres noui (dicam, cum Dorio in Phormione) dum subdis.

Hæc ratio columba, & excusandi, quoad fieri possit ut initio operis præmittitur, Lectorem facit perplexum, ut tali Patrono nunquam in ius ambulare velit.

Merito perplexum Lectorem facit, ista ratio excusandi, ut inoffenso pede decurrat, & adducatur per femitas æquitatis, ut ponderet rationes antequam iudicet, ne vè sub specie Zeli sanctorum carnes dilaniet incautus, vel etiam religiosos sicut oues in inferno ponat mortuos, qui ne ad inferos proferent illud occinunt. Quoniam propter morificamur: tota die, extimati sumus sicut oues occisionis.

Adhuc subdis. Satius Cardinalem de erroribus suis sine blanditiarum fuco, sine eiusmodi excusationum ludibrio cõmonuisse, sicut gratissimas semper de suis lubricationibus censuras habuit.

Non poterat librum, quem non totum percurrerat Grauina, nec accusare, nec excusare, vnde ut dicebat Hieronymus aduersus Ruff. non prius antitodum adhibendum, quin prius venenum detegatur, vel veneni species, & eo, quo detecta tempore, iam factis concesserat, & prudentiæ erat ex prouerbio Diogeniano procul a Ioue, & fulmine consistere, etiam si vixisset.

S. IV. Quartæ scilicet excusationis expensio.

AD quartam excusationem impugnandam, celeri gressu Gallus in sua sola domo pugnare, sciens, pergit. Mali laici pia verba columba sinistrè interpretantur. sic autem Grauina velut à Sordona decretum pronunciat, quia Religiosi multi sunt, & natura infirmitate capti, multa quoque scandala sequantur necesse est. Edamus, quod sint, & esse potuerint. Hæc ex Grauina Vindic. addens. Sensus est velut in grandi exercitu, si quilibet miles, vel minutum calculum ad Mercurij columnam projiciat, maior exurget acervus, quam quò veteres Absalonem sepeliverunt, proinde, neque in tantis religiosorum, armonis minutum

esse

IVR.

esse poterit quod a singulis per infirmitatem delinquitur. Lau-
do excusantis ingeniu, sic enim & in Sophismatis dialecti ludifi-
cant; magnus est, & Doctor est, ergo magnus Doctor est. Bona
est coniequentia, quando nedum SS. Benedicti, & Dominici, &
Francisci, sed & omnium ordinum Bellarminus viros corripien-
dos suscepit, vt propterea multa scandala sint, quia de multis
collecta. etiam multa pauca, vt dicebat Arist. *magnum faciunt
satis*, & quadrat Mercuriale exemplum de militibus vnus exer-
citus ex plurimis singulis singulos calculos appendentibus ad
Mercurij columnam, vt maior exurgat acruus, eo quod super
Absalonis sepulchrum est importatus. Sed hanc consequentiam
ac si elumbem, & sophisticam nescio cur rideas, dicendo sic ar-
guisse Grauinam, vt sophisticè ludificaret: *magnus est & Do-
ctor, ergo magnus Doctor est*. Non sunt hæc Vindiciani tui
colossi, hoc est ingenij fragmenta, nec illud Alexandri Seleu-
censis Sophistæ apud Philostratum, ad Aeticum litterarum
columen, directum *τεν μαχία ος ορεσμενοι σοφισαι παρτες hoc
est frustula, vel particule tue sumus omnes quotquot Sophista
dicimur*, cum adhuc egeas Sümularum lectione. Illa (quam tu
adducis) fallacia, figuræ dictionis est, & accidentis, & dissimilis
est ab argumento Grauinæ, quod ex proportionem, & enumera-
tione Arithmetica deducitur, nimirum quod ex pluribus pauca
collecta, simul adunata cumulus efficiatur. putabat Vindicianus
pygmæa *Acrothinia* (vt dicebat Philostratus in Niceta) *colosso
accomodare*, hoc est friuolam, inanem impugnationem, fir-
missimo, & eminentissimo discursui posse aptari, hoc est inepta
firmissimis ratiocinationibus connectere.

VIN.

Adhuc impugnat eandem excusationem dicens. *Sed enim
Cardinalis verba hunc sensum non recipiunt. Bellarminus loquitur
de illorum scandalis, qui ordines relaxant, & deprauatione
moliuntur, vt inde discrimen salutis incurrant. Hæc scandala nõ
ex communi infirmitate natura nascuntur, & laicis innotescunt,
lacrymarum fontem aperiuunt, at hæc nec pauca, nec parua mun-
do innotuerunt.*

TVR.

Adhuc Vindic. ceu pardus maculas non deponit, & in eodem
saxo voluitur, vt velit exclusis, quos existimat corruptos, solum
paradisum situm in sua Orientali plaga, eundemque in vna par-
te et portione gregis constituat, cū aliarum præiudicio, solaque
illa sit benedicta terra, omnis autem alia ab illa vepres, & spinas
producens, sit maledictioni proxima: & totus cardo quæstionis
in hoc consistit, quam, sæpe in oculis noctem habens, noluit ad-
uertere. Num relaxatores deprauatores, & qui salutis discrimen
incurrunt, quæuè ex communi infirmitate non proueniunt scan-
dala, nec leuiter à laicis sentiuntur, & Cardinalem ad plangen-
dum incitarunt, nec pauca, nec parua mundo innotuerunt, solū

sunt

sint in veteribus religionibus, & sola excipiatur Societas ab his malis, an vero eadem cum reliquis includatur, vt etiam ex parte sicut, & coeterę in multis religiosis, lacrymis deploranda sit. Afirmat Grauius, inclusionem e doctrina Patrum edoctus, defendit Vindicianus tumidus praeseruationem, pro qua parte stetit victoria, res ipsa loquatur, & sapientum Doctorum existimatio, & rerum magistra experientia.

S. V. Quintae excusationis defensio.

Quintam excusationem (Sisiphi arte) Vindicianus comminiscitur. *solum ait Grauius aduersus fratrum linguas extorquentium, amplificantium, defensionem paramus, & subdit. Via hic animum tenens perplexum: primo ergo sic inuehitur. si iam funestor Grauius reperit amplificatores, cur tam parca in illor. detonuit, totam autem refutationis molem in Cardinalem, & Societatem conuertit? cur quae furiose lingua pessum dederunt, cor simple x, & pia columba laere debent? an existimauit Grauius Cardinalem laicorum relationibus, seu flabellis in regulares inflammatum fuisse? istud simplicitatem a scriptura reprehensam arguet: qui cito credit leuis est corde & minorabitur.*

VIN.

Ecclesi. 19.

Non parca, sed abunde cap. 12. Turturis pusilli, & detractores arguuntur, & passim vbi sese offert occasio. Numquam tamen, nec in Cardinalem, nec Societatem stylum acuit, sed illam propositionem quara potuit dexteritate, & modestia profunda radice defixam in innumeris mentibus simplicium, eradicandam curauit, quae antiquorum ordinum merita, & fructus obliterabat, & adhuc saecundis, & sacratis religionibus sterilitatis non tam attribuebat, pariter demonstrante in 2. p. Grauius, quod omnes religiones velut oues saecundae sint gemellis foetibus sanctitatis, & doctrinae & ferme steriles non sit inter eas. Et quoniam eadem illa assertio inuidiae erat seminarium, elationis fomentum, contemptus aliorum ministra, concordiae, & vnitatis euersiua, propterea religionis eiusdem alumni, praeter excusationem auctoris admoniti sunt (non reprehensi) tentationibus, quae sanctos non effugiunt locum non dare, nimirum elationis, praelationis super alios, in quod vitium, iam in culmine virtutum postea facillime corruunt, dicente Gregorio, nos adhuc quotidie, vt *Leanam capi* 9 mor. c. 33. *per uitium elationis inuenimus. Saepè namque homo acceptis virtutibus in audaciam suae praesumptionis erigitur, &c. & Leanam more propter superbiam ad superiores partes in cauea permeat, qui cum de virtute, extollitur, lapsus ad desideria, in humilitate religatur.* Aliud ergo erat aliquos imperfectos e Societate admonere, aliud Societatem sugillare. Nec vquam Grauius,

TVR.

I

quod

quod somniat Vindicianus) flabellatum dixit Bellarminum se-
cularium falsa in regulares informatione, cum prius opus editū
sit, quā à secularibus prælectum, imò potius ex eo libro (secu-
lares flabellatos, semper enim ad religionum defectus intuendos
igniti, & leui aura in maiorem flammam assurgunt: ipsos quoq;
Ascetas præmonuit, ne de laudibus superbiunt calor enim (ait
Tertull.) est omnis affectus, verum cum in affectionem flabellatur,
ita de incendio gloria ardor est.

Lib. de pal-
lio. c. 4.

VIN.

Adhuc pergit; & Grauinæ mentem in dubium adducit; an
sincerè Cardinali simplicitatem attribuat, & longo verborum
apparatu à simplicitatis notione orditur, conglobata definitione
eam designando, quod sit *veritatis comes, doli, ac duplicitatis
inimica, blandiri nescit.*

TVR.

Adde, ex reputato Bernardo tract. de vita solit. ad fratres de
monte Dei, quod sit *perfecta ad Deum conuersa voluntas, unā
petens à Domino hanc requirens, non ambiens multiplicari in
hoc sæculo. Velest simplicitas in conuersatione, vera humilitas
scilicet virtutis, magis conscientiam amplectens quam famam,
cum non refugit vir simplex videri stultus cum stulto, ut sapiens
fiat. ibidemque idem auctor præmittit, quod cum voluntas a-
uersa à Deo fuerit, & per seipsam per superbiam extra se nimiū
fuerit abrepta, sit prudētia carnis, & ipse sibi sapiētia esse videtur
cum stultitia sit. hæc quoque poterat addere Vindicianus soli-
dus. Sed quorsum tendit descriptio à Vindiciano allata? vt
hanc virtutem hodie à religiosis pectoribus exulare, solum in vni-
co Bellarmino eminere odiosa comparatione ostendat. ait enim.*

VIN.

*Cum hac virtute prisci in tenebris micarent, rara vel hodie
visitur, ac ferè in religiosis pectoribus, hoc est tenera conscientia
exculsis. Hanc in Bellarmini vita prudentes quoque viri su-
spexerunt, ut autem per eandem hoc loco Cardinalis excusetur
simillimum paradoxo est.*

TVR.

In simplicitate describenda, astutiam serpentis in silentio mor-
dentis assumpsisti Vindiciane, vt nec religiosis pectoribus par-
ceres, vt singularis Bellarminus appareret. Fuit (quod non ne-
gamus) in Bellarm. maxima bonitas, maxima simplicitas, an cæ-
terorum iustorum simplicitas arctanda, sermè in idēda, vt scri-
ptum est: *Derideatur iusti simplicitas?* Certe pro simplicitate tuē
da, in simplices inuehi non est prudentiam cum simplicitate
coniuungere, sed serpentis astutiam cum mundi prudentia copu-
lare, hæc vero Gregorio describente est mundi sapientia, *Cor
machinationibus tegere, verbis velare, quæ falsa sunt vera ostē-
dere, quæ vera sunt falsa demonstrare. Hæc nimirum pruden-
tia usu à iuuenibus scitur, hæc à pueris pretio discitur, hanc qui
sciunt cæteros superbiendo despiciunt: hanc qui nesciunt subiecti,
& timidi in alijs mirantur, quia ab eis hac eadem duplicitas, in
quitatis*

Iob cap. 12.

1o. mor. c. 16

quitatis nomine palliata diligitur, dum mentis peruerfitas vocatur. Hæc sibi obsequentibus præcipit bonorum culmina quærere, adæpta temporalis gloria vanitate gaudere, irrogata ab eis mala multipliciter reddere; cum vires suppetunt nullis resistentibus cedere, cum virtutis possibilitas desit, quicquid explere per militiam non valent, hoc in pacifica bonitate simulare. At contra sapientia iustorum est nihil per ostensionem fingere, sensum verbis aperire, vera ut sunt diligere, falsa deuitare, bona gratis exhibere, mala libentius tolerare quam facere, nullam iniuria ultionem quærere, pro veritate contumeliam lacrum putare. Sed hæc iustorum simplicitas deridetur, quia ab huius mundi sapientibus puritatis virtus fatuitas creditur. non mirum ergo si hæc simplicitas in religiosorum ordinum pectoribus rara videatur, quia à multitudine obrectatorum obnubilatur, & fatuitas à superbis existimatur.

Paradoxum vero putat Vindicianus dicens, quod *Granina* VIN.
simplicitatis titulo Cardinalem laudauit, & eundem de errore, vel imprudentia lapsu fugillet; cum tamen prudentia eidem indiuiduo nexu copuletur, unde si verè Cardinalem laudauit, quòd simplici corde de regularibus scripserit, omnia verè, & prudenter, & inculpate scripserit assenerare necesse sit.

Nexu indiuiduo iuncta est prudentia cum simplicitate, propterea vtrumque Dominus coniunxit, estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ (sicut exponit Gregor.) ut simplicitatem columbæ astutia serpentis instrueret, & rursus serpentis astutiam columbæ simplicitas temperaret. Sed ut ponderat S. Cyprianus hoc Saluatoris dictum, vtrumque dicit esse coniunctum, quia prouidere nos conuenit, & sollicito corde vigiliatibus subdoli hostis insidias intelligere pariter, & cauere, ne qui Christum sapientiam Dei patris induimar, minus sapere in duenda salute videamur, neque enim persecutio sola metuenda est, & ea, que subruendis, ac deiiciendis Dei seruis aperta impugnatione grassatur. Facilius cautio est, ubi manifestior persecutio est, & ad certam animus ante præstruitur, quãdo se aduersarius proficietur. plus metuendus est, & cauendus inimicus, cum latenter obrepit, cum per pacis imaginationem fallens, occultis occuribus serpit, unde, & nomis serpentis accipit. certè manifestè se prodidit serpentis astutia, cū per Vitaleph, Lutherum, Centuriatores &c. apertum campum occupans spicula in religiosos intorsit: latenter curat etiam, ut sub virtutis imagine, in qua, vel solum venialiter peccator incauti opinionem malã de religiosis concipiãt. Nec tamen hic nãuus, ut nec cæteri Sanctorum lapsus, sanctitati, vel iustitiz electorum præiudicant. Non est necessarium ait S. Thom. 1. 1. q. 58. 2. 0
quod in virtute vigeat sensus rationis, quoad omnia, sed solum quantum ad ea, quæ sunt agenda secundum virtutem &c. Unde
Matt. 10.

2.1. q. 48. a.
16.

etiam, qui videntur simplices, eo quod carent mundana astutia, possunt esse prudentes secundum illud: estote prudentes sicut serpentes &c. imo ex S. Thom. cum principalis eius actus consistat applicare cognitionem ad operandum, potest impediri, si per oblivionem cognitio non subest, adde si inconsiderantia procedat, ut ipsa nihilominus prudentialis virtus non tollatur, quæ solum per passionem ex Philosopho 6. Ethic. corrumpitur, & sic non est necesse adstringi Grauinam ad fatendum, omnia prudenter, & si inculpatè, descripta à Bellar. Nec talis incogitantia, vel inaduertentia sapientiam, vel prudentiam Eminentissimi viri, sed humanæ naturæ nostræ conditionem ostendit: quare non nisi calumniosè Vindiciane dicis, Grauinam eâ simplicitatem Bellarmino attribuisse, quæ hebetibus, & mirionibus tribui solet, quos vulgo vocamus *Iuuan de Buena alma*, & *Adam de Barro*, & propterea cautè de plorationem legendam Turtur præmonuit, & cum illo ceteros huiusmodi plangentes, non quantum ad doctrinam, sed doctrinæ importunitatè, vel ob incapacitatem aliorum, & periculum infirmitatis quorundam; haurire enim poterant ignorantes, & insipientes pessimam opinionem de religionibus, quod diabolus præterdit, cuius astutia est ait Cypria. loco cit. *circumueniendi homines cæca, & latebrosa fallacia: sic ab initio statim mundum fefellit, & verbis mendacibus rudes animas incauta credulitate decepit.*

VIN.

Mox iocum Mauritij Imperatoris contra Gregorium Papâ inducit Vindicianus, videlicet, quod *simplex* (Papa vocatus sit, cui Gregorius epist. 31. *urbane simplicitatis vocabulo, inquit me fatuum appellatis, scio grauem sacerdoti iniuriam esse, ut veritati seruiens fallax credatur, & Augustum monet, ut propter eum cui sacerdotes seruiunt illis dominari velit, ut etiam debitam reuerentiam impendat. & similiter Vindicianus Grauinam, in Bellarminum iocatum esse criminatur.*

TVR.

Sed expendamus verba Greg. ut quam sit dissimilis à dicto ioco Grauina monstretur. *In Serenissimis iussionibus suis Dominorum pietas dum me quibusdam redarguere studuit, parcendo mihi minimè pepercit, nam in eis urbane simplicitatis vocabulis me fatuum appellat. In Scriptura. n. sacra, cum in bona intelligentia ponitur simplicitas sæpe prudentiæ, aut rectitudini sociatur. Vnde etiam de S. Iob scriptum est: erat vir simplex, & relictus; & Paulus Apostolus admonet dicens: estote simplices, & prudentes in bono: & per semetipsum veritas admonet dicens: estote prudentes &c. ego igitur qui in Serenissimis Dominorum iussionibus ab Arnulphi astutia deceptus, non adiuncta prudentiæ, simplex denunciator, constat proculdubio, quia fatuus appellor. Sed candida mens Grauinæ detegitur, nam cum columbam placuerit se attutulare Bellarmino, eidem proprietatem à Christo Domi-*

no attributam, ipse quoque illi attribuit, *estote simplices sicut columba* . quod cum ad candorem animi, & rectitudinem referatur, quæ sine prudentia intelligi nequit, columbam describens, cum simplicitate rectitudinem, & reliquas virtutes copulatas non obscure designauit; quod cum non fecerit Mauritius, rectè reprehensus est, quod Papam Christum Domini vellicarit, quod non fecit Grauina, qui dum ad dona Dei respexit animam Bellarmini repletia, quicquid de gratia descendit, expressit, quicquid vero infirmitatis, & lapsus, in homine quoque humiliter de se sentiente (qui cum Apostolo dicebat: *Parco autem vobis ne quis me existimet supra id quod videt in me*) satis vrbane, & modeste denotauit. 2. Cor. 13.

S. VI. Sextæ excusationis vindicatio .

Impetitur sexta excusatio Grauiniana, quæ in encomijs Cardinalis fundabatur, videlicet *Grauinã se encomiastè agere, v3. insignem athletam dum scriberet controuersas aduersus hereticos religionum hyperaspisen se ostendisse*. Quid deducit Vindicianus ex hoc elogio insinuasse Grauinam Cardinalem insigniter mutatum, pœnè contraria sibi conscribendo, & delirij speciem pro excusatione Cardinali tribuisse. VIN.

Non percepit Vindicianus vim rationis Grauinianæ, videlicet ob hoc rationabiliter à multis existimatum illud opusculum è penu prudentissimi Bellarmini, non esse profectum, nec enim verisimile erat tam insignem authorem tam breui tempore tractasse, quæ tanta asseueratione pientissimè descriperat. De Cyce, fabula est notissima, quod eadem virga mentem adimeret, & redderet (dicebat Plutarchus) & monstruosum est simul grauè, & acutam vocè reddere, quæ omnia in lureconsultos, qui causam eadem nunc tuentur, nunc impugnant, & in Rhetores, qui eadem norunt laudare, & vituperare, eleuare atque attolle re, usurpabantur. TVR.

Quare, cum petit, Vindiciapus, *Si Grauina Rhetorum illud præceptum acceptat, ut mutato quæstionis statu, dictionis genus mutandum quoque sit?* VIN.

Respondetur, acceptat, si de diuersis materijs, vel personis, vel si de vna eademque persona, mutatis circumstantijs sermo incurrat; alioquin esset per duodecim artes Cyrenes excurrere (sic Aristophanis Poetæ cuiusdam varietatem impetebat, modum ipsius deiciens) Age expendamus si hæ circumstantiæ seruatiæ sint, si opus illud Vindicianus tueatur ex officina Bellarmini. Seruatas præterdit Vindicianus dicens, *aliud genus dictionis com- petit indicialis, aliud demonstratio, aliud exegetico, aliud Pano- gyrico* TVR.

gyrico generi. Quando Bellarminus, cum septemcipiti hydra pugnabat, vna ordinum membra opponenda censuit, ut extracta ab oculis albugine hæretici conspiceret, quàm löge à vero, & æquè insanè cõtra regularium obseruantiã criminationes struerent. Idem artificij senex Bellarminus adhibuisset, si denud contra hæreticos, aut etiã contra frigidos catholicos insurgere voluisset, qui tot regularium ordines inter superflua numerant: horum mendicitate, vel priuilegijs Rempu. grauari, & sine his feliciorum auorum nostrorum extitisse conditione declamant. Verum Bell. in diuina etate, aliud scriptionis argumentum arrisit, tot enim cum hæreticis congressibus didicerat, nulla re vehementius illos exasperari, & in perfidia indurari quàm assiduis clericorum, & regularium scandalis, improba scilicet vitæ licentia, hostes in Redemptoris sponsam perditè armari. Quid faceret grandæus, & ad præmia optime gestæ rei properabundus miles? dissimulare nequijt, in orationes, & gemitus (vnica fatiscētis aui solatia) effunditur, cunctorum Ecclesiæ status officij, & periculi commune fecit. Quid aliud Grauina in hoc thema incidenti suassisset consilium? ex causa visceribus petendum erat, mortuis clericorum, seu regularium membris luctus, & tristes Ode conueniebant, aut si allam docendi, & scribendi artem Grauina Cardinali monstrare decreuisset, funeralia eius non debebat expectasse.

TVR.

Tim. 2.

Eundem stylum eundemque dicendi modum, hoc luctuosissimo seculo Cardinalè vsurpare debuisset & tam frigidus reprehendendo, vel exhortando Catholicos, quàm hæreticos proscribendo seruare necesse erat, nam ex eodem Bellarm. teste lib. 2. de Monachis in præfatione. *Hæretici hanc partem petunt, ac ut Monasticam vituperent, portentosa mendacia quotidie de monachis fingunt, & quacumque oblata occasione in monachos inuehuntur, atque eos ad odium vulgi rapiunt, & primarios Antichristi satellites vocant, non eo certè spectant, ut ordines solum hominum religiosorum decijciant, Monasticenque de medio tollant, sed ut Ecclesiam totam hac ratione perturbent, ac ledant, eosque, si fieri posset, à fundamentis eueriant.* pleni sunt hæreticorum libri sycophantijs, scõmmatibus, detractionibus quibus onerantur religiosi, vt esset immensum Oceanum in concha concludere. Vnum exemplum sat est adducere ex Beza. vbi monachos vocat *superstitiosos, gulosos, ebriosos, amphoras potius quam homines, ignorantes, blasphemos, inuidos, ambitiosos, proditores, homicidas &c.* ipsaque monasteria vocat *lustra, & teterrimarum, ac monstrosissimarum libidinum officinas, vel foetidissimas potius coactas, quarum factorem ne Diaboli quidem ipsi possunt amplius sustinere.* Nonne magna occasio hæreticis præbetur eos libros dictando vbi religiosorum, & Cleri defectus recensentur? Quam plausibilitèr ad hanc thesim suam probandã hzre-

In conf. 2. 14.

hæretici è Catholicorum libris etiã ad catholicos directos atq; transmissos, aut ex alijs catholicorum scriptis, ea dicta in quibus defectus religiosorum, & clericorum perstringuntur ad suum institutum maledicentiæ, & criminationis assument? Vnum exemplum proponam. Scripserat quondam ardenti zelo cum hæreticis pugnans, sed catholicos plangens B. Petrus Damianus libro cui titulus *Gomorrhæus* ad Leonem IX. destinatum, rogans, vt Petri gladium stringeret aduersus illos clericos, qui infandis obscenitatibus erant denotati. Quid ex hoc libro collegit Mornæus in myr. iniquit. *Sodomiticum scelus ex calibatur rigore est radices, in clero Rom. defixit, vt Petrus Damianus eremum petere coactus, librum conscribat, cui titulus Gomorrhæus* qui liber, & à Leone IX. probatus, tamen in alia circumstantia temporis ab Alex. II. suppressus ad tempus quod tantæ obscenitates legi non potuissent quin legentium aures offenderent, vt dicit doctissimus P. F. Leonardus Coquet. & licet de suppressione Mornæus rideat; *supprimi iustum fuit ab Alex. huiusmodi libros ubi & maxima delicta recensentur, & reprehenduntur, nõ fas, vt passim manibus hominum terantur*. Quando ex Damiani libro tanquam vespa nõ mel, sed sel componit Hæreticus, quid non colligent Beza, & alij eiusdem farinae homines, cum eis argumenta debacchandi recensendo eosdem defectus quos ipsi obijciunt religiosis hominibus, abunde ministrantur? Idem est si immediatè tradantur tela quibus aduersus nos militant, vel si in eo armamentario recondantur, vnde eadem ad suum vsum accommodent. Vetustus est hic hæreticorum mos quacumque de Ecclesiasticis crimina reperiunt in vnum confarcinare, vt catholicæ Eccle. de eorũ lapsibus insultet. vnde Aug. *nec obijciatis hæreticis, nisi quia nõ sunt catholici, ac similes eis satis, qui nõ habèda quid in causa sua diuisionis affectus, & ea ipsa plura falsissima iactant, vt quia ipsam diuinæ scripturæ veritatem, qua ubique diffusa Christi Ecclesia commendatur criminari, & obscurare nõ possunt, homines per quos predicatur, adducant in odium, de quibus & fugere quicquid in mentem venerit possint.* quid si non fingere, sed euidentibus attestacionibus nostrorum multiplicia, orbi nota, religiosorum scandala promulgentur? si has propositiones quas columba descripsit, in hæreticorum libris legisset, & ab hæreticis essent subiectæ, vt de facto consimiles obijciuntur (vt eorum dictis supra citatis apparet) versus iam hæreticam consutare non destitisset, quod è personis statum, non personas è statu religionis metiantur, & iustissima exceptione à malis bonos ab obiectis criminibus separasset, nec vnquam corruptionem pegenè omnium religionum asseruisset, religiosorum alijs, nec ijs paucis partibus, sanis existentibus, quare nescio vnde tam exacta trinita seueri iudicij merferit Vindiciam, vt solum deploranda in

Prog. 41. p.
235.

F. Leonard.
coquetius in
Antimorn:
loc. cit.

Ep. 137.

colum.

columba religiosorum scandala in membris mortuis ostentaret, & membrorum viuorum prototypa hæreticis admiranda proponeret; cum neque ista proficerent, & per illa subsånandi, & in sustulndi etiam viuis membris ansam arriperent. Quanto melius Augustini vestigia sequimur, vt statum à personis primo separemus, & in personis non bonos tantum, nec malos, sed malos cum bonis admixtos prædicemus: nam hinc hæretici decipiuntur, imò vt dicit idem August. *falluntur homines vt vel non suscipiant meliorem vitam, vel temere aggrediantur, quia, & cū quidam laudare volunt sic laudant, vt non ibi dicant mala, quæ mixta sunt, vt & qui vituperare volunt tam in uido, & animo peruerso vituperant, vt claudant oculos aduersus bona, & sola mala, quæ ibi sunt, vel putātur exaggerent.* (& iterū) *tū qui laudas bonos dic mixtos malos, tu q̄ vituperas, vide ibi, & bonos. hoc consilium, & solidam doctrinam, nõ de suo cerebro natam Grauiua, in Turture, vt ad eius manus perueniret, exposuit; quod opus dum cudebatur, inopinato funere, tam insigni viro parentatum est.*

VIN.

Subdit Vindicianus ad causandam excusationem Grauiuanā *Non insolens fuisse id dicendi genus religiosorum defectus propalandi, nam ex Io. Gersono multa, & grauias de regularium moribus lamentatus est in serm. ad Concil. Rhemense, in tractatu de verbis Domini, & ad quatuor abusuum genera contraxit, continui tenoris, indiscreti feruoris, indetritæ occupationis, & nimie timiditatis.* Sed numquam Gerson in specialibus ordinibus designat esse scandala grauias, multiplicia omnibus nota, quæ si recensuisset in Concilio, cum eiusmodi orationes ianuis clausis idcirco fiant, ne seculares vitia clericorum, & regularium audiant, & scandalizentur (ex vsu, & praxi synodali) vel non esse secularibus propalanda scandala Clericorum ex hoc euincitur. Sed & Gerson licet pius, & doctus, suos etiam notabiles contraxit nauos, nam Gregorium IX. Romam suauis S. Catherinæ Senensis Sedem transferentem ex Auenione cum Diua sugillat, cui aliquantulum parcendum, quod nationi Gallicæ addictus id finxit, quod Gallici scriptores minime referunt. Idem apud Coque-tium, Concilium Pisanum laudauit, Concilij Pontificiam Maie-statem in rebus fidei finiendis supposuit, vnde vt dicit Posseu. aliquando in suo sensu abundans & dixit, vel scripsit quæ nemi-ni ambigendum est, quin secus sensisset, si sequentia tempora, & secundas cognitiones (vt vocant) audiisset, præsertim ea, quæ ab eadem Ecclesia ritè congregata, non semel profecta fuerunt. de quibus sententijs conciliaribus, non Gersonicis scriptum est Hieronymo interprete. *verba sapientium quasi stimuli, tradita sunt à pastore vno &c.*

In Antimor.
t. 1. pag. 217.

In apparatu
descrip. Ecc.

Eccl. 11.

Viris quoque sapientibus fuit etiam æqua potestas, sed mode
rata

rata), nec in particulari descenderunt, sed maximo æquilibrio ponderata, vt nec de hac vel illa religiosa familia, sed in genere loquerentur, vt magis infra demonstrabitur. Sed quomodo concludat hoc caput Vindicianus audiámus]

Sufficiat huiusmodi ab insigni Ecclesie præfato Archiepiscopo, Cardinali, intimo summorum Pontificum consiliario, & in purpuratorum collegio clarissimo sydere profecta fuisse.

VIN.

Sed non sufficit, nam eiusdem instituti alios testes habemus de florenti religiosorum omnium statu. Adam Cotzen. è Societate 6. polit. ca. 46. nu. 1. 2. de omnibus veteribus ordinibus antiquis, ait. *nunc feruentius, & constantius, quàm à trecentis annis factum sit sese reformât, & Thomas Blanc. etiam Iesuita in panegyrico ordinis Præmonstratensis de omnibus religiosis loquens ait. illorum domus sunt non modo sedes pietatis, templum virtutum, asylum sapientiæ, caelestium donorum sacrarium, & c. P. Platus Soc. Iesu, magis quàm Grauina Religiosorum Florentem statum demonstrat in lib. de Religiosorum statu, illum consule Vindiciane. si in ore duorum, vel trium stat omne verbum, iam pro religiosis deploratis vicimus, & ab omni Vindicianica calumnia, Turtur absoluitur, vel si ob id in cauea recludendus sit, non ipse solus, sed cum his pientissimis viris degere, & confabulari, & voces congeminare datur occasio, libenter compedibus pedem subijciet, nec deerunt, qui compatientur super contritione Ioseph.*

TVR.

CAPITIS SEXTI.

Discussio, paucitas an multitudo laxorum regularium sit asserenda.

Terum in profcænio inuisendi exhibentur Regulares, cum defectibus, vt fixius imaginationi pusillorum, vel hostium Christi impressa deformia simulacra, & teterrimè monstra, (sicut optant, & iubent Hæretici) habeantur religiosi. Ergo Anonym. tam suis, quam Centuriatorum, & aliorum Nouatorum coloribus suâ tabellam depingit. ait ergo Vindicianus *Illu-*

TVR.

VIN.

striff. Cardin. absque exceptione, seu limitatione miserabilem multorum

K

torum

torum regularium ruinam affirmat: eorum multiplicatione inde orta scandala: Magnam in ordinibus esse turbam relaxatorum, adducta visione S. Pachomij; paucos pie victuros, & saluandos. Aduersus hac Grauiam totis ingenij, & eloquentiae suae neruis obnunciat &c. mihi quidem in hac controuersia placet, ut tempora, quae Conc. Trid. antecesserunt, ab ijs quae post illud usque nunc decurrerunt, separemus] Haec non recte plata; nam quo quorsu artificio Diabolus statum religiosorum oppugnare coepit, nisi expressis typis, sculptura, vel pictura Ecclesiasticorum, imaginibus Leonis, vel vulpis, vel hirci similitudinem referentibus, per quae iuxta anim alium illorum proprietates, vitia denotarentur eorum? facile enim fuit spretis hominibus statum pessundare, non metiendo personas ex religione, sed ex recensitis religiosorum defectibus religionem corrigendo. Hac astutia tota Germania dementata, & Gallia, vt reformata ab ipsis vocata religio ministrorum Diaboli, caput attolleret, dum deformatam in Ecclesiasticis esse religionem traducebant. Umbra certe diabolica haec est à Diabolo suggesta ad fallendos simplices, *sub umbra enim calami sedet*. Non bonae causae patrocinium adulterinum (sub specie pietatis) pro nummo sincero obtrudere, & sub specie reparationis, peiores scissuras machinari. Cum haeretici vnitatem Ecclesiae labefactare conatur ex religiosorum multitudine, & varietate, quo clypeo eluduntur tela nisi exercitus analogia, vbi varijs sub varijs vexillis milites castrametantur? sub vno enim summo duce gladijs accincti, & ad bella doctissimi, non tam sunt Ecclesiae Catholicae religiosorum coetus Ecclesiae firmamentum, quam velut caelestis exercitus spectabile ornamentum. An hostes terga vertissent, si spicula Vindiciani in eundem exercitum contorquentem aspexissent, nimirum multitudinem, & deformitatem religiosorum aciem deformem obijcientis? cecidisset ad Vindiciani pedes Vvicleph primipilus author belli in religiosorum familias, & suo sanguine baltheum, & calceos Vindicianus cruentasset? potius in nostros arma contorquerent, nostros etiam nostra in domo configentes: sic quondam Teucros

Iob. cap. 40.

Aeneid. 11.

Inimico mixtos exercitui, premis agmine turba.

Nec miseram effugiunt mortem, sed limine in ipso.

Moenibus in patrijs atque inter tuta domorum

Confixi expirant animas &c. Interim Vindicianus imminentis praelij immemor, extimatorum iniuriarum memor, dum ad exercitum catholicorum suppetias (quas fert Grauiam) non admittit, in tam diro conflictu hostium Christi contra illustriorem partem sui gregis, id accidit, quod Teucris, nam dum pars claudere portas,

*Nec Socijs aperire viam, nec moenibus audent,
Accipere orantes, oriturque miserrima caedes.*

Sed

Sed dū parat Grauina aditum ad eludendos ictus, Vindicianū somnians Grammatizat, & ad modum Grammaticum ex personarum varietate ludit: magnum numerum relaxatorum confectum à Grauina. Utinam vel ad parandas fossas, vel propugnacula struenda pro religiosorum tutela, Clauium inter nostri zui præclaros Mathematicos conspicuum aduocasset.

S. I. examinatio, videlicet statūs regularium ante Concilium Tridentinum.

VT laxorum multitudinem probet Vindicianus status duos distinguit, vnum ante Concilij Tridentini tempora, aliud post eiusdem Concilij celebrationem. Ad primum statum deueniens, post decantatas laudes Grauinæ quod piè laborarit pro excusandis ordinibus exponendo aliquos SS. vel quod suorum temporum paucorum deplorarint tepiditatem, & processu temporis multo defluxisse minima negligentes, videlicet successiue, & relaxationem ordinum extrinsecus illatis cladibus, non defidiz tribuendum docuerit; sic eūdem postea Grauinam pungit, vt si pro illis laborauit, *obsecro* (inquit) *vera quoque prætexat nomina culpe.*

Deinde ad hominem arguendo ait. *inconstantem Grauinam, fatentem nunc ordines velut ex propria morte, cuiuiscere, in paucis granis relictis in botro esse Dominicam benedictionem; anno 1348. grassante lue monasteria miserè exhausta, & gregi dissesto, & disperso [ex Nazia.] assimiles & classicum canendo talem elicit conclusionem, ergo Grauina Cardinali multitudinem relaxatorum concedit.* VIN.

Hoc nouum parologizandi genus est Vindiciani, non distinguentis status, & tempora, & temporum circumstantias, cum in simili forma Donatistæ Ecclesiæ Catholicæ dissectionem, dispersionem, interitum, nedum catholicorum paucitatem, probanda assumerent; Hilariū namque citabant tamquam corruptioni eiusmodi, & defectioni applaudentem. Quid August. *Sed historicus doctus magnum aliquid inuenisti, quod contra Dei testimonia proferendum putares, dicis enim quantum ad totius mundi partes: modica pars est in compensatione totius mundi, in qua fides christiana nominatur.* & postea. *Hilarius ergo decem prouinciarum Arianorum, aut xix ania nō triticum arguebat, aut etiam triticum quodam periclitabatur, quanto uehementius tanto uilius arguendum putabat. Habent enim scriptura canonica hunc arguendi morem, vt tamquam omnibus dicatur, & ad quosdā uerba perueniat, quod etiā Apost. dicit, quomo.* TVR.
Ep. 48. 1. Cor. 15.

do dicūt quidā in vobis, quia resurrectio mortuorū nō est mani-
 festa utriusque non omnes esse tales, &c. quod autem dicit: cum enim
 sint inter vos emulatio, & contentio, nonne estis carnales, & secū-
 dum hominem ambulatis? & tamen non est existimandum (ait
 August.) omnes carnales, & animales, non percipientes, quæ sunt
 spiritus Dei, contentiosos, æmulos secundum hominem ambulan-
 tes. itaque cum dicitur, subdit, totus mundus in maligno positus
 est, intelligitur propter zizaniam, quæ sunt per totum mundum.
 Hæc ex August. Magnum ergo proferre putasti ex allegatis au-
 thoribus Vindiciæ ad inculcandum ordinem corruptionem
 addens & Gersonicam illam ampliationem, *semel collapsam re-
 ligionem nunquam, aut vix reformari posse.* cum ergo hæc corruptio,
 non per omnes partes, & loca inceserit, vt vel ratione
 membrorum corruptorum verificetur corruptio, & relaxatio
 ordinum, quod omnibus religionibus, quæ sub cœlo sunt com-
 mune est; vel si ad sana membra respiciamus, ipsa ne periclitaren-
 tur, tantò vehementius quantò vtilius arguebantur à scriptori-
 bus; quasi ad omnes de virtute sermo directus, qui propter pau-
 cos, vel propter multos diuersorum locorum corrupti dicebā-
 tur: vel si ad vniuersalitatē temporis eiusdemque circumstan-
 tias respiciamus, sicut idem dicit August. quod eadem Ecclesia
 aliquando tranquillitate temporis quiescit, & libera apparet, ali-
 quando autem tribulationum, & tentationum fluctibus operitur,
 atque turbatur: ita, & de religionibus dicendum est. Nec cul-
 pandus Grauius quod has circumstantias aspexit, cum aspiciē-
 das docuerit August. Hoc autem quoque S. Brigitta quàm citas
 significare, voluit dum conqueritur, omnes religionum vineas a-
 ruisse, & valde paucos in eis palmites fructificare, erāt enim tūc
 velut Hilariana tempora, cum schismatibus vexaretur Ecclesia
 vnde in certis partibus, & cultoribus succreuerat abundātia spi-
 narum, vt omnes religionum vineæ dicantur aruisse, vnde vinea
 Brigittanæ religionis, per quam cœteræ reparerentur, instituta
 est, quod ad reparationem localem se extendit, sicut & relaxa-
 tio maximè in ijs partibus maior erat, nec enim Brigittanus ordo
 Alpes transijt, vt per eum Hispanorum, vel Italicorum cœnobia
 reformata sint. vnde vt simpliciter Ecclesia etiam ex abundan-
 tia malorum, & turbinibus simpliciter corrupta, vel pene cor-
 rupta dici nequit, etiam Hilarianis temporibus; ita nec totum
 corpus religiosorum ex eadem analogia. Calceos ergo cauilla-
 tionum Vindicianus velut Histæus induit, quos Aristagoras fa-
 brefecit, nempe Donatus; quem in simili imitatus Vindicia nus,
 imò & cothurnos Nouatiani sibi adaptauit de reformatione la-
 psorum desperans.

Testimonium vero Sacrosancti Concilij mox ad probandam
 laxationem penè in corruptionem tendentē adducit Vindicia-
 nus

Inp. 2 def. f.
 Chartus.

Ep. sup. cit.

nus extorquens miſerè, & vt illa Maga,

Reluctantem curſu deducere Lunam

Nitiſtur, & tenebras addere Solis equis] ait ergo Conciliū ſeſſ. 24. cap. 2. *Cum pleraque Monafteria, Prioratus, & Præpoſitura ex mala eorum adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus detrimenta, cupit S. Synodus ad congruam Monafterice vitæ diſciplinam omnino reuocare, quid inde colligit Vindicianus? Hi ſunt religioſiſſimorū Præſulum è toto orbe collectorum ſuper regularium laxatione gemitus, qui merito Grauinam in veritatis ſemitam reducere poſſunt.*

VIN.

Non de omnibus religionibus, vel maiori eorum parte, ſed de Reſtoribus, Præpoſitis &c. qui non omnes religioſi ſunt Sancta Synodus loquitur, & de his nõ omnibus, ſed pleiſque ex quorūdam mala adminiſtratione Monafteria non leuia paſſa ſunt detrimenta; propterea cupit ad congruam Monaftericæ vitæ diſciplinam omnino reuocare. & cum non omnibus, & vbiq; præſtari id poſſet, expectat à Pontifice prouiſionem, vt eiufmodi Monafterijs, quæ commendata reperiuntur, & quæ ſuos habent regulares, perſona præficiantur profeſſæ eorundem ordinum, quæ gregi præire, & præeſſe poſſunt: quæ vero in poſterum vacabunt, non niſi regularibus ſpectata virtutis, ac ſanctitatis conſeruantur. Quomodo eleuat Vindicianus, & extendit ad omnes, quod ad ſolos Præpoſitos Abbates, &c. Concilium direxit? Melius alium locū Tridentini adduxiſſet ſeſſ. 24. cap. 1. vbi dicitur, *neceſſarium eſſe quò facilius, ac maturius vbi collapſa eſt vetus, & regularis diſciplina ibi inſtauretur, & conſtantius conſeruata eſt perſeueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, vt omnes regulares tam viri, quam mulieres ad regulam quam profeſſi ſunt præſcriptam vitam inſtituant, & componant. vbi ordinum corruptio? vbi, vt exaggerat ampuloſis verbis, è toto orbe collectorum regulariū relaxatio? cum non vbiq; ſed vbi (ait Concilium) collapſa eſt vetus diſciplina, & vbi hic Concil. deplorat laxationem, hic gaudet de conſeruatione. Solus Vindicianus vbi Concilium de parte loquitur vniuerſalitem Locorum amplificat (vt gemitibus columbinis ſubdatur) Tridentinorum Patrum verbis, qui (ait) *Grauinam ad veritatis ſemitam reducere poſſunt*, à veritate ipſe declinans Concil. extorquendo tot verborum ambagibus, ſed vt dicebat Tertull. 2. in Marcionem cap. 28. *expedita veritatis virtus, paucis amat, mendacio multa erunt neceſſaria.**

TVR.

S. II. Discussio de statu regularium post Concilium Trident.

TVR.

Pugnacissimè etiam veluti Themistoclis ille Gallus vsquè necem pugnat Grauna, negans quam fingit Vindicianus lazororum regularium multitudinem p. 2. n. 32. p. 1. c. 13. nam si *pugnare pro patria optima auis*, multo magis pro religione, & religiosiis domibus, nec de defensione erubescit.

VIN.

Quid Vindicianus dicit? quod *sic animosus Grauna incedit, ut præter solidas probationes nihil magnopere desideret* sic Thrafo iste putat Graunianos discursus fundatissimos elidere, volèns obtrudere suas friuolas, quas ipsomet iudice Acribologicas putat demonstrationes. Sed familiare est Philautis nimium sibi blandiri, omnia sibi ignoscere, nihil alijs remittere, & magnificè, & sumptuose per amplissimum insolentia campum expatiari. Mox progreditur ad refutanda alia argumenta, quibus falso inducitur, ad lazororum multitudinem in religionibus ostendendâ. Producit præfatorum impressi libri de reformatione religiosorum Io. Nider, qui hæc dicit. *videtur in præclaram viuendi rationem quædam vitæ corruptio, & languor pietatis irrepsisse, unde in maximum discrimen (ait) quicquid religionis quicquid bonarum legum, quicquid Monastica disciplina, quicquid morum probatorum, quicquid honestorum studiorum est deuolui necesse sit.*

VIN.

TVR.

Animosè omnino paralogizas ad vniuersas orbis Prouincias omni æuo reformandas ex vna, vel altera Prouincia vno, vel altero cœnobio reformatione indigète, pro qua Nider laborabat ea tempestate, qua Vviteleph, Hus, schismata etiam Ecclesiam, & ordines sacros infestauerunt. At quàm bellè dilatare fimbrias Pharisæico stylo edoctus, amplias verba præfatoris, vt ab apparatus transeas ad existentiam, *videtur inquit ille quædam vitæ corruptio irreperere*, tu totum Vindiciane corpus religiosorum putas corruptum, sero exanime, & mortuum: præfator timet ne tandè in discrimen adducatur quicquid est Monastica disciplina, at tu, iam animam exhalasse, & iam fetidum, in detractorum sepulchro recondis, de quibus dicitur sepulchrum patens est guttur eorum.

MS.

Quid imminentes hospites vexas canis.

Ignauus aduersus lupos? dixit quidam, imò vt cum lupo lupi te adiungeres, ciues SS. & domesticos Dei, discernis, nonne recentior quidam Polyander Caluiniſta lib. contra Anastasium Cocheletium scripsit. *istis nouissimis temporibus Monachos esse nequissimos, nec vlla pagella est ministrorum, quæ criminum, et*

Pag. 114. 126

deliç

delictorum religiosorum non sit repleta? cur p eandē ferram reciprocas Vindiciane, vt cēdas ligna cypressina, non pro conftru-
 ctione domus Dei, sed pro synagoga Diaboli fabricanda? Cur
 eiuſdem ſeſtatis veſtigia hinc ex vna parte arguis licentioſiorem
 viuendi rationem, vt Monachorum multi animos laxarint, & à
 ſeueritate diſciplinæ in molliorem conuerſationis modum de-
 flexerint, inde vero in auſterum, & rigidum vitæ genus virulen-
 tam linguam, & calamum acuis, & cum non haberes quid reſpō-
 deres, conuiſtus ex auſtera regularium vita, illud protuliſti infe-
 rius: *auſteritates cum ſpiritu Acediæ coniunctas eſſe.* Nonne aper-
 te clauſicum canebas, vt ſimul, & ſemel eremum, & Monasteria
 ex poliares, & ad libertatem, & pileum ſacro abiecto pallio voca-
 res, ad laxiorem ſtatum dulciter inuitans, quam ſingebas tibi di-
 ſplicere, & à ſeueriori exterrens ſtatu, qui delicatulo tuo corpu-
 ſculo non poterat ſatis placere. Nimirum oportebat inſurge-
 re nouum Acab in Heliam Monachum, detractorem Rhecabitara-
 rum, Herodiadem in Herodis aula Baptiſtam nēnariarum arguen-
 tem, Hilarionem, Paulum, Antonium, Macarios, Baſilium, Ephrē
 Aug. Benedictum, Dominicum, Franciſcum, Sanctiſſimos Ere-
 micolas, & Cœnobitas, mollem, & delicatum militem impeten-
 tem, quibus non ſatis fuit habere vituperatores, & magnorum
 criminum accuſatores, niſi coronidis loco Vindicianus adueniſ-
 ſet, qui arctiſſimam filiorum Monasticam diſciplinam, cum Ace-
 dia iungens, non tam eam, quàm inſtitutores ſugillaret: vt tole-
 rabilius certè ſit, Sanctorum ſobolem, quæ imparem in ſanctita-
 teſe proſitetur, ab antiqua ſeueritate pauliſper ad laxiorē vitæ
 rationē deflexiſſe, quàm vetuſtatis in rigida vita veſtigia relicta
 tam turpi titulo Acediæ penitus abolenda procurare. Quantò
 tibi conſultius fuiſſet, hæc vſque ad nauſeam toties repetita in-
 regulares obiecta ſcommata, omitttere, & vt dicitur veteri Pro-
 uerbio, *non mouenda mouere; quam Camerinè hoc eſt audacter.*
*ſequendo, Camerinam mouiſſe, quæ ſatis nunquam conſeſſa me-
 veri.*

Apud ouendē
 in cœmic.
 Cal. p. 143

Cal. p. 96.

Sed inter roſas, & lilia ſcarabæus moritur, in ſimo pingueſcit,
 & cum poſſet Vindicianus, aulas gemmatas, & mirificè excuſptas
 perluſtrare, Veſtibulum ante ipſum, primoque in Palatij limine
 conſiſtere maluit tetris odoribus *delectatus; vt grauet*

Virg. 3. Aecid.

Patulis captasſet naribus auras;

Pergit adhuc ſpiris anguim implexis Andromachen concin-
 nare, hoc eſt omnis generis autoribus, caueam confarcinare. F. VIII.
*Antonius Gueuara (ait). cōtra ambitionē regularium, ſingulari-
 tatem reſpectum diuinorum, & ſui ipſius proſectum, alioſque de-
 ſectus diſputat, & exclamat: Cur auimus Babylonem, & non eſt ſa-
 nata. O quam multis idem hodie poſſet obijci. & poſtea inſtat,
 vt in ordinibus, nouiſij prius præceptorum decalogum, quàm*

conſilia

consilia euangelica obseruare doceantur, ne ossa rodant abiecta medulla, paleam seruent, & farinam excutiant, & constitutiones suas, & capituli regulas pluris faciant, quam quod Christus in Euangelio præcipit.

TVR:

Quod diffuso verborum istorum circuitu Vindicianus inferre conatur, in hanc formam accipe lector redactum argumentum. videlicet [P. Gueuara multos religionis defectus tamquam reliquias Babylonis deplorauit: Insuper monuit Prælatos, ne ossa rodant abiecta medulla, suos edoceant Ascetas prius præcepta quam consilia obseruare, ergo ex mente Gueuaræ (vt idem Vindicianus insert) *non de nihilo planxit Bellarminus, & in genere, iuxta desiderium Tridentini Concilij, in reformationem intentus: ergo male Grauina Bellarminum, Episcopum Gueuaram, Ponquetium, & religiosorum aequissimos extimatores exclamare prohibet, atque ad cancellos reuocare suæ multos suæ paucos extra limites ordinis diuagantes.*

VIN.

O bellas consequentias in Lyceõ sabrefactas, in Platonis Academia tornatas, & fucato verborum apparatu à Vindiciano, in foro ad vendendum expositas. Pressius eas stringamus, vt artificium curiosius inspiciamus. [Multorum desidiam deplorat Gueuara, ergo & omnium ordinum] quod erat scopus columbini gemitus, relaxatio, & quasi corruptio. & iterum. [Præmonendi sunt Præsules ordinum, vt prius mandata obseruanda quam consilia edoceantur, ergo ordines sunt relaxati.] Sic arguēs propria vineta cedit, nam & has consequentias admittere adstringitur. [Multos Athenis aeris intemperies infestauit, corruptio ergo, & lues totam penè Græciam, imò & totum Orientis tractum inuasit.] & iterum [Instruendi sunt à medicis valetudinarij, aut sani, vt prius curent ea adhibere pro instauranda, vel præseruanda sanitate, quæ ad consistentiam faciunt præcipuorū membrorum corporis, quàm quæ ad curandam cuticulam faciunt, ergo in ciuitatibus sunt multi infirmi.] Quis has consequentias, vt fatuas, & stultas, non irrideret?

Verum malo etiam accepto vix stultus sapit, & Vindicianus adhuc stultitiam suam confirmare studet, & veluti citharedus,

VIN.

Orat. in arte poet.

Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem. sic enim prosequitur [Sæcra Theresæ illud à Christo Domino oraculum accipit (subdit Vindicianus) quod licet essent multi Doctores, & viri qui iussa Domini exequerentur (circa ministerium animarū) nihilominus ad id nõ sunt visitati, quia se ipsos nolunt disponere, nisi mecum familiariter loquantur. Hinc ipse indignus, & ab ipsis repulsam passus, ad mulieres solatiij queritandi, deque rebus meis cum ipsis familiariter agendi causa me conuerto. quid inde insert Vindicianus? Cape oraculum Grauina pro florenti omnium ordi-

num flatu, & considera cuiusmodi scutum huic amentato telo oppo-
nere ualis.

Etiā si Mineræ scutum arripes Vindiciane pro tuis sym-
mittis Donatistis tuendis, vel excipiendis, penetrabit idem missi-
le ferrum, nisi te tuoque excipias ex luuenale, TVR.

Quia tu Gallina filius albe

Cæteri uero à te, tuisque clientibus à te confectis conditione, vel
professione discreti 3. Hor. Satyræ

nati infelicibus ouis.

Hor. Sat. 134

Contra tuum telum non in spiritus, sed æmulationis officina fa-
brefacto, scutum illud opponam, toties, ictibus Donatistarum
ab August. obiectum. Videlicet sicut, & uniuersalis Ecclesiæ, ita
quoque religionum corpus esse quodam permixtum ex bonis,
& malis, ut propterea admonitiones, & correctiones, sicut & lau-
des, quæ ad paucos sunt directæ, ad omnes refundi videantur,
& quæ omnibus intimentur paucos respiciant, ut unusquisque
de corpore, in laude, vel reprehensione, & pro se facit intelligat,
an laude, vel vituperio, dignus sit. Frequentissimè hæc locutiones
in scripturis Apostolicis, & Propheticis obseruat. Eodem modo
cum indefinitè etiam loquens conqueratur Dominus à uiris at-
que Doctoribus solū relictū esse, nō omnes, & in omnibus ordi-
bus uoluit denotare, sed in plurimis, vel in multis, multos eū re-
liquisse, ut ad eos qui indigerent eiusmodi correctione, profectus
gratia sermō Domini dirigeretur.

Ep. 48.

Vide Marti-
num in Hy-
potip.

Ex eodem armamentario, scilicet scriptore vitæ S. Theresiæ
unde sibi fortissimum telum subministratum putabat, commen-
tatoris partes agente in Oseam cap. 2. alteram sententiam, ut acu-
tam sagittā desumit Vindicianus, ut sagittet in occulto rectos cor-
de. Is fuit P. Ribera sic scribens, ut si charta defuisset in ora vesti-
menti describenda fuisset, eū ergo sub his uerbis citat. *si in-
quit dicat in magna hominum multitudine mortificationem, hu-
militatem, pacem, concordiamque animorum diu posse conseruari ;
id putat, quod neque factum est, neque fiet.* loquitur (subdit Vin-
dicianus) iste auctor de regularibus.

VIN:

Iam ergo Vindiciane in angustias caueæ strictiores redigis co-
lumbam, dicentem expressè [sub primis Patriarchis Religionū
institutoribus, & post multa tempora floruisse] vel falsum est
quod Ribera restringit, nec retro actis sæculis factum esse ut in
tanta multitudine mortificatio &c. consistere potuerint. Parua
erat multitudo in Aegypto Cœnobarum, & Monachorum ?
parua in Scythia, & in interioribus desertis Arabiæ? in sola Pacho-
mij schola myriades Monachorum recensentur? Vna Ossirinchi
ciuitas magis è religiosis quàm sæcularibus ciuibus integ. aba-
tur. In Thebaide, ait Cassianus, *Cœnobium quanto numerosius ;*
tantò obseruationis rigore restrictius, si quidē in eo plusquā quin-

TVR.

4. de instit. re
nuoc. c. 1.

que millia fratrum sub uno Abbate reguntur, tantaque obedientia hic tam prolixus Monachorum numerus omni seniori suo subditur, quanta non potest apud nos vnus vni, vel obedire pro modo eo tempore, vel preesse. Quomodo id numquam factum est, quod manifestissima ostensione probatur? quomodo (quod peius est) neque fore talē concordiam, terminum diuinę prouidentię præfigendo pronuncias? cum tamen alias illibatam clientum, quos inflare vult, vastissimum cœtum, ab omni huiusmodi perturbatione eximat, Grauinam de malo omine taxans, quod eadem perennem iuuentutem non promittat, cur licet Vindiciano omnium aliorum ordinum corruptionem prælagire, ipse tamen vanus,

Tolumnius augur.

de futuris coniectans, qui de præteritis, quę in promptu habebat, si vel solū Cassianū legisset, nec diuinauit? Non patet author vitę S. Theresię, quia commentator est prophetęrum, propheticum spiritum induisse, imò agnoscat, à spiritu prophético longè stare, qui prædicat, & prædicat, quod non sit abbreviata manus Domini.

In eadem salua perfrās alias autoritates adducit Vindicianus nimirum Aluarez, Thomam de Kempis, aliās Gersonem, verius Geissen (vt aduertit doctissimus, & eruditissimus Abbas D. Cōstantinus Caietanus in Apolog. contra Rosuedium) & tota eius quam allegas periodus in eo consistit, quod (*tum maior adhibeatur cura in sciendo, quam bene viuendo, inde scandala in populo, & dissolutio in Cœnobijs &c. ac proinde ex vitā tepiditate prouenire, quod religiosi minus utiles, & fructuosi nobris temporibus existunt, & subdit, simillima esse Bernardi lamenta ad Guilielmum Abbatem, quod cura est regularibus quod corpus regulariter induatur, & contra regulam suis vestibus nuda anima deferatur,*

VIN.

TVR.

Verē importuna Musca Vindicianus faniem vulnerum fugēs, & acuta proboscide stimulans, & quod peius est, etiam sanas partes aggreditur, vt si non feriat, in electis imponat maculam, & pari nisu probos à malis, nō secernens, tepidos à perfectis, vtrosque corrodit. Quāto felicius Vindiciane diuinitis illius canes imitatus esses faniem lingua abstergendo, & ab oculis hominum amouendo, etiam si totum corpus vulneribus plenum, quę nullus hominum lauare dignaretur, cum brutis lambere debuisses, vt miserię cumulo, misericordię & pietatis magnitudo responderet. Nunc pungendo cum muscis, ibi inhumanitatis tuę titulos figis, vbi portas tuas regularium viceribus laurasses. Sed ex Dei gratia, non est totum corpus regularium vlcerosum, nā & si (vt Aluarico placito respondeatur) multi sint indocti & tepidi, multi sunt è contra docti, deuoti, & feruentes, & experientia

rientia compertum est, doctiores sanctiores, & Monasticè disciplinæ obseruatores, quibus in dies Ecclesia Catholica tamquam auro vestimento exornatur.

At proprijs armis putat Vindicianus Grauinam confodere, dum Antonij Senensis in Bibliotheca Prædicatorum hæc verba adducit; nimirum, quod ne dum tempore grassantis pestis, *sed non frivolis temporibus illa attingat maledictio, ut dicere queant Patriarchæ insignes Dominicus, & Franciscus, & viri Sanctissimi de suis. Nec nos Patres, nec vos filij.*

VIN.

Certè ex generali illa lue per totam Europam grassante dicere possunt superstitiosos ordines: *Nisi Dominus reliquisset nobis semen &c.* Quare tamquam semina, innumeri relictæ, in quibus prisca fides, & morum permanit integritas, quæ in alios transfunderetur. Non fuit religionum omnium tepiditas tam græde peccatum, ut pœnè excidere, & absumi omnes digni essent, nec Saulis peccato deliquerunt, cuius domus funditus deleta est, sed Davidis delicto, & Salomonis filij, cuius soboles paterna vestigia sectata, in verberibus visitata, & correctæ, circumuolâte circa regiam illam domum, misericordia Dei. Quare & si sint multi, quibus dici potest: *nec ego Pater, nec vos filij*, multo plures sunt qui attendunt ad petram vnde excisi sunt & ad cauernam laci, nec virtutum paternarum degeneres soli occurrunt, sed suorum Patriarcharum exactissimi imitatores. Numera quot potes iuniorum exemplaria virtutum, & vel æqualia imò & excedentia reperies in vetustis ordinibus. ergo dicam cum Aristophane.

TVR.

Esa. c. r.

Quid ais? quis ero, vehebunt Athenis noctuam?

In iisdem scopulis hærens Vindiciare, aliud ex eodem Senensi testimonium assumis, afferente *S. Domini indignationem contra redditus in communi, & ex eodem Senensi refers, experientia clarissima comprobari, quod regularis disciplina iniquitas hoc sæculo nostro, agrè possit secundum illum consistere, abusus innumeros consurgere, & execrabile proprietatis vitium multis fieri familiarè, eamque esse causam, quia conuentus facile necessariorum penuria premuntur. & in hanc exclamationem desinis. Ecce florentem omnium ordinum statum, qui alimentorum penuriam ferre nequeat.*

VIN.

Si synchronon Grauinæ citasti, antiquiorem S. Antoninum citare debuisses, indignationem S. Domini interpretantem, locum habere *seclusa necessitate*, Cæterum ubi necessitas urget, ipsa, inquit, *facit sibi legem* 1. q. 1. §. sed notandum, quia (ait) fratres non possunt viuere in numero cõpetenti ex experientia, quæ verè magistra, quare vt religiones florent & necessaria non decissent redditus in communi non efficiunt, sed conducunt, vnde & S. Concil. Triden. etiam Mendicantibus (exceptis domibus SS. Francisci Cappuccinorum, & de Obseruantia) eisdem concessit.

3. p. c. 23. c. 4. §. 13.

Mirum est, quod causam vnde religiones floreat exturbare cōnetur Lycinium fulmen, nam si defectus necessariorum pro causa assumitur violatæ paupertatis, eorundem prouisio, etiam disponente Concilio, seruandæ paupertatis indiuiduus comes. Quomodo ergo Vindicianus defloratum religionum statum suadere conatur, eo quod alimentorum penuriam ferre non potest? Si opiparas mensas regulares optarent, quas Apicius solet condire; vel illas crebras animi relaxationes adhibitis illis, quas vocat populares cœnas, varijs epulis instructis, vbi, nec dierum; nec ciborum delectus habetur, quarum micis multi Lazari alii possent, locum haberet reprehensio Vindicianicæ; nunc vero quod ex necessitate necessaria expetunt regulares, & penuria affliguntur, infirmitati naturæ condescendendum, nec improbanda cōmunitas prouida necessaria ministrās. an reprehēdendus Apostolus cum pronunciauit: *habentes quibus vescamur & quibus regamur, his contemni simus?* Apostolicam primitiæ Ecclesiæ normam impetat, vbi erant omnia communia, & distribuebatur vnicuique prout cuique opus erat. Sciat Vindicianus ex B. Damiano opus. 13. *tanto libertus religiosorum animos ad alta sustolli, quanto minus ad prouidenda sibi infima, rei familiaris inopia non grauantur.* Et si reprehendenda infirmitas inopiæ impatiens, eidem succurrendum ne egeat, nec impediendi a luce, vt aliò non tendant, & in vnicam concham influant, ne fortè ordines alij & Xenodochia, prius horti irrigui, ex aquarum diuersione arefcāt: & si optat Vindicianus, vt arbores floreat, moderāde aliæ arbores nucum, ne totum humorem attrahentes circumuicinas quamuis exiguas plantas exiccant. Illud potius expediēs vt ex ijs, quæ cœti superflunt, clerici, cœnobitæ, aliæque personæ commiseratione dignæ alantur, vel vestiantur, sunt enim aliquorum tot diuitiæ, vt ne dum ex illis Xenodochia, sed et beneficia, & Commendæ erigi possent magno totius Ecclesiæ bono. Turpe est pauperem nudum frigore aigentem, à villosa diuite qualis tu es Vindicianus de vestium desiderio reprehendi, & à saturo Doctore, ventre pleno, erudiri eos quorum genua infirmata à ieiunio, & caro immutata propter oleum. Turpius, miseriam vetustorum Mendicantium exprobrare, & vineam Naboth cum Acab expostulare, & agrum agro, domum domui copulandam suadere. si id scire cupis Vindiciane, illos Anonymos consule, qui, contra testatorum mentem, & Serenissimi. Imperatoris Ferdinandi Augusti humanitatem, cœnobita antiquis possessoribus vetustorum ordinum restitui anhelantem, nuper scriptum edidit, vt à tam pia mente, iniecto scrupulo, eam insignem Maiestatem reuocarent. Vide nouos Clenones in rem partam tot laboribus non ab vno Demosthene, sed tot insignibus Prædicatoribus, insipientes, & ad se transferre contententes. Circūspice qui sint

1. Timot. 6.

sint illi Anonymi qui victum comedunt alienum, quam factum, illud Aristophani.

*Ego obambulans ab officina longius
Alio coquente, ollam paratam sustuli.*

An paruus sudor vetustorum ordinum ori parentium, vt cibos in lapides verterent, ad fundandas pauperes casas, & vineas excutendas? & nunc citra laborem, alienis frui laboribus scribunt, nonne iuste cum Pastore illo eiulabunt.

En queis conseruimus agros?

Virg. eclog. i

Maledictionem existimant tales Anonymi redditus in communi possideri, & de hoc anathemate cum Acham pro se accipere, vt mirabili alchimia quod alijs est execratio & indignatio, ipsis cedat in benedictionem.

Figit adhuc gradum Vindicianus ex eodem Senensi socordiam nostrorum redarguens. *Vbi enim antiquitus Patres Prædicatores ad barbaras nationes conuertendas alacriter properabant, nunc ad propinquas partes missi, non nisi cum murmure obaudimus, vel ad non obtemperandum mille occasiones querimus. & mox. ecce florilegium nostræ ætatis. & rursum ex eodem citat alia verba. O ter & amplius fanatica tempora? quam procul absumus à primæuo illorum Patrum spiritus feruore, in multis fere nomine tenus religiosis &c.*

VIN.

Hæc omnia conglomerauit Vindicianus, vt minimè florentem religiosorum hodiernum statum demonstraret, & insulse in urbanè, pertinaciter, verbosè in peius commutatos religiosorum cœtus diffamaret. Vel saltem ab Ennio ad denotandam, quam putat, eorum vitio qui Patriarchis religionum successerunt, collapsam disciplinam, modestè transcripsisset.

TVR.

O domus Anti, quam dispari Domino dominaris.

& si subditorum socordiam humaniter denotare voluisset, non ad particularem religionè, nempe S. Dominici, Dominicanum Senensem toties inculcando, descendisset, sed contentus esse, debebat simplicia verba referre, non ouantum more victorum Præna canere, & illudere florilegio nostræ ætatis. Nescio an Vindicianus metaphoras ealliat, nam si in quacumque re pulcherrimū purissimumque, id floris nomine indicatur, quod in omni religione tale est floris nomine designatur, etiam si inter innumeras spinas paucissimæ signarentur rosæ. Florere arbor dicitur, etiam si è siccis ramis aliquibus gemmæ non prorumpant, si autem in omnibus ramis flores exigit, adeat Adonidis hortos, solum ibi cuncta florifera, parum frugifera, & ad breue tempus marcescētia reperire poterit. Sunt & fabarum flores eo nomine laborantes quod stultitiam parant, propter grauem & fumidum inde exhalantem vaporem. at præstat paucos selectos flores elicere è viridibus, & si paucis ramis, quam fabarum floribus scaterere, qui

sumidi

sumidi & tumidi in eam Rultitiam deueniunt, quod ij quibus afficiuntur, vel fingunt se affici, solos florere existimant, cœteros omnes stipites, & truncos esse. Sed ne Senensis locum adductum eludere videamur, ediscat aduersarius similes locutiones, comparatiuus esse, vt excessu superiorum Heroum posteriores nihil esse videantur. Sic Ecclesiasticus vbi laudes priscorum sanctorum & Heroum recēsuisset, subdit: *nos autem vita viuimus tantum, & non erit tale nomen nostrum*. Accedit quod ex obligatione religiosorum, & charitatis proprietatibus, quæ recentetur à Bernardo, nimirum: *operari multa reputare pauca, operari multum reputare parum, operari diu reputare breue* &c. etiam feruentiores spiritu satis dignos se reprehensione possunt cognoscere, & à perfectione priorum longe distare, & nomine tenus religiosos se existimare. Hanc praxim seruauit B. Petrus Damianus, qui vbi de suæ cōgregationis institutis tractasset, & feruentissimā cœnobarum conuersatione cap. 8. timuit hæc scribere. *ne, ait, & me ipsum forsit an eis cohabitantem, & si non cooperantem, vana videar elatione, iactare, nihilominus alio opus. de se & suo ordine humillimè sentiens hæc scripsit. Itaque non ignoratis fratres mei, quod gemens loquor, ad quantum sancti feruoris, lapsus sit, imo procliuius quotidie labi non desinat ordo noster defectum; ut iam omnium pœnè mandatorum negligenter oblitus, sola professionis huius videamur veste contenti, sub religionis enim specie seculariter viuimus, & violato disciplina genito, dum nos per illecebrarum fluxa dissoluimur, velut à nobilitatis nostræ titulis degenerantes Monachorum nomen inaniter possidemus. Dicat & arguat Vindicianus (ex hoc loco Damiani acris suum institutum perstringentis, quàm Senensis suum ordinem reprehendit) minimè florentem extitisse P. Damiani religionem, quia non tam humiliter quàm veraciter tepiditatem malorum agnoscit?*

Pergit Vindic. Grauinâ reprehendendo de adulatione, quod *carmen musicum religiosis tepidis canas, & se ipsum extollens Micheæ partes sibi impostas ad paucos botros tempore vindemiae relictos colligendos.*

An carmen musicum cecinit Damianus suis cœnobaribus inter quos multi tepidi, dum laudes suæ congregationis proposuit? paucos ne botros inueniet nouus Micheas in P. Damiani famigeratissima vinea?

Id demus Vindiciano, non in quacumque temporis differentia, nec in omnibus ramis flores inspicere, sed satis est, vt arbor florida dicatur, si cadentibus folijs, vel floribus alij enascantur. expressa similitudo est B. Petri Damiani loquentis de fratribus eremi montis Auellani quos ad imitationem, & exemplum aliorum & totius posteritatis proponit, ad nostrum propositum valde accomoda. *Videamus in arbore folium sub ipsi pruinis hyemalibus*

Ecc. c. 48.

Opus. 17.

De perf Monachi opus.
13. C. 1.

VIN.

TVR.

Tract. 14.

malibus lapsabundum & consumpto autumnalis clementia viro-
re, iam iam pene casurum, ita ut vix ramusculo, cui dependet, in-
hereat, sed apertissima leuis ruinae signa praetendat: inhorre-
scunt flabra, venti furentes hinc inde concutiant, brumalis horror
crassi aeris rigore densatur, atque ut magis stupeas, desistentibus
reliquis undique folijs terra sternitur, & depositis comis arbor
suo decore nudatur, cum illud solum nullo manente permaneat, et
velut coheredum superstes in fraternae possessionis iura succedat.
Quid autem intelligendum in huius rei consideratione relinquitur,
nisi quia nec arboris folium potest cadere nisi diuinum praesens
impetium? Quid ergo mirum, si desuente, iam ex maxima:
parte Manassico ordine, quosdam seruos suos omnipotens Deus
in perferendo diuersarum tentationum labore corroboret, qui &
quae vult in arboribus folia coeieris decidentibus ligat? Unde non
immerito scrutator ille diuinae potentiae Iob, qui facit inquit ma-
gna, & incomprehensibilia. Esto multi desuuant in tam vastissi-
ma regularium mole, nec in omnibus Prouincijs, & conuentibus
maxima pars, licet ex omnibus desfluere non negetur, an pro-
pterea minime florere, vnumquemque ordinem, maxime in tot
coenobijs, vbi regularis viget obseruantia, peruicaci contentio-
ne adhuc docente te Damiano vrgebis? certe ut dicitur prouer-
bio veteri

Minxisti in patrios cineres

Patres non reuerendo, ut proinde ex hoc piaculo Erinnes furias
vltrices merearis. Si solum partiales, quos fingis solos, velis clien-
tes, vbiq; gentium esse flores, admittam tamen, sed eo sale Augusti-
niano, multarum terrarum flores videmus, sed sicut dici Solet. 2. contra Pe-
til. cap. 7 r.
Flos cinis, nam & scriptum: omnis caro foenum.

Vltius pergit Vindicianus, & vrget: Quod non recte digesse-
rit ad suum intentum probandum Grauina Esaie locum de mul-
tiplicatione religiosorum, videlicet multiplicasti gentem, & non
magnificasti letitiam, nec paramiam assecutum. VIN.

Paritas ex S. Hieronymi allegata doctrina pro Grauina aduo-
catum agit, ut sicut, in conuersione Gentilium hinc multiplica-
tio, inde multorum Iudaeorum tristitia, ita ex dilatatione religio-
rum, multorum inuidia, & Hugonem imitatus Grau. dicentem, multiplica-
sti gentem clericorum, sed non magnificasti letitiam laicorum. vnde
etiam si (ut objicit Vindicianus) cum alijs tribuatur multiplica-
tio, alijs tristitia, nihil noui & insueti continet, cum id passim
fieri videamus, ut monstruosum tamen proponitur, ut ex multi-
plicationis materia, vnde sumi debebat argumentum gratiarum
actionis, inde sumant argumentum detractionis. IYR.
Hieron. in e-
dem. locu &
Hugo Card.

Allegoriam a literatis DD. exponere subinde conclamat.
Sed non vnus est Scripturae sacrae sensus. Cornelius a Lapide di-
cit eum sermonem dirigi, ad eos qui prompte doctrinam Christi VIN.

capessunt, & postea negligentius observant, adeoque Praesidibus suis, & committentibus oneri, & scandalo sunt.

TVR.

Sed cum omnes vel maxime illa turba corruptorum poenae ordinum ut fingitur, paraxi Corneliana instruitur; Cornelium à Lapide, non puto lapidem in innocuos iecisse.

VIN.

Subdis. S. Hieronymus ad Principum Christianorum tempora, eundem locum retulit. quibus Ecclesia opibus & potentia crevit, virtutibus autem decrevit.

TVR.

Magna Sancti Hieronymi autoritas ac proinde formidanda à Religiosis Mendicantibus ordinatis ad salutem animarum ne plusquam par est ditecant, non enim minus lacrymabilis est diuitiarum improporcionata augmentatio, quam religiosorum multiplicatio. Hinc Nider ait quod. *videmus hodie gravissimè collapsa in religione Monasteria, nec mirum quia abiicitur paupertatis votum, per diuitiarum inordinatum usum.*

Lib. 1. de re-
for. c. 19.

VIN.

Alià expositione S. Bernardi allegat eandem paraxiam aduersus clericos vsurpantis, apud quos ait tantundem meriti decesserit, quantum de numero accreuerit.

De conuer.
ad cler. c. 29.

TVR.

Vere, & solide. sed meminerit Vindicianus, nec de totius orbis clericis, nec de omnibus vel poenè omnibus est locutus, nam ibidem praemisit. *non accusamus vniuersitatem, sed nec vniuersitatem possumus excusare, reliquit sibi Dominus multa millia.* Sic non de omnibus, nec poenè omnibus tristitia & luctus ministratur argumentum. Audiatur Vindicianus Glossam ordin. eundem locum sic exponentem, *multiplicasti gentem scilicet Religiosam, sed quoniam aliqui deficiunt, ut dictum est, ideo subditur de malis, non magnificasti letitiam, & de bonis subditur, latabuntur coram te, spiritali deuotione &c.*

VIN.

Coronidis loco Riberam adducit eandem paraxiam in regulares deriuantem; propter exiguum in admittendis delectum, & ac postmodum supinam negligentium tollerantiam.

TVR.

Sed ex Glossa vterque erudiantur Vindicianus & Ribera, ut negligentium sit mœstitia; & feruidorum, quorum non est paruus numerus, lætitia.

VIN.

Concludit vltimo Vindicianus, quod Cardinalis Bellarminus Doctores citatos sequens, in imprudentem regularium multiplicationem pronunciauit, hinc enim periculum existit, ut tales ordines agerrimè ad regulæ obseruatiã reducantur, ut præclare Ioannes Nider ex robore, quod vitia per multitudinem deficientium acquirat, demonstrat.

TVR.

Sed Hypothefim probare deberet Vindicianus, nempe, hic, & nunc, in Omnibus ordinibus, semper, in quacumque circumstantia tēporis, passim, sine delectu istam multitudinem admiffam, quæ si fortè tempore Nider admiffa est, id fuit in ea Prouincia quæ hæresibus, & schismaticis vexata, occupantibus Tyranni

cæ hæreticis catholicorum loca, vt impleretur domus Dei, multum ad religionem adducti, & nihilominus illis turbulentissimis temporibus, in cœnobijs non adhuc reformatis, ait idem Nider, *nulli dubium est quin semper aliqui in quibusdam Monasterijs serauerint tria essentialia, modis eis possibilibus & alias duras ordinis plures cœremonias, quemadmodum, hodie in vitroque sexu, in multis reperitur locis, quam plurimum deformatis, imò pro præsentem omnes in non reformatis existentes Monasterijs, iudicare transgressores sue regulæ, superbia non caret, aut ei est proximè.* ex eodem Nidero erudiat, & Micheæ nõ se assimilabit, sed illi de quo Prouerbiũ vetus dicebat. *Hic generosus ex aliorum crumena, idest stemmatibus aliorum se clarum faciens,* & magis ipse Phryx. Num cæde: voci Turturis amœnitatem, & erumpentium florum amœnitatem enuncianti? minime. magis enim sibi placebit ex sua conficta effloritione, quam Pelæus ille, gladio dono accepto à Dijs, à Vulcano fabrefactò.

Lib. I. c. 10.

CAPITULI SEPTIMI

Animaduersione, ubi religiosorum scandala expendens Vindicianus, Christos Domini tangit, & pupillas oculorum Dei, polymitam vestem Ecclesie lacerans.

*I*ruit (dicã cum Petro Blesensi) ventus diabolus loquens p̄ os Vindiciani, a regione deserti. si forte inueniantur paleæ quas ad ludibrium suum rapiendo, disperdat, multiplici enim exquisita fraudis artificio conatur Angelus apostata Sanctorum congregationem transferre in theatrum, populum acquisitionis in fabulam seculi. & scholam innocentie in derisum, videntes enim seculares religiosos proficendi, eorum

Ep. 134

scandala constanter asseri, sinistrè sentiendo de religioso statu, tamquam paleæ ex hoc tentationis vento agitantur, imò occa-

M fio

Tract. 97.

fio esse potest leuibz quoque paleis, vt ex ipso horreo Domini-
co auolantis dispergantur superficiem terræ. Sic contra religio-
sum statum, & Ecclesiæ quoque dogmata, vt dicit August. in
Ioan. tot nefandas fabulas finxit, vtinam tales quales in theatris,
sive cantantur, sive saltantur, sive mimica sturritate videntur,
& non quasdam tales quales aduersus Deum fingere potuisse, sic
illam doleamus insipientiam, vt miremur audaciam. An cala-
mo tuo Vindiciane ad suum intentum diabolus non vtitur, imò
& atramentum suppeditat, dum capitulum integrum cum mul-
tis paragraphis formas, & velut triumphalem titulum tuæ
opellæ affigis: hoc modo, *Cap. 7. vbi Religiosorum scandala ex-
penduntur.* & vt in ipsa quoque detractiōe methodicè procedas,
ponis Cardinalis assertum. deinde Grauinæ contrariam po-
sitionem, demum repositionem eidem positioni promittis?

VIN.

Circa primum hoc statuis pronunciatum. *Scandala in ordi-
bus religiosi. graua, multiplicia, omnibus nota, Cardinalis asse-
ruit, nonnulla etiam distinctè nominauit*] quæ studioso Vindici-
anus labore colligit.

Circa secundum dicis. *Contrarium tenere Grauinam, qui ar-
duus, & iubatus incedit, partim vt neget in ordinibus scandala
inueniri. partim vt necessitatem aliquando de primæuo religionis
feruore remittendi conuincat, partim vt multitudine, & gloria
Sanctissimorum religiosorum, obruat desidiosorum quam asserit
paucitatem.*

Circa tertium, subdis, *singulis capitibus seorsim, & ordine Deo
duce respondebimus.*] Hæc methodica religiosorum exempla-
tio, atque traductio Vindicianica.

TVR.

Satis est (Vindiciane) vnus solius Ecclesiæ praxis (vt patet
ex stylo sancti Tribunalis Inquisitionis) ad dissoluendas has te-
chnas. An nescis, si Theologiam vel de limine salutasti, ne dum
hæreticas & erroneas, sed & scandalosas propositiones proscribis?
Scandalosa vero propositio est, quæ infirmis causam ruinæ præ-
stat, & ante fidelium pedes posita, eos facit, in illâ incurrere, ir-
ruere, offendere: qualis, ait, Canus ille sapientissimus Magister,
*enumeratio incommodorum auricularis confessionis, in quorum
enumeratione tantocum scandalo Germania Brasminus versatus
est. Tales illæ sunt, sive commentitiæ fabulæ, sive narrationes e-
tiam veræ, quibus Monachorum occulta vitia vel finguntur, vel
DETEGVNTVR.* & rationem assignat. *id enim sine dubio
absque imbecillium offendiculo fieri non potest.* Certè maius scan-
dalum inicitur ex thesi, quam ex hypothesi, cum illa vniuer-
salis sit, hæc particularis, & ex indiscreta vel æmula scandatorum
traductiōe, vel reprehensione, etiam si hac via scandalum tolli
putetur, magis augetur, & ex sua morte reuiuiscit. Sed quibus
censura Ecclesiæ virgula non sufficit, à lege naturæ arguantur.

Lib. 12. de
loc. cap. 10.

Tur-

Turpitudinem patris tui, & turpitudinem matris tuę nō discooperies] præcipit non semel, sed decies in Leuitico naturę author & gratiæ. quia exponit Hefychius, *quisquis turpitudinem spiritualium, vel carnalium cognatorum reuelat, totius legis inuenitur esse transgressor, quia alienum est à charitate quod agit, quæ est legis plenitudo.*

Ex eadem charitate Dauid mitissimus prohibuit miserabilē, & si notū Saulis casū euulgari, sed in perpetuum sepeliri dicens. *Nolite annunciare in Geth, neque annuncietis in cōpitiis Ascalonis ne fortē leuantur filia Philistiim, ne exultent filia incircumcisorum.* Ecce (ait Bacharius reprehendens diuulgatores defectuum Ecclesiasticorum) *Ecce prohibetur, ne in terminis Geth, neque in consubiis Ascalonis, hoc est in notissimam secularium, seu hominum mandanorum casus fratris, vel ruina seminetur, & nos passi sumus non solum ipsam, quam incolit ciuitatem, sed etiā totum orbem fama ipsius (qui lapsus fuerat) desperatione compleri? Nonne dum non vnus, sed omnium ordinum reuelatione scandalorum, totus orbis impletur regularium mala existimatio ne, dum eiusmodi libri, & tituli de scandalis euulgantur, vt si ad homines vastissimi Oceani homines non perueniant detrahentes, perueniant libri qui nauigare possunt ad homines? Cur autem vulgandi non sint ex eodem accipe rationem? Hi enim (ait Bacharius,) *pusilli, & seculares, exbilarantur, cum audiunt ruinā militis Christi, vel ex illius consolantur opere, dicentes: ecce qui nobis exprobat a ceteris, ad cuius exemplum cogebamur viuere &c.* Numquid non melius erat, nec inchoare quod bonum est, quam tam turpiter cadere, aut non posse complere, quod ceperis?*

Solliciti fuerunt Sacerdotes Dagonis ne eius deiectio publicaretur, erubescerent de Dei sui tanta delectatione, ex Dyonissio, & mane restituerent eum, ne communitas hoc ipsum perciperet. Solus Vindicianus Ecclesiasticas personas malas idolis assimilatas inuisendas communitati proponit, vt ex clientum asserto immunitatis à scandalis, priuilegio, hiis confusis, appareant ipsi gloriosiores.

Merito ergo ex scandalorum religiosorum, si quę essēt, occultatione Grauna iubatus incedit: nam ex Chrysologo *Deuotus militis est Regis sui, & per extensionē, seruorum Dei, tacere fugam, referre constantiam, virtutes loqui timores silere, aduersa dolere, predicare victorias, aperire fortia, infirma reticere; dicamus florentem eorumdem statum ostendere, defectus, & scandala occultare.* Iubatus incedit ex nuditate comiecta patrum suorum reuerentię & gratitudinis obsequium impendens, quam dum Vindicianus reuelandam contendit, magis ipse cu pabilis, quam ipsi met delinquentes, nam & magis ebrius ait Ambrosius

Lib. de arca
c. 3.

fuit Cham, quam Noe qui enim neque præteritam generationis gratiam, neque præsentem reuerentiam patris, neque futuram pœnam paternæ iniuriæ considerabat, vere ebrius erat, & quod putabat, videre se, non videbat. erat quoque in eodem (sequitur Ambrosius) profunda cæcitas qui patrem videre non poterat. nã si vidisset patrem non utique risisset, neque enim ridendus, sed uerendus est pater. Iubitus tandem incedit Grauina pallio excusationis iustæ nudatos Religiosos contegens, ne eorum reuerentia, vel ipsa læsione minueretur aspectu. Siquidem ex Ambrosio etiam tacito vultu pietas frequenter offenditur. Ipse Vindicianus traditor ex exemplatione, & etiam insipiens. nam ex eodem Ambrosio. *insipiens præsentia tantummodo videt quæ in oculis sunt, futura non respicit, præterita non cogitat, sapiens autem, & præterita recordatur, & futura considerat, &c. retrorsum ambulat, hoc est præterita spectat, nec nature quodam usu impeditur, nihil vacuum, nihil nudum suorum [Patrum] patitur esse gestorum. Operis quæ aliter gesta sunt, amittit quodam, & gratia, vel præsentis operis vel futuri, ut nihil indecorum prætereat, nihil inornatum relinquat &c. ut tegatur etiam peccata, bonis operibus, & operiantur virtutum sequentibus disciplinis.* Hic pius conatus & retrocessio Grauinæ ad nuditatem religiosorum tegendam, qui dum displicet Vindiciano, nolenti piis excusationes quas tertio loco refutandas pollicetur, recipere, se demonstrat velut ebrium, cœcum, insipientem, crudelem, nam ne dum verèda operire non vult, sed pallium quo amicire studet Grauina profcindit, & piam testionem criminatur.

S. I. Examinatio, vbi à Vindiciano proponitur Status quæstionis de regularium scandalis.

TVR.

Profert Vindicianus doctrinam Grauinæ p. 1. cap. 13. & sequentibus distinguens tria scandalorum genera, iuxta triplicem tentationum scaturiginem, à Satana, ab hominibus, à nobis ipsis. Primi generis sunt illa, quæ fallunt specie boni cum mala inferunt, & sunt sapientia terrena & pseudopolitia, quæ diabolica à Jacobo nuncupatur. Secundi generis sunt illa scandala, quæ humana malitia ingeruntur, ut à Deo homines abducantur, siue per errorum, siue malorum morum persuasionem. Tertium quod nostris generatur ex sensibus. Primi & Secundi generis scandala Grauina à religiosorum cœtibus ablegat. Vitium admittit, genus, quo etiam si venialiter peccent religiosi possunt esse secularibus offendiculo.

Vbi

Vbi vero Grauinæ mentem S. Chryfologi autoritate munitam retulisset, subdit ad contentionem natus Vindicianus *Hæc sūma lōga disputationis est, per quā Grauina obscure magis quā solide à Cardinali imposta scādala abstergit.* & vidēs se autoritate Chryfologi premi, mox addit: *non ego Chryfologi diuisionem impugno, sed iudico ad præsens negotium non pertinere.* VIN.

Fortassis si eandem num. diuisionem sub alijs verbis concinna tam absque vllius sancti authorit. roboratam, à Barradio tamen tomo 2. l. 10. cap. 334—pag. 1235. adductam, Grauina adduxisset sub Barradij nomine, cum magis placeant quæ ad vanitatem, quam quæ ad veritatem, ferulam Vindicianam effugisset Grauina, imò simulatione, vel dilectionis imagine vel deuotionis obtentu, vel alicuius simulatione officij prodigiōsa adulatione palliatius, non leuem beneuolentiam pro recipiendis beneficijs captasset. Nunc vero cum suam doctrinam Chryfologi vetusti Patris autoritate suffulciat, obscure, & impertinenter, diuisionem illam adductam esse à Grauina conclamat Vindicianus. TVR.

Malè rebus præiudicatum esset Vindiciane, si quia non videntur, tales esse non debeant. Sola rei veritas curanda est, non opinio insanorum dicebat Nazianz. *Non ita alijs videtur ais. Quid verò? an ijs qui vertigine correpti sunt, terra fixa, & stabilis esse videtur? an ebrijs, qui sobrijs sunt integra mente esse, ac non potius in caput incedere, ac sursum deorsumque moueri? an non quibusdam interdum hominibus mel amarum est, nempe morbo laborantibus maleque affectis? at non propterea res ita se habent ut qui hoc statu sunt arbitrantur?* Orat. de se iplo.

Non est ad propositum ais Vindiciane quia [ea diuisio ad seculares pertinet, qui ophthalmiæ, vitio laborantes, regularium perfectionem, & secreta ignorant, hominum ac Sathanæ fallacijs facile circumueniuntur, sibi que ipsi laqueos ex sensuum licentia necant.] VIN.

Ex ore tuo iudicaris Vindiciane, verbis tuis illaqueatus. Si hæc tria scandalorum genera ad castra secularium pertinent, iā parciore est Grauina, qui tertium scandalorum genus, indulgentior, religionibus assignabat. Ecurru tuo cecidisti qui putabas cū Phœtonte per apertum cœli campum spaciari. TVR.

Quid dicis? *non difficulter prudens lector si ista scandalorum diuisio Regularium negotijs applicetur, peccata in leges Dialecticorum notabit, membra enim diuisionis omnia que ad diuisiōem spectant complecti, & nullum alteri confundere debent. neutrum in hac diuisione seruetur. In quanta religiosi præcipitia ferri possunt; ignorantia, malitia, cupiditate, terroribus, consuetudine, inconstantia, etiam exclusis tribus illis diuisionis capitibus. rursus quam latè sensuum curiositas expatietur, ut perinde mundi sapientibus, ac deprauatorum moribus, & iudicijs corrumpantur.* VIN.

& ut proprijs illecebris, & quam versute Politicorum sapientia humanis sciensijs illudit, quid sensuum libertati ardentiores subijcit faces, quam contagiose hominum linguæ?

TVR.

Acute, & subtiliter, Vindiciane, vt etiam contra te tua tela cōtorqueres, nam secularibus applicatam diuisionem probas, at pro negotijs religiosorum nodum in scirpo quæris. si inepta quantum ad rem diuisio illa est, de tua contradictione triumphatum est, nimirum non esse illam scandalorum multipliciter religiosi accomodam, quod prius negaueras. si inepta, vt dicis, quantum ad leges Dialecticorum, iam moralis quæstio, in sumulificas desit captiunculas. veniat sophista cum Vindiciano de legibus diuisionis disputaturus, abscedat Philosophus, vel Theologus. Non noua res, nam in aduocatione quadam quidam à M. Pōponio cū solzicisimi argueretur, prudēter ille interpellatis iudicibus dilationem petijt, vt litigator suus alium Grammaticum adhiberet, quod diceret sibi cum aduersario non de iure, sed de solzicismo controuersiam futurā. Sed ne tamquam Galus in suo sterquilinio solus canere triumphum videaris, ad argutulas oppositiones contra diuisionem respondeamus. Opponis ergo *membra diuisionis omnia quæ ad diuisum spectat debere complecti, in hac autem diuisione; multa sunt quæ in illis capitibus non continentur, ignorantia, malitia, cupiditas, terror, consuetudo, inconstantia &c.* Sed contineri in tertio membro si aduertisses, proculdubio inuenisses, siquidem ex Bernardo. *Ipsum corpus laqueus quidem est, multos habens laqueos sensus, & affectus.* Nonne peccata spiritalia sunt, idolorum serui us &c. huiusmodi, & tamen inter opera carnis annumerauit Apostolus? non quidem formaliter, sed *causaliter* ait S. Tho. *quia omnis ratio nis humana defectus ex sensu carnali aliquo modo initiū habet.*

Ex Apoth.
lib. 8.

In ps. 90.

Gal. 4.

1. 2. q. 72. 2. 2.
qd. 1.

Cupiditas terror, passionum fontes reliquarum ex carnis sensibus habent originem, & consuetudinem, inconstantiam, & malitiam ignorantia comite in incontinenti, ex delectationibus carnis ignoranter paralogizante, vt dicit Aristoteles, sub ergo illo membro diuidenti continentur, nempe scandalo quod nostris generatur ex sensibus. Quod opponis *membra diuidentia adhuc coincidere, nam quæ primo, & secundo membro conueniunt, tertio adaptari possunt, vt utraque comprehendat, vt exemplificas*; Non ad formalia motiua Vindiciane attendis, quibus membra illa diuidentia discernuntur, quæ vel materialiter, vel causaliter confundi possunt. Optimè à sanctis scias diuisas tentationes, in eam quæ *diabolica*, quæ *mundi*, & quæ *carnis*, quod latè prosequitur Bern. & tamen vna eademque tentatio procedere potest à diabolo, mundo & carne, sed diuersimode, nam de mon, ait Doctor Angelicus, tentat etiam explorando interiorē conditionem hominis, caro & mundus instrumentaliter, seu materialiter

De frag. 7. mi
ser. ferm. 3.1. p. q. 114. 2.
2.

terialiter hoc est vt instrumentum dæmonis, ad tentandum assump-
tam, vel materialiter, id est præbendo materiam, vel extrinsecã
vt mundus, vel intrinsecã, vt propria caro, vnde tria hæc motiua
formaliter distinctiua sunt tentationum. Sic in proposito no-
stro scandala diuiduntur, in *diabolica*, in ea quæ *humana* calli-
ditate præbentur, & illa *quæ nostris generantur ex sensibus*. Et
duo prima genera ad malitiam, vel perfectam vt sunt diabolica,
vel participatam (vt sũt illa ex humana calliditate proueniẽtia)
vltimum vero genus ad humanam fragilitatem pertinent.
Inepta ergo ne erit ista diuisio? ineptam dicas diuisionem pecca-
torum in ea quæ ex *malitia*, & quæ ex *humana infirmitate* vel
fragilitate, & ignorantia patrantur? at vsquequo disputabimus, de
asini umbra. ad cetera confutanda transeamus.

Alias diuisiones scandalorum fabricat Vindicianus subtiliter VIN.
(sed inaniter, vt araneas ad muscas capiendas suo fine frustratus)
Ex obseruatione votorũ, & præceptorum & quæ ad religionis ef-
sentiam requiruntur, & quæ communem vitam, victum, vestitiũ
concernunt, quam Trident. requirit Concilium, seu ex obseruatio-
ne necessaria trium votorum, & regule votis materiam submi-
nistrant, nõ obligantia nisi ad pœnam, excepto contemptu, & præ-
cepto secuto, vt docet Angelicus, & mox colligit scandalorum ca-
pita religiosorum.

Primum cum contra vota vel his proxima, vel ex contemptu
circa proxima deliquit. Secundum quando ad solam pœnam
obligantes constitutiones transgrediuntur religiosi. Tertium pec-
cant peccatum contra præcepta Dei, magistratum tam ciuiliũ
quam Ecclesiasticorum, quod & secularibus potest esse commune.
Quo pacto (subdit) *Grauius dictum interpetror, quando simile*
quid in nonnullis nostrum reperiretur, non esset redargutio ex pro-
prijs, sed ex communibus.

Optima diuisio ex obiecti transgressione difformiter desum-
pta qua Bellarminus cum antiquioribus inuestigarunt scandali TVR.
naturam siue materiam reformandi religiones, siuẽ in pristinum
restituendi, quod profequitur Vindicianus, addens auctoritatem
S. Bonauenturæ, & Nider. Verum ad eum finem assumenda
erat, vt ex doctrina erudirentur Reformatores, non armarentur
detractores. In genere à præcis de scandalis religiosorum me-
dendis tractatum, non de talibus religiosis in specie, Benedicti,
Dominici, Francisci, sermo incidit, nec de omnibus vel pœnẽ om-
nibus religiosis, quod tamen probat in columba assertum Vin-
dicianus, & roborare nititur, citra tamen suas exceptiones de
suis clientulis confictis, velut Lamia turres latere volens (redar-
guens velit nolit ex communibus) sic enim dictum Grauius
erat interpetrandum; illud enim tertium scandalorum genus,
quod nostris generatur ex sensibus, non proprium est Mendican-
tium,

Ep. ad Salu.

tium, & veterum ordinum, sed omnibus potest esse commune dicitur Hierony. *De eodem cuncti facti sumus Iusto, ipsam compacti exordijs. In serico, & pannis eadem libido dominatur, nec Regum purpuras timet, nec mendicantium spernit squallorem.*

S. I I. Examinatio, an grauia Regularium scandala extent.

TVR.

Ep. ad Quatrat.

Sapienter Trassea (referente Plinio) dicere solitus erat suscipiendas esse causas aut amicorum, aut deditutas, aut ad exemplum pertinentes, amicorum quod ex lege gratiarum, amicorum communia sint omnia: deditutas, quod in his potissimum & constantia agentis, & humanitas cerneretur: ad exemplum pertinentes, quia multum referret, bonum, an malum ducem haberent. Frequenter enim bonae causae, vitio patronorum vincuntur, concludens, expedit autem ad bonos mores, ut in iudicijs succumbat prauitas, superet innocentia Si haec documenta Trassea Vindicianus obseruasset, non in tam magnas angustias se redigisset, ut caueam ne dum fulcris, sed & funibus ligandam pro Grauiua cogitasset, prius ipse Turdus sibi malum parans. At bone vir

Non auis utiliter viscatis effugit alis,

Non bene de laxis cassibus fugit Aper

De religiosis scribens (Vindiciane) omnium religiosorum, ut Grauiua fecit, causa & defensio tamquam amicorum suscipienda erat. si gemitus lapsorum instaurabas, eam causam quasi deditutam, & argumentorum constantia, humanitate adiuncta, tractare debebas, ut praestitit Turtur, magnam enim tibi laudem ex iusta defensione comparasses, iniusta licet iuste excusando, vel temperando, exemplum enim ad posteros emanasset, te ducem, & Hyperaspisten sacrorum ordinum habendo. nunc vero, cum etiam iniusta ut tibi videtur, iniuste contra charitatem, & iustitiam non propalanda delicta pandas, etiam si bonam causam habere te iudices, te patrono victa est. Vnde quia valde confert ad bonorum morum religiosorum tutelam, ostendere, quod tua prauitas succumbat, & innocentia superet, iudiciarias tuas (ut praetendis) examinemus rationes, quibus in genere iudiciali adhuc grauiua in regularibus scandala extare pronuncias, quod si non asqueris, vel Grauiua vt optas contrarium probet *numquam vel raro alicuius momenti ex dictis generibus excessuum ab Aferijs prodijisse, & in vulgus disseminatum esse*, promissum exolues nempè: *afflictae columbae gemitum, in merum iubilum, & triputia commutandum.*

VIN.

TVR.

Eia ad rationes quibus exultanti Turturi exprobas dixisset solum venialiter in cœnobijs peccari, deueniamus.

Clemens

Clemens VIII. autoritate Apostolica vniuersis Regulariũ ordinibus certam reseruandorum casuum regulam condidit, num quid in venialia Romanus Põtifex errata tali censura vindicatur an non ipse in bulla Grauiorum meminit? imperatque, vt quæ præterea pro Religionis conseruatione, & conscientie puritate reseruanda videbantur, per Generalis, vel Prouincialis Capituli maturam discussionem, & consensum assignentur. Quid opus tanto ad venialia coercenda molimine?

VIN.

Nullus nisi amens reseruacionem de venialibus fieri dicet, sed nullus etiam sanæ mentis inferre potest ex reseruacione peccatorum, inferri religiosorum illa multiplicia, & aserta scandala, ne fortè vt verbis Bernardi discurram, *lex quæ data est propter transgressiones cobibendas, non solum non eas coerceat, sed & augeat &c.* Part:enda est proinde nobis in duo vn. uersa hæc obseruatio regularis, in præcepta videlicet, & remedia, præceptis instituitur vita contra peccatum, remedijs restituitur post peccatum innocencia.

TVR.

De disp. & præcep. circa med.

Remedium ergo reseruatio peccatorum est ad procliuitatem peccantium religiosorum compescendam, quæ vt patradorui peccatorum non infert futuram existentiam, sed possibilitatem, ita nec necessario inuoluit eos morbos præcessisse, & in omnibus, & pro ijs antitodum præparatum. Si Vindiciana argutia valida est, ibi maiora scandala extitisse vel fore dicendum est, ubi plura peccata reseruantur. Constat autem præter vndecim casus à Clemente præscriptos, confirmiter vt dicit Suarez, in Illustrissima Societatis Religione alios reseruari casus, & sunt, *seditio in superiorem, vel diuisio à capite cum graui damno religionis, detractio & discordiarum seminatio inter fratres, accipere vel mittere litteras materiam peccati mortalis continentes, tacuisse impedimentum aliquod excludens à Societate, vel mentitum esse in examine ad eius ingressum in graue incommodum Societatis, ac denique quodlibet peccatum habens annexam excommunicationem in bullis, aut decretis Societatis; ad hominem, ex tua consequentia in prædicta Societate maiora extitisse, vel fore scandala concedas necesse est, cum tamen infra cap. 14. §. 1. à grauioribus lapsibus, ex illius sanctissimis institutis eam præserues. Secundo arguis Vindiciane. Reformationis nomen ubique gentiũ inuisum [unde ais] & Nider 15. argumenta proponit regulariũ contra Reformationes, & confutat, neque ita feliciter quin hodieque passim usurpentur, & mentibus infixæ hæreant. testantur quibus reformationis inuidia imponitur, & subdis declamatorie. Cur obsecro trepidant qui nullius grandioris noxæ conscientiam habent? numquid rugiet onager cum habuerit herbam, aut mugiet bos cum ante plenum præsepe steterit, imò & laudis, ac præmiorũ spe pleni, Vistitatores omni genere officiorum latissimè exciperent. Et hæc tua secunda ratio Vindiciane, qui si vis ipso præconio*

C. vlt. de Relig. lib. 8. c. 5. constituit. descrip. v3.

VIN.

TVR.

N

illius

illius solitarię bonitatis in ijs clientibus solis ad quos affici fingis, cōsistere, vt nulla reformatione egeat, difficile est tale bonū pfectē ostēdere quod nō perfectē ab omnibus imperfectiōibus liberatur. Sunt omnes ordines velut naues poma portantes odorem fragrantissimum spirantes, vnde & Christi bonus odor sunt in omni loco, sed obnoxij in omnibus multi fructus sūt corruptiōni: naues sunt varijs tentationum ventis expositę, vt vna de naucleri vel remigantium industria non valeat se super aliam extolli & de propria virtute confidere. Percontanti à Stratōnico

Ex lib. 6. A. *quod nauigiorum genus esset tutissimum longorum an è contra ?*
pothege. *responsum: ea que subducta sunt:* significans, nec vllum vectorum vel nauim tutam esse, nisi cum nauis in siccum protracta fuerit, militia namquē seu piraterion (secundum aliam versionem) est *vita hominis super terram*. Crede Vindiciane. Si non nulli sunt mœrore reformationis expautes, præfens enim disciplina ait Apostolus non est gaudij, sed mœroris, multo plures sunt vbi aliquialiter collapsa disciplina est, ad reformationem anhelantes. mirabilia cernuntur in dies, e deformatione ad reformationem tendentes, ad perfectionis apicem peruenire. Præstat Vindiciane multos se fateri, disciplina reformationis indigentes, initio reluctantes, demum arctiori vitę colla subdentes, quam se putare ab omni reformatione alienum, & totius regulę perfectissimum obseruatorem, nam reformatione se egere agnosces, non grauatur tandem pati ex remedio, quod non grauatus dedignabatur pati ex vitio, nec disciplicet ex mortificationibus occidi in salutem, cui non displicuit occidi in perditionem, nec nauseat amplius ad antitodum qui inhiauit ad venenum. Ceterum multi percussi sunt, & ex indolentia se sanos & medico non indigentes simulant, exulcerat conscientia, nec conqueritur hypocrita, & dolere se non vult, ne bonam existimationem perdat, condit vlcera Prælato, & communicare Christo se fingens, saniam obtegat fascia verecundię, ne cum ignominia ab administratione submouearur, vel de gradu cadat, aut de loco eijciatur, sic in huiusmodi plus dissipatum quam in cœteris reformationem recusantibus reparatum.

Job. c. 7.

Heb. c. 12.

VIN.

In symbolo
fidei. 2. c. 12.

TVR.

Tertio ad auctoritatem Doctorum properat, rationibus de fitutus. profert ergo Vindicianus Dominicanum Granatensem, is inquit, *cum veterum religiosorum admiranda recolisset de Nostratibus, non potuit pro animi desiderio gloriari, sed paucula ista subiicit. & nostris temporibus quibus, vti Saluator propheta ait, charitas refrigit. Nullo christiana Religionis loco desunt, tã in religionibus quam extra, tam in coniugatorum statu, quam solutorum qui magna cum puritate, & simplicitate viuant.*

Non fuit Granata acceptator personarum, sed de omnibus indifferenter ordinibus locutus est, ad te docendum Vindiciane,

ne, nec præscripsit Deo, quibus temporibus, aut modis vel locis, de familia sua, de viris perfectis prouidit, quasi de illis prouidere omnium bonorum auctori, & rerum Domino, prout ei libet non conueniat. Solus Vindicianus vult apud eos quos tuetur esse diuitem Deum, quasi cæteri, filij Belial, filij desertores, frastores legum, & dicentes. *Dirumpamus vincula eorum & proijciamus à nobis iugum ipsorum.*

Ex Tertull. aduersus Gnosticos.

Sed Truncatè affers Granatensis Doctrinam, vbi enim superius enarasset veterum religiosorum, & Anachoretarum vitam (non lib. 2. cap. 12. vt citas sed parte quarta tract. 2.) subdit. *Post ipsos non deserente Deo suam Ecclesiam successerunt, ordines Augustinianum, Charysianensium, Benedictinorum, Bernardinorum, Dominicanorum, & Franciscanorum, & similibus in quorū Chronicis reperimus scripta religiosissimorum, & Sanctissimorum virorum, qui notabiliter initio, & in eorundem ordinum fundatione floruerunt.* vbi nota nihil de præsentium religionum statu loqui remisit Granatensem, sed præsentibus cum præcedentibus religiosis adiunxit, hac sola differentia, quod illi notabiliter floruerunt, nec vñquam illum locum adduxit: *quoniam refrixit charitas multorum:* vnde deformatio, & decaluatio religionum ex hoc loco non habetur ex allegatis verbis à Vindiciano, quæ non ad religiosos, sed ad alios status direxit, si quidem post dicta verba de floritione religiosorum includens nostra tempora ne diminutus esset, mox subdit, *& non desunt hodie in christianitate, in omni statu tam laicorum quam sacerdotum, qui tanta sunt virtute præditi, vt ex eorum laudabili vita laudandi nobis materiam subministrant.*

Pf. 2.

Quid ergo Vindiciane? deprehensus es mendax falsa allegatione tam eximij viri, dum, quod de cæteris statibus à religiosis differētibus descripsit, ad religiosos extendis horū temporū, & eos in frigida Zona reposuisse cõtendis? in qua etiam si locasset, ex eodem causam addisceres, si sequentia verba legeres opportunius adducenda, & linguæ tuæ fræna imponeretur, ne trāsiret in terra, maximam partem regularium pessundando, & multorum charitatem, non omnium nec in maiori parte refrixisse, non tam liberè & absque consideratione pronunciaras.

Iam vero proposita & explicata Granatensis mente, Cerberi latratus inanes demonstrantur, nam in citata à te clausula cum non sit mentio de religiosis, inania sunt tua sequentia verba, & acrem verberas dum dicis.

Non affirmat Granata [florentissimum omnium ordinum statum (vt Grauiua) sed fatetur veterum charitatem in Deum, & erga sanctam Dei legem, timorem & obseruantiam refrixisse. non ait longe innumerabiles viros à sapientiâ & prudentia seculi discretos (vt Grauiua) sed solum non deesse qui omnes secus, &

VIN.

cogitationes in creatoris amorem & timorem impendunt . non dicit mere venialia à Regularibus committi (vt Graulina) sed propheta Domini contentus fuit, & refrigescet charitas multorum .]

FVR.

Hic tuus scribendi modus est, vt præter perturbatam seriem & constructionem miscellanæam, eo vsque processeris, vt ex autoribus quodlibet carpas, arripias quæ ad libitum inquiras, & in quæ insultes: & quod peius pro tua libidine, nec integra authorum testimonia profers, & sinistrè interpretaris, vt ad oculum demonstrari, nihil enim horum asseruit Granatenfis quæ tu pueriliter extorques . scias ex Tertullian. [quod tam veritati obstrepit ad alter sensus quam corruptor Stylus.] Sed admittatur interpretatio Vindiciana . Si Granatenfis non affirmat florentissimum statum religiosorum, nec negat. Si non dicit mere venialia esse religiosorum scandala, nec affirmat dari in eisdem scandala mortalia . Si ergo tu exprobas quod ille non inculpauit, non bene sanus es, insano omnia licent. Si non improbas, cur arguis quod laudandum, & laudauit Graulina, & causaris quod commode excusari poterat ?

C. 39. Tert.
de præscrip.

Sed pro defensione Grauinianæ dictionis in religiosis reperiri peccata scâdalosa venialia satis esset dicere, id intelligi regulariter, & si mortalia sint, in eo sensu posse dici venialia, id est, quæ de facili possunt veniam obtinere, quo sensu S. Thomas interpretatus & S. Augustinum & Glossam dicentes culpam Adæ *venialem* ab ipso existimatam hoc est *de facili venia dignam* . Nec de sua phantasia, grauiorum scandalorum negans assertionè locutus est, sed de mente Sanctorum Lege Vindiciane B. Laurentium Iustinianum vbi loquens de Christo militantibus, id est, religiosis, cû explicasset innumera mala & peccata quæ committuntur ab iniquis hominibus, præsertim odia & persecutiones &c. subdit. *huiusmodi autem persecutiones aperta operaque nefanda, quamquam longe sint à congregationibus iustorum, minimè tamè in ipsi scandala desunt, quæ dicente Domino, sunt necessaria, vt veniant, quatenus virtus exerceatur habita, aut nõ dum inchoata initium sumat . Non enim illa quæ inter iustos scandala cõsueuerunt accidere, ex peruersa dixerim voluntate contingere, sed potius ex suggestione diabolica, & fragilitate humana, naturarumque diuersitate atque simplicitate conuiuentium. Occasione talium oritur persepe sollicitior cura charitatis, suimet clarior, & conuersandi cautela prudentior, quamuis enim mens pia de malo proficere norit, est tamen scandali vitandum offendiculum, nõ de bono veniat malum, præcipuè dum veritas dicat . Væ autem homini illi, per quem scandalum venit .* Sed quod sequitur B. iste Pater ad tui instructionem, si religiosus esse cupis Anonyme, accipe & discce . *Maximam vero illum arbitror scandalorum, præcidis.*

2. 1. q. 84. 2.

3.
14. de Ciuit.
Deic. 11.

Lib. de inter.
conflic. c. 2.

præcidisse materiam qui in collegijs degens linguam suam compercere potuit. & ubi acriter detractores perstrinxisset, quod ij sunt qui scandala & rixas concitant, aduersus indiscretos correctores stylum acuit dicens, quod *charitatis regulam se ignorare fatentur, dum detractioni proximorum relaxant fræna, eo periculosius, quo sub xeli specie id euitare videntur. necesse profus est ut tales delinquant frequenter: Nemo sine sui detrimento postponens propria delicta sua, detegit aliena. obseruet tempus, modum adhibeat, mentem purget, emendet vitam, detestetur vitia. proximos diligit quisquis Dominum imitari se dicit, qui publicè in turbis scribarum, & Phariseorum detegebat facinora. hæc si legisses, non tamquam triumphalem fornicem, nempe titulum detractorum erexisses.*

Adiungit Riberam Granatensi contra Grauinam, quod scribat in Oream cap. 2. num. 100. quod in religionibus: *Pauci qui perfecti essent, aut qui ex animo ad perfectionem properarent, omni tempore inuenti sunt.* VIN.

Sed hoc destruit Granatensis supra citatam doctrinam de notabiliter florentibus religiosis, & Bellarmini thesim demolitur, floridum priscorum statum agnoscens, præsentium vero temporum decalatum. TVR.

Addit alias reprehensiones eiusdem Riberæ, *de nouis domibus extruendis, de neglectu probationis in recipiendis, de tepefectibus, qui spiritu incipientes carne consumantur.* & hinc infert Vindicianus, *mirum esse liberiolem stylum sustinuisse Grauinam in Riberæ Theologo (qui prius scripsit) quam in Cardinali.* VIN.

At ex diuersis non fit illatio, nam ille in communi, hic signauit religiones corruptas. Debebas illud seruare eiusdem Riberæ documentum. *Nesciant Gethai, nesciant infideles stragè Xpânarum animarum &c. ne insulsent filia incircumcisorum. Gratulantur sibi Hæretici, & Gentiles cum eosdem mores vident in Ecclesia, quos in se agnoscunt. Religiosi etiam si quando per infirmitatem labuntur humanam, lugeant in domibus suis, & si ruentis religionis fortasse puluerem viderint, agant pœnitentiam in domo pulueris, & reuifciant quod possunt: caueant ne seculares ea peccata cognoscant, qui de religionibus libenter detrahunt, ne inde Euangelicæ vitæ ratio in contemptum imperitorum, & improborum veniat, & sibi in peccatis suis placeant vitamque communem religiose anteponan.* hæc ille docens te, quod in domo pulueris sedere debebas, non tamquam coruus in superliminari, & super fenestras crocitare, & tamquam buccinator scandalorum religiosorum ad inuisenda, & propalanda delicta, quæ erant occultanda, inuitare. TVR. In c. i. Michæ.

S. III. Redargutio, vbi scandala multiplicia à
Vindiciano asserta, impudentissimè allata,
& in publicum euulgata ostenditur.

H Abent nonnulli hoc vitij, ut omne suum Myrothecion (vniuersa scilicet pigmenta) in vnam orationem impendant. Eleusyna ita seruabantur, vt nec simul omnia panderentur. Habent quoque illud ciuitates, quæ spectaculorum, & reliquiarum ostentus gratia, statis annorum interuallis adeuntur, vt seruent in proximam panegyrim semper aliquid antea non spectatum. Putabat Vndicianus non fore admirabilem suam Philippicam, nisi vnica vice, vnoque capitulo effuderet suas omnes eruditionis opes. Hinc non contentus proposuisse in religionibus esse scandala graua, in hoc paragrapho multiplicitem inculcat, deinde eorundem publicitatem exponit.

Multiplicitates compactum dicit in vestibulo paragraphi *ne cesse esse augeri, ex multiplici laxorum lapsu.* En nouus Archita Tarentinus mensor

Seneca lib. 7.
natur 99.

VIN.

Hori in od.

Maris & terre numeroque carentis arena.

Si legas candide lector in fonte discursum Vndiciani, non te continere poteris, quin (æqui existimator) crepitaculum Archytæ hoc est vehementer garrulum, & obstreperum audiuisset, pronuncies. Erat crepitaculum inuentum Mathematicum, & in specie ex A. Gellio columba lignea quæ Mathematica ratione librata euolabat; vel ex Aristotele. erat genus æreum, quod pueris lustrantibus dabatur, ne quid interim ex vasis domesticis contingerent. sic duo præstare intendit Vndicianus, vt columba sublimetur, cæteri tamquam pueri eludantur.

Lib. 10. c. 12.

8. Polit.

Et quia non poterat Grauinianam doctrinam, imo & totius Ecclesiæ infringere, videlicet, *non esse quantumuis laxatam religionem, quæ non sit Ecclesiæ adiumento, & scandala plerumque oriri ex infirmitate, petulantia, non ex statu, quasi illud vsurparet Παραλόυμαι, id est vna lauabor in consortium Grauinæ se adiungit eius vtens suppellectili, nempe doctrina S. Theresæ &c. & in vno eodemque principio conueniens, tamquam ex vno, vt dicitur, & eodem lare, distinctionem affert (ex Nidero, Gueuara, S. Augustino) quod in religione quidam sint mediocriter boni, & mediocriter mali, quidam vero sunt omnino prauis, quales erant Sarabaita, quos deterrimum genus Monachorum vocauit antiquitas, sine iugo obedientiæ, discurrentes vagæ, ad quæcūque vellent, diuagantes. qua distinctione supposita Vndicianus Pardale exuuium induens ingenio vario, & vaser, e diametro se opponens infert. Non minus scandalorum multitudinè à Bellarmino deploratam, quia in vulgus nota, non sunt illa arca*

VIN.

na

na que mediæ sortis Regulares tolerant, vel excusant, atque in scandala operantur quod solent. neque facile capaces reddas edictis eos, qui animo sunt læsi propter sublimē professionis dignitatem, à qua perfecta opera iure ac merito expectantur, secundum illud Hierem. quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelerata multa? &c.

Hierem. c. 17.
TVR.

Ergo ne dum (dicit Vindicianus) sunt deplorata ea scandala, quæ in vulgi notitiam euenerunt, sed, & latentia eorum à quibus sublimis perfectio exigitur. Hic est computus Vindicianus. Sed nec cubito vel digito benè hunc numerum expendisti, distinxisti solum inter mediocriter bonos, & mediocriter malos, & omninò prauos regulares, vt delicta multiplicares super numerum, & mediocriter malorum & in excessu prauorum regularium, omittendo aliud extremum, scilicet regularium bonorum in excessu. Heus tu

ἀπρον λάβε κι μέσον ἐξείς

Summa cape, & medio potieris

Callidè aliud summum extremum omisisti, bonorum & perfectorum, vt numerosior mediocriter, & in excessu malorum turba apparet. Vidit Hieremias ex vna parte ficus malas valdè, & ex alia ficus bonas bonas valdè, extrema recensens: vnum tu solum extremum, nempe malorum in excessu posuisti, inter hæc duo extrema ficus intermediæ sunt, de quibus dicitur. *ficus protulit grossos suos*. Sunt autem, vt dicit Bernardus; *Grossi primæ quedam ficus prorsus inutiles, solum habentes speciem ficuum, nõ saporem, nec tam fructus, quàm futurorum quedam præsentia fructuum, quas & occidere necesse est, vt eis aliæ humano vsui, & aptæ succedant*, & tales præcipuè notat Bernardus esse superbos, & ambitiones, amantes, ait, primas cathedras, quæ velut grossi ficuum velociter sunt casuræ. Porro & hi mediocriter mali per ficus denotati ad veris amenitatem religiosi status pertinent. nã Bernardo annotante, ibidem, cum in Canticis Canticorum dictum esset: *Iam hyems transijt, imber abiit* [subditur] *Ficus protulit grossos suos*, quibus cadentibus stare facit Dñs alios pro eis & alter substituatur, cadete impio, ne destitutus Dei iudicio exitibus demeritis, & superbia, discat facere iustitiam, quia (exponente Bernardo) *in terra sanctorum iniqua gessit*, in Ecclesiasticis possessionibus quæ sanctorum fuerant vrbibus assignatæ, in domo Dei, nec videat gloriam Domini. Qui medijs mali & si cum illis publicis desertoribus Sarabaitarum nomine designatis, multi sint, mediocriter tamen boni cum perfectis adiuncti, non exiguum numerum constituunt, vt si non superent, æquentur tamen, quod sufficit, ne penè corruptus religiosorum status præsentium temporum ostendatur. Et quamuis in perfectionis schola, perfectio à professoribus omnibus cum sint in terra Sanctorum

Cant. 1.

Ber. in decla-
mationibus

Cant. c. 1.

Iob c. 34.

Es. 26.

Epist. ad Guelicm. Abbatem versus finem.

exigatur, sciat durus exactor, qui putat iam sic cucurrisse, vt comprehensisse putet, sic bonum suum tenere ex Bernardo, vt alius aliud tenentem non iudicet. *si quis accepit iam esse bonum, non inuideat melioribus, & qui sibi videtur agere melius bonum, non spernat alterius. Si qui districtius viuere possunt, eos qui non possunt nec aspernetur, nec emuletur, eos, qui possunt sic miretur, vt temere non imitetur: sicut. n. non licet his, qui maius aliquid forte vouerunt, ad id quod minus est descendere, ne apostateniur, sic non omnibus expedit de bonis minoribus ad maiora transire ne precipitentur.*

S. IV. Animaduersio, vbi Vindiciani vaficies retunditur, eo etiam titulo scandala propalando, quod ipsimet Regulares, ait, sua scandala euulgent.

TVR.
Hom. 4. in 1.
ad Theff.

Complures sunt (ait Chrysostr.) qui gaudent in malis, & corpus Christi diuellunt, magis quam milites qui lancea illud inci debant, aut quam Iudei, qui clauis perforabant. Minus illud malum erat, quam istud: membra illa, quae tum intercidebantur denuo coadunata sunt: ista vero auulsa, nisi haec iterum coniungantur numquam coniungentur amplius, sed manebunt extra corpus. Sic inuehitur in detractionis malum, praecipue effusum contra sacratas personas, Praelatos, adde (ex eadem ratione) Sacerdotes, & religiosos. Vnde quaerens cur peccantibus Aaron, & Maria contra Moysen, illa percussa sit, Aaron vero percussiois fuerit expers? eam rationem assignat: ne persona Sacerdotalis culpa ex poena innotesceret. *Nec mireris (subdit) si enim in externis dignitatibus etiam si mille modis quisquam incusetur, non tamen primum ad iudicium ducitur, nisi prius principatum deposuerit (vel degradetur) ne ille cum ipso opprobrijs pateat: multo magis in praelatura spirituali (statu Sacerdotali, vel religioso idem seruandum docet) quando vero (subdit) illam deposuerit, suae morte suae vita, tunc sane, tunc eo grauiore supplicio punietur, ne opus sit a nobis dici.* Vindicianus solus non caelestis fisci patronus, sed executor alieni operis, religiosos, quasi ad forum seculare proijcit absque degradatione, Dei non expectata sententia anticipans eius iudicium, vt cum habitu etiam religioso induiti crucifixionis patibulum subeant, & omnibus pateant & patiantur quale Christus Dominus percussus est hora tertia, scilicet a crucifixigentium linguis, qui hora sexta realibus clauis crucifixus est, sic exponente, & concordante Augustino euangelista.

De consensu euangelist.

Verum est quod nec Aaron absque castigatione relictus, verbis à Domino cum Maria acriter obiurgatus. sed vide solemnitatem

eatem oburgationis tres ad tabernaculum Moyses, Aarón, Maria iubentur exire, cumque fuissent egressi: descendit Dominus in columna nubis, & stetit in introitu tabernaculi vocans Aarón, & Mariam: quare non timuistis detrahere seruo meo Moysi? Quid ita? ut nec à Moysè ipso cui satisfaciendū, reprehensio audiretur, & quasi quodam velo, tegenda quantum fieri potest, insignium personarum delicta, ex nube illa monstrarentur. Honore (dicebat Chryostomus) potiri volumus non propter nos, absit, scimus enim ipsius visitationem, sed propter vos, ut quae à nobis dicuntur eo diligentius audiat &c.

Num. c. 12.
Chry. loc. cit

Solus Vindicianus sopitas lacrymas serens sic §. 4. auspicatur vncialibus litteris. Quomodo regularum defectus emulgentur & sic continuat discursum de notorietate scandalorum dicens. Cardinalis religiosorum scandala dixit omnibus nota esse.

VIN.

TVR.

Ad theatrum, non tabernaculum multas, non velo scenam tegens, sed rumpens, ut defectus notorij ne dum ostendantur, sed succinenter, imprudenter scandala pandendo, vnde maius semel potest scandalum, nam & in theatro cum ostentarentur Deorum facinora magis ad similia perpetranda incitabantur dicente August. quod omnes caloras tantum deorum, ut exasibido per puleris, feruenti, ut ait Persius, vincta veneno inuiscentur quid Iuppiter fecerit, quam quid docuerit Phao, vel censoris Cato sic Gentiles arguebatur suorum numinum delicta in scenis ludis publicantes, incentiua vitiorum, & scandalorum magis suis populis praebuisse.

Lib. 2. de Ci.
uit. c. 7.

Magnum vero te facturum putabas, quasi puluere Olympicum colligeres, ut euehereris ad Deos, si Grauinæ in stadio eurrentis cursum impedires, in illo serupulo iniecto, de inducione quam adducis, quod nec à reis, nec extraneis, nec domesticis potuerunt iactata scandala manifestari, & tu modestus obliuis Grauinæ illudis dicens, discursus Grauinæ à Tertulliano mutatus, à Tertullianica efficit grauitate.

VIN.

TVR:

Nihil moratur Grauinæ si grauitatis Tertullianicæ non attingit felicitatem, gaudet tamen quod in eo discursu grauitatem Tertulliani sit innotuit. Ille hypothetico em hymenarū vel inducione, Gentiliū opponat ora, & infanticidia, & alla delicta canis tenebris digna obijciētibz Christianis, ad sacras vigilias confluentibus, silentium imponit, querendo [à quibus illa delicta obiecta potuerunt, non ab ipsis reis, ergo vel à conscijs initiatis, vel extraneis. Non initiatis, exigente mysteriorum formula, ut recitentur. Extraneis si velint reuelare non possunt, quod ignorant, superest ergo ait Tertull. si nec à reis, vel conscijs, quibus adde domesticos, nec ab extraneis in lucem venire potuerunt, quae delicta in Christianos, vnde ad solam famam vagam, fluctuantes, quae nec cum bono, aliquid afferunt sine vi-

In apolog.
cap. 6.

tio mendacij est, addendo, minuendo, demutando de veritate, recurrere necesse est; ad quam sapiens non currit ne credat incerto.] Grauiam vero eodem prorsus discursu, isdem poene verbis, & virgulis vsus est quibus Tertullianus, hac sola differentia, quod vbi de toto Chrystianorum coetu ille loquebatur, hic de religioforum ordinibus.

Quid ad hæc Vindicianus, vt ne dum Grauiam sed argumentationem Tertulliani effringat?

VIN.

Mat. 10.

Respondeo ait Saluatoris ore: nihil est opertum quod nõ reuelabitur, & occultum quod non sciat. neque ad ista necesse est, vt vltima mundi facta expectemus: scandala se ipsa produnt, quia raro sine sodali perperantur: etiam furta & sacrilegia celerius produntur quam auctoribus gratum sit. Quam prope a Harisai mulierem in adulterio comprehenderunt, & in templum pertraxerunt. Quis Moysis homicidium prodidit eiusque famam usque in Regiam deportauit? Quis Rebecca indicauit, que in secreto cubili Isaac ab Esau postulauit? quem in corde consilia, contra fratrem idem Esau agitaret? nouit ipso Grauiam, nihil inter homines diffidius celari, quam vitia propter immensum alijs detrahedi pruritum, & vt sua quisque delicta, aliena culpa excuset.

TVR.

Hæc ille alia inductione inductionem Tertullianicam potius quam Grauiam oppugnans. Itaque tota controuersia hæc est inter Grauiam, & Vindicianum. Grauiam docet quod regulariter occulta delicta non nisi ex dictis modis cognosci possunt; non tamen negat quod Tertullianus ibidem inculcauit.

In Apolog. lxx. cit.

Bene autem quod omnia tempus reuelat ex dispositione natura qua ita ordinauit, vt nihil diu lateat &c. hoc est Pamelio interpretare, omnia reuelat dies, neque est quodcumque tam occultum quod temporum vices ALIQUANDO non explicent; Vindicianus vero indefinitè, & absolute loquens, nihil excipit, nullum delictum quin in lucem veniat excludit. In hac questione huiuscemodi ratiocinatio summam disceptationis absoluit. Secundum Vindicianum omnia delicta, & pro omni tempore produntur. Ergo quæcumque in cubilibus, & impudicitijs patrantur, manifestata sunt in conspectu Solis. Secundum Grauiam demente Tertulliani [non omnia & semper occulta in lucem produnt] ergo non sunt multiplicanda a aperto ore regularium delicta, vt præter notoria quæ rariora, & pauciora, in vulgus effertur, illa, quæ mediz illius sortis homines perperant delicta, de quibus a parte confessus est Vindicianus s. præcedenti, quod in vulgus nota non sunt illa arcana quæ mediz sortis regulares tolerant, vel excusant. Itaque proponit Tertullianus. [Non omnia delicta occulta nisi raro in publicum produnt]. Assumit Vindicianus [in vulgus nota non sunt illa arcana quæ mediz sortis regulares tolerant, vel excusant]. concludatur pro Graui-

na [ergo non omnia alia delicta propalantur, & omnibus nota immerito afferuntur.

Sed ne Vindicianus tamquam gallus gallinaceus post pugnam suam sibi victoriam decantare videatur, inductioni suae respondendum, ut unusquisque videat vitreas esse eiusmodi ratiocinationunculas, non Gordianos nodos. Quod dicit de Salvatore dixisse: *Nihil est operum nisi quod vendetur.* iam pridem mouit difficultatem Hieronymo, quomodo hoc cum multa fiant peccata, quae non manifestantur, & respondet [id intelligi de peccatis reuelandis in alia vita] cum Hieronym. consentit Hil. & Beda, & Vindicianus dissentit dicens, non necesse esse ad ista ut vltima fata expectemus. Alij Patres ad virtutes id extendunt, ita Chrysofost. vnde Ioseph velut adarter habitus, clarus factus est, manifestata est innocentia eius: Moyses quasi homicida fugatus, factus est dux populi gloriosi, & ad propositum litterae citatae A postulis praedicatur solum peccatum, sed mox ad manifestationem virtutis eorum subditur: *nihil operum &c.* hoc est Chrysofostamo interprete, *tempus quod obumbrata omnia declarat ac detegit, & illorum aduersus voramentis redarguet, & virtutis vestrae splendorem accendit,* quasi dicat Dominus, ait S. Thom. *ne timeatis si non sit, im patet veritas vestra, tamen posse patere,* consonat reliquorum Patrum & interpretum chorus. Theophilus Erythim. &c. Vindicianus autem neminem citans ad suum intentum, Salvatore dictum extorqueat. Mulier illa adultera publicata, quia in adulterio deprehensa, ut non posset se excusare ex rei euidencia, ut interpretatur S. Thom. & Vindicianus, notoria euidencia facti, assumit ad probandum occultum. Moysis homicidium palam factum est, non ut delictum & peccatum, sed potius ut virtus publicata in defensione iusta Aegyptij, ab eo met qui liberatus, liberationem promulgauit, secundum multorum PP. sententiam. Rebecca vero dum dicit *audini loquentis Isaac cum filio suo,* alio nuncio opus non erat: vel fama, ut domestica, & familiaria cognosceret, licet nec opus fuit aliunde cognoscere machinationes Elau contra Iacob, cum minz praecesserint, quas frequenter domestici inter domesticos lares deprehendunt. vnde & Rebecca dixit: *Ecce Esau frater tuus minatur tibi mortem.* Mirum est quod eiudem Rebecca alterum factum tacuerit Vindicianus ex eodem lib. vbi dicitur de Abimelech, quod: *vidit Isaac vocantem cum uxore sua Rebecca:* adeo enim sinistra omnia interpretatur, ut fortasse cynicam expositionem meditatae protulisset cum Iudaeis de ioco maritali, quem tamē ita, & ad lucem Solis exercuisse Patriarcham, inuersimile est, & commode Iulus ille iocus festiuus, qui solet intercedere inter propinquos intelligitur communiter ab interpretibus.

Scit Grauius, subdit, nihil inter homines difficilius calari quā V. N.

Simile discursum lege in Aug. 1. de ciuit. c. 13.

In eum locum Matt. 10.

Hom. 25. im- per. in Matt.

In eundem locum Matt.

In c. 8. Ioan. lect. 1.

Genes. c. 27

Genes. c. 26.

TVR.

villa, propter immensum detrahendi pruritum, & excusationem delictorum] Sed in hac re datur gradatio, vt alij præ alijs sint cautiore, vt delicta etiam ad Tribumalia deducta, vbi interueniente morte punirentur, iam non plestantur, & ficta & imaginata morte disparente reo, substituto cadauere alio simulachri vni referente, vtrâ non exigantur. *Mena menstruis fluoribus* (vt docet August.) *presidere dicta est* Gentiliæ, hi enim iuencula matura viri aptæ indicia ipsius comites eî eodem; Dea Virginensis cum matre Prema, & Deis Subigus, & Partunda ad quod tot conueniunt (ait August.) *non ut eorum presentia cogitata maior sit cura pudicitia; sed ut feminae sexu infirma, nonnitate pauide illis cooperantibus, sine ulla difficultate virginitas Zona soluantur, adeff Subigus, vt viro subigatur, Prema, ne se commoueat, comprimatur. Parsitur humilitate verocundia etiam si inter coniugatos, cetera peruegat concupiscentia carnis & sanguinis, procurato secreto pudoris. at hic adeff nimum turbati quando para nymphæ quoque discedunt. Sed si in illicita copula adessent tot, quot illicita nuptialæ presentes est fabulata gentilitas, ex tot personis non possent occulteri facinori consentientes. Mena ex sua dexteritate euadere conaretur, quæ sicut initio mestrurorum fuit curiosa exploratrix destorandæ virginittatis, sic intra generationis intimæ concuittates sanguinem præparando, maxima dexteritate latitaret, vt si cetera turba deprehenderetur, ipsa Mena etiam si quæreret uel fugeret, vel absconderetur vt amplius non inueniretur.*

VIN:

Canina rabie inductionis Grauiianæ Vindicianus egreditur rationem. *Reus ait se ipsum non prodit.* distinguit Vindicianus id verum effectum intra iactam teli se conspiciit, cum vero extra periculum est cõtrariu audet, & exemplificat de S. Ephrem incarcerationato multa narrante, & ab alijs carceri mancipatis similia audiente, item de illis in Præto spirituali sibi inuidm facinorose consientibus, & vt ordinibus omnibus scœura vulnera imprimeret, tale profert Axioma. *Quid vobis hodie vltatiur tam religiosis quàm secularibus, quàm vt petulantias suas olim in contubernijs, inter liberalia studia commissas gloriabundè prædicent.*

TVR.

Sint tales religiosi quatis calamus Vindicianus denigrat, non nisi extremæ demetiæ est asserere tot millia hominum per orbè dispersa, in pari iniquitate cõsentire. Si pueri vel adolescentes im, puidiim similes iactationes labantur, maturi certè & seniores quibus stabile iudicium grauitatem confert, eiusmodi gloriatio nes abhorrent. Si vnum cœnobium in hoc desiperet, cœtera innumerabilia stulta esse non possunt. & si vna vel altera Prouincia prudentia caret, cœteras omnes habere intelligentiam recti conuenienter asseritur. A deo ne tam perditæ mentis existimantur religiosi, vt cū secularibus illis æquantur qui gloriantur, cū

malè

matè fecerint, & exultant in rebus pessimis? Grauis certè cen-
sor, & aq̄uator Vindicianus hoc tempore quò ab hostibus fidei
religionum nomen profcinditur, prodijt. id agit, etiam si non in-
tenderet, dum mores religiosorum pares secularium delictis fa-
cit, vt licentiosius statum religionis impetant Nouatores, dum
audiunt eundem etiam à professoribus ex moribus tam detesta-
bilibus posse impugnari. Et quando Vindicianus intentum
obtineret, hoc maximum præceteris delictum arguendum
quod eo tempore potissimum id opus aggressus, quo Nouatorù
odiosa crudelitas in religiones in professorù mores & vitia de-
bacchatur. Nò putet, ab eis p̄pterea, ex ista inculpatione, beneuolè
tiam captaturum, vt ad ouile Dominicum reducat, sed potius ab-
ducatur, deridebunt enim hominem vel pari morbo laborantem,
se alijs medelam præparantem, reducturum alios ab errore, ipse
directione indigum, & eruditurum alios in via Dei & charitatis
perfectione, cuius ne scintillam se habere monstrauit, dum fictus
professor, dilectionem proximi extinguere nititur, & vbi religio-
forum (quam seruant) viuendi rationem redarguere voluit, ine-
ptus, vanus, ridiculus apparuit, quia grauis Consultor utilitatis
alienæ, propriæ non consuluit, & alienorum defectuum reprehē-
sionem suos non respexit, & non modo quid oppugnaret, sed etiam
quid loqueretur nescire ex his ratiunculis apertè monstrauit.

Ne autem conqueratur Grauinam impugnationem eius effu-
gere velle talem accipiat, eiusmodi impugnationis solutionem
videlicet reum religiosum se ipsum non prodere vt in plurimù,
& frèquenter, nam vel id fiet iudicialiter, vel extraiudicialiter,
& hoc vel cum bonis, vel illis malis mediocribus intra septa ce-
nobiorum, vel extra claustra cum secularibus: Iudicialiter, pe-
nam timens malus ille religiosus Eleusyna secreta reticebit. Ex-
traiudicialiter à bonis catebit, ne rubore perfundatur, vel su-
perioribus à syndicis deferatur, si malis reuelabit, illi digna ta-
li olla copercula, nec sumus delicti exhalabit. Hypocrisis po-
tius peccatum, quàm iactantiæ religiosi facinorosi incurrrūt, vn-
de per Lamias & Hericis designantur, ait Greg. si quidem in
prima facie quod ostendunt, *quasi ex ratione sanctitatis est, sed* 3. MOR. C. 24.
bestiale corpus est quod sequitur, quia valdè iniqua sunt, quæ sub
specie boni moluntur. Hericij vero videntur, *quia quo initio pec-*
ccator accesserat (caput) videtur, pedes Hericij conspiciuntur, quia
quibus vestigijs nequitiæ sit perpetrata cognoscitur, & tamen
adductis repente excusationibus, malitiosa mens introrsus pedes
colligit, quia cuncta iniquitatis suæ vestigia abscondit. Caput
subtrahit, qui miris defensionibus, nec inchoasse se prauum ali-
quid ostendit, & quasi sphaera in manu tenentis remanet, quia is
qui corripit, cuncta quæ iam cognouerat subito amittens, inuolutâ
intra conscientiam peccatorem tenet, & qui totum iam deprehen-
dendo

dando viderat, tergiuersione praua defensionis illusus, totum pariter ignorat. Vindicianus dexter hos Hericios vt se ipsos prodant confidit. Quod si extra claustra cum secularibus inter liberalia studia commissas publicè prædicent culpas, nonnulli ijsque paucissimi, annumerantur hi cum ijs, qui non repentina concupiscentia superantur, sed qui in culpa ex consilio & electione ligantur, & cum ijs de quibus dicitur *peccatum suum sicut Sodoma p. nec absconderunt*, nam ait Gregor. *præcones sui sunt, & de reatu suorum criminum etiam semetipsis iudiciibus conuincuntur*: alij tamen sunt, delinquentes, qui nec præteritas culpas recentent. etiam si mali sunt. *vt si esse mali non metuant, erubescant saltem videri quod sunt. plerumque enim culpa dum absconditur effugatur. quia dum mens erubescit videri, quod tamen esse non metuit, erubescit quandoque esse quod fugit videri.* Innocentiores vero qui in liberalibus studijs prauos mores cum contubernalijs & conuictoribus, non hauserunt, & fuerunt (vt ait Nazianzenus) *velut fluius per mare dulcis fluens, aut animal in igne quo omnia consumuntur satiens, vt ipsi* (ait cum Basilio Athenis) *inter equalium greges eramus*; nihil sordidi habent, quod recentent, cum non ignobile sodalium intercesserit, quod vel pœnitudinis, vel iactantiz ministret argumentum.

Bl. 3.

3. p. curæ
past. cap. 31.Nazian. orat.
in funere Basil.

VIN.

Alterum membrum impetit Vindicianus. dicens. *Domesticis narratoribus Grauinam fidem derogat.* & multis exemplis ex S. Gregor. & alijs desumptis, recententibus religiosorum delicta à domesticis descripta, in crimen Grauinam adducere nititur, quasi, ne dum hæc, sed vniuersam historiam Anachoretarum, & Ecclesiastica monumenta destruentem. *quia ab illis scaturit quibus Grauina assensum perhiberi prohibet.*

TVR.

Quis vniquam somniare potest Grauinam id somniasse? Non domesticis narrationibus fidem abrogat Grauina, maxime quæ de viris sanctis scribuntur, vel si quorumdam malorum domestica facta ab iisdem suppresso nomine, nota tamè, cum nomine, ad posteritatem transmittantur, ad perfectionis, & spiritualis profectus, exemplum. mille in Gregorio, & alijs recententur. Sororem laudans dicebat Nazianz. *domestica predicabo, non tamè quia domestica ideo falsa, sed quia vera ideo laudabiliter, vera autè non modo quia iusta, verum etià quia nota.* an idem seruasset Greg. si aliter domesticorum facta mala recentere voluisset? demus verè tunc dicturum, nec laudabiliter nec iuste dixisset. vnde ibidem præceptum dat, *vt laude digna laudibus efferamus, vel silentio digna, silentio transmittamus.* Cum ergo domesticis religiosi domestica religiosorum delicta pandunt, quod digna silentio foras transmittunt, vel maligni bona facta prætereuntes vel interpretantes scandala propalant, cum Dei leges, paterna instituta

Orat. in laudem,
Gorgo.

instituta transgrediantur, ne religionis defectus ostententur, in hoc impij dum vulgare habendi sunt, & à causa bonitatis, & veritatis & fidelitatis cadentes, indigni sunt, vt fides adhibeatur, qui nec Deo, nec religioni, nec pudori seruant fidem.

Sed in isto, ait argutus Vindicianus, aut isti falsa referunt, aut vera. de prioribus, iam constat boni viri officium. Cogitatio stulti peccatum est. Posteriorum repulsa difficilis est, si enim lassus vulnera sua pro testibus ostendet, si expertus animam salutiferae dispendia deponat, si opem, non vindictam, si regulae astrictiorem non libertatem postulet, si indicia prudentibus, non spernenda super aliorum dissolutione exhibeat, nescio quid scrupulorum Grauinam inducere possit. Nec Visitatorum, ac Reformatorum potestrema industria est, vt de statu loci, ac rerum à domesticis certiores fiant.

VIN.

Prou. 14.]

Non verat Grauina, saluo tamen correctionis fraternae ordine, quin à domesticis accepta delicta, Praelatis atque etiam Visitatoribus pandantur; eoque praetermisso, grauiissima illa quae in perniciem communitatis machinantur impij, quibus interest, denuncientur. Prohibet tamen ne secularibus, quae silentio obuolunda, pandantur, quod si pandantur, cum contra charitatem & iustitiam pandantur, parum etiam domesticis, vel nihil credendum: vt si credant talibus facinorosis quos terra non capit, se ipsos sensibus spoliare, rationem abdicerent, dum alienis erroribus credunt, rationabiliter enim suspicari possunt alios in consortium sui tales detractores rapere velle, quasi solatium habituri de iniquitate, & facinore alieno. Vt quid ergo restrinxit Vindicianus Grauinam mentem, quasi correptionem morum à Praelatis & Visitatoribus auferat? Quis negat ex iurgijs partium, veritatem ad eandem peruenire? quis minus aptos esse discipulos ad denunciandum pronunciauit? si discreto Praelato nuncientur, agnoscit Turtur locum Gregorij quem adducis, vt mali etiam Deo, hac attestazione famularentur cuius operibus ipsi resistunt. Statum quae rationis immutasti Vindiciane, vt robusta rationatione euinceret, quod nec à reis nec extraneis, nec domesticis scandala mundo, non Praelatis euulgata, vt expositum est, tanta fecunditate, & felicitate euulgentur.

TVR.

Ad vulgi rumores quod erat vltimum membrum discutendum propterea, vt secundum ordinem Apologiae tuae verba consequamur: ais ergo. *Vulgi rumores Grauina omnino explodit.*

VIN.

Mérito explodit (rationibus à Tertulliano adductis) vulgi sensum Grauina, sicut enim afficitur vulgus, sic & loquitur, & secundum affectum dicentibus & narrantibus credit, addendo vel detrahendo vel transmutando, & quale ipsum est, tales cupit maiores, & directores morum, vt habeat in illis quod reprehendat. sine delectu ex Plutarcho *alium diligens & suspicius*

TVR.

Plut. in prae-
cep. Polit.

vulgares homines, alium inuisum habent, & fastidiunt quasi
pragnates mulieres, talis eorum inconstantia, quae absurdè appe-
tentijs laborant, & quae nauseant, lapides, falsa, atque eiusmodi
cibaria frequenter appetunt, paulo post expuunt ea & auersap-
tur: plura de hac re locutus saepe S. Chryostomus. Sed si ab
his refugit eruditi, à Luciano patitur doceri, *Vulgus ait, eiusce
ut plurimum est natura, ut cum res cauillatione, ac maledicentia
agatur, gaudeat, praecipue cum ea quae absolutissimae esse videntur
mordicus arripiuntur: quemadmodum olim gaudebat cum Ari-
stophanes, & Eupolis irrisoris gratia Socratem bene in se quam
introducerent, comediasque absurdas quasdam de isto commenta-
rentur.* ita in scaenam introducere in triujs, & comitis religio-
sos delectantur curiosi, eorumdem sapsum exploratores, ut scri-
psit August.

Tr. dial. Pisc.

Ep. 137.

Prosequamur verba paragraphi, ut appareat voluntatem ca-
lumniandi, artem vero dissimulandi Vindicianum, non habere.
Ad hominem ergo format argumentum contra Grauinam, do-
centem ordinem Patrum Theatinorum ad cleri reformationem
datum: Illico in hanc formam struit syllogismum: *Vnde fama
de cleri corruptelis prius emanauerit. Non à sapientibus: quia
nouerant crimè & damna deordinationis. Nouerant Ecclesiae digni-
tatem etiam in indignis ministris vendam, minimeque hãrti-
cis obloquendi & sciendi ansam esse porrigendam ergo à ple-
beiorum mussiandi, & criticandi licentia; rumor in insaniam
accreuit, ut intelligentiores cogerentur manifesta flagitia notare,
at horrere, deplorare, & pro supplicijs, & correctione illorum arde-
re suspirare. His denique superuenerant cordati viri, & opti-
mam in Clero reformationem aggressi sunt.*

VIN.

TVR.

2. 3. q. 184. 8.
in c. & ref. ad
vltimum.

At longe dissimile est, quod affers Vindiciane, & quae longo
verborum circuitu adducta inter se ita coherere putabas, ut nec
vno puncto distarent, quae longissimo sunt interuallò discreta.
Hac est differentia inter religiosos ait S. Doct. quod, *in statu re-
ligionis est maior difficultas (bene viuendi) ex adultate operum,
sed in his qui in seculo viuunt qualitercumque, est maior difficul-
tas ex impedimentis virtutis, quae religiosi per omnia vitauerunt.*
inde facilius Clerici in peccata labi possunt: casu degant in me-
dio Babylonis, & ne dum sapientes, sed & domestici famuli, &
ancillae, vicini & cognati, eorumdem vestigia obseruant, ut quae
delecta quamuis secreta committant, mox palam fiant in vicinia
& urbe, propterea Hieronym. clericum admonerebat, quae suspi-
cionem aggenerare poterant, praecidere conaretur, praesertim
inspecta summorum consortia deuitando. *Quia cuncti in publico,
re in agere rursus, & ratores, & vniuorsos quotidie lacerant, si
contra dispositum fides cum feminis habitare contendit, ne solus
cum iisdem alloquatur thond. ne rumtgerati linguis te laceran-
tibus*

Ad Ocean.
t. 8.

tibus maculent, alienam enim cupiunt vicini discurrere vitam, non suam. Inde si labantur facilius, quam lapsus religiosorum innotescunt. Et sicut facilius Sarabaitarum crimina innotescere poterant, quam Cenobitarum & Anachoretarum, nam hi in urbibus nullius adstricti magistratui uiuebant, ita cum facilius possit esse lapsus clericorum quam religiosorum, facilius delicti fama potest euulgari.

Et ut monstret Vindicianus quantum in scholis profecerit, qui *συγγραφεὺς ἀγχαμματος* procacitatem disertitudinem & male dicere omnibus bonæ conscientie signum arbitratur, adhuc inculcat publicationem criminum, non ex sapientum sensu, sed ex maiori, vel minori notitia vulgi metiendam.

Ex Hieron.
ad Russ.

Vulgi enim ait sensus, & sermo ex rumore facit famam, rumor autem a familiaribus prodit, quum in presentia delinquitur; ita enim comparati sunt, ut cognita silentio inuoluere nesciant, & subdit. Quotus quisque autem regularium consuetudine gaudet, qui ioco, vel scandalo, vel vindicta vel sui purgandi libidine incitatus, quicquid oculis, vel auribus usurpauit, non inter suos familiaris liberalissime effundat: hi rursus in alios disseminant, itaque in publicum arcana queque claustralium emanant. Tantum eorum insipientia proficit, qui a familiarium oculis, que nocere possunt, non remouent, & adhuc queritur cum Moysē: Quomodo palam factum uerbum istud?

VIN.

Vere quæ dicebat Hieronym. Ruffino tibi adaptari possunt Vindiciane. *Apertè accusaberis; ut qui laudantem respicit, sentias criminantem* laudauit sacros ordines, & excusauit Grauna ex omnibus religionibus lapsos & laxos; excusationem criminariis, arguis merito à Grauna arguendus, si non fortius te accusares, quā tu ipse qui hæc ab omnibus arguenda describis. Sic putas oculos nostros perstringere, quasi omnes regulares tui inuidios putes, & aduersum medicum medicamenta afferentem recalcitent. Non possunt salmen eloquentis dicacitatis tuæ amplius ferre, vnde certatim omnes te opprimere necesse esset, ne si semel in tali dicendi genere Philippicum obtinueris principatū & in reprehensionis arce steteris, cunctis nobis, nec pro veri defensione aliquid mitire liceat.

TVR.

Ad famæ originem iterum regrederis, & ubi de populi & vulgi sensu sermonem fecisti, ad cordatos, & sapientes transis dicens. *Ad certiore[m] ueritatis indaginem, fama augete[m] impelluntur. Sic deprehendit Apostolus dissensiones Corinthiorum: ex parte credo, ex plurium, scilicet relatione, & conditione eorum in quibus non dum imago Christi plene effloruit.*

VIN.

Sed hæc licet vera sint, superuacanea sunt, neque negamus ex fama diligenti examinatione discussa à uiris sapientibus ueritatem indagari, plena sunt archiua omnium tribunalium, actis reo-

TVR.

rum, qui è rumore, & fama indiciati, legitimis postea probationibus conuicti, detecti, multati. Sed passim velle vulgo aures præbere de religiosis obloquenti, leuitas est non vulgaris, cum intelligere debeant, quam mendaces scèpissimè deprehendantur populares clamores, qui in bonos quòque ac perfectos effunduntur. & plerumque non de bonorum numero tales famigeruli existunt, sed de illorum consortio, vt in simili cum Lactantio discurrat, *qui vias obsident armati, maria prædentur, vel si palam grassari non licuit, venena clam temperent, qui uxores nacti, vt doter earum lucrentur, aut maritos, vt adulteris nubant, qui natos ex se pueros, aut stragulent, aut si nimium pij fuerint, exponant, qui libidines inæstas nec à filia, nec à sororo, nec à matre, nec à sacerdote contineant, qui aduersus ciues suos, patriamque coniuvent, qui neque equitatem timeant, qui denique sacrilegia committant, templa expolient, & vt que lenia sunt atque iniusta dicamus, qui hereditates captent, testamenta supponant, iustos heredes vel auferant vel excludant: qui corpora sua libidinibus prostituunt, qui denique immemores quod nati sunt, cum feminis patientia certent, & infandam corporis sui partem contra fas omne polluant, & profanent, & quod deterius est, si qui sunt principari cupientes, nec vitæ suæ parcant, & extinguendas publicè animas vendant, & si ad sedendam & iustitiam administrandam assumuntur, aut immeritos perdant mercede corrupti, vni noxios impune dimittant, qui calum quoque ipsum beneficijs appetant tamquam eorum mobitiam terra non capiat. His ne credit Vindicianus delatoribus, criminatoribus non esset hoc aliud nisi detractionem ignem accensum, credulitate tamquam oleo pacere, & vulgarem authoritatem eleuando, efficere, vt accensa pyra in maiorem flammam assurgat.*

VIN.

Ecclesiast.c.

37.

Hanc rationem quasi præoccupare Vindicianus visus est, dū non quorumcumque, sed proborum virorum delationes attendendas pronunciat dicens, *Anima viri sancti*, ait Ecclesiasticus *enunciat aliquando vera, quam septem circumspectores sedentes in excelsum ad speculandum, subdens, Quis hoc loco nomine sancti veniat, Grauius considerationi relinquo. Certò solos sapientes inde non exculpet, quia veritas equè in simplicium pectoribus bo-*

TVR.

Attendantur eiusmodi delationes ad correctiones ordinatæ, non ad confusiones proximorum machinatæ. & cum prudentia, nec omnibus fides accomodanda, nam aliquando (decipi enim & ipsi possunt) dixit Ecclesiasticus: *anima viri sancti enunciat aliquando vera* [metaphora est deducta à speculatoribus, multo ties enim cōtingere potest quod quis simplex enunciet imminētes hostes, quos prospicere nō potuerunt ij qui sapientes, & ex officio positi sunt ad speculandum. Si mysticè id interpretemur

prouida

prouida sanctorum hoc est iustorum discretio denotatur, nam ex Greg. sanctorum prouida discretio dum sollicitè circumquaque respicit in altum posita, priusquam veniat culpa, d. prehendit, eaque quo vigilanter prænoscit, eo fortiter declinat. Hinc Abacuc ait: super custodiam meam stabo &c. prouidet, ait idem, primo, ne mala quelibet, secundo ne bona incautè faciat, & recta facta sibi subiciat ne erumpat in elationis vitium. Quia vero per incursum mala nascuntur, putat Grauina, còsulto appositam istam particulam [aliquando.] Talis ergo anima ad speculationem huiusmodi habilior, est ex prudentia infusa, quàm decem sapientes eadem vitia, ne irrepant, speculantes. Sed sciat Vindicianus, quod sicuti sunt speculatores boni, siue practici, siue speculatiui sibi & suæ salutis intendentes, sic et prauis speculatores & practice, et speculatiue & sicut iusti in Sion speculantur, ita impij in campo Senaar, turrim Babysonicam contruentes, speculantur, in terra Senaar (ait Gregorius) habitant, qui positi non in celsitudine virtutum, sed in planitie vitiarum, & detractionum morsibus proximos lacerant, & in ociose vite volutabro iacentes, infamia sue circumquaque fœtorem extrahant. Quorum dentes tunc omnipotens excutit, cum illorum facta simul, & verba confundit. Vnde per prophetam scriptum est, dentes peccatorum contriuisi. iidem vt fabricentur turrim, tamquàm speculam ad censurandos defectus, de lateribus ciuitatem edificat, quia qui terrenis dediti sunt, voluptatibus carnis inseruunt, de fragili materia mentis mutationem attollunt. Cœterum qui contempta terrenarum opum cupiditate, & carnalium visa abdicatis illecebris, per opera sanctitatis, virtutum in seipsis sanctificationem accumulunt, hi profectò lateres in lapides mutant, & neque in arena mundane confidentie spiritualiam structuram exigunt, sed in petra fidei, quæ Christi est, atria nulli excidio obnoxia ad similitudinem Euangelicæ illius parabolæ constituunt, tales nimirum rectè cum Esaiâ possunt dicere: lateres ceciderunt, sed quadris lapidibus edificabimus. Vindiciani considerationi relinquatur vt enigma dissoluat.

3. mor. c. 39.

In ps. 7. poenitentialem.

Psal. 7.

Esaia c. 9.

Quanto igitur prestasset, Vindiciane, humiliter fateri nulla exceptione, scandala quoscumque cœtus inuadere, & scandalorum auctores nullo modo communitatem loci dei, sed solos, & ipsos, quàm superba exceptione excludere quos volueris; vt ea discretionem, in alios debachandi ordines licentia præberetur. Nullus est Vindiciane viuens, qui non peccet, & in aliquo reprehensibilis, non sit. Facilius verò persequi, quam assequi, conuiciari, quam imitari, impugnare; quàm se ipsum emendare. longè procliuus est (dicebat Dio) alios reprehendere quam sibi ipsi moderari, facillimeque fit, vt qualium rerum causa alios homines peccata dignos iudicant, has ipse eadem admittant, vt argumentum, quod

Dio lib. 36. Hiit. 4. 1 v

fit propter quas alios accusant, has ipsas adesse, inde Martialis perbellè in consimiles censores scripsit.

*Istam amen mala sunt, quasi nos manifesta negemus.
Hæc mala sunt, sed tu non meliora facis:*

C A P I T I S O C T A V I

*Animaduersiono, ubi dicacitas Vindiciana deprimi-
tur imponendo Turturi, fatalem necessitatem esse
ab eo introductam, ut quisquis Regu-
larium ad disciplina remissionem
adaectus, excusationem de-
formationis præ-
texat.*

TVR:

In arte Poet.

Endibili vino hederæ suspensa vel lau-
rus nihil obest, vel circulus, sed offi-
cit quandoque dicente Lyrico.

*Multa fidem promissa leuant, ubi
plenius æquo*

*Laudat venales, qui vult extrude-
re merces.*

Adeò tuas, & tuorum (vt fingis) cli-
entum merces eleuasti, vt ad solas apo-
thecas spirituales eorum adeundas
inuitares, vt ex nimia earum lauda-

tionem, & aliorum officinæ depressiõne, omnem tibi fidem adime-
res. Vinum aqua mixtum esse in religionibus omnibus proba-
re conatus es, tuorù verò quos fingis clientù merum, & meracis-
simum; & vsquè ad raucedinem conclamas, vt transeuntes viâ
ad eos solum diuerterent, nunc iterum arterias inflas, & clamas
adhuc ad tuum intentum finem maledicendi, & deprimendi
alios dicens.

VIN:

*Ludens, an serius Grauius laxis regularibus gratissimam ope-
ram præstitit, quando columba lacrymas nescio qua vetera scendi*

ip

in ordinibus necessitate, sistere, & comprimere nititur. si enim annorum progressu velut cætera in humanis, communi languescendi illuue senescere, atque deficere debent, promptam habebunt tepidi quique, et dudum laboribus fessi, excusationem, quod, amplius æstû & pondus dici sustinere nequeant. Quorsum ergo ordinum reformationes? Quorsum S.S. DD. seueritas, qui unanimiter statuunt, in via perfectionis numquam subsistendum esse, numquam retrospiciendum, numquam momêto tenus voluntatem proficiendi abijciendam? & cautiorem Grauina dicit Riberam [Quare cautiior Ribera negat ordinibus regularium emitti, quod in Ecclesia Dei necessarium est; in sapientiam bonos, & malos congregent, quia regulares, inquit cælumen, & stellæ in cælo fulgere debent. & cœcludis. Sed Grauinam in hoc errore supra modum sæcundum audiamus. hæc Vindicianus] Serio, non ludicrè Turtur locutus est, quia sincerè, & orthodoxe, non regularibus peccandi habenas laxans, naturæ lapsæ conditionem intuendam exhibuit, vt deficientes à regulari disciplina, confugerent pro socordia superanda, ad gratiam Redemptoris, stantes aliorum malo edocui feruentiores fierent, & cautiore. Vindicianus ludere videtur, dum imponent ex Grauiniana doctrina columbæ lacrymas fisti, religiosos tepidos promptam accepturos excusationem, quod iâ veterascentes, & tepidi ex annorum progressu (vt fit in cæteris rebus humanis) amplius religionis æstû, & pondus sustinere nequeant. Nec in via perfectionis sistendum, & ad perfectionem tendere debent, nam & si imperfecti aliqui accipient excusationes pro peccatorum defensione, non deerunt qui miserijs obruti ad liberatorem exclament: *De necessitatibus meis erue me Domine.* Certè ludere videtur Vindicianus, dum ex doctrina clara, & probata alios censet ædificari in ruinam, & censura erroris serio agentem ferit tamquam luderet. At dicente Salomone: *sicut noxius est, qui mittit sagittas, & lanceas in mortem, ita vir qui fraudulenter nocet amico suo, & cum fuerit deprehensus dicit: ludens feci.* multò magis ludit dum imponit Grauinæ dixisse [in religionem admittendos bonos, & malos] numquam enim dixit, sed in religione malos esse permixtos bonis.

Videmus ergo Vindiciani ludum, dum eludere Grauiniana argumenta laborat, & eludendo ferire, quem sæcundum in errore probando mentitur centimanus Gyas.

TVR.

Pf. 24.

Prou. 26.

S. Argumenti Turturis, à Vindiciana censura
roboratio, ex huius vitæ defectibilitate, &
humana conditione.

I.P.C. 13.

VIN.

TVR.

Primum argumentum assertionis defectuum in religionibus desumptum est à Grauina, ex præsentis vitæ conditione, cuius non est omni vitio, & nigredine carere vt Turtur ex scripturis ostendit.

Quid Vindicianus? *immemorem Grauinam misisse illius sententia (ait) subten te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius, dominatur autem quis peccato, si non defendendo, ait, August. propositus fuerit, sed penitendo subiicerit. Absi ergo ait Vindicianus ut ex fonte corruptionis nostræ sequatur deficiendi necessitas.*

Amplectitur Turtur quam obijcis necessitatis vocè (ob duas species te in ambiguitate turbantem) sed adhibita distinctione, in necessitatem absolutam & ex suppositione; illam liberum arbitrium destruentem, istam infirmitatem demonstrantem, facit huius Sepiæ vestigia deprehenduntur; & sicut, illa quamuis traductionem sui sentiens, atramentum spargens, atramento se abscondere existimat, tandem ex eodem vestigio in piscatoris manus incurrit. Sic dum Vindicianus has tenebras æquiuocationis spargit, iactando & asseuerando, quæ communiter receptam Theologorum doctrinam obfuscant, nil proficit tamen, nam per easdem caligines sequi possumus nequitiam, & in lucem extrahere ingenia tenebrosa. Dicat Vindicianus, cum catholicè asseritur à Theologis viribus naturæ impossibilitas, inquæ naturæ lapsæ, circa omnium præceptorum obseruationem, in nouum incidit peccatum, existenti in peccato, euasione, si non peniteat, & huiusmodi, si diuino non munatur gratiæ dono, an ex hac asseritione liberum negatur arbitrium, & peccandi necessitas intro ducitur? ediscat à Theologis, solam necessitatem absolutam, & simpliciter, vim inferre voluntati, & voluntarium tollere: at vero quando ex suppositione asseritur necessitas, quæ potius infallibilitas dici deberet, tunc non tollitur liberum arbitrium, sed sic se habet, ac si nulla esset facta suppositio. Quare sicuti existens in peccato lætali diu non permanebit quin labatur, cum hæc necessitas sit ex suppositione, non tollens, nec libertatem nec cognitionem quominus sequens culpa non imputetur ad peccatum; ita stante defectibilitate naturæ in communitate humana, necessitas deficiendi quæ absoluta non est, & simpliciter, sed ex suppositione libertatem non tollet, nec faciet desidiosos cæteros, si multi deficient. Non de principio naturæ, sed moris etiam dictum est: *non potest arbor mala bonos fructus facere, & verum*

- est

est ex suppositione, & necessarium quod scripsit August. *quamdiu quisque malus est, non potest facere fructus honoris, sicut enim ait non potest fieri, ut quod fuit nix, non sit, non autem ut nix sit calida, sic non potest fieri ut qui malus fuit non sit malus.* ex suppositione. Ita in nostro proposito dicendum est: existente natura lapsæ conditione, in humana communitate defectus oboriri necesse est. Hoc disertissimis verbis Granata loco à te superius male citato descripsit, ubi cum in excessu florentissimum religionis statum descripsisset, veniens ad nostra tempora Vindicianus argutius impetia. ait. *Quod modo non sit tanta sanctitas qualis fuit à principio, humanarum est rerum conditio, que nunquam in eodem statu permanent, & infra. vitijs & peccato carere, prerogativa est vite aeternae, in hac autem vita ubi carne & sanguine circumdamur, coagulati, & concepti in peccato, quamvis multi sint gratiae dono, praediti bonitate, tamè ratione naturae corruptae non deerant mali, qui nec in caelo, nec in paradiso, nec in Christi schola defuerunt, nisi quod absit Vindicianus dicere vellet solos remansisse Rogatissas, qui catholicos rectè appellari (dicebant) posse ex observatione omnium praeceptorum divinatorum & sacramentorum, eosque esse solos in quibus inueniet fidem cum vereris filius hominis, quod est totius tragediae argumentum. quod si vel lent ampliare vel extendere (ut dicebat August:) Date veniam non credimus, cum nec Angelo dicenti praeter id quod euangelizatum est, aures accommodare debeamus, sed anathematizare. Audiamus ad hoc propositum verba Eliphaz.*

Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit prauitatem, quanto magis qui terrenum habitant fundamentum velut à tineae consumuntur, de mane usque ad vesperam succiduntur. sicut enim vestimentum ait S. Doct. consumitur à tineae, que ex eo nascitur, ita iustitia hominis consumitur ex hijs, que in homine sunt, sicut est corruptio somitis, male cogitationis: alio modo exteriori temptatione, quod videtur in hoc dici: *de mane usque ad vesperam succiduntur. sed considerandum est quod interior non subito hominem prostermit sed paulatim, dum per negligentiam aliquis in se ipso peccati initia reprimere non curat, secundum illud Eccles. qui minima negligi paulatim deficit. Sic etiam vestimentum quod non excutitur à tineae consumitur. Exterior autem tentatio hominem perumque prostermit, sicut David ad aspectum mulieris in adulterium prorupit, multi in tormentis fidem negauerunt.* Vides ergo stante conditione naturae lapsae & terreni nostri fundamenti, culpas oriri necesse esse in tota ista collectione, & si nequaquam ista necessitas omnimoda, & absoluta (ne peccati ratio tollatur) asserenda sit, arcum diabolo suggerente, & homine consentiente peccatum concipitur, ex suppositione necessitas est. Vnde vtrumque expressum est à Salvatore

Serm. Domini in monte c. 36.

4. p. symb. tra. Etat. 2.

S. August. epist. 48.

Iob. 4.

In eum locū

Eccles. c. 19.

Matt. 18.

re. Necesse est enim ut veniant scandala, verumtamen vae homini illi per quem scandalum venit. Nō est hic ait S. Thom. absoluta necessitas, ut quidam heretici crediderunt, sed est necessitas ex Origene, quae praesupponit malitiam demonum, & infirmitatē hominum, unde necesse quod veniant scandala, quia necesse est quod diabolus homines decipiat, & homo ei obediat, & ita ex suppositione malitiae diaboli, & infirmitatis (consentientium) accidit haec necessitas. Sed ne videatur (ait S. Thom.) colligi hinc immunitas à peccato cum ita necesse sit euenire. mox subdit. Non dico quod hoc sit necessitate absoluta, quia vae homini illi per quem scandalum venit, potest enim unusquisque peccatum vitare &c.

Greg. S. mor. cap. 5.

S. Thomae doctrinā ad stipulatur Greg. si illi spiritus ex se esse incommutabiles nequeunt, qui nulla carnis infirmitate depri-muntur, qua temeritate se homines in bono permanere constanter existimant, quos in eo quod intellectus ad summa euehit, carnalis infirmitas aggrauans praepedit, ut corruptionis vitium in semetipsis habeant unde ab intima nouitate veterascant? & ad cœtū sacrum descendens ait. Possunt quoque per Angelos Sancti DD. intelligi, sicut per prophetam dicitur: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius &c. qui quantalibet virtute fulgeant, esse omnino sine culpa nequeunt, cum iter praesentis illecebriferae vitae gradiuntur, quia eorum nimirum gressus tangitur, aut luto illiciti operis, aut puluere coitationis. Si doctrina ista non in Grauiā domo nata, sed à Patribus tradita est, venerare Vindiciane. Si iidem Patres sapientes tibi videntur, imitare, si stulti contemne, irride, si potes, nā ridēdo, haec stultitia nobis prodest irrita, ut te temerarium ostendas, & à causa cadentem.

TVR.

1. de nupt. & concup. c. 30

Cap. 31.

Adiungis & prosequeris. Inter hominis corruptionem, & subsequentem defectionem mediare illud: condelector legi Dei secundū interiorem hominem, video aliam legem in membris meis &c. hic enim malignus sensus legi mentis aduersatur ex corruptelae primaeui excessus, vitiosae cōplexionis &c. nūquā tamen ope caelestis gratiae facultas vincēdi deest, modo homo, & praecipue religio sus discussa ignauia cōstāter certet. At dixit Aug. haec resistētia, & victoria de magna nobis venit gratia Dei, nō puro humano conatū, industria, cōplexione bona &c. per quam fit, ut si membrorū lex mentem hominis captiuare conetur aduersus eam acriter dimicando (imo ut dicit idem August.) si captiuum teneat aliquid carnis, vnde resistat legi mentis (ut solent plerumque hostes aduersus quos dimicatur, inferiores esse in certamine, & uicti aliqui tenere captiuum) non tamen regnat in nostro mortali corpore si nūc obediatur desiderijs eius.

Prosper lib. cōtra collat.

Sed vellem Vindiciane, ut illud temperares dictum numquā tamen ope caelestis gratiae facultas vincēdi deest, modo homo ac praecipue religiosus discussa ignauia constanter ceter, nam simile

le

le dictum Cassiani temperari, S. Prosper postulauit, dicente enim Cassiano quod B. lob. non in totum gratia Dei illi defuisse credenda sit que tantam tētatori tribuit potestatem, quantam, & illum resistendi nouerat habere virtutem, & quod sic eum protegebatur ut humana virtuti relinqueret locum; sic S. Prosper eum impetit. Rectius veraciusque loquereris, si ubi dixisti, quantam, & illum resistendi nouerat habere virtutem, diceres potius, quantam & illi resistendi nouerat se dedisse virtutem: virtus enim verbi correctio totam istam gloriam quam humanis viribus assignare voluisti sobrietate aliqua temperasset, ut illa mirabilis in tanta afflictione patiētia, et Dei adiutorio & libero hominis adscriberetur arbitrio, sed veritus es natura humana minuerē laudē, si ei profitereris a Deo datam esse virtutem, itaque confictus illius atque victorie non vis credi Deum cooperatorem fuisse, sed tantummodo spectatorem, ut cui persuadere poteris, per naturalem liberi arbitrij facultatem tam arduum certamen euitum, dubitare non audeat in leuioribus causis, multo liberiores esse bona voluntatis affectus, quod ad scholas Pelagianorum relegandum, subdit acerrimus gratiæ propugnator. An non ferē idem tua verba sonant? Numquam tamen ope cælestis gratiæ facultas vincendi deest, modo homo ac præcipuē religiosus discussa ignauia constantē tertet? si id sic temperasset [numquam tamen ope cælestis gratiæ facultas vincendi deest, modo homo ac præcipuē religiosus eodem fultus adiutorio discussa ignauia constantē tertet] sed dum hæc duo diuidis, ut facultatem vincendi, Deo tribuas, certandi constantiam homini solerti, & præcipuē religioso, assignans, victoriam Deo, certaminis constantiam homini referues, & hominem athletam inuictē certantem facis, & Deum solum certaminis spectatorem, cum ne dum victoria, sed & bonum certamen, non solis nobis sed et Deo tribuepdum sacra nos astringant eloquia, cum scriptum sit, & certamen forte dedit illi ut vinceret. Nolo te insultatorem gratiæ sub laude naturæ, nec religiosorum omnium adeo depressoem, ut qui ab eorum calamitate se expertes putant, talem sortiti sint adulatorē, ut in certamine non recurrant ad Redemptorem.

Sap. c. 10.

Victus ex supra dictis allegatis doctrinis, dicit illam necessitatem admittendam ob quam se liberandum postulauit A postolus, & se liberandum a mortis huius corpore postulabat, quam eam alia occasione columba deplorauit, sed ex ista, ait, non prouenit altera necessitas asserta a Graulina, ut regulares deficiant, h c enim ex pura patæ negligentia (ait) existit eorum, qui cum iradomitis cupiditatibus pugnare, easque coercere, ac sanæ rationi sanctissimi que ordinum suorum scitis, ac decretis ad mensuram diuine vocationis subijcere detrectant. qui maius accipient cum Scribis & Pharisæis iudicium, ad paleas & nauos Graulina remittent.

VIN.

*vitandi, quorum magnas, ait, est numerus, cum negligentia irro-
perit, & hanc posteriorem necessitatem Augustinus expressit, dum
scripsit, ex voluntate perversa fit libido, & dum servitur huius
fit consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, fit necessitas.
Apage ad Caluini scholas cum ista necessitatis larua. Climaci pa-
ter oves otio luxuque diffuentes verborum conuicio euerberari
lubet. S. Bernardus ait, sales mereri ut etiam quod videntur ha-
bere ab eis auferatur.*

TVR.

Sed mi Vindiciana, negligentia, indomitæ cupiditates ex vul-
neribus inflictis originem habent, & sunt illius infausa soboles:
illa vulnera quidem ad necessitatem quandam pertinent natu-
ralem, non quidem ex principijs naturæ, sed quia ex vi originis
vt dicit Augustinus hoc generi inflictum vulnusest de diabolo
idest originale peccatum: quicquid vero per illud nascitur, co-
gitur esse sub diabolo, tamquam à suo frutice fractum iure de-
cerpat, propter quod, subdit, *damnabile vitium quo vitiatæ est
natura humana damnatur*, consequenter ignorantia, malitia, som-
nes eiusdem peccati radices sunt, ad peccatum allicientes, & in-
clinantes, quibus ex Dei munere resistere possumus, vt cū dicatur
*Non concupisces, medicinam gratiæ quæreremus, & in eo præce-
pto sciremus, et quò debeamus in hac mortalitate proficere conari,
& quò possit à nobis in illa immortalitate beatissima perueniri,
vt ad gratiæ adiutorium non confugientibus etiã hæc culpa sit
quod non petierint id quo culpas superare possent, & habenti-
bus ad meritum imputetur, quod non exhibuerint membra eius
arma iniquitatis peccato, quæ victoria illis in ruinam cedit, qui
nolunt propriam iniquitatem agnoscere, se ipsos ab alijs discer-
nentes. Hoc si aduertisses, in vniuersis cõmunitatibus, à tritico pa-
leas non distingueres, & alias non tibi reseruares areas, vbi solum
frumenta colligeres, cum vbique permixta grana cum paleis
coniuncta sint, ventilabro diuini iudicij discernenda: nec seorsim
area purissima constitui potest, cum nec *massa mediæ* à Pelagia-
nis introduci potuit sine fidei catholicæ eieratione vt dicit Au-
gustinus, quæ tollerabilior videri posset, nec malos nec bonos
continens, quàm ista area quæ solos bonos continere fingeretur.
Vadat autem ad Caluini scholas qui necessitatem fatalem indu-
ci arguebat, necessitate suppositionis posita imò & Pelagianistra
dat se imbuendum, qui eandem dicebant introduci (ex Prosp.
ad August.) Dei prædestinatione supposita. & si socordes reli-
giosi necessitati laruam prætexentes vapulare debent Climaca
serula, durius plectendi militantibus contra orthodoxiam cha-
lybem ministrantes, & si à negligentibus quod videntur habere
eis auferendum, propter defensionem puræ doctrinæ ab alijs
commilitonibus admixtis cum negligentibus, nihil de cœnobijs
aufferendum vt ad alios eorundem redditus transferantur.*

Loc. cit. cap.
23.

Et c. 29.

Ep. 106.

Ep. ad Aug.
tom. 7.

S. II. Argumenti vindicatio ab argutula Vindiciana oppositione, vbi scandalorum necessitas, quæ etiam à Christo Domino prædicta est non absolutè, sed vt conditionalis & ex hypothesi accipienda est.

AD secundum argumentum Grauinæ elidendum se accingēs Vindicianus, quod erat: non oportere scandala mirari, quia futura prædicta sunt, necesse est vt veniant scandala, & ex veteris hominis corruptione iisdem materia subministratur, impetit illud primo, Grauinam Domini sensum malè percepisse Magistro suo eum redarguente, dicente necessitatem scandalorum ex hypothesi quadam abusus humana libertatis à Domino asseri, ad eum modum sicut medicus cum videt aliquos diesam non curare pronunciat necesse tales infirmari: similiter necesse est eue nire scandala, si malam homines conuersationem non mutent, & cum sanis sapere nolunt, sic nouerit Grauina in ordinibus ex illorum dumtaxat nequitia gigni, qui ingenium & mores maiorum actionibus accommodare nolunt.

VIN.

2.2. qu. 43.
2.1.

Si tales semper futuri essent pueri, iracundi, in parentes iniurietiam dum mammillas sugunt, non tamquam faceti, sed vt im morigeri, & stulti haberentur, sed vt dicebat August. dum spes est incrementorum, & ingenij lumen accessurum, creditur atatis accessu, si vt conuicia paruulorum etiam in parentes non solum iniuriosa non sint, verum etiam grata & iocunda sint. Cum ergo talis sis Vindiciane in tuis commatibus, in te sicut in receter natis, profundissima stultitia cernitur, cum aliquali spe, vt non ex permanura ista fatuitate, tandem peruenturus sis ad scientiam veritatis, vnde & ridendus potius quam confutandus. Necessitatem scandalorum dicit S. Doctor ex hypothesi abusus humanæ libertatis. Discipulus eius Grauina eandem hypothesim fatetur ex productione eorundem, & ex subministracione materiz ob corruptionem veteris hominis. Nonne hæc synonima? vtrumque horum respuat, si alterutra sententia corrigatur: Dum autem Grauina dixit, materiam subministrari ab homine satis nequitiam subministrari expressit, qui prauis hominibus, non malorum sanctionibus se accommodare nolunt.

TVR.

Lib. de peccati meri. & remiss. c. 35.

Carpus deinde Grauinam dicentem, quod ad probationem scilicet

Q 2

dala

VIN.

data eueniant, & piorum, exercitationem, & dicis Profunt quidē, que Dei, admiranda potentia est, ex malis optima elicientis &c. Sed id neque, ait, ex scandalī natura, inque intentione operantis prouenit adeoque Dominus, perinde auctorem scandalī atque illū, qui se infoci sinit, graui censura ferit. Unde nec scandalosi excusari videntur, nec qui scandalum patiuntur, quasi coacti non libera electione agentes nam, vā homini illi per quem scandalum venit, & vā mundo a scandalis pronuntiatur a Domino, interpetre Chrysostomo, vt dolore suo ipsos incitaret, & diligentiores, & vigilantes redderet, & sponte peccare demonstraret. Vanē etiā hunc elenchum commisit Grauinā effutis, nempe ab effectu ad causam, nimirum: effectus scandalī in religione bonus esse potest, ergo & scandalum.

TVR.

3.3. loc. cit.
ad 2.

Sed vtrix furoris cœcitas, oculorum persequentis ita tumen obnubilauit, vt cum S. Thomæ autoritatem allegarit, omiserit, ea quibus a S. Doctore (si dedignabatur a discipulo) poterat erudiri. Legamus totam S. Thomæ periodum. Ad secundam rationem hoc quod dicitur necesse est vt veniant scandala, non est intelligendum de necessitate absoluta, sed de necessitate conditionali, quæ scilicet necesse est præscita, vel præiudicata euenire si tamen coniunctim accipiatur, vt lib. 1. ostensum est. Vel necesse est euenire scandala necessitate finis, quia vtilia sūt ad hoc vt qui probati sint manifesti fiant, vel necesse est euenire scandala secundū conditionem hominum, qui sibi a peccatis non cauent, afferens exemplum citatum de medico. & similiter necesse est euenire scandala si homines conuersationem malam non mutant.

Non dissimiliter Grauinā processit, cum scandalorum necessitatem ex conditione hominum & in lapsa natura non absolutā sed conditionalem asseruisset in primo argumento, & partim in secundo argumento; eandem in alia parte secundi argumenti scandalorum necessitatem adstruit ex necessitate finis, ad probationem, & piorum exercitationem, & vt frumentum Dominicum solida charitate ponderosum, a leuissimis paleis adueniente ventilatione dignoscantur. Nec fuit argumentatio ab effectu ad causam, sed ex fine necessitatem euentus demonstrare, vt hæc sit argumentatio [conducit ad finem scandalum, nempe aliorum probationem, vt a diuina, prouidentia permittatur & hominum malitia vtatur, ergo bona permissio. Numquam tamen sic arguit Grauinā, vt falso illi imponitur effectus scandalī bonus esse potest, ergo & scandalum, sed: ex scandalis multa bona elici possunt, necesse ergo est vt permittantur. Numquam scandalum bonum est, quia de voluntate deficiente est; eiusdem autē permissio a diuina voluntate est illa permittendo, & ad altiorē finem ordinando. Et quia ex voluntate scandalum committitur, committentis culpatur intentio in aliorum tendens ruinam,

quia

quia effectus (præter committentis intentionem) bonus à permit-
tente Deo elicitur, eius omni potentia commendatur, aliorum
ingrèdians & procurans sanitatem. Sed si Tertullianum libro
de Prescriptionibus primis capitibus legisse Vindiciane, aduer-
tisses quicquid in suo discursu Grauina habet, ex Tertullianicis
ne dum sensibus, sed iisdem pœnè verbis hausisse, hoc solo muta-
to quod ubi Tertullianus de necessitate hæc esum conditionali
in specie locutus est Grauina, generalius de omnibus scandalis,
ne dum S. Thomæ, sed & vetusto isti auctori, in hac parte ortho-
doxè loquenti subscribens.

Lib. de scrip.
c. 2. & 3.

Nec ista conditionalis necessitas adducta, ad excusandas excu-
sationes in peccatis, sed ad pusillorum mentes sedandas, qui ex
scandalosis personis, personarum statum traducunt, cum non re-
ligionem ex personis, sed personas ex religione metiri debeat-
mus: & cognito sine etiam à murmuratione Dei, scandala per-
mittentis ob cognitos sibi fines, tandem desistant. Quare me-
rito subdidit Grauina (quod immeritò iaceras) *in uigilandum
ne possint scandala, quod solent, & ut muscipula à pedibus insi-
pientium auferantur.*

Oportebat verò ad noui Aesculapii aduentum, noua pharma-
ca adducendis in eburneo Panario Grauinam assurgere, quando
Vindiciano remouendorum scandalorum Grauiniana non sunt
probata remedia; dum dicit: *neque Grauinam inuuant excogita-
ta remedia. Primo ut alij obstitant. Secundo ut ab innocentium
oculis remoueantur quasi hæc remedia a spine sint, non consilia. si
enim (inquit) causa est necessaria effectus erit necessarius, & Præ-
sides reitibus illaqueari hinc scandalorum necessitati cedere dum
imperat Grauina, hinc noxijs effectibus occurrere.* Propter quod
exclamat: *Quanto salubrius, sic scandalorum fontes obturari
&c. sin cum pertinacia luctandum sit, nosse ex S. Pauli viridario
Alexipharmacii: Increpa eos durè &c.*

VIN.

Fortissima sunt hæc duo sola assignata remedia, obistere ne
suum effectum consequantur, & fontes obturare ne scandala na-
scantur. obistere autem magis est in Prælatorum potestate,
quàm siccare fontes, & scandalorum scaturigines, quod unicum,
solum esset efficacissimum antidotum, vnde à Prælati non exi-
gitur ne scandala penitus orientur (nec enim hoc in ipsorum est
potestate etiam si Indicorum antidotorum aggerem importaret)
sed præcidere scandalorum radices, & nascentia Hidarum capita,
igne ferroque præcidere, hoc est illud quod affers: *increpa illos
durè, ex Apostolo, & Climaco, ut refractarijs punitis etiam de
vulneribus plures sanentur, & sapiant.* Laudat Plato Præsides
& legislares scelerum vindices, sed admonet, non propter hæc
putandum esse penitus extinguere posse hydram malorum, alijs
subinde capitibus repululantibus. Vnde nulla perplexitas in

TVR.

Plato lib. 4.
de Repub.

Princi-

Principibus vel Prælati imponitur, nec admonentur inde necessitati cedere, & hinc defectibus occurrere, laqueos illis iniiciendo (vt fingis Vindiciane) sed viriiliter nascentibus & renascentibus defectibus obuiare, & præcidere in stirpibus radices, & semina, vt hoc in Prælati meritum cedat laborare, si nascantur itidemque puni, sciendo non ex absoluta necessaria causa, sed conditionali eos effectus nasci, vt qui corrigi volunt habeant in suis correptionibus medelam, qui volunt, habeant meritam de sua peruicacitate sententiam.

III. Argumenti à Vindiciano reiecti vis expenditur, & augetur, ab exemplo vniuersalis Ecclesiæ in quocumque cętu scandalosos, bonis permixtos fore.

TVR.
Apot. lib. 5. **C**vm Iphicrates obrutus videretur dicaci eloquentia patroni cuiusdam, qui causam Aristophani defendebat, scite pronunciauit. *Aduersariorum melior est histrio, sed mea fabula melior; vt enim fabula nonnumquam exploditur vitio histriæ, ita sæpè melior causa vincitur à peiore, patroni elumbi in efficacitate probationum vel consutationum.* Sic accidisse Vindiciano probabitur, vt melior ipse histrio sit, sed melior causa Turturis.

VIN. Ab exemplo vniuersalis Ecclesiæ morem informis vetustatis Graulina in sacros ordines deriuat, vt enim illa in senium declinans sanguinis frigiditatem experitur in tepentibus, ita idipsum religiosorum cœtus in frigidis religiosis patitur, cum non sit maior pars toto, nec dignior aula Palatio.

Ad Eliodor. Quid adhæc Vindicianus esse disparem rationem de Ecclesia, ait, & religionibus (ex Ribera) nam mitior est ad Ecclesiam, & præcepta vocatio, suerior ad consilia euangelica & Climacum adducit. proinde complures possunt, ratione secularium, causa incidere, propter quas magistratus ferat, qua in eisdem pro animi voto emendare nequit: secus autem ait in Regularibus, & Hieronymum adducit, nihil aliud disserentem, & insulcantem, quam Monachi obligationem ad perfectionem asequendam.

TVR. Maiorem hanc obligationem in cœnobitis, quam in secularibus Graulina non diffitetur, ex religionis assumpto statu, cuius scopus est, vt ne dum labores cunctos infatigabiliter, sed etiam gratanter impendamus ad perfectionem adipiscendam, ob quã ait Cassianus. *ieiuniorum inedia non fatigat, vigiliarum lassitudo dolet, lectio, ac meditatio scripturarum continuata, non satiat, labor etiam incessabilis nuditasque, & omnium rerum priuatio*

quatio iucundissima sustinetur &c. Sed quamvis in ludis bellicis parua scutula proponantur sagittas intorquentibus ad lineam meliorem, si quo modo scopon attingentes primum valeant obtinere, non omnes ad propositum destinationis centrum pertingunt, alijs inutilibus per aera ictus effundentibus, alijs a recto tramite cassa intentione frustrati, alijs ex sagacissimorum obtutuuna pertinacia indeclinabili tandem lassis, & pharetram & arcum proijcientibus. Sic non omnes proficentes attingere religionis scopum, perfectionem attingunt, nam si cum Apostolo multi dicant Quae posteriora sunt obliuiscens, ad ea vero quae ante me sunt extendens me ad destinatum persequor *branium superna* uocationis nata *ενοθεν δὲ αὐτου*, idest secundum destinationem persequor, multi quoque sunt, qui a scopo aberrant, multi sunt qui laboribus, vel disciplina fracti, lasi in segnitie torpent, vel turpi, & ignominiosa fuga palastram relinquunt. Et sicut non omnes iuuenes pari mod. vel feruentis spiritu vel disciplinis instituti, ita ne senes quidem (ait Cassianus) uno modo vel perfecti possunt vel probatissimi reperiri, de quibus Oseas comederunt alieni robur eius, & ipse nesciuit, sed & cani effusi sunt in eo, & ipse ignorauit. Hic inquam in exemplum iunioribus, non vitae probitas, nec uita propositi huius laudabilis atque imitanda discretio, sed aenitas sola prouexit. Quorum cauciem callidissimus inimicus deceptionem iuniorum in prauidicata auctoritate proponens, etiam illos qui ad uiam perfectionis, vel suis vel aliorum potuerunt monitis incitari subuertere ac desipere exemplis eorum fraudulenta subtilitate festinat, vel in teporem noxium vel in latalem desperationem doctrinis eorum institutisque perducens. Non ergo solam Ecclesia ueterascentes in se claudit christianos, cum multos etiam tepidos concludat & claustrum. Quae dicta sunt à Grauina non inserta ad minuendam culpam religiosorum, si contra professionem peccent, vel scandalose uiuant, sed ad ostendendum, non vni parti immarcescibilem aetatem concessam, cum in omni congregatione boni sint malis permixti, & feruentes cum tepidis.

Philipp. 3.

Coll. 1. c. 2.

Olaz c. 7.

Adortur etiam aliud exemplum Grauinæ dicens. *Metaphoras patris et aulae facile in Grauinam retorquemas. Minores enim suat extensione uiribus, & dignitate.*

VIN.

Patris & aulae metaphora assumpta respectu totius Ecclesiae ubi orthodoxe malos misceri bonis consistenda est ab orthodoxis, quae licet (ut retorsioni Vindiciani respondeamus) minori labore ob minorem extensionem exornari, & ueluti interior homo propius, & facilius excelsi possit, quam uassissimum corpus Ecclesiae, quod difficilius, sicut corpora uassa, in multa membra diffusa omni ex parte expoliri possit, nihilominus sit quaecumque perfectissima congregatio religiosorum, quae Solis regiam re-

TVR.

presentet, adhuc pulvis à Smaragdis excutiendus, quem si neget, radius Solis, quantumvis minutos, innumeros tamen atomos demonstrabit. Quod si illam fictam Phœnicis numquam in iterum vergentis præsumas pro clientulis quos fingis zuiternitatem, alios tamquam aberrantes ab instituto & scopo contendens, scias à Xenotho illo duce quibusdam exprobratis, quod Imperator fugisset in bello, responsum esse. *At vobiscum à thara capita* [probrum cum exprobrantibus communicans] turpe enim erat alteri vitium obijcere, à quo nec obijciens esset immunis.

Lib. 5. Apot.

VIN.

Sed & aliam Vetustatis speciem in personis cuiuscumque ordinis recte fateris, cum tædio rerum suarum religiose insepescit, & à pristina acritate languescendo, nescio quam humanis inuisam canicem inducunt, nec cum Aquila vel Accipitre vires infaurant, sed spontanea segnitie marcescunt, deflorescunt, contabescunt, qui morbus (ait) si diffundatur, integris cœtibus, & quodammodo toti ordini vetustatis rugas inducit. Sed subdis. *Absti tamen ut hinc senescendi necessitatem Grauina concedamus, cum vniuersa Doctorum antiquitas aduersus hunc veterem morbum exarserit.* Et Cassian. citas 4. instit. in multis capitibus & in 4. coll. ut pro centum, subdas, testimonijs aliorum Doctorum hac sufficiant, ut sibi persuaderi sint. sacros ordines nulla ætatis prolixitate, sed regularium desidia, & Præsidam perniciose dissimulatione veterascere.

TVR.

Psal. 6.

Lib. 19. Moral. c. 16.

Demetrianâ.

Quod hæc mala torpore subditorum, & oscitantia regentium emanent non inficiatur Grauina & cum vno vetusto Psalmografo etiam gemit: *Inueteraui inter omnes inimicos meos, nam inter petre Gregorio, à feruore mentis vel inter spirituales inimicos, vel inter carnales quosque proximos, ipso aliquo modo viuendi usu veterascimus, & assumptæ nouitatis speciem fuscamus: à qua tamen vetustate quotidie. si studio circumspeditionis inuigilamus, orando, legendo, bene viuendo renouamur: quia dum vita nostra, lacrymis lauatur, bonis operibus exercetur, sanctis meditationibus tenditur ad nouitatem suam, sine cessatione reparatur.* Nihilominus cum Cypriano dicam nobis tacentibus & nulla de scripturis sanctis prædicationibusque diuinis documenta promentibus, mundus ipse iam loquitur. & occasum sui rerum labentium probatione textatur. & in ipso paruo mundo in senibus cernimus (ex eodem) quod non perinde ut prius vigeant auditu aurium, & mole mæstorum, & cum olim ultra octingentos & nongentes annos vita hominum longæua procederet, vix nunc possit ad centenarium numerum peruenire. Cum ipso quoque senescente mundo, virtutes quoque, non ipsorum vitio, sed corporis corruptio ne, consenscunt, unde (ait idem) ex hac vetustate deficiunt, innocelia in foro, iustitia in iudicio, in amicitijs concordia, in artibus peritia,

peritia, in moribus disciplina. Non est ergo perfectio religiosorum vnquam consenscens, quòd. solum est in patria, & si secundum se & suam formam, charitas perfectionis fundamentum non in occidua & extrema diuertat, tamen ex mutabilitate subiecti, humanæ scilicet creaturæ, quæ varijs passionibus obnoxia, & infirmitatibus tam spiritualibus, quàm corporalibus, alijsque malis, quæ sæpissimè militant aduersus animam, amissibiliter inest. Et licet independens sit à morbis & infirmitatibus, imo quandoque in ipsis (vt dicebat Apostolus) perficiatur, quia tamen *corpus quod corrumpitur aggrauat animã*, & temperamenti corporis, & complexionis motus frequentissimè sequimur, vt & omnia orta occidunt, & aucta senescunt, & fortia infirmantur, & cū infirmata fuerint minuuntur, sic in nostro proposito. Frustra ergo analogiam istam infringis, quod decursu temporum virtutes cum senescente mūdo non consenscant in multis; quod si malè traducis Grauinam, quod tale dictum (ex penu tamen SS. Patrum desumptum) pronunciarit, & ab impugnatione adhuc non cessas, impete S. Doctorem dicentem non oportuisse differri vsq; ad finem Dominicæ Incarnationem, *ne feruor fidei temporis prolixitate tepesceret, quia circa finem mundi frigesceat charitas multorum, vnde Luc. 18. dicitur, cum filius hominis veniet, putas inueniet fidem in terra?* & art. sequen. *cum languor quodam humani generis abolere cœpisset cognitio Dei inter homines, & mores immutarentur, eligere dignatus est Abraham in quo forma esset renouate notitiæ Dei, & morum, & cum adhuc reuerentia segnior esset, postea per Moysen legem litteris dedit &c. si autem hoc remedium differretur vsque in finem mundi, totaliter Dei notitia, & reuerentia, & morum honestas abolita fuisset in terris. & in respõsione ad primū ex Aug. docet tēpus Incarnationis posse comparari iuuentuti humani generis, propter vigorē feruoremque fidei, quæ per dilectionem operatur. Morum & cognitionis teporem, & senectutem vides cum senescente mundo coniungi. Eodem ergo modo locutus Grauina, qui à conditione primæ institutionis religionis, progressu temporum obsolescere perfectionem dixit in aliquibus, cum morum immutatione, & sicut fuit tempus perfectionis in prima hominis institutione, & in secundi Adami formatione, vt vterq; status iuuentutem exprimeret, & deinceps mundo in senium vergente, illud locum haberet, cum filius hominis veniet putas inueniet fidem in terra? &c.* Ita florentissimum fuit tempus iuuentutis in prima institutione religionum, vt etiam ex annorum prolixitate, contradicente Vindiciano, veterascere in multis Grauina sibi satis persuadeat.

2. Cor. 12.

Sapient. c. 9

3. p. 4. l. 25.

Luc. c. 18.

IV. Argumenti, à Vindiciana calumnia defensio, ostendens præteritorum defectuum, nonnullorum religiosorum recognitionem, id parere debere, vt cautiore simus, & præsumptuosi, qui semper se stare confident, & perseueraturos iactant, humiliores fiant.

Quartum argumentum producit cõfutandum Vindicianus, quod deducit Grauius ab euentu præteritorum temporũ, comminando ex priorum experientia, posterioribus peiorem collapsum, ni humilientur.

VIN.

Cui argumento occurrens Vindicianus dicit, argumentum esse efficax quatuor concurrentibus. primo vt ex annoſa serie, laxorum turba numero, et viribus præualeat. Secundo vt hæc multitudo sensim Præsides suos peruadat, sibi similes, vagos, leues, disciplina non custodes, sed osiores, honorum loco subrogando. Tertio vt ex hac multitudine in vno Cœnobio defectio à regula incipiat, vt cætera inficiat. Quarto vt veluti coniuratae copiae se tandem cõfirment, aduersus superiorum studia, & viuendi cæptam libertatem tueantur. Quibus suppositis ex S. Bonauentura & Bernard. Nider. fatetur tandem: nullum ordinem à veterum exemplis eximium futurum sed potius interiturum. Non tamen subdit Vindicianus subinde confici aliã deficiendi necessitatem introduci, quã ex hypothesi, vt propterea non sit abstinentium ab emendationis disciplina, in materia fidei Apostolus cum S. Thome docet erroribus emergentibus resistendum, in cæteris peccatis correctiones adhibendas, etiam si rei non profecerint, cum correctio ad bonum publicum ordinetur (ait S. Thom.) nec omittenda sit propter eius qui corripitur perturbationem, vt si non sponte emendare velit, per pœnas plectatur. deducitque Vindicianus ex Bernardo & Hieronymo: vbi laxorum multitudo abundat, totis viribus eos aggredi debere, & in eosdem pie sequi, alioquin sædæ totius ordinis macies, & defloratio consequetur. Hæc autem asserta necessitas merè voluntaria est, & in calybem induratur, eo quod maturius nemo obistere voluerit.

1. Tim. 3.

2. 2. 9. 33. 2. 6

Ep. 1. ad Rufic.

TVR.

Ad Archilocho melos, hoc est ad singula cantionis interualla, & paragrapha Vindiciani, illam toties inculcatam necessitatem repetant citharistæ, Quid opus erat (vt veteri prouerbio dicitur) tam longis canere tibi inanem operam præstando, in sup-

positis

positis illis quatuor fūdādis, vbi tota vis argumēti Grauiniani, iam præiacis fundamentis superextruebatur? vt illis positis, quam nec diffitetur Grauina, prolapsionis necessitas in cunctis ordinibus ex suppositione, manifesta sequela consequatur, & ipse Vindicianus admittit? Falsò ergo de malo ominè criminari Grauinam, cum veterum exemplo, in posterioribus euenire posse collapsum, si sint ædem labentium causæ prognosticata. Malus medicus Vindicianus, si præcedentium morborū experimento, posteriores nesciat malas valetudines præcogitare, si eadem symptomata & causas prænoscat. Certè aliud est existētibus iisdem causis generandorum morborum, ex veterum experientia, posteriora coniectare; aliud absolutam necessitatem prædicere: ægrotantibus siue præsentibus siue futuris, ne disciplinæ medicorum se subijciant, malum est suadere, & à medicis pharmaca, antitoda, ipsas quoque (si opus sit) auferre acerbiores curationes, & exustulationes. Vnde vides quæ permixta erant, discretæ, & quæ confusa, distincta, quod non fecit sobrieras disputatis, q̄ vt vitium vitio pelleret, & errorē errore curaret, quasi duas contrariās sententias noua arte confudit, & hoc compositionis suæ poculum securis autoribus propinaret, & mellis liquore amarum quod miscuit temperaret. Vide contrarietatem sententiarum, omnium ordinum demolitiones asserit futuras existentibus causis enarratis. Quantum vero attinet ad præsentis semper datur exceptio, vt sola remedia à Prælati adhibeantur, vbi laxorum est multitudo. & quidem totus est disputationis scopus, vbi sit ista multitudo, & qui sint laxi iusto iudicio librandū est sine exceptione, & verbis clariis significare, & non in fumosa falsitate caligine relicta serenissima veritatis luce, obuolui.

Sed percipio mentem tuam quo tendis, dum subdis *pugnātium intra se voluntatum in laxis, nempe Prælatorum, & subditorum S. Augustinum & Cardinalem defleuisse, & immerito Grauinam in Bellarminum efferbuiffe.*

VIN.

Rursum insurgit distinctio plangentium, & deploratorum superius confutata, nec à religiosissimis PP. acceptata. Cum à Diogene quidam percontaretur in qua parte Græciæ vidisset bonos viros, respondisse fertur: *numquam, sed Lacedæmone vidi pueros, idque significare voluisse, interpretatum est. totius Græciæ corruptissimos mores, solum apud Lacedæmones gentem incorruptissimam & tantum in pueris in quibus prisca integritas residet.* Idem esse assertum: omnium religiosorum statum pœnè corruptum & deplorandum, solum Bellarminum & eiusdem instituti viros esse deploratores, ac si soli pueri, & innocentes. Non amat sancta Societas istas adulationes tuas Vindiciane, & cum Heraclide sophista euanidas istas laudes aspernatur, cum enim ille supra ceteros mortales efferretur, Homericò ver

IVR.

In Apophthec. lib. 3.

su respondit *τιμ' ἀθάνατοισιν ἵσταναι*, idest, *quid me immortalibus aquas? vt simul, & semel iam in patria degentibus impeccabilitatem deferri non cupiat, imò optet summa modestia inuidiosam laudem declinare.*

VIN.

Redis rursus ad impetendum Grauinam quod ea verba usurparit, quæ latrunculi Dan in furto idoli, usurparunt dicentes ad Micham: *Quid tibi vis? cur clamas? clamat vero Bellarminus, & conqueritur non de idolo Michæ, sed de seruis à Domini sui factis fugientibus, nihilominus ei silentium imponit. Caue vt ultra loquaris ad nos.*

Iud. 18.

XVR.

Nec Michas expers culpæ, cui silentium imperabatur, nam vt de idolo Michæ verbum fiat, ille Leuites ventris & gloriæ gratia, sacerdotium, immeritus atque indignus, prorsusque ineptus oblatum sibi usurpauerat, magis adeò mercedis, & quæstus quàm religionis, aut pietatis rationem habiturus. Quare nihil mirandum si nunc pinguioris (vt dici solet) sacerdotij opinione, & spe, non modo eum à quo beneficium acceperat, deserat, sed & spoliari, ac diripi patiatur. Indecora ergo erat reprehensio Michæ, qui & prædones, curantes ne curaret & taceret, liberrimè reprehendere non poterat, ipse præter idololatriam aspersus ambitionis fulgine.

Arias Montanus in eum locum.

Quando vnquam in toto opere Turturis legisti quod Bellarminum impeteret Grauina his verbis *Quid clamas? caue vt ultra loquaris ad nos*, imo cum columba gemitus congemmans, de festus ne fierent postulauit. Tua est ista fictio habens pro prædonibus veteres religiosos, volēs sistere voces ploratiuæ, & fictas tuas, iam enim hæreticum spiritum imitaris, & ambitionis spiritu plenus, vt gloriam tibi comparares apud mystagogos tuos, & antiquos ordines calumnijs deprimis, & superexcedenter laudatos clientes quos fingis, defendendo præcipitas. In te potius tuosque alios symmistas (sies de castris rebellium qui Germaniæ tot cœnobîa religiosorum expilarunt, & bona diripuerunt) vero Deo, non idolo, non tantum erepto, sed conculcato reprehensio ista retorquetur, dum cæui religiosorum dicis *quid tibi est? caue ne ultra loquaris ad nos, & veniant ad te viri animo cõcitati, & ipse cum omni domo tua pereas*; illud obtinere satagentes, vt nec læsos se existiment, & si de læsione quærantur vltionem paratam expectent. & tamen iusta est lamentatio de eiusmodi oppresseione, illi & si apud ethnicos descriptæ assimilis.

Iud. c. 18.

Iuu. Satyr. 8.

*Nunc socijs iuga pauca bouum, & grex paruus equarum.
Et pater armenti capto eripietur agello,
Ipsi denique Lares, si quod spectabile, lignum,
Si quis in radice Deus vnus, hæc etenim sunt
Prosummis, nam sunt hæc maxima.*

Remedium vero, quo laboranti ordinum illi portioni à Grauina

na

na adhibitum, nimirum, ut scandala asserta omnino subducatur, & honorificentiori tumultu sepeliantur, unde colligit reprehensibiles eos qui ea qua silentio premere oportebat, rediuvina opinione difsamant, explodit Vindicianus dicendo.

Adhuc Graulina focus calet, sed quae so glossemata Hieronymi appende conquerentis quosdam vestimentis tantum & voce, seculo renunciasse, & Casianum, qui cœnobitas reprehendit sui temporis etiam annulos in digitis gestantes, & S. Greg. traducit eos fratres, qui S. Benedicto, non sufferentes, reprehensiones, venena prepararint in cyatho, & subiicit, His scriptoribus comma tuum, suscitatos cineres, & putidam auram obijce, Sin tantorum luminum reuerentia te continet, retrahat quoque Cardinalis, & Archiepiscopi Capuani veneratio, ne ei probo veritas quod pro publici boni tutela & incremento semper in Ecclesia concessum fuit.

S. Hieronymum veneratur Turtur, Casianum non vndequaque, sed ad Gelasij censuram amplectitur, Cardinalem duplici titulo reueretur, sed tuam extortionem vituperat. Nam Hieronymus ex suis verbis, quosdam impetit, non omnes vel penè omnes. Casianum comparatiuè ibi loquitur, ut patet ex sequentibus & antecedentibus verbis, respectu Virtutum, & regularis disciplinæ quæ exercebatur in Cœnobio Thæbaide, vbi quinque millia egregij virtutum cultores degebant. S. Gregor. si illorum fratrum defectus recenset, nihilominus innumerabilium aliorum virtutes narrat, id efficit Cardinalis sæpius admittens, quod inter cultas & fertiles fegetes lolium & auena dominantur. tu vero Cardinali & Socijs eius, tuorum symmistarum more inuidiam conflare vis, eius dictum sic ampliando, ut quod ille in magna Cœnobiorum parte deplorauit, tu ad omnia nullo excepto extendas, declamatoriè quoque in omnes religiosos & clericos inuehendo, in hunc modum.

Nam quis (ais) enormem, civitatis vel Arcis ruinam a pusillorum oculis abscondat, quando in meridiana luce descendit pluvia, flumina, ventique in domum irruunt; imo TOT A Monasteria in oculis secularium monstroso hiatu fatiscunt, & Sacerdotes, sicut populus, legem Domini pariter humi affigunt, quæ amabo tentoria tantis operiendis cladibus sufficiens? Ne vero scandala regularium efficiant, quod possunt ac solent, quis vel Herculeæ claua impediatur? Ardet domus antiqua pars, Graulina prohibet in flammis armari, undas conuehi, tigna ignibus vstulata subtrahi, satius fore, si possicam a volantibus fauillis communis am edicit. Nonne ipse deplorandus, qui fontes aggredi formidas, neque cornupetis Pastoris pedum opponere sinis? longe aliter magnanimus S. Pauli ardor in inobedientes, vaniloquos seductores, domerum subuersores, Doctores eorum quæ non oportet, ac turpi Incro seruientes, illuxit.

VIN:

Ep. ad Rust.

4. inllit. c. 55.

2. Dal. c. 3.

TVR:

VIN.

Matth. 7.

Oseæ 4.

Tit. 1.

Quam

TVR.

Cyprian. ad
Nouac. hær.

Quam belle in te quadrant Cypriani dicta Vindiciane, qui in religiosos & clericos effrenis Nouatiani personam assumens debaccharis, videlicet. *Nos autem fratres dilectissimi, non moueat, aut turbet hæretici istius perfidi abrupta dementia: qui cū in tam ingenti dissensionis & schismatis crimine constitutus, & ab Ecclesia separatus sit, sacrilega temeritate non dubites in nos sua crimina retorquere. Cum enim sit à semetipso, nunc factus immundus sordibus, sacrilegijs inquinatus, hoc nunc nos esse contendit. Sic Vindicianus magnorum criminum sibi conscius fingit religiosorum, & clericorum domum & arcem corruisse, & tota Monasteria monstroso hiatu fatiscere, domus partem veterem, ardere, in cineres poenè resolui. At cum scriptum sit, canes foris remansuros, & Apostolus hos eosdem canes docuerit esse vitandos, sicut legimus, ait enim: videte canes, videte malos operarios: rabiem suam non cessat latratibus (aduersus religiones) excitare, luporum more tenebrosam caliginem optare, quæ facile possit serena sua crudelitate oves à pastore directas spelunca tenebrosa laniare: Aurum certè se suosque [symmistas] vt olim Cathari quos colligit esse pronunciat. vocant enim se suosque Caluinistas sanctos, electos, ab impuriore portione discretos, & idem in religionibus introducere studeo, vt peiores fiant scissuræ. Nec nos dubitamus desertores in aurum, nunc facile posse conuerti, si Ecclesiæ in corporentur, & fateantur in Ecclesia, & quocumque Ecclesiæ ordine, malos bonis esse permixtos. Quid igitur vanis rebus extolleris? damna potius quàm lucra consequeris. Quid te ex quò pauperior factus diuitem credis? audi in Apocalypsi dominicam vocem iustis te obiurgationibus increpantem: dicis, inquit, diues sum, & ditatus sum, & nullius egeo: & nescis quoniam tu es miser & miserabilis, & cæcus, & pauper & nudus. Has oper, has diuitias paupertatis pro certo possidere se credat, quisquis Christi Ecclesia derelicta, ratione cæca apud temerarios illos duces & dissensionis auctores, Catharos, Caluinistas conuersi non trepidat.*

VIN

lam vero cum fiscitaris, quis Herculis clauz ne scandala regularium efficiant quod solent impediēt?

TVR.

Hoc habe responsum. Quando oriuntur (non in illa, quam tu fingis, multiplicitate, & vniuersalitate temporum, & locorū, & personarum) præcidenda, vbi correctio non prodest, igne & ferro etiam si opus sit adhibitis. At nolo Vindiciane, vt hanc Hydram in solo antiquarum portionum nasci solum scmniesciscut somniaſti solam hanc antiquam partem ardere, & Grauinam falso criminariſ, ac si dixerit incendia scandalorum extingui non debere. In hoc vero tuo incendio, in hac rerum omnium confusione, proximo iam ardente Vcalegone οὐκ ἀλεγορτος sahè, conflagrante arce non ad lambentibus labijs tuis & lingua, ignitas trabes, ad extinguendum ignem, sed nitrum superaddentibus,

vt in

vt in maiorem assurgat flammam cauillaris & argutaris, incensam antiquorum religionis arcem, vt pœnè, cum moestissimo Hectore in somnis post epotatos calices missus vidèaris ad Æneam admonendum.

Heu fugenate Dea, teque his ait eripe flammis. & firmissima argumenta, nõ profers huius vani somnij, quando tantum incendiū nostram antiquam partem, corripuerit, vbi tanta rerum confusio oborta sit, qua parte. primum ignis immisus sit, cum tamen sit excidium illud (ait August.) vsquequaque decantatum, puerisque notissimum, atque verissimum, quia magnitudine suæ, & scriptorum excellentibus linguis insigniter diffamatum, atque vulgatum est,

L. s. Aeneid.

De ciuit. l. 18. c. 16.

V. Argumenti Turturis roboratio, quod ex inconstantia, & fluxu humanæ vitæ, senectute veterum ordinum, & alijs calamitatibus alicubi, & in aliquibus procedente tempore, tepescere potuit religiosa disciplina.

Aliud argumentum sic eleuat Vindicianus di cendo *nequam quam religiosi vita cum corporum defectione conferenda venit, omnia potius in cōtrarium sedula sui victoria experitur &c.* quam victoriam multis conglobatis autoritatibus Cassiani, Basilij probat } Hoc quod tu exprobas Vindiciane argumentandi genus ex humanæ vitæ fluxu, tepiditatem in aliquibus conuenit, feruoremque remissum ex S. Gregor. didicit Grauina sic discurren- te. *Quia ex hoc mundo corpus gerimus, vniuersitatis terminum ex ea qua nos sumus parte pensemus. Cuius quippe sit mundi finis agnouimus (vt & quælibet defectio, & remissio alicuius communitatis) si sollicitè aspiciamus hoc quod de mundo gestamus. Aetas enim nostra per iuueniles annos robustior videt, in senili autem tempore crebrescentibus morbis excoquitur, et dum diutius descenditur vt subsistat, moriendi vice quotidie deficit per momenta viuendi. Ita etiam mundi tempus dum venientibus annis augetur, crebrescentibus malis afficitur, & vnde atatis augmentum percipit, inde salutis dispendium sentit. tribulationes namque illi cum temporibus crescunt, & eo detrimenta vitæ debilior tolerat, quo quasi ad vitam prouectior durat. totis enim contra illum hostis antiquis viribus soluitur, qui quamuis iam nunc interijt, pro eo quod supernæ conditionis beatitudinem amisti:*

VIN.

TVR.

34. mor. c. 1.

amisit: tunc tamen plenius extinguitur, quando & à tentandi licentia abstractus æternis incendijs religatur. Vnde & extrema mundi atrocius tentaturus aggreditur: quia tanto fit feruentior ad scuitiam, quãto se vicinior sentit ad pœnam. Inde ne dum in naturalibus sed & in moralibus eò magis mundum deficientem cognoscimus, quò in longius eiusdem vita protrahitur.

In ps. 102.

Hæc in minori mundo dispendia cernimus. Vnde enim ex August. in vita spirituali inueteramus? carne mortali, carne ista fœnaa. ex veteri homine incètiua malorum misistrante, demonijs colluctantibus & fatigantibus, quibus ignani non viriliter resistentes, inter ipsos inimicos & vitia scèpissimè veterascunt. imò & multi in certaminum conflictu illustres athletæ, in pacis otio lentescentes, securitatis inertia dissoluti, obliui gloria præcedentium suarum colluctationum certamina, futuris præmiorum illustrioribus defraudantur coronis. non conferes ergo Vindiciane religiosorum vitam cum corporum defectione: renouatur perfectorum vita, vt Aquila, & vt Accipiter, vt superius exemplificasti. sed audi Augustinum dictum esse, renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti frequentissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quãuis ex sui natura perpetuitatem hæbeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans. Hierem. Dabo cor vnum, & animam vnã, vt timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Job. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cui libet electo in intelligentiã contulisti, vt flante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiam sensus in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & ideo coronaberis, quia vinces; sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id auctoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

In psal. 102.

vt Aquilæ iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti frequentissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quãuis ex sui natura perpetuitatem hæbeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans. Hierem. Dabo cor vnum, & animam vnã, vt timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Job. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cui libet electo in intelligentiã contulisti, vt flante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiam sensus in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & ideo coronaberis, quia vinces; sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id auctoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

2. 1. q. 186. ar. 8.

Collat. 3. f. 18.

Cap. 39.

In psal. 102.

vt Aquilæ iuuentus tua, sed non ad immortalitatem. Data est enim similitudo, quantum de re mortali potuit trahi ad rem significandam immortalem sed non demonstrandam. adhuc enim iusti excidere possunt à gratia, & perfecti frequentissimè excidunt à contemplationis fastigio, nam ex S. Thom. non potest esse diuturna in hac vita in sui summo: Et in vniuersum, si non sint confirmati in gratia, timorem Dei abicere possunt, qui quãuis ex sui natura perpetuitatem hæbeat, vt mōstrat Collationum auctor allegans. Hierem. Dabo cor vnum, & animam vnã, vt timeant me vniuersis diebus; tamen eodem destitui queunt; nec enim adhuc remanente corpore mortalitatis nostræ sunt perfecti, viri, velut Aquila, renouati ad immortalitatem. Nūquid per sapientiam tuam Vindiciane, vt dicebat Dominus ad Job. plumescit accipiter expandens alas suas ad Austrum; hoc est Gregor. interprete. Nunquid cui libet electo in intelligentiã contulisti, vt flante sancto spiritu cogitationum alas expandat? quatenus pōdera vetustæ cōuersationis abiciat, & virtutū vsū plumas in noui volatus sumat? hinc videlicet colligat, quia vigilantiam sensus in semetipso ex se non habet, qui hanc ex se conferre alijs nequaquam valet. Quare dum dicis renouari religiosos potius ex sui victoria; caue ne dicas ait August. Ego magnus sum. Ego luctatus sum: nam cuius viribus? ais? sed ab illo subministratis, luctari manifestum est, & ideo coronaberis, quia vinces; sed vide quis prior vicerit, vide quis te faciat etiam secundo victorem. Nō oportet Vindiciane multum laborare probando sui victoriam medium esse ad iuuentutis spiritualis feruorem conseruandum, nec opus erat id auctoritate Apostoli, Casiani, Basilij, Benedi-

ci

Et ad eum inculcare, quod & Grauna, promptissime profitetur :
 magis inculcare debebat, hoc (sicut & victoriam) diuinæ gratiæ
 tribuendum (vt faciebat Apostolus) Deo autem gratias qui de-
 dit nobis victoriam per Iesum Christum, & Dauid. *Deus docuit*
me à iuuentute mea, & vsque nunc, & c. quasi (ait Augustinus)
à tempore renouationis tuæ habens de viribus tuis præsumas, vt
solent dicere homines, iam dimitte me, opus erat ostendere viam,
sufficit, ambulare viam, cum & ille qui ostendit viam, deuscat
se in viam, vsque nunc, & postea vsque in senectam, & senium.
 atq; dicas Cassianizans diuinæ gratiæ est præstare nobis occasiones
 salutis, & prouentus secundæ atque victoriæ; nostrum vero vt
 concessa Dei beneficia vel intensius vel segnius exequamur. nam
 q; segnius operemur de nostra socordia est, de nostra culpa est.
 Quod vero intensius, & primus seruor permaneat, de eiusdem
 munere est, à quo virtus, virtutisque intensio; vt qui habet eius-
 modi seruorem non se discernat à non habente, & de accepto
 gloriatur quasi non acceperit, nam si hæc aduertet Vindicianus,
 in accipiente & habente diuinam admirabitur gratiam, & dicit:
Domine memorabor iustitiæ tuæ solius & c. O solius (ait August.)
solius prorsus ubi meam non cogito. Iustitia tua sola liberat me,
mea sola non sunt nisi peccata, in nō accipiente diuinum iudiciū,
& non accipientis demerita. Nec facile classicum canens sele-
 ctæ à se portioni tamquam à cæteris impuris discretæ, assigna-
 bis primas, cū in omni natione victores sint, & in bello cadentes,
 veterascentes & sicut palma florentes & dies multiplicantes,
 vt ex victoribus diuina gratia commendetur, & ex tepidis, & ve-
 terascentibus timor noster augeatur, qui totus scopus Grauinæ
 fuit, non desidiā fouere ex laxorum cœtu, sed humilitatis argu-
 mentum præbere, ne vnus præ alio inflaretur; & si nunc non vi-
 deatur in aliquibus aduersus operosa vigor strenuus, ita vt car-
 ries deprehendatur in arboris medulla, iam tuo duplici reme-
 dio utemur, Vindiciæ medicæ, quotidianæ inuolutionis, &
 memoriæ obligationis nostræ, quod si præ ijs quos fingis tuos
 clientes vis esse pærseruatiuum, pro alijs curatiuum, iam appare-
 ret eo tendere discretionē istam, vt statuatur iterum in te super-
 cilium Pharisaorum se ipsos commendantium, cæteros vero
 aspernantium, quod meritō respuent à te superexaltati, ne à iu-
 stitia excidant tuas adulationes exufflantes.

1. Cor. 15.

Psal. 70.

Coll. 3. c. 17.

Aug. in ps. 70

Epilogans vero primum sui discursus membrum sic conclu-
 dit Vindician. *Itaque attentus lector Grauinæ erro: em perspicue*
cernis, cum defectionis seu regularium, seu ordinum causas in an-
norum detrimenta coniicit. Anni solum corporis vires atterunt,
vt anime desiderijs amplius obsequi nequeas, quocirca ab actiua
ad contemplatiuam homo se transferre cogitur; minimè vero pi-
grescendo stationem susceptæ militiæ deserere.

VIN.

S

Stul-

TVR.

Stultitiam Vindiciani, non errorem Grauinæ deprehendet lector discretus, si quæ hucusque dicta sunt attendere velit, nepe, non amositate, ut sic, causam esse defectiois, cum etiam in multis sit causa profectus, sed amositati adiuncta mortalitas nostra, intrinseca, & extrinseca incentiua ad delinquendum, ipsa quæ succumbens voluntas sua libertate in multis teporem causant. Quæ cum sint omnibus cœtibus communia, non apparet alicui cœtui singularitatem esse concessam, nisi probetur, ut senectus detur ad consolidandas virtutes, ut procedente tempore numquam experiatur virtutum detrimenta, nisi speciale producatur priuilegium.

VIN.

Alterum impertinens ad quæstionem dicit Vindicianus *est Dei in mortales sapientissima prouidentia, quæ dum nouos in vineam suæ Ecclesiæ operarios substituit, ac singularibus donis instruit, antiquiores obscurare lippientibus oculis videtur. nulla hinc profectio veteribus negligendi spiritum suæ vocationis necessitas imponitur, quin imò nouis auxilijs à veterano excitari, à lassitudine; respirare, ac veluti afflantibus Fauonijs intime re creari, ac celestibus solatijs affluere debebant. sicut enim frigus niuis in die messis, sic legatus ei, qui misit illum, animam ipsius requiescere facit; eademque conditio erit illorum, quorum bono legatus mittitur. Quod eiusdem Grauinæ probat testimonio, dum ait, quod veterum religionum maxima laus, quod nouas parturiant &c. & Nouarum maxima pietas est, quod senescentes parentes adiuuent, & instaurent.*

Prou. 25.

TVR.

Lib. 6. Apo.

Accidit in hoc discursu quod Chirofopho, qui, quum videret Regem Dionysium cum aliquot familiaribus ridentem, ipse quamquam longo abesset interuallo, nec audiret pariter risit. Rogauit Dionysius, num audiret quæ dicerentur? negauit. Cur igitur inquit rides? quoniam persuasum habeo quicquid isthuc est quod inter vos agitis esse aliquid ridiculum. Cum te ridentem video Vindiciane, & si propter disparatorum quæ longo interuallo distant copulationem, fatear me te non audire (non entis enim intelligentia esse non potest) vix risum cohibere potui & si percontareris, si te non audiui cur rideo? in prompto responsio, quia ridicula agis. Non quid magis ridiculum, quam ex discursu plano Grauiniano, fingere Centimanum Gyam? dixit Grauina duo. Primum in vita spirituali, iuuenilem feruorem senilem exuperare, & hoc punctum discussum est. Secundum, operarios nouissimos ex Dei gratia pares fieri veteribus ijs, qui portauerunt pondus diei & ætus. Quid tu colligis vel quem Centaurum efformas? Deus in sua vinea nouos operarios substituit, & addis amplificando (soles enim e culice camelos facere) & singularibus donis instruit, ut lippientibus oculis (quales tui sunt, & tui similibus) antiquiores obscurare videatur, ergo tantum abest ut veteribus necessitas neglectus suæ vocationis imponatur, ut possint

*sius nouis auxilijs, a veterano excitetur, recreetur, refrigeretur, tamquam a Fauonijs, legatis fidelibus. sũijs pientissimis. Si sel-
 sos operarios, vel lassos milites a cultura, vel exercitu Graui-
 dimississet, socordia fuisset: nunc verò cum ex remuneratione pa-
 ri, tam fenes quàm noui operarij, pares efficiantur (& si aliqui so-
 cordes in veteribus, vt & in nouis ordinibus desigmentur) in v-
 trisque sunt tamen solertes & diligentes qui mercedem acci-
 piunt, mutuamque sibi subministrant operam, impartientes si-
 bi, secundum quod acceperunt multiformem Dei gratiam, vt
 nullo modo, nisi ridiculè, ex hoc discursu, ob nouorum ordinum
 institutionem, & parem cum veteribus in denario diurno acci-
 piendo mercedem, concludi possit, necessitatem impositam de-
 ficiendi a suę vocationis perfectione, propter aliquos lassos, so-
 cordes, non nisi imaginariè persuasam, sed potius ipsos lapsos, &
 lassos ex inuitatione mercedis ad currendum fortiter in huius
 vitę stadio, satis inuitatos.*

VI. Argumenti Turturis confirmatio, nempe alicubi,
 & aliquoando, fruentibus Gentilibus, Hæreticis
 grassantibus, Monasterijs solo æquatis, ali-
 quos regulares relaxari potuisse, vt
 propterea scandala iisdem obij-
 cere, veteribus ordinibus
 inhumanitas iudi-
 cetur.

Hoc sextum vt vltimum argumentum adhibita distinc-
 tione confutare studet Vindicianus, dicens. *Defectionis in or-
 dinibus necessitatem Grauiua etiam ex damnis colligit, que ple-
 rique inter hæreticos & Barbaros perpetrati sunt, quamuis autem
 calamitates latè explicet, cum umbra tamen propria digladiat-
 ur, subdit: cum Grauiua defectionis necessitatem ex damnis col-
 ligat que veteres ordines passi sunt a Barbaris, & hæreticis; vel
 loquitur de numero personarum, que a talibus damnis imminu-
 te sunt, vel de violatione regularis disciplina, ex hostium irrupti-
 ne parata. Si primo modo loquatur, fauent loca a Grauiua addu-
 cta. Quomodo si inueniatur granum in botro: educam de Iacob
 semen & de Iuda possidentem montes meos &c. que loca osten-
 dunt, alibi granum ab impijs attritum cum tanto fenere multi-
 plicasse &c. Si de defectione in disciplina loquatur, magis debebat
 efflorescere, cum martyrum sanguis semen sit Christianorum, &
 disciplina potius persecutorum perficiatur, quam labefactetur;*

VIN.
 lla. 56.

& ex virtute religiosorum heroica de hostibus triumphando, religiosi quàm maximè efflorescunt, illeque ordo suspicitur magis, & amabilior, cuius plura in oculis viua & recentia fortitudinis ac sanctitatis exempla refert. Nihil ergo argumentum Grauinana à persecutionibus ductum concludit.

TVR.

In psal. 69.

Dican us Vindiciano quod scripsit August. *Primo fuit impetus persequentium, modo remansit malevolentia cogitantium: temporis sunt in Ecclesie persecutione distincta. Contra martyres fremuerunt tyranni persequendo contra eosdem fremunt maledici insultando: illi contra personas eorum, isti contra sodales, & conturbantes eorum. Vtramque defectionem amplexus est discursus Grauinianus, in prima Vindicianus conuenit cum Grauina, in secunda perperam eundem impugnat. Cum imminutione personarum, & cœnobiorum pauci numero derelicti, & inter paucos infirmiores, qui procedente tempore, in tanta caligine, & funesta persecutorum tragedia, abscondi potius cogebantur, quàm vel diuinas laudes in choro publicè canere, vel alias disciplinæ Monasticæ exercitationes frequentare, sic tepescere in infirmioribus cœpit rigor obseruantia regularis. Sed nec mirum quando persecutionem aliqui non tolerantes consenserunt iniuris.*

In psal. 43.

Vnde & pro vtrisque illud martyres vsurpant. *Humiliata est in puluere anima nostra, hoc est (August. interprete) inter manus persequentium, nostra cœnobio solo æquantium: adhæsi in terra venter noster, id est carnales & infirmi ex eodem ut os Ecclesie in sanctis sit, venter Ecclesie in carnalibus sit: sed os Ecclesia (subdit idem) eminet, venter absconditus tamquam mollior, & infirmior, in quo enim fortiter persistebant martyres inuicti, ab eo infirmi grauius decidebant. nec mirum de ista diuersitate fortium & infirmorum, cum ipse liber qui propheta ori dulcis videbatur, ventri eiusdem amarus erat. quid est hoc? inquit August. quia præcepta summa, quæ accipiunt spiritualis, non accipiunt carnales, & de quibus gaudent spirituales, contristantur carnales: quid ergo infirmos traducit Vindicianus, iam ab iisdem martyribus deploratis? iniuria martyrum est, cum ventrem hunc, hoc est infirmos in terram ipse abscondat, ut vltra quod humilietur non habeat; Vindicianus vltra terram quærat ut hæreat venter, non ut humiliet sed obruat, imo inusitato crudelitatis genere, absconditum ventrem reuerfet, ut Turcico more, funibus, & flagellis maledicentiæ detrahentes percutiant. Nec sanguini martyrum insultet, quod cum sit semen virtutum & heroicarum actionum, in his locis vbi passim sunt non floreat, ut*

Ezechi.

Genes. c. 11.

Chry. ho. 38.

Idem ho. 53.

obijcit sine probatione, nam etiam Abraham dictum est. *semini tuo dabo terram hanc* & tanto intervallo temporis absque pueris manserat, minusque apta generationi Sara fiebat, ut ponderauit Chrysostomus & admonet alibi quod quando Dominus aliquid pollicetur

pollicetur & se diuersa his qua pollicetur videamus, in principio euenire; non turbemur, neque enim possibile est, ut ad finem usque aberrant. Iam iacti seminis in ipsa Germania sanguinis martyri abundanter fructus speratur, ut erat ab initio, cum vetustis ordinibus, penobis ab Hæreticis occupata. Inuictissimus Imperator Ferdinandus Augustus restituenda procurauerit, hoc vana cupiunt martyres, ne aitu inuidiæ, simularis, vel alijs huiusmodi, & secundum carnem affectibus & huius seculi legibus, eorum se mina quin in flores & fructus erumpant, præfocentur.

At tandem post refutationem elumbem argumentorum Grauinæ deficientiam lassorum ostendentium, ad æquatam, ut putat causam eiusmodi tradere, ore maledico extimauit, dicens

Verum aliud hic subest secretum, quod Lynceus Grauinæ uenulos minime fugit, sed calamus euulgare detrectat. Videlicet inuicta cum Ecclesia familiaritas, quorum prophana, & scelerata colloquia plurimum ad impietatem proficiebant, & ut Cæcor in viscera serpebant. Istorum venena de Babyloniis pocula, ori mellea, cordi fellea, partentosos ueluti phrenesi eorum saltus de excelso in abyssum, de solto in thocam, de caelo in cænum, de claustro in seculum, de paradiso in infernum procurauerunt. Hæc Acconita non modo Monasteria, sed integras ordinum Prouincias exhauerunt, & lectissimam Ecclesie portionem in Tartari spolia, uerterunt. Nota mortalibus laquear, eandemque sacerorum ordinum perniciem, si in argumento suo Grauina produxisset, omnes Peripatericorum demonstrationes superasset.

Si numquam te hæreticis iudicium agnouissem, ex hoc procedendi modo Vindiciane te hæreticum coniectassem, dum velut laeuata simia catholica documenta dare fingis, & religiosorum catholicorum (ut eadem fidelia cum cæteris hæreticis dealben-tur) nomen tam turpi titulo hæreticæ conuersationis infamas. Amici Iob dicit Gregorius quasi dum consulunt, inuehunt; hæreticorum figuram exprimunt, qui sub specie consulendi agunt negotium seducendi, vnde, ut fabricatores mendacij, & cultores peruerforum dogmatum detecti sunt. Non erat efficacius argumentum ad alienandos catholicorum animos à religiosis, & hæreticis iubilationis materiam ministrandi, quam eosdem fingere religiosos habere socios & domesticos; cumque tu Vindiciane ad ipsorum castra pertinere coniecteris, ut excusabilis fiat à te tuisque symmimikis eorundem malitia, vel culpa extenuando, vel religiosorum statui pernicioso eorum statui exaquinado, tam insigne mendacium fabricasti. Tibi nota, quia à te inuenta, loqueris. Assingis religiosis ex familiaritate ficta, hæreseos non leuem suspensionem, ac tu tamquam hæreticus solus impetaris, vel religiosos sub vno fasciculo cum hæreticis alliges. Notata sunt ut dicam cum Tertull. etiam commercia hæreticorum (de

VIN.

Ber. ser. 63. in Cant.

24. mor. c. 1.

De præf. cap. 43.

quorum

quorum grege es) cum Magis quam plurimis, cum circulatoribus, cum Astrologis, cum Philosophis curioſitati deditis, numquam notata religioſorum, cum hæreticis tuis commercia, tanto ordinum, & prouinciarum, & ſelectiſſimæ portioſis Chriſtianæ (vt laſtant tua ampulloſa, & ſequipedalia verba) detrimento. Cum ergo non ſit materia quam impetas, & carpas,

Quid dentem denſe iuuabit

Rodere? carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis. dicebat Poeta Martialis in obtrectatorem, non habentem calumniandi materiam.

Pergis deinde pluſquam pictoria & poetica lieëtia, addens & tertiam hæreticam in regulas hæc effutiendo.

VIN.

Sed enim quem Grauiſſima perditorum ordinum auctorem accuſat, Regularem an hæreticum? Ille oia poſuit, hic excluſit: iſte tibi a cecinit, ille ſaltauit: vnus ſirenes & ſaliaria ſacra inuexit, alter cupidius inuaſit: ſicam hæreticus ſub oſculi blandimentis lateri infixit, Monachus iſtum non cauit. Que vtrinque neceſſaria poſuit in meſſuam perditionem exurgeret? Effrenata Voluntas libido: Hic tu Grauiſſima, non in reſentium duntaxat, ſed veterum quoque ordinum poſtibus inſiſte Maronianum illud Acroſtichon: Diſcite iuſtitiam moniti, & feſtium illud ſcholium appone. Aſſerta noſtra ſcandala veſtra ſunt, hoc eſt ſeruiant vobis, vt nunc ſeruit Deo veſtra præſeruatio.

TVR.

In pſal. 118. in ea verba deſectio tenuit me.

Sanctus quiſque cum cœditur (dicebat S. Hilarius) non humilitatis ſue qui cœſus eſt, ſed inſolentia eius qui cœdit miſeretur, vt à vaſano filio pater, vt ab amente egroto medicus conſumeliam, paſſus, dolore non ex eo quod perpeſſus fuerit ſentit, ſed ob id quod ille quem ſanum eſſe cuperet, iniuriã ſibi vaſanus intulerit. Non tam iniurijs quam tua inſolentia, vaſania, & amentia commouetur Grauiſſima, qui te ſanum cuperet, & in Eccleſia eſſe tamquam morigerum filium, non carpentem ſua illuſtiora membra. Petis, quis ordinis magis perdidit hæreticus an regularis? Reſpondet Grauiſſima: Hæreticus pluſ nocuit, quam malus & peſſimus regularis. hic malo exemplo ſuadet, ille quoque & falſa doctrina, & potentia opprimit, vnde S. Gregorius exponens ea verba de oppreſſis & quibus nocumentum inferat. Propter multitudinem calumniatorum clamabunt, & ciulabunt propter vim brachij Tyrannorum] ait: Quod quiſque male vteretur ſuo exemplo cœpellit, adhuc in nobis voce calumniatoris vititur. Quiſquis vero

Iob c. 35.

16. mor. c. 10.

peccatum ſuadens eidem terrere nos appetit, & contra nos brachio tyrannidis ſeuit, aliud eſt enim vitia ſuadere vinedo, aliud iubere æternando. Dum ergo exempla mala actionis aſpiciamus, quaſi adhuc ſtrepitum calumniatoris audimus; dum vero vi peccate cogimur, iam Tyrannum in corde ſuſtinemus] ſi qui regulariũ aliquos perdidit malo exemplo; nec totam communitatẽ deſtru-

destruxerunt, neque Cœnobitas occiderunt, nec materialia templa & religiosorum domos, quæterunt, at ut dicit P. Richeomus Societatis Iesu in Idololatria Hugonotica, Hugonoticorum veluti ferarum inhumanitatem senserunt, *fratres, Dynastes, plebei, viri famina, puella, vidua, virgines, senes, clerici, religiosi, Sacerdotes, Episcopi, Abbatæ &c.* non est facultatis, nec recensere innumerabiles omnium ordinum homines innocentissimos à vestra factionis reformatæ, captos, fortunis omnibus spoliatos, victos, vexatos, contrucidatos &c. que potuissent tantæ crudelitatis causa, à aliâ nulla prorsus, nisi quod orthodoxam fidem, ac religionem catholicam religiostrueretur. hoc id solum in Angliâ, Scotia, Belgio, Germania, Polonia factitatum est, sed & in Galliâ: cuius rei inquit testes *Picardi, Andegauenses Normanni, Biturgeni, Pictavi, Santones Cadurci, Burgundi, Lugdunenses &c.* ipsa quoque elementa orbis, que tali carnificina se contaminari ac funestari persenserunt. Quis ergo auctor Vindiciane, perditorum ordinum regularis an Hugonota? & quantum, atinet ad mores, plures perdidit, vobis halitus draconis illius à fide & religione apostatæ, qui etiam traxit tertiam partem stellarum cœli, vale dicendo Monasticis votis, Monachos, Moniales, nec non & clericos, in cœstuosis copulis iungi posse falso suadendo, quàm ex omnibus ordinibus collecta obscenorum multitudo vniquam prauis exemplis perdere potuerit puillos. Magis corrumpere potuit & deprauare Cœnobitas, suavior corruptus volûtate & intellectu, quàm solo affectu deprauatus. Quicumque in Ecclesia libidinosus est, si deprauata voluntate libidini seruiat reluctante conscientia, iudicat se intemperanter facere, & saluo fidei iudicio, Dei ope rursus inflecti potest ad studia castitatis: sed excucullati apostatæ, Moniales sacro velamine abiecto, sacerdotes, & clerici cœlibatuum execrati, Hugonotissimum Vindiciani profitentes, ne dum appetitu carnis, & affectu corrupti, sed etiam intellectu, tamquam triplici saryriasmô intellectus, volûtatis, & carnis, maioris impetu ad obscenitatem anhelant, id perficientes, quod sine remorsu esse faciendû, animis hæresis instillauit. Idem in corruptione Monasticæ disciplinæ contigisse dicendum est plus enim nocuit, chori destructor, ieiuniorum eliminatus &c. quam quod infirmi Monachi firmo existente iudicio de sacris obseruantijs religiosissimè seruandis, ab iisdem ex fragilitate, veterata consuetudine, vel malitia deflexerint. Quomodo ergo Regularis posuit oua, & hæreticus exclusit? &c. miror quod non addideris, regularis adhibuit tormentarium puluerem, & globos zneorum tormentorum, hæreticus ignem admouit: Regularis semina prauæ doctrinæ vestræ supposuit, Hugonotus fouit & excepit pullos, & inter cæteros Vindicianum iam eierati Monachi sobolem, ut certè,

Quo prognatus eodem.

Non fecus ex Leda, à Ioue compressa, autum quod peperit, vnde Gemini quòq; prognati Castor & Pollux. Decantatum prius per Germaniam in hæresis Lutherianæ initio: *Brasmas innuit, Erasmus irritat, Erasmus parit oua, Lutherus excludit pullos, Erasmus dubitat, Lutherus asseuerat, vel Brasmas lutherizat, vel Lutherus brasmitur.* & tu Vindiciane dissimile tamquam simile formati, dissolutis Regularibus ferme tribuens initia hæresum, vt simili desinentia canisarent turba, videhæretici vel Monachi hæreticizant, vel hæretici Monachizant, sed nec prauæ doctrinæ regulares quamrūuis dissoluti oua supposuerint, vel tibijs cœcinerint. Quod si vnus Lutherus innumeros pullos excluserit, non ex ouis religionis, sed ex ijs, iam intra se conceptis iam pridem hæresibus, exclusit. Hoc tamen non in culpam religionis refunditur, sed prauæ Luthericæ volūtatibus, vnde non est cur ex Vindiciana obiectione erubescat à Sanctis. Augustino fundata religio illustrissima.

Psal. 68.

Non erudescant in me qui expectant te Domine &c. [dicebat David] hoc est S. August. interprete. non sic affligar ab insurgentibus persecutoribus, non sic obstarar ab inuidentibus inimicis meis, ab oblatrantibus hæreticis, qui à me exierunt, quia non erant ex me, nam si fuissent ex me, mecum forsitan permansissent: non sic eorum scandalis premar, ut erubescam in me qui expectant te Domine virtutum. Nec scandalorum oua in hæresim necessario rerum ordine erumpūt; nam nec releuat Caluinum & Lutherum dogmatizantes, rectius

Calu. l. 4 c. 31
Luth. ser. de
Matrim.

facere suos profelytos nullo modo vinculis voti castitatis asstringi, quia impudicitia deprehenditur in religiosis, Deo dicatis personis (quam falso proinde dicunt à Cœlibatu emanare) nam quod multi licentiosè, & flagitiosè uiuant, eorum culpa est, ex effræni libidine, cum è contra innumerales viros religiosos, & moniales vitam agere castissimam experiantur. Quomodo ergo ex hac effræni libidine, tamquam essent sibi inuicem causæ, concludis Vindiciana, hanc vir inque subministratam operam, regularis & hæretici in mutuum perditionem prorupisse? cum vnum ex alio nequaquam sequi sit demonstratum, & demonstratio à te non sit percepta, cum nescieris occasionem à causæ ratione separare. De te tuique similibus hæreticis scriptum est: oua aspèdum ruperunt, qui comederit de ouis eorum morietur, & quod confotum est, erumpet in regulum: rumpunt enim oua ab hæresiar-chis parta ministelli doctrinam euulgando hæreticam, vnde ex ouis ruptis, erumpentibus vel exclusis serpentibus setho dedantur rumpentes, & multò magis comedentes. Quod vero confotum est, auxilio, opibus, adulationibus erumpit in regulum, cuius afflatus, vel proxima quæque loca seculissima lue corrumpit. In tuis ergo postibus nullum Maronianum Acroama, sed propheticum memoratum dictum affigendum, & discas hæreticos

Esaï. 54.

oua

oua concepisse & fouisse, & erumpisse regulos nullo modo regulares supposuisse, & vestrates exclusisse & si Gallus es Hugonota vel de Brittanorum vicinia, vel de cubilibus leonum, vel montibus pardorum timendum, ne ex ouis erumpat Basiliscus.

C A P I T U L U M IX.

Animaduersione, ubi Vindicianus redarguitur, Grauinam arguens quod Regularium ordines hodie vniuersim florere sancta contentione sustineat.

Iunone Iouis Germana, et cōiugē Troianis illud dictum affixum elegāter Poeta expressit, dicens.

Pacem orare manu, praefigere pupibus arma, significare volens, idē Troianos supplices esse Italis, vt mentirentur amicitiae, & concordiae fœdera, quō securos nihilque mali metuentes ex improviso adortos subigerent, & opprimerent. Conueniēter tibi idem adaptatur carmen.

L. 10. Aeneid.

Vindiciane, qui simulata beneuolentia erga Societatem, & publicata erga veteres ordines inimicitia, & perniciem vtriusque moliris, & sub amicitiae prętextu ad omnes, occasionem eiusdem Societatis simulatum sumens patrociniū, te preparas ad lædenda omnes religiones. veteres, & nouissimam Societatem.

Primo ergo a doriris in hoc capite Grauinam dicendo, vt *Bellarmini lachryma magnifico solatio siccarentur. Grauinæ solerti mentis industria sacrorum ordinum origines. progressus, præstantium vir oru facinora laudesque in aceruum congestis,*

VIN

T

fit, ut epitomen ex omnium regularium chronicis compilasse videretur. Hæc ralionis series titulum operi imposuit, hæc Turturis exultatio. Est & triumphus hæc Bellarmini in quaerela de Regularibus veluti Nilò Ægyptus affatim inundatur. Vbi nunc vetus propositum gementis columba zelum, quoad fieri possit excusandi? abite in pessimam rem suspiria & lachrymæ, Grauina monstraturus est ordines illos, quos Cardinalis desolebat non modo semper floruisse, verum etiã iam nostra ætate florentissimo in statu versari. & ad hoc verba, & probationes Grauinæ refert, & statum quæstionis in hoc consistere subdis, videlicet: Cardinalis negat sine laxitate, & scandalis rem suam agere, Grauina affirmat & gloriatur.

Ex 1. p. c. 3.
præfat. adlec.
& c. 2.

TVR.

Non vt non siccaret lacrymas Bellarmini plagentis imperfectos in vnoquoque ordinu statu, Turturis opus elaboratũ, sed vt cum planctu exultationem admisceret, & florentis status eorumdem ostensione, vt lamenta cum musica temperarentur, ipsarumque lacrymarum acrimonia ex doloris æstu effusarum, ex iubilo dulcoraretur, & ex eodem fonte, mirificè amaritudo cum dulcedine emanaret. An hæc Bellarminiana-rũ lacrymarum non tã excusatio, quàm defensio? cur ablegas lacrymas, quas etiam Turtur assumit ad gemendum imperfe-ctos? an non sufficiunt, quæ de ortu, progressu ordinum vsque nunc scripta sunt ad lætandi materiam ministrandam? ministraturæ proculdubio, si in hoc compendio etiam posteriorũ, & horum temporum, gloriosa regularium facta legere præ-uentus morte Cardinalis potuisset. Nec erat quod carperes Grauinã tamquam Epitomarium chronicorum, nam vt vera describeret, omnium ordinum monumenta euoluere opus erat, non in aceruum eã coagmentando, sed in optimam dispositionem redigendo. Et si vitio veritas epitomata præclare gestorum in vnum redigere, iam explodere necesse est Ecclesiasticum, parentum veterum facta hæroica in vno capitulo restringentem; & authorem lib. Machabæ. quæ à Iasone Cyreneo quinque libris comprehensa, in vno volumine breuiantem nisi fortè in eisdem authores iniurius, hos libros canonicos (vt tui symmista faciunt) è diuinorum librorum albo expungas.

Cap. 40.
3. c. 2.

VIN.

Iam vero quod properas ad dispiciendas Grauinæ probationes & hoc ipse cupit, vt clarius veritas elucescat. Dicit ergo *Statum quæstionis in hoc cardine versari, quod Cardinalis negat non sine laxitate & scandalis Regulares rem suam agere, Grauina affirmat & gloriatur.*

TVR.

Quod Cardinalis id affirmarit, id ex desiderio vniversalis profectus affirmavit, quod erat paucorum defectus generalitate quadam extendere ad multos, vt superius dictum est.

Gra-

Græna verò respexit ad id quod ad floritionis naturam attinet, quæ & multos ramos siccos secum compatitur. *Humana mentis natura* (est dicebat Hil.) *ut si cogitatione aliquid contempleremur talem se nobis ænaqueque species exhibeat, qualem & eam cogitando formemus: quoquo enim mentis nostræ oculos intenderimus, id ipsum in quo defixi sunt, referunt ad sensum, & ut planius intelligi id quod dictum est possit, afferemus exemplum: Si quis hyemis die ver cogitauerit, & ornatum eius lumine mētis inspexerit, obliterata hyeme, in qua fit atque algeat, totum ei in sensu suo ver cum habitu suo ornatuque consistet, adeo mentis oculi oculis corporalibus præstant, ut inuente in nos obliuione præsentium, totos obtineat quodam quasi animo præsumptus usus absentium.* è contra si ætatis tempore hyemis inclementiam cogitauerit, omnia poma & truncos arborum algere, siccari, exsistimabit, ac si nix ac gelu, super amœna vireta concreta essent. Si res ex affectu penianda esset, vierque à causa caderet, quare, nec mirum si colûba fletus emittere solita omnia argentiua esse iudicaret, & Turtur vel ipsas languentes vineas, floridas existimaret. At quia non ex affectu, sed re ipsa iudicium ferendum est, probationes examinandæ eorumdemque elisiones ponderandæ ac dissoluendæ.

Inpl. 130.

Præmittit ergo quod, *quicquid de florentissimo religionum statu Græna adduxit, præsentem Regularium vitam, moresque concernere debet.* Quare paulo infra subdit. *In ipso tractationis vestibulo magnus & dolendus est Græna lapsus, quod plurima sanctitatis, doctrina meritorum, & miraculorum exempla comportet, ac illis qui superioribus seculis vita sua periodum absoluerunt, nequaquam enim inde licebit concludere hodie quoque eorum posteror virtutibus, & prodigijs excellere.* & probas ex author. Greg. qui quamuis libros de sanctis Italia scripserit, grauius de sua ætatis clericis, grauius de secularibus lamentatur. *Est & S. Felicitatis comparatione fœdior posteritatem despicere à maiorum laudatissimis vestigijs, ac potius degenerare probari.* Bellarminus vero, nō eos qui ante Concilium Tridentinum vixerunt defleuit, sed viuentium ac militantium in ordinibus conditionem.

VIN.

Ergo iam me prouocas ad chronicorum exhibitionem, vt non nisi à tempore Cōcilij vsque ad præsens, floruisse & florere demonstrarem saltem nomina & instituta breuissimè attingendo. sed iam id præstitum 2. par. Turturis in enumeratione illustrium personarum etiam post Concilium vsque ad præsens in singulis sacris Ordinibus, & in eorumdem chronicis diffusis inspicere poteris. & inferius multa te importunè flagitante in discussione tui 17. Capituli, proponentur, quæ os tuum oppilabunt.

TVR.

Ep. 379.

De Helena loquens Theocritus dixit: *Satis florentem dici potuisse Lacedæmonum Rempublicam, quia vnam solam Helenam produxisset, & eloquentiæ parens ad Catonem. & si (dicebat) in ciuitate nostra multi Catones non essent, in ea vnum extitisse mirabile est.* At non vnam Helenam, vel vnum Catonem, sed innumeros deprehendes viros gloriosos in omnibus Ordinibus vsque ad nostra tempora. Si piget chronica euoluere, saltem sepulchra percurrere, non in vna vel altera Prouincia, sed in omnibus quæ sub cœlo sunt insignium Beatorum, & perfectorum monumeta occurrent, vt in vnoquoque illorû affigi possit illud epitaphium. *Adam maximus ibi inter Enasim situs est, vel vt alia habet versio. Homo maximus & clarissimus inter gigantes.* his (etiam quando imperfectorum vitia S. Gregorius arguebat) operum sanctitate, & virtutum splendore si nõ inferioribus saltem paribus, suos dialogos impleset. Quid nasutulus Vindicianus? *Est qui accusat vos Moyses dicitur immorigeris* ait Vindician. *frustra igitur Grauina, seu potius cum ætatis nostræ dedecore Herorum antiquorum agmina ducit, nemo enim de illis scrupulum; aut quæstionem mouit.*

TVR.

Sed dum hoc dici immorigeris fateris Vindiciane, euidenter immoriger demonstraris, qui omnia confundens, cœlum cum terra miscere contendis. Nec (vt carpis) Grauina cum ætatis nostræ dedecore, Herorum antiquorum agmina ducit, de quibus nullus scrupulus, nullo quæstio, sed præsentium temporum, & ætatis suæ densam turbam, perfectorum virorû, quam calculo tuo vix numerare valeas, in apertum produxit magno omnium religionum & Ecclesiæ totius gloria & ornamento.

I. Probatio Grauiniana elusa à Vindiciano roboratur, & multos bonos, cum paucis malis admixtos (quicquid Censorinus Cato nullitet) reperiri demonstrat.

VIN.

PRimam ergo probationem florentium religionum ab Indicis peregrinationibus et profectibus desumptam aggredis, dicendo: *te impium fore si quicquam istorum inficiari velis, cum Grauina ostendere incumbat omnes talium ordinum alumnos, vel maiorem, vel tertiam saltem eorum partem memoratis Heroibus similem reperiri. In magna inquit domo*

Aposte.

Apostolus, etiam Vasa lignea & fictilia inuenit, sed Grauina pro sua in omnes Regulares beneuolentia, cum Thoma Bozio pauca agnoscit, ut vix in aliquem numerum cogenda. Quocirca, subdis, mei officij erit cum Cardinal. Bellarm. selectorum vasorum numerum iussis calculis supputare.

Tua diuerticula & anfractus verborum reperisse, triumphasse est. Doces ergo velis nolis, admisceri in religionibus tot Heroibus dissimiles, ac proinde vasa lignea cum fictilibus inueniri; Et sola contentio de horum excessu superest. Et vbi est quod hucusque non lacrymis columbæ, sed Cocodrili, ut macætes, & perdas, pœnè corruptorum ordinum statum deplorasti, Michez tibi partes impositas asseuerans, ut botrum vnum in vineis reperire diffideres? Acutus disputator existimabitur Vindicianus, qui contradictoriæ suæ positionis oblitus, tam citò à sententia sua volubili leuitate discessit, & ut fucum facere lectori videatur, mixtionem tandem fatetur, & ad superexcessum imperfectorum supra perfectos & Heroicos, statum quæstionis immutando, sermonem dirigit, & se triumphasse putat, si suis calculis hoc reperiat. Sed vide manifestam incōstantiam. Hucusque Vindicianus de multitudine scandalorū & deficientium ab institutis, longiores sermones protraxit, nec tantum excessum, quantum cupiebat reperit, nunc de ordinarijs religionis viuentibus nouam quæstionem format, si à dictis Heroibus excedantur, an ipsos potius excedant.

Arripis ergo calculos ad supputandum Heroes & vasa ista selecta, ut horum raritatem ostendas. *Ex Cassiani ergo institutis, accipis abnegationem sui cum arreptione crucis, & in eadem, crucifixione. & precipuè (ex Gregor. 5. moral.) ambitu, ceterisque affectionibus per tria vita tamquam tres clavos crucifigendis, attentione (ex Casario) vel penitus concremandis ex ratione holocausti (cum S. Doct.) per tendentiam ad perfectam charitatem; & remotionem sollicitudinis à temporalibus. & subdis. Hic mihi cum Grauina certamen est, ex dictorum progressu, vel defectu nostrum duellum dissoluetur. Si tu mihi plures tali modo crucifixos in ordinibus, vel certè ad eiusmodi crucis mortificationem aspirantes, & pro virili sua admissos exhibueris, totam Victoriæ gloriam cum summa voluptate concedam. Cardinalis dum pro columbæ gemitibus fontes ineffigaret, planè ex istius abnegationis mensura Regulares probauit, plurimamque desiderauit, quorum partem expressit, reliqua silentij velamine textit.*

Optimus calculus cognoscendi perfectos eiusmodi ex abnegatione & crucifixione. Vnde Gregorius Papa idem dixit *Hi ergo in numero perfectionis sūt, de quibus p Paulū dicitur: Ezech.*

Qu

Ad Gal. c. 5.

Qui carnem suam crucifixerunt, cum vitijs et concupiscentijs. Sed ibidem docet quomodo perfectionem metiamur explicans ea verba prophetæ: mensus est vir latitudinem a facie porta inferioris usque ad frontem atrij interioris extrinsecus centum cubitos, ait ergo, quod Redemptor noster quotidie per magistros atque Doctores in mensura perfectionis metitur vitam fidelium, vel in specie boni operis per fidem vel in sanctis desiderijs, per contemplationem, & infra subdit. Et notandum, quia non dicitur quod intrinsecus, sed extrinsecus ista mensuratur, quia Redemptor noster, cum per nos facta hominum vel approbat vel iudicat, non intrinsecus metitur, unde & per Evangelium dicit: ex fructibus eorum cognoscetis eos. Quia enim per hoc quod videmus cognoscimus operantis animam, quem non videmus. suæ latitudinem que in facie porta est interioris extrinsecus metitur. Cum enim alios conspiciamus largiri eleemosynam, afflicto occurrere, oppresso subuenire, nihil in hoc mundo gloria querere, nullis huius mundi commodis inhiare, atque alios videmus carnem domare, lacrymis insistere, verbis cælestibus occupari, nihil transitorij honoris appetere, quid aliud debemus nisi eos perfectos credere, sanctos existimare? Certior hæc mensura tuo calculo Vindiciæ, si interiori abnegatione, dignoscendæ perfectionis ratione agnoscas. Nam & si hæc externarum actionum sit forma, sine actione exteriori, non erit norma & notio, qui sint perfecti cognoscendi, & si hanc sufficere putas, non mirum, quia in inuisibilitate Symmictæ tui ponunt Ecclesiam, inuisibiles faciendo notas, & inuisibilem, facit tu quoque. Nōne tu dum viuū membrum deprehendi a legitimo usu donorum, & exercitatione virtutū pronunciaffi, ad interiora & inuisibilia, confugisti? id enim nō potest cognosci nisi intentio penetreretur. Certè plus proficit ad exemplum exterius opus, etiam si sinistra intentione maculetur, quam operantis interior motus sine visa exteriori actione. Vnusquisque Illuminatorum iactabat interiorem mortificationem in suo corde gestare, nullum exterioris obedientiæ exemplum vel signum exhibendo. Si non operantem, hæc exteriora video, quamuis intentionem iactet rectam, non iniuste scandalizor, sed si hæc extrinsecus operantem, inter na mortificatione destitutum pronuncio, sum criminis reus, cum sanctos sancta operantes ex Gregorio venerari tenear. Cum ergo externis his mortificationibus & rectis operationibus Monasteria tamquam vino torcularia redundent, omnes ad huiusmodi crucis mortificationem aspirantes, vel si mauius tertiam partem, concedas necesse est, & in maiori parte perfectos (qui erat nouus quæstionis status) sic totam Victoriz gloriam

ex

ex tua promissione, non Grauinæ, sed veritati tribuere, volens nolens adstringeris. Hęc eadem Bellarmini mensura abnegationis, ad doctrinam Gregorij subordinata, Grauinæ propositum firmat potius quàm infirmet.

Illud etiam ad confutationem Vindiciani facit, quod dicit Gregorius explicans quomodo intra partem erant fenestræ oblique, quod contemplationis, & perfectionis gratia summis datur, & minimis non datur, sed sæpe hanc summis, sæpe minimis, sæpius remotis, aliquando eam coniugati percipiunt. Si ergo nullum est fidelium officium à quo possis gratia contemplationis excludi, quisquis cor intus habet, illustrari etiam luminis contemplationis potest &c. ut nemo ex hac gratia, quasi de singularitate gloriatur, nullus se donum luminis astimet habere priuatum: quia in eo quod se habere præcipuum, putat, sæpe aliter diuor est, quem habere apud se aliquid non putat. sic fieri potest vt multi sint illustrati diuinitus & in magna perfectione, quos minimos vel nullos existimamus.

Hom. 17. in Ezech.

Sed sint multi ex his imperfectis, Heroibus comparati, adhuc ad pulchritudinem spiritalis ædificij conducunt, nam licet ad perfectionem sex cubitorum non perueniant, tamen ad quinque cubitorum mensuram pertingunt, ait idem Gregor. *A mensura enim (ait) cœlestis ædificij distincti non sunt, nã (subdit) & paulisper se ab appetitu corporalium sensuum abstrahunt, & per bonum desiderium in mensura cœlestis ædificij esse memorantur, quia ex voce Ecclesię per psalmistam dicitur: Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur. Qui iterum per Psalmistam dicit: Benedicti omnes timentes se Dominus, pusillos cum maioribus. Hi itaque & imperfecti sunt, & pusilli &c. qui & si nec dum ad spiritalia dona proficiunt, vt. vel ad perfectam operationem vel ad succensam contemplationem animam exerant tamen, ab amore Dei & proximi in quantum capere prævalent, non recedunt. Vnde fit vt ipsi quoque & si in minori loco, in sancta tamen adificatione sunt positi, quia & si ad doctrinã, si ad prophetiam, si ad miraculorum gratiam, si ad contemptum mundi plenius exequendum fortasse minores sunt, tamen in amoris, & timoris fundamento sunt, in quo solidantur. Solos ergo ne Heroas in structura spiritali religionum admisit, vt minores, & pusillos excluderet?*

Hom. 15. in Ezech.

Psal. 138.

Psal. 113.

Sed sit horum imperfectorum & minorum ac pusillorum maxima pars, eundem ordinem sciat Vindicianus, esse in religione, qui in arca (quæ est typus Ecclesię) fuisse perhibetur: latitudinem enim habebat arca in inferioribus, vbi erat animalium turba, coangustabatur deinde paulisper, donec in altum pro-

proficiens ad vnum tendebat in vno: cubito consummata, iuxta quem homines & volatilia habitabant. Sic in Ecclesia (ait Gregorius) carnales sunt, quos videmus tamquam animalem spiritum habentes *in superbia erigi, in carnis voluptate dissolui, acquirendis terrenis rebus inhiare, imperante auaritia mare transire, deservire iracundiæ, iurgijs vacare, proximos quos preualēt lædere, sed quia eos adhuc Sancta Ecclesia tolerat, ut conuertat, quasi in arce latitudine deorsum bestię commorantur.* Et transiens ad secūdum ordinem ait. *Videmus alios iam aliena non querere, illatas iniurias equanimiter portare, rebus proprijs esse contentos, humiliter viuere. Sed quia isti iam pauci sunt cōgestatur arca.* Ad tertium ordinem deueniens, ait. *alios autem conspiciamus etiam possessa relinquere, nullum rebus terrenis studium dare, inimicos diligere, carnem a cunctis voluptatibus domare, motus omnes suæ rationis iudicio premere, per cœlestē desiderium centemulationis pennas subleuare, sed quia tales quique valde rari sunt in arca iuxta cubitum ducuntur, ubi homines & volatilia continentur, &c. in vno vērō cubito consummatur arca, quia vnus est auctor, & Redemptor sine peccato, ad quem omnes proficiunt, qui se esse peccatores noverunt.* Eodem prorsus modo, de cœtu omnium Religionum discurrendum; quod sunt summi, medij, infimi: Summi, qui sunt perfecti & Heroes: medij qui sunt illi imperfecti & pusilli, timentes tamen & amantes Deum: sunt postremo infimi animales, & carnales pertinentes ad vasa fictilia. Nec necesse est vt isti medij sint in tanto numero, vt Heroibus æquetur, nam Heroes rari sunt, illi autem respectiue pauci sunt. sic funditus Vindiciani discursus euertitur, etiam cum statum quæstionis immutauit.

II. Probatio, ex palmata martyrum veste desumpta (cui Vindicianus Iouiniano supercilio illudit) ad florentem statum religionum monstrandum, congruenter adducta monstratur.

EX martyrum innumerabilium palmis florentissimum religionum statum probari Vindicianus non inficiatur, ne Gnosticus manifestus mordens martyrrium tamquam scorpius, Scorpiacōn timens, deprehenderetur. Verum relinquens, leoni-

leoniam assumpsit vulpinam vestē nouus Iulianus, vt ē ma-
nibus martyrum palmas surriperet, ne floridus status religio-
num ex martyribus appareret. De Iuliano scripsit Nazianz.
Martyrum quaque honorem athletis inuidebat. Primum
si cuius nam causa periculum susciperetur, obscurum esse arbi-
trabatur, facturumque se putabat, vt artibus suis callidisque
consilijs veritatem obrueret, ac non potius, quod plura aduersus
honores cōminiscabatur, hoc maiores, clarioreque redderet.
Deinde si gloria cupiditate, ac non veritate studio, & amore
nos periculum adire extimabat. Non dissimiliter in hac se-
ctiōne Vindicianus velut Lucianus cum Iuliano, eadem fide-
lia dealbato, procedit. Non poterat palmas istas adeptos, in-
numerabiles religionum sacrarum martyres exturbare, vt ta-
men veritatem adumbret, extra chorum saltans, ad imperti-
nentem quæstionem vergit, an ex martyrio sufficiens præce-
dentis sanctitatis testimonium colligatur? & vt fūcum faciat
in eo, quod probandum non exigitur, laborat, ad ostendendū
baptismum sanguinis sanctum facere, non supponere, & cum
sit donum gratuitum, à meritis hominum non dependet;
proinde cum à Gentilibus vel Hæreticis Monasteria obruta
narrantur, non concludi (ait) religiosos eo loco mactatos, uni-
formi virtutum exemplo floruisse.

Orat. prim. in
Iulianum.

Hæc tua verba ampullosa. *Ex martyrum pœnè innume-*
rabilium palmis Gratia quoque de ordinum sollicitissimo sta-
tu ducit argumentum. Neque ego inferior, quicumque ex Re-
gularibus in causa fidei vitam posuerunt, hor Christi mortifi-
cationem in corpore suo exactè pertulisse, cuperem tamen à Gra-
uina edoceri, an ex martyrio sufficiens præcedentis sanctitatis
testimonium colligi censeat; cum enim hic actus constantiam in
fidei professione primario respiciat, & genus quodam baptismi
fit, & à nullis hominum meritis dependeat. Certè in casu quo
hæretici, Iudæi, Turcæ, cæterique infideles subito Monasteriū
obruunt, indigenas mactant, quis prudentum statim inde con-
cludet Religiosos eo loco uniformi virtutum exemplo floruisse?
&c.

VIN:

Diuersa quæstio est mi Vindiciane, an ex martyrum coro-
nis Religio florere dicatur, & an martyres ipsi vt martyres
sint, primam gratiam in ipsis supponant, & an ex Martyrio
sufficiens sanctitatis testimonium colligi queat. Primum est
quod in quæstionem cadit, & quod tu negas, Cyprianus affir-
mat, dum indifferenter pronunciauit de quibuscumque mar-
tyribus quod *floribus eius nec lilia, nec rosa desunt, vt singuli*
accipiant coronas vel de opere candidas, vel de passione purpu-
reas. Imò illud mirabilis, quod paulo ante argente iniquita-

TVR:

Epist. 9.

V

tis

Cyp. Lib. de
sing. clerico-
rum .

tis hyeme, repente sanguinis exuore & siccis ramis flores erumpant, vt, ne multa commemorem, in Bonifacio, & Aglae intemperantia pœnitentibus apparuit, & alijs mœchis & sanguinarijs (vt ex Cypriano adducis) testimonium repente conuersis qui palma martyrij coronati sunt. & hoc admirabilis ex Tertull. quod post *aduersarij insidias, seculi retta, etiam post*

Tert. in scor
piac. c. 6.

lauacrum periclitatam fidem, aut qui vestitum obsoleta essent nuptialom, qui faculis oleum non praparatissent, susceperint secunda solatia & extrema praesidia, dimittationem martyrij, & lauacrum sanguinis, inde securum, de quibus dicitur: Beati quorum remisse sunt iniquitates. Proprie enim martyribus nihil,

Plalm. 31.

iam imputari potest, quibus in lauacro ipsa vita deponitur. Sic dilectio operit multitudinem peccatorum, qua Deum scilicet diligens ex totois viribus suis, quibus in martyrio decertat: ex tota anima sua, quam pro Deo ponit, hominem martyrem excudit. ex Tertull. Non dicatur exercitus martyrum candidatus (vt canit Ecclesia) quia inter martyres corpore, iam pridem spiritu, adscripti sunt ambulantes ante martyrium in vitijs & concupiscentijs suis, nam uineas florentes non uult appellare religiones illas, si habeant tales martyres, in quibus sanctitatis uestigia non præcesserunt. Non obstant præteritæ sordes ad abolendam denominationem exercitus candidati .

In scorpi-
a. c. 6.

nam ex eodem Tertull. *innumera multis uodis albatis & pal-
mis victoria insignes reuelantur, De quibus dicitur: lauerunt
stolas suas, & candidas eas fecerunt in sanguine agni. Vescitus
enim anima caro: sordes quidem Baptismate abluuntur, macula
uero martyrio candidantur, quia & Esaias ex rufo & cocci
ueo niueum & laneum reprimittit. Nec oberunt florenti uine-
næ paliuri & vrticæ, quò minus florida dicatur, si in floren-
tes palmas cõuertantur, sed quis est iste curiosus explorator,
ut uestigia sanctitatis inquirat? cum, illo clamante, qui sunt isti
& unde uenerunt? non ad omnia & singula curioso explorato-
ri, meritorum & sanctitatis appensori responsum sit, tantum-
modo ad id quod ad florentem & candidatum exercitum
probandum sufficerebat: *Hi sunt qui lauerunt stolas suas &
candidas eas fecerunt, imo & ipsas maculas ex Tertull. in
sanguine agni.**

Cap. 11.

In Apocaly.
cap. 12.

Aliud callidum effugium reperit uersutus ad martyria eludenda infinitorum pœnè martyrum totius Ecclesie. *Nimirò: latrocinium hostes intederunt, qui uero peccati obicem, repenti nis in terroribus contritione, à se remouerunt, si causa religionis interuenit, martyrij fructum & gloriam consecuti sunt.* Duplici ergo titulo occidi potuisse insinuat Vindicianus, prædicatos martyres, quosdam latrocinij, quosdam religionis intuitu

VIN.

TVR.

intuitu quos si poenituit, factū martyrij perceperunt. At hæc veterum Gentilium calumnia apud Tertull. quod Christiani tamquam nocentissimi hominum de medio tollerentur: & hæc Iuliani varicies, aliam causam quam religionis in martyrum occisione designans. Non sola sacra auri fames infideles ad Cœnobita & Cœnobitas euertendos extimulauit, sed religiosorum, & Deo dicatorum nomen, pluraquam Vatinianū odium politica lege vestitum, vt causa obscurata, titulū martyrij abolerent. Sed cum iura partium sunt obscura, quibus sciendum putas, an tibi Lynceos oculos habentis, & de intentione occidentium iudicanti, an illis, qui penatis conditionibus occidentium, loci, temporis, imminenti causæ, & similibus, quæ in passione & morte prædictorum religiosorum acciderit, habita fida informatione martyrij, attestati sūt passionis? (nec enim alijs motiuis humanis præter assistentiam Spiritus sancti infallibilem processit Ecclesia, vt tot martyrum millia in suis tabulis describerentur, & tamquam martyres coterentur) vt si Vindiciana cautilatio cum Iulianica atque Gentilica locum habere possit, innumeros martyres è martyrologio expungere opus esset, atrociniij enim causa, & direptionis bonorum Christianorum ab impijs pro religionis titulo affigeretur.

In Apolog. cap. 41.

Orat. 1. in Iul. Nazianz.

Adhuc martyriorum refragator Vindicianus ebulit, cæcens & ipse offendere, figere, & lingua occidere. Quasi non satis fuerit martyribus ad coronā pro Christo occubuisse, nisi noua alta causa à Vindiciano inueniretur, & veteris causæ in qua consistit martyrij gloria, assignaretur, quæ aut illam vel obscuraret, aut infirmaret, vel penitus interimeret. Nouum occidendi genus, vt mortem corporalem linguæ morte Vindicianus dissolueret, occisionem occisione dispungeret, tormenta tormentis discuteret, supplicia supplicijs euaporaret. peruersitas, quæ non aliunde quam ex Erebi portis emanauit. Audiamus ergo, quæ ex fortentibus præcordijs Vindicianus eructet.

Sapè etiam audiuius Barbaros ad inferendam necem, à Religiosis irritatos fuisse, dum multa contra ipsorum politicas leges designarent, asperis verbis incederent, alijsque modis incautè prouocarent. qui etiam veteri Ecclesie tamquam temerarij displicuerunt.

VIN.

Sed aliud est barbaros irritari & prouocari ad mortem inferendam, aliud actus fidei, & Religionis exercere martyres, scientes quod inde occasionem sumerent affligendi, & occidendi eos, vt scite distingit Caiet. primum illicitum est, secundum fieri licite Cardinalis Caietan. pronunciauit. Sed & inter alios modos temerarios, ipse temerarius recenset spontaneam

TVR.

Caiet. 2. 2. q. 124. 2. 2. ad 1. arg. Martini.

- ad martyrium oblationem, quam displicuisse veteri Ecclesie nititur probare. Siste Vindiciane antequam moueantur docti audientes ad uentum argumentationis tuæ; vel ad lapidem offensionis impingant. Ad anchoram, vel baculum Ecclesiastici sensus confugiamus. Si vitronea oblatio ad martyrium reprehensibilis est, reprehendatur Ecclesia quæ S. Almachium colit non uocatum, sed vitro Præfectum alloquentem. *Hodie sunt octaua Dominica diei, cessato ab Idolorum cultura.* Ioannes martyr censoria Ecclesiæ virgula à martyrum albo dispungatur, quod edicta pendentia Diocletiani in Christianos, iniecta manu detraxerit atque discepserit. Aedius martyr non recitetur in Odæo, quia Iudicem virgines sacras prostituendas mandantem uerbis aggressus. Aboleantur de martyrologio Roman. Eccles. Priscus, Malchus, Alex. qui calore fidei accensu, vitro iudicem aduertes, cur tantum in sanguine innocentum desquirit oburgarunt. Annalia & tabulas Ecclesiæ scriberemus, si cunctos enumerare uellemus vitroneos martyres. vna sit uirago, martyr Amazona, quæ agmen claudat, Catherina Virgo Alex. quæ intrepidè Maximinum Imperatorem adijt Christianos persequentem, crudelitatem Tyranno obijciens, & crucifixi sapientiam suadens. & tamen hæc & præcedentes felici agone consummati, meruerunt ut etiã in cælis perciperent immarcescibilem gloriæ coronam. Refert S. Chrys. non solum viros, sed & teneros pueros uirginetque, non dum nubiles, & in somnia ex omni sexu, & uitate quosdam pro religione ad mortem profilire. Ecclesiasticæ doctrinæ studiosissimus S. Thomas ex hoc usu Ecclesiæ talem doctrinam protulit. *Non est contra perfectionem martyrij si in aliquo casu sit de necessitate salutis. & mox est enim aliquis casus in quo martyrium perferre non est de necessitate salutis, puta cum ex zelo fidei, & charitate fraterna multoties leguntur sancti martyres spontè se obrulisse martyrio.*
- Contra instat Vindicianus & Sancti Cypriani autoritate Sanctum Doctorem Thomam profertere aggreditur. S. Cyprianus Clericor. monebat ut tranquillè manent, neque se quisquam querentibus vitro offerat, Dominum enim magis confiteri, quam profiteri. uoluisse, & ipse à Proconsule de Præsbyteris interrogatus respondisse fertur. Nequa nos exhibere possimas, neque ipsi se vitro fident cum hoc sancta scriptura prohibeat. S. Ambrosius, tempore persecutionis, inquit, nos de ciuitate in ciuitatè cedere, imò, ut ipso uerbo utar, fugere uult Dominus, ne temerè aliquis dum martyrij desiderat gloriam, offerat se periculis, quæ fortasè caro infirmior, aut animus remissior tolerare non queat. ac paulò seuerius in promouentes
- cauca-

In martyr. 1.
Ianu.

In mar. 7. id.
Septemb.

In mar. 28.
Martij.

In Mart. 25.
Nov.

Orat. in SS.
Iuuentium et
Maximū mar.
tom. 3.

2. 2. q. 124.
2. 3.
VIN.

Ep. 83. adpre
sbyt. & diac.

1. de off. c. 37

Cauendum etiam reor, ne dum aliqui nimia gloria ducuntur cupiditate, insolentius abutantur potestatibus, & plerumque auersor a nobis animos Gentiliū in studia persecutionis excitēt, atq; ad iracundiam inflamment: itaque ut illi perseuerare possint, & supplicia vincere, quantum perire faciunt? Nota Grauiua (Iubdis, non minus in hac parte aliorum periculo, quam proprio cauendum esse.

At non est difficile respondere Vindiciano, nam non quicumque oblationem ad martyrium dissuasit Cyprianus, sed tumultuosam, & tetrerariam. Vnde subdole, non integrè attulit eiusdem autoritatē Vindicianus, sic enim habent fideli ter transcripta Cypriani verba. *secundum quod me tractante sēpissimè didicistis, quietem & tranquillitatem tenete, ne quisquam vestrum aliquē tumultum de fratribus moueat, aut vltro se Gentilibus offerat, apprehensus enim & traditus loqui debet, si quidem in nobis Dominus positus in illa hora loquitur, qui confiteri magis voluit quam profiteri.* Clarius mens S. Cypriani percipitur, ait enim, *ante aciem multi victi sunt sine cōgregatione prostrati; nec hoc sibi relinquerunt ut sacrificare idolis viderentur inuiti. Vltro ad forum currere, ad mortem spontè properare, quasi hoc olim cuperent, quasi amplecterentur occasionem datam, quam semper optassent? Quid illi qui a magistratibus vespera urgente dilati sunt? quod ne eorum differretur interitus etiam rogauerunt. Quam vim potest talis obtendere qua crimen suum parget, cum vim magis ipse fecerit? Nonne quando ad Capitolium spontè ventum est, quando vltro obsequium dirifactoris accessam est, labauit gressus, caligauit aspectus, tremuerunt viscera, brachia conciderunt? & loquitur ergo sanctus contra vltro neam comparitionem temeritati innixam, imparem omnium humeris, cum specialis requiratur in martyrio gratia, supra communem gratiam. Inuehitur pariter contra dantes Gentilibus occasiones, & titillantes & urgentes tyrannos ad occisionem; unde mirum non est, si multi ex temerarijs istis vltro neis, & irritantibus Tyrannos, in conficiū lapsi sint. Quibus præcipuè, tam ad temeritatem concipiscendam, quam infirmitati consulendum conuenire exponit illud dictum, *fugam suadendo: exi de ea populus meus ne particeps sis delictorum eius, & ne perstringaris plagis eius, Iubdens: Qui exiit & cedit, delicti particeps non est (irritando) plagis vero, & ipse perstringitur qui socius criminis inuenitur & idèa Dominus in persecutione secedere & fugere mandauit, atque ut id fieret & docuit & fecit. Nam cum corona de Dei dignatione descendat, nec possit accipi nisi fuerit hora sumendi; quisquis in Christo manens interim cedit, non fidem denegat,**

TVR.

Cyp. serm. de lapsis.

*negat, sed tempus expectat. Vel dicendum quod loquitur S. Cyprianus de sola ultronea exhibitione ad martyrium, nulla existente, necessitate uel utilitate. proximorum, nam cum est necessitas, sub precepto quis tenetur se offerre, sicuti de consilio est quando est utilitas, & certum est in tali casu fugam non posse habere locum, tunc enim uitium est, & cum periculo lapsus coniungi solet, & hi non sunt fortes sed audaces, qui iactabundi esse solent & uolunt uideri fortes, cum non sint, ut plerique timiditatem habeant adiunctam: & hos Arist. uocat *Spauδεις*, id est audaci timidos & hi (ut etiam Cyprianus descripsit, & subdit Aristoteles) *initio sunt praeproperi, & antequam res urgeat adire pericula uolunt, in ipsis autem periculis, cedunt, & abfistunt.* at uiri fortes in factis, ipsis sunt acres, et celeres, ante facta sedati et quieti.*

Ad auctoritatem S. Ambrosij dicitur, quod non de quacumque spontanea oblatione, sed temeraria aperte loquitur, et hoc ea uerba demonstrant *ne temere aliquis &c.* etiam de audacibus et iactabundis sermonem facit, ait enim: *ne dum aliqui nimia gloria ducuntur cupiditate, insolentius abutantur.* hi tantum abfunt, Vindiciane, ut fortitudinis actum exerceat, et gloria martyrij decorentur, ut etiam ista, temeritate superaddita, de ueteribus delictis poenam reportent, Iidem ergo Patres Vindicianum exarmant, cum facillime euertantur, quae firma & certa ipsi uidebantur: imo se ipsum destruit, nam dum ueterum ordinum martyria in dubium uertit, iisdem ratiunculis martyres etiam Societatis oppugnat, ut uideas lector totum in hoc esse Vindicianum, ut nullis ordinibus parcat, qui fingit se pro Societate pugnare.

Clanculo iterum canis mordet, & derelicto martyrio cruet ad incruentum, & inuisibile prouocat, quod, inquit, *regularibus commendatissimum esse debet, cum ad exterius martyrium felicissime disponat.* & petit Vindicianus, *ut huius inuisibilis martyrij praebeantur indicia, ut florentissimus Ordo iudicetur.* Huius martyrij mentis tria requirit testimonia ut afferantur. Primo si regulares iniurias, & contemptum aequanimiter ferant. Secundo si quasunque molestias huius uita ab intrinseca uel extrinseca causa ortas pacate subeant. Tertio si eiusmodi regulares potius ab ordine portentur, quam Ordinem portent.

TVR.
Lutherus, to.
7. de not. Ec-
cle. Illyricus,
rigandus &
cap.

Interna indicia poscit Vindicianus, ut difficile sit ea accipere ut notas perfectionis & martyrij interni. Ex illo fonte Hæreticorum nostri temporis procedit instantia, qui signa & notas Ecclesiae ponunt, *charitatem & internas afflictiones & crucem interiore.* Hæc enim omnia non possunt aliquid indicare

dicare, nisi ad actus externos prodeant, ut saltem per eos quantum possibile est, vel charitas, vel interior mortificatio indicetur. Cum ergo inuisibilia duo saltem prima signa ostendant, æquanimitem & patientiam, quæ in actibus interioribus perficiuntur, non possunt esse rationes innotescendi, cum non nisi negatiue actus connotent contrarios iræ v. g. &c. Et adhuc *ij* inter quos viuunt plexi sint, ex taciturnitate & silètio, an ex virtute, an ex indolètia prodeat vel Apathia Scoica. Si vero cū adiunctis exterioribus actibus virtuosis internū affectū manifestantibus verbo vel factis ostendantur, accipimus vt signa interioris martyrij. Sed Vindiciano incumbit probatio quod hæc in sacris ordinibus non reperiantur, vt argutulus deflorator exoptat. Verum ex sequentibus sinuosus & perplexus, & dolosus animus Vindiciani detegitur, hæreticis non leuem lætitiā subministrans, sub prætextu solius interni martyrij, externas omnes afflictiones & externas cruces ablegando, ait enim.

Triumphas Gramina in præfat. sua. adhuc vigilia, preces, lacryma, collisa genua, peñoris diuerberationes, suspiria ex imo, perniox statio, mentis ad Deum peregrinatio perennans, adde quæsto tristiores inedia, setosum stragulum, assidua verbera, & quicquid asperitatis regula vel deuotio cuiuscumque excogitarit. Hac omnia cum Acedia spiritu consistunt, vti multis Cassianus, & Climacus testificatur, quibus & S. Greg. & S. Bernard. ingenuè assentiuntur.

Paulatim te prodis ad quæ castra pertineas. nempe ad delicatulos illos Epicuros, Iouinianos, & nouissimos. Protefstatè, qui vt sint ad opera carnis aptiores, afflictiuas operationes, & austeritates, quibus caro deprimatur, aspernantur & ablegant: & tamquam minime ad perfectionem conducetes, imo & obfistentes pronunciant. Alij delicatuli & si catholici mortificationem voluntatis exaggerant, afflictiuas refugiunt, quæ exteriùs inferuntur. De illis dixit Greg. interna exercitia iactantibus, refugientibus externa quòd volunt esse humiles sine despectu, esse contenti proprijs, sed sine necessitate, esse casti, sed sine maceratione corporis, esse patientes, sed sine contumelijs volunt. Cumque adipisci virtutes quærunt, sed labores virtutum fugiunt, quid aliud quam exhibere delli certamina in campo nesciunt, & triumphare in vr bibus concupiscunt? Quid ergo inquis? fecinè illa spiritualia ait Bernard. persuades, vt etiam hæc quæ ex regula habemus, corporalia dānes i nequaquā, sed illa oportet agere, & ista non omittere? Quam delicatus, & comptulus Vindicianus apparuit, qui deflorans religiones, coronā sibi struit victoriæ ante prælium, & ex SS. Patribus solos flo-

VIN.

In instit. in prim. capitibus grad. 12. c. 31. moral. 31. ferm. de pass. Domini, TVR.

7. mor. c. 22

Ber. Apol ad Gull. | Abbat

sculos

S. Th. opus. 19
cap. 1.

Habetur c. 1.
20. q. 4.

S. Th. 2. 2. q. 7
184. 2. 3.

Opus. 18. c. 9

De claustrorum
animarum c. 2.

Lib. 9. cap. 1.
& 2. & li. 10.
cap. 2.

Ep. ad nobilem
Polonum.

sculos suaucolentes decerpit, herbas vero vel flores medicinales corpus purgantes negligit, assuetus sensibus fauorabilia eligere, & aspera eliminare. Si religionis ichola consideretur, vt poenitentiae status, vbi homo vitam inchoat. (ait Thom.) & à veteri vita purgatur, tantum abest vt hæc parui pendenda, sint, vt potius illa perfectior dicatur religio, quæ maiores austeritates habet, sicut in ieiunio, vel paupertate, vel huiusmodi vnde quando conceditur transitus ad perfectiorem intelligitur anterior ex Concil. Triburiensi. *Virgines sacrae, si pro lucro anime sua propter districtiorem vitam ad aliud Monasterium pergere disposuerint, synodus concedit.* si autem consideretur, vt perfectionis est status, vigiliæ, ieiunia &c. & si perfectio ipsa non sint, sunt perfectionis instrumenta ex S. Thom. & dispositiuæ ad acquirendam perfectionem ordinantur, vt ad votorum obseruantiam: vnde idem Sanctus: oportet continentiae viam assumentibus carnem propriam abstractis delitijs, vigilijs, & ieiunijs, & huiusmodi exercitijs castigare. Sed carni & sanguini concretus Vindicianus in sola Metaphysica & Mathematica abstractione consistens, ac si à carne & sanguine absolutus esset, in sola interiori mortificatione obtutum figit, vt aërem verberet, & non corpus domet & redigat in seruitutem: & si Physicè loquitur, non Physica flagella assumit, sed Physica oblectamenta de quibus loquebatur venerabilis Hugo *Ecce diabolus Physicam docet. Ecce medicus factus est, de complexionibus loquitur, infirmitates diuersas, si teneatur Religio, generari prædicat. Sed quare hoc: non vt mederi velit, sed vt occidere possit. Videt ex subtractione ciborum luxuria vires posse minus, ideo non tardat minari ægritudines.* Sic facit Vindicianus, qui externas afflictiones recensitas, cum spiritu tristitiæ, vel Acediæ (quæ tristitiæ affinis est) coniunctas dicit, cuius vitij infirmitas amentem facit, ex Cassiano, & ebrii sensum, frangitque & obruit de peratione penali. sicut enim sinea vestimento, & vermis ligno, ita tristitia viri nocet cordi ex Salomonis Prouerb. cap. 25. & vt quædam febris ingruens tempore præstituto, ardentissimos æstus accensionum suarum solitis, ac statutis horis animæ inferens ærotanti. An fortè ad tristitiam populsandam ieiunandum, psallendum & vigilandum non est, quia ex istis oritur acediæ spiritus? non esset nouum hæc audire, nam alter Anonymus tuus symmista id prius scripsit: *ieiunia, vigilias, ad corporales exercitationes pertinere, quas ad modicum ait valere pronunciauit Apostolus respectu pietatis religiose mentis, quia sunt tantum ad morbum peccati carnalis, non spiritualis, quia aliquando propter abstinentiam, homo in iracundiâ, minanem gloriam huiusmodi incurrit*

currit S. Thom. interpretare. hæc ille. Sed neque hoc consistere potest (vt generalis statuatur canon) ex operibus afflictiuus spiritum acediae vel tristitia nasci, & ex illis hominem in iracundiam, inanem gloriam & eiusmodi incurrere, nam S. Thomas consulto addit particulam *aliquando* (vt temeritatem Vindicianam tanto ante reprimeret) qui absolute easdem exercitationes cum spiritu acediae coniunctas indefinitè & vniuersaliter pronunciauit, nec enim negare poterat S. D. quoad superbiam edomandam valere ieiunium, dicente August. *ieiunium facit cor contritum & humiliatum &c.* solum docuit S. Doctor illa opera afflictiuia ex sui natura, quia non bona simpliciter (pœnalia enim sunt, si enim homo non peccasset illa non fuissent) sed sunt bona medicinalia vt Reubarbarum purgans &c. in quantum reprimunt concupiscentias & sunt primo & per se ad peccata carnalia non spiritualia insituta. At pietas valet ad omnia ex natura sua, ex eodem, ad spiritualia & carnalia, est enim filia charitatis, abstinentia autem ex ordine ad charitatem, primo & per se ad carnis macerationem, & etiam ad mentis elationem reprimendam valet. Vindicianus hæc cum spiritu Acediae coniuncta audacter pronunciauit. *Reuera magni homines dicebat Cyp. (vel quicumque eius lib. auctor) Qui se comparant sanctis & eximia conuersatione nostra qua prophetis vel Apostolis videatur equalis, ad occasionem luxuria nostra in peruersum sanctos volumus imitari, & in cæteris actus vestigia iustorum nolumus sequi.* Apost. se exercet in ieiunijs, macerationibus, &c.]

Ex hoc discursu, si omnimodè Vindiciane negas vtilia esse, & generali clausula affirmas cum ieiunijs &c. spiritum acediae residere, iam Iouinianista, Lutheranus declararis, quasi itarum exercitationum damnator vt pote Acediam & tristitiam generantes, & vt dicebat de Iouianano Hieronymus iam *Epicurus Christianorum deprehenderit.* sic etiam in istis abiectis, in sola sistis interiori abstinentia & mortificatione, à vero aberras, qui simplicibus, quod nec vident, nec tu facis, tuo interno martyrio & abstinentiæ vis vt credant. Si aliquando vel in aliquibus cum his omnibus austeritatibus spiritum Acediae consistere, profiteris, vel ex illis nasci iracundiam, & huiusmodi, fatearis necesse est tuis etiam internis exercitationibus & tuo martyrio, eadem vitia vel coniuncta esse posse, & oriri posse, non minus quam ex corporalibus illis pœnalitatibus, si quidem teste Gregor. *acceptis virtutibus homo interdum in audaciam sua presumptionis erigitur, & sunt nonnulli (ait idem) qui dum virtutibus crescunt elatione corrumpunt.* Cur ergo proprium sit, quod omnibus virtutibus potest esse commune laudi eundem tuum Cassianum, nam *virtuti pietatis pro-*

ad obli-
quos

Cyp. de fin-
cleric.

Hierony. cõ-
tra Iouianũ.

9. mor. c. 33.

Lib. 2. Reg.
cap. 3.

Lib. 10. c. 11

ximi, spiritus Acedia fugerit necessarius salutationis fratribus exhibendas, visitationes infirmorum vel eminus vel cominus positas. Quaedam etiam pia ac religiosa dicta officia, illos vobillas parentes debere inquiri, & ad salutandos eos crebrius preperari, illam religiosam, deuotamque Deo, foeminam omni praesertim parentum subsidio destitutam, magnum opus esse pietatis frequentius inuisere, ac si quid ei sit necessarium, quae à proprijs parentibus negligitur, atque despicitur, sanctissimum procurari, magisque operere in his operam pietatis impendi, quam infructuare, ac sine ullo profectu in cellula residence. An detrahas pietati & alijs virtutibus internis, quia etiam spiritus Acediae interdum potest bonis operibus, etiam internis copulari, quem tu vniuersaliter, vt tuam temeritatem eleuares, externis poenalitibus adiunxisti?

Lib. de contempl.

Potiatur Vindicianus perfectionis virtutibus interioribus, & interiori cruce, credat non Turturi, sed sanctis adhuc opus esse extrinsecis illis poenalitibus ad eas conferuandas & promouendas. Recte Riccardus de S. Vict. *Voluntatem* ait nostram nunquam perfectè desiderio bonorum celestium inflammati posse, nec intellectum nostrum rerum diuinarum contemplatione posse plenè illustrari & purgari, nisi diligentes sumus, in reprimendis commodis & cupiditatibus corporis etiam licitis, & necessarijs. & S. Chrysost. Ioannes purus homo indigebat medicina ieiunij. Christus Deus erat non purus homo & idè huiusmodi non indigebat, & si homo ait S. Thom. loco cit. esset in statu in quo non posset peccare, non indigeret ieiunio & huiusmodi. existimabat fortè Vindicianus dum hæc scribebat se esse in statu innocentiae, sed dum supra homines se efferre voluit, inferior hominibus reperitur, comparatus iumentis insipientibus, & maior Ioanne indigente medicina ieiunij appare re vult, volutatus in carne & sanguine vallatus agminibus foeminarum. Has authoritates adduximus multas relinquentes vt dicam cum Hieronymo, vt erubescant formosuli nostri, &

Matth. 16. v. 6. Iesus.

tonsulii & vix summis pedibus abumbrantes vestigia, quorū verba in pugnis sunt, & syllogismi in calcibus, qui paupertatem A postolorum & crucis duritiam, aut nesciunt, aut contemnunt. Loca vero quæ adduxisti pro illo tuo spiritu Acediae tuendo impertinenter adducuntur, ex Cassiano & Climaco, nam, nec in omnibus, nec semper, religiosus insensum esse ex ipsidem PP. colligitur, nec à Turture in aliquibus imperfectis, & ad horam perfectis considerare denegatum. Non nego eos esse sectandos (vt dicebat Cyp.) quos DD. accipimus cuncti, sed aduersus eos contendo qui cupientes ad mala sua donorum hi

Cōt. Iouini:

floriam deprauare, legem Dei existimant sibi suffragari, sicut omnes,

omnes, qui perire festinant, & sub obtentu sanctorum dedecora sua volunt esse celata, ut sub imitatione maiorū contraria quoque committant.

Cyp. de sing. cleric. VIN.

Quisquillas tandē colligens subdit Vindicianus. Atque experientia certificamur longe segnius admitti, quæ ex aliorum arbitrio, quam quæ ex proprio, seu urgente necessitate aera imponuntur; itē, sub zelo publica incolumitatis privata emolumenta egrégie vindicamus. &c. ob leuiculas res haud secus anguntur, distruciantur, ut veteres eremicola apud Cassianum pro sportella, codice, graphio inuerecundē litigant. & concludit.

Tot delicatos martyres Grauius fortissimis Athletis aquabit, isti ne flores amantissimam omnium ordinum viriditatem explicabunt; Benè scripsit Hefychius, Ficulneus gladius scopphanta, quod idem mollis sit, & calumniator. Et minimo negotio refelli potest ex solo Ioco proverbiali Μὴ κάππος νι νενε μὴνε φεστύκαμ. adeo enim morosus est Vindicianus ut ad motum ripulæ satis offendatur, quando non habens quid vitræ de multitudine scandalorum obijceret, eos defectus recensuit, qui sunt in perfectissimo cętu perfectissimorum viro- rum, imò quos Apostolorum chorus compati potuisset, & ex sportella & graphio vel codice scandalizatus Pharisæica superbia ad persundandas vineas religiosorū contendit. Audi Vindicia ne, etiam ad floritionem probandam, satis esse Grauius, ut si non in omnibus sit speratus perfectionis fructus, saltem in aliquibus inspiciatur proficiendi desiderium, in alijs vero fructus è floribus enasci videamus. vnde Gregor. explicans illum locum. Mane surgamus ad vineas, videamus si floruit,

TVR.

vineæ, si flores fructus partiriunt. ait. Florent quippe vineæ, cum mentes fidelium bona opera proponunt. Sed fructus non partit si ab eo quod proposuerint, aliquibus vitii erroribus insimantur. Non ergo intuentum est si vineæ floreat, sed si flores ad partem fructuum conualescant, quia mirū non est si quis bona inchoat, sed valde mirabile est, si intentione recta in bona opere perduret; Vnde fit plerumque, ut si in bono opere recta intentio non tenetur, etiam hoc ipsum opus quod bonum creditur dimittatur. Nam quosdam suprà vidimus terræna quæ possederant reliquisse, & nihil iam transitorium querere, nullis probac vita iurgijs misceri. Cum itaque hoc in se fidelis anima offendit, quasi oliua florem protulit. Sed cum quidam ex talibus rursus cœperint mundi gloriam, quam contempserunt, querere, & terrenis rebus quas spreuisse videbantur insatiabiliter indiare, vacare iurgijs, nimirum proficit oliua florem, quem proposuit: quia rudimenta boni studij ad perfecta opera non perduxit. Qui vero in bono perseverant de ijs dicitur quod flo-

13. MOR. C. 23

Iob c. 27.

res fructus parturiunt, vt sunt perfecti, in incipientibus, & interdū in profluentibus locum habet quod scriptum est: *Leda- tur sicut in primo flore botrus eius, & sicut oliua proiciens flo- rem suum;* de quibus spes est, quod alias reflorescent ad fru- ctus quoque ~~maturitatem~~. Illi steriles sunt de quibus dicitur *Congregatio Hypocrytae sterilis, congregant enim Hypocrytae* ait Sanctus *bona opera, sed eorum sterilis est congregatio, quia per hoc quod agunt fructum recidere in aeterna beatitudine nō ap- petunt facundi, ac virides in suis operibus videntur, sed in cō- spectu occulti iudicium infucundi & aridi apparent, saepe verò estu auaritia decumferunt inuiciora de se opera humanis oculis offo- dunt, quo ampliora sibi ab hominibus munerā appetunt.*

Iob c. 15.

III. Probatio ex florentibus lilijs Confesso- rum & alijs diuinis charismatibus, floren- tes religiones monstrans, à Vindi- ciano tamen irrita, Nouato- rum more, quàm sit effi- cax discutitur.

VIN.

io. Col. c. 35.

Cum audisset Demetrius Phalaræus Athenienses fuis- se demolitos statuas suas, quas illi posuerunt; at virtutē inquit sapientissimè, non euerterunt, cuius gratia illas posue- rit. Ap non simile possumus Vindiciano respondere; qui cū Grauiam alteram palmam à Confessoribus desumentem ad probandum vineas Regularium florentes, cerneret, non solū euertere tot heroicis personas uelut Ideas imaginatas carpens, sed eorundem gratijs gratis datis videtur illudere; videlicet *predicationum, visionum, Miraculorum, & pœnè uirtutes eo- rundem heroicis, si fieri potuisset, destruxisset.* Et non ha- bens quid respondeat singulis seculis innumerorum confes- sorum myriades producentibus, *neque hic diffusor ait talium Idearum contemplatione ceterorum ingens securaturum decus, si eorundem viuendi rationes sine cunctatione induerint, & mox in Grauiam inuehitur, quod monstrat certiora ubique. Regularium, erga Beatorum Parentes, & fratres sancta emu- lationis specimina. & in gratias eorum inuebitur, & incertas reddit, quia hodie ait Visionum, & diuinationum insolita apud regulares audacia emergit, prout quisque se magis à publico contrahit, & orationi intentus est.* Vnde eos cohæretatur cum S. August. *vt ab eiusmodi rerum praritu & affectione se cohi- beant, Deaque nostro humilem ac simplicem exhibeant famula-*

tum

tum hortaturque mox, ut dum *Regulares Beatorum* suorum laudes predicant, id verecundè faciant, sine iactantia spiritus & inuisis. comparationibus. Auditores enim frequenter tacito murmure susurrant: vos autem qui estis? mores dissimiles denotantes, optantes sequi instructionem *Gravina* ut *Pauonis* in *stær*, si vident hinc pinuas in orbem concinnatas, inde pedes inspiciant cum *Daniele* clamantes, dicant. *Peccauimus &c. confusio, & opprobrium facti sumus &c.*

Magna cum difficultate & pressis labijs & mussitando tot. TVR.

Proceres admittis, quos uelut *Idæas Platonicas* (æqui uoco uocabulo utens, assuetus ad *Idæalem* quoque & inuisibilem *Ecclēsiā* formandam) efformas. Non dissimiles præcēserunt antiquitus Iudi. Perconatus quondam *Stilpo* Philosophus de statu *Mineruz*, quam *Phidias* fixerat, num *Iouis Minerua* *Dea* esset? acceptoque responso: est, subdit: at hæc non est *Iouis* sed *Phidia*.

Laertius li. 2

Quod cum fuisset concessum, collegit, Non est *Igitur* *Dea*. Ad hanc uocem apud *Areopagitas* impietatis reus damnatus est. sed ille conatus est sic elabi non negasse illam esse *Deam*, sed *Deum* hoc est masculum, *Deos* enim apud *Atticos* communis est generis. Quo non obstante pellicur è ciuitate in exitum actus, sed his auditis *Theodorus* cognomēto *ad eos* dixit. *Vnde hoc noui Stilpo nisi forte sublati uestibus inspexit Mineruam?* & pariscelere multatum historici tradunt. Verecundatus est *Vindicianus* apertè in *Beatorum* albo, uel *sanctorum*, iam locatos uel locandos prostindere, non fuit ordinaria nomenclatura eos appellare *Sanctorum* uel *Beatorum* & huiusmodi, sed *Idæas*, quæ cum illas *Platonicas* imaginarias, & *paradigmata* & *exemplaria* exprimere possint, sic putauit ludere, ut eluderet ne deprehēderetur irreligiosus uel atheos, punibilis certè, si puniri non contingeret, etiam si *exemplaria*, & *paradigmata* se intellexisse subterfugeret. At intelligat *Idæas* pro *exemplaribus*, si non ad *exemplaria* ubique *Regulares* omnes in suis ordinibus se componunt, uelut nolit, iam sunt tot *exemplaria* ut *religiones* decorare sufficiant, à quibus dum imperfecti deficiunt, *prototyporum* perfectionem monstrant, à qua degenerant, nec eorum degeneratio defflorationis religionum testis, sed ipsarum commendatio, à quarum perfectione ipsorumque perfectorum uirtutibus degenerant, ob heroicorum operum arduitatem, difficultatem, & supra communem & uulgaritatem hominum excellentiam. Quod si hos deficientes ab *exemplaribus* ob eorum imperfectionem à uineis cupis *Vindiciane* remouendos, scias palis & truncis egerit uites ut floreat & sustententur, sicut sint *meritorum* *merita*. Sed mirum est dicebat *Aristhenes* *criticum* optare re-
purgari

purgari à lolio, bellii ab inutili milite, & à Republica inuidos nō excedere. Reputabat iste Philisophos nam esse inuitiles inuidos vniuersitati humanæ quam inutile lolii tritico, & ignaues bello reputatur.

L. 7. A pot.

In Matth.
cap. 24.
L. de Anti-
christo re-
formato.

At sufficere debebat personas heroicæ, sub Idz alium imaginum titulo laruatas proscrispisse, voluit quoque miracula, visiones, & alia charismata eorundem infringere, eo titulo quod hæc fingat Regularium audacia. Iam Anonymus magis suam deposuit laruam, miracula, visiones &c. hoc prætextu, quia conficta, exufflando. Simile quid in catholicos effutiit Magister tuus Calvinus dicens. *cum Antichristus mendaces & prophetas Dominus miraculis armatos fore pronunciat, non est cur tantopere superbian Papiffæ hoc obtentu, ut ipsorum lasciantia territemur.* Communia pronunciata sunt hæreticorum, teste P. Martino Becano, *Pauifficior fugere multa fabulosa ut statuas in Ecclesia progredi, animas è purgatorio venire, Christum aut B. Virginem apparere.* & in speciali dicunt impiè, & calumniosè apud eundem. *Resistas dicere: multa se miracula facere in Laponia, qua hic facere non possunt, ac proinde verisimile esse eos mentiri.* Fabulis huiusmodi passim iidem Protestantes conclamant, legendas Sanctorum resperfas. Ab his Vindicianus tanquam vipera de rubeta venenū mutuatus. Et vt modo omittā miracula, visiones, &c. quæ calculo Ecclesiæ in canonizationibus, & beatificationibus diligenti rutina appensa sunt, fidem quoque merentur in suo tamen ordine, & gradu, ij qui, iam pridem chronica religionum describere, quos in omnibus mentitos, & deceptos, nullo modo in sapientem cadit: & velle excipere aduersus tam graues scriptores, historicos antiquos maximè irrationabile est, & negatiuæ probatio aduersario competit, vt proferat in hoc vel illo fuisse deceptos vel mentitos. Nec aliquorum vassificæ signenta multa confingens (qui sint nescio, Deus scit) veris fidem adimit, sicut nec falsarum margaritarum apparenzia tollit bonæ margaritæ existentiam. sunt qui rapiuntur cum Apostolo qualis erat S. Thomas (cuius visionibus alter Anonymus nuper detraxit) & alij innumeri sancti, sed exiccato ventre ad æra eleuati vel super lapidem cum Iacob caput reslinando Angelos, ipsumque cœlum apertum vident. Sunt & alij qui ex Hieronymo. *post cenam dubiam Apostolor vident;* dubiam, inquam, quæ tot epulis referta, vt ad quam se applicarent, hærebant, quæ si parca fuisset & frugalis, aliquam opinionem vel probabilitatem, posset aggenerare, sed cum dubia esset, dubia magis visio; & non mirum si post has dubias cœnas, dubias quoque aliqui visiones saltem vt

In libello
me. ad iud.
veritatis.

L. 1. cont. Io
uan.

pro-

probabiles recipi velint, vt regulas humanorum actuum, etiam contra Ecclesie regulam, vt fuit illud: quod *exi stente opinione probabili de visione facta in sacris consuetudinibus de ualando, posita eidem visioni obtemperari.* Ad quas insidias cauendas vigilantissimus Ecclesie catholice Pastor Urbanus VIII. zizaniorum prauorum eradicator, superstitionum euersor, Ecclesiastica disciplina tenacissimus custos, omnia hæc miracula, prophetias, visiones, & libros quæ vitam recentiorum cum opinione sanctitatis defunctorum, diligenti trutina ad prescriptam, & ab eo traditam normam examinentur; & ad cauendam affectationem a b eodem præceptum est omnibus regularibus etiam Mendicantibus, etiam Equitibus S. Ioannis, etiam PP. Societatis Iesu, vt miracula iuxta traditam à Sâctissimo regulam recipiantur, ne falsa irrepant margarita quærenti bonas margaritas. & quando aliquis impostor detegeretur vel detectus sit, particulare istud factum, vniuersitatem non læsit nec læderet. Quare satis insipenter propter paucos, imò paucissimos, ex hypothesi thesim formauit Vindicianus, quod *hodie visionum & diuinationum insubita apud Regulares audacia emergit* &c. vt omnia chronica, & vera charismata authentica & probata cum fictis imposturis aboleret.

In decret. 2. die Octobr. 1625.

In alio decreto die . . . 1632.

Verecundè autem (vt petit Vindicianus) Grauius Pauonis instar, dum Sâctorum & Beatorum sui ordinis, & omnium aliorum dona celebrat, sub vno corpore pedes intuentium clamat & ingemiscit: *Peccamus iniquè egimus &c.* at tuus diuersus est gemitus, Regularium enim gemitus est de corde compuncto, mente & corpore sobrio, & fide non ficta, tuus, vt Hæreticorum, de corde lato, corpore saturo, fide peruersa procedit, de quibus dixit Hieronymus quod *apulantes stantim vt vident aliquem ingemiscunt, vt se celestia contemplant, serena; despiciere monstrant, prius ferculis & comotationibus refecti, vt compunctos corde ex ficto gemitu, reassumptis delitijs videant.*

Sup: cap. 12.

Non indignatur autem Turtur de ea admonitione; vt cum laudes sanctorum prædicantur à Regularibus, modestè id faciant scilicet comparationibus. quo in genere interdum à quibusdam sciolis peccatur, tales faciendo sanctos quales dici ipsi nolunt, vt aduertit Magnus ille Magister Cano, & sua sic exaggerant vt faciunt de culice camelos. hæc enim omnia hostibus Ecclesie irridendi, pijs lacrymandi materiam subministrant. illud à Vindiciano Turtur exoptat vt sciat ex S. Doctore ex huiusmodi prærogatiuis & donis licitum esse Religionem suam commendare, vt alij ad perfectionem sequendam instammentur, sicut Christiano licet Religionem Christi-

Libro 11. de aucto. hist. cap. 5. Opul. 19. c. 13.

nām commendare apud infideles, ut ad fidem conuertantur, & quanto sunt magis sancti, tanto hunc zelum conuertendi alios ad statum perfectionis magis habent. hæc ille. Optimum documentum, ut si hoc, quod absit, etiam Vindicianus respueret, ramusculus Guilielmi de S. Amore detegeretur.

IV. Probatio desumpta ex Gentium conuersione, florere etiamnum veteres ordines conuincit, non tamen Vindicianum spiritum superbum & singularem.

S*Vpra clepsydrā dicere (ex veteri Prouerbio) Vindiciano aptari potest, loquentiæ enim multum habens, sapientiæ parum, verborum nimia tempus extrahit. solebant autem veteres ad aquæ stillicidium in clepsydra orandi modum productiori breuioriquē tempore præscribere. Tertiam ergo palmam regularium ex conuersione gentium in Oriente & Occidente reportatam, nullo modo florentissimum regulariū præferentem statum attestari contendit Vindicianus. Et quia uersutus uidebat hanc facti euidentiam negari non posse, immensum proclamat opus, id ostendere, sola æternitatis mercede remunerandum. Interim (subdit) Neque hinc video quid Grauius in suum horreum conueat. Primo, quia conuersio Indiarum solis ferè Mendicantibus cura est, aliorum regularium multitudo aliorsum uelificat. Et hæreticorum loca nec magno opere alios ordines accupant. Secundo, quia ex Mendicantibus quotusquisque est, qui Indorum uel hæreticorum, uel Saracenorum auxilijs insudat, ita saltem, ut ad tanti operis molem apparatus, qui est necessarius nequaquã præmittatur? quantus in eiusmodi operatio castimonie ac paupertatis cultus, & soliditas non requiritur? quam exacta in diuinis & humanis sciencijs eruditio? quàm indefessum ad peregrinas linguas desiderium? atque huc non impar ingenium? quàm laboriosa in rudibus docendis industria? quàm inuictum ad insuetum solem, auram, & uictum robur ac patientia? accedat quotidiana uita pericula, morbi, ærumna sine numero, rara confessarij copia, potentes hominum ac Dæmonum insidia, & omnium prope amicorum & familiarium inopia huiusmodi, & licidiora operarij in Domini uinea lineamenta exhibeat mihi Grauius per regularium cellas, & conditoria, & credam psucarum fortitudinem, & perfectæ uirtutis similitudinem in omnes*

VIN.

nes ordinum subditos commisit. Hactenus præter nudam affirmationem nihil apparuit. Ultimo tandem cum multorum ignominia addidit discursus sigillum videlicet. *Qui scripsit de conversione omnium gentium, negat illos ordines ad perfectionem properare, qui pauculis secularium conuertendis insistent.*

Et ut primo membro respondere incipiamus. hæc non soluta à te prolata sunt, Vindiciane, sed ab alijs tuis confederatis Anonymis, *protegent enim (Iob attestante) Umbra Umbra eius (impio videlicet alterum protegente) & se ipsos tegunt* exponit Gregor. *dum alios protegent, quia vitam suam vident impeti, unde alios considerant libera correctione confundi.* & propterea Anonymos scribât liberos, ne manifestus peccatorum deprehendantur. Anonymus ergo quidam Polonus illi ordini bona addicenda voluit, qui non austeritatibus &c. insistit sed qui verbo, prædicatione, verberum fructum facit in Ecclesia. Anonymorum aliorum quædam biga, non proprijs possessoribus restituenda esse propria regularium veterum Monasteria ab hæreticis occupata contendens, istud; assumpsit inter cætera pro medio [quia multæ sunt religiones quæ alio velificanti] nimirum sibi soli non saluti proximi & conversioni attendendo; unde hæc formalia verba biga protulit. *Debere vos hac in re quoque sententiam hæreticorum inquirere, & quid olim viribus florentes, & liberè sine ullius timore dixerint, ac fecerint, attendere; quo pacto Monachos esse inutilia terra pondera, ventres pigros, stupidas pecudes clamauerint: qua licet ex ea parte quæ vota & instituta Monastica condemnantur, hæretica, & ex ea qua ista bona ad hæreticos predicantes ac studiofos volebant conuerti, Ecclesia Catholica perniciosa fuerint, &c. ex ea tamen parte qua contendebant, melius esse bona illa applicare ijs, qui publicam utilitatem Ecclesie melius & efficacius procurant, verè fuisse ac laude digna, & à catholicis merito perpendi, & re ipsa perfici debere.* Hæc tui symmiste Anonymi.

Quo utroque discursu tecum hos in eo conspirare video, ut Monastici ordinis professores v.g. Carthusienses, Camalduenses, Cistercienses, Benedictinos improbent quasi sint minus utiles Ecclesie, inutilia terræ pondera, ventres pigri, stupidæ ac mutæ pecudes, publicam utilitatem Ecclesie, maxime in Infidelium conversione non procurantes, ac proinde alio velificantes tamquam minus fructuosi, ut Anonymi citati Germani dicebant, quam ij, *qui cum propria salutis studio, etiam curam curam alienæ suscipiunt, qui religione, doctrina, prudentia, spiritu apostolico instructi, ex propria vocationis prescripto arma*

TVR.

Cap. 40.

De transl. res.
sistendorum
in Imperio
ad Societ.
Iesu.

Calumniæ
Anonymorum
contra sacros
ordines Mo-
nasticos v.g.
Camalduen-
ses, Carthu-
sienles Bene-
dictinos.

con-

contra hostes fidei expedit, in aciem prodire, hereses profligare &c. prompti semper sint, & parati.

Eorūde reli-
gioforum de
senſio.

Ergo ne ſi non deſcendunt, Monachi & Eremitæ mare in nauibus, facientes operationes in aquis multis, pergentes ad gētem diuiſam, & diſaceratam, & alio velificent, non cooperātur ſaluti animarum? an propterea, in ſanctū ocū cōtemplationis, in vocabulis, cum hzeticis vocātibz Monachos terræ inutilia pondera, imo in re ipſa conuenire debebas? Non ſolum ob odiū in vota Monastica vel vitæ, vel ſcholas, procurarunt hzetici antiqua Cœnobia uſurpare & retinere, ac ſi per eos publica (vt iactant) vtilitas Eccleſiæ ageretur, ſed etiam propter vitæ ſolitariæ ſtudium, crebra ieiunia, reiteratas vigiliis, perennes pſallentium choros, ipſorumque Cœnobitarum nomen, & inſtitutum tantopere illis inuiſum. Callidè Vindicianus ſub prætextu laudis Mendicantium, ob prædicationē euangelij, quos ſe extollere fingit, cum Anonymis, cœteros Eremitas & reclusos, vel Monachos maiorem auſeritatem, profitentes abiicit vt inutiles, quia ad Indos non properant. Ipſe vero cum Anonymis, illam prædicationis miſſionem aſſumit, de qua ſcriptum eſt: *ve terra cymbalo alarum, quæ eſt tranſflumina Aethyopia, quam mittit in mare legatos & in vaſis papyri ſuper aquas.* Quem locum interpretatur S. Gregorius de hzeticis prænuncijs Antichriſti, quos mittit diabolus tamquam legatus & prædicatores ſuos in vaſis papyri, per quæ ſecularis ſcientia deſignatur, *in ſapientium enim carnalium papyro ſeu cartæ prædicationem ponit, vt deſuentes populi ad culpam vocentur*, impugnando auſeritates, ſacras vigiliis, pſalmodiam, & eos, qui ad talia opera præſtanda à Deo in ſuam laudem vt peculiarem populorum ſelecti ſunt, tales legati fuerunt Braſiliani Prædicantes de Caluini grege hæc omnia impetentes.

Eſai. c. 18.

13. mor. in c.
5. Iob.

Audi Vindiciane. ſi alij Cœnobitæ inutilia ſunt terræ pondera, quia reclusi & ad Indos non properant, & alio non velificant; Perperam à munificentiffimis Inſtitutoribus pro iſſdem ædificata Cœnobia, vt aſerentur publico bono inutiles, & boantes pecudes ad nihil aliud apti, quam vt dicebat Lyricus.

Nos numerus ſumus & fruges conſumere nati.

Peſſimè Romani Pontifices, ſuis litteris & diplomatibus eam viuendi rationem, approbarunt, cum ijs cumulatè eorundem bona applicari debuerint, qui vtilitatem Eccleſiæ melius, & efficacius procurant. quæ cum nonniſi impiè concederentur, Anonymorum cum Hzeticis conſpirantium, mala eſſe cauſa demonſtratur.

At

At quamvis reclusi Monachi ad disseminationem euangelij passim non pergant, nec ad infidelium oras velificentiam eorum statui prædicatio non repugnat, & satis apud Deum coronatur promptitudo animi conuertendi Gentes, & pro factio computatur, vel quia non possunt vel eisdem non ministratur occasio sicut in cæter. operibus misericordie accidit quæ excerere non possunt. Etiam satis eorundem nauis & classes munitionibus bellicis replent, vt non minus pugnantibus quam adiuuantibus & suppeditantibus arma victoria adscribi possit, per occultos enim precum suarum cuniculos Ecclesiæ hostibus generosè obsistunt. Magis vnus Moyses oratio Amalachites prostravit quam vniuersi Israelis armata copie. Prouincialis Societatis Iesu tanta perfectione pollere describitur cap. 1. num. 5. *vt studio orationis totam Prouinciã debeat sustentare.* Nonne è tot myriadibus Monachorum centurie saltem aliquot reperientur, quæ Prouincias & Regna quæ incolunt, virtutum & orationis fulcris valeant sustentare, & aduersariorum imperus & conatus infringere? Decem Pentapolis vniuersæ regionem sustentassèt, ne sulphureo incendio conflagrasset. Vnus Deo sufficiebat iam iã perituræ Hieru salem faciens iudicium, & quærens fidem. Vnus Moyses diuinæ resistit iræ Israe litis comminanti, profersens seruitutis sue scutum orationem, & tot iustorum Cœnobitarum iugis oratio è nubibus vacua reuertetur, & ignita spicula aspirationum non transigent corda inimicorum Regis? & vbi illud! *arcum conterat & confringet arma & scuta comburet igni. vacate & videte quoniam ego sum Deus.* vt his sancto ocio contemplationis vacantibus, Dominum formident aduersarij eius de cælis super eos tonantem & exercitus dissipantem, vt clarissime Propheta describit.

Numquam ex doctrina hac Vindicianica Magnus ille Cōstantinus Augustus Magno illi Antonio Eremicolæ sese commendasset, nisi eum columnam ne dum Ægypti sed totius orbis existimasset. Theodosius quoque Augustus ad Ioannem in Ægypti Eremo constitutum misit, vt nuncium victoria acciperet, illi prædictam, & sine dubio eiusdem precibus impetratam. Existimabunt multoties nonnulli Prædicatores euangelij, solo labore prædicationis vomere glebas scindendo, tot vberem messem reportasse, cum tamen super iacta semina, lacrymarum sæcundus imber, ex cataractis oculorum Cœnobitarum effusus, adaquarit ea velut in abyssio multa, vnde & Missionibus intenti, & orationibus attentis, cuntes ibant & flebant mittentes semina sua, vberes deinde manipulos reportantes, vnde quicumque iam steriles & ventres pigros hos audeat nominare, illum offendat necesse est, qui reclusos

In cõst. Soci. Iesu.

Sap. c. 18.

Psal. 48.

Profectus cœnobitaru etiã non Mendicantium ostenditur.

Ex 1. 2. qu. 174. a. vlt. ad vlt.

A.C. 56.

Cœnobitas cōsolatur. *Lauda sterilitatē qua nō parit, quoniā multa filia deserta magisq; eius qua habebat virū, nā si ad Indos, Mexicanos, Brasilienses &c. non perrexiſti, filios sacra baptis-
matis vnda tingendo, plures filios multo femine lacrymarū prius Christo perispeti, & orationis feruore, vt ostiū euangelij aperiretur impetraſti, nam & si operarij velut Paulus plantarint, vel vt Apollo rigarint, Deus autem incrementum dedit & vt præfaret oratio obtinuit pro Gentium conuersione effusa, vnde etiam si Stephanus non orasset, nec Ecclesia Paulum habuisset. Et licet vtrūque præfate potuerint orando & cōcionando euangelici ministri veluti Machabæi illi, manu qui dem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes attētius & expeditius cum Deo iustantes Cœnobitæ id multoties præfate potuerunt. vnde quasi alienis impensis militant operarij euangelici interdū remissi, vbi suis Cœnobitæ seruētēs stipendijs uiuunt tamquam sibi sufficientes & optimam partem eligentes, in alios contemplationis fructus diffidentes.*

s. lib. Mach.
cap. 15.

A.C. 457.

Anno 476.

Esaï. 40.

Sed non est negandum quando necessitas urgebat etiam Eremicolas in apertum campum prorupisse ad debellandas Phalanges infidelium armati & stipati prædicatione & doctrina. Monachi Thimotheo Pseudopontifici Alexandrino resistere, & Eurychiana fuligine aspersum demonstrarunt. Hoc etiam titulo à Papa. Simplicio commendati aduersus Episcopum Constantinopolitanum pro defensione. Catholicæ veritatis insurgunt, vt illud ciuibus cantare licuerit: *nisi Dominus reliquisset nobis semen, &c.* Magnus ille Cœnobiarca Theodosius ceterique Monachorum ductores, quibus magna vis erat ad suadendum, Anastasio Imperatori sese opposuerunt vt murum validissimum pro domo Dei, Imperatoris iacula se liciter eludentes. Cōtra Seuerum hæreticum, & eundem Anastasium Imperatorem diuinus Sabas (ait Baronius) Monachorum eximius, & electos Monachos congregauit, pro fide & Ecclesiæ libertate tuenda vsque ad martyrium se animantes. Quis innumeros recenscat triumphos cœterorum Monachorum?

S. Benedicti
religio quantum
profuit
Ecclesiæ.

Descendamus ad sequentia tempora. S. Benedictus Monachus Occidentaliū Patriarcha Solitudinis amator præcipuus Demonicolas Cassinates à gentilitijs tenebris ad lucem eduxit euangelij, simulacris Apollinis, & Veneris contractis. cuius exemplo eiusdem Sancti Discipuli, ad errores vniuersos eliminandos accincti inferis funestum bellum intulerunt. A familia S. Benedicti Clodouus Rex cum Francia vniuersa, Remigij prædicatione, ad fidem Christianam adducitur anno 350. Sueui à Martino Monacho conuersi Arianam hære-

fin

sim eierarunt anno 540. Anglia ab Augustino Monacho cum sex alijs Monachis opera S. Gregorij Magni in fide Catholica instruitur. Lambertus Leodnensis Monachus Taxandriam Germaniz prouinciam ad Christum adduxit. Eodem tempore quo Kilianus Monachus in Francia euangelium disseminabat 622. Vvilibrodus Monachus postea Episcopus Eboracensis, in Frisia & Hollandia, & in regione Australium Saxonum & in toto tractu Insulæ, quæ Vetula dicitur, Christum annunciauit, cuius vestigia imitati Vvilibrodus Cœnobita Monasterij Ruperis, in Frisia, & Sunibertus Lindisfæ in Saxonia, innumerabiles populos fidei Catholicæ incorporarunt. Bonifacius item Monachus tamquam Germanorum Apostolus vsque in hanc diem colitur. 717. ibidem & in Hassia plurimum in cultura vineæ Christi laborauit, quam & sanguine irrigauit. Vvילהadus & Lugderus in Franconiam Germaniæ Prouinciam profecti 800. plurimos filios Christo Domino pepererunt. In Dacia, Suetia, Gothia, Grotlandia, Ansharij cum tribus Socijs idolatriam & errores debellarunt: eius vestigia infecutus Stephanus innumeros errantes in trauitatem veritatis reuocauit. Albus Abbas Monasterij Floriacensis, in Vasconia Galliz parte 970. strenue laborauit, & vna cū fratre eius Gaudentio Monacho S. Alexij Romæ in Pannoniâ secessit, mox ad Sarmatas pergens, Russis, Lithuanis, Moschijs, Pruscianis, Polonis euangelium prædicauit. Bruno Saxoniæ Ducis filius Cœnobita eiu sdem Conuentus 1025. Ruthenorum innumeros populos ad salutis viam reduxit, quo etiam tempore Bonifacius S. Romualdi discipulus Russiæ Regem cum Regno ad Christum conuertit, & eius hostia fieri meruit. Humbertus ad Græcorum schisma euincendum missus, cum Nicæta congressus coram Constantino Imperatore, in Conuentu omnium publicè confutauit, vt rubore persufus librum à se conscriptum flammis tradere coactus sit. Otho 1125. in Pomeraniam destinatus Bracislaum Principem cum suis & maxima Gentium multitudine ad fidem conuertit, cum alijs quâ plurimis Saxoniz ciuitatibus æternæ vitæ verba annunciauit. Vvicelinus cum quatuor socijs per 30. annos apud Vvandalos in cultura euangelij laborauit.

Sed rugosa facie elato supercilio nasotulus Vindicianus dicit, iam hæc antiquata, & à modernis Cœnobitis missionum fructum requiri. Accipiamus, & nota. Non solum Asiam Africanam, Europam suorum filiorum prædicatione Benedictus præcipuè illustrauit, sed America ipse primus sub Alexand. VI. 1495. aurora fuit Gentibus fidei prædicatione Bucilo Catalano cum electis 12. socijs sua famuliz; verbum Dei velut Solem deferens ijs, qui in tenebris & umbra mortis se-

Fructus nostrorum temporum reportus à Benedictis.

debant.

par. 4. lui
Chronici.

Author lib.
contra Ano-
nymos c. 4.

Ex fide rel-
lat. German.
ad D. Cöft.
Caetanum.
transmissis.

Ex iisdem re-
lationibus et
alijs.

debant; & uita fecit cæteris euangelij ministris, ad portandū nomen Christi in Gentibus. Quid in Belgio, Lotharingia, Francia, Burgundia, pro fidei propagatione operentur, testis est Balduinus Iunior ordinis Minorum. In Germania acies instrunt aduersus tentoria Satanz. Vnus solus Abbas (& dicimus recentissima & minutissima) Zuuseitensis unica sola exhortatione effecit, vt amplissimus pagus abiurata hæresi vno die ad catholicam fidem reuersus sit. Naddburgum superioris Palatinatus vrbs non infimæ notæ, Benedictinis Monachis Sæcti Andæ, suam salutem acceptam deserit, cum prius doctissimi Patres Societatis post multos labores non mercede vacui, ijs tamen surdis fabulam occinere viderentur, vt non volentis neque currentis ministris, sed miserentis Dei opus appareret in conuersione; & non ad clericum, vel Monachum alligatum. Similiter assertum est non vulgare Serenissimi Bavariz Principis electoris, p̄gredi scilicet in Palatinatu Monachos S. Benedicti in conuertendis hæreticis, non minus quæ nouissimos operarios. Rheichenbachli prioratum S. Benedicti auspicijs laudatissimi Cæsaris superioris annis rursus adepti, mille animas appropuerunt ad ouile Christi. Experitunt quotidie inferior Saxoniz, & aliz partes Germaniz deprauate, quantum Benedictinz familiz, & aliarum inromissis operarij, vna cum Monastica disciplina reparatione, vineam quoque Domini ex respiscetia hæreticorum quodam amplificent. In vno solo Monasterio Vingartesi ab anno 1612. vsq; ad 1627. numerus penitentium 257508. ab hæresi vero absolutorū 163. Vides ergo mi Vindiciane, cum illis Anonymis foderatis, nō esse tales Cænobitas cum reliquis Monastici instituti viris, vêtres pingues, mutilia terræ pondera, vel si minus licentiose loquaris, sibi vtilis, Reipublice Christianæ inutiles, cum iam videris multos ex vno solo instituto Monachorum, non tam esse cum Moyse in montibus conuersionis orâtes, sed pugnâtes, atque cum Iosue in campis viriliter aduersus infideles Hæreticos, Demonicolas decertantes, fidem quoque Catholicam proprio cruore à se prædicatam & defensam, contestantes, quorum alij tentati sunt, vt Abbas Monasterij Alsdorff, oblatum connubium cum Abbacia retinenda in inferiori Saxonia à Principi & Principe Halberstadensi, gl' constantinæ recusans, in hanc vsque diem superstes, alij in occisione gladij occisi, alij veneno sublati, alij extorres in cruento martyrio prædicatione, & opere, fidei testimonium reddiderunt. Recentissimū est quod die 25. Martij 1632. V vest phalia prout ex eo Cænobio, D. Abbati Constantino Caetano fiteris transmissis significatum est, capta enim Gotinga à Vvismariensibus ciuū prodicione, in manibus Dei hostibus, Benedictinum hominē capiunt,

capiunt, de statu interrogant: se Monachum profiterentur, in eadem velut agmine facti irruunt, & naribus & auribus percussis, & oculis erutis, ut comederet in os ingerunt. mox per plateas raptant, expellunt, viuium decorant, & in quatuor diffectum partes, macellum venalem exponunt, lictoris filio in officina illa crudelitatis appposito, qui ab ingredientibus quæteret, num vellent bene pinguem monachalem carnem, vili emere? pro cui dubio Vindicianus cum suis non emisset, iam enim ut ventres pigros & iuutilia terræ pondera publicarat. Goulangi Monachi & Moniales in eadem irruptione in publico foro dehonestati, nudæ tripudiare coacti, non minorij tormento quàm si viui decorati, digni habiti pro sacra religione hanc contumeliam pati. quid respondebis Vindiciane?

Sed ne solum Germaniæ sinibus restrictâ putei Benedicti nam profem in partes Anglicanas & Gallicanas obtutum fige Vindiciane. Huc enim Nicolaus Monachus etiam præfisa lingua, uisus est magnalia Dei prædicare. Ibi cum Henricus fidem cum humanitate exuisset, sex Abbates Benedictini crudeliter enecati 1536. post quos alij tres Abbates gloriosa prædicatione fidem profitentes agonis palmam prosteruerunt. & Ioannes Feknamus Abbas Westmonasteriensis cum alijs eiusdem sodalitijs Monachis carceri teterrimo Londinensi mancipati, ubi tandem maceratus post annos 26. 1585. feliciter obdormiuit. Quo exemplo alij animati simul vitæ periodo expleto, terram cum cælo computarunt. Inter quos anno 1673. Frater Ioannes de Meruina à Iacobo Anglorum Rege, neci traditus agonem compleuit. An non isti quoque, Vindiciane, per easdem semitas Mendicantium inceserunt, quos multo ante præcesserunt? cur ludis quod alio velificent? cum vtrum que præsterint, non suam tantum, sed & proximi salutem effuso etiam sanguine procurantes? Multi hodie Benedictini superstites, qui sortum suum Anglicæ gentis recognoscunt, exemplo primorum Anglorum Apostolorum feliciter laborantes. cuius missionis Breue acceperunt à Paulo V. 1619. 23. Augusti: & ut seruentius tam opus insigne exequantur sub hac forma vota emittunt. *Ego N. Anglus Monachus professus promitto spondeo & voueo corâ Deo, Beatissima semper Virg. Deipara, & B. P. N. Benedicto, me semper paratum fore in Angliam fidei Catholicæ propagationis causa redire ibique permanere, indeque reuerti ad locum mihi destinatum, quando & quoties mihi præceptum fuerit à Reuerend. P. Præsidente missionis & congregationis Anglicanæ.*

Non desuerunt ante te Vindiciane cum tuis succenturiatis, qui eiusmodi Monachorum agminibus detraherent, ut alio velificent, ut eos tamquam mortuos mundo, non ad Mo-

naste-

Persecutio
contra Bene-
dictinos ne
docerent.

naſteria tamquam funus ablegandos dicerent, vt iſſdem euangelij prædicatio non committeretur, nec ad gentes conuertendas mitterentur, præcipuè in Angliam. Vnde ad Academiam Salmantinz candidatoſ, tranſmiſſo decreto Bonificij IV. olim edito in Concil. Rom. 610. à S. Mellito Epiſc. Londinenſi & omnibus Italiæ Epiſcopis ſubſcripto, & tranſcripto, ex vetuſtiſſimo M. S. codice, pro Benedictinis pronunciatum. decreti Apoſtolicæ verba hæc ſunt, & habentur in decretis.

16. q. 1.

Eadem per-
ſecutio à Se-
de Apoſtoli-
ca ſopita.

Sunt nouissimi ſulti dogmatis, magis zelo amaritudinis quam dilectionis inflammati, afferentes Monachos, quia mundo mortui ſunt & Deo viuunt, ſacerdotalis officij indignos, neque Pœnitentiam, aut Chriſtianitatem, ſeu abſolutionem, largiri poſſe Sacerdotalis officij iniunctam gratiam, ſed omnino falluntur. nam ſi ex hac cauſa veteres emuli vera prædicarent, Beatiſſimus Gregorius Monachico cultu pollens ad ſummum apicem nullatenus conſcenderet, cui ligandi, ſoluendique potestas conſeſſa eſt. Auguſtinus quoque eiuſdem Sanctiſſimi Gregorij diſcipulus Anglorum prædicator e gregius, & Pannonienſis Martinus, aliique quam pluri mi Sanctiſſimi viri, precioſorum Monachorum habitu fulgentes, nequaquam annulo Pontificati ſubarrarentur. Neque enim Benedictus Monachorum Præceptor huius rei fuit aliquo modo interdictor, ſed eos ſecularium negotiorum dixit experter eſſe debere; quod quidem Apoſtolicis documentis & S. S. PP. inſtitutiſ non ſolum Monachis, ſed etiam canonicis ſummopere imperatur, virisque enim perſpicacibus S. S. PP. exemplis, vt mundo mortui ſint præcipitur. Credimus igitur à Sacerdotibus Monachis ligandi ſoluendique officium digne adminiſtrari, ſi tamen digne contigerit eos hoc miniſterio ſublimari. Quod euidenter affirmat, quiſquis ſtatum Monachorum, & habitum conſiderat. Angelus enim Græcè, Latine nuncius dicitur; ſacerdotes igitur Monachi atque Canonici qui Dei præcepta annunciant, Angeli vocantur, ſed vniuſquiſque Angelicus ordo quanto vicinius Deum contempletur, tanto ſublimioris dignitate firmatur. Numquid non vt Cherubim Monachi ſex alis velantur, due in capitis, quo caput tegitur, veris demonſtratur aſſertionibus. illud vero quod in brachijs extenditur alas duas dicimus: illud vero. quo corpus conditur alas duas, ſic ſex alarum numerus conſicitur. Decertantes igitur contra Monachos in hac re, Sacerdotalis potentie offi- cio carere, præcipimus, vt ab huiusmodi nefandis abuſibus in poſterum recipiantur, quia quanto quiſque excelſior, tanto potentior. ex decreto Greg. PP. Epiſcopus debet Miſſam celebrare in ordinatione Presbyteri, & Abba: in conſecratione Monachi & quatuor Euangelia ſuper capi: ius dicere, & ſicut per quatuor

Euan

Euangelia docetur, ita per quatuor orationes conſecretur, & ita uſque in diem tertium uelatum habeat caput, cum ſummo ſilentio, & debita Deo reuerentia. figuram gerens Dominice paſſionis. Die tertio tollat Abbas capitulum de capite eius, ut de poſita triſtitia veteris peccati reuelata facie gloriam Domini ſpeculetur. Secundo ergo baptizatus eſt, & emundatus ab omnibus peccatis: unde oportet eum maiorem ſollicitudinem habere, & pro peccatis hominum orare, & plus ualere peccata eorum ſoluere. quam byteri ſeculares: quia hi ſecundum regulam Apoſtolorum uiuunt & eorum ſequentes veſtigia, communem uitam ducunt, ideo nobis uidetur in hiſ, qui ſua pro Deo relinquunt, & a paſſione eius & morte ſumunt exordia. mutata conuerſationis dignius licere Baptizare, cõmunem dare poenitentiam imponere, peccata ſoluere. tribus diebus ſunt ſub ſilentio iuxta Apoſtolum, quia ob metum Iudeorum in conclauis reſidebant, uſque dum die tertia Dominus reſurgens diceret illis: Pax uobis. Sic Abbas pacem det Monacho & capitulum de capite eius auferat. Cenſemus ergo eos predicare, Baptizare, cõmunicare, poenitentes ſoluere iuxta conſtituta trecentorum decem, & octo Patrum. Hac Bonifac. Papa. huius ergo Pontificis decreto & auctoritate ſubnixi, tale uotum Salmaticenſes DD. pronunciarunt 1609.

Nos conuicti tam aperta Pontificis diſpoſitione, nõ potuimus, et non ſubſcribere debita reuerentia & obſeruantia, atque ita cenſemus Monachos Benedictinos quantum eſt ex profeſſione, qua iuxta regulam ſnam deuincuntur, aut ex inſtituto ſeorſim uiuendi à reliquis hominibus, ut liberius uacare poſſint contemplationi rerum diuinarum, non impediri, quo minus poſſint à ſuis ſuperioribus mitti in Angliam, & alias Prouincias, ut dent operam reductioni hæreticorum ad fidem Catholicam, à qua deſecerunt, & conuerſioni quorũcũque infidelium ad eam. addimus præterea perpetuo uſu & conſuetudine fuiſſe in ordine D. Benedicti hoc receptum ſumma & euidenti Catholica Eccleſie utilitate, ut confirmat teſtimonium cuius meminit Gratian. 16. q. 1. & propter id ſunt plena exemplorum Eccleſiaſtica hiſtorie, plena ferè omnium Catholicorum ſcripta, qua hoc nomine hunc ſacrum ordinem miris laudibus extollunt. unde communis pene omnium Chriſtianorum animis inbeſit opinio innumeros ex hoc ordine DD. concionatores martyres & Pontifices prodiſſe, adeo ut nemo ſit cui hæc ignota eſſe poſſint. Ita tenet ſchola Theologorum Salmaticenſium.

F. Bartholomæus Decanus.

Io. Alphonſus Curiel Canonicus Salmaticenſis

F. Auguſtinus Antonilez Eremita. S. Auguſtini

Z

Ma.

Salmaticenſium ſententia aduerſus eos, qui prædicatione Benedictinis nõ conuenire docebant.

Magister Andreas de Leon Canonicus Penitentiarius

F. Ludouicus Bernardus Cisterciensis

F. Petrus Ledesma Dominicanus

Mag. Sagrada de Porres Canonicus Salmanticensis

F. Petrus Cornejo

F. Andreas de Espinosa ord. S.S. Trinitatis

F. Bassilius Pontius Legionens Eremita S. Aug.

F. Dionysius Tubero Carmelita

Mag Gelanda professor Hebræus

F. Petrus Herrera Dominicanus

F. Bernardus Benedictinus.

Quam resolutionem Antonius Ruano publico instrumento signauit die 27. Iulij 1609. Apostolica autoritate Notarius, & eiusdem Academix Secretarius. Horum exemplum imitatus D. Constantinus Caietanus Collegium Romanum erexit autoritate Pontificis Greg. XV. confirmatum, vbi religiosi Benedictini instructi quarto voto se obstringunt ad missiones infidelium subeundas magno Ecclesix adiuuamento. Velificare igitur vidisti sicut optabas Vindiciane Monachos, & eo prius, & postea maiori plenitudine penetrasse, quo postea Mendicantes peruenere] Quomodo ergo inutilia pondera terræ, ventres pigri vocitantur, vt hoc etiam argumento Serenissimo Imperatori Ferdinãdo, (suasū, eis, cum alijs Monachorum familijs, imo & omnibus veteribus religionibus adiūtis, minime restituenda eorum Cœnobia ab hæreticis occupata, sed solis ijs demãdanda, vt qui prætebatur, maiori fructu prædicationi, & conuersioni hæreticorum incumbebant? Sed mirum est, quod opas vt velificent Monachi ad conuersionem infidelium, & alij symmistæ terræ pōdera iudicauerint ad cōuertendum, & docendum inhabiles, vt e mari nauigationem in Angliam impederint Benedictinorū antiquissimam possessionem, & in Germania tamquam inutiles descripserint, & alijs operarijs eorum Cœnobia tradēda, cum tot Gætium per istos conuertendarum præiudicio? Satana hoc peruersum consilium, & machinatio, de quo scriptum est, *nerui testiculorum eius perplexi sunt.* quia videlicet (exponente S. Greg. Anglizæ patrono) *Prædicatorum illius argumenta doloris assertionibus innodantur, vt recta esse simulent qua peruersa persuadēt, aut allegationum implicatio quasi neruorum perplexitas, & si videri possit, solui non possit; vel quia acumina prædicatorum illius sub argumentis duplicibus latent. Plerumque autem cum verbis corda inficiunt, in opere innocentiam ostendunt, neque enim bonos ad se sua persuasione traherent, si se & in actionibus peruersos exhiberent, & infra quos tamen si quis redarguat*

Iob 40.

3a. mor. c. 13.

MOX

mox se sub quodam velamine defensionis occultant: quia videlicet eorum neruis perplexi sūt, & male impliciti corruptione solui nequaquam possunt. Hæc Gregorius. Dies me deficiet aliorum Monachorum, in prædicatione fidei labores, nempe Præmonstratensium, Chartusiensium &c. enarrantem: hi recensiti, qui specialiter nominati, & redarguti & prouocati. pergo ad alia membra solutionis Vindicianæ implexa & perplexa confutanda.

Vbi iam vel negata vel præclusa via esset velificandi Monachis argonautis, alias naues tamquam minus instructas deterreret Vindicianus, nempe ordinum Mendicantium, vt potè, nec cibo nec armis, nec fortibus militibus, spiritualibus in quibus & solidis virtutibus plenas. Offendat ergo illam vnicâ nauē, & singularē quæ munitionibus omnibus onusta felicissimè vndas maris sulcans ad diuisos ab orbe Britannos vel extremos Indos euehat. Si enim tutè & feliciter incedet, hic maximus orbis profectus, secum multiplicium ministrorum euangelicorum turmas adducere, vt in vastissimis Prouincijs disseminetur euangelium. si vero periculis & naufragio subiacebit & hoc gloriosum, vt communi dicitur prouerbio, *in eadem esse nauē*, hoc est in communi discrimine, vnde Ismenes ad Antigonem sororem dicebat.

Sed in iuis non erubescit me malis.

Rata vecta eadem calamitati adiungere.

Crede non mihi sed psalmographo Vindiciane quod in euangelicis missionibus, magis diuinæ potentiz, quam carnis sapientiz fidendum: hæc enim in fluctibus cum exaltantur homines stupidos reddit, *anima eorum in malis tabescit & communi sapientia eorum deuoratur.* diuina vero potentia fluctus sedat vt fileant, & deducit euangelicos, *in portum voluntatis eorum*, vnde felicius est nauigare cum fiscella vel vimine, Deo auspice, quam cum nauibus Tharsis cum sapientibus Ægyptijs. Etiam apud Aristophanem dicitur.

*Quisquis secundo nauigavit numine,
Is vel saligno nauigavit vimine. & iterum
Deo fauente, nauiges vel vimine.*

Fateor non omnium esse vt dicitur *adire Corinthum*. hoc enim officium saluti animarum infissendi, vt dicebat Nazianz. ceteram quandam vitam requirit, primo purgari, deinde purgare. sapientia instrui & sic alios sapientes reddere, lumen fieri, & alios illustrare: accedere ad Deum, & alios adducere, sacrificari & alijs sanctitatem asferre: nihilominus, ait S. Thomas & si perfectio charitatis in plerisque proximorum salutis vacantibus, non inueniatur, &c. quorundam defectus statui,

In Apolog.

Opul. 18. c.

23.

uel officio præiudicium adferre non potest. quare inani labore Vindicianus consumitur, discurrendo (ut dicit *per cellas & conditoria*) dormitoria debebat dicere, non conditoria (assuetus ad condimentoria, ubi ad pulmenta Apicii condienda pigmentarij pulueres reseruantur) ut inueniat huiusmodi perfectos, qui Gentium conuersioni operam nauare possint. Nec rigidus Mendicantium debebat esse censor ex his, quæ per accidens eueniunt. Gymnasia quoq; percurrere debebat, quæ ad eiusmodi merita comparanda feminaria sunt, ubi quando puritas intentionis eminet, uerior, sanctior, diuturnior doctrina comparatur. nec tamen desunt imperfecti operarij in quorum mentibus uanitas pro pietate subintret, ut magis eos delectet in clarissimis urbibus eleganter dicendo consensescere, & docti existimari, quam de iuuandis Gentilibus uel tantillū cogitare: nec quoque desunt delicatuli, qui ad iter se accingant, & immemores Apostolicæ formæ in omnibus se exhibere in multa patientia, in ieiunijs multis &c. commoditates requirunt in desertis Arabiæ, & in uastissimo Oceano, & cœlestia, & diuina, in humana & terrena lucra conuertat, & tamen hæc feruentissimorum uirorum statum, & conditionem non obscurant.

Quod ultimo loco dicas, authorem qui scripsit de conuersione omnium Gentium, *negare illos ordines ad perfectionem properare, qui pauculis secularibus conuertendis insistant.* Is author est Fr. Thomas à Iesu Carmelita discalceatus in suo libro attitulato *Stimulus missionum cap. 4. & sequent.* falso à te citatus, nec nominatus ferulam timens. Hic author illas solum personas impropere, quæ ex suo instituto ordinato ad prædicandum euangelium, etiam habita opportunitate, & occasione, nolunt propagines euangelij ad infidelium conuersionem extendere. ex cruda tua uero & indigesta assertionem omnes inuolus, & indefinita propositione, non solum personas, sed & status infringis, non tendere ad perfectionem, dum negas tu (non Thomas à Iesu) illos ad perfectionem properare, qui pauculis secularium conuertendis insistant, tacitam consequentiam subdole considerandam relinquens, eas religiones Clericorum quæ Italiæ finibus conclusæ sunt, ut PP. Bernabitarum, & PP. Theatinorum &c. ad perfectionem non properare insinuare. Sed licet hucusque nulla oblata occasione, ad missiones euangelicas destinatæ non sint, nostris temporibus eisdem ostium euangelij apertum est, nam Bernabitis Patribus uia aperta est ad Imperium Theutonicum, ut susius infra dicetur, Patribus uero Theatinis, ad Georgianorum Regna, anno enim 1625. religiosi Patres D. Petrus Auitabile, Iacobus Stephano

PP. Bernabitarum in Germania fructus. Patrum Theatinorum missionis in Georgianiam.

phano, Ioannes Filonia, post Pontificis maximi pedum oscula, pedes suos extenderunt, præparati ad prædicationem euangelij pacis, & ab eodem Summo Pontifice Urbano Octauo talibus elogijs cohonestati in litteris directis ad Georgianorū Principem. *Auri cupido qua priscis temporibus dicitur à Græcia littore ad Phasidis ora duxisse Argiuos Heroes per iter fabulosis terroribus obsitū, non aduocat certè hoc tempore sacerdoter Romanæ Ecclesiæ in Georgianas regiones, qui non armantur ferro, non stipantur militibus, non petunt thesauros, sed uanam sibi salutem animarum &c.* ad eos tractus post multa uera & realia pericula, uariosque exantlatos labores tandem appulerunt, & Fratrum Dominicanorū ope Prouinciæ Naxiuanensis, à quibus tamquam Angeli pacis excepti, per rectas semitas deducti in terra illa inuia, post uarias tribulationes, Georgiam penetrarunt. Ibi à Rege benignè excepti, ut in suo Regno permanerent, & templum ædificarent concessum est, quod & factum est magno illius regionis bono. Aliorū Patrum missionses, aliæ institutæ continuantur ad ferendum euangelium, & in magnam spem assurgunt, per eos quoque diuina adfauent gratia dilatanda tentoria Christi. Cur ergo Vindiciane uelut nouus Pharao masculeam istam protèm heroiarum cogitationum & conatum uis submergere? Tu certo *alio uelificas* ad Cocythum uergens, qui cōmunè nauigationem & prædicationem uis facere specialem, & fidei uis, tuorū quos fingis clientum, sola debere esse littora, aptus magis tu ad piscandas margaritas quam homines, qui in omnes regulares nouam nauem coagmentatam conuicijs fabricasti

Quorum onus haud portet centum ratis incita remis
 In cuius sublimi specula eosdem locasti à te fidos clientes, ut è sublimiori loco in mare præcipitares.

Rome. lli. 52

V. Probatio roboratur aduersus Vindicias
 Vindicianicas, uidelicet religiones efflorescere ob multitudinem DD. & Magistrorum, qui Ecclesiam à nouitatibus, & superstitionibus defendunt.

Quintam probationem Grauinæ, secundum ordinem ab ipso propositū, aggreditur Vindicianus & cauda blandiri incipit, nec enim tantum canes, sed & lupi quidam quorum genus Thos Græcè dicitur more canum blandiri simulat. *Pro-*

ximam

ximam gloriosis (ait) Regularibus sedem Grauina DD. Concionatoribus, ac reliquis assignat, qui ab heresi, alijsque erroribus S. Ecclesiam purificant, vniuersas superstitiones, nouas opinionones, & vocum nouitates, ac phantasmata idola extinguunt. Cuius officij primatum nemine, vt opinor, inuidente, illi ordini adscribit, qui Aquinatem mundo produxit. Quid Vindicianus? Non abnuo. verum mox morsus infigans subdit, solum enixius Grauinam obtestor, vt nobis in religiosi DD. praestet, quod S. Cyprianus Donato, cum de Deo vox est, vocis pura sinceritas, non eloquentia viribus, sed rebus nititur: accipe non diserte sed fortia &c. & subdit. Quanti Regulares se, ingenium, literaturam, facundiam populo venditant, omisso legationis munere quo pro Christo funguntur, tamquam Deo per illos exhortante. Taceo plurimorum poene incredibilem oris libertatem, &c. in conscientijs mortaliu astringendis inscitiam &c. Turpius adhuc est amulationis crimen, quae pessimo exemplo haeresibus nostri aui classicum cecinit, & non dum sopita quiescit. Age quod agis Grauina, & sectionem tunicae Christi, quam neque latrones sub Domini cruce dissuerunt, lingua & calamo coerce &c.

TVR:

Hac breui periodo multos regulares mordes, vt gloriae cupidos, indiscrete liberos, indoctos, amulationem cauantes, etiam pessima, ex hoc crimine, exempla ministrantes.

Et quantum ad ordinatam praedicationem cum sermonis elegantia, si id quoque neget praestandum esse, Guglielmi de S. Amore ramus deprehenderis ab eo procedens, impugnantis Mendicantes de ornata praedicatione. si quid vitij, est hominum, quod paucorum est & nobis incognitorum, extensa amplificatione extendis, & occultas a te discutiendas intentiones praesumptuose usurpasetiam Anna tamquam ebria reputabatur, quae ebria non erat, se ipsam modeste defendens: vinum & omne quod inebriare potest non bibi, quod pertinet ad materiam bonae doctrinae, & praedicationis simplicitatem, & quantum attinet ad intentionem subdit [sed effudi animam meam in conspectu Domini.] vnde ait Gregor. vinum non bibi Eccliae bonus praedicator, prauitatis haereticae non habens refectionem, nec aliud quod inebriare potest, quod procul dubio biberet, si de verbis facundia deceptus tumisset, sed quia recta intentione docuit, subdens, ait, sed effudi animam meam in conspectu Domini, hoc est conceptam in mente verbi Dei scientiam pro solo conditoris amore praedicaui. & licet sint, quos designare non potest Vindicianus, qui pro terreno commodo Verbum Dei praedicant, sunt & in omnium virtutum culmine perfecti in eruditione fidelium magna facundiae verba proferentes, sed

I. Reg. I.

Greg. in c. I.
Reg.

ex

ex vitæ verbis soli Deo placere desiderantes, nequaquam tamquam de prole Belial despici, tales merentur. & quia permixti sunt castè prædicantes, cum prædicantibus ex contentione, vel vanagloria, non possunt adinuicem discreti demonstrari ex solo Vindiciani calculo.

Oris vero libertas & agendi importunitas non denegatur, in quibusdam inesse, qui nec silentij disciplina, nec clausura restricti, quomodo agendum vel conuersandum sit didicerunt: alij tamen sunt in oppositum, qui bis ad limam quam ad linguam verba transmittunt, ea discretionè vt requirit à Prædicatore Gregorius. *ne tacenda proferant, aut quæ proferenda, conticescant.* nam subdit: *sicut incauta locutio in errorem pertrahit, ita indiscretum silentium hoc qui erudiri poterant in errorem derelinquit.* Sæpè namque Rectores improvidi (vel prædicatores) *humanam gratiam amittere formidantes loqui liberè recta pertimescunt.* De quibus subdit Greg. scriptum esse: *Cænes muti non valentes latrare.* & si sint qui Deo militantes negotijs se immiscet secularibus, sunt qui & horum actuosæ mundinatione se abstinere. & si actiuosa vita exercenda est, charitatis stimulo, exercetur. *vigilanter* ait Gregor. *ne dum cura ab eis exterior agitur, ab interna intentione mergantur, plerumque enim corda Rectorum, dum temporali sollicitudine incantè deseruiunt, ab intimo amore refrigescunt.* Vnde ait idem Sanctus, *prohibitum olim est sacerdotibus caput radere & comam nutrire, vt cogitationes carnis de vita subditorum: nec à se funditus amputent, nec rursus ad crescendo nimis relaxent, vt videlicet curæ temporalis sollicitudinis, & quantum necesse est provideant, & tamè refecentur citius, ne immoderatus excrescant.* Soli Vindiciano nouacula tributa est, qua Prædicatorum pilos plus nimio excrescentes radat.

Quod autem in inscitiam Regularium in conscientijs adstringendis inueheris; Nil moror. sunt enim in hoc nonnulli delinquentes: Vitiosa certè extremitas Iaqueum animabus iniicere, & partus poenitentium suffocare: hinc homines ad desperationem adducunt. in quibus tamen ait Gregor. *summi viri salutis bonum facillè inueniri posse considerant, de quorum vita ineruditi desperant.* sed cum huiusmodi viris Vindicianus non inuoluit eos confessarios, qui nonnumquam obstinatos, peruicaces seuerè corrigunt, nam ex eodem Gregor. *sæpè pro inquietudine refrananda prauorum duritiam districti rigoris assumunt sed intus charitatis igne liquecunt, & iterum plerumque autem & nõ despiciendo despiciunt, & non desperando desperant, vt tantò eos celerius à culpa reuuiserent, & resiliere faciant, quanto iam vicinios mortis foueam ostendunt.* Est, mi

2. p. past. c. 12 c. 3.

Cap. 6.

4. in cap. 9. 7. Reg.

24. mor. c. 10.

Vin.

Vindiciane vt te erudiam: altera extremitas, quæ etiam in doctos & sapientes cadere potest, quando videlicet sic fræna laxantur peccatoribus in improbabiliū opinionum delectu, in actibus intemperantiæ, & impudicitæ, in emptionibus, & venditionibus (quantum attinet ad commutatiū iustitiam) in venditione officiorum (quãtum attinet ad distributiū) etiã Ecclesiasticæ libertati non parcentes, eas opiniones venditando, quæ è diametro cum ciuilibus legibus, & sanctionibus Ecclesiasticis pugnant, vt multò plures sint qui ambulent per viam latam & ad perditionem vergant, quam qui semitas strictissimas erroneitatis conscientiæ ad inferna demergantur.

Sed & peccata commissa circa planissima præcepta, multoties peruersi corripere non præsumunt, & quæ increpare debuerunt adulatione demulcent, quibus propheta comminatur:

Ezech. c. 34.

Va his qui cõsuunt puluillos sub omni cubito manus, & faciunt cornicalia sub capite vniverse atatis ad capiendas animas. quæ verba exponens Gregor. ait, quasi puluillo cubitus, vel

2. p. past. c. 8.

ceruicalibus capitibus iacentis excipitur, cum correptionis duritia peccanti subtrahitur, eique mollicies fauoris adhibetur, vt in errore mollior iaceat, quem nulla asperitas contradictionis pulsat. sed hæc Rectores (confessarij) &c. qui semetipsos diligunt his procul dubio exhibent, à quibus se noceri posse in studio gloriæ temporalis timent. nam quos nihil contra se valere conspiciunt, hos nimirum asperitate rigida semper inuectionis premunt, numquam clementer admonent, sed pastoralis mansuetudinis obliuisci, iure dominationis terrent. de eiusdem dicit S. Gregor. scriptum esse. Propheta tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec asseruerunt iniquitatem tuam, vt ad penitentiam prouocarent. Quos diuinus sermo falsa videre coarguit, quia dum corripere culpas metuunt incassum delinquentibus promissa securitate blandiuntur, qui iniquitatem peccantium numquam aperiunt, quia ab increpationis voce conticescunt.

Thren. c. 3.

Gregor. scriptum esse. Propheta tui viderunt tibi falsa, & stulta, nec asseruerunt iniquitatem tuam, vt ad penitentiam prouocarent. Quos diuinus sermo falsa videre coarguit, quia dum corripere culpas metuunt incassum delinquentibus promissa securitate blandiuntur, qui iniquitatem peccantium numquam aperiunt, quia ab increpationis voce conticescunt.

In reg. ind. 9.
ep. 24. ad lo.
epil. constât.

Certè Vtrumque perniciosum & nimia restrictio, & nimia laxitas, in directione conscientiæ, vt vtrumque reprehensione dignum, & nostrorum non est designare, qui per extremitates declinent, cum tamen Vindiciani scopus, qui sagittas contorqueat, manifestè noscatur, impetandi veteres ordines, vt nouissimos etiam in odium hæreticorum adducat.

Quantum vero æmulationis vitium detestabile sit, iam idè Grauina te fatente luouenter ostendit. Sed ex tuis discursibus te æmulum omnium religionum, & scissuras inter eos meditatem agnoscit. De Fennenna scriptum lege, *affligebat quoque eam amula eius, & vehementer angebat.* de sterilitate enim Anna à Fennenna exprobrabatur, & ordo vetus Monasticus

3. Reg. c. 1.

(vt

(vt supra visum est) à Vindiciano & symmictis tamquam o-
ciosus in mundo traducitur, *talis enim est nosse obtutus ait*
Greg. *quod dum ex actiua vita bonorum operum, cito profere-*
mus & ad interna contemplationis gaudia facile perungere
non valemus, sterilis ista cernitur dum rudis decius fecundi-
tate desperamus. qui fructus etiam si ex pura actiua vita nō
procederent, sed ex mixta vita, nec contemplatiua deroga-
re debemus, quando etiam prædicatio orationis, & contem-
plationis studio destituta plerumq; etiam de infœcundita-
te notatur. Age tu, quod agis Vindiciane cum tuis symmi-
ctis illis Anonymis, scissionem tunicae polymitæ, quam neque
larrones sub Dominica cruce scindere ausi sũnt, egerce. sua-
deas eisdem ne suadeant aliorum Cœnobia occupanda, littora
Euangelicæ prædicationis omnibus debere esse peruia, com-
munemque ad Gentes misionem, Academies totius orbis, non
ad solos novos Academicos transferendas, nec ad eosdem om-
nia bona tamquam cœteris perfectiores, donatione vel testa-
mēto legāda; hæc. n. contraria, scissionis fomentū, & materia,
odij seminarium, simultatum & factionum somes, vt vniuf-
cuiusque ensis versatur contra proximum suum: & vt dixit
Esaïas *vnusquisque carnem brachij sui vorabit; Manasses*
Ephraim, & Ephraim Manassem, simul ipsi contra Iudam, &
iterum. Ruit enim Hierusalem & Iudas concidit, quia lin-
gua eorum, & adinuentiones contra Dominum, vt prouocarent
oculos maiestatis eius. Ad quod malum auertendum opti-
mum consiliū, vt omnes ordines honore se inuicem præue-
niāt, & qui maior est, fiat sicut ministrator, & tu quoque pro-
hibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum,
ne ex tua prouocatione religiosi, ex tuo astu Lucianico, de
maioritate vel minoritate contendant, sic lauda. vnum ordi-
nem, vt cœteros non despicias, qui omnes tandem despicias,
& pessundas;

Ibidem.

Elc. p.

VI. Probatio quàm sit rationabilis ostenditur
in specie, ex commendatione sacri ordi-
nis Prædicatorum, cuius laudes me-
ritò eiusdem filius, & alumnus

P. Graulina prosequitur in
suo Turture.

TVR.

L. 4. Apoph.

M Tullius Cicero, quum ob Ciceronis cognomen dis-
tincti incesaretur ab amicis admonitus, ut aliud sibi co-
gnomen ascisceret, respondit, se Ciceronis nomen illustrius esse
suum quam esset Catonum, Catulorum, aut Scaturorum: nam
hæ familiæ cum primis illustres erant apud Romanos, quum,
Tullius esset novus homo. cognomen autem ideo patebat ca-
uillis, quod à Cicere vilissimo legumine dictum videretur.
*Quasi vero nõ & Fabij, à Fabij, & Lentuli à Lente cognomen
habuisse viderentur. Parum illustris est qui præter imagines
& cognomen nihil habet nobilitatis, pulcherrimum autem nobi-
litate genus est, quàm sibi quisque proprijs virtutibus concil-
liat.*

Vere certè, & prudenter eloquentiæ parens, cum nec ex an-
tiqua prosapia, nec auctorum nobilitate genitura, vel alijs exter-
nis splendoribus, sed ex sola virtute nobilitas estimanda sit,
quæ honorabilis est, ut illa destituti, etiam si purpura, diade-
mate ornentur despicabiles habeantur, & inglorij, qui & si ho-
norentur ob externum splendorem & dignitatem, à vulgari-
bus hominibus honorantur, qui nulla alia bona (ait Philoso-
phus) quàm hæc exteriora cognoscunt. Unde & scriptum est
*Qui glorificaverit me glorificabo eum, qui autem contemnunt
me erunt ignobiles.* hunc locum sic exponit S. Gregor. glorifi-
cantem se ergo Dominus glorificat: quia à quibus denotat quo-
tidie laudes accipit, ad universi orbis honorem sustulit. A qui-
bus maiores laudes accipit Deus quam à religiosi: unde me-
ritò, præ cæteris hominibus eos glorificat. sed audiamus spe-
ciem glorificationis. Audi Gregor. *an non glorificari gloria
est, in terra manere, & cælum claudere: vitam communiter do-
mines vivere atque supernas cælorum sedes subditis autori-
tatem potestatis exhibere? glorificabat quippe Dominum qui
dicebat: Tu es Christus filius Dei vivi, sed glorificationem se-
 Dominus glorificavit: quia ei respondit dicens: Tibi dabo cla-
ves regni cælorum. glorificat autem Dominus Religiosos ne-
dum*

i. Reg. c. 1.

dum æterna, sed temporali (in ordine ad æternam) glorificatione, summos etiam in hac vita eis honores dispensando. Hac glorificatione multos religiosos glorificatos, miro splendore religionum demonstravit Graulina, & ante ipsum piensissimus Pater Patus Societatis Iesu, ubi quotquot ex religiosis familijs in Summum Pontificatum Petri successores euecti sunt, eleganter recenset, addens. *Si domus ac familia quævis, & omnis propinquitas, ex qua aliquis ad hoc honoris fastigiũ assumatur, ut multum sit tenuis atque ignobilis, tamen illustratur & nobilitatur, cur non hoc idem eueniat in religione in quã religiosus quisquẽ iam quasi in propriam familiam ascitus est, cuius etiam beneficio ad hunc honorem peruenerunt quicũque peruenerunt?* quæ assumptio nõ leue virtutum est testimonium, quando & hi sæpe non ex sanguinis nobilitate, aut alio extrinseco splendore, sed doctrina, pietate ad Petri solum euecti sunt. Pontificibus proximi Cardinales, post quos Primates, Patriarchæ, insuper Archiepiscopi, & Episcopi, innumeri è Regularibus in partem sollicitudinis, & Pontificiæ potestatis assumpti. Alij quoque si non Episcopi, Prælati suorum ordinum quasi Episcopalem dignitatem habentes, è vestigio hos inscuntur, vna cum sacre fidei Quæstoribus negotia fidei pertractantibus, Regum à sacris confessionibus præstantissimi viri, quorum consilij, & prudentia retinacula Regnorum moderati sunt, magno Reipublicæ Christianæ adiumento, & religionum splendore.

De bono statu Relig. ca. 18.

Solum Vindicianus hos splendores intueri non vult, nec proponi Regularium oculis, ait enim. *Horum omnium qualis quamtusue quotidie proventus accrescat, in oculis mortalium florebit, nihil tamen ad controuersiam nostram conducet, & memor debebat esse (ait) Graulina dicti sapientis Ne intuearis vinum, quãdo flauescit, cum splenderis in vitro color eius, ingreditur enim blandè, sed in nouissimo mordebit, ut coluber, & sicut Regular venena diffundet.* Et S. Francisci, P. P. Carthusianorum, & Societatis Iesu exempla proponit, illius qui minorum nomen, ut fratres sui dignitates fugerent, sua familia assignauit, horum qui voto se adstringunt, ait, ne dignitates ambiant. Renotatio (subdit) ab Aquila imitanda, non obtutus in Solem, nisi in diuinorum contemplatione. Sic à dignitatibus oculus auerendos iuxta scita Patrum Gregor. Cassian. &c. sicut à famina. concludens: melius hos exaltatos à iudibus Ascetis ignorari quam eisdem proponi.

VIN.

PROU. 1.

Non mirum si passione inuidiæ excæcatus Vindicianus tãquam tumultentus appareat, semper loquax. Si purum merum absque temperamento (vt in popinis bibere solet cum

TVR.

ministellis) ad propinandum Ascetis exhiberetur, vt hæc charismata appeterent, tunc ex SS. Doctrina contra ambientes Episcopatum &c. dignitates Ecclesiasticas Vindiciani discursus locum haberet, nunc verò cum ad splendorem religionis, & religiosorum virtutum, qui ad eas dignitates, promoti sunt adductæ sint Thiaz, purpuræ, insulæ, & alia stemmata, & insignia, ea omnia virtutis testimonia, & unitatis religiosorum indices, ad religiones commendandas, & in pretio habendas stimuli, imo & diuinæ prouidetiæ præmia, ne dū in celo, sed in præsentī vita certissima argumēta. Miror, quod etiam Cassianū uoluere didicerit Vindicianus, et præsentis honoris religiosorum sectionem præterierit. Ait ergo vbi demonstrasset sublimitatē religiosi status, quantum ad virtutes illud allegando: *delectaberis super Domino, & extollā te super alium. dinem nubium.* mox ad præsentibus honores virtutum quoque præmia oculos dirigens, subdit, *nonne obsecro etiam in hoc centuplam gratiam euidentissimè qui fideliter Christo deseruiunt consequuntur? dum pro nomine eius à summis principibus honorantur, ac licet ipsi humanam gloriam non requirant, venerabiles etiam in persecutionum angustijs iudicibus cunctis, ac potestatibus sunt, quorum uilitas etiam mediocribus forsitan despicibilis esse potuisset, uel pro obscuritate natalium, uel pro conditione seruili, si in seculari conuersatione mansissent.* & S. Basilus vbi religiosorum honores spirituales sub temporalium honorum typo adumbrasset, ad prælaturas & honores respiciens (si his contingat aliquos charitatis sarcina, & obediētiz vinculo alligari) ait. *Animabus impera spiritali prole fecundus esto: impugna principatus & potestates, si jce illos primū ex anima tua, deinde ex eorum animabus, qui ad te confugiūt teque sibi deligunt, & propugnatorem, qui per sermonem tuum conseruantur, qua munerā Episcoporum esse quis dubitet? inter que maximus honor est quod ad Prælatos subditi confugiant, vt adiutorem deprecatorum & strenuum propugnatorem. an non in præsentī vita est etiam centuplum accipere, vt tuus Cassianus dicebat?*

Verum cum nec tibi Vindiciane Monasticus ordo, qui est ordo discipulorum, placeat, vereor ne quoque tibi parum gratus sit ordo Magistrorum, qui sunt Episcopi, & sine modificatione loquens, vinum preciosum eiusmodi dignitatis è Christi torculari hoc est cruce expressum (ipse enim Hierarchicum ordinem instituens gratiarum & charismatum donis, quæ sua passione promeruit condidit, vt poculum ex vino condito propinaret Ecclesiæ) in venenum videris conuertere, quasi Monasticæ disciplinæ dignitas Episcopalis repugnet, vel

Coll. vlt. c. 16

Al. 8.

In prol. A-
sect.

vel perfectionem adimat. Id quidam extimarunt suadentes. Dracotio ne cuiusmodi vinū respiceret, quia venenū habebat, in sine mordens quasi coluber: ad quem errorem Vindicianicum ejimmandum S. Athanasius se accingens, primo multos Prælatos intuendos Dracontio exhibet, dicens, *Nosti enim Serapionem Monachum esse, & quot Monachorum profectū. Neque à te ignoratur quot Monachorum pater fuerit Apollonius. Nosti Agathonem, neque ignotum habes Aristonem. Memor es Ammonij, cum Serapione peregrè profecti. Porciffio etiam audisti de Eue in superiori Thebaide. Poteris etiam resciscere de Paulo, qui est apud Latos, & alijs multis, & tamen illi Episcopi non contradixerunt, sed habentes pro exemplari Bliseum, & conscij quid Elias egerit, & eruditi quid discipuli Christi Apostolique fecerint, susceperunt hanc curam, neque in miserium hoc aspernati sunt, neque propterea deteriores facti sunt, sed mercedem laboris proficientes ipsi aliosque proficere hortantes. Quot ab idolis conuerterunt? quot à furiosa, & demoniata consuetudine suis admonitionibus composuerunt? quot adduxerūt Christo seruos, aded ut qui ista signa cōspiciāt, admirentur. An quæso non ingens signum puellam inducere ut virgo maneat, & adolescentiorem adhuc, vt sit continens, & idololatram, vt cognoscat Dōminum?] Hæc & similia Episcopi regulares quoque præstiterunt, quos cum laudibus recensuit Grauina. Deinde nō esse venenum, vinum tantæ dignitatis (vt quidam persuaserant) subdit Athan. *Qua propter cum istius modi habeas exempla dilectissima Dracontij, ne dicat, ne dicentibus credas, Episcopatum esse causam peccati, aut quod inde nascantur occasiones delinquendi. Licebit tibi in Episcopatu esurire, sicut cum Paulo, licebit vinum non bibere, sicut Tā motibus fecit & ieiunare frequenter, vt Paulus solitus, ita vt secundum illum ieiunans alios sermonibus nutrias, & sitiens abstinendo à potu, alijs docendo, potum præbeas. Ne igitur talia obijciant consiliarij tui, nouimus enim, Episcopos ieiunantes, & Monachos comedentes.**

Ad Drac.

Quod vero ex PP. & ex Cassiano citat non esse Episcopos æmulandos, & ex Prato spirituali ab iisdem Episcopis obtutus auertendos æquè ac à mulieribus, Monachos illos Eremiticolas arguebāt illi veteres, qui Cenodoxia tentationibus pulsati clericatus & Episcopatum gradum ambiebant, & relicta solitudine curias Episcoporum frequentabant. Quare sic dicit Cassian. *Omnibus modis Monachū fugere debere & Episcopos, neuter .n. finit eū quē semel sua familiaritati deuinxerit, vel quietē cellula operam dare, vel diuina theoria per sanctorum rerum intuitum purissimis oculis inherere.* Quantum vero attinet ad dignitatem reprehenditur Monachi conditio in Prato spirituali, si ex affectu ambiatur. *quanto enim vicinior*

10. inftic. 17.

2. 1. q. 185.
ar. 1.

est affectu Prasuli, tanto fit sibi dissimilior. vnde gradus iste sublimis indecenter appetitur ex S. August. ex S. Thom. p̄sumptuose, nisi opera Episcopatus exercere intenderet cupiēs proximis prodesse, vt opus bonum cadat sub desiderio, non primatis dignitatis. Si ergo Grauina spiritu ambitionis pulsauit religiosos recensendo dignitates ad quas Religiosi sunt euecti, & qui scripserunt chronica, & Annalia reprehendantur, nec legantur ab eremicolis, quia flauens vinum intuedum exhibuerunt. Nec ipse Vindicianus in ficta Bellarmini defensione, titulum Purpurati apponat, ne ambiendi materia ministretur. Quæ omnia cum præteriri non debeant, etiam si per accidens aliquis Cenodoxiæ spiritu imberet, satis inulserè dicis Vindiciane: *præstare ab infirmis, quorum ubique ingens est copia, fructus qui ab exaltatis regularibus in Ecclesiam Dei redundant, piè ignorari.* Quod est dicere, cum sint Episcopi positi in Ecclesia, tamquam candelabra, occultentur eorum fructus sub modio, ne luceant omnibus, qui in domo Ecclesiæ sunt. Et hic quoque ramusculus Gullielmi de S. Amore, non propalandos fructus quos per religiosos Deus magnificè operatur, quem errorem S. Thom. egregiè confutauit

Opusc. 19. c.
18.

VIN.

Aerem subinde verberas, subdendo: *Neque securior honorificarum in ordine munerum contemplatio existet, cum regularis modestiæ Dux & institutor neminem ad sublimia opera inuitet. v. g. vt discat mortuos suscitare & in mundo mirabilia operari, sed omnes ad mansuetudinem, & cordis humilitatem.*

TVR.

Nullam (vt opponis) Grauina Theoriam exhibet dignitatum ambiendarum intra claustrales parietes, vel religiosos inuitat ad opera miraculosa edenda, dum sublimium virorum religiosorum ad Prælationis onus assuptorū, eo sine proponit exēpla, vt Dei gloria appareat in religionū institutione (q̄ etiā tot Præsules ad perfectionem eorundem ostendendam miraculis illustrauit) & proximorum habeatur edificatio, & hæreticorum confusio. Humilitas quoque, vt optat vulpes Vindicianæ, satis elucet, quando in multis fuga apparuit, ne sublimarentur siuè intus siue extra claustra, & in ipsa dignitate nõ intumuerunt. Tunc autem humilitas perfecta est dicit Gregorius, *cum ad respuendum hoc quod utiliter subire præcipitur, pertinax non est. neque enim cerè humilis est qui superbi nutus arbitrio vt debeat præesse intelligit, & tamen de præesse contendit.* & iterum de perfectis Prælati ait, *quod in culmine positi cogitant non potestatis excessum, sed a qualitate conditionis, nec præesse se hominibus gaudent, sed prodesse, cogitant*

1. p. post. c. 6.

ter, quod nihil aliud sit dignitatis fastigium, nisi tempestas mentis. Huius tincturæ viros tot geminare potest, quot ordinum vsque in hodiernum diem exhibent monumenta. Dicant ergo iam fidenter religiosi tot insignibus nobilitati quod scripsit Hieronym. *Parua dimissimus, & grandia possidemus, centuplicata sanctorum Christi promissa redduntur.*

Ad Pammach.
de obitu Pau.

VII. Probationis defensio, quod sacra religio Prædicatorum, ut cæteræ, suas constitutiones obseruet.

NE cothurnatam affectus eloquentiam Vindiciane, nec more puerorū argutas sententias in clausulis struas. In sine narrationis vel disputationis tuæ longissimæ huius rotæ capitis omnes tuos nervos intendens.

Cito turgens spuma dilabitur, & quamuis grandis tumor contrarius est sanitati dicebat Hieronym. ad Pammach. de obitu Paulinæ vxoris. Ultima in lance (dicit Vindiciane) ex suo ordine Prouincias appendit Grauiam, docendo maiorum instituta & leges seruare. cap. 27. par. 2. & omnibus ordinibus hæc predicata vult conuenire, cap. 24. 25, 26. omnes deuotos considerans donis cælestibus, & gratia affluenter.

VIN.

Sed quodcumque pulchrum est rodit Mœnus, nam vix pillati corymbi in calathum fusi, & rubentium filorum amœnitate vernantes expositi, quin illico à manu Vindiciana immaturè imò inuidè demessi carpantur, ut æquis oculis marcescere videantur.

TVR.

Solemus (ait Vindicianus) ex S. Ioann. Chrysostom. similia de sui temporis Eremiticis narrante, credere & applaudere nostris autem utimur annis, hoc est quem admodum semel terribis volucres locum non facile reuident, ita non facile credimus, que sufficientibus indicijs non fuerint egregie probata.

VIN.
Serm. 1. ad
Antioch.

Benè S. Hieronym. eodem loco. Prima virtus est Monachi contemnere hominum iudicia & semper Apostoli recordari dicentis: si adhuc hominibus placere vellem, Christi seruus non essem. Tale quid & Dominus loquitur ad prophetas: quod posuerit faciem eorum quasi urbem æneam, & lapidem adamantinum, & columnam ferream, ne pauerent ad iniurias populi, sed impudentiam subsannantium frontis rigore contererent. propter aliquos prauos tuis veteris annis Vindiciane, ut non applaudeas ordinibus Florentibus, nec Chyostomus cunctis veteribus applaudere potuit, cū Hieronimo teste in om-

TVR.

Ep. ad Rusticum
cum Monac.

ni

ni conditione & gradu, optimis mixta sunt pessima. Etiam ad sui temporis quibusdam religiosi dixit quod sublati in alibi hameris, & intra se nescio quid cornicantes, supidiisque in terram oculis tumencia verba trutinantur, ut si praconem addideris, putes incedere praefecturam &c. Plerique artibus & negotiationibus pristinis carere non possunt, mutatisque nominibus insistorum eadem exercent commercia, non victum & vestitum, quod Apostolus praecipit, sed maiora quam saeculi homines emolumenta sectantes, & prius quidem ab adhibere quos a proprio Graeci appellant, vendentibus mercibus ut gabies, nec erat impune peccatum. Nunc autem sua religionis titulo exercentur iniusta compendia, & honor nominis Christiani fraudi magis facit, quam patitur. Quodque pudet dicere, sed necesse est, ut saltem sic ad nostrum erubescamus dedecus, publice extendentes manus, pannis aurum regimus, & contra omnium opinionem plenis sacculis morimur diuites, qui quasi pauperes viximus. tuis iam vtere annis eisdem habentibus nundinatores, in nonnullis pravis religiosis, quos florentissimo quoque tempore in aliquibus imperfectis Hieronymus denotauit.

Sed non sinit Vindiciani lingua quin vno rotatu multos, imo innumeros percutiat. videre mihi videor Testudineum Grunnum, primo lento incedentem ad loquendum gradu, per interualla quaedam vix pauca verba fundentem, magis singultientem quam loquentem, deinde cathedram oratoriam ascendentem, obducto supercilio, contractis naribus, ac fronte rugata duobus digitulis concrepantem, tum suas nugas fundere, & aduersum singulos regulares declamantem.

VIN.

Dicit ergo. esto sint aliqui, qui reformationem admiserint. quid de Monasterijs, & Prouincijs, quae non dum reformationi cesserunt? non pauci, sed plerique sunt, imo immensa multitudo laxorum deploratorum a Cardin. qui etiamnum impatienter reformationi se praebent. esto Grauius assertio, ait, verificetur de ijs ordinibus qui ab vno capite generali reguntur, qui a commissarijs & prouincialibus visitantur & expurgantur, saepe ubi Monasteria, nec inter se nec sub communi regimine coaluerunt, ut eorum unitas nec excedit vulgarem amicitiae conspirationem & externam confederationem, ibi carnalem sensum, ambitionem, contentiones, commodioris vitae quaestum mutuas seductiones, prauas consuetudines & in tepido statu contumaciam Cardinalem abundanter comperisse. Pergit. Vtinam non contingeret quod Abbas Sylvanus vidit multos in habitu Monastico ad tormenta missos, contra multos seculares in calum euolasse, & quod legimus in prato Sophronij Seneria male corruptos Eremiticos extorres ab Abrahama sinu. Mul-

si sunt, qui sola conuersatione noscuntur qui sint Aegyptij, qui Hierosolymitani Monachi, ut erat S. Antonio familiare, ut Hierosolymitani gratanter exciperentur, Aegyptij arcerentur.

Iam ut dicebat Hieronymus quoque de Grumnio, dicam de Vindiciano: *Greticum dices Longinum Censoremque Romanae facundia, notare quem vellet, & de Senatu Doctorum excludere.* licebat enim censoribus Romanis Senatu pessere quemadmodum Portius Cato Titum Flaminiū Senatu mouit: Iunius Brutus Lucium Antonium, alij alios ex Valerio Max. Talem se exhibet Vindicianus, quæ vult Cœnobita relaxata, à cœteris de quibus, ait, ea ob diuturnam laxitatem toleratum non iri, censoria virgula expungit, nec enim duo vel saltem vnum Cœnobium perfectæ obseruationis & discipline concedere vult, auarus, & tenax. Multos in habitu Monastico, pari passu cum secularibus à libro vitæ expunctos tradit, ex Abbate Syluano potens censuram temperare, ut id intelligatur de generibus singulorum, non tamen in ea quam prætendit multitudine & quod pius est, multos seuerissimæ vitæ Sæueriana labe resperfos extorres quoque à Regno Dei (ut multipliciter damnandorum religiosorum coagmentaret) præsert in medium, adiungens Aegyptios illos Monachos S. Antonio inuisos, ut multitudinem imperfectorum & maioris exaggeraret, atque minimè florescentes demonstraret, quasi Syluani visionem nostris quoque temporibus vidisset, vel Sæueriana, aut aliqua hæresi notatos multos nostris temporibus comperisset, vel super ipsum spiritus Antonij descendit, ut Monachos Aegyptios à Hierosolymitanis discerneret. At non potest Vindicianus hoc spiritu se esse dotatum certis argumentis persuadere. nam ut ille Aristarchus Criticus, *bene natus* (ut dicebat Hieronym.) laudè homines excipiebat, magis placens in prandio quam in dicendo, sic & noster Aristarchus diuitijs affluens, Christi pauperes diiudicare vult, & melior conuiuator quam orator, de abstinentibus iudiciū ferre, & reclusos, ac solitarios censurare, qui multos huius seculi rebus inescare solitus est, factō cuneo circumstrepentium garrulorum in publicum procedit, ut digitis demonstraretur, *sicut Nero, foris Cato, totus ambiguus, ut ex contrarijs diuersisque naturis unum monstrum, nouamque bestiam dices esse compositam in xta illud Poeticum.*

Prima Leo, postremo Draco, media ipsa Chimæra. De quibus monstris cauendis idē scripsit Hieronym. Numquam tales videas, nec huiusmodi hominibus appliceris, nec declines cor tuum in verba malitiæ & audias: sedens aduersus fratrem tuum

TVR.

Ad Rult. Mo
nach.

L. a. c. de cen
soria nota.

Hierony. ad
Rult. Mona
chi.

tuum loquebaris &c. & iterum : Filij hominum dentes eorum arma & sagitta.

VIN.

Diuertis deinde ad examinanda quæ prolixè extollit Grauiua, quæ ex effectu comperta haberi possunt, *vel enim opera Regularium in fructum secularium per gratias gratis datas, redundant, vel in proprium suum, vel ordinis emolumentum. Primum modo oculi secularium (ait) implentur, prudentes vero non mirabuntur cum legant, etiam operarios iniquitatis eiicisse. Secundo, perfectio demonstratur, unde solidiores in virtute & fortiores euadunt, sine qua virtutum exercitatione grauis erit religio ob labores, ut qui sine illa viuunt, & si mittant manum ad fortia, cibo fortium non nutriantur, socij tribulationis, non consolationis.*

TVR.

Ex utroque capite perfectio religionum demonstratur, maxime illarum, quæ non solum pro sua, sed etiam proximo salutem in se habent, agnoscitque Grauiua, religionis perfectio nem in exercitatione virtutum consistere per renouationem interioris hominis & exterioris mortificationem, ut sine illa exterior mortificatio nihil proficit, & sine hac interior ruinæ pateat. Sunt enim toti positi in hoc ut solam voluntatis mortificationem prædicent, & interiora exercitia absque carnis afflictione. Audi Hieronymum. *Quid necesse est nos in casta pudicitiam, quæ sine commissibus, & appendicibus his continentia & parcitate fidem sui facere non potest? Apostolus macerat corpus suum, & anime subiicit imperio, ne quous alijs præcipit, ipse non seruet, & adolescentula (quæcûq; religiosa anima) seruata cibis corpore, de castitate secura est.*

Hierony. ad Furiam.

Nunc vero audiamus magistrum regulas adducentem, ut agnoscamus qui Ordines sunt florentes, qui deflorati.

VIN.

Quocirca lima vel Lydius lapis quo discernamus inter florentem & non florentem ordinem est, si subditi nullo modo superiorum in asserenda ordinis regula diligentiam impediunt, vel auertant, neque vicissim superiores in eandem laxandam consentiant. Hæc est via, qua ad perfectionem tenditur, alia nulli regularium conceditur, & citat S. Bernardum & August. Neque S. Bonauentura florere illum ordinem credidit, in quo contra vota, vel regulam impune peccatur.

TVR.

Si tales sunt ordines omnes, dicat Vindicianus esse nondum florentes, sed etiam exiccatos. Si vero permixtos reperiat obseruatores cum inobseruantibus, non exiccatos vel non florentes existimet, vel saltem etiam marcidis in ramis floritorem non desperet, illudque Vindicianus proponat bonis religiosi, discoloris admixtis, quod scripsit S. Hieronymus. *Nobis alocia seruanda sunt, & quasi inter scorpiones & colubras inceden-*

Ep. ad Deme- triad.

dendum, ut accinctis lumbis, calceatis pedibus & apprehensis manu baculis, iter per insidias huius seculi, & inter venena faciamus, ut possimus ad dulces Iordanis peruenire aquas, & terram repromissionis intrare, & ad domum Dei ascendere.

Profundius infigit vulnus Vindicianus, Grauiam expellendo, ut ordinum prouincias, Asceteria obeamus, & in singulis non quis erret, qui suæ officium suum negligat, sed qua licentia, & impunitate unusquisque exeret, discutatur, & postquam velut scorpionis ictu simplices percussit, & fistulato vulnere viam sibi fecit, incipit venena diffundere.

In tres ergo in omnibus his asceterijs religiosos diuidit classes. *Juniorum, Mediae aetatis, & in senectutem vergentium.* Prima, subdit, classis hominibus conuenit expurgatio vitiorum, qua ad vota & regulæ obseruantiam sunt necessaria, in usum & praxim perducere, ad quod cõfert interior spiritus cultura: iuuentus enim, ait, nimium ignorans, & ingenita mentis instabilitate promptius in exteriores ritus & cæremonias diffunditur specie pietatis contenta, de latente eius virtute minimè sollicita. In secunda classe maturiores sunt, qui non necessitate, sed alacritate de virtute in virtutem currunt, in dies proficientes semper eidem in aduersis, & prosperis ex doctrina Hieronymi. In tertia classe re; onuntur in virtute solidati, ut sint cæteris viua regula, & exempla in dictis & factis cæteros dirigendo; qui in eum statum deueniunt, ut superata vitiorum impugnatione transferunt in virtutis affectum.

Optima partitio, quæ melius à tempore Apostolorum tradita & distincta, in Incipientes, Proficientes, & perfectos, vel Purgatos, Illuminatos, Vnitos, quæ vero adducta est à Vindiciano non ad instructionem adducta (& si palpet initio, ut scorpis) sed ad omnes omnium Prouinciarum religiosos cuiuscumque instituti submordendos; vnde propterea sequitur.

In ista demum triplici Regularium classe monstrat Grauiam, qui, quæ tique in singulis eorum domicilijs efflorescant, ut minimum quoad illas Virtutes, quas Cardinalis, in omni Religione necessarias assignat, humilitatem, paupertatem, castitatem &c. adhuc subditiã pauci emergunt post Tyrocinijs, siue Nouitiatus procuracionem, ut expectationem de se primis annis conceptam fallant, & quia non amplius Nouitij plurimum sibi licentiæ, vel debiti arrogent, & verecundam, simplicitatem abijciant, & curiosi ineptijs se fatigant. Tandem exemptionum, dispensationum, Indulgentiarum, Prærogatiuarum ingens cumulus, præeminentiã quod apud Superiores grati sint, monstrat illa & frequens vox, debiti, & tamen nec legis statuta transgredienda sunt, ut fecit Eleazar, nec senes debent præbere occasio-

nem iunioribus laxiora affectandi. velut naua fortiter agere debent, nec propter vim ventorum nauem deserere, vel mercibus vel vectoribus exonerare, sicut palma crescere latior in vertice angustior in radice confurgens, plus finiendo peragere, quam propositum sit inchoando, ex Gregor. 13. moral. cap. decimo sexto.

TVR.

Ep. ad Deme-
triad.

Iam morfu notasti. Manum queso de tabula Vindiciane amoue. ne sis de numero eorum de quibus Hieronymus, quod *pleni arrogantia cunctos despiciunt, amantque linguas suas, vel Clericis vel alijs Monachis detrahendo, de quibus rectissime dicitur: Filij hominum, dentes eorum arma & sagitta & lingua eorum gladius acutus.* Si tanta eiset tua authoritas atque securitas quanta Catonis (vt eo presentem non possent agi Floralia, cum nec ille vultu mutare posset, nec illa auderent eo spectante agere) rationabilis eiset tua censura, nunc vero cum tu lætus & floridus, conficta macie, mortificatos, & mundo profus mortuos etiã impetas atque condemnes, nodũ in scirpo quærens, magis detractor, quam censor deprehenderis. In toto triplici hoc ordine semper graduationem reperies, non par omnium regularium spiritus, vt inter feruidos remissi nõ reperiantur. astra non sunt munda in conspectu Domini, quantum magis (dicebat Hieronymus homines, quorum *vita tentatio est? ve nobis qui quoties concupiscimus toties fornicamur, inebriatus est, inquit, gladius meus in celo, multo amplius in terra qua spinas & tribulos generat: Vas electionis in cuius ore Christus resonabat, macerat corpus suũ, & subiicit seruituti, & tamen cernit naturalem carnis ardorem suũ repugnare sententiæ, vt quod nõ vult hoc agere cõpellatur, & quasi vim faciens vociferatur & dicit. miser ergo homo quis liberabit me de corpore mortis huius? &c. & tu arbitraris absque lapsu & vulnere posse transire? Hinc idẽ S. lapsibus humanis cõmiseratus noluit cũ Vindiciano generalẽ Canonem sedere de omnibus religiosis, & neque de imperfectis ferre sententiã, mox dicens. *Non est humilitatis mea neque mensura iudicare de Clericis, & de ministris Ecclesiarum.* & si postea nonnullorum Monachorum mores perstringat, cum nõ de Clericorum, sed Monachorum institutione tractaret, numquam thesim fecit de hypothesi qualem fecit Vindicianus, vt omnes Monachos appendens, & decades perfectorum in quocumque statu & prouincijs omnium religiosorum diffiderit inuenire: Talis est ille nundinator, qui tantam multitudinem tamquam venalem foro inuifendam exposuit, sed crede, vt dicebat Hieronymus ex communi fori usu, *ultroneas putere merces, et preclia facilitate decrescunt: qua sepe in raritate maiora sunt.**

Sed

Sed plus mihi venena disciplicent quam morsus, venena inquam illa quæ hæreditario malo ad te perducta sunt de schola Guillielmi de S. Amore, quæ si forte serpunt in paucis, conandum ne ad plurimos perueniant. Ad exemptiones, ad prærogatiuas, & dispensationes oculos dirigens in eodem inueheris. Inter cætera quæ adducebat Guillielmus de Sancto Amore ad impugnandum Religiosos: non esse magistrandos vel non debere esse de Collegio secularium Magistrorum, aut quod litteris incumbere, erat, quia *nemo potest Ecclesiasticis officijs deservire et in Monastica regula ordinatè persistere*, indigebant enim hi multis dispensationibus, silentij, vigiliarum &c. cui obiectioni respondit S. Doct. *Non esse inconueniens ab his obseruantijs aliquos abstinere, vt utilitati communi vacent docendo, sicut patet in illis qui ad Prælationis officium assumuntur, cum etiam in claustris manentes in talibus quoque dispensationem accipiant propter aliquam causam: & præterea aliqui religiosi sunt, qui in claustris suis manentes distributionem sui ordinis seruantes, scholastico insunt officio, quod ex institutione sui ordinis debent.* vnde in ordine nostro Prælatorum dispensationes, quibus & quomodo, & quando rationabiliter fiant præfixæ sunt, præsertim Lecturibus, Graduatis, propter munus lecturæ, prædicationis & similibus. Vnde idem argumentum tradens San. Doct. *Rationalis hominis dignitatem amittit, qui ieiunium charitatis, vigilias sensus integritati præfert.* Si vero laureas, & prærogatiuas magistrales pariter incusas, non est laborandum, poro sed cum iterum sopitos cineres Guillielmi de S. Amore exsuscites, te S. Doct. consutandum relinquo.

16.q.1.

Opus. 19. c. 3

Quodlib. 5. 2
18. in fin. cor

CAPITIS X.

Animaduersione, in quo ostenditur Turturem iniuste exemplari, quod multos vitiorum nauos in Bellarminiana columba adnotarit.

VIN.

Duersa valetudine afficiebatur Aristoteles, cui cum quidam medicus sciolus cum autoritate prescriberet, nec rationabile afferret curationis argumentum; *Ne me inquit perinde curaris vt bubulcum, aut fossorem, sed prius doce me causam, cur ista prescribas, atque ista demum habebis obsequentem.* Noster Vindicianus vetustus medicus *Præter feroris excessum in quo (ait) laborauit*

1. 2. q. 1602.
2. 3.

Grauna in excusado infeliciter Cardinali, eum velut obliuioſum, ac si letargo sopitus eſſet, taxat & criminosoſum, immemor doctrinæ S. Thomæ requirentis ad iudicandum iustitiam, autoritatem & certitudinem, q̄ Grauna id non præstitit, cum leuitibus indicijs de alterius innocentia dubitauit, & potestatem sibi usurparit in Cardinalem, & Romanæ sedis consiliarium, eumque rebus planè dubijs & in pectoris arcano reconditis quæque promptius in sanioſam partem caperentur, condemnauit. Sed cum antidotis, quæ præparat, & præparata præscribit rationes non afferat solidas, non poterit sibi Grauinam habere obsequentem.

TVR.

Optimum antidodum, si morbus præcessisset, vel eo supposito saltem bona eſſet medicamenti applicatio, atque subſumptio. Agnoſcit Grauna iudicium habere illas tres conditiones quam ſuus magiſter. S. Thomas docuit (quo præceptore gloriatur & exultat) proinde mala tua eſt applicatio cum eum nihil peccaſſe in Cardinalem, ingenuè, vt magis apparebit, ſatendum

tendum sit. Sed esto. mala quoque subsumptio tua [Grauina iustitiam læsit, iudicium, auctoritatem] nam excusata modeste (scriptoris ratione non intentionem iudicauit, quam ipse pie sentit) sumè (vt decebat de Eccles. Roman. Cardinali loquentem) excusauit solum scripta pie interpretanda, aut si id non pateretur interpretatio, saltem modificanda propter filios confessus est. Quæ admonitio nee auctoritati detractat S. R. Eccles. Cardinalis, & consiliarij, cum etiam ex S. Tho. maiores Ecclesiæ, qua decet modestia, ab inferioris gradus hominibus ne dum admoneri, sed & corrigi possunt circumstantijs debitis. Quid ergo peccauit Grauina, ediffere, vt te detrahentem corrigamus. Crede Vindiciane, quod non Grauina Cardinalem, sed tu peruerso iudicio addita amarulentia, Grauina iudicasti. Sic te cum S. Chrysostr. conueniam. *Cur ante tempus inuadis iudicis ius, cur prauentis diem illum terribilem? Vis iudex esse, cognosce te metipsum, & tua delicta. Nonnullus est qui uolet. sic enim & peccata tua tu emendabis, & nihil ex facto incommodaberis. Quod si relictis rebus tuis sedes ad iudicandum alior, maiores te tibi ipsi colligere peccatorum sarcinas non sentis. idcirco obsecro fugiamus omnino, ne cõdēnemus alior. Nã, & si iudicaria potestatis non sis particeps, attamen iudicasti mente, & peccato te fecisti obnoxiam: praesertim quod nulla demonstratione audita, sed sola suspitione, & tenui accusatione condemnas, quæ propter B. David clamabat dicens: detrahentem clam proximo suo hunc persequebar. Non solum non recepit, quæ dicuntur, sed & abegit uolentem fratri suo maledicere. Igitur, si & nos peccata nostra imminuere uolumus, hoc maxime omnium seruemus, ne condemnemus fratres nostros, nequa detrahere cupientes accendamus, imo iuxta Prophetam, abigamus, & omnino auersemur. Hoc enim opinor & Prophetam Moysen insinuare, cum dicit: auditum uanum ne receperis. Hoc melius antitodum de officina Chrysostr. pro te sanando à tua dicacitate, in hoc cap. tuo decimo tibi præparatum, quam sint in tua taberna, pro medicamine uenena uenditata.*

Hom. 43. in Gencl.

S. I. Primum vitium Bellarmino à Turture affigi (vt obganit Vindicianus) nempe Cardinalem tumi dè se & suam Societatem ceteris ordinibus prætulisse, calumniosum ostenditur.

Hic est primus tuus articulus, vt reum monstres Grauina, **VIN.** videlicet, quod de tumore Cardinalem notauit, quo se *sumique*

suumque Ordinem cæteris prætulit. Tumorem vero probasse dicis tripliciter. Primo ab intempestiva aliorum defectuum consideratione. Secundo ex partiali deploratione, non suorum sed aliorum lapsus plangendo. Tertio ex imploratione suorum ad plangendos cæteros ordines.

I. p. c. 1.

Intempestivam ergo alienorum defectuum considerationem dicis probare Grauinam suis verbis adductis, videlicet. *Columbam se ipsam, & non cadavera intueri; erga alios misericordie virgam porrigere: Minus incommodi exteriorum in mystico corpore fœditatem asferre, quam occultum Superbia tumorem, qui quidem in eo consistit, ut superbi de se maiora existimant quã sint. inter cæter. autẽ ad hanc superbiam inducentia unum esse, quod aliquis aliorum defectus consideret, unde alteri se præferaticum è contra sancti viri, virtutum consideratione alios sibi prætulerim.* Expositis verbis (vt putat) Grauinã, iam Lector (subdit) *subsumat. Sed Cardinalis Bellarminus hæc cumulãtè fecit, vt ex toto cap. 6. lib. 1. patet. Ergo & c. hæc Vindic.*

TVR.

Satis decantatum Vindiciane illud Horatianum

*Pictoribus atque Poëtis.*Horat. in art.
Post.

Quelibet audendi semper fuit aqua potestas. Non inferior Vindiciana fingendi quodlibet, & quod nullus somniauit. Si litteras, periodos, transponere licet, ex iisdem characteribus quibus impressi sunt Catholici libri, ex diuersa dispositione, & transpositione hæretica dogmata concinnabis. Hæc scripsit Grauina. *An oculi membri visui columbæ ad scandala oculos dirigunt?* &c. & non quamcumque defectuum considerationem exclusit, sed curiosam, immitem, truculentam, qualis est Vindiciana, nec enim ex Chrysofomo (ijs verbis. *Nolite iudicare, & non iudicabimini, prohibuit Dominus Christianos ex benevolentia corripere alios Christianos. sed ne aut per instantiam suã iustitie Christianos despiciant peccatores, derogantes frequenter de multis, & solis plerumque suspicionibus odientes cæteros, & condemnantes, & sub specie pietatis proprium odium exequentes.* Quæ doctrina habetur in alio comment. vnde ad curiositatem excludendam ab oculis columbis dixit Grauina. *Numquid cum emissa ex arca natantia cadavera mundum excurrens inspexit mimimè. Solus enim corvus, solus detractor putore cadaverum delectatus cadavera discerpens extra arcam moratur. Columba verò in arcam reuertitur, se ipsam intuetur sine felle, & unguibus reprehendit, ad excludendam feritatem, quod & Bernardi testimonio confirmavit.* Non ergo de intempestiva, vel peruersa alienorum defectuum consideratione Bellarminus à Turture denotatus est,

In Matt. c. 6.
hom. 17. imperf.

Hom. 24.

est,

est, imò si quid mali, apud pusillos, sapere videretur, et iam excusauit nam & si notissima sint exempla Hieronymi (vt affert Vindicianus) Ambrosij etiam, atque Bernardi, auctoritate Ephræm roborata, reprehendentium vtriusque sexus notissima vitia, quæ & Prælati oculati & veluti Argi (ex Chryso stomo & Climaco) reprehendere debent; nihilominus diffamato religionis statu ab hæreticis (vt inutilia ferræ pondera habentibus etiam religiosos) & à malorum laicorum detractionibus ora calumniantium, per scripturam libri Turturis confutanda putabat Grauiua, & si confodiendum se linguis maleuolorum agnosceret, quod tu aggressus es, mentiendo, eū de inconsideratione, immitiq̃ue obtutu columbam perstrinxisse, quod noc fecit, & tu finxisti. Redde ergo *verba mea* (vt in simili dicebat August.) *Et cessabit calumnia tua.* Quod iterum dicis Grauinam, superbum quoq; vocasse humilem, & nūquā satis laudatū Cardinale, per ea verba: *adhæc superbiam inducens vnū esse aliquid quod alijs aliorū defectus cōsideret, vnde alteri se præferat* &c. id non contra Cardinalem dictum, nec contra suos, imò pro eis, eisdē monendo ad elidendas tentationes (quæ possent irrepere in animis religiosorum) si pulsarentur alienos defectus inspicere, quod liquet ex ijs verbis Turturis. *Blidamus tentationes ignitas dæmonis, si animam religiosam his comparationibus adorianur* &c. & postea sub infertur, *et propterea cauenda est superbia radix, ad tanti mali præseruationem. In eo autem consistit, quod superbi de se se maiora existimant quàm sint, et inter inducentia ad superbiam, vnum est, quod aliquis consideret aliorum defectus, ex doctrina S. Thom. quod erat optimum Sanctorum documentum, non Cardinalis fugillatio. Vndè malè subsumptum à te est Vindiciane (per allata verba Grauinæ in articulo quem contra ipsum formas) dicendo, sed Cardinalis ista cumulatè fecit. non enim hæc est Grauinæ subsumptio, sed tua, vt odiosam causam & personam Grauinæ redderes: Tu ex duplici inflicto vulnere, ex tua ad dititia sub sūpta minore in Cardinalem, & in Grauinam, potius effecisti, vt non-exiguus sanguis ex allato vulnere efflueret. Simili Hieronymus impetitus calumnia, quod non præseguatiua antitoda præpararit, sed in uectiuas sit meditatus; respondit (quod id ipsum Grauinæ cauere congruit.) *Aut nihil scribendum fuit, ne iudicium hominum subiremus, quod tu facere prohibuisti, aut scribentes nosse cunctorum aduersum nos maledicorum ora torquenda. Quos obsecro, vt quiescant, et desinant maledicere: non enim vt aduersarijs, sed vt amicis scripsimus, nec inuicti sumus in eos qui peccant, sed ne peccent* *MONYIMVS*. etc.*

Lib. contra Iul. 4. c. 8.

2. 2. q. 162. 2.
3. ad 2.

Ep. ad Nepotianū de vira clericorum.

VIN.

Vidisti puram Grauinæ intentionem, sed dissimulasti. tandem à veritate victus, pro eodem subiunxisti.

Dicit Grauina in eiusmodi officijs unumquemque se munire aduersus elationis peccata, & subiungis. optime. quod est Grauiniani discursus ab hoste testificatio. Sed mox eundem Grauinianum discursû infirmas, quod etiam extra dicta officia. similis cautela, eadem industria exercenda; & quod hoc genus artis cum ista cautela corrigendi, cum antidoto contra elationem probe scientissimus Cardinalis nouerat, itaque probe callebat vim huius contagijs superbia, ex praua dispositione inuentis defectus aliorum, nasci ex appetitu propriæ excellentiæ, unde quando ex officio, necessitate, commiseratione, vel alia iusta causa, quis in alienos defectus oculos iacit; nihil religioso humilitati decedit. unde precipitem se Grauina dedit, ait, quando Cardinalem superbia in eo genere arguit, quod non nisi ex interiori mentis deprauatione procedit.

TVR.

Generalis admonitio à fortiori cæteris dabatur, quando sermo ad perfectissimum virum dirigebatur de munitione aduersus elationis peccatum, quod & si in viris imperfectis oritur ex praua dispositione, & affectato appetitu propriæ excellentiæ; nihilominus vt dicit Cassian. de spiritu superbiæ: *sanctissima, & cæteris vitijs immanior bestia, perfectos maxime tentans, & propemodum iam pestior in consummatione virtutum morsu diuine depascens, vt etiam in commiserationem, quantacunque sit ex officio, ipsamque repulsam superbiæ per actum humilitatis exercitam sæuissime adoriatur, vt si ex hoc conflictu nihil humilitati depereat, commiserendo aliorum defectibus, & huiusmodi, Iebuzæus semper præsto sit, de elatione titillans, vt ad præliandum semper simus accincti.*

Lib. II. c. I.

Fingis deinde aliam obiectionem, quâ Grau: non fecit, vt affigas ei, vel saltim Cardinalem de leuitate taxasse, videlicet: *Cardinalem aures delataribus præbuisse, atque inde commotionem sanctissimæ, & Gordianum nodum à te factum, sic conaris dissoluere, quod etiam S. Paulus relata de Thebalonicensibus credidit, quosdam scilicet ambulantes inquietæ. Et corrigens deformia, non de aura superbiæ afflatum, & præoccupans responsionem, quod Bellarminus falsa de innocentibus credidit, instas, quasi cum laruis pugnans, hoc esse probandum, falso delatis credidisse, cum Bellarminus lastrarit tot Prouincias, & in Romana Curia in grauissimis causis diuersatus, & in Regularium errata, sicut & proborum egregia merita incurrisse.*

VIN.

TVR.

Damus nec Cardinalem falso de innocentibus non credidisse, & credendo quosdam non recte ambulantes atque au-

ra elationis sugillasse, nimia tamen est (ex defensione ficta tanti viri) nequitia tua, dulciter alios submordere, regularium errata, ex experientia, & officio (sicut egregia merita, tui dicti acerbitatem demulcendo) calluisse. Verum cum tu semper plus errata, quam merita perspecta haberi ubique infisteris, inimicus & defensor toto hoc opere demonstraris.

Momordit quondam Petilianus Augustinum cum Catholicis, quod *viperæ facti essent, in fontibus populis morsus affigendo.* non secus ac Vindicianus calumniatur Grauinam, quod Bellarminum de tumore, elatione, leuitate, & Societatem de superbia taxarit; & tamen in toto opere non Catholicos, sed malos laicos, & ipsos hæreticos, qui in peiora crimina quæ existimatur à Religiosis committi incurrunt, acriter perstrinxit. Quid respondit Augustinus? *hæc si dicam de talibus esse dicta, quales vos estis* (Donatistæ, Vindiciane cum tuis symmitis superius recensitis hæreticos Religiosos lacerantibus) *respondetis; proba. Quid enim tu probasti, aut si eo putas probari quod dicuntur non opus est eadem repetere. Recisa illa ipsa tibi, & à vobis in vos. Ecce & ego probavi, si hoc est probare, & tamen discite quid sit probare; neque enim extrinsecus quero documenta, ut vos viperas probem. Ecce id ipsum viperæum est non habere in ore firmamentum veritatis, sed venenum maledictionis, sicut scriptum est: venenum aspidum sub labijs eorum. Et quæ passim à quolibet in quemlibet dici potest, quasi quaeretur. Quorum? continud subicit: Quorum os maledictione, & amaritudine plenum est. Cum ergo talia dicitis in homines per totum mundum dispersos (Religiosos fermè omnium Prouinciarum) & quos omnino ignoratis, quorum etiam malis, nec Cæciliani, nec Donati, Grauinæ vel Vindiciani defensoris, nomen audierunt, nec auditis in silentio respondentes; non ad nos pertinet quicquid dicitis: non vidimus, non fecimus, quid loqui mini penitus ignoramus. Vos qui nihil aliud vultis quam, dicere quod probare omnino non potestis, quid aliud quam os vestrum maledictione, & amaritudinis plenum est iam videte utrum vos possitis ostendere non esse viperas, nisi ostenderetis omnes Christianos omnium Gentium (omnes Religiosos fermè omnium Prouinciarum) traditores esse & homicidas, & non esse Christianos, non esse bonos & probos Monasticæ disciplina obseruatores; Imò verò etiam si potestis singulorum hominum [Religiosorum] per totum orbem diffusorum vitas & facta nosse & ostendere: tamen antequam id faciatis, & temerè ista in cæcis, os vestrum viperæum est, os vestrum maledictione, & amaritudine plenum est. &c. Attendite hæc omnia, videte utrum aliquid horum, quæ obijcitis immanium peccatorum,*

L. a. c. 13.

vel de orbe terrarum, totius orbis Religioso cœtu, probare possit: cui tamen maledicere non quiescitis. in vobis vera ostēditur quæ de illo falsò factatis.

VIN.

Mox eadem Grauinæ Vindic. affigit, quod partialem deploratiōem obijecerit Bellarmino, quod non omnium ordinum facta sit à gemente columba, sed aliorum, exceptis suis.

IVR.

Non ex parte Bellarmini, sed eorum, qui tamquam lamentatrices assumuntur & ut viua membra efferuntur, deploratio inhibita, sed quomodo fieri debeat præscripta est à Turture ijs verbis. Si autem is, cui tribuitur officium plangendi tamquam verum & viuum membrum Ecclesiæ celebrari audit, meminerit, ut non in se, sed in Dño glorietur, ut sit quoque in ista Sanctâ gloriatiōe discretio, ut nō ad omnes & singulos professores suos hoc dictum extendatur, sed ad illos solor qui apud oculos sponsi vera & vira charitate informantur tale dictum pertineat, qui & infirmos quoque portant, & plangunt. Facta autem omnium causa communi, ut in omni congregatione sint deplorantes, & deplorati, uniformis, atque communis sit omnium deploratorum gemitus &c.

Vbi illa subsumptio tua? Sed Bellarminus quæ erat causa cōmunis partialē fecit. Ergo &c.] sola præmonitio est facta vocatorum ad lamenta, ut cum humili lamentatione absque distinctione in quouis ordine affirmet esse deploratos, & deplorantes, ut Turtur de sua præcipuè Religione fecit. unde rursus cum Hieronymo assumit Turtur. Nec inuesti sumus in eos qui peccant, sed ne peccet monuimus. Neque in illos tantum sed & nos ipsos seueri iudices fuimus, volentesque festucam de oculo alterius tollere, nostram primum trabem eiecimus. Nullū laesit, nullius nomen mea scriptura designatum est, neminem specialiter meus sermo pulsauit. Generalis de vitijs disputatio est. Qui mihi irasci voluerit, ipse de se quod talis sit, cōfitebitur.

Ad Nepot
de vita Cle-
ricorum.

VIN.

Hoc verò iaculum imaginariè iactatum in Bellarminum, ut putat Vindicianus sic putat elidere. Non ferebat argumentum operis, ut Auctor se ipsum accusaret, & multò minus eum ordinem, cui illud munificè dedicare constituisset. Nam neque Grauinæ Turtur in se ipsum aut in suam, magnique Aquinatius mortem, quicquam tristius designauit, sufficiebat Bellarminum, neque se neque suum Ordinem à communi deplorandorū sorte exemisse, ac velut sancti viri aliorū morbos, egritudines diuina ope sanarunt, quamuis ipsi morbi existerent, & in se ipsos curatiōnis virtutem non verterent, ita sunt tempora quibus vacandum alijs sit integrè, suspensa tantisper sui ipsius accusatione. Cū Ioseph Patriarcha super singulos suorum fratrum fleuit, numquid in semetipsum quoque debuit ingemiscere?

De:

Defensioni tanti viri adfauet Turtur, sed displicet, quod ea quę sapiens ille architectus ædificauit, tu destruis, tam friuolas rationes afferendo vt indefensam causam, ex tua culpa relinquis. At placet quod ne dum ex tuis criminacionibus, sed ineptis probationibus totius orbis terrarum re fignosi à crimine absoluantur: Ferebat occasio dedicationis (quis dicere posset) vt cum de tot charismatibus membrorum viuorum mentio fieret, deplorandi materia subministraretur. Sed optimè Blesensis te confutat, aduersus enim quendam, qui de sua innocentia gloriabatur, quę reprehensione, & planctu digna erant eiusdem oculis exhibet, se ipsum inuoluens in deploratorum numero eundem plangens. *Sanè vix vnā diem trāfigimus, in quo non offendimus Deum aut proximum in ascendendo, detrahendo, murmurando, inuidendo, scandalizando, cupiendo, garriendo, sequendo gulam, obsequendo carni, contradicendo spiritui, appetendo quę sunt seculi, contemnendo quę sunt Dei.* Se ipsum Blesens. in delictis & planctu inuoluit, vt liberius sanaret ægotum de se non humiliter sentientem, & propterea non se dignum planctu existimantem; vnde subdidit. *Tua opinione es sanctus, innocens, impollutus, sed supplex varia, delicatoribus cultior, vberes redditus, ambitio ad mala, edificia ampla, multipliciter clientela; circa desideria carnis cura impensor; tuę opinioni multipliciter obloquuntur.* Sic sancti viri ægritudines sanabant, saltem In Generalibus culpis ostendendo se peccatores, & nullus fuit quem legerim, qui in se ipsū curationis virtutem non verteret, vel ipsa nõ indigere dissimularet, & sanctitatem præferentibus, aut iactantibus particularia non representaret, vt eorum cor non exaltaretur, & ambularent in magnis, & in mirabilibus super se. Nõ sunt discreta tempora, vt ab aspectu proprię miseriz oculos auertamus, & suspendenda sit nostra accusatio, cum in culpa nulla suspensio assignetur, *septies enim in die cadit iustus, nec scedera inter exercitus constituuntur, vbi multi corruunt.* Cur ergo Vindiciane dum alijs aliena opera vel onera conaris imponere, ausus es, in communi area, à tritico paleas separare & Vnusquisque nostrum proprium onus portabit, & à tritico paleam ventilabrum vltimum separabit. Fleuit autem Patriarcha, sed si se ipsum non fleuit, nihilominus cum iterum recideret in colhum Beniamim fleuit, & hic super eo vicariā lacrymarum operæ sibi impendentes. Vnde & si Turtur, nec suę religioni, vel in magni Aquinatis extinctionem quicquam tristius designauit (quomodo designaret, religioni, vt & cœteris tot prærogatiuis, & priuilegijs cœli decoratis? an Sancto illi Ecclesię luminari, eclipses præfigire poterat vel debebat?) nihilominus

TVR.

Ep. 118.

Prou. 24.

minus

minus suam Religionem & cœteras ad imperfectos deplorandos inuitauit. Non possunt oculi carnales super se ipsos reflectere, nihilominus tantum potest ars, vt ipsi se qui præuident oculi in speculo se intueantur ex imagine, sed non veritate: at oculi mentis super ipsos se se reflectere possunt, & super se ipsos deslere ne dum humiliter, sed & veraciter. Vnde ad se ipsas plangendas mulieres Hierosolymitanæ inuitatæ à Domino ad Caluariam properante.

Luc. c. 21.
VIN.

Prou. c. 18.

Iterum præuenis Grauinam, dicendo cum Salomone: *Iustus prior est accusator sui, & hoc præstitisse Cardinalem asseris, & probas ex lib. 6. vitæ suæ, & ex recessu suo, vbi contemplationi lacrymas coniungebat, in exercitationibus S. Ignatii se renouâs ad proprius accedendum, ad Redemptoris sui virtutes, & consilia. sic Bellarminus (subdis) trabem de oculo suo remouit, alios notare cepit, albuginem propriam absterfit, & omnino vitæ exactæ maculas eluit, priusquam in mores contaminator consilium susciperet.*

TVR.

Et in hac accusatione, iusti lacrymis, piam animam Cardinalis Grauinam agnoscit, humilitatem prædicat, & demiratur, de aliorum defectuum commiseratione. Solum (vt alias dictum est) monitio facta est humillimæ animæ, vt quiesceret eius vox à ploratu suo, ex existimato illo criminum excessu in vniuerso penè corpore regularium. Tur tu Vindiciane lacrymas non assumis ad longissimam trabem superbix tuæ eluendam? Qui easdem commendas, prædica imitandas, cum falsedine illa coniunctas, quam vt natiuam lachrymæ coniunctam habent, quæ est pacis condimentum. *habete in vobis sal, et pacem habete inser vos.* Sed tu fundis Cocodrili lacrymas, vt quos oculus nequam ploret, lingua acuta & dentibus ferinis interimas. omittatur de pij viri lacrymis differere, ad Vindicianum sugillandum idem valet, quod dixit Augustinus. *Non est huius aræ ventilabrum lingua Petiliani (dicamus Vindiciani) ac per hoc quicquid in eius paleam mali etiã verè dixerit, nullo modo frumentis eius præiudicat. Quicquid autem in ipsa frumenta maledictorum calumniarumque iacta verit, fides eorum exercetur in terris, merces augetur in cœlis.*

Marci cap. 9.

3. contra Pe-
tilian. c. 12.

VIN.

Sed ecce angustiat in causa Vindicianus rursus impetû facit in Grauinam quod supercilio Pharisæico supra cœteros eleuatum pronunciarit Cardinalem, dum sodales acciuit ne dum ad deplorandum, sed & orandum pro laxis religionis, constituyendo illos pro alijs mediatores & aduocatos; dicit ergo. *Lector, iam subsumat: sed Bellarminus hunc fecit delictum eiusque orandi materiam suggestit, Ergo non sine Pharisæico spiritui, cœteros vt publicanos despexit.* Et vt veritatis serenitas

obnu-

obnubiletur, summa inopia sit copiosus inania producendo
 dicens. *Ast ergo perspicilla Grauina (inquit) inspicere gestio
 quibus cum ista ut loquuntur ingrossarent, oculos fascinauit, ex
 tant enim vitra qua apto ordine in tubam collecta, ex musca
 fugunt Elephantum. Paulus Apostolus non semel petiit preces
 a fidelibus Eph. 6. 1. Tim. 4. numquid, subdit, istos Apostolus
 car. fidelibus superbe prauulit, num in Aduocatos ac media
 tores coeterorum sculpsidinum illi aduersatus, qui dixit: aduoca
 tum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum &c?*

TVR.

Si perspicilla Grauinæ grossa sunt, vt ludis, rem tamen vi
 det vnica: at oculis Vindicianicis, illud adagium competit,
 ex visus hebetudine, vt dicitur [*uni duo, vel duobus tria*] sic
 putat.

Et Solè geminam, & duplices se ostēdere Thebas. Orthodo
 xē cum S. Augustino sentit Grauina, conformiter ad doctri
 nam S. Thomæ à te allegatam, nimirum, *solum Christum esse
 perfectū Dei, & hominū mediatorē hominē Christū Iesum, qui
 dedit semetipsum reconciliatorem pro omnibus; nihil tamen pra
 hibet aliquos alios secundum quid dici mediatores inter Deum
 & homines, prout scilicet cooperantur ad vniōnem hominum cū
 Deo dispositiue vel ministerialiter.* nec ex hoc dictum est
 vel sequitur ex discursu Grauinæ (qui est Ipsiūs Augustini)
 quod solus Christus sit mediator per viam supplicationis, vel
 solus orator, aut solus intercessor, vnde bene notat M. Medina,
 non apponi in scripturis (vt obijciunt hæretici negantes SS.
 intercessionem) particulam exclusiuam [*solus*] sed quando
 ait adderetur à script. vel PP. exponenda esset. quod vnus
 solus Christus est mediator, orator &c. per naturam scū. sim
 pliciter, coeteros sanctos participatiue. Et vtrumque præsti
 tit Sanctus Augustinus in autoritate à Grauina citata; nam
 Augustinus volens excludere Donatistas qui se faciebant prin
 cipales sanctificatores, se solos iustos, solum vnum iustum
 Christum Iesum mediatorē fecit. vnde excludens obiectionem
 Augustinus, *sed dicit aliquis, ergo sancti non petunt pro
 populo, illam elidit subiungendo; & quod, Præpositi orant pro
 populo, & plebs pro Præpositis &c.* vnde ergo excluduntur
 Vindiciane à Grauina, homines sancti ab intercedendo, & orā
 do? Solum excludatur à perfecto intercessore, solo iusto Chri
 sto Iesu, quod & Apostoli Ioann. verba significant. *Aduocatū
 habemus Iesum Christum iustum.* Similiter Grauina voluit
 excludere laudatos vt deplorantes, ne se existiment media
 tores & aduersatos, nō absolute, sed cum reputatione iusticie,
 nam hoc solius Iesu Christi est: *Domine* (dicebat Dauid) *recor
 daber iustitias tua solius,* vnde ad orationem vocatū, aliorum
 sint

3. p. q. 161. a.
1.

3. p. loc. cit.

1, 10. n.

Psal. 70!

sint aduocati, reputando tamen se peccatores & vicissim ab alijs petatur vt pro illis orent. Vindiciano displicet discursus, quia geminos Soles videt æquè principales Christum & sanctos hic degentes, cum vnus in iustitia Sol iustitiæ Christus sit: geminas Thebarum Ciuitates facit, quæ tamen vna sola est, Ciuitas Hierusalem, quæ intercedendo pro nobis, non habet quod in se plangat, abstergente Deo omnem lacrymam ab oculis eorum: militans autem Ecclesia sic orat vt plangat.

VIN.

1. Maca. vi.

Dicis postea, *Grauinam sub Aduocationis titulo superbiam denotasse in Bellarmino, præferendo suas vel sociorum preces cæterorum regularium orationibus prætermisissis, sic excusando mordere, & mordendo excusare, nimirum ex libertate eligendi cõprecatores, suos potius ad quos magis afficeretur elegit, vt in electione Medicorum accidit, qui i præponuntur ad quos magis afficimur. Sic Onias & Hieremias oratores exhibentur alijs, omisissis, quia adhuc in populo Israel memoria & veneratio recentior. Etiam S. Cyprianus, cum posset aliarum Prouinciarum preces expetere in graui necessitate, quæ imminēbat, intra angustiarum Africa littora se conuinit, nec tamen Europæum vel Asiæ præces contempsit: ita nec Cardinalis recentes vineas Engadi florentibus, & odoriferis antiquarum vinearum botris anteponeere potauit, ex huiusmodi suorum Sodalium imploratione ad plangendum & orandum.*

TVR.

At mi Vindiciane, his tuis glossematibus hæc scribens petora blandis videris lenire dictis;

At mens diuersa parabat.

Satis frigidas excusationes prætexis, & elumbes rationes adducis, nam particulares illæ causæ quæ adductæ sunt & pro loco & tempore, aut alijs circumstantijs adhibitis, adductis exemplis veritatem probant. In causa autem nostra vbi selecta portio religiosorum à cæteris secreta, interpellatrix peculiariter constituitur, vt inuocetur, Christo Regi & Principi non parua iniuria derogatur, scriptum namquæ est: *in multitudine populi dignitas Regis, et in paucitate plebis ignominia principis;* nam coarctatur religiosorum multitudo (dum omnium, maxima pars religiosorum deploratorum describitur) vt minus apta ad interpellandum, *rector enim decet collaudatio: & iterum. Non est speciosa laus in ore peccatoris.*

Brou. 14.

VIN.

Demum per iraniam concludis. *Macte animo Grauinæ sunt tua tibi & cunctis sacris ordinibus apud Bellarminum, et socior eius certa & inuolata iura, & prærogatiue, neque nunquam fuerunt aut in posteritatem erant vindemia Abiazæ, cum ramis Ephraim comparandæ]. Ephraïtis veteribus ordinibus sua iura, per hæc, seruanda doces, at nescio quid sub*

EVR. 1.

Ephrai-

Ephraitarum nomine latet, sub quo veteres ordines fugillas, ut tumultuosos & refractarios, & tumidos. scribitur in lib. Iudicum quod viri de tribu Ephraim, cum à Gedeone non esset aduocati ad præliandum dixerunt, *Quid est hoc quod facere voluisti, ut nos non vocares cū ad pugnam pergeres contra Madian?* quibus ille respondit. *Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis?* Nonne melior est racemus Ephraim vindemijs Abiezer. In manus vestras Dominus tradidit principes Madian Oreb & Zeb quid tale facere potui quale vos fecistis.] Quæ cum locutus esset, *requieuit spiritus eorum*, quo tumebant contra eum. Eadē p̄remia Vindicianus potius abusus est. nam cum ordo veterum religiosorum tamquam derelictus habeatur, nec ad vesp̄torandum vel plangendum inuitetur (quæ est pugna acris contra diabolū) eadē verba vsurpat Gedeonis, quæ aduersus ingrātum & tumidum populum tumultuantem, diuina & inenarrabili eloquentia, Gedeon protulit; res gestas Ephraitarum cum eis qui ascenderunt ad pugnam comparando, solumquē ab Ephraim duos ramos decerptos, & deportatos commemorans Oreb & Zeb, præstantiores vineis Abiezer pronunciauit, quod erat dicere: suam tribum Abiezeritarum, tum rerum tum actionum Ephraim splendore obscurari. Vnde ex eloquentissima eaque breuissima oratione omnibus nūmeris Rhetorum absoluta (vt obseruauit Arias Montanus) populus conqueuit, nec enim ironice, sed ex corde sincero Gedeon loquebatur. At Vindicianus ironice loqui conuincitur, quod superius racemum Ephraitarum veterum religionum laude dignum non existimauerit & botras despexerit, & vineis florentibus hucusque detraxerit, nunc vero dum extollit atque mirificat, potius exacerbat, quā tum in se est, veterum ordinum spiritum, imò spiritum Christi ironicus iste discursus; & ex utroque latere constringitur. Vindicianus, nam si veteres ordines magnificat, se ipsum prius eosdem pessundantem deiecit. Si paruipendit, se ipsum redarguit, in ipsa, quam tribuit selecto à se Ordini, exaltatione. Dicat Turturi si veteres ordines florētes habes, cur hucusque eos deflorasti? si aridi & emaridi, cur vineis Abiezer, prætulisti? Ergo vel maledicus, es dum florentes ordines negas, vel ironicus, dum vel decerptos ramos Ephraim supra alias vineas extulisti.

Cap. 8.

Arias in eū locum.

II. Vitium nempe detractionis crimen, à Turture tributum Bellarmino dolosè Vindicianus conqueritur.

Diogenes apud Laertium rogatus cuiusnam animantia mortuus esset perniciosissimus; *ex feris*, inquit, *obtrectatoris, ex cicuribus adalatoris*. momordisti nuper ut cicur, nunc ut fera alium morsum figis, calumniam ex calumnia struens, quod Cardinalem Grauiam calumnia impetierit in præf. ad Lectorem & 1. par. cap. 4. in dedicat. quod detractionis crimè incurrerit, quod *ex suis verbis de Regularium scandalis, puilli sub pietatis specie detractionis spiritum concipiunt, rudiores in acerbis criminationes labuntur & ex paucorum lapsu totum ordinem auersantur. Multo magis, ubi nota regularium crimina libris, & mentibus imperitorum inscribuntur; eademque illi utinacula legunt ac ruminant &c.*

VIN.

Hæc verba Grauiæ dicis Vindiciane, non esse conformia illis, quæ ipse proposuerat, ut sit in nobis humilitatis virtus, in sustinendo, & pax de cordibus omnium triumphet. Sed concepti sermonem retinere quis poterit, & quamuis identitem Apostrophe ad secularis, & regularium oses dirigatur, scripturae tamen admonitio non fallit, si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet, qui occultè detrahit. Auctor omnium petitur Bellarminus; hic defectus regularium detexit, hic graua multiplicia, & omnibus nota ab eisdem scandala profecta, asseruit, hic paucissimos piè victuros, plurimos salutem neglecturos prædixit, hæc lapis est offensoris, & petra scandali.

TVR.

Laceßita omnis religio ex occasione publicationis defectuum, potius sustinuit ictus eisdem repellendo, quam vices rependendo. Poterat illarum hyperaspides Grauiam illud Hieronymi vsurpare: *Possẽm respondere si velim, possẽm genuinũ nempe dentem lesus insigere*, quod iam pridem Perusius adagium vsurparat, sed vicit in bono malum excusando piam mêtẽ Bellarmini, apostrophãdo ad malos laicos, quod non erat (ut obtrectaris) veluti serpentis, mordere sub silentio, quando maxima dexteritate Grauiam serpẽtem, intacta persona pientissimi viri eos transfixit, hoc est asperum illud verbum de multiplicitate propulsauit. Sed tu Vindiciane *gangrenam addere visus es*, malum congeminando nouæ culpæ accessione; nam dicis & concedis quod Bellarminus defectus regularium detexit graua, multiplicia, & omnibus nota ab eisdem scandala profecta asseruit, hic paucissimos piè victuros,

pluri-

Satyr. 1.

Ex Arno. 5.
aduers. gentes.

plurimos salutem neglecturos prædixit. & sequentibus rationibus id fieri potuisse niteris persuadere.

Ex doctrina S. Thom. intentionem tuam fundas, quia ait S. Thomas 2. 2. *Si verba, per qua fama alterius diminuitur, proferat aliquis propter aliquod bonum, vel necessarium debitis circumstantiis obseruatis non est peccatum, neque potest dici detractio. Similiter in contumelia, si dicitur verbum conuictis non animo debonrandi, sed forte propter correctionem, vel huiusmodi, non dicit conuictum vel contumeliã formaliter & per se, sed per accidens & materialiter, in quantum scilicet dicit id quod potest esse conuictum seu contumelia, unde quandoque id potest esse peccatum veniale, quandoque autẽ sine omni peccato, in quo tamen necessaria est discretio.* Hac doctrina supposita (ait Vindician.) ad detractiõnem duo requiruntur, & contumeliã. Primo intentio sinistra, vt quis noceat alteri. Secundo vt de bita moderatio excedatur. De sinistra intentione non conqueritur Grauius: de posteriori vero membro, nec potest Cardinalis redargui. Solum enim Cardinalem in vultibus notos defectus enumerasse constat, vel que scriptorum in Ecclesia receptorum libris essent publicata, absque exaggerationibus, falsè dictis, &c. non sicut (ait Grauius) qui in ipsum Cardinalem eiusque ordinem hinc inde multa dicaciter effutit, qui si oculam indecoram, subdit, absonam, vel purpuream indecoram reperisset, procul dubio in crista sui Turturis collocasset.

Sed mi Vindiciane, vt dicebat August. *gratanter suscipit osculum columbinum pulcherrima & modestissima charitas, dentem autem caninum vel euitat castissima cautissimaque humilitas, vel retundit solidissima veritas.* De pia intentione Bellarmini securus est Turtur, vt de eius humilitate; si quæ scripsit significata ei fuissent, certè ante mortem suam correxisset excessum, vt de humillimo, & Sanctissimo Cypriano (in re maioris momenti) scripsit Augustinus. Tuum dentem ne dum euitare, sed & confringere oportet, ne amplius Ordinibus deroget. Verissima autem doctrina Angelici Doctoris est, quam pro maiori propositione sumpsisti, quando scilicet potest proferri verbum detractiõnis vel contumeliæ, nimitum propter alteri quod bonum vel necessarium, adhibitis circumstantiis, & discretiõnis virtute. Sed nescio quomodo oblitus es de Minoris propositionis probatione, vt probares necessitatem propalationis scandalorum, & annexas circumstantias. Imo potius negatiua minor subsumi potest sub tuo discursu, quod nulla erat eiusmodi necessitas, aliundè enim, si erant talia scandala; prouideri poterat, quam ex librorum impressio-

2. 2. q. 73. 2.

2.

q. 72. a. 2.

VIN.

TVR.

2. de Trin. c. in proem.

Ep. 48.

ne vbi eadem mundo euulgarentur, nimirum uisitatione, reformatione, & eiusmodi. Publica delicta & scandala notoria notorietate iuris, euulganda, ad hoc enim infamia denotatur delinquentes, vt innotescant: qui tamen postquã honestè uiuẽdo famam recuperarunt, si traducantur, contra charitatem traducuntur, habent enim aliqualem ad famam respectum, quã eo tempore post inflictam pœnam benè uiuendo sibi compararunt, ex communi Thomist. sententia in iisdem locis cit. & aliorum extra scholam S. Thomæ. Quæ autem notorietate facti publica sunt, efficiunt, vt eo loco vbi innotescunt delinquentes manifestari queant absque læsione iustitiæ & charitatis, si id bono animo fiat, non tamen absque detrimento charitatis innotescere possunt ijs locis ad quos fama non erat peruagatura, retinent enim in ijs locis rei famam se ipsa & factò licet nõ iure. Quare propalare ibidem tales defectus, notabiliter proximus læditur in re magni momenti, quod diffamans in se ipso naturali lege in se pati nollet, vt eodem modo diffamaretur. Quanto magis si non vnus priuatus, sed vna communitas diffamaretur; & potissimè si plures & inter illas plures, de terminatæ familiæ in particulari nominarentur, & propter paucorum, vel plurium, affererentur corruptæ, euandæ, marcidæ, dignæ planctu & huiusmodi, & quod supremum est, si nec temporum ratio vel aliud huiusmodi pateretur, aut taliũ defectuum enarratio ne publici iuris fieret vetaretur.

VIN.

At potuisse publicari suades Vindiciane dicens. *alioqui nullus sacer vel prophanus historicus ab huius vitij labe purus, & integer censetur*, quod inductione probas in scriptoribus sacris, Geneleos, librorum Regum, Machabæorum, quos non possumus de detractiõne taxare. Similiter idem apparet in librorum profanorum scriptorum libertate *narrandi dicta vel facta eorum, qui sui vel officij vel honoris obliuio a virtutis tramite longius recesserunt, nam & hinc plurima in Nepotes eruditio & cautela venit speranda.*

TVR.

2. a. q. 73. ar.
2.

Benè eos sacra Theologia non improbat, quia ait Bañes, *ex narratione talium criminum utilitates inde proueniunt Reipublicæ & particularibus personis*, si tamen talia dicerentur de familijs, vt cum nocentibus innocentes inuoluerentur, vel grãde detrimentum in Republica, & nullus fructus nasci posset in posterum, & ex emendatione acquiri talis fama posset, vt in posterum etiã eandẽ existimationem posteritati tradendã, non mereatur, sicut quando fuit perpetratum delictum, non video cur scribi possit in memoriã sempiternã, quod forte abolitum est, iudicandum tamen vt recens facinus per myriades seculorum. **Quæ omnia in nostro contingunt proposito**

to

to, quando, etiam si nocentes cum innocentibus misceantur, totus Ordo corruptus pronuntiatur, nec omnes religiosorum familiarum talibus scandalis asperse sint, nec ullus fructus (vt videbimus inferius) reportari possit ex noticia talium criminum; vnde passim prohibentur ioci, diſſeria, narrationes defectuum Ecclesiasticorum ex regulis Indicis, & fieri potest vt in melius Ordo reputatus corruptus, correptus assurgat, quam quod publicetur & in posterum semper de corruptela iudicetur.

Audiamus aliam Vindicianam rationem ad propositam **VIN.**
 thesim euulgandi defectus Religiosorum adductam. *Re ipsa verissimè dixit S. Thom. hominem peccatis suis ab ordine rationis discedendo, etiam ab humana dignitate excidere, & in quandam bestiarum seruitutem ac vilitatem compingi: homo cum in honore esset &c. imo peiorem bestia malum hominem fieri, & plus nocere, vt etiam Philosophus arguit. quo fit, vt peccator in hissem a hac pœna mulctetur, quandoquidem vitam ipsam cum bestiis proſtituit, vt fama quoque dignitate priuetur, ceteris terrori fit, & exemplo.* **2.2. q. 64. 2. 2**
Pfal. 48.

Nescitur in qua Schola Vindicianus didicit talem consequentiam fabricari [Homo perdit dignitatem humanam peccando & bestiis fit simillimus, ergo meretur famam amittere.] **TVR.**
 si enim sic licet syllogizare, ipso facto etiam occultissima peccata propalanda erunt; correctio nulla adhibenda, in concione pro rostris quæuis, & quorumcumque magnatum & procerum publicanda & exemplanda delicta; Sicut fama, ita prerogatiuis & dignitatibus hi exautorandi. Quod si iuxta subiectam materiam se loqui dicat de publico peccatore, malè sub hac maiori subsumit dicendo.

Quãdo igitur regulares quoque propriam famam suis excessibus miserè prodigunt, atque insuper suos commiliones, Presbiteres, & totum ordinem grandi subiiciunt despectui, stigmatè omnino digni sunt, quo nominis claritatem amittant. **VIN.**

Amittunt particulares transgressores bonæ opinionis iacturam, cum aliquali familiarum totius mortificatione: vnde illa propositio *grauia multiplicia, & omnibus nota scandala profecta è religioſis domibus* (præsertim exemplificando de religionibus SS. Benedicti, Dominici, & Francisci) semper cruda est velut subcineribus panis qui non reuertatur, & sic cruda prolata religionibus est iniuriosa propter paucos totam communitatem inuoluens. si quis diceret exempli gratia, quod absit, in religione Societatis Iesu sunt scandala grauia, multiplicia omnibus nota nonnè exportularetur ad L. Corneliæ defalsis, Vindiciano ficto defensore eius, quod correxisset Cardinalis? & fortè ante mortem correxit: patrociniū fictum asseruit **TVR.**

Ex Hierony.
in epitap.
Marcellę. vi-
duz.

feruit, vbi author excusatur, defensor incusatur, absoluitur sim-
plex assertor, damnatur callidus exaggerator? Facit in his pro-
bationibus Vindicianus, quod circulator, & scurræ circum-
foranei, *singunt inspecta manu se diuinaturos, deinde non obser-
uanti & alio intento, vt scribit Hieronymus, pugnum in nares
impingunt, & risum populo mouent*. Defectus religiosorum, ne-
dum vaticinari Vindicianus, sed & prodere didicit, interim
id studet, si stultorum verberet nares, & obtorto fuste (vt di-
cebat Hieronym.) *dentes mordentium quatit*, sic enim iniecto
in os simplicis & rudis hominis, fuste diuinare promittebant,
sed mox intorquebant apprehensum dentibus non sine malo
tenentis.

VIN.

*Fuit, subdit (vide circulatoris vafriciem) cum diuinitus ex
Predicatorum ordine, illi qui propter ambitione, emulationem
& alia delicta damnationem incurrerunt, cogentur in Nea-
politano Conuentu se sistere, & omnes ordinis cultores commo-
nesfacere, sue vt vocationi, cæteris præmissis grauius insisteret.
Neque hinc abludit quod Bononiæ ex S. Dominici sacrario
vulgatum fuit, Nec ego Pater, nec vos filij, quod tunc contra S.
Fundatoris constitutiones attentaretur, Grauius nouit. Plura
subdit aliorum chronicis atro digna calculo obseruabis. in vi-
ta S. Bernardi emulatio vterinorum fratrum, quos ad religio-
nem adduxerat non reticetur.*

TVR.

Visio quoddã,
falsò asserta,
accidisse in
Conu. S. Do-
minici Neap.
refutatur.

Quantum attinet ad visionem illam factam in Neapolitano
Cœnobio, ea relatio fabella extitit manifesta, nam Senensis, &
qui ex eo transcripserunt, id accidisse referunt anno 1300. quo
tempore, quantum in sanctitate floreret Regni prouincia ex
chronicis colligitur. nam ante viginti sex annos S. Thomas diè
clauserat extremum, cuius socius B. Reginaldus de Priuerno
eodem clarebat tempore, & sub eadem centuria, viri san-
ctitate florentes ex eadem Prouincia recensentur, B. Ambro-
sius de Aversa, B. Iacobus Sinuessanus, B. Lucas de Ponte
Curuo, B. Robertus de Neapoli, B. Guido Marramaldus In-
quisitor, B. Raymūdus de Capua, B. Daniela de Beneueto, quo
modo verisimile est laxorum tunc introductam vitam quæ
faceret filios gehennæ, cum tot heroes spiritum primitiuum
retinerent, quo commilitones ad feruorem conseruandum ex-
citabant? Amplius famam adducit Senensis, & incertam tra-
ditionem, nec authorem vel scriptorem eorum temporum si-
gnat, qui rem aded memorandam plumbeis laminibus descri-
psissent ad posterorum informationem, & eruditionem. Præ-
terea tabulam remansisse stigmatizatam ex ignita manu illam
percutiente alij narrant. Sed hi posteriores scriptores inter se
variant, nam quidam dicunt id in Conuentu Salernitano ac-
cidisse sine vetustioris scriptoris testimonio. Hoc probandi
genere

genere fabula Ioannæ Papissæ exploditur quia illius auctor ex incerta fama solus Martinus Chromerus producitur etiam si multi Doctores Martino subscripserint. Accedit quod & nonnulli patres seniores, vt P. Fr. Magister Marcus de Castro maris (qui prope ad centesimum ætatis annum peruenit) nihil de ea re traditione maiorum acceptum posteris consignauit, vnde & venerabilis P. Fr. Magister Marcus de Marthenisio bon. mem. qui & Prior Salernitanus, Prouincia lis Regni, totius Ordinis Procurator Generalis, cum de hac re à Grauiua eiusdem Socio Romæ interrogaretur, an & vbi id acciderit, nihil tale traditū sibi fuisse vel ab antiquioribus accepisse, nec à P. Fr. Marco de Castro maris à quo habitū accepit anno 1559. id nūquā audisse dixit, quinimo fabulosū esse, & fabulosos, & confictos Patres dixit eos quos Martinus Delrius lib. disquisit. magicarum profert eius rei testes. Deceptus autem est author istius fabellæ nullum authorem eius temporis, quo factum istud accidisse perhibetur, proferens vel allegās, sed aniles fabulas, tamquam territamenta tyronum, fabre factas ebibit, non grauiores & doctiores Patres consulens, vel antiqua monumenta perlustrans, sed quod sine fundamento, et autoritate acceperat absque delectu in suam congeffit Bibliothecam. In capitulo Generali Neapolitano magna conquisitio huius rei facta est anno 1600. maximè petentibus huius rei veritatem diffinitoribus Hispaniarum, & Indiarum, & Senensem Lusitanum de leuitate, & nimia credulitate taxarunt. vnde ex relatione Senensis lapsus est Ferdinandus Castillo, & alij ipsum sequentes, qui Senensis meri relatores fuerunt, nulli alio fundamento historicae veritatis innixi. vnde & Magister Fr. Ioannes Espita à sacris confessionibus Ducis Benauenti Proregis Neapolitani retulit Philippum II. Regem non leuiter admiratum, quod tam insignis Magister, pueriliter lapsus esset, historiam minimè fundatā à Senensi transcribendo, extensa fortasse facillimè Senensis historia ex simili combustione tabulæ, quæ accidit Zamoræ, cum ad probandam acerbitatē penarum Purgatorij, anima religiosi cuiusdam manum super tabulam refectorij apposuit, quæ vestigium ignitum reliquit quod vsque ad hæc tempora cernitur. Idē scribit Antonius Senes. sed rectè subdit Maluenda in Annalibus Prædic. 1219 *non ex solo testimonio Senensis, sed ex antiquæ & vetustæ traditionis offensione, hæc asserimus, ad quam traditionem, si idem Senensis (quem secutus est Castillus tom. 2. cap. vltim.) attendisset, non tam leuiter sine fundamento asseruisset in Conuentu S. Dominici de Neapoli consimilem, sed incertam de damnatis PP. visionem, quam exaggerat Delrius in disquisit.*

1.2. q. 26. sect. 7. Legendi contra Senensem Episcopus Monopoli, 3. p. cent. in proem. & M. F. Paulus Minerua in Apologia.

Ex Chryso-
logo ser. 150

Demus veras visiones quas Senensis narrat in Conuentu Neapol. & etiam in Conuentu Bononiensi demonstratas, in hoc differentia demonstratur eorum qui loquentur ad gratiam dum historias scribunt, & eorum qui loquuntur ad profectum. In historia profana cum virtutes leguntur, animi eriguntur ad profectum, deprimunt animos cum recitantur infirma, inde suorum *tacent fugam referunt constantiam, fortitudinem predicant timores silent, aperiunt insignia, infirma recitent, aduersa non memorant, victorias producunt*. At sacrarum rerum scriptores dum infirma aliquorum facta recensent, est aliorum predicare constantiam, casus & lapsus referre, Rantium est edicere triumphos, & ex alieno periculo in acie cadentium, fiunt superstites humiliores, & cautiore. Nec propterea infirmus exercitus, & inglorius denominari potest, cum inuicissimæ acies & bellatorum cunei denotentur, qui occisos in immensum excedunt. sicut nec inglorius remansit Angelorum exercitus, quia dæmon cum satellitibus suis ad tartara proiectus & destinatus. Non solum tartara debes inspiciere Vindiciane, sed (si gloriaris te defendere oculos columbinos) sursû respicere, videres enim turbam magnam quam dinumerare non potuisses fratrum, sub paludamento B. Virginis castrametatam, vt per uisum S. Patriarchæ etiam in sui ordinis primordio ostensû est. quorû tanta est protectio, vt hæc B. Iordano dixerit, ex Humberto: *diligo ordinem tuum, unde impetraui a filio meo, vt nullus in ordine tuo possit diu in mortali persistere, quin citò deprehendatur, aut citò pœniteat, aut extra proiciatur, ne ordinem meum fœdet. vbi illud pronunciatum quod confirmas Vindiciane: paucissimos in religionibus piè victuros, plurimos salutem neglecturos, & perdituros? cum ex sola vna familia religiosa tot transmittantur ad Regnum. Quid paruo damnatorum illi cuneo, uel aliorum qui perdujntur, cum agminibus innumerabilibus, qui salutem consequuntur? Hæc & similia, & maiora in alijs omnibus religionibus si chronica eorum perlegeris candide Lector calculo candido annotabis, non atro & gehennali etiam calculo designabis.*

In vit. FF.c.
25.

VIN.

Hæc omnia (subdit) prudentibus viris in suis incubrationibus licuerunt, solum Grauina Cardinalem allatrat, cum modicè quidpiam de seignioribus regularibus, ex probatis authoribus, & diuturna experientia communit. Vexat censura colubam, legirupis, ac votorum violatoribus patrociniis, latebra, silentium conquiruntur. Scandalum est quicquid in scandalorum falores mouere contendat.

Diuer-

Diuersum est mi Vindiciane historias texere, & Ecclesiasticè agere, uel paræneses scribere. Historicis multa licent, cautelis supra dictis expositis, ad posteritatis eruditionem. In Ecclesiasticè & paræneses scribente, maiori circumspèctione opus est, qui cum admonere uel arguere debeant, sic linguam uel calammum temperare debent, ut uitia religiosorum non pandantur per quæ denigrari possit religio: multo minus theses, quales sunt quas defendit Vindicianus, efferendæ, ut ruborè religiosi incutiant, & de personis fiat transitus ad statum, ut ordines traducti ut inordinati, regulæ religiosorum irregulares, cū suo statu denotentur, scandalum est mouere non mouenda. Nonu exauit censura columbam, sed solum commune fecit, ut charitas (quæ operit multitudinem delictorum, & legirupum) non ad patrocinandum criminibus, sed infirmis prouidendum laborans requirebat. Si uixisses tempore S. Ioannis Euangelistæ cuius pectus, amore proximi propter Deum, conflagrabit, tibi dixisset ad aures Vindiciane: *si uenero commune faciam eius opera* (de Diotrephe loquebatur) *quæ facit uerbis malignis garruens in nos. iam uero cum scriptum documentum spernas, fat est si Ioannis documentum, & exemplum sectentur pij & garrientem Vindicianum meritò comprimant. nam ut dicit gloss. in eundem Ioann. locum. sicut linguas detrahentium nostro uitio non debemus excitare ne peccent, ita per suam nequitiam excitatas debemus equanimiter tolerare, ut meritum nobis crescat, aliquando etiam compefcere, ne dum de nobis mala disseminant, eorum qui bona audire poterant corda corrumpant.* Te igitur mali oui malum pullum ferit ista censura, non simplicem columbam, cui parænesim beneuolam, non spicula Turtur destinauit, numquam eam uulnerando, sed & (plus quam par erat) excusando. Talem monitorem libenter audisset columba, quem tu uelut criminatorem sui operis auersaris. Nihil tibi profuit uulnera conscientiarum, & iniusta cauteria aliquorum detexisse laxorum, cum innocentium exercitum in te reclamantium ad suarum religionum defensionem iustissimè excitaris. Hoc unum documentum accipias ex Hieronym. *Nulli unquam omnino detrahas, nec aliorum uituperatione te laudabilem uideri uelis magisque vitam tuam ordinare discere, quam alienam carpere. At semper scripturæ memor esto dicentis: Noli diligere detrahere, ne eradiceris. Pauci admodum, qui huic uitio renuncient, rarosque inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere uelint, ut non libenter reprehendant alienam.* ab oblatrante cane documenta accipe, qui pro custodia religionum, detrahētē non uni proximo, sed uniuersæ illustriori portioni gregis Christi, iure persequitur.

TVR.

Io. ep. 3.

Ad Celatiā.

E e Inte.

VIN.
In pf. 93.
v. 10.
TVR.

Interim audit ex te Turtur documenta, quæ ex Augustino profers [vt excitemus Christum in corde nostro, dum fluctus passionum nos conturbant, vt fiat in mari tranquillitas.]

In eundè p.

Quiescat pariter cor tuum, dicam iterum cum Hieronymo. supra : *nihil enim est quod ita mobilem mentem ac leuem faciat, quam facile totum credere & obtricatorum verba temerario mentis assensu sequi. Hinc enim crebrae dissensiones, hinc odia iusta nascuntur. hoc enim quod sæpè de amicissimis etiam inimicos facit. dum concordēs quidem sed credulas animas ma- niloqua lingua dissociat, adnectit etiam verba Augustini, quæ in eodem psalmo profequitur. de hominibus quidem malis exercet nos. & de illorum insurrectionibus nos erudit. De malitia mali flagellatur. bonus & de seruo emendatur filius : ita fugitur dolor in præcepto. & Deo permittente captabunt in animâ iusti &c. quare captabunt, subdit, August. quia verum crimen non inueniunt quod obijciant. & si in aliquibus obijcitur, hoc funestum est, quod propter malos, tot innocentium sanguinem condemnasti.*

III. vitium nempè Imprudentiæ Turturem

Cardinali affixisse, dolosè & vafre Vin-
dicianus effingit, vt odium ex hac
calumnia, illi concilia-
ret.

Exs. Apoph.

CVM Antiochus Rex ab vniuerso exercitu associatus venisset Græciam, omnesque reddidisset attonitos, & militum numerus, & armaturæ varietas. Quinctius hoc sermone tum ademit Acheis. *Quum essem in Chalcide canans apud hospitem meum. mirabar carniū copiam quum omnia essent tecta niue, at hospes respondit: ea omnia nihil aliud esse, quàm suis domesticæ carnes, tantum apparatu & conditura diuersa, ne vos igitur, inquit, admiremini Regis copias, quum auditis hastatos, cataphractus pedites, equites, & sagittarios. Nam hi omnes Syri sunt armatura inter se differentes. Si videas prima fronte (candide Lector) rationum apparatus Vindiciani, exercitum tibi obijcient, cataphractorum, peditem, equitum sagittariorum: at si intimè illas penetrabis, vnus sunt ordinis categoriæ diuersu apparatu concinnatæ, ad Grauinam extendendum, & sugillandum, quæ promde non extimescendæ.*

VIN.

Grauina quoque, inquit, rursum Cardinalem imprudentia insinulat p. 1. c. 20 quod velut Balac partem dumtaxat ordinis cuiuscumque regularium, non totum simul considerauerit

sum

eam necesse fit, vt fecit Balsam, non seorsim de communitate singulorum, sed in communitate adunator, nec de imis partibus, sed de summis montibus exercitum Israel contemplari. Quae enim pars seorsim maledictionis & benedictionis capax est, in toto incorporata illud audis. Quam pulchra sunt tentoria Israel &c. propterea discretioris spiritum requiri, vt totum considerare non partes, sed totum in partibus, & in toto partes. quam doctrinam multis autoritatibus Augustini idem Grauina confirmat. Quid Vindicianus? haec praecipua Cardinalem seruasse, nam lib. 2. ca. 6. ait. Ex quibus omnibus agendas esse gratias Deo cum ingenti letitia, pro tot sanctis hominibus quos Ordines Religiosi Ecclesiae Catholicae pepererunt, & in dies pariunt, & simul etiam fundendas lacrymas pro deformatione, quam passa est tam illustris portio gregis Christi.

Sed etiam si in exercitu Israelitico, multi essent deformati, non deformati illa acies appellata. Quid si diceretur haec TVR. portio poene corrupta? vt dicitur in cap. 6. quod scandala &c. materiam uberem praebens columbae gemendi, & plangendi relaxationem, ne dicam corruptionem ordinum religiosorum. L. 2. de ge. co. lumb. cap. 6.

Nonne hoc totam communitatem ordinum respicit, & totum praecipue appellat morbosas partes continentem? Nonne in ignominiam verteretur, si propter scabiosos milites, & vulneratos, & macie confectos, absolute Balaam pronunciaisset; non vt dixit, quam pulchra sunt tentoria tua Israel, sed: quam morbosa & corrupta sunt tentoria tua, quia & multos morbosos continebant?

Nescis aliud respondere ad Grauinæ discursum, nisi negatio argumento quod Balaci allegoricus sensus nec in Augustini scriptis reperitur, nec apud interpretes, & in margine citas Cornelium à Lapide

Sed si legisses Aloysium Granatensem Pontificis calamo celebratum Cornelium longè excedentem, hanc allegoriam TVR. deprehendisses in tractatu de scandalo ca. 6. vnde illam Grauina transcripsit. At conuictus iterum elaberis nescio qua Physica consideratione, dicens.

Peripateticorum dogma est partes in toto non actu, sed virtute contineri, proinde opus esse quadam designatione quando partes in toto actuare velim, secundum arbitrium autem designantis multae vel pauciores partes existant. Quare nemo totum in partibus ante talem designationem considerare poterit, quia ad huc integrum, ac indivisum aliā induere nequit rationem, quā uniformem, ac simplicem totius. Sed facta diuisione iam totum in partes illas diuersis modis influet, easque perfectione sua imbut, pro vt illa mole, vel alijs conditionibus affectae fuerint sic

ais, Bellarminus, unumquemque ordinem Regularium in duas partes diuisit. I. eorum qui uiua essent membra. II. reliquorum qui mortua membra vocari possunt: Diuiso nihil erroris continet, sequitur ordinis ueluti communitatis totius in delectis membris consideratio, qui uirtutibus, & perfectioni insistant, & ex totius ordinis gratijs & charismatibus, iisdem membris communicantur, falsis uero & imperfectis fratribus non ita communicantur ex illius ordinis totius in mala composita membra, aridoque, & tenui influxu, defectu spiritalis alimenti, quod deformatio necessario, consequitur: unde totum in partibus expendit Elias S. Saba discipulus, cum dixit: diebus Patrum nostrorum tres uirtutes in amore & studio apud Monachos erant, nuditas omnium rerum, mansuetudo, & continetia, nunc autem Auaritia, Gula & Audacia regnant. Vicissim autem partes considerare in toto, ais, est expendere quantum qualibet de totius perfectione participet, ut de palmitate monuit Dominus qui in uite non manserit. Hoc, ait, Bellarminus notauit in uiuis membris, qui obseruantes Regulas Institutorum pie, perfectique; uitam transigerunt, & insigni sanctitate floruerunt: ceterum membra mortua multiplicare gentem, non magnificare laetitiam, ut potest sanctam uellem induentes non mores mutant, ambitiosos, contentiosos &c. & hoc Epiphonemate concludit. Ecce Grauius quam ad uotum tuum omnia Cardinalis expleuerit, ut ei merito iure herbam porrigere possis &c.

IVR:

In hoc longo discursu Iulij Pollucis prouerbialis sententia est opportuna. Oportere multoties excusare,

Clauum clauo, perticamque pertica.

Longam lectionem (cum deessent uiciales litteræ ad opellam ingrossandam) ex 4. Physicorum de toto & partibus in tuis pagellis dictati. & cum sermo esset de toto discretio, qualis exercitus intencioris uel in campo aperto, diuertisti ad totum continuum, fortasse ut si etiã esset tempus tractares de punctis, inde postea transires ad vacuum, uel spacium illud imaginarium nugarum certe plenum (ut cum Nazianzeno discurram) impeteres, si ultra clepsydram licuisset. sed sistendo in toto continuo, si loquamur de esse secundum quod est actus entis, unum esse est totius, & partis in toto. Sed si consideretur separata, esse totius non est esse partis. Coniunctim intuitus est Baalam totum exercitum, secundum quantitatem discretam, & non secundum quantitatem continuam, unde propter unum esse totius exercitus non morbosum non putidum appellauit, sed pulchrum, & morbosos dixisset male affectos seorsim & disiunctim, sicut si ex similitudine totius continui, partes separatas quoque à toto esset intuitus. Sed non sine dispositio-

ne

Orat. i. de
Theol.S. D. d. 6. q. 2.
q. 3. c.12. q. 4. 5. ad
2:

ne altiori factum est, vt relicta metaphora totius diceret ad totius continui considerationem conuolares, & diceret, opus esse quadam designatione, *quando partes in toto actuare uelim*, secundum autem arbitrium designantis multæ vel pau- ciores partes existent, vt nostra probares, & tua infirmares, & euerteres. Si enim hoc modo concedis secundum arbi- trium suum, Bellarminum, maiores vel minores, præstantiores & deteriores designasse, non ex natura rei, sed ex arbitrio me- tientis vel secantis vel designantis partes, causa confecta est. vn- de quid mirum si hic designarit v.g. optimam partem nempe plangentium, ibi deploratorum, hic membra uiua, ibi mortua: hic influxum recipi gratiarum ex totius ordinis virtute, ibi ad malè composita membra ex tenui aridoque fluxu vix per- uenire spirituale alimentum, non in vnoquoque ordine ambas partes istas actuando, sed vnum extra cæteros lineando, vt melior præ cæteris monstraretur, vt ibi calcator viae solitum ex lætitia spiritali Cœleuma cantet, hic & si quondam virtutes florarent, nunc eorum opposita vitia colligantur, & cum- multiplicatione Gentis non magnificetur lætitia. Tolle desi- gnationem, tolle partialem istam diuisionem, siste in metapho- ra exercitus cōtinētis diuersa vexilla, & sub illis diuersos mili- tes castrametatos, & totū in partibus, & partes in toto cōfide- res, siue totius Ordinis influxū recipiant, siue non, & admittere illicō adstringeris florentem exercitum & exclamabis cum- Balaam: *Quam pulchra sunt tentoria Israel, vt horti irrigui* &c. vt florentes etiam nunc dicere religiones necesse sit.

Victus tandem à veritate Vindicianus subdit, & si partes adhuc non auulsas nõ esse seorsim inspiciendas, sed in toto inspi- **VIN** ciendas ex participatione totius, illæ tamen salte respici debet, (ait) alludens ad Apostatas, quæ iam non inhaerent toti, ab or- dine discedunt, rumpentes iugum & vincula, & absque ordinis culpa ab optima Religioſi corporis harmonia se abiungant, isti obseruandi, detestandi tamquam struma & catarrmata, quan- diu vitalem Ordinis succum non receperint, & viuendi stylum non emendauerint.

Non reluctatur Grauiua (vt quod scripserat in Turturæ **TVR**) firmum remaneat cæteros (exceptis apostatis) non auulsos, nullo modo respici discretæ visione deberi, sed vnum & idē corpus integrare, nec particularium scditatem, ordinatissimæ aciem sacrorum Ordinum nec in tantillo denigrare:

Disce post hac melius mederi Vindiciane, hoc est, non- malum malo medicari, hoc est religiosorum defectus per de- tractionem, & publicam ostentationem tollere, dicam cum Sophocle in Aiace:

Bene

Bene ominata loquere, ne malum malo

Medicans, & hancce noxam augeas tibi

Tua ergo satis impudentia, notata, non imprudentia Cardinali affixa monstratur ex dictis, qui si ex pietate plusquam par-
eset, suos celebrasset, adhuc prudens ex hac laudatione mon-
straretur, patriæ enim fumus igne alieno luculentior, vnde il-
lud tritum.

Ouid. 1. de
Pont. eleg. ad
Ruff. 4.

Rursus amor patriæ ratione valentior omni,

Quod tua fecerunt scripta retexit opus.

Non dubia est Itachi prudentia sed tamen optat

Fumum de patrijs posse videre focis.

Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

Ducit, & immemores non sint esse sui.

Herbam dabo Cardinali, vt consulis, quod est ex veteri Pro-
uerbio agnoscere illum victorem, me victum, si errorem in-
defendendis religionibus commisi, herbam ille dedisset veri-
tati, quæ de omnibus triumphat vbi excessum aliquem vel
lapsum deprehendisset: Detur Victori, quicumque sit, herba,
tibi scias reseruatam Helleborum.

VI. Bellarmino vitium Vindicianus imposi-
tum clamat, quod è suæ columbæ scri-
ptione ad talionis vindicias expo-
stuletur.

Inducit magnus illic Plato Euthydemum Sophistam, qui
canem aiebat suum patrem esse, & eundem patrem omnium,
& omnes omnia scire, atque sexcenta eiusmodi portenta affer-
bat, ne posset coargui. Inde aduersus eiusmodi homines qui
ad hanc insaniam deuenirent, qui vel concessa negabant, vel
manifeste falsa pro veris & indubitatis affirmabant, illud Ho-
ratiæ prolatum est.

In epistol.

Nil intra est oleam, nil extra est nuce duri

Nux enim extra dura, intus mollem fructum cōtinet, è cō-
tra bacca oleæ tenera lapillum intus durum, vt proinde ope-
ram perdat, qui cum eiusmodi hominibus disceprat, qui oliuæ
nucem, vel nucem oliuam dicunt, dicamus cum nostris qui di-
cunt bonum malum, & malum bonū, & dicunt tenebras lucē,
& lucē tenebras. Talis videtur mihi Vindicianus, vt Euthyde-
mus Sophista, qui admonitionem Grauinianā ad columbam,
reprehensionem, excusationem criminationem, & cautionem
adhibitam, ne religiosi remaneant sauciati, laici in religiones

Il. cap. 5.

info-

insolentant, & heretici efferaciores euadant, talionis vindiciæ appellat illudque reportasse Cardinalem, ex gemitu, lachrymis commiseratione & lamentis regularium, quod Hieremia accidit, qui cum loqueretur pro Israelitis bonum, & auerteret indignationem Dei a heis, at illi foderunt foueam animæ suæ, & laqueos absconderunt pedibus eius, propterea (ait Vindicianus) ad tollendos Grauinæ scrupulos, singulas classes, quibus colūba scandalum intulisse scribitur discutiendos, excutiamus.

Sed dum Cardinalem defendere parat, & Grauinam absq; scrupulo relinquere satagit, id dolosè concinnat, vt Cardinalem fictè excusando inexcusabilem reddat, & conscientia Grauinæ tranquillitatem exturbet, animamque pungat, & sauciet.

C A P I T I S X I.

Animaduersio, ubi gemitus columbini, an cuiquam nocuerint Vindicianus examinat, & ordinem accusationis aduersus Grauinam retorquet, & sine probatione eum locutum obmurmurat.

Vo sunt ait S. Gregor. genera locutionum, importuna valdè & noxia, generi humano: *unum quod curat etiam peruersa laudare, aliud vero quod studet semper etiam recta carripere.* Illud deorsum cum fluuio ducitur, hoc vero contra fluentia veritatibus obseruari & aluenum conatur, illud metus premit, hoc elatio erigit. illud gratiam ex favoribus captat, huc iræ vt ex certamine offendatur exagitat. Hæc ille. Sūt autem & medij inter hæc, nec peruersa

7. mor. s. 17.

Cap. 40.

3. mor. c. 2.

sa laudantes, nec recta corrigentes; sed ex fragilitate natura (etiam sancti homines) qui in ipsa correctione vel locutione, leuiter loquuntur, vnde per accidens, & materialiter proximi ledi possunt. Hinc & patietissimus Iob dicebat. *Qui leuiter locutus sum, respondere quid possum?* ac si dicat Gregor. interprete, *sermonem meum defendere, si hunc cum rationis pondere protulissem, at postquam lingua leuitate vsa conuincitur, quid restat, nisi vt conticendo refrænetur?* vnde, subdit: *manum meam ponam super os meum, quod est virtute boni operis culpas tegere incauta locutionis.* Quare vniuersaliter ex eodem Gregor. *sancti viri ante Dei oculos student culpas lingue tegere meritis vite, student honorum operum pondere premere immoderata verborum &c.*

Epist. 15.

3. mor. c. 7.

Ad primum & secundum loquentium genus pertinent castra illorum impiorum qui Religiosos persecuti sunt; Iulianus, Valens, Constantinus Copronimus, Leo Armenus, Habdala Saracenus. Horum & sequentium sibi simulum communis erat illa vox quæ apud Hieronymum registrata *Quosque genus detestabile Monachorum non vrbe pellitur? non lapidibus obruitur? Non præcipitatur in fluctus?* His adiuncti Hæretici, vt Ariani in Oriente, Donatistæ, Circumcelliones in Africa, Iouinianus in Italia, Vigilantius, Gullielmus, Giraldus, Caluinus in Gallijs, Vvitcleph in Anglia, Lutherus, Melanthon, Centuriatores in Germania. Illos enim ait Gregor. *in Sancta Ecclesia reprobi persecuntur, quos multis conspiciunt esse profuturos, qui vitam carnalium verbo correctionis contemnerunt, eosque in Ecclesia corpore spiritualiter vertunt.* vel ut dixit S. Thomas *vt in eis fructificare non possint.*

Tom. io. ann.
941. n. 6.

His succenturiati illi persecutores, qui exterius causam bonam tueri sub specie zeli videbantur, praua autem intentione Cenobitas exterminare curabant. Vnum exemplum (ex Eminentissimo Cardinali Baronio Annalium Ecclesiasticorum conditore eruditissimo, Cardinalis Bellarmini synchrono & collega accipio) insignis (vt ipsemet vocat) persecutionis, quæ facta est in Monachos per Federicum Episcopum Moguntinum apud Vvitichindum lib. 2. prope finem his verbis descriptæ. *Igitur cum bella intestina externaque cessarent, legesque diuinae atque humane autorali vigore pollerent grauis persecutio oritur in diebus illis, affirmantibus quibusdam (ad Federicum & alios Episcopos Germaniæ alludens) MELIUS ARBITRARI paucos vita claros, quam plures negligentes inesse Monasterijs oportere: obliui ni fallor sententiæ patris familias prohibentis seruos zizaniam colligere, sed utraque cresce-*

re oportere, & *Zizania* & *trititum* usque ad *messem*. Quò factum est, ut plures propria infirmitatis conscij deposito habitu, & relictis *Monasterijs* graue onus *Sacerdotum* deuitarunt. Fuerunt autem quidam, qui *Summum Pontificem*, *Federicum* hoc non pure, sed fide fecisse arbitrati sunt, quatenus venerabilem *Virum* & *Regis* faeilem *Abbatem Fuldensem Haudomorum*, quomodo posset debonestaret, ipse enim erat magna prudentia, sub cuius temporibus, templum famosum aliud *Fuldense* igne cõsumptum, & subito restauratum, & multo maiore decore perfectum. Hic *Pontificem Federicum* sub custodia tenuit prima in iuuentute culpabilem; primum honorificè, sed cum litteras ab eo scriptas deprebendisset, satis seuerè. *Pontifex* vero dimissus dum ultionem quærit & contra tantum *Virum* leges non præuulerent, humillima *Monasteria* autoritate tentauit, ut ad excellentissima aequaliter procederet, sed huiusmodi simulationes in cassum profusa sunt, *Abbas* in gratia, & amicitia *Regis* semper permanfit, & causis interuenientibus *Pontifex* *Fridericus* quod cogitauit, non impleuit. Hæc *Baronius* recenset, *Friderici* falsum zelum persecutionis titulo sugillans. An tibi *Vindiciane* parua *Baronij* videtur autoritas? est tanta, ut non minus (si non magis) de *Ecclesia Dei* benemeritus tanquã diues depositoriũ Apostolicarum, & *Ecclesiasticarum* traditionum abundè argumenta aduersus hæreses ministraret. Quid ergo mirum si vestigijs *Cardinalis Baronij* inhærens *Turtur*, *Bellarmino* *Cardinali* contradixerit, quando in simili causa, *Friderici*, dissimili tamen intentione, eadem verba serè sint à *columba* prolata? An non similes hæ propositiones cum enarratis *Friderici*, uidelicet: *grauia, & multiplicia esse regulariũ scãdala*, & eorũ paucissimos pie victuros, & salutem neglecturos, ut soli *Deo* noti esse possint, qui ex hac lectione verba aratra manu, ut tempore *Friderici*, decesserint è sacris *Cœnobijs*. Sed diuersa vtriusque *Prælati* intentio: *Fridericus* enim fictè, *Bellarminus* ex cordis compũctione, ille ut cœnobia sibi appropriaret, hic ut in aliquibus disciplinam integrã restitueret, ille, ut de personis vindictã sumeret, hic ut defectus infirmorũ extirparet: vnde ille formaliter, ut loquitur *Baronius*, persecutionem excitauit, hic solum materialiter, quæ postmodũ consecuta est, nõ ex intentione, nullo modo ab eo præni-fa, & dissensionis materiam contra omnes religiofos ministrãte, ille læsit *Regulares*, & ex illa propositione armauit, & (quod tamè hic nõ intendebat) multiplicia arma fabricauit. Ex illa maxima *Friderici*: *melius arbitrari paucos vita clãros, quàm plures negligentes inesse Monasterijs oportere*, præter multorum religiosorum à *Monasterijs* decessionem, ad sur-

ripienda Monasteria avari æmuli anhelarunt; Ex maxima verò Cardinalis Bellarmini (de a postatis nescio) potuit fortasse contingere, vt religiosi status saltem multos pœniteret. Insuper consecutum est duorum iudicium. Theologorum Anonymorum, et in Germania eadem euulgatum est, vt restituta & restituenta Monasteria ab hæreticis occupata, non amplius vetustis religionibus, antiquis possessoribus, sed Patribus Societatis Iesu restituerentur. Ex eadem Maxima alius Theologus Polonus Anonymus Epistolam distavit cuidam Illustrissimo Domino, vt sua bona, & nepotem eidem addiceret Societati, vt cœteris ordinibus perfectiori. Alij in Senatu Regis Catholici elaborarunt, vt Iaponiæ Regnum non omnibus religionibus esset commune in disseminatione Euangelij, sed in quatuor tribus diuideretur, qui, ne prorsus alij Religiosi eò penetrarēt, alijs restiterunt. Quidam, ne Monachi Benedictini in Angliam mitterentur ad prædicandum Euangelium docuerunt, & institerunt. Non est hæc læsio Cardinalis in regulares, sed illorum Anonymorum, quorum magna est turba, qui ex verbis piæ mentis, non dissimiles à Friderici actu has consequētias totius religionum veterum status subuersiuas fabricarunt. Propterea non dicendum est (vt imponis Grauinæ) quod Bellarminus regulares læserit, sed ea dixerit, quæ ad suas cupiditates explendas alij sinistrè sunt meditati, propterea Cardinalis ad categoriam Sancti Iob pertinet, qui si incautū quid protulit, locutionis illius vitium, manibus, hoc est bonæ operationis & vitæ meritis operuit. Non ergo ex experimentis præteritis sine probatione, vt fingis, Vindiciane, amplificat Grauina materialem saltem regularium læsionem, & ex simplici intentione, nec contra legem, nec templum, nec in Cæsarem quicumquam peccauit Bellarminus (vt exaggeras impositum) sed peccandi occasionem alij ex ipso sumpserunt.

VIN.

Quare superflue apponis.

Sequimur ordinem accusationis Grauiniana, quæ Regulares, laicos & Hæreticos à Bellarmino læsos sine probatione amplificat.

TVR.

Loquere vt te patienter audiamus.

S. I. Discussio, an Columba regulares læserit.

VIN.

Infirmis (ait Grauina) offendiculum obrepere posse, ex narratione scandalorum dicis Vindiciane & subdis. *Idud propter iuniores dictum, quos parum cōsiderate Pusillos, & insipientes, vocat Grauina, qui sic edificandi sunt, ne cor am illis regularis.*

lares à regulis exorbitent, nam quando aliter sis frustra celandi & excusandi, & debortandi studium superuenit. & scripturam adducis Deut. 27. Leuit. 19. vbi offendiculum ponentes damnantur, vt à Christo Domino scandalizantes vnum ex pu-
illis.

Sed non tantum ab oculis amouenda scandala, sed ab auri-
busquare (& si tu rideas) etiam omnem periculi vel erroris
mentionem prohibet Turtur, hoc enim ipso quod scandala
audiunt, scandali materiam haurire possunt, qui si essent cor-
dati, alieno exemplo non mouerentur ad malum, at quia debi-
les, & pusilli, ideò quoque meritò insipientes. Vnde meritò
nullius instituti defectus propalandos tam anxie elaborauit.

Sed & cum Vindicianus petit à Grauna. *Quid facies ei
qui te de ordinis alicuius vel Monasterij optione consulit, aut
de transitu ad strictius aliud Cœnobium?* VIN.

Illud daret consilium Grauna, vt omnibus institutis lauda-
tis, in omni professione edoceret esse bonos malis admixtos,
nec suum ordinem ita ad cœlos extolleret, vt ceteros ordi-
nes fugillaret: & in quo Cœnobio sciret aperte leges non serua-
ri, improporionatum esse illum viuendi modum, sic affecto
ad ingrediendum, & talibus armis indutum incedere non
posse, suaderet: gratius Deo esse proinde, in alijs castris adscri-
bi. Sed tu edisserere quid consuleres, qui te consultorem &
Apollinem finxisti? TVR.

Proponendum (ex P. Plato ait) *quanta sit bonorum commu-
nicatio, concordia personarum & charitas, ambitionis fuga, obe-
dientia incorrupta, cognatorum familiaritas, tolerantia labo-
rum, rigor regularis discipline.* VIN.

[Bene si non addas sublumendo. Sed hic non ibi, in hac So-
cietate non in illa reperiuntur; ergo hic non ibi Christo mili-
tandum. Absoluta enim instituti cuiuscumque debet esse
laudatio, nequaquam comparatiua, superbiam enim & arrogã-
tiam redolet, cum aliarum despectu. *Auferatur* (dicam cum
S. Petro Venerabili ad S. Bernardū) *scandalum de corde fra-
tris. Ori, ne detrahat. imponatur silentium. Recedant vetera de
religiosorum ore qui despecti, & compuncti ex eiusmodi prela-
tione dicere solebant: Numquid ego Iudæus sum? Christianum
me esse putabam, & pro Ethnico reputor. amplius Mona-
chum me credebam, & vt publicanus abijcior. Conciuem me
existimabam, & vt Samaritanus expellor, verè nunc cognoui,
quia non contuntur Iudæi Samaritanis &c.* [obstruatur igitur
charitatis obice os loquentium verba comparatiua, ne exaspe-
rentur despecti] *Consulatur infirmis quorum se medicum Chri-
stus dixit. Caveatur pusillorum scandalū, timeatur mola as-
-*

naria, quæ non cauentes mergit in profundum maris.

VIN.

Virges adhuc. ubi plura ex ijs quæ recensita sunt in religione aliqua decissent, tacebit ne Grauina ac perniciofa dissimulatione hominem perfectionis cupiditate ardentem, permittet illuc transire, ubi illam nequaquam reperiturus est; fortassis autem duplicis Gehenna pabulum futurus; nam licet aliqua religio subdit ex P. Plato habeat sanctas leges, s; tamen nemo vel pauci pareant, id parum prodest, in tanti momenti negotio, nec ullus est tanti roboris, ut se multitudini possit opponere, & cæteris errantibus viam rectam tenere.

IVR:

2.2.9.189.2.
5.&9.

Et 2r,9.

Tunc, Caietani consilium sequendum Grauina proponeret, prius suppositis supponendis. videlicet: ubi persone, quarum consortio dantur impia apparent, vel infames, aut deuiæ à regularibus institutis, magna dementia est ingressum vel educationem in religione suadere. & iterum, quando reprehensibilis vita illorū religiosorum vel mala est, exorbitans à regulari vita, vituperabile est non solum inducere, sed etiam ingredi & recipere homines ad vitam illam irregularem. Cæterum ex eodem si tepide maiores viuunt, & inter minores est multa relaxatio, non parum imminet inducto periculum scandali, dū credendo se ad perfectionis semitam induci, ingressus inuenit tantam remissionem, & imperfectionem, ut deceptus videri possit, &c. & in tali casu (ait Caiet.) quando inducitur aliquis ad Religionem, exponenda etiam est ei difficultas, quæ erit ex imperfectorum consortio, si ita est. Sed aliud est loqui ut dicebat Caietanus suppositis supponendis, videlicet de notorietate relaxationis vnius vel alterius Conuentus, addo Prouinciæ & data Hypothefi totius ordinis; aliud immunem facere vnū solum Ordinem, & alios vniuersos, ut relaxatos vel penè corruptos, & deformatos postponere. In primo casu cum Caietani voto concurritur, in secundo discretum suaforem desiderat Grauina; ut domus, Prouincias, Ordines attendat ingreffurus, nec permixtim õnes vel penè omnes ab institutis deuiare superba animositate suafor pronūciat, ista enim adducta maxima, tot obseruantium millia non leuiter læderet.

VIN.

Ab exemplis rursus aduersus Grauinam bellum instauras, nam Bernardus, ais, conquestus est de suo Roberto, malis artibus ad Cluniacenses transisse. Fefellit (dicebat epist. 1.) illum Sanctitas, seduxit religio, perdidit seniorum auctoritas, plura sigillatim enumerans perperam commissa quæ vnquam Bellarminus de Regularibus retulit. I nunc Grauina, S. Bernardū sua censura perstringe, quod scandali materiam pusillis obiecerit, quem calum ab omni crimine absoluit, ea ipsa hora, qua seueriora illa scribens calamo dictauit.

Fla;

IVR.
 Flagrantissima S. Bernardi charitas ad perfectionis metam semper aspirans, ardens quoque in papyro in qua eam dictavit epistolam, monstrata est, quam nec stillæ pluviæ obruere vel extingui potuerunt; cupiebat enim in arctiori Cœnobio Cisterciensi tamquam in stadio Robertum currere, ut cōprehenderet securius palmam, quare doluit quod ex tuncis ad pellicias, de oleribus ad delicias, quod denique ad diuitias de paupertate transferit, idque sine Apostolica, quæ requirebatur, auctoritate: & per seductionem cuiusdam Cluniacensis allectus sit ad talem mutationem, somnèdabat enim crapulam, parsimoniam damnabat, voluntariam paupertatem miseriam ieiunia, vigilias, silentium, manuumque laborem vocabat insaniam: è contra otiositatem contemplationem nunciabat, edacitatem, curiositatem, cunctam denique intemperantiam nominās discretionem. Vbi scandala grauia multiplicia, ynquā recensuit Bernardus? temerarium discessum exprobauit sine Apostolico assensu, falsam illam, & seductoriā doctrinam, arctam obseruantiam perstringentem coarguit, & propterea coactus est in aliud extremum impingere sapienter, ut etiam licitas vestes, cibos, commoditates Cluniacensium impeteret, non absolute, sed prout erant ab illo indiscreto Cluniacensi super rigidam Cisterciensium elatæ. Cœterum absolute ante ingressum Cisterciense, non esset dehortatus, ut Cluniacum non eligeret, vbi S. Petrus, Venerabilis appellatus, cum alijs Cœnobitis, Religiosissimam vitam transigebat. Vnde idem Petrus Venerabilis ad eundem B. Bernardum respondit, sicut & ad Apologiam ad Gullielm. Abbatem, ostendens, nec usū pelliciarum, nec fœmoralia, nec stramenta lectorum, nec duopulmentaria, nec possessiones regula contraire. imò & ieiunia secundum regulam seruari, alias obseruationes custodiri. Minores certè sunt nunc austeritates in Regula Societatis Iesu prescriptæ, quam quod in Cluniacensibus (& in relaxatis Cœnobijs) pœnalitates seruabantur, & tamen nullus Societatis ingressum (quia austeritatibus illis caret) nisi perditionis filius dissuaderet.

Propterea de strictioribus, & quæ non regula præcipiebat, sed consilio relinquebat, differentia erat inter Cistercienses, & Cluniacenses, & in ijs quæ erant secundum regulam dispensabilia pro loco, tempore, &c. ut erat vsus pelliciarum ex nimio frigore in Cluniacensium climate. Vnde ad oppositionem illam Cisterciensium idem S. sic respondit. Licet hæc (arctiora illa) regula non iubeat, monet tamen, ut Monachus ad meliora transeat. Bene certè dixisti monet. Nam planè monet, non præcipit. Quod si tantum monet non præcipit. Quod si tantum

Pet. Cluniac.
 Epist. 9. lib. 1.

zum monet, non compellit. Qui enim monet, ut fiat quod vult, suadet. Sed qui præcipit, ad faciendum quod præcipit, præcipièdo compellit &c. & post loca Apostolica producta, subdit. Vos hanc eius regulam scilicet dedignantes, ad quod tantum monitis provocandi, eos cogere non formidatis, concludens. Sicut enim eos qui sobjectamenta mundi fugientes eius aspera ob maius meritum discretè amplectuntur omnino scimus esse laudandos: sic illos, qui alios ad id quod non proposuerunt, & quod non expedit cogere volunt, dicimus non esse prorsus audiendos. Sic Cisterciensium, & Cluniacensium causa vtraque defensa. Superaddis ex hist. Cluniacensium, quod idem Petrus Cluniacensis dixerit, quod succreuerint paulo ante in Magno illo Monastici Ordinis agro ressecâda vel potiùs euellèda vtilibus satis contraria, & quorundam quos nominare nolo culpa vel defidia, plurima extirpanda, iam exorta fuerant.

VIN.

Lib. 3. Hist.
Clun. c. 11.

TVR.

Nihil prorsus hæc tuam causam iuuant, primo quia, Petrus compellebatur reddere rationem, cur in Societatem sui regiminis assumpserit Matthæum Sancti Martini Priorem. secundo, quia vel ad tempus, nec de omnium relaxatione facta loquitur, cui, mox obuiandum, ex adiutorio Matthæi studuit: vel etiam quia nota erat publica vniuersi solius Cœnobij illa laxatio, sicut & sequens, & perseverans biennio Schisma Pontio turbatore, quæ omnia non omniù, temporaria, & localia, publica notorietate facti recenseri poterant absque familiæ totius Cluniacensis ordinis detrimento; vnde non potest Grauina dicere ex tali relatione seminarium scandalorum pusillis, & insipientibus ministratum. At ex vniuersali vel penè vniuersali, cum familiarum præcipuarum designatione Benedicti, Dominici, Frâncisci relaxatione vel quasi corruptione, occasio nem scandalorum infirmos posse sumere hucusque monstraui, & non esse recensenda defendit. Sed optas ut huic assertioni parem thesism Grauina apponat, videlicet, non esse recensenda (si temerè maligno consilio quispiam Regularium excessus recenseret) & subdis. pedicas Grauina exues quibus te ipsum inuoluisti, Cardinali famam innocentie restitues.

VIN.

TVR.

Iam apposita & apponenda semper optatur, & iam pronunciatum est: ex zelo, commiseratione Cardinalem defectus recensuisse Regularium, vnde expeditus est Grauina quibuscûque pedicis, quibus fingis se inuoluuisse, cum nunquam aliquo vinculo detractionis se alligarit; nec Cardinalis famam innocentiamque læserit, cum abundè tot locis innocentissimam animam excusarit. Pedicis te exuere debes, cum appareas velut bestia Onix tuis met rationibus illaqueata, nec Cardinalem defendens, & religiones oppugnans, & te ipsum expugnans, &

gnans, & in præcipitum tendens damnationis æternæ, qui, laqueos & pedicas etiam tendis in captum simplicium laicorum, vt mox ostendetur.

S. II. Discussio, an præter regulares, laici quoque à columbino gemitu læsi sint.

Cum quidam acris seruum suum castigaret, à Socrate expostulatus est, quamobrem ita sciret, respondit, *quia obsoniorum voracissimus, tamen ignauissimus est, quumque sit audissimus, tamen desidiosissimus est.* Tum Socrates: *Numquam ne, inquit, cõsiderasti vter vestrum pluribus verberibus egeat, tu an famulus?* volens ostendere illum herum (vt multoties accidit) in alijs reprehendere & punire, quod sibi ignosci, vel saltem taceri vult. Hoc olim obijciebat S. Greg. Nazianz. quod multi essent (dicit Sanctus) *qui res nostras tam honestas & laudabiles, quam cum vitio coniunctas obseruant, non vt eas expendant, sed vt improbent, nec vt nobis gratulentur, sed vt insultent, atque & ea que laudem merentur, calumniando deprimant, & reprehensione digna sunt, tragicis verbis exagerent, ac insectandis proximorum erratis excusationem suis vitijs querant, & vbi apud seculares euulgari aliena non curant, sua vellent orgijs Samothracijs occultiora.*

Li. 3. Apost.

Nazian. orat. 2. de pace.

Talis videtur Vindicianus, qui Grauinam criminatur columbæ detraxisse, quod seculares etiam læserit, religiosorum defectus in eorum prospectu adducendo, cum soleant ex vnius defectu totum ordinem criminari, vnde sequitur.

Proinde eo etiam titulo Grauina reprehensibilis, quod non in scandalorum auctores stylium acuerit, nam si eorum crimina secularium oculos offendissent, numquam Cardinalis in arena descendisset, vnde immerito his prætermisit, in innocentem columbam, & in referentem eadem scandala ex regularium prauitate, vndique congesta insiliit. Interim Bellarminus infirmos, pusillos, rudes, plangendo sauciat, scandalosi religiosi non feriuntur, venia & honore digni à Grauina notantur.

VIN.

Multò magis ipse Vindicianus feriendus, vt si qui Vindiciani dictis seducerentur, dicendo, sine offensione Regulariũ defectus posse rudi vulgo ostendi, etiam si ad eorum detestationem vel correctionem proponerentur, cum interim, eorum delicta neque per somnium paterentur euulgari, sed potius eorundem patratores castrari, vt insontes viderentur. Quamobrem his qui adhererent Vindiciano, quadrare potest quod

TVR.

idem.

Idem Nazia
ibidem.

Greg. Papa
3. p. past. c. 1.
adm. 36.

ibidem.

idem declamauit Gregorius. *O communes nostri pacificatores (dicam. o communes orbis reparatores, & Religiosorum reformatores hanc doctrinam edocentes.) Non propterea pijs esis si quid ipsi vel lenius vel grauius peccemus. Nos quidem reprehensionem meremur, si quod mali admiserimus: at vos interea impij esse non desinetis, etiam si in peccatum incidamus: imò eo etiam maior est impietas uestra (tale dogma s'asserere tis) quo ijs qui labuntur acerbiores estis.* Præclare S. Gregor. Papa pronúciauit, quod quantum praua existimatio proximi *ab intuentium mente non tegitur, cunctis mala credentibus per exemplum culpa propinatur.* & postea subdit. *Hinc est quod Paulus immunda quædam sine pollutione comedentibus, sed imperfectis tentationis scandalum sua hac commestatione mouentibus dicit: Videte ne fortè hæc licentia uestra offendiculum fiat infirmis. & rursum: & peribit infirmis in tua conscientia frater, propter quem Christus mortuus est, sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam in Christum peccatis.* Hæc dicebat Paulus de comedentibus idolothyta, quæ comedere secluso offendiculo, culpam non inuoluebant, & quia mali imaginationem infirmis id præferabat, cauendum demandauit Apostolus. Quid de Vindiciano non dixisset Apostolus? qui à Brasiliensibus ministris sarcophagis etiam humanarum carniū esum commestoribus cdoctus est, si non comedendo carnali, spiritali tamen dente detractionis carnes religiosorum, nec secreto, sed publice dilaniando. Quid etiam si recta intentione Vindicianus Bellarminum imitando, secularibus defectus obijceret intuentos? illa cautela quoque Gregoriana admonendus, vt à tali obiectu linguam temperet: *nam & Moyses, cum dixisset, non maledices surdo, protinus adiunxit, nec coram cæco ponas offendiculum. Surdo quippe maledicere est absenti & non audienti derogare (vt fecisti Vindiciane Monachij caueam fabricando) coram cæco verò offendiculum ponere, est discretiam quidem rem agere, sed tamen ei qui lumen discretionis non habet, scandali occasionem præbere, tales cæci sunt seculares spiritum discretionis vt in plurimum non habentes.*

Porro in eo quod optas, vt Grauna contra scandalosos inuectiuas texuisset, & dixisset abundare religiosos scandalorū factoribus; in vitiū vitio esset coarctatus alieno, asserēte scādala esse multiplicia in sacris ordinibus. quare satis fuit absq; offensione columbæ docuisse Grauinam, imò potius monuisse, ne scandala euulganda proponerentur propter rudes, & infirmos, quàm scandalosos perstrinxisse: nunc vero cum exigat nō plus alienos quàm tuos insinuas obseruandos esse defe-

ctus

Aut. Habes tua delicta quæ deploras, quid vis aliorum curas quæ ad te non attinent, ceruici tuæ superimponere? *Nemo super unam febrem cupit adhibere peiorem, ne incipiat hemitritæo insanabili laborare, cui nullus valeat medicus subuenire. Neque aliquis super onus proprium tollit insuper alienū, ne oneribus duobus oppressus usque ad inferos demergatur.* in summa si proprijs grauaris delictis non grauaueris extraneis.

Cyp. vel quis sit auctor de sing. Cleric.

Subinde petit Vindicianus à Grauina, *curus climatis fuit illa gens quæ exlectione Bellarmini in regularium odiū exarsit. Non defuerunt celeberrimi auctores, subdit, qui ante vel post Cardinalem, nec mitiora, nec leuiora, contra dissolutiones regularium deposuerunt, sine tamen noxa vel scandalo. Solus Cardinalis velut David à maiori fratre corripitur: noui, super diam tuam, & nequitiam cordis tui, ut videres prælum descendiisti, & seculares in religiosos in senso animo stimulares. Amplius, grauis accusatio nõ vulgaribus signis corroborari debet, ede Grauina locum, tēpus, populū, & arma quibus Bellarmina, na factio in aliquod Monasterium vel Prouinciam, aut ordinem regularem irrupit, sicut supra memoratus Petrus Pontianam cohortem contra Cluniacenses ductam, consignare potuit.*

VIN.

Vere, vt nullam in particulari Gentem offensam designare potest Grauina, quia de omnibus nationibus, omnes ordines offensi, ita nullam in particulari potest designare nationem, quæ sub cælo est de religionibus quæ scandalum passa sit, cū omnes passæ sint, & si nõ in odiū execrationemque exarsit, at manus scribentis contra omnes processit, omnium contra eum; illius tamen ad emendationem; horum ad iustam defensionem, audiente & spectante vulgo, in contraria studia discusso. Nunc verò cum Vindicianus ordinem iudicarium meditatū, & ista interrogatoria format, exacuit Turturum ad acutiorem defensionem. Scipio quum ei M. Flaccus multis probris obiectis P. Mutium iudicem tulisset. *Eiero inquit iniquus est.* Huic voci quum esset admurmuratum, *Ab inquit Patres Cōscripti, non ego illum iniquum eiero, sed ab omnibus, expectabatur, ut quod dixerat purgaret: aggrauauit; innuens si licet rei jere iudicem reo iniquum vel inimicum, multo magis eum qui nulli æquus est. sed ne subterfugere iudiciū appareat, percontanti iudici Vindiciano & si incōpetenti [de loco & tempore scandali, vel quando Bellarmina, ait, factio ad instar Pontianę cohortis contra regulares ordines irrupit, respondeat Turtur.] Sed dicat prius Vindicianus, quò loco & tempore scandala commissa sunt, cum enim iudicis & accusatoris duplice personam assumpserit, prius probanda delicta ex loco & tēpore, deinde absolute iudicio, si iudex instituitur, sua*

TVR!

L. 6. Apoph.

Contra interrogatoria formet, de loco & tempore. Quando ex accusatione regularium scandala exorta sint in secularibus Locum, & tempus designat Grauna, videlicet vbiicumque. Ordines diffusi sunt, & quocumque tempore, nam cum dedecore & iniuria religionum passim leguntur illę propositiones: *scandala graua, & multiplicia esse in religionibus, si à simplicibus præsertim audiuntur.* Sapientissimè Cato senior dicebat, *etiam si iniuriam facienti nullum periculum offerretur, vniuersis tamen* (etiam si designari in particulari nequiuisset) *periculosam esse, sentiens impunitę exemplum, omnibus iniuriam minari, & omnes ad inferendam animare.* Sic omnibus iniuriã facta est regularibus, linguis secularium expositis, etiã si nullus ordo nominatus esset, qui iniuriam pateretur, & qui iniuriam inferret designaretur, sed dum omnes penè traducti, omnibus impudentibus, impunitas concessa detrahendi, omnes inuitati, etiam ignorati. Salse verò testes populūmq; cum tempore requiris, vt ostendatur, *quibus armis Prouinciã vel Ordinem aliquem Bellarmina factio adorta est,* non est

L. 5. Apo.

L. 4. Apo.

aliena adoriri piorum, sed iniustorum hominum, vnde Tyrannicè Antigonus ille senior Sophiæ cuidam librum de iustitia conscriptum porrigenti, *Despis inquit qui quum me vi deas alienas vrbes armis vexantem tamen apud me de iustitia differis.* sentiebat eos qui ditioris ampliandę glorię causa bellum inferunt alienis ciuitatibus, non posse tueri iustitię leges, quod de Bellarminiana, vt dicit sodalitate (malè à te vocata factio) nec licet suspicari. *Nullus, dicebat Chilo Laeonis, conuictis lacessendus, nec si dixeris quę lubet, audias viciissim quę dolent.*

VIN.

Adhuc reassumpto anhelitu pugnam prosequeris. *Dicit Grauna posse rudiores e Bellarmini querelis in adiū regularium animari. Sed nouit ex Philosophorum placitis argumentum à potentia ad actum nihil concludere. Potes, & ipsę doctrina & alijs à Deo concessis donis abuti, in Apostasiam, & hæresim deficere, numquid propterea magnifici in sacra Inquisitionis Consilio Collegę in carceres conijcere debent, & ad rogam postulare! fatemur omnes nihil tam sanctę, & eruditę in terris concipi, quod inique mentis homuncio, tamquam aranea in suam & aliorum perniciem deprauare, non possit. Sed nouimus similiter beatum prædicari eum, qui potuit transgredi, & non est transgressus.*

TVR.

Puerile sophisma est arguere à potentia Physica, vel Logica ad actum; ceterum in moralibus maxime vbi ratio imminentis periculi cernitur, nō minus actui quam potentię excūdi in actū via præcluditur, alias darotur hęcptia Sanciana, vt possit incipere præpostere uir in vxore maritalē coniunctio

nem

nem inchoare (etiam si absit periculum imminens in Pentapoleos fines terminando) quia a potentia ad actum magna distantia asseueratur à Vindiciano. Non interd. cantur libri prohibitorum Autorum, malique prohibiti afferantur, vt Peza contendit de suis Apologijs, quia ab eo quod potest accide- ne persona eos legentes hæresi inficiantur, vel praua circa mores doctrina offendiculum capere possunt, legi prohibentur: hanc doctrinam si Vindiciane doceres pertinaciter, vt alta paradoxa in tua cauea docuisti, vel his peiora doceres, magnifici sacre Inquisitionis cõsiliarij Grau. collegæ in carcere te de facto conijciendũ, & si in neg:tiua p̄sisteres, vel in perfidia, ad rogam expostulandum, iudicarent. Fateor nullum esse bonum, quin malè quis in suam aliorumque perniciem vti possit. Sed hoc est, solo malo vsu, & mala intentione vtentis bono, omnibus circumstantijs vestito. Sed an sit omnibus circumstantijs vestitum, religiosorum scandala propalare, inuidissimis rationibus non licere persuasum hucusque est.

Ludicro Epiphonemate concludis. quod *hactenus in amplissimis trans Alpes regionibus, nec visus quisquam sit nec auditus, quem Bellarmini columba fecisset prophaniorẽ, tantũ abest vt in religiosos quisquam furere didicisset.* VIN.

In altissima ipecula constitutus Vindicianus, etiã si luscus absque conspiciillis, vidit quæ fiunt & non fiunt in remotissimis America regionibus, non mirum, nam soles iudicare, vt dicitur *Dardanidas de manibus*, vt introducitur Helena, quæ interrogata, *quos de manibus videret*, & si multos insignes inspiceret viros in exercitu, solũ Agamẽnonis formam laudauit. TVR.

Ille quis est cedo. Graius homo, magnusque bonusque.

Sunt alij hunc fateor superantes vertice plures

Verum a que pulchrum memini me cernere numquam. In Hom. Ili.

Nec reuerendum aequè Regem præferre videtur.

Solus Bellarminus sufficiat Vindiciano, spectabilis solus inter purpuratos, vnicus inter Doctores habeatur, cœteri etiam si Docti, insulati, Heroes, Purpurati tamquam pedites exercitus Christi habeantur. Iustior ergo Turturis causa, quæ plures Purpuratos religiosos defendit, quàm Vindicianica vnus solius defensio.

Prosequitur eandem cantilenam Vindicianus, irridendo & de sua arte medica disserendo, docendo, docet Grauinam, quod sicut ex signis & symptomatibus deprehendi potest an vires prostrata, stomachus languidus &c. non sicut secularer, tot seruitijs & negotijs cum regularibus implicati, exijs, quæ vident & sentiunt, deprehendere possunt vulnera conscientia, interiorum corruptiones, quæ nullis uestibus, aut carceribus VIN.

bus coerceri possunt, quacumque erumpant, olida Mephibti omnia implens, & seculares maiorem in modum affligunt. omnium ergo dicit Theophrasticorum acumina, Academicorum, Meadros, & Peripateticorum labyrinthos, Graulina superabit, si arte edoceat qua à secularibus dictis morbi regularium non deprehendantur.

TVR.

I. Apo.

7. Reg. epist.
110. indic. 2.

Apo reg. l. 1.

Duplici post hac stipendio Vindiciane tua medendi ars remunerabitur, quod etiam annorum curandorum curam susceperis, & inditia, et symptomata ostenderis. Medicus ille qui Pausaniam curabat, quia dicere solitus erat. *Nihil mali habes, optimum accepit responsum. non enim te medico utor: insinuare volens eius imperitiam, vel negligentiam, vel quod ambitione vel quæstu corruptus esset: Malus medicus Vindicianus, qui iudicio spiritualium infirmitatum maximè occultari, fallacibus signis, & falsis coniecturis laicorum (qui nesciunt quid inter sinistrum, & dexterum differat) attribuit. Malus medicus Vindicianus, qui intempestiva medicamenta probat, uidelicet publica & notoria, ut inquit, scādala, nescientibus secularibus propalanda ad ruborè incutiendum, & dehendanda est matricula si licentiatus, uel laurea, si iam ad medendum probatus, nam ex S. Greg. PP. *Medici qui curam gerunt de corpore quedam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquunt. Nam si immature quis dederit, dubium non est, quia sit causa periculi, & salutis. Discant itaque, discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credata est cura, quod diuersarum professionum, etiam homines docente ratione custodiunt, & à præcipiti se ambitione [medendi spiritualibus morbis] intempestiue, si non metu saltem pudore contineant. Intempestiua ergo cum probes medicamenta ex parte personarum, locorum & temporum, imperitis christum concedendo, uerendum, ne toga medica priueris, imò e mundo elimineris, nam de schola Socratis, & Pausaniæ processisse te uideo. Pausanias enim illum medicum censebat optimum, qui non fueret egrotor extabescere, sed quam primum sepeliret, non multum à Socratica doctrina alienus, qui uolebat, admodum valetudinarius. nec ulla iam ex parte uiles Rempublice aequo animo debere. è vita decedere, sic tamen, ut nemo sibi uim adferret, sed honestis actionibus immoreretur. Hoc præstat Vindicianus, qui Regulares scandalosos antequam moriantur, in seculariù ore tamquam foetidis sepulchris locandos probat, uel ut honestis actionibus, sub pietatis specie in sua fama moriantur. Male animo, imprime etiam sine licentia hos aphorismos, ut cum Leonardo Fucio, & tuo Paracelso inhibeat.**

Gra-

Grauior deinde fingis consilium velle sequi: *quid faciendum, & quomodo medendum malis & scandalis?* Vis, inquit, VIN. legam quod iam dudum euolauit? Certè qui malum dicunt bonum, tenebras lucem &c. Prophetæ maledictum, non effugiet. Vis ut ingeniosè excusem? Sed hoc erit cum fure currere, & cum adulteris portionem pacisci, cui enim colludentis suspiciationem non mouebit, qui nota crimina defenderit? Vis faculares moneam, ne scandalizentur, risum tollam; proprium vitium est venenum aspidum sub labijs condere, os maledictione, & amaritudine plenum gerere, contritionem, & infelicitatem in omnibus vijs spargere.

Consilium petit, qui consilia sacra etiam spernit, ne dum TVR. prophana. Si in auras euolauit fama scandalorum, & ad aures tuas peruenit, illud accipere debebas: *audisti verbum aduersus proximum tuum, commoriatur in te, credens quod te nõ dirumpet, & illud, contra detractores vel accendentes ignem.* Ecccl. c. 19. *Si sufflaueris quasi signis ardebit, & si expueris super illam* (nempe linguam magniloquam) *extinguetur, non est hoc dicere bonum malum, nec malum bonum, sed Charitatis veste* Ecccl. c. 28. *Constantini clamyde Deo dicatorum hominum delicta operire, & hæc ingeniosa coopertio, vt & excusatio, non est participatio in crimine vel cum furibus, vel cum adulteris portionem ponere, imò illud impletur: recupera proximum secundum virtutem tuam, & attende tibi ne incidas.* Certè recuperatur proximus, cum nec culpa panditur, & correctio suos limites non excedit. vnde ait Gregorius: *nisi prædicator sustineat quando congruè proferre correptionem possit, auget in eo malum quod insequitur.* & concludit. *Magna itaque arte agendum est, vt qui ex aperta correptione deteriores fiunt, quodam temperamento correptionis ad salutem redeant.* Ecccl. 29. Possunt etiam faculares admoneri, ne scandalizentur, si scandala audierint, illud inculcare poteris quod consulit Spiritus sanctus. *laqueo peribunt, qui oblectantur casu iustorum: dolor autem consummet illos antequam moriantur.* Ecclesiast. c. 27. An hæc consilia tua impiorum consilio non anteponenda? & tuum vis permanere cum totius ordinis religiosi insigni detrimento? Certè rectè. Gellius ex Hesiodo.

Ipsæ sibi nocet, is alium qui ledere querit

Consultum malè consultori pessimum est.

Id admonuit etiam Spiritus Sæctus per Ecclesiasticum, vbi elegantissimis similitudinibus demonstratur, quod facienti nequissimum consilium super ipsum deuoluetur. si displicet euoluere quæ Chrysostronus dicunt hom. contra potentum factum & Socrat. lib. 6. cap. 5. Sozom. 8. c. 7. Niceph. 13. cap. 4. Cap. 27.

saltem

saltem apologum Græcum ne displiceat recolere. Cum lupus vulpem detrectaret, quod infirmum leonem non visitasset primatū illi nō deferendo, vulpes excusationē prætexit idē non venisse intenta enim erat ad remediū quærendum pro in colamitate. cumque agidē remedium sibi Leo aperiri postulatset, vulpes inquit, ex lupi pelle, malo obuiari posse, illicō Leo lupum inuasit, & interemit, vnde quæ rea criminis læsa Maiestatis incusabatur festiua discessit, quod malum consiliū in consultoris mali caput recidisset. Sic accidit Vindiciano, qui dum ceteros Ordines vult trucidare, suo corio exornatus, fatis denudatus apparet magna sui ignominia & detractor & inimicus sacrarum religionum detegitur.

VIN.

Illud vero quod superinducis lepidum, *seculares vulnerari ob proptorum delictorum diminutionem, & aliorum supra Tullij, & Demosthenis eloquentiam, exaggerationem, cuperent enim, ais, commiserationem erga se tamquam debiliorem partem, & minus florentem, accusationem vero in illos qui sunt in sublimiori perfectione.*

TVR.

Filium tuæ orationis vltro citroque implicas, prima medijs, vltima primis, *vt formicæ semitas canas*, vt dicebat Aristophanes de flexiloquis carminibus cuiusdā poeie minutissima, & impertinentia immiscendo, vt elaberetur, ad instar formicæ discursu obliquo viam implicantis. Videbas Vindiciane, de relatione defectuum esse quæstionem, non posse sine scandalo manifestari, & adstrictus es firmissimis rationibus id neq; posse fieri, nec consulendum vt manifestentur; in aliud extra propositum diuertis certamen, de alio scandalorum genere, ex imminutione defectuum propriorum, aliorum exaggeratione &c. & vtraque scandali specie tacitè insinuas notatos defensos à Grauina, & ob eandem seculares offendi.

Serm. 7.

Sed ad ædificandos seculares, proposito themate Dorothei de necessaria iustorum accusatione, ad capitulum de culpis vocas Grauinam dicendo. *quid iuuat è delicatissima farina confectus panis si vitri testulas admisceas? quid vè proderit venustissima virtutis simulatio, si interiora vitiorum flamma exundat ei jce virus, deprecare, emendationem pollicere, sic coram secularibus facinorosissimum quemquam ab infamia, odio & vindicta eximere, & in pristinum fauoris & honoris gradum reponere audebo.*

TVR.

Vtinam defectus eorum quos exaggerauit Grauina (vt dicis) supra Tullium & Demosthenem facundus appendentur in statera, semper inferior apparebit Grauiniana exaggeratio, quam Vindiciana culpatio. Appende Vindiciane, & vt dicitur *stateram ne transgrediaris eisdem seculares & sum-*

simplices voca, qui exaggerationes Grauinianas, & tuas vindicias vindicatiuas, ponderent, & iudicium expecta etiam plebis, (quod Turtur non refugit) & vbi videris, tuas Philippicas plus aequo grauare adiudicatas, à secularibus, laurea dignus adiudicaberis de publica pœnitentia, si errorem agnosces tuum, quod temerè ordines infamaueris & Dominum deprecatus fueris, vt dimittatur hæc nequitia tua, vbi Grauinianæ præponderare videbuntur, illud assumet Grauina: *os meum increpabit me.* hæc autem ex Gregor. differentia est inter bonos, & reprobos, quod *recti de quibusdam, quæ eis non rectè gesta sunt, correctionis vocem, ministeriū charitatis æstimant; peruersi verò contumeliam derisionis putant illi se protinus ad obedientiam seruant, isti ad insaniam suæ defensionis arguuntur.* Illi correptionis adiutorium vitæ suæ patrociniū deputant, per quod dum præsentis vitij culpa corripitur, venturi iudicij ira temperatur: Isti cum se impetii redargutione conspiciunt. gladium percussiois credunt: quia dum per correptionis vocem culpa detegitur. præsentis gloriæ opinio fœdatur. Hinc quippe in laudem iusti per Salomonem dicit veritas. *Doce iustum & festinabit accipere.* Hinc prauorum contumaciam despicit dicens: *Qui erudit derisorem, ipse sibi sibi facit iniuriam.* Nam fit plerumque, vt cum correpta in se mala defendere nequeunt, ex verecundia peiores fiant, ac in sua defensione superbiant, vt quædam vitia contra vitam corripientis exquirant, & eo se criminosos existiment, se crimina & alijs imponant. Quæ cum vera inuenire nequeant. fingunt, vt ipsi quomque habeant quod non impari iustitia increpare videantur. in quo dicendi genere illustris est Vindicianus in tota sua cauea.

L. 10. m. c. 3.

Prou. 9. }

Timens obiectionem aduersus suum discursum Vindicianus, eam præoccupans scribit, *Verum instat Grauina, Ordinis & innocenter in eo degentium rationes, maioris esse momenti, & omnino à labe, contumelia defendendas. Assentier vbi sper alienius profectus accesserit.*

VIN.

Quid hoc Vindiciane nisi super peccata sua blasphemiam addere? vt dicitur in Ecclesiast. nam & illud sequitur è diametro oppositum paradoxum nimirum: *Vbi non est sper alicuius profectus relaxatè viuentium, non esse Ordines vel innocenter viuentes à labe & contumelia defendendos.* Mallem esse certe velut nouelli Herodis porcum, quam filium, si omnes innocentes, cum impijs vult Vindicianus esse trucidandos. Nouum ius belli, vt cum nocentibus innocentes trucidetur contra id quod scriptum est *in fontem & in istum non occides.* & iterum in Deut. pugnaturis, & oppugnantibus ciuitatem aliquam,

TVR.

Cap. 35.

Exod. 25.

Deut. ca. 30.

3.2. q.40:

aliquā, iubetur occidi quicquid in ea generis est masculini, ab-
que mulieribus & infantibus. hi enim omnes innocentes repu-
tantur, & ex primaria intentione occidi impiissimum est. Per
accidens tamen in extrema necessitate cum periculum immi-
neret, ne vel exercitus corruat, vel obsessus hostis euadat, aut
ad finem belli sit necessarium (vt ad victoriam vel punitio-
nem) nocentes cum innocentibus trucidari posse DD. concedunt.
At quæ necessitas fingi potest, vt alijs medijs dereli-
ctis Vindicianus, more bellico imo tyrannico trucidandos
gladio linguæ paruulos, & innocentes Religiosos pronunciet,
illud occinendo: *exinanite exinanite vsque ad fundamentum
in ea. & beatus qui tenebit, & allidet paruulos suos ad petrā!*
Poterat circa deformatam, vt putat, portionem ponere obsi-
dionem admonitionum, aggerem obsecrationum, rogare quæ
pacis sunt, prudenti dolo capere, præceptis Apostolicis re-
formationem procurari, Apostolicos Visitatores transmitti,
inhiberi (vt diximus ex Caiet.), vel in claustralis seu Conuen-
tualis, viuēdi ratione, vbi penitus esset collapsa disciplina, adi-
tus ingrediendi tyronibus non pateret. At his prætermis-
sis remedijs, nullaque de eis mentione facta, ad mortem, ad
gladium, ad arma conclamatum est, vt nec innocentibus fer-
ri auxilia iubeat Vindicianus, nec defensiuam arma furore ar-
ma ministrante, vt etiam baltheum innocentum sanguine co-
loraret. Si hoc erat ad vindicanda scandala, nouum strata-
gemma Vegetij, alia scandala assumere, non erat bellum sopire,
sed rursus vehementius accendere. scandalum certè est dice-
bat S. Hilar. *uxor irreligiosa, filius iniquus &c. & omnis ex
Ecclesia frater, aut contumeliosus, aut auarus, ebriosus, aut
turpis, in his enim nobis scandalum est, quoties ad necessitatem
irascēdi, arguendi, inhibendi, vindicandi, ex illa quiete. fidei no-
stræ mansuetudine prouocamur.*

Pl. 140:

VIN:

Aliud argumentum Vindiciani cur suppetiæ non sint fe-
rendæ Ordinibus à contumelia oppressis est, *quia sæpius eius-
modi Apologia tantum Bibliothecas ornant, lectores nõ mouēt
quia nibilo secius vident subditorum scandala à Præfatis
Monasteriorum foueri, sibi que neque auctoritatem, neque vi-
res suppetere, vt omnes valles impleant &c. vident visitatio-
nes, ac reformationes parum beneuolè admitti: vident eos qui
cæteros conturbant non integrè abscindi, quid hic Grauina pro
secularium satisfactione comminiscitur? meminit vique qua-
lia nostræ salutis reparator de infatuato sale sanxerit.*

TVR:

Serò admonuit Vindicianus hoc argumento veteres Eccle-
siæ proceres, qui tot Apologetica mira elegantia descripserūt,
cum potius ad Vindiciani mentem plus valeant Apologię ad
Bibliothecas exornandas quàm ad lectores mouendum. S;

ad

ad purganda obiecta crimina iniuste obrectatoribus sanctis-
simo Patres ad tuendam famam Apologias doctissimas fate etiam
resperfas, ubi opus erat attexuerunt, quid non responderent, si
particulares persone cum eorundem ordinibus denotati fuissent?
Vnus sit satis Augustinus pro tuenda religionum fama, que a
secularibus traducebatur, acerrimus defensor, & incautorum
laicorum obstruens ora loquentium aduersus religiones peruer-
sa, & iniqua. Nostra omnium vita dicebat Hil.
*maximeque eorum qui religioni student, qui aduersantium sunt
stinent bella, atque obrectationum venenata iacula suscipiunt,
fraudenta blandiloquentie veneno appetitur, & habet omnia
per homines, in quibus spirituales nequitie operantur, in-
sistunt. scriptum est enim excitauit Dominus Satan Salomoni
Ather Idumaeum, & aduersatus est non ut homo, sed ut Sa-
tanus Salomoni omnibus diebus vite eius &c.* sunt autem ij
praesertim (ex eodem) superbi parantes illis musculas &
scandala, qui ex eodem Hil. admisceri peccatoribus dedignantur.
Sed mox subdit Vindicianus.

Epip. 137

In ps. 139

3. Reg. c. 14

*Scandalizantur certe seculares, cum vident Regulares Praefectos
Monasteriorum, causas esse dissolutionum, non reprehendendo,
non abscindendo.* **VIN.**

Sed crede mihi Vindiciane, quod plus scandalizantur de
illorum Praelatorum crudelitate, de quibus scriptum est *qui
nimium emungit elicit sanguinem*, vino atque oleo opus est
regimini, vt nec nimis sit regimen remissum, nec plusquam
par est seuerum, ceteris paribus, ex Bernardo, vbera vino pu-
laet [exultabimus & letabimur memores vberum tuorum super vi-
num] mollior amor praevalet nimiam austeritati, dicam laxi-
tas Praelatorum minus est animabus, austeritate indiscretorum,
nam & si illa inducit ad mortem, induciae dantur reme-
dijs, haec inducit ad desperationem & laqueum, in illa patris
nomen non amittitur, hic penitus cum humanitate patris ti-
tulus obliteratur, & in Dominum despotice principatem, imo
Tyrannum immutatur. Hos potius conueniendus ex Ber-
nardo conueniebat cum Vindiciano eadem verba Cant. exponen-
te. *Audiant hoc Praelati, qui sibi commissis semper volunt
esse formidini* (Machiauellis praestringens anrequam nasce-
rentur, qui dicunt magis Praefectos timendos, quam amandos)
*utilitati rara. Erudimini qui indicatis terram, discite vos ma-
tres subditorum esse debere, non Dominos, hoc est paterno &
materno principatu subditos regere, non despotico, & Politi-
co, vel Monarchico, & quod peius est iuxta Taciti praepcepta,
& Machiaueli, non secundum simplicitatem Apostolicam,
sed secundum industrias filiorum huius seculi.* *Studete ma-*

TVR.

Ber. in Cant.
ser. 23.

Loc. cit.

gis amari quam timeri [non ut dixit Macchiauellus plus timeri quam amari] & si interdum seueritate opus est, paternalis sit, non tyrannica. matres fouendo, patres uos corripiendo exhibeatis, mansuescite, ponite feritatem: suspendite uerba, producite uerba, pectora lacte pinguescant, non typho turgeant. Quid inquam uestrum aggrauatis, quorum potius onera portato debetis? Cur morsus a serpente paruulus fugit conscientiam sacerdotis, ad quem eum magis oportuerat tamquam ad finem recurrere matris. unde ex nimia ut dicit S. Thom. Prælatorum seueritate, non dando licentiam alijs consistendi (uel uti uel e notitia sacramentali ad exterius regimen, complicitque notitiam, ut extra confessionem dicatur v. g. quod in confessione acceptum est ad eundem finem) grauissime peccant ait S. Doctor: multi. n. aiunt sūt adeo infirmi, q potius morerētur, quā tali sacerdoti confiterentur, unde illi qui sūt nimis solliciti, ut conscientias per confessionem subditorum sciani, multis damnationis laqueum iniiciunt, & per consequens sibi ipsi. Quibus inconuenientibus a Clemente VIII. iam prouisum satis est. Subdit S. Bernardus ad tales Dominos Prælatos Politicos, Monarchicos (si qui essent uel nascerentur) si spiritualis estis instruitis in spiritu lenitatis: considerans unusquisque se ipsum ne & ipse tentetur: alioquin illa in peccato suo morietur: sanguinem autem eius, ad, de manu tua requiram, sed hac alias. Hucusq; Bern. Horū duorū extremorū peius est, in peccato mori, quam esse sal infatuatum, ut conculcetur ab hominibus. & si salis mordacitate, dīcterijs scilicet uoluit perstringere religiosos, habendos, ut infatuatos quasi nihil saliant, & accepti saporis sensu amisso, corrupta corpora. uiuificare non possunt, & quasi abiecti de Ecclesie promptuarijs pedibus transeuntium proterantur, ipse tamen esse sic infatuatos ut ex humiliatione proculcati ad meliorem frugē deueniant, quam esse σαλαζωτες, salinos, arrogantes, ut salis in eis (de quo gloriantur) nullum restet vestigium, ut eisdem competat, illud Zenodoti.

Sal abijt illuc unde dimanauerat.

Alludens ad mercatorem illum, cuius nauis sale onusta, cum sale submersa, sal in aquam marinam ex qua sumptum, in eadem denuo liquefactum. Peius ergo scandalizabitur secularis de euanido, quam de infatuato sale. Magis hos, quam illos censurare debebas.

WIN.

Adhuc addis nihil innocentibus derogari ex fontium proclamatione, idque probat ex Petro Cluniac. lib. 2. cap. 6. Rhenensium canonicorum ambitionem, cupiditatem &c. reprehendendo, & nullus ait Vindicianus Philippicam uel Apologiam scripsit, in Cluniacenses Monachos, qui se purganda nocentiores credi

vi efficit. Item ex Seraphica S. Catharina sic sunt dialogi Cleri vitia & scandala infra narrante. ex Trithemio in opusculo de factis etibus; nullusque pro est pugnavit, nisi supra omnes Apologias etis moribus reformatio. Supra ceteros S. Brigitta in clericos, & religiosos effusior reprehendendi licentia, quam & Dominus consolatur est.

Non semel huic ratiocinationi responsum est, fallacem esse à parte ad totum ordinem, & ex unius loci vel temporis circumstantijs, uniuersum alicuius ordinis penitus statum corruptum (quæ est thesis Vindiciana) proclamare, quod non fecerunt Petrus, Catharina, &c. vnde Philippica, vel Apologia non sit elaborata pro multis illis de facto manifesto conuictis. At Apologijs opus erat hoc tempore grassantibus hæreticis in statum religiosum debaseantibus, ob particularium defectus deprehensos, & rigidis censoribus malis laicis religiosos carpentibus pro defensione innocentium. Crede Vindiciane quod qui nocentes sunt manifesti, non minus lædunt seculares, si innocentes se simulent, cum in oculis sponâ sint multo nocentiores, & ex signis tales quoque apud homines deprehendantur. Candor, & odor requiruntur in lilio, virtus & bona fama, ait Bernard. vnde si in conscientia nauis fuerit, nec quæ ex ea prodierit, carebit nauo. nam si radix in vitio & in ramis: ac per hoc *quicquid illud sit quod radice vitiosa, non absque radice vitij ex se producat v. g. sermo, actio, oratio, etiam si fama applaudere videatur, non est quod debeat dici liliam, quia & si odor committere videtur, sed non color, quo enim pacto illi cum impunitatis nauo, nec sane fama valebit vindicare virtuti quod esse vitium committeris conscientia. Erit quidem virtus cõlita candore conscientia, ubi sequi nõ poterit odor fama cetera odor fama nec exensare sufficit vitij conscientia decoloris. Nocetior res hi probantur deprehensi, vt sanctitatis impostores, fingentes quod non sunt (vt tu es & tui similes Hypocritæ) & supra peccata cautè occultata hypocrisis, quæque detegetur maiori scandalo, quàm qui ex fragilitate subito noscuntur peccatores, qui tamen candorem facilius recuperare possunt infirmitatem recognoscentes, cum publicano, quàm cum Pharisæo, hypocrisis merita iactante; imò lilia fieri possunt ait Bernardus, *Est enim anima candor indulgentia Dei, ipso dicte per Prophetam: si fuerint peccata vestra ut vellinum, quasi nix dealbabitur, & si fuerint ut vermiculus, velut lana alba erunt.* Non ergo insontes illi traducendi cū fontibus, & è fontibus potius feriendi, subdoli, quàm infirmi peccatores: aduersus quos etiam columba laudabiliter, seruat circumstantijs, scire debet, vt Grauius concedit, & in Bellarmino, quod tu*

TVR.

Serm. 71 in Cant.

11.1.

De bo. vidui.
cap. 22.

impudenter negas, in eiusmodi correctione, pietatem, amoris, zelum, agnovit, quem nec excelsus quisque in redarguendo, poruit obscurare. Tu vero Vindiciane, nec substantiam nec modum habes, qui etiam innocentibus, nec ad se defendendum, nec ut alios defendant Apologibus persuades, ut innocentia, indefensa remaneat. *Non audiendi ergo sunt*, ait August. *sive viri sancti, siue femine, quando reprehense in aliqua negligentia sua, per quam fit ut in malam veniant suspicionem, unde suam vitam longè abesse sciunt, dicunt sibi coram Deo sufficere conscientiam, acerrimamque hominum non imprudenter solum verum etiam crudeliter contemnerent, cum occidunt, animas aliorum, siue blasphemantium, viam Dei, quibus servandum suam suspicionem quasi turpis quæræsta est, vita sancta: siue etiã cum excusatione imitantium quod non vident, sed quod putant. Proinde, quisquis à criminibus flagitiorum atque facinorum vitam suam custodit sibi benefacit, quisquis autem etiam famam, et in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra, alijs fama nostra: et utique etiam quod alijs ministramus misericorditer, ad salutem, ad nostram quoque redundat utilitatem.*

VIN.

Amplius discrimen ais esse inter correctionem malorum et sacri Ordinis reprehensionem, quod qui ordinem inuadit, vota, regulam, et officia, et mores à Sede Apostolica approbatos regit et sanxis lacerat; quod sine grandi impudentia nemo audet, ne sancti Spiritus opera, et Ecclesie quæ columna est, et firmamentum, veritatis, institutionem vellicare videatur. Quo pacto Grauina rectè laudat S. Bonauenturam, S. Thomas etc. qui pro regularium ordinibus strenuè laborarunt. Qui vero peccata dumtaxat negligentium in ordine aliquo lingua, vel calamo obiurgat, communem solummodo hostem persequitur, cæterisque membris, et ipsi ordinis Praefectis ingenter suppettias offert, nam et Dominus monuit. *Qui non est aduersum vos, pro vobis est.*

TVR.

Epist. 137.

Discrimè hoc est mi Vindiciane inter reprehensionem Ordinis Monastici, et correctionem malorum, quod primum hæreticum est. Secundum si absque debita commensuratione fiat, detractorum est. Vnde de Donatistis dicebat Aug. quod plura contra Catholicos comminiscerantur falsissima, ut quia veritatem diuinæ scripturæ obscurare non possunt, homines per quos prædicatur, adducantur in odium ita in nostro proposito qui non audent statum vellicare homines saltem statum profitentes, in odium adducunt. Quidam detractores ordinum tempore Augustini ex quodâ scandalo exorto, bene sentientes de statu religionis, ex eo arguuntur

guuntur, quia cum aliquid se de aliquibus, qui sanctum nomen profitentur criminis, vel falsi sonuerit, vel veri patuerit, *instant, satagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc erudatur.* & licet hoc non intenderet Vindicianus, ex sui natura talis est ista malorum sic vniuersalis & absque delectu pronuntiata enunciatio, ut in iniuriam facile omnium redundare possit, ut cuiuscumque. Si hoc est suppetias ferre ordinibus, libenter naues conuictis onustas expectabimus, & cum ad portum incolumes applicabunt, vota assigentur.

Eadē ep. 137

Tandem, quod est vltimum tuæ potentiz, excusas Bellarminum, quod nihil contra homines, sed contra vitia militet, quod frequenter S. August. hortari solet. *Eiusque rei certissimum iudicem habemus, quod vitio sublato: ira & arma statim deponantur. Quorsum ergo Grauius machina & angeres Apologiarum? Non aduersum te hodie venio, sed contra aliam pugno domum, suspectum se Deo improborum societate facit; quicum lapsa temerè in pugnam contra sibi minime aduersariam descenderit. Vana autem futilisque prorsus præsentio ad infamiam ordinis fingitur, hac enim per corrigentis pietatem multo felicitas desinit, ut potè prius improborum scandalis inducta, & peruulgata.*

VIN.

2. Paral. 35.

Contra vitia inuehimur cum in abstracto & in genere vitia eadem reprehendimus, ut avaritiam, superbiam &c. contra homines inuehimur, cum in concreto dicimus, hos vel illos esse superbos vel auaros. bene verum est tunc obseruandum quod dicit Augustinus, correptionem fieri debere *cum dilectione hominum, & odio victorum.* Hucusque nihil aliud à te elaboratum est; nisi, religiosos ambitione, avaritiaque taxari in specie, & in indiuiduo: vnde quia hoc redundabat in ordinum infamiam (vt dictum est) sola vna Apologia concinna nata est ad defensionem sacrorum Ordinum.

TVR.

In Reg.

Sed quid sibi velint in illa verba Regis Egypti ad Iosiam à te allata: *quid mihi & tibi est Rex Iudæ? non aduersum te hodie venio sed contra aliam domum ad quam me Deus festinato ire præcepit. Desine aduersum Deum facere, qui mecum est, ne intesicias te,* non est difficile penetrare, si non aduersus Gratinam, et suam familiam, sed quamcūque aliam castra admo- uisti, ex charitate, & obsequio, quod omnibus Religiosis Turbari debet (indifferenter enim Sanctus P. Dominicus omnes religiones diligebat) pro omnibus adiuuandis pugnat, vnde non (vt vellicas temerè) de improborum societate est, aut quasi temerè vt Iosias ascendat aduersum minime sibi aduersantem, vnde alia ratio est Grauius, & Iosia, diuersa enim domus Iosia, & illius, quam Nechao Rex Egypti oppugnabat.

bat Charcamis iuxta Euphratē, non vnum efficiēbant corpus, at vnam domum efficiunt omnes religiosi, de quibus dicitur, *qui habitare facti vntas moris in domo*, vbi alia versio habet, *Monachos in domo*, si vt alludere videris, domus & domus distinguis in vnam impiorum, & alteram bonorum, curret illico Donatista ad accipiendam hanc distinctionem, pro Ecclesia bonorum, & Ecclesia malignantium roboranda, cum tamen vna sit Catholica continens bonos, & malos, vt & omnis Religiosorum cœtus, vt bellari non possit, in malos (nisi specificentur) quin rotus ordo infametur. Erubuisti dicere, quæ sequuntur post illa verba scripturæ: *contra aliam pugno domum*, videlicet *ad quam me Deus festinato ire præcepit*, & nam oportebat signo vel portento dicere te à Deo missum & prophetam Dei demonstrare. Quod si ex zelo & instinctu Dei, & pietate te motum esse suadere coneris, scias quoque reperiri dæmones zelotypos, qui sibi & multis qui se putant Deucaliones, & reparatores orbis suadent, id ex spiritu Dei proficisci, cum tamen interdum ex proprio spiritu, & ambitione nascatur. Torquebat quendam hominem diabolus, & suaserat patri q̄ Apolepticus erat: *Domine miserere filio meo quia lunaticus est*. quem locum exponens Chrysol. dicit: *Ut esse Luna crederent, quod erat diabolici criminis, & furoris, vt æcclesti influentia morbus, non à malitia proueniret. sic & similes detractores sunt, qui amici passio zeli murmurant de proximis, & ne id diabolicæ tentationi adscribatur, cœlesti & diuinæ attribuunt influentiæ charitatis. Certè quando similis correctio cum ordinis infamia procedit, non felicius inducitur, nec peruulgata scandala sedantur, sed veluti superposito oleo magis accenduntur.*

S. III. Discussio, an hæreticos in Regulares armatos à gemitu columbino, ex Turturia voce concludi possit.

VIN.

IMponitur Grauinæ quod inuictū fidei athleticam Cardialem despiciat sit, per correctionem regularium, vt ferocius in regulares debaccharentur, eisdem colluissse, vt proinde hac prima, & potissima ratio contra columbam scribendi impulerit.

TVR.

Verum hæc manifesta calumnia, aliud enim est ex intentione arma hostibus fidei ministrare, aliud quod iidem occasione accepta, quæ pro pietate elaborata sunt, arma bellica in ipsos conuertant: primum a cœcium, secundum passuum scandalum

Calum est. De primo Turtur nihil meminit, de secundo hæc protulit prima par. cap. 1. *Sed ne infirmi ex his verbis occasionem detrahendi sacris ordinibus sumant &c.* potissimum scribendi argumentum desumens.

Porrò vtrumque scandalum vitandum Apostolus docuit. *suo offensione estote in Iudæis, & Gentibus, & Ecclesia Dei* 1. Cor. 10. hoc est interpetre S. Ioann. Chryostomo. *Nullam cuique causam in scandalum præbeat, etenim scandalizabitur frater, & Iudæus (Hæreticus) maiori in odio prosequetur, & reprehendet &c. non solum autem fratres non sunt scandalizandi, sed quantum in nobis est, neque externitatem lux sumus, & fermentum, & luminaria, & Sol, illuminare itaque nō tenebras offendere oportet. constringere, non dissoluere, ad se allicere fideles non fugare. Quid igitur persequeris qui sunt alluciendi? etenim Gentiles perturbantur, cum nor discordes videant, animum enim ignorant.* Si in opinionum vel morum discordijs, quæ possunt esse cum charitate coniunctæ, perturbantur Ecclesiæ hostes, cum animum nostrum non deprehendant; quid si tenebræ offenderentur, vel tenebrarum opera quacumque pia intentione panderentur? hic erat Grauius Apostolicus, non effeminatus timor, nec equum suam, ut iocaris) *umbram timebat*, sed hostium armatos cuneos formidabat, rationabiliter verendo ne quod fabricaret Catholicus proferret Hæreticus, sed non Grauiam audias, at multo antiquiorem Doct.

Ludouicus Bloisus inquit. Spirituali in epist. ad Florentium, inter cætera eam assignat causam. cur hæretici hodie in errore permaneant, quia inquit *nullum in Ecclesia, Apostolicam* (quam ipsi Papisticam appellant) *iuste vivere credant: conspiciunt enim in area Dominica magnum palearum aceruum: unde & nulla grana inter paleas esse iudicant. Dicunt ergo. Hic ne erit Ecclesia Christi, ubi tanta est morum corruptio, ubi tot abusus inneniuntur, tot Episcopi, tot sacerdotes, tot Monachi, tot turba hominum perditæ viuunt? Paleas vident, grana nō, vel potius videre nolunt, nam & ibi grana sunt nitidissima, atque integerrima, quæ propter multitudinem palearum vix apparent &c.* Cum ergo sic male affecti sint hodierni Hæretici, nonne rationabiliter timuit Grauius ne imperfectiones Ecclesiasticorum, maximè & religiosorum oculis Hæreticorum obijcerentur?

Frustra postea nititur offendere irrationabilem timorem Grauium extitisse de opere Bellarminiano, religiosos cum excessu corrigente, nec quicquam ad Rhombum faciunt quatuor rationes quas Vindicianus assignat.

Primo

VIN.]

Primò, quia nullus, ait, *Hæreticorum conquestus est contra regulares propter Bellarmini adu luctum: imo ex lib. 6. vita Bellarmini cap. 3. Rex Angliæ studiosè hunc columbinum librum legit, ut cætera eius ascetica: neque (subdit idem) quicquã capsit, nisi historiolas, quas sãdã, quas fabulosè cõmentis accensuit. Basilicè si regularium mentionem in Grauinæ morem apprehendisset, enim vero Basilicè contra eos, & vniuersam Ecclesiam orthodoxam triumphasset. sed non triumphauit. placuit magis candor scriptoris etiam inter suos, quæ displicerent, corripiantis.*

TVR.]

Lepus dormiens Vindicianus, quod scit, nescire fingens. Nõ ne vnquam legit Andreæ Fornerij opus Catholicum attitulum *laquei Diabolici Hæreseos & Apostasia Iacobi Reingh* (qui à fide, & Societate non secus Iudas à Collegio Apostolico discesserat) editũ. Ingolstadij 1622. circa tempora editionis Bellarminianæ de gemitu columbæ? si vel saltem dedicatorem Andreæ inspicere voluisset, luce clarius deprehendisset, ad nihil aliud hæreticos inspicere, quam vt Orthodoxorum defectus in canticum, & ludibrium vertant: hanc enim quoque rationem idem Andreæ suæ scriptiõnis causam assignat, vna, ait, *laquei Pontificij nomine re Luthero Caluiniani pronuper euulgati, quos irato Deo misere illaqueatus (Iacobus Reingh) ordinis sui desertor, & nefarius Apostata nobis subdo lo exiuit, struxit, supplantauit, altera cõciones, versicali, rythmi, Satyra, eristicorum famosi libri, quorum iam antefestestre & quid ultra mille centuriæ, ac myriades penè prodierunt, indigna sanè eiusmodi scripta, quæ cõmunem Solis lucem intueantur, nedum legantur, nam Sanctissimo coram Deo, Sanctis Angelis, hominibusque iure iurando assenerare, ac protestari quõsum, in illis cartaceis, sthediasmatibus, velut euangelicis diplomatis longè latequè sparsis, & promulgatis pro agnato Centaurorum, Logodadalorum Euangelicorum furore, amarulenta conuicta & absurda absurdissima Pontifici, Cæsari, Principibus, Iesuitis, Monachis, Clero, & statibus catholicis vniuersis, paradoxa, quæ toto pectore fastidimus reiicimus, damnamus, anathematizamus, per calumniam, & turpissimum mendacium affingi.* Sed bene dixit Nicander *uentis mare, & ignis seruiunt, vt illud intumescat, hic vt ex leui scintilla violenta flamma assurgat, & de facto Satyris illis furentibus defectus religiosorum traducti obscundarunt; nam si nõ Basilicè scriptæ sunt à Rege Angliæ, Basilicè tamen inter mimos, & parasitos decantata Monathorum fabellæ. dum (Vindiciano fateate) Rex Angliæ in operibus Bellarminianis historiolas insperfas fabulosas cõmentis accèssit, multò magis*

In præfat.

mala

mala exempla viuentium religioforum exemplaffet, ni calamus regius dedignatus efferet eadem feplus vsque ad naufeam recentita repeterè, & fatiſ eſt quod vel exemplare potuiſſet.

Secunda ratio Vindicianica, quod eundem librum legerunt *miniſtri, & Proceres Brittanie, & cū Catholicorū admiratione aſſiduè tenetur, & nullus ſacris ordinibus ſit debacchatus.* VIN.

Quod in particulari de hac re occaſione accepta à lectione Bellarminiana adueſus ſacros ordines à miniſtris Brittanicis peculiare argumentum editum ſit, ego neſcio, & tu nõ doces: id potuerunt tot miniſtelli, cum in concionibus, in Academijs iactare conuicia, defectus Monachorum fingere, vel exaggerare, vel propalare paſſim ſuis auditoribus ſoleant. Adeo ne diligens Vindicianus fuit, vt omnibus, vt dicitur, veſtigijs ſemitas omnium hæreticorum Prouinciarum odoraret, & hucufq; ad hypocauſta, & triclinia ingrederetur, teſtis taciturnitatis, modeſtiæ, ſilentij Nouatorum erga Deo dicatas perſonas? Pretores, quando cum Vindiciano contenditur, opus eſt aduocare, & Vindicianam aduocandi formulam quã expreſſit antiquitas, litigantibus tradere opus eſt, vbi enim ex iure, vt dicebatur, *in manu conſertū vocatur* (ex Cicerone & Gellio) Vindicianus dextruit, indeque ipſe reuocat, hoc eſt negat, quæ alius affirmat litigioſè reſpondendo, & inuerſimilia affirmando; at parum prodeſt in hoc immorari, nam id quoque timebat Cicero Iureconſultum dicens. *metuo ne artiſcium tuum tibi parum proſiti, nam vt audio iſtinc non ex ire manu conſertam, ſed magè furorè repetunt, regnumque petunt, vadunt ſolita vi. cui violentiæ peruicacia Vindiciani in reſpondendo, & inuerſimilia meditando non abſimilis.* Cic. orat. lib. pro Murena lib. 7. noctiū Actuarum. 7. Epif. Trebian.

Tertia ratio Vindiciani: *quia poſt enulgatam columbam Caluinifæ Bohemiam, Vngariam, Sileſiam, Auſtriam, ac pluriſimos Germaniæ Ducatus, ac Ciuitates ſeductionibus incendunt, Ieſuitas latè proſcripſerunt, reliquos religioſos benignè aluerunt, tantum abeſt vt columba gemitus regulares inuiſos reddiderit.* VIN.

Inteſtina adolens, carnes deuorat, & dum ſacrificium fe præſtare putat Vindicianus defectus religioforum adolendo, carnes fratrum deuorat detractiõne horribili, nam dum perſecutionem paſſi ſoli Ieſuitæ recententur, cæteri vero religioſi retenti, ſimul & ſemel Ieſuitas, ſolum, hæreticorum perſecutores facit, cæteros religioſos eorundem Symmiſtas, nec enim pugna elementorum eſt niſi inter aſymbola. Beſtia beſtiam nouit, & vt dicit Eccleſiaſt. *omne animal diligit ſibi ſimile;* Si ſoli Ieſuitæ pulſi, cæteri benignè retenti, titulus proſcriptionis, vt & retentionis aſſignandus, ſi namque titulo fidei Ieſuitæ TVR. Eccleſia. 13.

proscripti, eadem causa, & ceteri religiosi reiecti essent, cum vnam & eadem fidem Romanæ Ecclesiæ profiteantur cum veteribus ordinibus; at cum aliqualis distinctio & discretio assignetur, titulus diligenter inspicendus est. *Deputet ergo* (vt in simili cum Augustino arguatur) *communem titulum in-stititæ talis persecutionis, quem si non assignet, non se idem iacet iustam habere causam, qua commendentur præ cæteris ij quos adulatoriè laudare vult. nuda proscriptio non sufficit Vindiciane, nam ex eodem August. ea pœna coerceri hæreses possunt, quâ hæretici mentiuntur iniustam; & tandem intelligatur, quod Christi martyram (vel confessorum) non facit pœna sed causa, quæ, si dato casu per impossibile, deprehenderetur esse Politica, nec in regnum cœlestè transmitteret, nisi pariter Numam, Platonem, celo cum Zuvinglio affigas.*

L. 3. c. Cref.
Gramat. c.
47.

VIN.

At iam discretio assignatur à Vindiciano dicente, nescire Grauinam hæreticorum ingenia, subdicens, *non illi mordent lapidem, qui eos non ferit, originem suam agnoscunt, eique cognatam sobolem odisse nequeunt.*

TVR.

Quid est hoc Vindiciane, nisi dicere in bona Grammatica, prauos religiosos de hæretico germine descendere, hoc est ex illis, qui duplici Apostasiæ titulo, fidei, & religionis de area Dominica auolarunt? Non mea me fallit opinio, nam alij fidei Anonymi Vindiciani Symmistæ, vbi restitutionem Monasteriorum non vetustis possessoribus, sed Collegijs, & Societati fieri debere, ad dissensionem excitandas inter Societatem, & veteres ordines, contenderent, in libello attitulato: iudicium duorum Theol. super translatione Monast. restituendorum in Imperio ad P.P. Societatis, eam assignant rationem, quia in vniuersa ferè Germania ordines illi sub initium sæculi precedentis, in eam corruptelam peruenerunt, vt ex ijs minima occasione oblata cateruatim pestilentis hæresarchæ prodierint, qui totam ferè secum Europã in hæresim, ac schismã protaxerint. Hæc ferè isti Anonymi, qui ab ironica colloquutione Bellarmi ni in tract. de Monachis id mutuati sūt deprauatores, verba Cardinalis sunt. *Quid eis Monachi nocuerunt (nempe hæreticis) quid rapuerunt? quid illis debent? Nonne, si saperent, ingentes gratias potius regno Monachorum (vt ipsi vocant) agere deberent, ex quo nimirum Apostolus ille Germanicus, tertius Elias, atque alij illustres prophete & Euangelistæ tamquam ex equo Troiano prodierunt? Unde enim habent Lutherum Pomarani, Buccerum, Pellicanum, Mequium, Musculum, Miconium, Oecolampadium, Martyrem, Ochinum? nonne ex Monasterijs? Quamquam (subdit Bellarmius ad censuram cauendam, & inopiam deludendam) si verum faterè volumus,*

Tom. 2. com.
2. li. de mon.
in præf.

non Monasteria tot nobis libertates pepererant, sed ipsa potius hæresis Monasteriorum desertores fecit. Quid Vindicianus ex ironica locutione Bellarminiana, & seria Symmistarum hæreticorum scetum regularium ad Hæresiarchas istos desertores revocandum, ut propterea inuisos regulares non habeant hæretici, quia ex dissolutis Monasterijs geniti, unde subdit.

Quod sibi similitum multitudine, hoc est laxorum, & exilium regularium impensè gaudent, indulgentiores ordinum Praesules laudibus supra sidera extollunt, &c. blandiuntur, ut incorrigibiles fiant, virtusque illorum usque infirmetur, ut à veterano resurgere non valeant, & de his dicatur impleri. Tu cōfregisti capita draconum in aquis, dedisti enim escam populo Aethiopum. ad quod probandum affert Vindicianus locum S. Hieronymi super Abatib. cap. 3. quod si sunt tabernaculum Aethiopum, id est Demorum, & quid mirum subdit Vindicianus, si ijdem ab hæreticis quoque demum deuorentur, quam calamitatem, ait, columba gemitas non peperit, sed manifesta deploratorum pernicacia.

Hæc ergo causa Vindicianica, cur hæretici odio non habeant regulares veteres, quia hæresis à regularibus dissolutis orta, & dissoluti Religiosi suis parentibus in moribus, te iudice, imo impostore assimilés. Ad hæc. Posteriori nota religio-
sos minus, ut canes ad latrare, hæretici poterunt, sed absque omni damno, quia iam lolium in tritici naturam transit, & colonorum vigilantia præcitate custoditur. Neque ignominiosum probè expurgato agro, est, aliquando spiritus, & virtutis obductum fuisse, quin irito S. Hieronym. etto: non quatantur in christia his initia, sed spiritus: noli fidem pensare temporibus, nec me idcirco meliorem putes, quod prior in Christi exercitia ceperim militate. Paulus Apostolus & vus electiois de persecutore mutatus honestissimus in ordine, primus in meritis est, quia extremus licet, plus omnibus laboravit. Subitus calor longum vincio sepeorem. Nimitum Gramina pudibunda, aut anxius foret, si hæreticorum in eos, qui ad meliorem frugem convertuntur, cõ- uilia sustinere nequeat, potest ne Aethiops laurare candorem, quod depravat a libertatis mancipia oderint, laus est Ecclesia, & gloria Christi apud Christianos, & quanto magis apud religiosos, non qui patitur, sed qui facit contumeliam miser est.
 Hæc Vindicianus.

Totus hic Vindiciani discussus feruor sanctissimæ Inquisitionis esset ferendus, magis quam arguendus, qui tam irreuerenter de sanctis ordinibus loquitur, sed permittamus ille sit susceptus, & Narcissus adens amore sui, vel sit Trasy

VIN.

TVR.

Epist. ad Fir-
 riam.
 VIN.

Ep. ad Paul.

TVR.

facus ille, qui quotquot naues in portum appellebant, suas esse credebant. Defendat si potest in suis clientulis, quos subdole defendendos suscepit Apathiam Stoicam. An propterea alij ordines sacri denigrandi etiam, si ex eis hæresarchæ egressi, & cum hæreticis in moribus aliquando consimiles fuerint? verè inflatis buccis spumantia verba

Turinas, & vnam sepidi despumas abeni.

Ergo ne tam fortis fuit generatio prauæ istius sobolis Vindiciæ, vt parentes etiam accidentia Monachalia illi impresserint? Quæso te, an illos hæretici genuerunt, vt Monachi, an vt homines? si primum, cum omne agens simile sibi producat per formam, forma Monachus egit, forma ergo hæretica, cū soboles hæretica sit. Si secundum: non est peccatum, quod facit homo, quod non faceret alter homo, nisi præstaret Deus ne faceret homo, dicebat Augustinus, qui ergo tunc orti non erant, non posuunt se iactare, quod potuerint transgredi, nes sint transgressi, & pro futuris nascituris nullum pactum de præseruatione intercessit, Lutherica flamma Orbem peruadente. Alienæ ergo insultare miserix cum elatione sui, vel aliorum, arrogantix crimen est, cum suæ conscius vnusquisque debeat esse naturæ. Mirum nè vt probatur aliquis postea excidat? Saul bonus præ cæteris, liuore postea eueritur: David vir bonus secundum cor Domini, postea cædis, & stupri reus est, Salomon omni gratia, & sapiens a dotatus à Domino, ad Idololatriam à mulieribus inducitur, & vt explicemus in nouo testamento. Petrus Apostolorum Princeps seruens primo, post Christum abnegauit: Apostoli addiçissimi Christo

Tertull. de
Præf. c. 2.

Ex eod. Ter.

Domino, in apprehensione postea eo derelicto aufugerunt. Nicolaus Diaconus in mulierum viduarumque ministerio castitatis cultor, deinde impudicitix seductor, & magister. Multi Episcopi, & proceres Ecclesiæ primo debellatores Hæresum, postea earundem propugnatores. Soli enim Filio dicebat idem Tertull. *Seruabatur sine delicto permanere. Quid ergo si Episcopus, si Diaconus, si vidua, si virgo, si Doctor, si etiam martyr lapsus à regula fidei fuerit &c?* Dicat nobis iste Anonymorum antesignanus cum subsequenti Anonymorum turba. Omnes ne & soli Monachi hæreticæ totius sobolis parentes fuerint? Promerentibus hominum peccatis, & iusta Dei permissione, Lutherus ex ordine S. Augustini transfuga Germaniam dementare cepit, an omnes oibis Prouincias fermentauit? magnam partem infecit Zuuingius Lutheri syneros, magnam Calvinus nunc tenet partem, & Monachi non fuerunt, quomodo Anonymi ausi dicere cæteruatim è Monachis hæresarchas prodijisse? forte illorum Theologia est, omnes

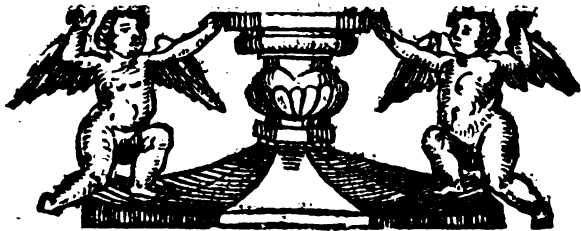
nes

nes hæreticos hæresiarchas esse, omnesque simplices à religio-
 ne excucullatos apostatas, hæresiarchas esse. si Bucerum ordi-
 nis S. Dominici, Pellicanum, Ochinum, S. Francisci, Oecolam-
 padium S. Brigittæ defectores dices, ramusculi sunt, non hære-
 sum plantæ, & nullus ordo à Vindiciano, & Anonymorum
 censu liberabitur, quia hæresiarchas produxerit. Hæresi-
 archa erit ergo Otho Brunsfeldius à Carthusia Apostata, Chri-
 stianus Franké, & Iacob Reingh à fide, & Societate Iesu extor-
 res, vt & Nicolaizantes Mena, & Azeuedo, &c. hæresiarchæ di-
 gendi erunt, cum simplices hæretici extiterint. Vnus nostro
 sum temporū è toto Monachismo Hæresiarcha fuit, & sc̄un-
 dam genituram hæresiarcharum ex ordinibus prodixisse cō-
 clamatum est. Talis fuit Luther Monachus anno 1516. cui
 euoluto sæculo (quod Vindiciano obrucit) hæresiarcha alter
 correspondit Marcus Antonius de Dominis, Exieuita, Ar-
 chiapostata Spalatensis, vt in pari causa clientum Vindiciani,
 & veterum ordinum religiosorum elationis præcidatur occa-
 sio, vt vnusquisque humilietur, & super alium non inflatur, et
 nullum Ordinum ex horum defensione fuisse denigratum,
 ex prædictorum lapsu appareat manifestè. Detur libenter de
 nigratoribus Ordinum, omnes enumeratos, nè dum simplices
 heretici, sed hæresiarchas extitisse, id in gloriam ordinum ce-
 dit à quibus discesserunt. *Auolent dicebat Cypr. palea leuiter
 fidei quocumque afflatu tentationum, eo parior massa frumenti
 in horrea Dominica reponetur.* Malè ergo opprobria expo-
 brantium super religiosos veteres tantum cadere debebant,
 quod hæreticorum sint origo, velequus Troianus cateruas
 hæreticorum continens, & huiusmodi. Peius insultatur
 areæ Domini, quod, remanente tritico, palea auolarint.
 Pessimè conclamatum, superstites ordines veteres dispergen-
 dos, quia ex illis hæretici (quasi ipsi eorum in causa) pro-
 cesserint. Destruendum erat Apostolorum Collegium ob
 Iudæ Apostasiam, Leuitarum ordo pessundari propter v-
 num Nicolaum Diaconum, Episcoporum præfecturæ eli-
 minandæ, quando etiam ex illo sacro principatu, hæresi-
 archas prodixisse legimus. Omnium denique Cathedralium
 Sedium Clerici exterminandi, quia multi eorum ad ca-
 stra rebellium euolarunt. & omnium horum Clericorum,
 Episcoporum beneficia, Cathedræ, redditus omnes cum
 omnibus alijs Monasterijs, eorumque bonis, vt præten-
 debant Anonymi, illi ordini dentur, quem nullum habere
 putabant hæreticum, nec hæresiarcham, qui hæreticis so-
 lus inuisus adulatoriè, & callidè ad inuidiam eidem con-
 flauit.

Lib. de unit.
Eccles.

stendam iacebatur, ubi omnes alios religiosos benignè ali, nō
 - eum qui supra sydera extolli fingebatur. Admissa verò illa
 distinctione, Vindiciane, quod hæretici laxos regulares
 diligant, stricioris vitæ viros detestentur, illis applau-
 dant, ipsos vt canes oblatrantes timeant; Petitur à Nar-
 cisso sui placiti amante, si vnusquisque ordo habeat laxos
 eius obferuantes, an non. Si vnusquisque habet,
 iam Vindicianus argumentum fruit, vt suos clientes in sua
 categoria ituboluat. Si non habet, iam relinquamus Nar-
 cissum se in suo limpido fonte cernentem. Alij tamquam
 Dracones in aquis, vt ludit, demergantur, & si non est
 ignominiosam expurgato agro spinis & vitiis oppleti;
 nullum probrum est in purgatissima religione, vt solium
 & auenz steriles in purgatissimo tritico misceantur. Sint
 nouissimi in ordine, ipsi primi in meritis, plus cæteris
 laborarint, subito calore accensi longam veterum vicerint
 seporem, posunt precedente tempore, alijs superuenien-
 tibus constitutionibus & ipsi primos respectiue in ordi-
 ne præcedere, præcedi verò ab illis in merito & seruore,
 si tepecerent.

Sed si solum hæretici libertatis, & carnis manci-
 pia ordines detestarentur, non tales Grauiam expro-
 bratores extimulisset; nunc verò cum malorum occasione;
 bonos quoque fugissent, & ad statum transeant ex per-
 sonis, perperam de nimia timiditate Grauiam incusatur
 à Vindiciano, cum ex personis fidem, & religionem ve-
 lint metiri. Quare ex eorum ore auferenda præda est, & mo-
 la eorum confringendæ, quod & Grauiam quantum potuit
 præstitit.

CAPITULI XII.

Examen, ubi Vindicianus Parerga instituit de secularium in ordines receptione.

Lynces à natura id instum habent ex Hieronymo, quod dum sub frondente arboris ramo fugaces capreas vel timidos ceruos comprehendunt, praedam secum trahunt, rabido simuloze dilantant, tandiu meminere praedandi, quamdiu venter vacuus suum fame guttur exasperat. Ubi vero sanguine pasta feritas viscera distenta compleuerit, cum saturitate succedit obliuio: tandiu nescitura quid capiat, donec memoriam reuocauerit.

TVR.

Ep. ad Chrylog. Monac.

esuries. Solus Vindicianus oculos Lynceos habens, nondum regularium carnibus exaturatus, finem iungit exordio, noua fame extimulatus, eorum quae dixit numquam oblitus, iterum rem exorditur à principio, nempe disserendo de fontibus, & origine scandalorum, ut iterum morsus figat. Ait ergo. Inter cetera incammota, quibus secularium ordines laborant (quod eos deplorauit Bellarm. l. 2. cap. 6.) est multitudinis turquus, qui non diuina uocatione, sed carnali sensu, ad commodiorem, uitam transgrediam, uel honores, ad religionem aduoluntur. Praeinde Cardines permouerunt, ut Praetatis consulerent, ut uocationis signa diligenter exquirerent, nec motum auerent numerum, quia, ex redditibus, uel annuis elemosinis ali passunt colliguntur.

VIN.

Hoc (subdit Vindicianus) partim suo calculo approbat, partim improbat Grauius. probat ex prima parte Turturis c. 7. ubi enim inconstantes tenere etatis & cetera admittuntur sub specia discretionis, ordinis rigorem laxant. Quod ego (subdit) Grauius testimanium pro oraculo accipio. Et S. Gregorij autho:

Ep. 48. regil.

authoritate corroborat inhibentis, ne ante decimum octauum annum pueri in religionem admittantur, quia (subdit Vindicianus) tentationes carnis validiores sunt, & angentur ex frequentia aspectus cum quibus conuersandum est, vel quibus in obsequium utendum est, inde horrenda referuntur ex Petro, Celsi maco, & Cath. Senensi, & alia, mitiora tamen succedere possent ex Greg. & licet nullum ex hac etate incōtinētia periculum aggeneretur, etatis imbecillitas, iudicij exilitas, passionū astus, indoles variabilis, &c. parum solidum in virtute & spiritu religioso profectum expectandum esse palam testificantur. Primogenitus Gedeonis aduersus homicidas agnatos exerere gladium extimuit, unde ipse expostulatus. Tu surge & irruē in nos, quia iuxta etatem robur est hominis. Quod autem corporis teneritudo patitur, animus in immatura indole grauius sentit, nisi excellenti quodam vocationis dono præcellat, quod tamen rarò contingit. Hæc ille.

IVR.

Non teneram ætatem illam Grauiua vocauit Vindiciane, quando quis ad Nouitium admittitur, vt possit experiri austeritates ordinis, quibus datur annus probationis, vt eo absoluto profiteatur, nempe de iure antiquo anno 14. de iure nouo anno 16. tenera enim dici nequit, quæ vel propè pubertatem est, vel in pubertate est. Sed illa, quæ ante istam est, tenera est. nec de hac absolutè vmquam locutus est, quasi inhaibilem ad ingressum, vel ad educationem taxans, cum iam pridem S. Thomas, ex traditione Apostolorum, Patribus, euidētissimis rationibus luculentissime probarit, in pueritia admitti posse pueros ad religionem. Sed locutus in casu reddendo rationem dissolutionis aliquorum conuentuum tempore pektis anni 1318. ex receptione delicatiorum puerulorū, p mortē sublati veteribus, quos delicatula ætas illa imitari nō poterat. Quare sapientissimè S. Thom. hanc quæ modo inter te, & Turturē versatur quæstio, dissoluere incipiens ait sapientissimè, quod humani actus propter diuersos casus vniforme iudicium habere non possunt: nec tamen si contingat aliquid in aliquo casu esse malum, propter hoc indicandum est esse simpliciter illicitum. posset ergo contingere aliquis casus in quo aliquem adolescentem ad religionem obligare vel etiam recipere illicitum esset: puta si constaret vel probabiliter crederetur de eius inconstātia: vel si quid aliud esset huiusmodi, quæ diligenter considerantur in religionibus bene institutis. Dicitur autem quod malum est recipere adolescentes ad religionē diabolicam est. Quod si Gregor. inhibuit ne pueri ingrederentur religionem ante 18. annum ad causam vel circumstantias temporum respexit. Aliter tamen postea statutum est, nam

Opul. 17. c.
9. quodlib. 3. 2.
11. & 4. 2. 5.

Quodlib. 3.

nam Tridentinum dum annum 16. præfixit profitentibus, licitum ante hoc tempus religionis ingressum consequenter statuit. etiam ante Trident. annus pubertatis sufficiebat ad profectendum d. 25. cap. frequens. cap. si seruus. Item S. Greg. in vita S. Benedicti in dialogis refert paruulos traditos à parentibus sub Benedicti disciplina, tales fuerunt Maurus, Placidus & alij innumeri, quæ consuetudo ad tempora Damiani protrahita describitur, ipsomet teste opus. 36. cap. 16. vt merito cæli seminarium mons ille dici meruerit & vt dicit Damianus cæli scala, *Pia enim, inquit, fide credendum est quod scala illa quæ de Casino Monte olim in cælum videbatur erecta, adhuc palijis strata, sâpadibusque coruscet, sicut tunc exceperit Ducem, ita nunc exercitum transmittit ad cælestia subsquentem; nec ab eius glorioso tramite exorbitant, declinantes iam defuncti, cuius dum in hoc exilio viuerent, vestigia sunt secuti.* Huic quoque Cœnobio S. Thomas Aquinas quinquennis, Landulpho suo patruo, Abbati, secundo suæ administrationis anno, religioſa disciplina imbuendus traditus, ibi doctrinæ, & Sanctitatis optima elemēta suscepit, ex diuturna Monachorū sancta conuersatione & eruditione, vt maxima inquit sit Benedictinorum gloria (ait M. Anton. Scipio Placentinus in elogijs pag. 117.) *diuinum hunc Solem qui latissimè patentes campos Prædicatorum familie (vbi prouectior est factus) immenso lumine compleuit, sui exortus radijs Casinensem Montem illustrasse.* Nec solum Cassini, sed in alijs eiusdem instituti Cœnobijs, Dynastarum, & Principum filij erudiendi tradi soliti, vnde Trithemius ob talem educationem dicebat Gymnasia Monasteria, & Monasteria Gymnasia existisse; è quibus innumeri Heroes etiam Summi Pontifices nutriti in schola optima, & educati prodierunt. Ab his Doctores & magistri Vniuersitatum à Regibus & principibus assumpti. In ipsa principe Orbis Roma Gymnasia à Benedictinis moderatoribus regerantur, quæ scholæ cantorū dicebantur, vbi sacri Rythmi, decantabantur & sacra mysteria dilucidabantur, ab ipso S. Benedicto instituta, cuius suafu Hormisdas, introductis Monachis ex Anastas. B. bliotech. in Romanas Basilicas Clerum cōposuit, duasque instituit scholas, vnā propè S. Petrum, propè Lateranum alteram, ad quod alludens Pontanus cecinit in Hymno de S. Benedicto.

Primus è hic Itale posuit sacraria genti,

Et clausit sacros mania in vna choros.

Præter autem Hymnorum cantum, Theologiæ arcana in iisdē scholis, edoceri solita, colligitur ex Cassiodoro, Beda, Anastasio, & luculēter R. D. Abbas Constantinus Caietanus proprio de hac re opusculo ostendit.

K k de

Lib 7. de
gub. Dei.

Huius puerorum educationis, & institutionis motiuum, præcipuum extitit quod cum (vt colligitur ex Saluiano) reliquæ Ethnicisai relictæ in Vrbe in tãtam obscenitatem prorumperent, vt viri, adolefcetes calamistratos sibi desponarēt, S. Benedictus opponere voluit Ephebia diaboli, sacraria castitatis, vbi educati pueruli ab omni impudicitia præseruarentur. Propterea S. Thomas, reijciete Gulielmo de S. Amore, hunc laudabilem morem recipiendi pueros in religione, videns castra castitatis tuendæ oppugnari, indignabundus allegans pium institutum S. Benedicti, velut diabolicam reijcit sententiam dicentium, pueros non esse recipiendos in religione, quam nunc Vindicianus propugnat. Nonne propugnat, dum argumentum Gulielmi instaurat. dicit enim Vindicianus [ex huiusmodi puerorum receptione oriuntur grauiores tentationes, & peccata quæ horrent aures audire.] Quid Gulielmus & eius sectatores arguebant apud S. Tho?

Quodl. 3. c.
11.

Non sunt faciendâ bona vt eueniant mala. Sed ex isto bono quod iuuenes inducuntur ad religionem, sequuntur multa mala, quia apostatant, & illegitimas nuptias contrahunt, & multa alia illicita committunt (vide modestiam S. Doct.) ergo non sunt ad religionem aduocandi. cui argumento, in quo fundatur Vindicianus, sic respondet. *Ad V. dicendum: quod cum dicitur: nō sunt faciendâ bona vt veniant mala, scilicet vt, teneatur causaliter est omnino verum: peccaret enim si quis ea intentione aliquem ad intrandum religionem induceret, vt postmodum apostataret. Si vero scilicet vt, teneatur consecutiuè, sic ab omnibus bonis esset abstinendum, quia vix sunt aliqua humana bona, ex quibus occasionaliter non possunt sequi mala: vnde dicitur: qui obseruat nubes numquam metet. tunc autem solum aliquod bonum esset prætermittendum propter consequens malum, quando malum consequens esset multo maius, quam bonum, & vt frequentius accideret. Dominus autem non prætermisit eligere 12. discipulos, ex quibus vnus futurus erat diabolus vt dicitur Ioa. 6. Nec Apostoli prætermiserunt eligere septem diaconos, propter vnum Nicolaum qui ex eis perijt. multo ergo minus religioſi debent prætermittere multorum salutem, propter paucos, qui apostatate inueniuntur, & propter alia illicita commemorata in argumento, à Vindiciano inculcata, magni pendenda non sunt, cum è vena Impugnantium Religiones originem ducant hi riuli.*

Eccles. 11.

Quod præter pericula, exilitas iudicij puerilis, passionum æstus, indoles variabilis, & c. religiosum profectum parum solidum in virtute (ais) repromittere, & in bello fortes assumi, quia iuxta ætatem est hominis robur, ex Iud. ca. 8. de eadem farina

farina & fermento descendit. Nam hæc omnia in seculo & cum maioribus, occasionebus minorem fructum certè reprimunt, quia ait S. Thom. *imminent multa pericula quibus exercitium virtutis impeditur, unde tutius est, quod à principio impedimentum disumpat per obseruantiam consiliorum.* inepta autem est hæc analogia, quod sicut in bello fortes, & robusti eligendi secundum carnè, ita in militia spirituali fortes secundum spiritum, quod probas ex dicto Zeebe & Salmana Iud. 8. *tu surges* &c. simile iam argumentum proposuerunt religionis hostes apud S. Thom. dicentes: *nullus qui est exercitatur in armis secundum leges est admittendus ad militiam corporalem,* (addit Vindicianus) *& qui non est robustus corpore.* Sed religio est status militiz spiritualis, ergo &c. respondet S. Thom. *Ad 18. dicendum, quod, quantum ad eos qui in eo profecerunt est spi. itualis militia, quantum ad eos qui de nouo intrant, est quasi cuiusdam tyrocini exercitium: & oportet ad maiorem profectum, quod à principio, aliquis huiusmodi exercitium subeat, sicut & de exercitio militia temporalis Vegetius docet in lib. de re militari.* Non ergo quicquam facit Vindiciani ratio, nam alia fortitudo est militis veterani, alia tyronis, vnde in tyrocinio in immatura indole valdè confert quod in militia spirituali exerceri incipiant. vnde idem S. Thomas exemplificat in corpore: *quod illi qui volunt fieri milites à pueritia exercentur in militia.* Quare ait idem *sicut milites à rudimentis militia, & clerici à rudimentis clericatura, ita etiam religiosi incipiunt à rudimentis religionis, ut proficiant vsque ad summum: unde dicitur Thren. 3. bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua: Porro differentia est inter robur corporale, & spirituale, corporale dependet à consistentia membrorum, quæ non fit nisi ætate procedente, robur spirituale nulla ætate mensuratur, sed à Deo expectatur, quod non raro, vt parcus est Vindicianus, pueris & puellis cœlitus ministratur. vnde Hieronym. *religio nostra non athletam, non nauas, nõ milites, sed sapietia erudit se & atorem.* Deinde illa verba Zeb & Salmana ex communi & celebri apud bellicosos viros sententia petitum est, quibus ignominiosum est forti viro, à puero prostreri, vnde Abimelech à suo armigero cõfodi maluit, quam à femina in interfectum pronunciari. & hoc ipsum cedit in Dei gloriam, cum diabolus, & angelz eius per istos paruulos prosternantur, vt scriptum est *sagitta paruulorum facta sunt plaga eorum.* Vtinam qui absoluit paruulos ante 18. annum non esse recipiendos in religione dogmatizant, hanc doctrinam accipient, & infirmantur. *contra eos lingua eorum talem mouentis questionem, qui**

Quodl. 3. ar. 23. ad. 21.

Quod. 4. 2. 22

Veget. de re mil.

De Reg. Mo nac.

Psal. 36.

3. de ciuit.
Dei cap. 1.

ex eodem S. Thoma loc.cit.in corpore, non sunt alij, nisi quidam contentioni studentes, & veritatem obnubilare conantes. Vnde subdit. hic locum habent verba S. Augusti. (nimirum.) quod ille est maior & deterior insipientium morbus animarum, quo instabiles etiam post rationem redditam, siue pernicia cœcitate, qua nec aperta cernuntur siue obstinatissima peruicacia, qua & ea quæ cernuntur non ferunt, tamquam ipsam rationem veritatemque defendunt, sit necessitas copiosius dicendi plerumque res claras, velut eas non solum spectantibus intueudas, sed quodammodo tangendo palpantibus offeramus. & tamen quis disceptandi finis erit, si respondendum esse ipsi respondentibus nos existimamus? Nam qui vel non possunt intelligere quod vel tam duri sunt aduersitate mentis, ut et si intellexerunt non obediant, respōdent, & loquuntur iniquitatem, atque infatigabiliter vani sunt, quorum dicta contraria si quoties velimus refellere, quoties obnixa fronte statuerint non cogitare quid dicant, dū quocūque modo nostris disputationibus cōtradictat, quā sit infinitū & ærumnosū, & infructuosū vides. Erit hic modus seruandus, ut veritas manifestetur, & quasi palpabiliter ostendatur & si qua in contrarium dicta fuerint, quæ aliud pondus non habeant, contemnantur, ne semper oporteat inutiliter eadem replicare. Sed si quis contrarium dicere voluerit scribat quod dicit, ut alij intelligentes diiudicare possint, an doceat veritatem. quæ verba ut meritò adducta à S. Doctore contra defendentes non esse admittendos pueros ad religionē dicta inconuenientia adducendo, ita aduersus Vindicianum effunduntur, iisdem vestigijs eorundem inhærentem, & rationabiliter inculcanda.

VIN.

Haec tunc (subdit Vindicianus) postea Grauina Cardinali assensus est, sequitur (ait) dissensionis occasio, quod ait p. 1. cap. 15. scandalorum seges orta est propter eos, qui non à Deo vocati in religionem admittuntur, transeat: sed quæ culpa Praepositorum, inquit, si non semper fictos animos discernere possunt, qui licet nihil se fingere dicant, adhuc tamen cordis latebras penetrare non possunt, ut idoneos ab ineptis separent. Male se haberet religio, si eo foret deueniendum, ut ex cognitione intentionis hic esset acceptandus, ille respiciendus, & postea subdit, max velut desperatione victus Grauina ex S. Gregorio necessitatem infert, ut boni malis permixti viuant in hoc seculo. & postea. Queramus ergo & huic modo suum cuneum, & triptici difficultati, quam Grauina ingerit, medicinam.

Primo ex eo prouenit, quod ordinum Prælati ficta candidatorum verba & promissa à synceris dignoscere nequeant.

Secundo, quod recipiendi semetipsos male cognoscant, pollicē-

tur

ur que non implent, ſa. & Prælatos ludificantes.

*Tertio quod interior diſpoſitio recipiendorū eiſmodi cādida-
torum grauat Prælatos, propter ſcrupulos, iudiciorum differē-
tias, inæqualem in tali negotio praxim, atque peritiam.*

Vellicare vult Turturis reſponſionem, cur interdum non apti recipiantur in Ordine, quia multi ficti accedunt, vt Præpoſiti non ſint in culpa ſi decipiantur, cum non ſemper fictos animos diſcernere poſſint. Sed non eum vellicat, ſed Sanctum Auguſt. qui iā pridē dixit, *poſſe homines fictos accedere ad religionem Catholicam ſuſcipiendam: & quia nihil ſe fingere dicunt non imprudenter illis credi, etiam ſi ficti accedant. Quare nunc fac putas eum adēſſe, qui tibi religionem ſi traditurus: quo nam modo illi fidē facturus es, vero animo te accedere, neque quicquam in te quod ad hanc rem attinet doli atque ſimulationis eſſe? Dices, bona tua conſcientia nihil te fingere, quā-
tis poteris idipſum aſſerens verbis, ſed tamen verbis, nihilomi-
minus dicit Auguſt. nullum aliud ſuperēſſe remedium, niſi credere verbis ſuſcipientis religionem, qui ſi fingeret inculpabiliter, Præpoſitum Eccleſiæ deciperet. Sic & in caſu noſtro (ex Auguſtino & verbis Auguſtini diſcurrit Turtur loc. à te citato) mirum proſecto eſt Vindiciane quod tuum oculū in ſolam paleam fictorum noſtræ ſegetis ducas, & triticum videre recuſes. Quid ſi aliō oculos diuerteres ad eos conſiderandum, qui & cum ficti ſunt, mali ſunt, & qui ficti non ſunt, vani ſunt? Propterea dixit Turtur, quod malè ſe haberet religio, ſi deberemus eſſe certi de intētionē recipiendorum, cū ficti ſynceris, & boni malis miſceantur, quam doctrinam non deſperatione victus, vt mentiris, induxit, ſed edoctus à Greg. et Patribus optime deduxit, vnde de deſperatione eum inſimulans, funè & laqueū nō tam ei, quā Eccleſiæ proceribus parat. & ſi de hac mixtionē parum rectè ſentiens, eadem ſæpè vana repetere non puduit, eadem ſæpè quamuis vera inculcantiem te audire nō tædeat.*

TVR.

Lib. de vilit.
credēdi c. 10.

Primæ difficultati occurrendum putat, Vindicianus docēdo & præmittendo, *Prælatos dum tyrones in religionem admittunt, conſiderare debere eorum defectus, ſi ſui Monasterij diſcipline aduerſentur, nam moribus diſſimiles tali diſciplinæ, ad iugum religionis inepti. & ſi initio fernere uideantur ex nouitate vitæ & ardore deſiderij velut ebrii, tamen uſu lōgiori, ubi muſtum ſpecialis ſeruoris digeſſerint, & ſpiracula liberiora inuenerint, in priſtinam conuerſationem relabuntur. vnde & poterunt eorum ſupinam negligentiam Prælati explorare, & deprehenſos plectere & caſtigare. Exemplum de quodam conuerſo, qui prouidus ad exteriora, negligens ad diuina, qui nec ver-*

VIN.

bis

Lib. a. c. 24.

bis, nec carcere emendari potuit, qui tandem odio vel vindicta Monasterij horreum incendens, subita morte punitus est. Ex Clunias. Alter, ex Dorotheo furto assuetus erat, ut se abstinere non posset & si infelix ex prava consuetudine lugeret & tristaretur; spes futurorum annorum vel peritiam exterioris Oeconomiam, vel quid simile fascinabat oculos ne dimitteretur. deprehensus in Tyrocinio nonne poterat corrigi? quod si post professionem ea delicta contraxit, neglecta disciplina plagam illi Cœnobia infliges.

TVR.

In Ascetic.
de iudicio.

Op' imū & sanū consilium est considerare defectus horū qui in Tyrocinio religionis recipiuntur. Sed si progressu temporis defectus deteguntur, plectendi, puniendi, ut faciebat ille Abbas Cluniacensis qui carcere quoque conuersum illum cohibuit. Sunt multi (ut allegas) Heli imitantes, de quo dicit scriptura quod cum essent filij eius pestilentes (ut ponderauit cum scriptura Basilus) quoniam pater non grauius corripuerit, tantam iram Dei lenitate mouit, ut insurgentibus Philistinis contra Israelem, filij quidem isti bello interierint vno die, victus sit vniuersus populus, ipseque Heli miserabili fine mortuus, & semen eius sacerdotali dignitate priuatum. At non desunt qui imitantur & Petrum, qui Ananiam & Zaphyrā, communitatem, bonis defraudantes, prosternant, & spiritualiter occidant, siue in ipso Tyrocinijs limine, siue post reddita Deo altissimo religionis vota. Si multi sunt canes muti non latrantes aduersus vitia eorundem Tyronum, multi quoque sunt, qui illud pastorale munus adimplent: *esto vigilans, & confirma: & iterum, posui te ut euellas, & destruas, ut adifices & plantes.* Vnde nihil causam tuam iuuant ad probandam ordinem destructionem, vel penē corruptionem, ex multitudinē inexplorata, incorrecta, quum, si hic vel ibi, defectus recipiendorum desideretur, & virga quæ corrigat, hic & ibi selectæ oues quoque in pascuis vberimis pascantur, qui disciplinæ regulari subdantur: illudque correcti occinant. *Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt.*

Ierem. 1.

VIN.

Admones subinde antequam petentes habitum religionis recipiantur, *ut de defectibus admoentur, se ipsos in moram correctione vincant, ut ea exercitatione testentur, quam id diligentius sint id præstaturi sub Tyrocinijs probatione: si enim in recenti vocationis æstu ad se ipsos ordini aptandos languerint, quales erunt ubi in Cœnobia intepuerint? si infirmi, & valetudinarij non admittuntur, cur agri spirituales recipiantur cum Spiritus Sanctus admoneat: adolescens iuxta viam suam etiā cum senuerit non recedet ab ea?*

TVR.

Hoc consilium, diligenter examinandum est, si enim sermo sit

fit sermo de quacūq; spiritali infirmitate laborātib; vel saltem valetudinarijs, tunc ex Vindicianica doctrina oportet excludere à recipiendis in religione, quotquot non sunt in preceptis exercitati, & præcluderetur pœnitentiæ schola pœnitentibus, & studiū perfectionis, & reuiuisceret Gulielmi de S. A more doctrina, quam impugnat Angelicus, quare satis esse imperfecta obseruatio mandatorum Dei, eum defiderio seiuenti tendendi in perfectionem. Imò dicit S. Tho. resp. ad 1. *facilius conuertuntur ad religionem peccatores, quam illi qui de sua innocentia presumunt, quibus dicit Dominus publicani, & meretrices præcedent vos in Regno Dei.* Si vero sint laborantes infirmitate publica, scandalosa, infamiam afferente, vel quacumque diuturna & enormi, tunc optimum Caietani documentum in comment. cit. ar. dicentis. *Cum his tamen omnibus caue, ne subito ad religionem recipias eos qui sunt diuturna consuetudine adstricti enormibus vitijs, quales sunt leones, latrones, & huiusmodi: quoniam & si scriptum sit leones publicani & meretrices præcedent vos in Regno Dei, scriptum est etiam. Videte quomodo caui: ambuletis. Non enim est tutum tales criminosos R E P E N T E in societatem innocentium quodammodo iuuenum introducere. Timendum est, ne doceant alios mala, & ne corrumpant mores.* Quod si ad multitudinem laxorum probandam, hanc radicem velit assumere Vindicianus, nimirum relaxationis materiam nunc præbere, istorum morbosorum à Prælati receptionem, lenonū, scario rum & huiusmodi, per hæc quæ vel tacitus Vindicianus obijcit, solo silentio tanta temeritas confutatur, nam & Susanna vt dicit Ambros. *tacuit & vicit: melior est, causa que non defenditur, & probatur [taceat lingua in bono negotio, nam & mala malas causas obtinere consuevit]*

II. Consideratio Vindiciani. A Prælato obseruandū, si viros & corporis, & animi recipiendorum sint valentes ad onera sustinenda: discutiat, & primo, si sint apti. Prudētum virorum sensus est, qui secularibus negotijs apti non sunt, neque religioni multum conferre posse. Similiter considerandum si tarda habeant, & obusa ingenia hæc enim vt & agrellis natura vehemens, aut præceptis in contraria flexus, tetrica complexio, intractabilis natura, parum in ordine fructificant, & molestia & turbationis materiā præstant. exemplificatum est de Pontio turbulenti natura quantum vexarit Cluniacenses, & de fratribus S. Bernardi, & anunculo, quantum in ipso Tyrocinio, & ipsi quoque Tyrones Bernardum & Claram vallem exturbarent. Sedari poterat rumor suspendendi tansisper iunioris Bernardi præfecturam super maiores, vel contubernium diu-
dere

Op. 17. c. 1.
2. 2. q. 189. 2.
1.

Matt. 21:

Caiet. in cō-
men. eius ar.

Ephes. 5.

10. in Luc. 23

VIN.

L. 2. c. 11.

1. vitæ eius
cap 9.

dere ut insanus ille tumor subdidisset. vinitor (subdit) luxuriantes pampinos si maturius non amputet, meliorem vitis succum attrahent, ferilemque reddent, idem facit Prælatorum erga iuniores conscientia.

TVR.

Optima consideratio Prælati est, explorare corporis & animi vires ad sustinenda ordinis onera, sicut indolem, complexionem & similia, quæ Vindicianus proposuit, hæc enim omnia indicia animorum sunt, vnde & scriptura nos admonet,

Eccl. 19.

quod, *risus, amictus corporis*, enunciat de homine, & *ab occursum faciei sensatus cognoscitur*. Vnde ex his signis in Iuliani

Eccl. 21.

Apostatæ (à Gregor. Nazianz.) corpore deprehensis, nulla futura in animo pietatis signa coniectavit. *Neque enim* (dicebat Sanctus) *mibi boni quicquam significari, vel ominari videbantur*

Orat. 2. in Iulian.

cernix non stata, humeri subsultantes, & ad æquilibrium subinde agitati, oculus insolens & vagus, furioseque inueniens, pedes instabiles & titubantes, nasus contumeliam & contempnū spirans, vultus lineamenta ridicula idem significatiua, risus petulantes, & effrenati, nutus & renutus temerarij, sermo bærens, spirituque concisus, interrogationes stultæ, & precipites, responsiones his nihilo meliores, aliæ in alias insultantes, nec graues & constantes, nec eruditionis ordine progredientes. Quod singula describere necesse est, valem ante opera conspicitur sum qualem in operibus postea cognoui.

Multa & hic bona Vindiciane documenta suppeditas in recipiendis obseruanda, sed mox maculas vno nœuo pseudo prudentiæ, actuosæ & negotiosæ vitæ, quæ veluti nequus est doctorum, imo vna veneni gutta, quæ totum discursum & sequentia documenta infecit, (& diligentius mox in distincto §. examinanda, inferius) dicis enim. *Qui secularibus negotijs aptus non est, neque religioni multum conferre posse, & mox tertium documentum est diametro contrarium adiungis, vt ludere videaris dum dicis.*

VIN.

III. curet Prælatus, vt candidati quam purissima intentione religionem amplectantur, vt scilicet ab omni humano quæstu, vel respectu longissime recedant] Vis Vindiciane aptos negotijs, & ab humano quæstu longè alienos, & subdolan primam propositionem, hac tertia eaque bona aduertentia inuoluis,

TVR.

vt cœnosam & lutulentam illam maximam, quasi noua tempestatura, temperares, quæ postea examinabitur.

VIN.

Adiungis subsidium ex Dorotheo, & Bernardo, *vt candidato sepius inculcent cogitandum. Amice ad quid venisti? ite ex S. Benedicto aliud medicinæ genus, vt aliquot diebus iniurijs, & alijs molestijs primo impetatur, deinde per bimestre intentione exploretur, quod & S. Basilii quoque q. 10. scripsit accuratius.*

In fusio. reg.

ratus. Praxim deinde ponis, si quis religionem vel ordinem efflagitet, precipue propter stud. um, vel propter gradus honorificos obtinendos, & eisdem opponat, non aliud expectandum, nisi propriam abnegationem, obedientiam, vitam inculpatam. Item si commoditatis questum Prælatus olfaciat, asperitatem per totam vitam proponat, ex Bern. Sic alijs animi vitijs docet, & rectè, occurrèdū. Similiter iuuat olfacere si à parèibus candidati instigantur, vt sumptibus, & alimentis parcant, si grauati ære alieno, si ex praua consuetudine peccandi detineantur.

Hæc diligenter aduertenda mones, et probantur & quotidie in praxi seruantur in rectè institutis ordinibus, ex eorum constitutionibus, in tit. de recipiendis. TVR.

Ad professionem multò magis respiciendū, ait, ne tepidi, immorigeri recipiantur. Quod si hinc mouet parentum auctoritas, & offensio, reiiciendi infamia, patrimonij amplitudo, spes fragalium annorū; exempla eorum qui gradum iam natu maturiores reuocarunt, pietas debilibus impendenda, & alijs sexcenti respectus, magis debet mouere, quod in saniozem mentem numquam respirant, & tetr a morum suorum fuligine totū Monasterium conspurcanti: modicum enim fermentum totam massā conspurcat, vt nec ab eo consilium petendum luculentissimè 2. off. cap. 12. probarit Ambrosius. VIN.

IV. iuuant (ais) Prælatum longa diu, multiplex in regula institutio, in erroribus correctio, in virtutibus exercitium, in vtilibus assidua praxis.

Et hæc per omnia probo, in omnibus ordinibus præcepta à primæua institutione, vt exercèantur, & que vt dixi in omnibus ordinatis de facto exercèntur, vt ad mare Vindiciani flumina reuerti videam. TVR.

Addis & aliud documentum ex Cardinali, ne Præsides ordinum velut auriga lorīs & clamoribus semper insistant, sed liberaliter, ac paternè, que religiosam vitam necessaria sunt, velut nutricis manu, in rebus, iam declaratis, exerceri curent, subdens (ex eodem) absque hac industria, velamen ab oculis regulariorum non auferri, nec timidorum genua firmari, quin quod aliorum bonos auctores sine intellectu prælegent & Prælato morbos suos pudore, & metu, sicut Rachel Idola patris sui, omnibus modis celabunt. VIN.

Et in hoc documento, iam pridè te præueni Vindiciane ex auctoritate S. Bern. vt Prælati primò admoueat vbera, non protendant verbera, & plus amari discant quam timeri, ne subditi exterriti vel suffocati refugiant conscientiam sacerdotis, abscondendo in sinu eorum peccata, & celando iniquitatem, TVR.

vt exemplificatum est de Idolis Rachel & certe ne dum Iordani loci possent subditi, sed etiam si chamo & si ceno constringentur maxillæ eorum, si vrgerentur (per impossibile, quod absit) reuelare complicem, vel vterentur Prælati notitia, ex conscientia habita Tyronom, vel etiam vterentur ad exteriorem gubernationem, cum obstreticante manu, summa dexteritate, educi debeat de subditi anima coluber tortuosus. Sint hæc communia documenta vtrinque seruanda, vnde non erat quod sequentia adderes.

VIN.

Habes Grauina aduersus scrupulos tuos quadruplex consilium, videlicet, quomodo discerni possint recipiendi, maxime ex Spiritu discretionis, quo Apostolus docuit spirituales ab animi mali discerni posse.

TVR.

Sic ad primam difficultatem, respondes.

VIN.

Ad secundam respondes, quod licet candidati se ipsos in propofiti se uore fallant, non refert. Nemo subdit, sine arbitris uiuit, & que uehementius animum excoquant, diu, & ubique absconari non possunt.

TVR.

Verè ita est. Sed quid dicit de simulantibus sanctitatem?

15. mor. c. 2.

scæpe enim ait Gregor. dum hypocrita sanctum se simulat, & iniquum exhibere minimè formidat, ab omnibus honoratur, eique sanctitatis gloria deseritur ab his qui exteriora cernunt, sed interiora perspicere nequeunt, quorum, vt dicit, plerumque uita etiam ab omnibus reproba in fine cognoscitur, vt signis apertioribus, qui fuerint offendantur, vt in uita eos cognoscere difficile sit. quorum ex eodem Greg. illud emolumentum reportatur, vt simulata bona, Doctores scæpe non pro ipsis, sed pro alijs sustinent, quia quod simulatè agunt, non simulatoribus, sed uidentibus prodest, scæpe quidem electi simulata bona malorum uident, sed quia corda nesciunt, bonum, quod fulgere uidetur, exterius imitantur.

Cap 3.

1. Reg. c. 15.

Ad tertiam difficultatem ais, quod lex interiora examinandum mitescet, si quod in toto orbe per omnes status praxis consideretur, quod nullus ad aliquam artem vel officium assumitur, sine discussione morum, iudicij, prudentiæ &c. quam fit strenuus, vel uicors, quod Salomonem cruciauit, quod ignoraret qualem heredem post se relinqueret, sapientem an stultum. similis cura debet angere Prælatum cuiuscumque ordinis: quales Tyrannes & successores pro Ordinis sui incolumitate, relinquat.

VIN.

Eccl. 2.

TVR.

Et hoc ipsum documentum verum est, & salubre, nihilominus quia incertè sunt prouidentia nostra, multoties cum exactis diligentijs, nec scopum, nec finem attingit, religio, que vt prætermittendæ non sunt, ita nec illis fidendum, ne tota spes sit in diligentia, nostra, sed in Deo à quo præcipue petendus

duse est discretionis spiritus, vt probentur meliora, qui si datur misericorditer datur, si non datur ex iusto occultoque iudicio denegatur. vnde Gregor. ad humiliandos eos qui putant seligendorum methodum & artem inuenisse, vt se alijs praeferant sic dicit. *Mira dispensatione diuini consilij & altissima conuersationis arce sic sublimati sunt, vt fortia ageret, sibi recta subditis prouiderent, sic sibi quandoque derelicti, vt ea quae recta intentione disponerent, secundum Dei prouidentiam recta non essent, quatenus illorum infirmitas electorum sequentium firmitas fieret: quia & si vt homines in disponendis S. Ecclesiae negotijs falli possunt, ipsa tamen Ecclesiasticae dispositiones deserenda non sunt. Ecce etenim dicitur: Factum est autem cum senuisset Samuel, posuit filios suos iudices Israel, & non ambulauerunt filij sui in vijs eius. Ecce ait S. qui prophetiae spiritu plenus fuerat, ij quos iudices Israelis ponebat, quia per auaritiam postmodum declinare debebant, & muna accipere & peruertere iudicium, non cognouit. Quid ergo mirum si falli in ordinibus possunt, quia prophetiae gratiam non accipiunt, si ij qui prophetiae spiritum habent eum ad disponenda cum ita non habeant. Quis autem de tanto viro dubitet (sicut dicere possumus de tot Praelatis omnium ordinum) quia si futuram peruersitatem filiorum praenoscerent, eos utique forensibus honoribus (in religione recipiendo) non preferretur. Verum est quod ibidem subdit Gregorius, quod qui reprobos scienter pronehunt, hoc propheta exemplo sibi blandiri nequaquam possunt, quia tunc solum innoxie agitur, cum in eis, tempore quo promoti sunt, subsecuta iniquitatis signa nulla patuere. Sicut ergo adulatorium esset dicere omnes Praelatos fecisse quod in se est in recipiendis nouitijs ad Tyrocinium ita omnes adeo socordes pronuciare, non leuis est iniuriae argumentum.*

Lib. 4. in 7.
Cor. 1. Reg.
cap. 1.

S. Digressio, vbi documentum Vindiciani
expenditur circa recipiendos, an sit
Patribus Ecclesiae confor-
me.

Sed ne inserta obiter illa propositio in 2. admonitione posita, indiscussa remaneat, diligentius & operosius examinanda, quae huc translatae discursus Vindiciani impediretur.

Sensus (dicebas Vindiciane), prudentium virorum est, qui secularibus negotijs opti non sunt, neque multum religioni conserre posse.

- TVR. Propositio hæc rã cruda & indigesta, vt nec authores proferantur, vel proferri possint. Vnde nec ad illam crudelitate plenam sententiam: *diligens proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum*, authorem exhibere potuerunt Iudæi. sed solum illos Anonymos proferebant, *dictum est antiquis. tua perinde est Vindiciane, cum de auctore non doceas.*
- Ab ipso limine aberras in designatione Tyronis, qui cum à seculi negotijs debeat expediri, imaginesque eorumdem delere, ipsa debeat secũ ferre, vt multum sit religioni proficiuus.
- De præscrip. Quid (dicebat Tertull.) *Athenis & Hierosolymis? quid Academia & Ecclesie*, addam quid foro, & claustris: *nostra institutio de porticu Salomonis est, qui & ipse tradiderat: Dominum in simplicitate cordis esse querendum.* Ipse Dominus noſter admonet discipulos suos *dicens. Cauete, ne grauentur corda vestra in crapula & ebrietate & in curis huius vite*, qui- bus ait Beda, *qui sauciari, & consumi non timent fides Domini verbis præbere contemnunt.* Similiter in parabolâ sementis, docet, quod *solicitudines, & voluptates & diuitiæ suffocant verbum, quia per curam* ait Gregor. *mentem opprimunt, & per affluentiam resoluunt.* & Apostolus: *Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, vt ei placeat, qui se probauit.*
- Luc. 21. In quem locum comment. Anselmo attributus dicit. *Clericus hac sententia tenetur, senim inquit exercet mercimonia, intercessionem vendit, Viduarum munera libenter accipit, hic negotiator magis potest videri quam clericus.* tales clericos S. Hieronym. perstringit negotiosos, & actiuos, quos descripsit
- Luc. 8. Turtur. & Petrus Bleſensis quosdam religiosos sui temporis implicatos negotijs secularibus reprehendit, quod, *etiam si viam vite arctioris, & sanctũ otium elegerunt, simplices quidem sunt vt columbæ, sed vultu non actu, habitu sed non affectu. Venient, inquit Dominus ad vos in vestimentis ouium, intus autem sunt lupi rapaces. Non est hodie aliquod forum iudiciale, aut venale, cui se viri religiosi nõ immiscant, & cui importunissime non importent; mundum enim quadam simulatore religione fallentes.* (Ac quondam perstringebat sui xui. tepidos) *falluntur pessime, & mundo, martui negotiantur, & venantur, qua mundi sunt. Quod si Ecclesia regnum Dei est secundum quod legitur: Regnum Dei intra vos est. cum ipsi Ecclesiam vel violentia, vel venalitate inuadunt, securè infero, quod Regnum Dei vim patitur, & violenti diripiunt illud.* Idem dicitur. *vita curialis mors est anima: recedebam damnabile esse in clerico, se curialibus aut secularibus negotijs immiscere.* Si hoc malum est excerci post datum religioni nomen, cur tyrones illi eliguntur, vel iudicantur aptiores, qui sunt in negotijs
2. Tim. 2.
- Anselm. ibid.
- P. p. cap. 13.
- In 1. c. Iob.
- Ep. 14. ad. fa- cell. aulicos.

tijſ ſecularibus ſolertiores, contradicente Scriptura, Patribus, & ipſo religionis fine. Signanter autem aduertit S. Th. Apoſtolum dixiſſe: *Nemo militans Deo implicet ſe negotijs ſecularibus*; aliud enim eſt implicari, aliud ſe implicare. *Implicatur ſe quādo ſine pietate, & neceſſitate aſſumit negotia: ſed quādo neceſſitas officij pietatis, & authoritatis exercentur, tunc nō implicat ſe ſed implicatur, huiusmodi neceſſitate. & iterum. illi negotijs non debent ſe implicare, cum animus occupatur colligendæ cura pecunie, ſine labore corporis, ut faciunt negotiatores, & huiusmodi, & talibus negotijs religioſi ſi implicare nō debent, ut ſcilicet pro alijs negotientur, vel aliqua eiſmodi exerceantur. Sed licet (ait) nihilominus de aliorum negotijs ſe miſericorditer introumittere, dando conſilium, intercedendo &c. in his tamen negotijs quæ exercentur ex charitate, aduertit S. Doct. ibidem dupliciter defectus inueniri poteſt, Vno modo, quando aliquis eſt curioſus pertractator aliorum negotiorum, quod omnino negligat ſua; contra illud Apoſtoli: *operam detis, ut quieti ſiis, & ut eorum negotium agatis. alio modo quod turpibus negotijs ſe immiſcet, vel bonis turpi tamen intentione, ut ventrem paſcant, &c.* Adde ad auaritiā, ad gloriolam captandam & huiusmodi.*

In loc. cit.
Apoſt.

Op. 19. ca 9.

Vt vero ad capita reducatur negotiorum vaſiſſima ſylua à quibus religioſi abſtinere debeant, & ad quæ Tyro, vel prouectus aſpirare non licet; ſciendum eſt: Quædam eſſe domeſtica, quædam Politica. Domeſtica concernunt negotiationes proprias vel ſecularium, & earum nuptias, poſſeſſiones, & redditus, familiam. Politica varios hominum ſtatus & dignitates, & officia, ea etiam quæ faciunt ad gubernationem ciuitatis, & ad iudicia & tribunalia forenſia, potiſſimum illa, quæ faciunt, ad eam quam appellant rationem ſtatus & Principis domum aulam, Regnum, Monarchias &c.

Accipe ergo optimam Sanctorum doctrinam & documenta generalia omnibus communia, quomodo in ſecularibus negotijs nulli religioſi cuiuſcumque inſtituti ſpontè ſe implicare debent, vnde nec ad ea habiles, magis ad religionem conducere, poſthac pronuntiabis.

PRIMUM ASSERTVM. Non debet ſe introumittere, & implicare Religioſus in ijs negotijs quæ Oeconomiam concernunt. Hoc documentum habetur ex S. Hieronym. *Tu vero ſi Monachus eſſe vis non videri, habeto curam non rei familiaris, cui renunciano hoc eſſe ceppiſti, ſed anime tue.* & infra: *vidi quosdam qui poſtquam renunciauerunt ſeculo veſtimentiſ dumtaxat, & vocis profeſſione non rebus, nihil de priſtina conuerſatione mutarunt, res familiaris magis aucta quā*

Ep. ad Ruſſ.
Monach.

im-

imminuta; & mox. Plerique artibus & negotiationibus pristinis carere non possunt, mutatisque nominibus institutorum eadem exercent commercia, non victum, quod Apostolus precipit, sed maiora quam huius seculi homines emolumenta sectantes. & prius quidem ab edilibus, quos à γραμμοις Græci appellant, vendentium coercebatur rabies, nec erat impune peccatum.

Nunc autem sub religionis titulo exercentur iniusta compendia, & honor nominis Christiani fraudem magis facit, quam patitur &c. concludens. Tibi cum in Monasterio fueris hæc facere non licebit. Multo minus secularium negotiorum debet esse sollicitator, procurator, & huiusmodi. Qui enim in provincitu cælestis militiæ ait B. Petrus Damia. postius, ad superna patria municipium properat, studeat malè blandientiis mundi promissa respucere, abhorreat se subqualibet specie actionum secularium laqueis irretire. Hæc abot deputatum sibi propria seruitutis officium, sufficere sibi credat, si indictæ sibi obedientiæ præscriptum munus possit implere. Illud ad memoriam reuocet quod scriptum est: Caue ne in multis sint actus tui. Secularibus relinquatur secularia iura componere, satis sibi seruis Dei perituro huic mundo se mortuos exhibere.

Non paruum dispendium salutis affert religioso vago discurfus iste ad negotia seculi tractanda, ex eodem Dam. vt si in peccatore religiosi insit, virtutum chorus abscedat, nonnulla vitiorum portenta velut ergastulum propriæ iuris irrumpant. nam, vt pauca referantur è multis: Monachus in itinere positus tenere ieiunium nequit, quia hospitalis et humanitas non permittit, non sapienter psallit, quia ob ambulantis comitatus eum loquacitas impedit &c. nequaquam sub silentij censura constringitur, quia frequenter emergentibus causis intuitus etiam per multiloquia diffrenatur, lectioni vel orationi minime vacat, quem extra semetipsum egredi, & terrena quæquæ tractare imminens potius necessitas dicitur. Charitas in eo minuitur, quia mens quæ tot secularium actionum ventos recipit, ab amoris intimi seruore sepe scit. suum quoque calitas dispendium patitur, quia non numquam mens concupiscentiæ telo cõfigitur per carnis speciem, quæ exterius contèplatur. Robur etiã patientiæ frangitur, quia quolibet inceptanti, dum sepe contra votum suum repentini casus emergentes obuiant, qui suum accellerabat explicare negotium, non æquanimitè portat.] & cæter. Ingeruntur autem quidam vel potius se ingerunt sub specie auxilij, adiumenti, earum quæ vitam spiritualem profitentur, & sepius sub specie charitatis suggerit antiquus hostis vt harum patrocinium suscipiatur, vt facilius temperate tentationis ingruente fiat naufragium castitatis. Ad quæ pericula

cula-cauenda, ne nullus quamtumuis, exercitatus in virtutibus & si castitatis dono pollere sibi videatur. libet Gregor. Nazianz. in sententijs distichis versibus comprehensis, hanc vnam ante oculos ministrorum Dei apponere. *Equidem dicebat. in hac canitie corpus lanio, oculos premo, diuturnis nocturnisque curis ter miseram animam conficio, ut eam ad flamma extraham: ne sic quidem tamen, nisi admodum agrè corpus in potestate teneo. Quæ nam ergo fronte tu, & atate florens, & carnes elphante ipso latiores excitans, postea nihil delicias facis, perinde atque egregia quadam puritate præditus, atque amasiam tuam ἀγαπᾷς (idest Bilho interpretre, sororculam, tales enim erant quæ cum Monachis non libidinis causa, sed ad solitudinis solatium vitæ consuetudinem habebant) spirituali dumtaxat amore complectens, & subdit Sanctus exclamando. O auersandum amorem, quem Christus fastidit. Monachi monasticam vitam ducite, nam si cum amasijs, ad dictum sensum explicatis, consuetudinem habeatis, non iam Monachi estis. Societas enim à Monachismo abhorret. idest ex Billio pluralitas: Angelica gloriæ imago est vnitatis: quod si amasijs oblectamini, mortalis utique dualitatis amici estis, constantis ex Monacho & sororcula.*

Inter hæc negotia illa subtiliora cauenda à religiosis, per quæ ex omnibus negotijs negotium perambulans in tenebris, imò de ipsi personis quomodo destillari posset, avari enim meditantur semper quomodo alienas possint. captare diuitias, etiam bona exercendo, turpi scilicet intentione ut ditentur, ventrem pascant &c. Sunt & plerique à Sanctæ paupertatis, & religiose simpliciter scopo aberrantes illis assimilés, de quibus dicit Apostolus Petrus, & in auaritia fictis verbis de vobis negotiabantur, & sunt nonnulli ex Chrysostomo impudicos sanctitatis. qui circa mulieres facile se constringunt, quia nec intelligere imposturas eorum facile inclinatur, cum sint molles corde. maxime tamen permanent cum viduis mulieribus propter duas causas. Primum, quia virita mulier nec facile decipitur habens consiliatorem virum, deinde nec facile de facultatibus suis aliquid eis dat, cum sit in potestate viri: vidue autem facile decipiuntur, non habentes consiliatorem virum. & facile de facultatibus suis aliquid præstant, cum sint nullius potestati subiectæ, vnde etiam Christus Dominus hoc titulo Phariseos perstrinxit. & vobis Scriba & Pharisæi hypocritæ, qui deuoratis domos viduarum. Alij quoque imperfecti eadem imitantur, qui ex Hieronymo. res à parentibus extorquebant, sub specie oblationis in templum, qui ne sacriligi crimem inturberent declinantes, egestate conficiebantur, atque ita fiebat,

2. Pet. c. 1.

Chry. imp. perf. hom. 43 in cap. 13.

Marcic. 12.

In Cate. in Matt. c. 15.

ut

Ep. ad Nepo-
tianum.

ut oblatio liberorum sub occasione templi & Dei in lucra cederent sacerdotum. vnde olim ex multorum auaritia clericorū vel Monachorum imperfectorum, occasionem nacti Imperatores contra libertatem Ecclesie veterunt indiscretē, ne clericis, & Monachis bona legarentur (ita scribit Hieronym. dicens) *Pudet dicere, sacerdotes idolorum mimi & aurigae, & scorta hereditates capiunt: solis clericis & Monachis hoc lege prohibetur, & prohibetur non à persecutoribus, sed à Principibus Christianis. Nec de lege conqueror* (cum deberet conqueri) & iniqua temporum conditione non datū fuit conqueri) *sed doleo cur meruerimus hanc legem. Caeterum bonum est, (si bene fiat) sed quo mihi vulnus ut indigeam caeterum? Prouida* (secundum Politicam, quam Ecclesia vim passa tolerabat) *seueraque legis cautio & tamen nec sic refrenatur auaritia. Per fidei commissā legibus illudimus, & quasi maiora sint Imperatorum scita quam Christi, leges timemus Euangelii sit haeres. sed mater filiorum, id est gregis sui Ecclesia, quae illos genuit, nutriuit & pauit. quid nos inserimus inter matrem & liberos? gloria Episcopi est pauperum opibus providere, ignominia omnium sacerdotum est proprijs studere diuitijs. Natus in paupere domo, & in tugurio iustificatus: qui vix milio & cibario pane, rugientem saturare ventrem poteramus, nunc simitam, & mella fastidio: noui & genera, & nomina piscium, in quo litore lecta sint, calleo, saporibus autē discerno prouincias, & ciborum me raritas, ac nouissimè damna ipsa delectant, & post enarratas huiusmodi delicias, qui finis vnus est expiscationis, margaritarum, ad captatores testamentorum, mira elegantia quorundam aliorum dexteram negotiationem, qua hereditates expiscabatur ex captatione testamentorū describit idem Hierony. *Audio praeterea in senes, & anus absque liberis quorundam turpe seruitium. Ipsi apponunt matulam, obsident letum, purulentiam stomachi, & phlegmata pulmonis manu propria suscipiunt. Flauent ad introitum medici, tremantibusque labijs, an commodius habeant sciscitantur: & si paululum senex vegetior fuerit, periclitantur: simulatque letitiam, mens intrinsecus auara torquetur. timent enim ne perdant ministerium: & viuacem senem, Matusalem annis comparant. O quantam apud Deum merces, si in praesentis precium non sperarent.**

Hier. loc. cit.

Honestiora obsequia alij impendunt laborantes in inueniendis sponsis, in pactis nuptialibus, & dotibus librandis, vt plus ponderent sponsalia ex autoritate & patrocinio paranympis, quam ex propria natura metallica. Alij discurrentes pro prouisionibus familiarum, ne quid in victu & vestitu desit, &

fit, & tamquam villici prædia curant excoli, familiares, & domesticos in famulatus precio reformant, vt ex superfluo sua faciant, hi quando essent nunc talium imitatores, non essent à Hieronymi temporibus dissimiles.

SECUNDVM ASSERTVM. Multo minus se ipsos debet ingerere Religiosi, & implicare in statibus & officijs, & suam negotiationem interponere v. g. togas procurando, præfecturas, vt emanent, suadendo, & adhuc finem fumos vedere, se potentes ostendendo & Principum voluntatem captiuâ tenere fingentes, eo sine vano, vt totus mundus post eos abeat. Speciem id enim mali haberet, quando & hoc reprehensibile à Sanctis adiudicatum. Leo Bizantius contra Eutychem & Nestorium, reprehendit quosdam sectarios Eutychianos, qui hæc negotia similia pertractabant: *multa alia munera, & auxilia pollicetur & primū gradum in magistratibus, & eruditorem quas habent conuictum (O malorum immensitatem) non prius discedunt, quam succumbant. siue inscitia. siue indigentia, siue ostentationi, siue alijs quæcūq; illaqueare solent eos, qui non omni cura cor custodiunt. deinde postquam capti tenent, & obedientem in quibus volunt, habent* (quasi in obedientia cæca ad quodcumque iusserint) *si Monachus sit, hortantur ad legendos libros Gentilium, si tamē idoneum ad eos legendos videant, & postquam simplicitatem ordinis Monastici multum irriserunt, quod nihil sit ieiunium, vel vigilia, vel secus (si quidem virtutis practica, id est in actione posita) obtestant, neque nomen eius pati possunt) equo animo ad mutandum habitum hortantur, quod sit ad studium virtutis POLITICAE, id est, qua in veritate versatur, impedimentum: promittunt se in ordinem Clericorum cooptaturos, aut alio modo auxiliaturos, modo fiat particeps impietatis eorū. Sin autem sit secularis, ea accommodata promittunt, non quidem verum dicentes, hoc enim est in eorum malis beatum, sed sic tamen eum fallaci spe seducentes, cogunt inhiare ipsis. Horum imperfectorum vestigia, quando deprehenderentur, potius cauenda quàm laudanda, ne Catholicorum, & Religiosorum nomen infametur. Certè grandem iacturam pateretur religio, si tales irreligiosè viuentes, sub religionis prætextu, per plateas vel domos discurrerēt, vt in omnibus quæ ad profectum spiritualem non conferunt, viros atque mulieres vinclos, & quasi voto alligatos tenerent, vt nec manum vel pedem absque eorum imperio mouerent, & per hæc ad facultates hauriendas sterneretur via, alliciendo promissis, officijs, munusculis, ad nastam suam pertrahendo. His adaptatur id ex Gilbert. in Cant. serm. 47. *Candidiores Naxarai eius niue, nitidiores lacte, rubicundiores ebore anti-**

Leo Bizant.
lib. contra
Euthic. 1. p.
in aucta. Bi-
bli. PP.

quo saphyro pulchriores. Denigrata est facies eorum super carbones, & non sunt agniti in plateis. Magna certe collaudatio, sed maior vituperatio. Silebo de alijs, Ordinis nostrati, ait Gille. cernite viros; quam admirabile nomen eorum in vniuersa terra. In vicis quando vix erant visi in plateis, statim cogniti pro sanctitatis signo erant in eis. Nunc autem nullo religionis discrimine, nullo privilegio conuersionis, aut nullo, aut protenui distincti & signati sunt à cæteris; ideo non sunt cogniti, quasi Nazarai in plateis. Frequentia platearum dedecorat Nazaræos, & peregrinam speciem inducit. Mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum, ideo non sunt agniti in plateis. Non agnoscitur in eis natiuus candor, non nitor, non pulchritudo &c. [Solutio Vindicianus medicamentum habet, vt discurrentes per plateas, circumiendo domos, negotiosè pulchritudinem tamen seruent.]

TERTIVM ASSERTVM. Nec se debent pariter Christi militie additi, negotijs illis secularibus implicare, quæ ad regimen ciuitatis, & tribunalia spectant, nec in ijs quæ ratione status concernunt, & aulam & domum Regiam, nisi consiliando quod rectum est, non alio sinistro fine, & intentione. *Secularia* (dicebat S. Paulus Apost.) *iudicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in Ecclesia illor constituite ad iudicandum; ij laici sunt ex interpretibus: similiter ad eadem tractanda ijde eligendi, vt aptiores.* Vnde quia iudicia secularia exercere volebat Robertus Cameracensis electus, sic perstringitur à Blesensi. *Non decet ordinem professionis tue in alea tanti discriminis ludere, & salute anime sprete, te adeo damnabiliter secularibus inuoluere, Montemque Seir vertiginoso spiritum circumire.* Nec licere autem se immiscere, vel adire forensia tribunalia pro tractandis negotijs, nisi ex opere pietatis, & circumstantijs positis, idem docuit Blesensis, & multo magis, de electione Magistratuû, Optimatum, se ingerere haud debent, ne Politia turbetur, & cõfundatur. vnde Bernardus. *quid sibi vult quod Clerici, aliud esse, aliud videri volunt? nempe habitu milites, dicamus, Optimates togati, Magistratus &c. quæstus clericos (in salute animarum) aliu neutrum exhibent: nam neque vt milites pugnans (vel ciuitatis regimini attendunt) neque vt clerici Evangelizant. Cuius ordinis sunt? Cum utriusque esse cupiunt utrumque confundant. Vnusquisque in suo ordine resurget. Isti in quoriam qui sine ordine peccauerunt sine ordine peribunt? aut si summè sapiens Deus: veraciter creditur à summo vsque deorsum nihil inordinatum relinquere: verior à summo vsque deorsum: quam ubi nullus ordo sed sumpsit horron inhabitat.* Hæc Bernard. in tepidos illos fortis de-

1. Cor. 6.

Bles. ep. 42.

Super Iob,
loc. cit.

3. de Cõfid.

uinae professores, aduocatos, negotiatores.

Aulas vero Principum vel Regum adire (nisi ex pietate) multò periculosius, maxime si in materia status vel Sarabaita gyrouagi religiosam vitam similes, se immiscerent tepidi, ex motu proprio utilitatis, cum regnorum detrimento. vnde Damianus. *Nolite queso Monachi, nolite sub Ecclesiasticæ compassionis specie Regum aulas irrumpere: nolite aures Principum velut salutaria iuggerendo fastidiosa importunitate pulsare &c.* sub hac enim specie cõpassionis (si nõ ex charitate, necessitate &c. procedat) facile diabolus ad superbiam possit instigare. vt etiam si fieri posset ad totius orbis Monarchiam aspirandam inuaret, maxime ingenia callida & feruentia plus pseudopolitram quam Euangelium, plus Tacitanas callentes regulas, quam Apostolica documenta. Id fecit cù Iuliano apostata, qui Clericatu posthabito & religiosa vita, ad habenas imperij obtinendas, subriles excogitauit artes. Quomodo perfidus Satan his Macchiauellica suggeret venena, vt iuxta Principum genia se transformet; vt potius utilitatibus consulunt, quam publico bono? vt non amore amicitia, sed concupiscentia omnia ad se ipsos dirigant, & aulas & Principes in primis sibi subiectos reddant, per familiaritatẽ, ingenium, mores, inclinationes, & secreta per se ipsos, iuxta ambiguum vota, in curiam introductos, expiscando, vt hinc magnatum & potentum sequelam obtineant, & populorum auram ac reuerentiam, inde regnorum plenissimam dispositionem, ex existimatione gratia & familiaritatis vel beneficentia, subditos deuinctos habendo, principes ipsos ex secretorum penetratione, subiectos? Instillabit isdem, vt ob retinendam popularem auram, non curent quam bonus sit princeps, sed quam suarum cupiditatum obsecundator, nec quam Republica, sed quam ipsis proficius. Quod si ad votum nõ succedat eorum consilia, sic Principi vni seruiant, vt alium pedem pro altero cothurno expeditum habeant. Et si nolint esse vnus sequela addicti, sint neutrales, *neque intus, neque foris*, sicque consilia temperent, vt de Apollinis tripode loqui videatur: & si cogantur laruam deponere, & quibus castris militent aperire cogantur, studiosè diuidantur, vt, à quacumque parte fiet victoria, hic iacturam quis patiat, cum victo Principe, ibi cum victore principe alter in eodẽ penẽ solio collocetur. Et pro præensione assequenda, quæ non subministraret ambitio? quæ non huius seculi leges? quæ non ambitioforum princeps diabolus? Aulicos & Senatores suadebit ad sui votum institui, vt vicissim in Principis gratiam admitterentur, mutuaque operam sibi impendentes ipsum adstringerent, vt ab

Opus. de
contemp.
secu. c. 30.

eorum consultationibus nec in tantillo deuiarent, siue in ijs quæ ad bellum, siue quæ ad administrationem statuum, siue quæ ad iustitiam, vel officia pertinerent; vt inter Principis ne-
 scientiam, et aulicorum & Politicorū nimiam sagacitatem, totā regimini molē volui necesse foret. Cūq; priuatis magis, quā publicas vtilitates Politici respiciant, illud nasceretur pernicio-
 sissimum, vt deprauato Principe, alieno ære fierēt ditiores. nec munificus Princeps agnosceretur, nam ex aulicorum po-
 tentia & autoritate, Dynastæ, & Optimates, & Magistratus, essent ab eorum ore pendentēs, & ad eosdem oculi eorum in-
 tenti, nam si quæ à Principe obtinere nequirent, ab aulicis ob-
 tinerēt, eosque magis beneficos haberent, si peos vellus aurū. vel Sancti Marci, vel Stephani, vel Sancti Ioannis crucem, & consimilia stemmata, obtinerent & frequentissimē ex hac via essent officiorum nundinæ, tantaque esset reuerentia & existi-
 matio, vt ad eorum nutum inclinandus orbis existimetur, tantus timor, vt in re illicita, vel praua consultatione nullus contra-
 re præsumeret: exinde acceptatio personarum locum ha-
 bens, non ex meritis sed fauore electis ministris, & magistrati-
 bus, iustitia per quam regna obfirmantur exularet, & veritas corrueret in plateis. Inde ciuilia bella, coniurationes, seditio-
 nes pullularent, quæ aded crescere possent, vt nouam regimio-
 nis formam, abiecta prima, superinducere possent. *conturbata,*
 inquit *Plaltes sunt gentes, & inclinata sunt Regna.* Si verò
 iisdem præcluderetur adytus ne Palatia ingredi liceret, non
 deessent suggestiones ministratæ à spiritu ambiendi, nempe
 vt paulatim se insinuarent cum Principum familiaribus, ora-
 tores eorundem visitarent, vt veluti noui Athenienses vacan-
 tes ad noui aliquid venandum, præsentium temporum con-
 ditionem, statum, & præsentanea negotia manifestarent, & vi-
 cissim ab iisdem alia secreta expiscarentur, ad præsentationem
 suarū directionē, possentque sub prætestu boni publici Re-
 gnorum ea expedientia consulere, cū ipsis obstant, vel non pā-
 dere si profunt. Ex quibus procedendi modis infelices exi-
 tus, improuisa mala, mutationes statuum oriri possent.

Sed sint isti casus imaginarij sola scientia media cognoscibi-
 les. Non expedit dicam cum P. Damiano curias Principum
 religiosos adire se ingerendo, & humanos fauores, vel tempo-
 ralia quærendo propter se, vt tradit S. Thom. nisi ex necessi-
 tate, & pietate, vt plures ad salutis viam trahere possint, aut
 ex obedientia propter eosdem fines, vt ex omnibus ordinibus
 boni religiosi faciunt, quæ vera non ficta esse debēt. sunt enim
 multi ait idem Damia. 8. qui *solent scutum excusationis oppo-
 nere, qui seculum perlastrantes, iactant se obedientia legibus da-
 seruire*

Tract. de per-
 fecta Mona-
 chi informat

Opus. c. 19.

Idem Dam.
 cap. 21.

seruire. Nō ignorent, quia & Esau venatum prodiēs paternis iussionibus paruit, & tamen nec patri cibos offerre, nec optatę benedictionis meruit primitias obtinere: quisquis enim rem- que ad vitium pertinet, consuetudine ductus proprię volunta- tis instinctu libenter exequitur, peccat etiam si alienis imperiis specietenus obtemperare videatur. Nam cum dicitur, quia Isaac amabat Esau, eo quod de venationibus illius veste retur, constat nimirum quia Esau, ut patri cibos studio venationis acquireret, non magis paternę iussioni per obedientiam paruit, quam inolitę consuetudini quodammodo tributa persoluit. Qui ergo discurrendo per seculum proprię libidini satisfacit, & tamen se obedire maiorum iussionibus assertit, nouerit, Deam non tam coloratis verbositatibus credere, quam de occultis hominum iuxta conscientiam iudicare. Idem argumentum tractans Petrus Blesensis, in persona vagantium ait. Quidam allegantes excusationem in peccatis, & veteris Adę perizomata preferentes, interrogantibus. quare curiam sequantur, quam Deo, & salutis suę non ambigunt esse contrariam: ad colorem, & iuitionem suę ambitionis exempla antiqui temporis introducūt. ad correctionem, & eruditionē Regum, inquit, missi sunt Moyses ad Pharaonem, Ieremias ad Sedechiam, Helias ad Achab, Quidā ad Iosiam. O Clerice curialis: numquid Dominus missus est ad Regem? in obsequium eius te misit, aut potius intrusit ambitio? Certe post signa in rabo, in serpente, in manu leprosa, ab iniuncta legatione Moyses se excusat. Si tibi legatio etiam impossibilis a Rege iniungitur, sponte te offers, magna dicis & maiora repromittis, cupienti animo nil grane videtur, nihil ambizioso difficile &c.

Ep. 14. ad Sacell. aulicos.

Errat Pater errat (dicebat etiā Damianus ad Desiderium Abbatem Casinensem) qui confidit se simul Monachum, & Curia deseruire. Quam malę mercatur, qui Monachorum presumit claustra aeferere, ut mundi valeat militiam baiula re. Vndis erutus sanus est piscis, non ut sibi viuatur, sed ut alios pascat, Vocamur, attrahimur, sed ut viuamus alijs, moriamur nobis. Amat venator ceruum, sed ut sibi faciat cibum, persequitur capras, lepuscūlos insectatur, sed ut ipsi bene sit, illa nihil sint. Amant, & homines nos, sed non nobis: sibimet diligunt, in suas nos vertere delicias concupiscunt, quos nimirum dum in exteriora prosequimur, quid aliud quam Monacho nostro qui latebat intrinsecus repudiamus? & iterum sic exclamabat contra curiosos vagantes & negotiantes religiosos, & principum aulas frequentantes, sine causā pietatis, sed ex ambitione, & questu &c. Quę participatio iustitię cum iniquitate, aut quę societas lucis ad tenebras? & te vera quid Monacho

Opus. 36. c. 1.

De perfect. Monach. informat. c. 10.

nacho cum secularibus nanis? Quid mihi perstrepentium iudiciorum fora, tribunalia iudicum, aular Regum intra Monasteriorum septa pertrahere? Quid mortuo homini, narrare de prædijs, dotales tabulas inter tales dinortio interueniente rescissas: illos titulis efferre natalium. infamare alios nouitate cerdonū? &c. porro, satis indacens est & inbonestū ac per omnia probatur absurdum, ut quod in tabernis consuevit quis eructare cauponum, quod passim versatur gynæcea textricum, in Sanctorum choro locum inuenire valeat Monachorum, sanè ubi Prophetas & Apostolos alloqui me desiderantes aspicio, ubi Christum suum mihi pahnentem Euangelium cerno; ego relicti illis inquiram si nuper Adriam transfretantes adhuc applicuerunt nauos? Quanti sal ueneat. Virum annonè modiu taxema carius vendat? facessat igitur ab ore militis Christi omnis vani rumoris ineptia, & lingua quæ immaculati Agni, imò summi Verbi rubet sanguine, dedignentur ociosis sermonis se se facibus inquinare. &c.

Quæ asserta, cum vndique dictis sint vallata Sanctorum, satis superque leuissimam doctrinam Vindiciani euertunt, & male religiosos Praefectos, informat, ut Tyrocinium eligentes eos iudicet aptiores pro religione, qui in secularibus negotijs iudicant solertiores: male enim religioni præiudicaretur, ut eo (vbi ab illis expeditos esse oportet) implicati accedant. Non est hæc Vindiciana doctrina de sursum, sed terrena, animalis, diabolica. Hæc est sapiëntia filiorum Agar, qui exquirunt prudentiam, quæ de terra est, negotiatores terræ & Themas & exquisitores intelligentiæ, viâ autem sapientiæ nescierunt &c. Hi sunt plerumque illi Hypocritæ, qui de compressis passionibus se iactant, ut facilius nundinentur, & bona capiant & attingant. Vnde

Baruc h. c. 3.

De bono vi
dii. c. 21.

Augustinus Intuentes hominum conuersationem, sæpè experti sumus, in quibusdam lasciuia compressa creuisse auaritiã. nam sicut in ipsis sensibus corporis acutius audiunt, qui non vident, & tangendo multa discernunt, nec tanta viuacitate tangunt qui oculis vtuntur, ubi intelligitur ex vno aditu, idest luminum repressa intentione sentiendi in alios sensus, promptiorem dignoscendi acumine exerere, tamquam ex altero conetur implere quod negatur in altero; Ita etiã sæpè carnalis cupiditas à concumbendi voluptate cohibita maioribus viribus in pecuniã se porrigit appetitum, & illinc auersa, huc se impetu ardentiora conuertit. quod si claudicare etiã ad auaritiã videantur fingunt, & propter eam vnum oculum aperiunt ad ambitionem & factum (subdit autem idem Bles.) Hæc est oculus om-

Sup. loc. cit.

omnium curialium sicut Zachar. dicit. *Hæc est oculus eorum in uniuersa terra, non dexter oculus sed sinister. Omnes enim qui militant in castris ambitionis capti sunt à Naar Anomoniæ, dextrosque oculos amiserunt: perspicaces enim sunt in acquisitione temporalium, iacturam uero vitæ quæ præterit, & imminentiæ mortis æternæ supbia non attendunt, cœcutientes autem sunt ad bonum sed perspicaces in malum. Sapientes sunt dicit Propheta, ut faciant mala, bona autem facere nesciunt: ipsi autem tamquam lapides dispersi sunt in capite omnium platearum (vagando) rerum temporalium acquisitioni impendunt, quicquid sciunt, quicquid locuntur, quicquid faciunt.*

His ne ergo negotiatoribus vis Vindiciæ Monasteria impleri: ferit te Columba simplex, cuius patrociniū fidei suscipis, qui magis simplices, quam huius seculi sapientia imbutos laudat, cum ipsa diuina sapientia ad religionem inuitat, & cum simplicibus sermocinatio eius. Multiplicia & maiora scandala, ex electione talium in religione orrentur, quam ex alijs peccatis, ex infirmitate naturæ fragilis, nam in his, in derelictione seculi, Monachum seculares agnoscerent, sed peccatorem, in negotiationibus autem, ut secularem agnoscerent, & dicerent, & tu vulneratus es sicut & nos. Hinc maiores murmurationes contra hos, quam contra cet. in alio peccati genere, à secularibus passim audiuntur. Quod & Petrus Damianus obseruans scripsit. *Sed cum laici contemplantur eos, qui nuper cuncta quæ mundi sunt, cum magno seruore contempserant, nunc ad secularium negotiorum turbinem, inbianter redigi, & in eisdem quam euaserant cœnosa uolubri fœce uersari, stupor mirantibus oritur, suspirium ab imis uisceribus trahitur, & in eorum mentibus desperatio generatur. In semetipsum, namque unusquisque huiusmodi quærelam deponit, dicens uo, uo, ubi ego propriæ salutis spem posui? Cur autem capitis mei periculo ad Ordinem illum transire decui? Paulominus breui puncto corpus simul, & animam perdidit. Pone me in ignem apertis oculis propria uoluntate coniect. Quis enim illo feruentior aliquando Monasterium petiit? quis ut uidebatur animosiori constantia ad Christi militiam properauit? Nunc autem omnium, quæ promisit oblitus in terrenis se negotijs iugiter uersat, seculum tractat, seculum spirat: & quem mihi mortificationis habitus dissimilem reddis, mecum mundo non dissimiliter uiuit. Plane ut perspicuum est, mutare corpus exteriorem speciem potuit, sed mens in eo, qui fuerat statim malè fixa permansit. Quod mihi conuer-*

sonis

Apologet.
de contem.
seculi. c. 10.

sonis eius inuentores accusare? in rebus siquidem bellicis? lammodo commiltionem perdidit, sed in reliquis terrenis actibus socium non amisit. Necum certe forensis lites agitatur (quod nostrū propōsitū tangit) mecum in Tribunalibus iudiciū perorare nō cessat, mecum importunus atria principū penetrat, mecum simul eorū auribus cōsilia terrene profūditalis infillat. Sed qua eemeritate socium nuncupare præsumo, quem iam non consuetudinaliter socium, sed in cunctis tamquam pedissequa, vix præambulum sequor? Sanè tantam à populo gloriam de sua conuersione lucratur, vt superuenienti omnes assurgant, quicquid attulerit, velut Prophetiæ oraculum credant, & deuotionis illi obsequium, reuerenter exhibeant. Sed videlicet, quantum ad carnem, nequaquam infructuose illius creditur fuisse conuersio; quia qui secularem vestem non cum mente deposuit, secularem pompam callidus permutator plenius acquisiuit. has itaq; atq; huiusmodi murmurationes, dū detractores effundunt, quantis sit occasio pereundi in seculo peruagatis Monachorum, quis enumerare sufficiat? facilius enim in seculari habitu etiam perire deliberant, quam perditorum exempla sequendo, vtrumque, vt aiunt, seculum perdere.] Vel saltem ex vno Petro discite tuam positionem corrigere Vindiciane, qui aliorum censor esse gloriaris, & scias multo plures esse secularium qui scandalizantur, & in desperationem adducuntur, si tribūalia, curias, aulas, religionis inutilibus, & negotioribus, quam si popinas vel Gynecæa, illis optata intuerentur. Si hæc Vindicianum non conuincunt, id solum euincat, quod etiam Christiani à Gentilibus iniuriarum loco postularentur, quod infructuosi essent in negotijs referente Tertull. de præf. cap. 42. cum hæc esset Christianorum gloria illicitis Gentilium negotijs, & conuersionibus renuciāsse.

C A P I T U L I S XIII.

*Animaduersio, ubi falsa querela Vindiciant
in Turturam expenditur, quod Turtur
Societati imposuerit, se alijs ordini-
bus praponere.*

E duobus erroribus hoc capitulo **VIM:**
taxat Grauinam, primo quod expro-
brarit Cardinali, ob paucorum defe-
ctus, omnes condemnasse: secundo
matrem impetendo Cardinalis,
quod ab ipso cæteris ordinibus fit
prælata, ipsaque supra cæteros re-
gulares se efferat. & dato, ait idem,
quod Bellarminus errauerit, suum
ordinem extollendo, non debebat ta-
be eadem sui laudatoris, totus ordo

denotari. Relicto primo membro secundum aggreditur
Vindicianus, ex 1. p. Turtur. cap. 1. & sequ. c. 6. & 16. ait enim
Grauinam opus suum descripsisse, Ne aliqui ex plangentibus
vana gloria tentatione pulsantur ad efferendum se super alios
ordines &c. Possent in oculis Dei multo plures esse filios eius, que
vocalur sterilis, & deserta, quam eius, que ut fecunda cele-
bratur, & ex Monachorum multitudine plurimos salutem per-
dituros deplorat. hæc Grauina. Quid ad hæc Vindicianus
Grauina igitur veluti pertentatis arterijs, aliquem in Societa-
te elationis a flum deprehendit, alioquin friuola fuisset ad me-
dicinas, & catapotia ad abortatio. Cum Mater familias de-
cumbente filio sandapilam & omnem Libitinae apparatusum cõ-
portat, dicetur merito de filij vita desperasse, & Grauinam oportuit
malè Societati meruisse, quando tam anxie pro retinenda
eius humilitate laborauit.

Hoc (Vindiciane) Medici officium Pastoribus, & Doctori-
bus competit, qui (vt dicit Bernard. *flanguentium murmur* Ser. 25. in
Cant.

querela vocis indicio deprehendant, & si in ipsos usque ad cō-
 uicia, & contumelias prorumpētis, medicos se, & dominos agno-
 scentes, parant confestim aduersus fransum animæ non vin-
 dictam, sed medicinam. vnde idem Bernardus ibidem aduer-
 tit, quod quādo emulis, laceissentibus, sponsa respondere co-
 acta est: *Nigra sum sed formosa*; patet (ait Bernardus) quod de-
 traherent, ei nigredinem impropertes, subdens. *sed aduerte*
sponsa patientiam, ac benignitatem, non modo non reddidit
maledictum pro maledicto, sed in super filias Hierusalem vo-
cans, que magis pro sua nequitia, filia Babilonis, vel filia
Belial, aut si quid aliud nomen improperei occurrisset, appellari
meruerāt, & [ut dicit inferius] filias Hierusalem dicit eas ip-
sas, quas maleuolas sustinet, atque maledicas, videlicet, ut in-
blando sermone delinat murmurantes, commotionem sedet, sa-
net liuorem, scriptum est enim: lingua pacifica compefcit lites.
 Non dissimilis casus, niger coetus vniuersorum religiosorum
 ex corruptione descriptus est, nigredinem acceptauit Tur-
 tur, cum formositate coniunctam, sicut fecit, & sponsa. nam, &
 nigri quidam lapilli in ornamentis placent, & nigri capill
 candidis vultibus etiam decorem augent, & gratiam &c. &
 sine numero sunt, quæ in superficie reperies decoloria, in cō-
 positione verò decora. tali fortassis modo potest sponsa cum
 pulchritudine vtique, compositionis nœuo non carere nigre-
 dinis, sed sanè in loco peregrinationis suæ &c. nam si nunc
 diceret, quia nigredinem non haberet, se ipsam seduceret, &
 veritas in ea non esset. Nigredine vero in ordinibus acceptata
 propter aliquos imperfectos, nullo modo in obijcientem nig-
 redinem Turtur acuit linguam, solum præmonuit, dum e re-
 gione super nigredinem Societas efferebatur, ne inter tot præ-
 conia aliqua aura vanitatis ex huiusmodi flatibus velut arun-
 do vento ageretur aliqua anima pusilla, non vindictam pa-
 rauit, sed medicinam. Sed distinguere debebat Vindicianus
 inter medicinam curatiuam & præseruatiuam. Vnde Chryf.
 ait, quod ne dum scriptorum, & Doctōrum, sed ipsius scriptu-
 re hic, mos est, si quando parat accusare quempiam, non modo
 peccatum illius narrare, verum etiam docere mos, quæ fuerit
 peccati causi, id autem eo facit, ut qui sani sunt, eos reddat u-
 tiores cautiōresque, ne in eadem incidant mala. Similiter est
 medici ad egrotantes ingressus antequam curēt morbum: inqui-
 runt vestigantque vnde morbus sit inflicus & ab origine coer-
 ceant malum, propter quod, qui manente radice, ramos tantum
 execat, nihil aliud quam inanem sumit operam. Miror cur
 Vindicianus medicus in Gatēni schola versatus curatiua ab
 anto-

Chryf. hom.
 3. de verbis
 Ealai.

antidotis præseruatiuis, non discreuerit, sed sicut præcepta medicinæ nesciuit, & suæ artis propria, sic male contra artes consequentiã intulit dicens. *Grauius admonuit Societatem, ne vanæ gloriæ tentationi cadat, ergo impetita est à Grauius: & velut pertentatis arterijs, in Societate elationis æstum deprehendit, alioquin (quæ est consequentiæ probatio) frinola suisset ad Medicinam, & catapotia adhortatio.* Quis enim non negaret consequentiã? nam potest medicus pulsum obseruare, nec æstum deprehendere, antidota, ne veniat, præparare. Nec funus sepulchri Societatis emit Grauius, velut (vt exen phiscat) sandapilam, & omnem Libitinæ apparatus, cui mater egrotante filio, tamquam iam desperato præparando, sed potius ne in sepulchrum corruerent, diuertendo, vel ipsum pedem superbix arcendo, vt dicebat Dauid: *non mihi veniat pes superbiæ, & manus peccatoris, non comprehendat me.* quos Psal. 35. cum comprehendit, cadere in puteum interitus, sacra Scriptura mox commemorat: *ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatẽ.* nulla præcessit in Angelo febris, vel aliquid funestum, & quãuis esset vestitus decore, vt omnis lapis preciosus, ipsius esset operimentum, quia præseruatiua, non attendit, illud intumescendo audiuit. & *eieci te de monte sancto meo.*

Eodem modo processit Grauius ad præseruatiua præparanda cum dixit: *Cantus esto, & vigilans ad rimulas omnes præcludendas, ne aqua te mergant in profundum: ante languorem adhibe medicinam: illudque argumentum velut dilemma confecit. vt si cognoscantur in aliquo sodali defectus, ad humilem confessionem properaretur. sin autem imperfectum aliquem à priorum sanctorum vestigijs declinare, compertum fuerit, virgulam consortiam aduersus alios, cum de elatione Societas tentaretur ex laude, ne assumeret, & animæ aduersionem temperaret.* P. I. C. 7.

Nihil aliud ad hæc Vindicianus, nisi quod Grauiam irridet, cum Hieremia ollam succensam vidisse, virgam vigilantem, & rimas ad hauriendam superbiæ saluginem, in Societate apertas vidisse. VIN.

Duo tantum symbola vidit Hieremias, mi Vindiciane, ollam succensam, & Virgam vigilantem; per virgam vigilantem Hieronymo. disciplinam intelligit, vt percutiat & corripiat delinquentes, & per ollam succensam, ex Grego. intelligitur, ait, cor humanum secularium curarum ardoribus, desideriorumq; anxietatibus feruens, quod à facie Aquilonis succenditur, id est diabolici suggestionibus inflammatur. & hæc virga dum adhibetur in exercitio actuales culpas emendat, dum ostenditur, ad præseruationem ordinatur, & in omniuentu verificatur, 18. mor. c. 18.

quod scriptum est: *virga tua, & baculus tuus ipsa me consolata sunt* (vt exponit Hieronym. dicens) *pulchrè posuit, consolata sunt, ad hoc enim Dominus corripit, vt emendet.* Rimas quoque si deprehenderit Societas in sua nauì, in aliquorum defectibus, candidè, & sincere Grauiua, obturâdas ad monuit, ne periclitetur, quod ante ipsum Gregor. idem cautela, & s. mor. c. 17. trepidationis argumentum tractans sic scripsit. *Sed sancti viri cum de quibusdam se vitijs ereptos hilarescunt, magno se metu etiam in ipsa exultatione concutiunt, quia & si, iam de cuiuslibet procella tempestatis erepti sunt, esse tamen se adhuc in incerti maris dubijs fluctibus sciunt, & sic spe exultant, vt pauore trepidant, & sic pauore trepidant, vt spei fiducia exultent unde, & per eundem Psalmistam dicitur: seruite Domino in timore & exultate ei cum tremore. At contra qui de specie sanctitatis intumescunt, cum vnum quodlibet vitium superant, max mentem in superbiam erigunt, & quasi de vita sua perfectione glariantur: & pro eo quod fortasse semel à periculo tempestatis erepti sunt, iam quia in mari nauigant, obliuiscuntur. Magnos se in omnibus existimant, & vicisse antiquum hostem funditus putant, infra se CUNCTOS respiciunt, quia se per sapientiam transcendere omnes arbitrantur. Ergo dum de cautione, & trepidatione Societatem admonuit, inter eos illam locauit, de quibus dictum: seruite Domino in timore, & multo magis, vt dicis & probas ex intimis Societatis cognitoribus, dum frequenti conscientie examinatione deprehendunt rimas, supercilium Pharisaicum vitantes, excessus quotidianos, & peccata, que plangat, merito sentiens, cum Ambrosio, quem allegas, in vitroque erroneum esse, qui in stygia iudicat iniustum, & vice versa, ut uterque (per extrema vagans) sit execrabilis apud Deum.*

VIN.

Productis deinde cautionis Grauiuanæ seriem à spiritu superbiæ ex 1. p. cap. 7. ex eiectione intimorum cubiculariorum ob elationem, eiectione tabernaculi, & templi repulsione, Nazareorum denigratione: & quod pacem turbat, vnum ordinè alteri præferre: laborantem albugine, & trabem in oculo habentem, lippitudinem vel festucas inspicere, indecorum. Quid inde? *Hæc omnia, inquis, scite, & ex Ascetica arte promuntur, sed cui obsecro, nisi Societatis alumnis ingeruntur? En cur nisi quia Cardinalis Bellar. Societate à Columbinis perfectionibus predicauit, nulla defectuum mentione facta, quasi vero laudatio, sine adiuncta reprehensione, necessario spiritum inflaret, & odiosas gigneret comparationes, neque discipuli adhuc Salamandra erant, vt ignes illi afforare possent, quando, Dominus illor. à constantia, dilectione, fide, & alijs virtutibus in vltima ca-*

na

na commendavit: attamen nullum illis defectum illis exprobra-
vit: Mira de suo ordine Grauna predicat, ut alias vidi-
mus: post alia etiam ab Alex. Papa prolixè, graphiceque col-
laudatum fuisse, eiusdemque laudem constitutionum Prædica-
torum prologo insertam esse. *Quæso bone vir. Potuit S. Petri
Sedes, potuisti ipsemet præclarissimo Ordini tuo coronas, tor-
ques, & armillas imponere sine superbiæ metu, & æmulationis
periculo, & non potuit Cardinalis Societati al. quas de colum-
bino habitu, plumulas offerre, sine sæda criminum appendice?*

Si hæc conformiter ad Asceticam artem deprompta sunt,
cur Graunam insimulas calamum strinxisse, quod Cardinalis
Societatem à columbinis perfectionibus, nulla facta defectuū
mentionem prædicarit? doluit Grauna, quod existente neces-
sitate, & præ alijs laudata sit, aliorum Ordinum recensitis, de-
fectibus. Non opus erat ex se laudabilem Societatem, tanto
apparatu sine necessitate celebrare. Cuidam apud Lyfan-
drū iactati, quod ipsū laudibus eueheret, & aduersus obrecta-
tores tueretur. *Duo, inquit, mihi sunt boues ruri, tacentibus am-
bibus, tamen certò noui vier sit ignauus, vier ad laborem stre-
nuus; innuere volens, veram virtutem non egere laudibus hu-
manis, quum secū ipsa suum deferat decus, & laudem. Ceterū
eos, qui nihil gerunt præclari, præconibus opus habere. Ergo
à perfectionibus columbinis laudari superfluum, cum re ipsa,
magis eas ostenderit factis, quàm quod Bellarminiano cala-
mo describi poterant. Sed laudata, cum aliorum reprehensionem
sublimior apparere non debuit, nec nigros colores alio-
rum Ordinum supponere, ut candor, & pulchritudo Societa-
tis super cæteros emineret. nam sicut dicit Bernardus. *sicut
turpe est ei, qui se supra cæteros iactat, si non plus cæteris ali-
quid agat, per quod ultra cæteros appareat; ita non satis ia-
ctabundis aliquem extollere supra cæteros, qui supprimuntur,
nisi peculiarius supra cæteros aliquid effecisse, quam cæ-
teros, demonstratur, alioquin sicuti iactantis se, et quæ singula-
riter, & inaniter agit (ut idem dicit Bernard.) apud simplici-
ores eius opinio excrescit, qui profectò opera probant, quæ cer-
nunt, sed vnde prodeunt, non discernunt, & dum miserum bea-
tificant in errorem inducunt, sic excelsus laudis supra cæteros,
simplices mouere poterit, sapientes non poterit, importunè
tamen laudatos lædere poterit, ex occasione huiusmodi lau-
dum in tumescentes (quibus propterea Grauna antitoda præ-
parauit) & cæteros ex odiosa comparatione, recensitis prius
eorum defectibus, non leuiter contristare.**

Tu verò aquam sistere fluminis putas, dicendo quod vnus
laudatio præ cæteris sine adiuncta reprehensione, nec elationis,
nec

TVR.

i. lib. Apoth.

De grad. hu-
mil. in 5. gra.

- nec offensionis materiam subministrat, & vasè imponis Gra-
uina, quod laudatio sine adiuncta reprehensione, necessario spi-
ritum inflat, & odiosas gignat comparationes. Nam quantum
ad elationem, non necessario, sed sæpè vt Gregor. loquitur
22. mor. c. 5. *laus bene agentis auribus insolenter admota, dum foris sermo-
nibus perstrepat, intus quandam menti tacitam elationis tem-
pestatem gignit, fitque ut hoc quod animus de humanis fa-
uoribus gaudet, non facile exterius ostendat, sed tamen
corruptionis vim, non tenuiter interius sentiat, & ibidem idem
S. docet, quod si vir perfectus, iam valenti robore, iam ad al-
ta se subleuat, valde formidandum est, ne hunc admota laudis
vêtus grauior radicibus euellat. Odij seminarium fuit laus il-
la adolescentularum, quæ Sauli dederunt, & Dauid de-
cem millia, etiam si super Solem (ex verbis Chrisost.) trium-
phis, & Dei beneuolentia coruscaret. Quid autem est, quod
dicta tua corroboras Vindiciane, quod in Ioan. in vltima ca-
na, à constantia, fide, dilectione, à virtutibus alijs fuerint disci-
puli commendati, & nullatenus vllus defectus sit eis exproba-
tus? Contradictis Euangelio: in cœna enim facta est conten-
tio inter eos, quis videretur esse maior, & ad humilitatem sūt
prouocati: Petri plus quam par erat religio in pedum lotio-
ne refutata, obedientiæ repagulis restricta, eiusdem infirmi-
tas detecta, quæ pro fortitudine venditabatur, dum dicebat,
animam meam pro te ponam, & Iesus: animam tuam pro me
pones? tarditas cognitionis reprehensa: tanto tempore vobiscum
sum, & non cognouistis me &c.*
- Hom. 45. ad
popul. An-
tioch.
- Cap. 14. &
sequ.
- Ioan. c. 13.
- E. c. 14.
2. Cor. 11.
- Chryl. ibid.
- Quod verò sui Ordinis elogia protulerit Grauina in vitio
vt dicitur vitio coarctatus est alieno. Coactus est Paulus etiã
in ijs, quæ ad carnem attinèt gloriari, vnde dicebat. *quoniam
multi gloriantur secundum carnem, & ego gloriabor. quid est
secundum carnem, ait Chryl. ab externis, à nobilitate, à diuitijs,
à sapientia, à progenitoribus &c. & propterea in insipientia
loqui se præmisit, non secundum Deum, id est ex hypothe-
si supposita, quod pseudo Apostoli commendabant semeti-
ipsos, quasi diceret Apostolus. Ne puteitis, quod quasi virtutem
hæc ponam, sed quoniam illi gloriantur, cogor & ego hinc com-
parationem facere, quod scilicet, & alibi facit dicens si quis vi-
detur confidere in carne, ego magis, & illis propter eos, qui con-
fidunt in hoc. Quem admodum enim si quis clari generis Tribi-
tosophicam vitam eligens, viderit sublime sentientes alios de
generositate sua, volēs etiam illorum fastum tollere, nonne cogi-
tur propriam claritatem dicere, non gloriose, sed alios humiliter
reddens? Hoc sane, & Paulus fecit. Et Paulum imitatus Gra-
uina*

uina, qui cum pessundatam videret inter ceteros suam quodque Ordinem, vbi præ cæteris Societatem extolli, cum aliorum depressione cerneret, & cum eis nominatim suam familiam, etiam in externis bonis, torquibus, armillis, exornauit. Vnde sanctis licere, ne dum in bonis spiritualibus, sed etiam temporalibus, se ipsos, & sua commendare, vel dum opprimuntur, ne animo respondeant, in tribulationibus, & propter utilitatem aliorum spiritualem, non semel Angelicus inculcauit, quem si Vindicianus legere voluisset, iam pridem à puerilibus genijs suam mentem extricasset. Vere Vindiciane mai, *Iob. c. 32.*
venter tuus quasi mustum absque spiraculo, quod nouas lagunculas dirumpit. quorum vtrumque necesse erat, vel loqui, aut rûpi. Plenus enim eras sermonibus, & coarctabaris spiritu veteri tui, & te continere nō valens, quicquid sentiebas effudisti, vt qualis esses innotesceres, volarentque sententia, & verba am pullosa resonarent.

Quæ vero etiam ad carpendum effundis, examinanda sunt. *VIN.*
Gravina (ais) iubet, vt preces pro se ac suis alijs ordinibus postulet, pro conseruatione feruoris primi sui instituti, vel remissū in aliquibus resuscitare, neue suos mediatores & aduocatos, ne ex communi culpa exleges videantur, consiliat: memoram profecto Gravina monuit, neque huius rei clariorem testem requiro, quam ipsum Gravinam, qui pro varietate ingenij sui crebro Societatem ab elationis suspitione absoluit. & multa loca affert. ex p. 1. cap. 3. cap. 6. cap. 16: in quibus humilitatem, & modestiam Societatis extollit, & ab elatione demonstrat alienam. *Lib. 8. Apoc:*

Vere Vindiciano dici potest, quod olim ab Herode Sophista, Protheo Cynico sine fine ipsum conuicijs laceffenti, dictū est. *Conscendimus, inquit, ambo, tu quidem malè loquens; Ego malè audiens,* significare volens immedicabile malum esse cui ille tamdiu affueerat, & se moderatius ferre, quod iam nouum non esset. Nulla est contradictio Gravinae (quem de varietate, & instabilitate notasti) vt aliorum preces pro conseruatione Societatis, & intentione feruoris in aliquibus remisso, exquireret, hæc enim ad humilitatis gradus pertinent: in 6. *Ex S. Th. 2. 2. q. 161. ar. 6.*
 enim gradu humilitatis est, credere, & pronūciare se omnibus viliozem, & in 7. ad omnia indignum, & inutilem reputare, inde illa vox. *sequor, si quomodo comprehendam: Ego autem puto me non comprehendisse.* Humilis Apostoli vox erat, su *1. Cor. 9. Apoc. 3.*
 perba illius, qui dicebat *diues sum, & nullius ego,* vnde ex cognitione propriæ infirmitatis, remissionis in feruore, oritur, vt ad aliorum preces implorandas, quamuis sit quis sanctus, & perfectus, moueatur. *Exemplis plena sunt omnia. Vbi vero*

EX

S. MOR. C. 34.

ex hoc Societas offensa non est, quasi ipse impetitus fuerit Vindiciano, hanc admonitionem, iaculum, vel sagittam infixâ suo scemori existimavit, eamdem mordens. & vere ex impatentia admonitionis, carecto, vel scirpo comparari potest, qui ob acutos angulos carpi non potest, quia ait Gregor. *in laude positus Hypocrita, nec hunc quisque corripere audeat, asperitate sua proxiuus vitam corripientis secat. Sanctus numquã esse non appetit, sed vocari: & cum fortasse corripitur, quasi in opinionis gloria detruncatur. Deprehensum se in prauitate irascitur, loqui sibi redarguentem prohibet, quia velut in occulto vulnere tactus dolet. Qualis imperitis innotuit, talis vult ab omnibus existimari, & paratior est mori, quam corripipi. Redargutione deterior redditur, quia quasi dira percussio nis æstimat iaculum puritatis verbum. unde exasperatus proxiuus in contumelias surgit, & quæ mala exageret, contra vitam correctoris, inquirat. Demonstrare longè incomparabiliter reum reprehensorem suum desiderat, ut innocentem se non suis actibus, sed alienis criminibus ostendat &c.* quod ad unguem in toto hoc opere à Vindiciano præstitum est.

VIN.

Frustratoria autem uerba sunt, quæ superaddis dum dicis: quod dum *Granina germane, & serio ut religiosum decebat de Societate Iesu sensit, & scripsit, planè super sedere potuis elationis, & schismatis Corinthij metu (quæ numquam oritura erant) ut & omni labore dehortandi a censoria virgula, lacrymarum, & precum neglectu, qui enim calcar ita iumento sponte currenti adhibet, celerius in præcipitia urget.*

TVR.

Ex tua confessione habet Grauius, quod ut decebat, germane & serio de Societate scripsit, & sensit, & gaudet de tuo testimonio (nisi ironicè loquaris) ut suam innocentiam demonstret, quam hucusque tui oblitus impetisti. Excessiuum tamè timorem, & nimiam sollicitationem cohibendam (in his quæ enumerasti) solum exoptasti. At hic nimius timor, non nimius, cum vita hæc varijs tentationum periculis exposita sit. vnde rationabiliter monui, ne desides simus atque socordes, & ne vnquam obdormiamus in morte, & locum diabolo demus, timoris stimulo opus sit, ne pereamus de viâ iusta: & tunc (de religiosis ait Petrus Damianus) *cum in agro Ecclesie quasi Dominici boues aramus, aculeo pungimur &c. dum diuini torroris aculeus stimulat, ut cervix nostra iugo diuine legis astricta, in laboribus non lassescat.* Quem stimulum si vis abijcere Vindiciane, illud audies, quod adhuc superbienti Saulo dictum est: *durum est tibi cõtra stimulum calcitrare, superbus enim ut ferox, ex eodem Damian. tamquam taurus aream Domini, quæ est Ecclesia, superbis cornibus ventilabat, donec fidei colpe*
sub-

6. Epist. ad
Hug. Abb. &
Monach.

A. Cor. c. 9.

subdens, aratrum trahere compulsus est. e contra sicut vacca lasciuens declinat, qui diuinæ legis repagulis se restringi non patitur, nec stimulis vrgeri patitur ab ijs, qui ad vitam dirigunt, & à propria concupiscentia, vel ambitione extimulatus in præceptis ruit. Etiam si ad Montem Thabor conscendere tibi datum esset Vindiciane, superfluum non esset tibi adhuc timorem elationis inculcare. Vnde Gregor. dicit quod timoris MAGNITUDO electæ menti aliquando post offensionem suæ visionis incutitur, quod profecto dum fit, non fit ut mentem ad gloriæ visionem purificet, sed ut custodiat ab elatione. & Petrus, & Iacobus, & Ioannes prius transformati Domini gloriam viderunt, deinde incusso eis timore ceciderunt, ne elati perderent, quod humiliter assumpti videre meruissent. Sola Vindiciani latera adeo delicata, ut de præcipitio dubitet, si calcaribus, timoris religiosi vrgeantur. Recte Hieronymus. Se curius est perire non posse, quam iuxta periculum non periisse, in altero tranquillitas est, in altero gubernatio, ibi gaudemus, hic tuadimus. at primum dum non datur, sed iuxta pericula iugiter versetur, quis (ait Hieronymus) quis tum que mortalium iuxta viperam securos somnos capiat, que & si non percutiat, certe sollicitat. Vnde quotidie (ait idem) necesse habet, aut perire, aut vincere.

In p.c.lib. 1:
Reg.

Ep. de vit.
suspecto cõ-
tuber.

Laterem subinde lauas, dum Grauinam ad hæc asserenda, vel suspicanda motum dicis, ex sinistris relationibus seductum, ut crederet. I. Cardinalem gentilitio n suo infectum ambitionis, plus Societati quam alijs religionibus tribuisse. II. Societatem affectando singularia ad communem ceterorum ordinum sortem egrè se demittere. III. Quærelas exiuitarum, non ab omni veritate abhorre. IV. Societatis quosdam alumnos aliorum regularium, vel clericorum defectus laxiori lingua carpere, & omnia passim reformare velle. concludens. Potuit Grauina. possunt quilibet alij ad similes relationum scopulos allisi, bonæ affectionis in Societatem naufragium fecisse; ut mearum partium existimauerim collectis tabulis Nauem rusticis compingere, & animos suspicionum tenebris oppressos, Veritatis luce recreare.

VIN.

Nihil ait Gregor. simplici corde feliciter, quia quo innocentia erga alios exhibet, nihil est quod pati ab alijs reformidet. Habet enim quasi arcem quamdam fortitudinis simplicitatem suam, nec suspectus est pati, quod se fecisse, non meminit. vnde non est cur timeat, ex Vindiciana traductione, quod credulus, vanus, & suspiciosus extimetur, cum nihil eorum, quæ assignat, neque cogitauerit, tantum abest, ut aures illis accomodas sinistris relationibus fit seductus. *E contra vero (audi mi Vin*

IVR:
L. 2 Mor. c.
21.

Greg. ibid,

diciane, mens prava semper est in laboribus, quia aut molitur mala qua inferat, aut metuit ne haec sibi ab alijs inferantur. Et quicquid contra proximos excogitat, à proximis formidat. Fit undique suspecta, undique trepida, omnis qui ad memoriã venit, exquirere contraria creditur. Cui ergo tranquillitas securitatis deest, huic, procul dubio terroris sonitus semper in auribus est. Et sæpè contingit, ut illi quilibet proximus suus simpliciter loquatur, nil aduersum cogitet. Sed cum pax sit ille insidias suspicatur, quia qui semper dolore agit, simpliciter erga se agi, non existimat. Hęc ad viuum antequam nascereris de te Magnus expressit Gregorius. Vnde timorem deponere, quod ad falsarum relationum scopulos allisa Societas bonæ affectionis naufragium faciat; nec enim faciet, nec procellas patietur, nisi quas ex adulatoria laude excitas, & ab ore nauem compingendi collectis tabulis, deposita tua insidiosa suspitione, liberaberis.

I. Causa opinionis de Societatis superbia, immeritò à Vindiciano Turturi tribuitur .

HVmanitate falsè dicta temperare volens Vindicianus, rē agere prosequens in varios affectus se transformat, qui diuersis personis, & tempōri congruunt. Hinc & sui similes tamquam Vertumnos in omnem habitum se vertentes omnibus assentantes, Polypos vocauit Antiquitas, eos colores assumētes, quibus scopuli ipsi quibus adherēt, affecti sūt. vnde Phorylides apud Athæneum sic quemdam eiusdem farinae cum Vindiciano alloquitur,

Pectore neue aliud celes, aliudque loquere.

Proque loco variere petris uti Polypus hærens.

Scopulo igitur illi firmissimo inherens Societatis, nigrum colorem (mortificationem designantem) assumens, in eum ordinem transformatus, dicit .

VIN.

Bellarminum, non fecisse meliorem Societatem, quam in se ipsa sit. sicut, neque amulorum inuidia deteriorem. Placuit illi, non omnia vitia Ecclesie, vel ordinum membra ad lacrymarum suarum conuiuium conuocare, & mox alteri scopulo inherens nigrum, & album, vel cinericium colorem assumpsisse videtur, subdens. placuit autem Grauina omnium ordinum religiosos ad Turturis sui triumphos inuitare. & ut ambos sibi deuinciat. Neuter, ait, errauit, quia semper liberum scriptoribus

ptoribus fuit, undecumque velint amicos patronos suæ lucubrationi alligare. Affectioni ergo suæ Cardinalis erga Societatem indulgit, ut in eâ putaret, vinorum membrorum copiam, et piè lamentandâ peritiam reperiri. *Saravina affectionem suam in omnes ordines, & quam suo præposuit Cynosuram, iustis quoque causis effudit. A utrobique delictum, vel severissimus veteris Romæ censor dispungeret.*

Acum, & filum lumens rupturam consuis. Usque modo Grauinam varijs locis, & argumentis velut glad.ijs vulnerasti, & à compage Societatis veluti disjunctum membrum (ac si non essent unius corporis membra illustria religiosi) auulisti, nunc tandem serò facti huius pœnitens, à te conscissa conglutinare conaris, & veluti disertus Sutor, & Sartor vulneratas facies consuere edoctus, vel vestimenta refarcire eundem impetis modum consuendi, ut ne cicatrix vel scissura appareat.

Vtinam saltem deponeres, hoc est corrigeres non bene iactum: sed video, quod oratio à factis discordat; peiores enim scissuras meditaris, dum post Grauinæ probationem, eundem rursus incusare aggredieris perperam Cardinalem momordisse. Itaque ut semel accipias, dicam, quod Lacheti Plato dixit. *Næquaquam iuxta sermonem tuum Dorica concinnimus harmonia, Ego, ac tu Laches (Vindiciane) nam facta haud consonant verbis. Subdit enim.*

Proinde de Societate Cardinalis candidè scripsit quod sensit, qui autem unum laudat, alios non vituperat. quod probas exemplo Techuisis 2. Reg. 14. quæ neminem dum peroraret audavit præter Absalonem, & Regem. Hieronymus multa opera scribit pijs faminis, non sine earumdem encomijs, unde non dicendus est insigniores viros spreuisse. Idem præfissit Bernardus, non absque elogijs scribens suis fratribus, alijs Religiosis, Pontifici Eugenio, absque reprehensione, quod præposuerit suam Claræmualem omnibus Ordinibus, vel quod soli Claveuallenses sculari sponsi, & alijs delictijs digni iudicati sunt à suo parente &c. liquidum esse oculum oportet, qui scriptoribus libertatem putei sui quocumque velint deriuandi succenseant.

Sed mi Vindiciane, nec præcepta Ethica percalles: nam ad modestiam pertinet, & probam educationem, sic laudes temperare, ut nulla in sermone comparatio, uel superlatio unius personæ cuiuslibet status appareat, quia ex Chryostomo, uel quicumque sit auctor, *ex comparatione peioris oritur laus melioris.* & è contra ex sublimatione melioris, ceteri deteriores monstrantur. Talis erat illa comparatio. *Non sum felix ceteri hominum.* & passim pro inurbanitate habetur, existentibus multis mulieribus in aula nuptiali, uel scholaribus in domo,

TVR.

Plato in Lachete.

VIN.

TVR.

Hom de Adam & Eva.

Luc. c. 18.

vel inter mulieres, hanc, uel illam laudare ut pulchriorem, inter milites hunc fortiozem, inter scholares istum sapientiozem, cum sit odiosa ista comparatio, fastidium, & contemptum cœterorum pariens, & perturbationem. unde decorum sermonis tradens Ambros. ait *q̄ discēptatio sit sine ira, suauitas sine amaritudine, monitio sine asperitate, hortatio sine offensioe,* & postea, *in sermone formulam eam tenere conuenit, ne aut ira excitetur, aut odium, aut cupiditatis nostræ aut ignauie aliqua exprimamus indicia.* Si ea quæ sunt allata in exemplis attendas Vindiciane, nullam comparatiuam, sed absoluteam absque respectu ad alios laudem continent, unde verum est, quod qui hoc modo laudat, non est consequens quod alios uituperet, sed tunc, cum antitheses efformantur, plangendorum deploratorum, intercessorum pro relaxatis, & relaxatorum etiam nominatione in particulari, *Benedicti, Dominici, Francisci,* nescio, an maior oppositio reperiri possit, ut comparatiuam, & superlatiuum super id, quod deterius, per id quod melius est efformetur, non sine audientium stomacho, & eorum, qui sic in facie laudantur displicentia, nam ut dicit Chrysostr. *qui gaudet letatur in facie: vir autem sapiens, quando laudatur, in facie, flagellatur in corde.*

In cap. 10.
Matt. ho. 26.
VIN.

Fallo quoque scribis, cum ad fontem lachrymarum peruenit Cardinalis, quod nullo modo Societatem à reliquis Ordinibus secreuit, cum omnino istis uerbis incluserit, uidelicet: etiam omnium aliorum sanctorum, qui religioſos ordines instituerunt filij, & nepotes: neque recentes ab antiquioribus separauit, neq; discussit. An & quot in recentibus mortua membra latitaret, neque an hic uel alius ordo pluribus eiusmodi cadaueribus scateret, sed absque discrimine quicumque ordo multitudine deformatior laboraret, plangendus Bellarmino uidebatur: *salua nihilominus dignitate, ac laude sanarum partium.* Quicquid in contrarium alij Grauius auribus inspirarunt, uanitates, et insanias falsas narrauerunt, quas respicere, nõ oportebat.

TVR.

Oportet certè Vindiciane determinare fossam (ex Prouerbio Tertulliano) hoc est certum differendi spacium, ultra quod egredi non ualeas. Dicis inclusum ordinem Cardinalis in deploratione sua, quia de omnibus ordinibus indifferenter locutus est cap. 6. lib. 2. sub illis clausulis, *et omnium aliorum SS. qui religioſos ordines instituerunt,* ubi & nouos, cum ueteribus adiunxit, certe hoc est (ex altero Prouerbio) *multum de asino pingere,* quod quadrat in eos, qui aliter repræsentant, quam res se habeat, uel mendacia mendacijs adstruunt. totum Bellarminianum discursum repetamus. sic ergo habet loquendo de antiquis tantum ordinibus. *qua autem SS. PP. Naz. Chrys. Hieron. & August. de Monachis sui temporis dixerunt*

a. de gē. col.
esp. 6.

dixerunt, possumus etiam nos dicere de primordijs omnium religiosorum. Nã et S.S. Benedicti, Dominici, Francisci, & omnium aliorum Sanctorum, qui religiosos Ordines instituerunt Filij, & Nepotes per multos annos, ita sanctè, piè, perfectèque vixerunt, ut vel omnes, vel maxima eorum pars insigni sanctitate floruerint. Postea tamen multiplicari ceperunt Regulares sine numero &c. inde nata sunt scandala grauia, & multiplicia omnibus nota, quæ materiam uberem præbent columbæ gemendi, & plangendi relaxationem, no dicam corruptionem Ordinum religiosorum. Hæc Bellarminiana verba. Siste Vindiciane, & vide quomodo apertissimè, ac fatiatissimè tam insignis Doctor, tuo quoque ore laudatus apertè falsus est Sanctorum elogium de Monachis suorum temporum, ad primordia omnium religiosorum extensa, qui post ea tempora claruerunt, vnde subdit, & nominatim. *Nam S.S. Benedicti, Dominici, & Francisci, quæ verba; sententiam truncando, omisit, & solum, quæ sequuntur pauca verbula retulisti, & omnium aliorum S.S. qui religiosos Ordines instituerunt, filij, & nepotes, per multos annos ita sanctè, piè, perfectèque vixerunt.* Vbi noues vnquam, cum veteribus Ordinibus coniunxit? nam de primis, & medijs locutus est apertissimè, & per multos annos (quod est vetustatis indicium) piè, sanctèque vixisse impudētissimè præbes patrociniū, dū eius, cui patrocinaris, singis callidè sensus, & verba inuertis. & si ex antecedentibus te conuinci non pateris, ex aduersatiua ediscas pro illis supponere Ordinibus, de quibus ante mētio facta fuit; hi autē enarrantur, ergo qui quondam florere, per multos annos de mente Bellarmini, hi postea procedente tempore relaxati sunt, vnde orta sunt scandala grauia &c. sed qui floruerunt per multos annos, & præcedente tempore laxati describuntur, veteres Ordines sunt, & in specie Benedicti, Dominici, & Francisci, & aliorum omnium Ordinum, nempe veterum, talis enim sensus esse debet, vt sit vniformis, & formalis; non ergo noui cum veteribus confusi sunt, vt essent obiectum columbinæ deplorationis. Quod si nouorum quoque, & Societatis in specie, etiam membra mortua, & cadæuera deplorauit (vt fateris) & scandala similiter deplorauit (nam omnium Ordinum indifferenter, in primordijs florentissimus status asseritur, quia filij, nepotesque S.S. per multos annos piè, sanctè, que vixerunt, postea ex multiplicatione orta sunt scandala grauia, omnibus nota) Iam à parte Grauiæ stat. victoria, omnium enim ipse Ordinum fecit causam (nullo excepto) communem; vt in omni statu mali cum bonis sint admixti, deplorantes, & deplorati, in omni scandala nascantur, vel paleæ

cum

eum tritico admixta, nullam esse portionem, vel massam puram à fermento discretam, seuerissime admonens, ne vlla phantasia elationis, & superbix spiritus, vel fores religiosæ mentis pulsaret. Si malè locutus est, testimonium perhibe de malo, quod etiam in tuum redundat caput, qui indiscriminatim de nouis, & veteribus Ordinibus Bellarminû locutû esse defendis. Si autem bene, cur illum cedis, qui ne dum de scandalis, si quæ essent, sed nec de tentationibus ad scandala, & renouatione ad feruentissimum primitiux foundationis, pateris illam erudiri? Sed video versutiam tuam, & superbam tuam confessionem, nam dum scribis indiscriminatim planxisse deformatorû multitudinè, *salua (subdis) nihilominus dignitate, & laude suarû partium*. Quarum? Ordinû ne omnium, an aliorum? edisserere. nam vt scripsit Augustinus *multa in alios, vel ob aliud dicta in quos volunt, & ad quos volunt maledici plerumque conuertunt*. Si omnium Ordinum, ergo dum in omnibus Ordinibus multitudo deformata deplorata est, salua dignitate sanarum partium, in quocumque Ordine infirmæ partes, cum sanis copulantur, vt nullus occidat penitus relaxatus, vel corruptus dici possit. Si aliquorum, vel alicuius Ordinis, Non ergo à Cardinali rectè dictum est, *omnes Ordines habere membra mortua, cum viuis latitantia, & nullum Ordinem in hoc à cæteris esse secretum*. Nec dicere potes in solius Societatis sanarum partium dignitate, & laude versatû, nam paulo ante dixisti, quod *Bellarminus, non dixit solam Societatem esse viuam in Ecclesia membrum, neque nullum in ea extare mortuum*. In tuo ergo discursu vbi putas impugnare Grauinam te expugnans. Et qui extrito puluere anhelitum reassumens animosius in arenam descendisti, eodem in vanas auras sparso, & oculos tuos offundente, adeo cœcutisti, vt ne manifestissimas contradictiones aduerteres, & in propriam quam fodisti foueam, non à Grauina sed aliorum seductionibus fabrefactam, incidisti.

Infero adhuc alia verba tua, & cum aliud non habeas argumentum ad te defendendum, ex commendatione Ordinis Prædicatorum per Grauinam facta, exceptionè Bellarminianâ te putas defendere. aisenim, *Apostolum ex commendatione Thessalonicensium, quid fuerint facti forma credentibus in Macedonia, & Achaia, nihil Romanis, nec alijs Ecclesijs derogasse, non erat enim opportunum de alijs, nisi de pietate, & zelo, quæ se offerebant, Apostolum loqui. ita (ait) Grauina in suum Ordinem valdè propensus, quid non superstitatis, quid non Victorie, & miraculorum ubique Gentium eidem attribuit? redeant modo insani suggestores, & occinant illi, sic in alios Ordines*

De vnic. Eccl.
c. 5.

VIN

dines abijcis? & aliorum manipulos tuum adorare iubes? cui obiectioni ex persona aliorum facta, sic occurrendum putas. Potse respondere Grauinam patremfamilias, conuiuium instruens, modo his modo illis hospitibus pro arbitrato suo, sine cuiusque vicinorum iniuria apponere, qua responso pro Bellarmino deseruit, eo magis (ais) ut suum Ordinem commendandi concessum sit, & summi precij estimandi, quod à S. Aegidio S. Francisco, & alijs sine aliorum Religionum contemptu factum est. Hic autem sensus de sua Religione vniscuiusque, ex vocationis caelestis dimanat, illumque infundit Deus, qui donū vocationis agnoscunt, acceptant, & pro viribus exequantur. Nec illud solatium ex inspectione aliorum Ordinum capiunt, non quod illis quicquam desit, sed quia ad alios ordines vocati non sint, viresque ad eius regulam, & onera minimè sufficientes in semetipsis experiantur.

Dixisse pro te aliquid putas, A postolicum locum adducendo Thesalonicenses commendantē, & non aduertis Apostolum nullam inter Thesalonicenses, & alios fecisse comparationem, quod & Grauina præstitit, etiam in Ordinem suum propensus. Sed non propensior, cum omnium Religiosorum florentissimum statum ostenderit, quod dum tu, pro crimine toties obijecisti, satis probare voluisti (quod non fecisti, tuis criminationibus) ipsum potius absentatorem Ordinum, quam æquum censorem, ut ex hac tua iniusta reprehensione pro se colligat contra te, nullo modo fuisse in laudandis cæteris alijs Ordinibus partialem, nec vnquam aliorum manipulos suum adorare iussisse, ut falsè sed insulse iocaris, cum vberem messem in omnium Ordinum horreis, & acceruos, ne dum manipulos tritici vallatos lilijs, & rosis modo ostēderit, qui abūdè, famis tpe, his orbis pastus, & quotidie pascitur. Nec solum conuiuium instruxit, ut pro arbitrato inuitatis fercula ministraret (ut pro Grauina simulatè respōdes) sed omnibus Religiosis Ordinibus varias dapes præparauit, poma vetera, & noua apposuit (vinum melius dixisset ille architriclinus nouis Ordinibus nihil in cōuiuio præter decorū gestum est. Solus Vindicianus sua spontè in conuiuio hoc, non vocatus, vellet locum, & si adesset Stratonicus, sic te impeteret (ut olim vltroneum illum conuiuiam impetiuit) *Cap superbe*, & si commotior, ut ille, diceres, *Qui superbus?* in prōptu respōderet, *Imo quis te superior, qui nec vocatus venias, ut anceps sententia utroque modo accepta seriaris; nam, nec vocatus venire dicitur, qui non vocatus venit, quod est impudentia, & nec vocatus venire dicitur, qui vocatus venire recusat, quod est superbia.*

TVR.

L. 6. Apocet.

Cuilibet vero Religioso concessum fateor suum Ordinem peculiari affectu diligere, efferre, vt in eo reperiat quæ faciunt ad sui cursus solatium, & virtutum progressum; id vetitum, si alijs præferat.

VIN.

Dulciter vero morsus, & adulando feris Grauinam dicentem. quod etiam si quis incautius suum Ordinem cæteris prætulit, absolutè non censetur prætulisse, quia respexit suæ conditioni, & uocationi suæ sibi regulâ præclarissimè consultum esse, quare qui secretum hoc non expenderit, mirabuntur Bellarminum, Grauinam, Aegidium, cæterosque de suis meritis ad id splendè, & basilicè gloriari, vt videantur omnem cæterorum regularium fulgorem obscurare velle. Sed non errat Ethicorum Axioma. Laus vnus, non est alterius vituperatio. Vituperatio, & intentio laudatoris, si comparatio absit, & aliæ vanitates, neque à Grauina, neque ab alijs mortalibus indicari potest, aut debet.

VIN.

Si ergo incautius (dicit Vindiciane) quis prætulit cæteris suum Ordinem, absolutè non præferret, quia vt optimum sibi, præferret. Super hanc incautam prælationem cadit Grauiniana obiurgatio. Amplius si incautius, quemodo postea, adularis Basilicè Bellarmino, & Grauinæ, qui hoc modo suos Ordines extulerunt, vt uideantur cæteros obscurare? Nonne serpens es mordens occultè, uel scorpium blandiens, & feriens? Non est dubium absolutam laudationem licitam, à sanctis commèdatam, qua & frequentissimè in demonstratiuone genere perorando usi sunt. Nec potest uerti in dubium, absolutè, nec præponi unum Ordinem alteri, cum respicitur ab unoquoque Asceta, ut optimus sibi, nec enim Helleborum absolutè melius est cæteris simplicibus, quia Turdis esca est, sed Turdo optimum, & benè dicit, nec dices intentionem laudatoris, si comparatio absit, reprehendendam, nec iudicandam si hoc modo fiat. Ergo non diffiteris, cum adest talis comparatio laudatoris factum, uel dictum non esse laudabile. Quis uerò absoluta, quis comparatiua comparatione usus sit, tacente gemitu Columbæ, & uoce Turturis, mundus diiudicet.

H. Causa eiusdem opinionis de superbia Societatis similiter à Vindiciano Turturi imposita eliditur.

VIN.

S Omnia Vindicianus, quod sit à Grauina impetita Societas ex priuilegijs singularibus, quibus à Sede Apostolica con-

deno.

decorata est, sive ex peculiaribus notis, & proprijs insignijs sue vocationis, ut habetur ex Bulla Greg. XIII. Tum præterea ex varijs, operosis & indefinentibus ministerijs ex animarum medela, quæ absque deductione ad lucem, & Tribunalia forensia dirigi non possunt, quæ si Apostolici Gregis Pastores ad aliam Gentem subdit, vellent transferre, possent uti iure suo, sed vigilantanter inspicere debent, an tam promptos felices, peritos Animorum medicos sint assignaturi. hætenus enim præpientis Numinis Clementia, ciuitates, & Prouinciæ Societatis laboribus exculta floruerunt. & quorsum illi de alijs vineæ Ordinibus sibi prospiciunt, ubi præsentium integer adhuc viget sanguis, ardor, & pietas, quorum studia, & sudores in oculis sunt, & nemo facile equare potuit: Auxisse magis priuilegia oportuit, ne talium Ministeria retardarentur, ut ministratium fidelitas & animus cresceret. Quis in omnibus seruis tuis, dicitur Regi, sicut David fidelis, & pergens ad imperium tuum, & gloriosus in domo tua?

1. Reg. 31.

Nullus hæc priuilegia Religiosorum adorsus est, nisi pertinens ad castra Philisthijm. Ioannes de Poliaco, qui cõstendi priuilegium collatum regularibus, impugnauit, à Summo Põtifico ut hæreticus damnatus est. M. Antonius de Dominis nouissimus Apostata tuus Symmista in eadem priuilegia arictare ausus est; vnde, & propter varia indulta & exemptiones regularibus factas in rabiem actus, sic in Cœnobitis inuehitur. Hi sunt veri schismatici, ut supra innui. & lib. 9. & 10. demonstrabo dum altare erigunt contra altare, & proprias synaxes faciunt, plebem volunt, & pascere, & regere, & Ecclesiasticum regimen sibi usurpare, plebesque à suis Episcopis diuellunt, ut Ecclesiasticam pacem turbant, & unionem. Impertinenter secundam hanc causam Societatis superbiz connectis cum impugnatione existimata Grauiniana, verebaris enim in tuorum Mystagogorum classe tela contorquere: vnde de Bupalio, plusquam Vatimiano odio, denotari potes Vindiciane. non possunt tegi Vulpis reliquiaz. iam q̄ dictum est apud Homerum de quodam veteri impostore tibi competit, nam

TVR.

Li. 2. de Rẽ
pub. c. 12.

T exendisq̄e dolis natus manduco] detectus es.

Illud displicet, quod dum è superbia vindicas venerabiles Patres Societatis, toties supra à te confutata comparatione, superbia ligna subministras, & dissidij fomenta, plus enim cæteris religionibus laborare adstruis Societate: similiter, nõ adeo præptos, peritosque reperiri operarios in cæteris Ordinibus, ut sunt in Societate: nõ esse de alijs yperarijs prouidendũ à Pastoribus ubi Iesuitæ degunt. Sunt istæ absolutæ locutiones, an odiosissimæ comparationes; & dum concludis, *angenda magis ip-*

P p *fius*

I. Reg. 22.

ſus privilegia, cum miniſtrantium fidelitas, & animus creſcat, eique adaptetur, *quis ſcat David fidelis, & pergens ad imperium tuum. & glorioſus in domo tua?* comparationem adeo auges, vt quo altius, & glorioſius attollatur non habeat. Tales pingis Vindiciane quales nolunt ipſi Patres modeſti Societatis deſcribi, nec exiſtimari, & ſummopere deteſtantur, quod ſupra id quod ſint, vel dicis, efferantur, vis enim eos eſſe Syrabaitas in plateis, hęc eſt factu præturgidus ſuper omnes ſe oſtendere, & vt alio quoque Prouerbio dicitur *pennas nido maiores extendere*, cū tamen ſuo ſe pede metiantur, nec ambulēt in mirabilibus ſuper ſe. Illud terribile recolunt, quod Choro, & ſuperbæ illi multitudini dictum eſt. *Quicumque elegerit (Dominus) ipſe erit Sanctus: multum erigimint filij Leui.* Maior autem erectio (quod abſit) eſſe non poſſet, ſi ad inſtigationem tuarum tibiſarum saltarent, vel viderent Solem cum fulgeret, & Lunam incedentem clarè, & in complacentiæ ſignum manus ſuas deoſcularentur, quæ maxima eſſet iniquitas, lob atteſtante, & ad inferna præcipitaret.

Num. 16.

VIN.

Sed in perſona aliorum obiicit Vindicianus contra Iſeuſitas. *At illi Apoſtolica gratia abutuntur. Quid ille ſic quidem vereor, vt multi calumnientur; ſed obſecro tempus, locum, & teſtes conſignent, ne de conuiliandi prurigine prius ipſi rei agatur. Vniuerſe Europa, Aſia, Africa, & Noui orbis Regna Societatis operarios expetunt, & conſeſſoſ auidè complectuntur. & ſic fatui filij Iſrael, non iudicantes, neque quod verum eſt cognofcentes, indiſta cauſa filiam Iſrael condemnabunt? Cum Alexander Seleucus de Ionatha, ſatribusque Machabæis præclarè cognouiſſet, amicitia ſua dignum exiſtimauit, nuptijs ſuis adhibuit, iniquos interpellatoſes repreſſit. Neque minus Alexandri ſucceſſor Demetrius primitias Regni Ionathæ, fratrum que amicitia condecorauit, non abſq; inſigni operæ emolumento; ſed vertetibus annis mutauit ingratus ſententiam, & innocentes vexare enormiter cepit. Vier ex his Regibus æquiora in Ionatham ſemper obſequijs fidelem decreuit? Etiam S. Gregorio grauis nimis, & contra Sacerdotale propoſitum eſt viſum, velle cuiuſque Monafterij præuilegia olim indiſta conuellerè, & in irritum, quæ ſunt pro quiete diſpoſita, deducere. Hęc ille.*

I Macah. 10.

Cap. 11.

7. Reg. c. 33.

IVR.

Thales Mileſius, cum interrogaretur, *quantum diſtaret veritas à mendacio?* Scitè reſpondit *quantum oculi ab auribus*, ſentens eā eſſe indubitatæ fidei, quæ oculis contumero, rumoribus, delationibus, ac hominum fabulis haud tuto credi. eodè pertinet Homericum commentum, cum dicebat. *Borum, quæ ſubuoſant per portam corneam* (oculos deſignans ob coloris ſimi-

similitudinem) *vera, quæ per eburnea os, ob candorem dentium, vana.* Si hanc instantiam audisti ab aliquo nostrum, sicut de ipsa calumnia optas, locum, & testes consignari efflagiras, hos ipsos de authorè huius calumniæ, quod Societas priuilegijs abutatur, designa, & nullum in Catholicis, sed in hæreticis folia, & loca denotabis, præsertim in M. Antonio de Dominis (Societatis prius committente, postea archiepiscopo) priuilegia, & institutum Societatis impetente. Hi de grege tuo sunt vindiciæ, qui de priuilegijs oblocuntur, qui proinde sunt fatui filij, non Israel sed Belial, neque quod verum est cognoscunt, & filiam Israel condemnantes. Putabas Grauinam, perterrefacere, vel in odium adducere, obiectionem Anonymam proferendo, quæ numquam ab villo pio, numquam à Grauiniano calamo est profecta.

Aliam vocem hucusque edidisti, quasi ex aliorum persona nunc propriam edis, & priuilegia dum simulas defendere, priuilegiorum authores penè inuitabili vulnere cruentas, Demetrio assimilando, priuilegiorum largitori (qui vertentibus annis mutauit sententiam, priuilegia concessa Ionathæ, & suæ genti, reuocando) Gregorij autoritate discursum firmas, videlicet *contra Sacerdotale propositum esse. velle cuiusquam Monasterij priuilegia, olim indicta, conuellere, & in irritum quæ sunt pro quiete disposita deducere.* Non sunt alij priuilegiorum largitores (vt tuis verbis asseris) nisi *Apostolici gregis Pastores.* qui tot fauores Societati præstiterunt, an ne Demetrij erunt, si vertentibus annis auferendos iudicarent? Nec propositio conduceret dictum Gregorij, nam quamuis priuilegium remuneratiuum, quod per viam contractus obtinetur, irreuocabile sit, priuilegia tamen omnino gratis concessa (exceptis, quæ sunt per absolutam donationem, cum translatione Dominij) & quæ consistunt tantum in facultate, vel licentia operandi præter ius commune, & quæ remanent, in pura ratione priuilegij, vt sunt religiosis multa concessa, omnino libere, & non existente causa, vel necessitate reuocari possunt. Possunt inquam, vt reuocatio valida fiat, licet vt decenter fiat, aliqua honesta causa requiratur c. decet de reg. iur. in 6. & cap. suggestum decim. Non ergo si vertentibus annis Apostolici Gregis Pastores mutarent sententiam ingrati essent, quos si Demetrio audeas comparare (qui concessas Iudæis remissiones decimarum, & tributorum postea abstulit) non Sanctos Domini blasphemias, qui non dum Apostolicis indultis, & gratijs abutentes priuilegiorum ablatione mulctare possent, sed, & blasphematores tantæ Maiestatis, & temerarios huiusmodi assessores, vt Ethnicos, & publicanos Inquisitoria censura iustissime pronuntiarent feriendos.

III. Causa opinionis de Societatis superbia in Turturem obiecta, in Vindicianum auctorem refunditur.

VIN.

Tertiam causam impostæ superbiæ Iesuitis ab ijs proficisci dicis, qui Societatis disciplina prætesti obloquuntur. & in hos cum S. Ambrosio 1. off. c. 31. inacheris, veluti ingratos, non reddentes quod acceperunt. & subdis: hos luculentum Societati testimonium præbere, cum vel inuisti limina eius attriuerint, vel litterarum dumtaxat, nullam autem virtutis culturam aucupati fuerint. Quis à talibus statuum, vel Panegyres expectet? S. Augustinum discipulorum improbitas non denigravit, sed cautiorem reddidit; idem si Societas minus feliciter consequatur, saltè à prudentibus, & cordatis viris eam benevolentiam impetrabit, ut eiusmodi criminatorem parem fidem, ac laudem attribuanti, qualem ipsi moderatoribus sui, nempe Cretensem.

TVR.

In Moral.
præcep.

Ep. ad Furiã.

Qui eiusmodi sunt conuictores pro beneficijs maledicentias rependentes, verè serpentes sunt. vnde Plutarchus serpentem alit, qui apud ingrati beneficium collocat, neutri enim collata gratia benevolentiam conciliat: imo detractores sunt, Deo odibiles, eo quod mordent in silentio, imò vt Reguli pestifero halitu aerem inficiunt publicè criminationes eruclando. Illud commodum reportatur (vt dicit Hieronymus) quod falsus rumor citò opprimitur, & vita posterior indicat de priore. Fieri quidem non potest, vt absque morsu hominum vitæ huius curricula quis pertranseat, malorumque solatium est bonos carpere, dum peccantium multitudine putant culpam minui peccatorum. Sed tamen citò ignis stipulae conquiescit, & exundans flamma defcientibus nutrimentis paulatim emoritur. Si anno præterito fama mentita est aut verum dixit, cesset vitium, cessabit rumor. Frequenter cernimus, quod dum belluæ circurantur, mansuescunt, propriæ feritatis oblitæ, at in libertate positæ eos quoque impetunt, à quibus alimoniam perceperunt. Sapienter Philippus, cum cuiusdam lingua maledica profcinderetur, & ab amicis vrgeretur, vt exilij pœna detractorem multaret; se id facturum negavit, ne inquit, per mundum oberrans, inter plures malè de me loquatur, quare adiudicatum est, quod illum non ageret in crucem, clementiæ; quod contempserit, magnanimitatis; quod non expulerit, prudentiæ, in exilium enim actus plus satis nocuisset. Quare bene Vindicianus admonet tales calumnias, non denigrare, sed reddere

CAU-

cautiores. nihil enim sapientem (dicebat Grego. Nazianzenus) laudatores, vel conuictatores immutabunt, quorum lingua, non magis circumfluunt, quam aquore a spuma scopulum circumluit, vel pinum, aut saliam quamuis arborem densam, & sublimē tenuis aura. Et subdit præclarā praxim ab omnibus imitandam in simili euentu. Sic mecum disputo, si me falsò crimine accusator incessti, non me magis, quam eum qui loquitur hæc oratio perstringi, etiam si nominatim conuictijs petat. Si autem verum crimen mihi impingit, quid est, cur eū potius quā me ipsum accusem? Quippe, qui ita de me loquendi ansam præbeam, non ille mihi ita videndi: vocesque præteruictus, ut vanas, & inanes, mei ipsius ero, hoc tantum emolumentum ex ipsorū improbitate percipiens, ut cautius in posterum vitam institua. Prudentes, & cordati viri (ut petis Vindiciane) non facile aures præbent eiusmodi criminatores, quos Creteses, hoc est mendaces iudicabunt, in quibus, ut dicitur, non pœna, sed Græca fides. Quid si incidant eiusmodi criminatores in subtellicia leuissimorum hominum, quibus anima pro sale est? rumores turpissimos ferent, ut de quibusdam sui temporis descripsit Hieronymus. & quod ab ipsis egressum est, id ab alijs audisse simulabant, iidem auctores, & exaggeratores famæ de mendacio exeuntis, quæ cum ad matronas peruenerit, & earū lingua fuerit ventilata, prouincias penetrat. Quibus si è mendaciq. processisse famā suadere velis, Atticos (ut dicitur) fœl è Iouistabulis testes auctores famæ clamabant cordati, hoc est probatissimos, incorruptissimos; & te ludere velle (Vindiciane) excipient, dum famam scandalorum regularium omnium à te diffamatorum eleuas, & confirmas; eorum vero, quorum patrocinium suscipere simulas, occultas, & infirmas, ut cui dicto à te prolato etiam inter duo iuramenta, credendum sit, nesciant: nam si famæ cœterorum regularium credendum esse pronuncias, non poteris famam clientum tuorum excipere, & dum excipis, in simulatores à te Ordinum de multiplicitate scandalorū à fama defluentium, criminationes tamquam iniustas, & iniquas saltem, si non posuisti in testamento, in codicillo retractare tāquā ad salutē necessarium opus est. Sed nihil ad Andromacham. Salua enim reuerentia est virtutum Societatis, præcipuè humilitatis, etiam si ab abortiuis filijs viperinos fœtus imitantibus iniuste laceretur, quæ ut nec lædatur ab iniquis criminatores, nec à Grauina, ut tu malè sentis, nec tantilla credulitate violatur. Displicet, quod criminatores vindicans, te ipsum eorum choro inuoluis, cum de Grauina suspiceris talium hominum Exiesuitarum sinistris rationibus deceptum, ut superbia spiritu labo-

Orat. 3. de
pacc.

Ep. ad Fur.

rare

Orat. ad Patrem. rare Societatem existimavit. Non facile enim ait Nazian. temerè suspicatur, qui non facile ad malum impellitur.

IV. Causa opinionis de Societatis superbia, qua Turtur infamatur, abstergitur.

VII.

AD quartam tandem existimatam causam opinionis de Societatis superbia properans subdis. *Si Grauina in Societate quendam reformationis spiritum suspicatur, vel vocis nuncupatione abutitur, vel toto caelo aberrat. Reformatio potestatem complectitur, qua quae deprauata fuerint, cum auctoritate, & imperio in pristinum decus restituantur, potestas autem non nisi à fascibus, & Pede manet. Quomodo ergo Societas reformationem spirabit, qua nullibi vsquam extra Ordinis sui subditos, quemquam potest per leges suas in obedientiâ admittere?*

TVR.

Cum semel ceperis temerè de Grauina suspicari, tribus capitibus, iam confutatis, nullum finem dicendi facis, quartum, & superaddens inanis suspicionis, Grauinianum sanguinem fugens, vt in te illud Horatianum dictum quadret.

Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Vbi Grauina Societati affixit, illam carpendo, quod omnia velit reformaret & quasi irrupto muro hostes aggressi essent ad debellandam Societatem, vt dicitur, *cum hasta, & scuto occurris: sed neutro proficis, hasta dum sphinges somnias adoriris, scuto dum nec imaginatum telum eludere nosti. & quantum attinet ad scutum: authoritatiua reformatio eorum est, qui iurisdictionis auctoritatem habent, vt sunt Concil. & Pontifices.*

Cap. 4. apud
Brucar. lib. 3.
cap. 16.
Cap. inter
quatuor.

Vnde in Concil. Aquisgranens. vt dicata Deo loca *iuxta possibilitatem, in antiquum statum reformentur, praecipitur. & de religiof. Dom.* Concil. Trident. saepissime. At possunt esse reformationis cupidi, qui reformandas religiones suadeant, vt non desunt in ciuitatibus multi Catones optima praecipiti potestate, qui tamen tunc veri relatores habentur, cum Catonianam feueritatem imitantur, vt prius se ipsos, deinde reliquos ab ipsis, si quid reformatione dignum est, reforment. vnde idem Cato reformatoribus eiusmodi seipsum praebens exemplum, dicere solitus erat. *Se omnibus peccantibus ignoscere, praeterquam sibi ipsi.* Multum dissimilis illi Nauius, qui carpens alios, sibi condonabat omnia, quales quoque multi sunt reformatores tertij generis, censorium (vt dicitur) supercilium

5. lib. Apot.

cilium habentes, tamquam legati sine mandatis, vt Homerus ex Aulo Gellio dicere solebat in Odissæa, taxans aliena curantes oculo censoriano, attendentes,

Aedibus in nostris, que praua, aut recta gerantur.

Qui tamen a se ipsis incipere deberent, quam alios reprehendere, vnde Horatius.}

Multa quidem nobis facimus mala sæpè Poeta

Vt. vineta ego met cordam mea.

Hi sunt de quibus Petrus Damianus scripsit, qui sub Monachica professione nomine, plebibus imperant, qui in angulis cõ Lib. 5. ep. 8. futuri, tamquam in tribunalibus, sine prætorijs Pragmatica ad cler. sanctionis iura promulgant, qui alios lacerando, & mordendo

fibimet rigida iustitiæ priuilegium derogant, quid in humilitate crucis Christi inter Monachos agatur, ignorant: & hoc prodigium deputant, quod alij quotidiani vsus assiduitate frequentant. Hi pariter sunt noui Pharisei, qui minima aliorum, maxima, & eorum maxima peccata minima arbitrantur, de quibus dixit Saluator: liquantes culicem, deglutientes Camelam, & iterum. decimatis anethum, & ciminum, & relinquis, que

grauiora sunt legis, hoc est San. Gregor. interpretet minima mala discernitis, maiora deuoratis, & de minimis inter olera exemplificauit, que bene olentia memoratur (ait idem) vt profecto ostenderet, quia simulatores, cum parua custodiunt, odore de se ostendere sanctæ opinionis quærunt: & quamuis implere maxima prætermittant, ea tamen minima obseruant, que humano iudicio longè latèque redoleant.

Matth. 23.

Hinc perfectorum rigidissimi censores, si in minimis delinquant; sibi ipsis palpones, si maxima perpatrantur. Hanc praxim aduersus collegium Apostolicum exercuerunt iisdem Pharisei, dicente Euangelista. Tunc accesserunt ad Iesum ab Hierosolimis Scribæ, & Pharisei dicentes: Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum, non enim lauant manus cum panem manducant?

3. p. cur. past. 6. 34.

In quem locum aduertit Chryostomus, à Hierosolymis illos Scribas, & Phariseos uenisse, quoniã & si per omnes tribus in duodecim partes erant disseminati, nequiores, ait, alij Hierosolymitanos fuisse, non est dubitandum, quia cum maiores honores consequerentur, plurimum sibi arrogabant, & diligenter pensanda est particula, Tunc, quæ ponderata est ab Euangelista, ex eodem Chryostomo, vt magnam eorum malitiam ostenderet, ac si diceret, tunc, cum comederant domos viduarum, cum circuierant mare & aridam &c. primas cathedras, ambulant, tunc veluti legumatores accesserunt maioribus irrogati culpis: de minimis Apostolis censurantes, & quod peius est, de iisdem minimis criminibus falso eosdem inculpantes.

Matth. c. 13.

Hom. 51.

nam

Chrysol. scr.
71.

Cap. 7.

nā nec adeo erant inurbanè discipuli, educati in domo optima, vt aduertit Chryfologus *incultis, & lutulentis manibus edere, quando istud, neque natura patitur, neque hospitalitatis admittit affectio, &c. sed superstitionis suae baptismata perquirebant.* nam (vt dicit S. Marcus) *Pharisaei, & omnes Iudaei nisi crebrò lauerunt manus, non manducant: seruantes baptismata calicum, & urceorum &c.* aduersus quos reformatores tertiae classis sic idem Chrysol. declamauit. *Pharisae, quid te mundum credis, cum omnia tua, tuo sint polluta conuiuio? in foro tu de innocentis sanguine disputasti, de rapienda pauperis substantia perquisisti, perscrutatus es qualiter libertatem addiceres seruituti, & cum interiora tua tanto sint confecta crimine, quomodo te exterior lauare, & mundare sufficiet aqua? pluribus tu indigebas baptismatibus inter cõiuuandum, cum manus tuæ ex adipè agnorum, & pinguiũ peruingerentur, vnicia lotio discipulis sufficiebat, quibus siccorum vsus erat familiaris, & vel solæ spicæ manibus attritæ summas in refectiõne delicias ministrabant. Sed si aqua frequenti manus non madebant, rorantes semper erant oculi eorum exitus aquarum deducentes: oculi vero tui in terram declinati, siccissimi, vt nec rore cœli, lacrymarum dono humectarentur, manus vero, affluentiu viduarum, & pupillorum substantia velut aqua abluerentur. Quid igitur Christus? ait Chrysolomus. *Non restitit eis, neque causam discipulorum dixit, sed statim recriminatus est: Quare, & vos transgredimini mandatum Dei propter traditiones vestras? vt audaciam, eorum reprimeret, atque ostenderet, non oportere illos, qui delinquant in maximis, pro paruis aliorum criminibus adeò moueri, vt diligentiores eorum trutinæ subijcere velint. Non enim accusari debet, qui accusandus non est &c.* propterea, vt idem mox aduertit, maiora in caput illorum crimina ingessit.*

VIN.

Sequeris Vindiciane. maiori autem grauissimi nominis ab vsu vulgus imperitorum reformationem vocat, quicquid ad emendationem vitiorum consilij, vel hortatus attuleris: quo pacto si Societas superbiæ famam, & odium incurrit, viderit Grauius, quomodo suam matrem ab eiusdem criminis suspitione liberare velit. De illa enim ingenuè fatetur, quod disputando, scribendo, concionando, publicis priuatisque congressibus se velut ciuitatem, & murum aneum hæresicis furoribus opponat. Etiam hodie, inquit, huius vineæ palmites, id est præclarissimi sanctitate Viri occurrent, quos orbis imitetur. quorum sentiat virtutum fragrantiam, quibus mirificè oblectetur, currat in odorem vnguentorum sponsi pulchritudinem inspiciens, sentiat ex eorum vultu virtutis desiderium, sentiat doctrinæ eorum influxu

influxu plures in suo animo, quam cæli rore in Conchilijs margaritas generari, sentiat eorum luce desideria ad cælum assurgere, non focus, ac stirpes, & germina Solis exortu, sursum eriguntur.

Tu Vindiciane reformationis vocabulo abuteris, nolens illud nomē ad consilia, & multo magis ad exempla extendi, & quādo Tur. reformationis genus Societati tribuisset, vt suæ attribuit, à scopo non aberrasset, non enim ex attributo hoc reformationis genere Societati, aliquod præiudicium generatur, neq; enim tantum consilia, & hortatus, sed bonorum exempla mundo immutationem, renouationem (dicas reformationem) & perfectionem suadent, dicit namque Gregor. *Plerumque ad excercenda bona opera aliena nos exempla persuadent, & cum mente humili opinionis alienæ bona suscipimus, nostræ, vel melius bona producimus, vel ad bonum mala permutamus. Cumque nos de vita proximi fama splendori irradiat, mēs nostræ, vt prædiximus, quæ ad obtinendum virtutis iter se dirigit, quasi in Luna lumine gressus ponit.* Propterea, quæ ad reformationem multum faciunt, de verbo, doctrina litteris; virtutum exemplis suam Religionem Dominicanam Turtur commendauit. p. 1. cap. 2. vt nec Societatem celebrare omisit. Interim meminit cū August. à te citato, quod non solum Societas, sed & omnis cœtus religiosorum, qui laudari vult ab hominibus vituperante te [Deo] non defenditur ab hominibus indicante te, nec eripitur damnante te, quod tunc fit, cum in nostrorum institutorum laudatione sistimus ad Deum non referendo, & nos ipsos inspiciendo, dum enim hortationibus consilij, exemplis mundum reformari existimamus, interius tunc deformamur. nam vt dicit idem Gregor. supra, *sicut ex aliena opinione proficimus, ita plerumque si fama nostræ laudibus inbiamus, à virtute vacuamur. quia cum delectatur animus in hoc, quod de se extrinsecus haberi considerat, illud obliuiscitur ad quod infortisus anhelabat.*

TVR.

22. MOR. C. 5.

Ad religionis quoque Societatis Iesu virtutem humilitatis penetrandam, Inuito (ais) *Gravinam ad quodcumque malueris Societatis domicilium. illic instar S. Ieremia nouis istis Reshabitis crateres, & vna præstantissima apponemus, videlicet gemmatas mitras, & auro rigentes fibulas, purpuram cum aurora certantem, & quicquid in Ecclesia Dei splendidius fulget. Videbis, & audies, qualia, nec ipso, neque Zenone, aut Seneca rigidior arbitrer capere animo possit. Miratus, sum quando in dedicat. Turturis legi Cynosuram tui opusculi. S. R. E. Cardinalis delegi, & quidem illū quia in minoribus, in S. Dominici familia ita floruit, vt è Prædicatoria toga immediatè, ob egre-*

VIN.

glas animi dotes ad pallium cordinum vestis orbis & dignitas, & plausu transferis. Tater ergo ad Cyprologus Doctor, tar non conuocatur, ad eiusmodi pallia flores suos non adoret, neque ad plausum orbis familiarium suorum dotes extollit, & tamen humilis est Prædicatorum Ordo, & superba Victimæ.

TVR.

Et hic Vindictiam amouam ut crateres, & vine præstantissima apponat acuis Reclabien, ipsamet ostenditur Xperap xanæ crater malorum, seu, ut de Nitrom authore quodam scripsit Aristophanes cyator malorum, fater litium, per quem calumniatorem designatur, in quo vinum propinet, non generat virgines, sed animas apostatas. Si mitras, & purpuras in tanta multitudine in Societate non reperient, et in alijs religionibus in immensum numerantur, non propterea ex tota turba humilitas argui potest, ut nec ex eandem dignitatum possessione superbia, ut ironica illa conclusio tibi digna sit censura, & tamen humilis est Prædicatorum ordo, & superba Societas, plerumque enim accedit, quod de graphio, vel calamo quis magis reclusus eremicota complacere sibi possit, quam venerabiles multi Pontifices de gemmaris thyras. Ordinaria hæc sunt scommata Vindictiam tuorum Symmistrum, quæ in Ecclesiam Romanam, his dignitatibus ornata iaculantur, & venerab lem eius maiestatem blasphemant, tanquam sanctu, & ambitione seculi surgidam, & typho superbia insartam, ut pessimumque audeant Protestantes, eandem blasphemam ore, vocare Romam purpuratam matricem, & Babylonem auream calicem habentem, vinumque erroris, & deliciarum huius seculi in mortalibus propinantem. Quomodo aduersus Cardinalium dignitatem, sub humilitatis commendande zelotus pugnet contubernalis M. Antonius de Dominis (ne latum conuenit d. Scedens à Protestantibus) eiusdem tenatum, ad Apocalypsi- cum sortum dederat aduersarius, audiamus. item. 59. sic obmurmuratè Proh dolor, vide palliatum, flagrantem iam clericali iniuria, adhuc tamen erat propriam clericorum hoc est, Ecclesiasticorum virorum indumentum: nunc vero tandem ad purpuram demum est, que Regij decoris insignis est. n. q. coordinato, & trahente rursus Cardinalis appellat, ut Sicula duper, & Attalica ornata, & vasa Chorinthia, sicut inspicies nobilis precij dici possint, ut maxima iniuria sint idcirco, de Cardinalis depingitur, dum vili pallio fuit semper contentus, & vestimentorum factum in Clericis contempsit ac probendit, & noluit in ulla Ecclesia inuenerunt, Ad clericali professione, hoc est à clericali remotissimum contentus.

4. de Repub.
cap. 4.

Pro. c. 30.

Non in illa purpurata matrice Apocalypsiæ Ecclesia descripta, sed in muliere fori in Frontibus designata, quam Ecclesiaz

Eccelesiz typum gessisse, demonstrat non semel Augustinus. Inter cetera eius ornamenta *byssus, & purpura indumentum eius*. Vnde, & quaecumque de futura Ecclesiaz gloria, & splendore variati sunt prophetae, ne dum spiritaliter, sed & carnaliter, ut ille loquitur, id est corporaliter, adimpleta fuisse, non semel in suis commentarijs demonstrat, ut cum dicitur: *ponam te in superbiam, sicut in manu regum lactatoris*: & Ezech. *vestimti tu discoloribus, salsicani te Et incymbis, et cinxi te bysso &c. & dedi coronam decoris in capite tuo, & ornata es auro, & argento &c.* ad dignitatem enim Praetorum Ecclesiaz, & starentissimi Cardinalium consessus, super quos posuit Deus orbem, haec ornamenta conducebant, ut multo preciosior a carnalium oculis haberetur dignitas, quam quod exteriori ornatu exprimeretur: intelligerentque Praepositi Ecclesiarum, per haec signa extimulari in Regio isto apparatu Apostolicum splendorem habere debere, & magis celestibus micare radijs, ac proinde celestibus conascere fulgoribus inuigilandum, super addito nitore virtutum. Quare sicut nec loca sacra auro, speciosa suppellectilibus expolianda sunt, cum haec coterant ad decorem domus Dei, nec eadem a Praetatis abdicanda, cum sint instituta ad ornamentum, & decorem ministrorum Dei. Neque enim protinus ad superbiam inducit nobilior, & preciosior amictus, notum illud Esther Reginae *Tu scis, quod abominatio signum superbiae, & gloria mea, quod est super caput meum in diebus abstinentionis meae, & distinxit illud quasi pannum menstruatam mulieris*, nam sub ijs ornamentis tot sanctissimi proceres prodierunt, ut stellas, & arenam numerare eos recensere, facilius sit. Verum est, quod peritura haec lux seculi tuxus sub auro designatur, in quo ait Gregorius loco cit. lib. 3. cap. 13. nitore gloriae temporalis exprimitur, sicut per prophetam dicitur: *Callix aureus Babylon, qui propterea aureus dicitur, quia dum pulchra esse temporalia ostendit, stultas mentes in sua conscientia inebriat (non Rechabitarum) ut speciosa temporalis appetatur, & inuisibilia pulchra continent, sapientes vero non, propter haec qua cernunt temporalia, in ijs desigunt obtutus, sed propter aliud, ut ametur, & honoretur, non in se sed propter Deum, curas sunt ministri, & cum praesens Augustinus sub insolis positi quotidie clamant: *Deus qui superbia risibile, humilibus autem dat gratiam, & intonat super ambitiones foetuli, & cibum istius fundamitis monium, quoniam nobis propter quoniam humanae societatis officia necessarium est amari, & honesti ad homines, in his ad nos referat bona benedictionis, nostrum utique spergetis in laqueis, ut a vertice tuo pendium nostrum disponamus, atque in bo-**

Et. 49.

Ezech. 16.

Cap. 14.

10. conf. 36.

cum, vel Gvillemicum spires, qui sub humilitatis prætextu, hæc nomina ableganda dogmatizarunt, ne vocarentur religiosi *Rabbi* hoc est *Ecclesiarum magistri*, quos uterq; Thomas vnus Anglicus, V valdenfis alter abundè confutatur. Verum est ex Aristhene, quod vulgus hominum è structuris, statuis, trophæis, ac libris sibi promittit immortalitatem, & ij sunt de quibus scriptum est *vocauerunt nomina sua in terris suis*, cum magis ex Aristhene appetendi immortalitatem, vnica via illa eligenda sit, iustè, pièque viuere, & curare, ex Saluatoris doctrina, gaudere quod *nomina nostra in caelis descripta sint.* Titulos *Sara, Rachelis, & huiusmodi* (ait Blesensis) *quandoque vaga, & vulgaris opinio præscribit, & abolet nequitia in moribus, seruitus in peccatis: tamen ad designanda munera, & officia ad Eccles. & ordinum decorem merito hic nominum vsus laudabilis atque spectandus, & vt qui eis decorantur suæ obligationis memores, ad ea ipsa obeunda munera, exequenda feruentius accendantur, cœlestem Hierarchiam imitantes, secundum, quod sortem suæ vocationis acceperunt, vt latè prosequitur Gregor. ostendens in his muneribus, cum eorumdem nominum distinctione in Ecclesiæ Hierarchia cœlestem exemplatam. Et sicut in terrena Republica ex diuersorum officiorum, & statuum distinctione, terrena seruatur Respublica (ait S. Thom.) ita & in Ecclesiastica Hierarchia, & in particularibus Religiosorum cœtibus, vbi, qui eiusmodi muneribus præditi sunt, alios qui hos titulos à se abdicarunt, inani elatione se ipsos non præferant, qui vero, ait Gregor. *in se minor cognoscit, alijs maiora non inuideat, quia & superna illa distinctiones beatorum spirituum, ita sunt condita, vt alia alijs sint prælata: & dum titulis istis onusti, nulla elatione intumescent, qui illis sunt denudati, nequaquam præpostero affectu concupiscant* *Vt enim* (ait Dorotheus) *indutus, qui purpura & serico, si ei iniiciatur lacerna immunda, declinat illa, & fugit, ne indumentum preciosum contemnat; sic sancti viri virtutes (adde & officia, & alias gratias gratis datas) induti, humanam gloriam deuitant, ne ab ea debonefiantur. Qui autem gloria cupidus sunt, hi mihi similes modò videntur, qui vsquequaque circuit, vt lacernam inueniat, vel aliud quidpiam quod possit nuditatè suam tegere: ita virtute (vel his titulis, & prærogatiuis) spoliatus, humanam gloriam qua se obumbret sectatur.**

7. Apoth. Pl. 48.

Luc. 10. Ep. 3.

Hom. 34. in Buang.

S. Th. 2. 2. qu. 182. art. 2. ad 2.

Doct. 2. de Humilit.

Ad alia fercula vrbanus conuiua Rechabitas inuitat, dicès iam illorum etiam frontem, ac supercilia considerabimus, qui paulò ante *Reformorum, Præpositorum, Prouincialium, Visitatorum, ac professorum in Vniuersitate, iustis muneribus, non sine*

VIN.

multo-

multorum satisfactionem gesserunt, nunc autem decessit inter reliquas Societatis filios privationem dognant. Quos inanes exemptiones, praescriptio domos, prerogativas & indulgentias, praetoribus laboribus, & in omnes bonos: ijs collectas utique micam praeceteris sacerdotibus reperior. Adi Graevina, si aude. florentissimorum Ordinum tuorum Praelator redigi in ordinem, & iube proximum Noniis locum recipere, vti superba facit Societas.

IVR.

1. Apoph.

3. mor. c. 13.

In psal. 47.

1. 2. q. 161.
ar. 2. ad 3.

Duxto Perseo, cum epulum exhiberet conuiuiale, P. Licinius dicebatur eiusdem esse artis, & aciem bene instruere, & conuiuia exhibere: illam, ut horibus sit quidam maxime formidabilis, hoc ut amicis sit iocundissimum. Neutrum praestat Viadis manus, qui nec acies dirigere potuit, nec conuiuia exhibere. Quid ergo post crateres alia sercula ponit? Nouissimamque locum Rectorum, Prouincialium, Visitatorum expletis officijs, sine vlla prerogativa, exemptione, priuilegio &c. Sanctum, & laudabile institutum est, quando, ut inquit Gregor. *humilitas locum honorum est, de quo per Salomonem dicitur, Eccl. 10. [Si spiritus potestatem habetis (nepe retationis) ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris] laudabilia quoque illa iusticia, ubi ordo in sessionibus, & publicis actibus oblectatur secundum gradationem, vel professionis Ordinem, quem certum multo magis eximia maiestate seruari in Concilijs, in Consistorijs secundum consecrationis tempus, & huiusmodi: vnde ad decorum Ecclesiae ea pertinet, dicente David: Deus in domibus eius cognoscitur [ubi alia littera habes] in gradibus eius cognoscitur. Quare, ut honor est praemium virtutis, & ad Dei honorem, & pulchritudinem religionum ordinatur, sic potest esse Christianae magnanimitatis obiectum absque vilo humilitatis prauidicio, & circa idem obiectum materiale honoris versantur humilitas, & magnanimitas ex S. Tho. ubi. n. humilitas reprimit appetitum ne tendat, in magna secundum rectam rationem, magnanimitas aut magna impellit secundum rectam rationem. Quare qui honore afficiuntur eis secundum virtutem exhibito, reprimendo se ab elatione, laudabiles sunt: similiter ex eodem S. Thom. qui continentur honores, hoc modo, quod pro eis adipsandis nihil inconueniens faciunt, nec eos nimis appreciantur, laudabiles sunt. Si quis autem hoc modo contemneret honores, quod non curares facere, qua honore sunt digna, hoc modo vituperabile esset. Sic faciunt magnanimiti ex eodem S. Thom. Ibidem, facientes, quae honore digna sunt, non tamen pro magno existimantes humanum honorem. Qui vero humilitatis praetextentes abdicationem honorem, ad humilitatem pertinere, ad superbiam vero eorum-*

ruseidem inuestituram pronuntians, multiplici pœna digni, quæ virtutum sua corona pœnent honor enim est præmium virtutis) & de virtute benemeritos irremuneratos relinquunt, quoad fieri potest, cum tamen Apostolus absque humilitatis præiudicio protulerit, *Qui bene præsum præbiteri, duplici honore digni habeantur.* duplici, ait Theodor. id est ampliori, vnde non tantum exteriorem reuerentiam, ex S. Hieronymo denotari, dicit inter petres, sed officium significari, quod præferari debet alicui, ob etatem, aut dignitatem, aut meritum, quo venerabilior reddatur, ut debetur his, qui maxime laborant in verbo, & doctrina, dummodo hæc, iuxta constitutiones sacras eorundem Ordinum, regulentur: nam ut Arist. dixit in Politicis, ut præferretur Respublica ab indebita distributione honorum, ac dignitatum, oportet observare, quid circa eorundem distributionem est lege dispositum, maxime ne dentur excedentibus suam præportionem, ut si dentur inmeritis &c. Cum ergo & præcedentiæ, & exemptiones benemeritis statuat ex legibus religiosorum, summa prudentia, & consilio ad eorum decorem, & conservationem, longo iam tempore, & experientia, deprehendantur, non nisi summa demeritis, & malitiæ est, eadem statuta, ut humilitati contraria, tentare conuelleret, & ubi introductum ad honestas, ordinationes vultus immutando, introducendum tanquam melius cogitare bonum non est. Vnæqueque religio in suo sensu abundet. Scimus atheniensibus demandatum, non licere magistratui legem facere de viro, nisi eandem ad omnes Athenienses per tineret, egerant quæ Monarchiam, imò Ecclesiasticam Hierarchiam imitantur, sua habent distincta loca, & subsellia, prærogativas, & præiulia, ut sint velut castrorum acies ordinata. Nec illis exemptiones, nisi quis male abutatur, superbiæ arguant; & ut in gradu suo staret Daniel, hoc est in Ordine prophetarum, voluit Angelus, sic cum alloquens. *Surgat & sta in gradu tuo.* de his quoque qui bene ministraverint ait Apostolus, quod gradum domini sibi acquirant, hæc est S. Thom. interpretatio, *promereri merentur ad altiorum gradum,* vnde scriptum est: *Quia in pœna fuisti fidelis, supra multa se. conspicua licet non est in hoc eorum finis* (ait S. Thom.) *sed eum hoc remunerationem habent a Deo.* & Job dicit. *Per singulos gradus meos pronuntiabo illum:* de quibus gradibus ait Gregor. scriptum esse: *Deus in gradibus cognoscetur cum suscipiet eam.* ubi & si sermo sit de gradibus meritorum, etiam locus iste pertinet ad officia, quibus Deus quoque glorificatur in Ecclesia, per Magisterium, & sapientiam, vnde subdit Gregor. *ut enim per se a laetitia virtutum, fidem faciat, & sapientiam loquar, ob-*

1. Tim. 5. 3

Demost. orz. contra Arist.

Dan. 10.

1. Tim. 3.

Matt. 15.

Cap. 31.

22. mor. c. 14

lineri

tineri singula perfecte nequeunt, nisi ad hac distinctis ordinatisque modis. Quasi quibusdam gradibus ascendamus. Unde in Academicis ad obtinendam sapientiam Theologicam varij gradus, & aureolę pro Lecturibus, Baccalaureis, Magistris, qui multum profunt Ecclesię, cum eorumdem prerogatiuis, instituta, vt de graduationibus, & huiusmodi murmurare, V uicleph hęresim sapiat, obmurmurantis graduationes vana Genilitate introductas, & tantum prodesse Ecclesię, sicut prodest diabolus, & priuilegia eis pręscripta denegare sit boui trituranti os alligare. Alexander Magnus (vt dicebat Plutarchus) Bucephalum iam senem ab alijs equis gestandum curare solitū, donec ad hostē ventum esset, vt integer ad pugnam veniret. Ita senem Magistratu est vtendum opera, vt eis adimatur quantum potest laboris, & ad necessitatem vñs illorum reseruetur. Qui ergo gradus cum exemptionibus habent, non habentes nequaquam spernant, ne in superbiam incidant, & in laqueū diaboli; qui verò nō, habent, habentes cū eorumdem ftatu non sugillent, ne ex superba adiudicatione in erroris Vuiclephiani paulatim incidant inextricabilem labyrinthum.

VIN.

Seruat bonum vinum pro vltima conuiuij periodo Vindicianus pro Rechabitis. Adhuc spectabimus illos (nempe Patres Societatis) qui in medio suorum Ministeriorum cursu, magnifice secularibus suspiciuntur, ob rem ex fide arte congeri solitam, domum enim regressi, planē, vt S. Anselmus de se suisque iocundē gloriabatur, Noctuas nocte sunt nullius commodi gratia supra infimum eminent, de quolibet errato, vt quisque alius inferioris notę, publicē corriguntur. Tu mihi istam Societatis superbiam peritus Aruspex exentera, & inspico an B. Chaterina Bononiensis doctrina consentit, qua cum de charitatis neglectu quereretur, non nisi in libris scriptam, & in parietibus depictam cerni, & quos ea fulgere oporteret, oculos auertere, plus timere iudicia humana, quā diuina, aucupari propriam honorem, & famam, nec imitari vitam Saluatoris, hanc ipsā mox liberatoris nostri vitam tali Epitome cōtraxit, qui negligi, sperni, & falsoque accusari voluit, omniaque ob animarum salutem tolerauit.

IIVR.

Intra tuam pelliculam (elephantino corio circumtectus, vt Plautinus ille, & iactabundus miles) te contine Vindiciane. tibi dicit Martialis

Lusisti, satis est, sed te mihi crede memento

Intra pelliculam cerdo tenere tuam.

Potest enim fieri, si cum Apolline audes certare immemor cōditionis tuę cum Marsya excoriatas, tua pelle exuaris. Cre-
do eos

do eos, qui magnificè à secularibus suscipiuntur, & honorantur; domi regressos velut Noctuas inter Noctuas esse, hoc est omnes æquales, vt non vnus super alium sit eminentia ex reportato commodo, & emolumento. Non puto (nisi ad mordendum omnes promptum, his etiam vobueris detrahere) te voluisse clientes tuos Noctuis Laurioticis assimilari. De quibus Aristophanes in auibus.

*Noctua vos non relinquent Lauriotica; sed hæ
Aedibus aderunt, in ipsi inque loculis nidulos
Sibi parabant.*

Erat Laurios Attica regio venis auri frequens, propter quod numismatibus aureis noctuarum figura insculpebatur. Non harum noctuarum symbolo (si id intendebas) spectabiles noctuæ, sed quia illæ noctuæ sunt de quibus dicitur: *factus sū sicut Nisticorax in domicilio [vel vt alij vertunt] Nisticorax ruinarum,* super peccata populi, & (ex tua attestazione) defectus Religiosorum lugubres eiulatus emittentes. At nimis à te restrictum, hos esse solos Hieremias, cum & alij sint, imò omnes consurgentes in principio vigiliarum suarum, canentes, & plorantes in valle plorationis canticum graduum, qui et Oda statutis horis replent, & capitula id est loca (vbi culpas confitentur) ad disciplinas, & flagella parati. Non opus est, vt Grauina Societatem exenteret, vt peritus Aruspex, cum crucis, & Saluatoris mortificationem, vt & cetera, in suo corpore p̄ Iesu nomine portent. Iuliani superstitio fuit, cum suis Aruspicipibus exta animalium (ex Nazianz.) obseruare, de quo serunt, quod cum ipse sacris operam daret, exta animalium coronatam crucem edidisse. Verbo Dei hoc seruatum est, de quo Paulus. *uiuus est sermo Dei, penetrabilior omni gladio, pertingens ad diuisionem animæ, & Spiritus, cōpagū quoq; & medullarū cordis,* subtili anatome, veras virtutes à simulatis distinguens, vt non sit nostrum diuinam artem præuenire, qui & consilia cordium manifestabit suo tempore, & tunc vnicuique laus erit ex Deo, vnicuique tribuente iuxta opera sua.

Psal. 101.

Orat. 1. in
Iul.

Heb. c. 4.

Postremò humilitatem Societatis ex ipsomet Grauina probas ex par. 2. c. 30. dicens. *Sed iam Societati æquior Grauina elegans è vaticinijs S. Vincentij Ferrerij pro Societatis humilitate testimoniū producit, quin sincerè nolim dubitare, ita enim illic in eiusdem laudes effunditur, vt attētus Lector iuraret, Grauinā, neque hactenus relata, neque quæ inferius sequetur contra Societatem vñquam in pectus admisisse. Viderit ipse, quo colore illam in mente sua depinxerit, simul, vt ater & albus sit, credi non debet. Quicquid tamen, S. Ferrerius olim de Societatis Ordine prædixerit, negare nobis Grauina nequit,*

VIN.

R r

cum

tum ad illa se maxime, & gratis demittere qua ceteri in Cla-
ro, & regularium Ordinibus, ut plurimum refugiunt, quod qui-
dē, in quo humilitatis gradu Grauina collocare velit, non mo-
ror. Prudens Lector nullum in tali subiectione Superbiae vesti-
gium inueniet, nihil quod homines ambitiosè querant, vel sua-
deant. Qui *Stultitiam* arte simularunt, quorum egregia faci-
nora Climacus, & Raderus prolixè memorant, alius non de-
scenderunt, si maniam excludas, quam in Societatis familia
visitatum reperias. Illi viam se omnibus subiiciendi, per si-
militudinem insaniam quaesierunt, Societas prudentiori confi-
lio cumulatae iuenit, meminit cognominis in cunis accepti, stili-
cet minime idēoque supra Libani Cedros exaltari nescit.

IVR.

Syncerum testimonium Grauinæ, quod te fatente tale esse
à Lectoribus iuraretur, & si verbis fatearis, suspectum reddis,
nec illi credendum, quia albus, & ater sit, hoc est Domin-
icanus nigrus, & albo vestimento indutus. Scitè tibi adiptur,
quod Seneca pronunciauit. *Quomodo stomachus morbo visita-
tus, & colligens bilem, quoscumque accipit cibos mutat, & om-
ne alimentum in causam doloris irabit: ita animus cæcus, quid-
quid illi commiseris ad onus suum, & perniciem, & occaſum
miserie facit.* Quare non mirum si sinceritatem Grauinæ sus-
spectam velis reddere, & proverbio (ad contemptum indica-
dum) Catullo in Cæsarem Ciceroni, & alijs *vestito, mordeas,*
& in albedine probitatem, in nigredine improbitatem desi-
gnare studeas, vnde & Chusi vocatus est filius Iemini Dau-
idem persequens; Chus autem nigrum, & Æthiopicum (vnde
Cussia Æthiopus Regio appellatur) colorem, vel improbo-
rum mores protendit. Melius dixisses. Si in eo habitum lau-
dasset Dominicanum cum D. Catherina Senensi, quod nigre-
do austeritatem, & mortificationem significat, ut albedo puri-
tatem, ac proinde eundem habitum induto, ex ordinis reue-
rentia, credi quam maxime debere. Sed non id cogitauit
Vindicianus, nam cum veste nigra inconfidentia (inconfiden-
tes enim nigri dicebatur ex Cic. & Horatio) alba habet præ-
cordia *leucas opeas*, quod ad stultos transfertur, & insulos,
& emotæ mentis homines, album enim maxime emouet vltus
organum ut concinnè denotabat antiquitas.

s. d. benefi-
ciji.Genes. in
psal. 8.

Serm. 1.

Sancti Vincentij testimonium per accomodationem, si non
ad litteram, quid prohibet Venerabilibus Patribus Societatis
adaptari? quos in eo, quem cupiunt, & volunt, humilitatis gra-
du collocat sine vllō vestigio superbiæ, quale tu fingis à Gra-
uina esse deprehensum, quod etiam si deprehendisset, oblite-
rasset. Quod addis [multos stultitiam arte simulasse, viam
inquirendo per simulationē insaniam omnibus se subiiciendo,
è contra

è contra Societatem cumulatè inuenisse, quippe qui meminit cognominis in tunicis accepti, scilicet *minima*, ac proinde nescientem se exaltari super Cedros Libani.] optima antithesis est, & commendabilis Societatis humilitas, & detestabilis conditio humilitatem fingentium, qui si vel minimum tangantur, velut montes fumigant, & cum illo deliro sene, de quo fit apud Cassianum mentio, tanta tristitia absorbentur, ut asnaritudinem corde conceptam, ne vultu quidem dissimulare possunt, propter quod concludit Cassianus. *Vera est cordis humilitas retinenda, qua non de affectat à corporis, atque verborum, sed de intima humiliatione descendit. Quia hanc deum euentissimis presentia sua patebit indicijs, cuius quis non ipse de se criminat, ab alijs non credenda iactauerit (v.g. vocando se superbum) sed ut alijs arroganter ingesta contempserit, & irrogatas iniurias mansueta cordis aequanimitate tolerarit.*

Coll. 18. c. 10.

C A P I T U M XIV.

Animaduersio, ubi Societatis posteritati Grauinam male ornatum, saluò Vindicianus confirmit.

6643 6649 6653
6659 6663 6667

Receptum olim à Domino: Non induas vestem ex lana & linoque contextam. Tunc autem quis ait Gregor. eam induit, cum intus subtilitatis malitia operit, & simplicitatem foris innocentiae ostendit. Quia enim sub puritatis imagine deprehendi calliditas non valet, quasi sub lana grossitudine limina daret.

Deut. 22.

8. mor. c. 31

Hoc acce Vindicianus simulàs innocentiam elictum offensam, ve sub hac suam calliditatè maledicendi Ordinibus velet, *Quoties Grauna in*

Societatis laudes incurrit, intimum diceris familiarum, & officibus, & carnem de carne illius, mox ubi quidquam in ea displicuerit, extorrem se prodit, et ab ultimis Aethiopum Regnis aduenam: amicum dicam Societatis, an aduersarium? Sed praestat Lectori iudicium relinquere. Circa finem operis Grauina Societatem usque ad gloriam Libani extollit, & occasione Praedictionis Ferreriana enixius precatur, ut eiusdem posteritas in eam perfectionem succrescat, quam S. vir delineaui, ut sublimitas sit virtutis Dei, & quisquis gloriatur in Domino gloriatur. Interim, ut ostendat nihil omni ex parte perfectum in terris, duo de trivio diuerbia obiicit. Non omnes, non semper, non omnes in Societate, sunt vana membra, neque semper erunt, Non omnes Columbino habitu lucent, nequa enim semper retinebunt, non omnes religiose disciplinae amantiss, neque semper vocationis spiritum sequentur.

TVR:

Vtrum tandem huiusmodi Vindiciam dicacitas laudem an verò reprehensionem afferre debeat, incertum: si omnes tales Grauinam esse putarent, qualem Vindicianus affectus existimat, tunc eodè modo tecum verbis Nazianzeni discurrerem. vir optime, si navi tempestato iactata, & periclitanti manum porrexissemus, aut urbi obsidione cincta, aut edibus flamma ardore conflagrantibus, partim scaphis, partim exercitatione partim instrumentis extinguenda flamma accomodis operam ferentes; proculdubio nos, aut praedones, aut urbis, vel domos amatores vocasses, non autem patronos, & defensores.

Ora. de se ipso & ad eos &c.

Porrigit manum Grauina, auxiliares suppetias affert pro omnibus Ordinibus, & Societate tuenda, & adhuc sub dubio relinquit, an Grauina amicus, an aduersarius sit Societatis? Atqui multis secus videtur inquires? Quid verò mea interest, qui rei veritatem magis curo, imò solum curo, hoc enim vel me condemnauerit, vel absoluerit, hoc miserum vel beatum reddiderit. At quid alijs videatur nihil ad nos: quàm à modo non alienum somnium. Non ita alijs videtur, ait. Quid verò? An is, qui vertigine correptus, terra fixus, & stabilis esse videtur, an ebrius, qui sobrius sunt integra mentis esse, ac non potius in caput incedere, ac sursum deorsumque moveri? An non quibusdam interdum hominibus mel amarum est, nempe morbo laborantibus, malaque affectis? at non propterea res ita se habet, ut qui in hoc statu sunt arbitrantur. Quocirco fac prius fidem sanos eos esse, qui de nobis ita sentiunt, tunc nos admoxe, ut meliorem mentem induamus, aut condemna, nisi consilio tuo pareamus, sed in eadem sententia persistamus. Non fecus Vindiciano accidit vertigine enim laborare videtur, & ebrietas, sopitus: malo etiam gustu affectus, qui non solum defensores,

Idè Nazian.

Ex eodè Nazianz.

ini-

mimicos, & hostes putat, sed quod peius est circa duo, non de trivio accepta axiomata, sed de S. Augustini, imò totius orthodoxæ scholæ, à Grauina desumpta, vacillat: *Axiomata sunt. In Societate, non omnes esse viua membra: & Non semper omnes viua membra fore, & disciplina religiose amantes, que secundum suam partitionem confutanda aggreditur, non tam Turturam, quam Augustinum, & PP. oppugnant.*

Examinatio S. Non omnes.

Primum hec axioma, vt carpis, est, neminem præter Grauinam contendisse, vllum regularium Ordinem posse totum censeri viuum (ac proinde ad alios legendos induci) eo quod non omnes, & singuli collegæ illam perfectionem contineant, & ex p. p. cap. 6. 16. & cap. 11. eiusdem verba refert: pertinere non ad axyma, sed fermentum malitiæ, dicere, in quavis congregatione, non esse cum tritico infelix lolium, & auenas: & effere, ut unicolores oues in vno grege appareant, in cæteris gregibus esse maculosas, cum sit tamen vnus grex tonsarum de laqueo lacrymarum descendens, saltem habens venialia, que plantat & in cap. 15. Grauinæ verba refert. In factiosi cõtedat quod vndique à quibuscumque plangentium fluant dramata à corruptione præseruãtia, impetrate (ait) nobis quæso, quæ super sunt, ut putridorum corpora pie vngantur in sepulturam. Sicut autem, cum odoribus, & aromatibus Mirræ, Thuris, & vniuersi putueris pigmentarij, etiam pix, & sulphur in aliquo ludentium admisceatur, si inter immarcescibilia corpora, cadavera quoque visuntur, benignè illis de mirrâ probatissima, & vestimenti nostris à domibus eburneis elargimur, ut in eis corrigatis, quod in nobis corrigi tam anxie exoptatis. Recitatius verbis Grauinæ stabilientis primum, & verissimum dogma, Non omnes, subdis: *Hæc Grauina contra Bellarminimæ obsecris quidam allegorij, sed ad id vnum intentus, ne*

VIN

Lector credat omnes de Societatis familie eiusdem esse coloris. Sed videamus, quomodo in suum campum se effundat. Mihi autem rem altius perpendenti prorsus absõnum, & paradoxum videtur, quod Grauina, non sine sarcasms purget, nullum Ordinem ex merè viuis membris constare posse, necessarium vbiq; esse quorundam relaxationem, nunquam iriticum, cum lolio reperiri.

Vera mi homo dicas, & orthodoxa, nam non paradoxa, sed quæ ad pietatis doctrinam faciunt Grauina probauit: non in intelligibilibus, sed vstitatissimis allegorij, quibus tractatus suos

TVR.

quo dispersit contra Donatistas disputans Augustin. eos euincens non omnia in Ecclesia esse viua membra, an tu clarioribus, sed æque obscurioribus, si tamen verioribus allegorij sanę doctrinę fundamenta conuelles? audiamus si fortę vincendo vsque ad Britannos tua victricia signa transmittantur

VIN.

Quid enim, ais, viuentibus Ordinum fundatoribus vidit Antiquitas? Totus ne nauorum regularium manipulus ab Aegypti porris, & peponibus liber fuit? & à Babyloniorum pocolis immunis, an secus?

TVR.

Vidit, & cognouit, & prædicauit antiquitas in omni cõgregatione malos admixtos bonis, vt hæc professio, nec lufcos effugiat, nisi solos illos qui cœci sunt, & duces cœcorum, & id ipsum fatetur manipulus nouorum regularium, vt humillimè fateatur porros, & pepones, imò & peponibus insulsiores habere secũ, & qui de calice Babyloniorũ bibant, nec.n. adhuc fex est exinanita, quam bibant omnes peccatores terræ. Multi sunt in veteribus, & nouis religionibus, qui numerantur inter militem cuneos, sed insignia non curant habere virtutum, ad hominum oculos prætendũt honestatis imaginem, sed in conspectu, & occultis iudicis habere negligunt veritatem. *Nonnulli (ex Damiana) sic ad nouę religionis transiunt Ordinem, vt tamen præterita vita nunquam deserant vetustatem, hi nimirum Gabaonitę sunt nõ Israelitę &c. ad Israelitas mortis formidine transeunt, non perfectionis amore, sed tremefacti scelerum suorum immanitate confugiunt? sed nonnulli eorum veste non mente mutati, siccos panes ad esum portant, quia azyma adhuc synceritatis, & veritatis ignorant. Vetus vestibus conteguntur, &c. qui ad nouitatem superficialitatis veniunt, re ipsa in vetustate persistunt &c. nec ad sortiendam cum Israelitis hereditatem aliquatenus admittuntur, signa cadere & aquas vectare iubentur, quia gustus intelligentiæ spiritualis ignari, duris atque insensibilibus exterioris exercitiij negotijs occupantur. Sicigitur aliquam quidem in exterioribus videntur utilitatem Ecclesię seruiendo conferre, sed quia seruiliter viuunt, hereditatem inter Israelitas nequeunt possidere. Plainissimè, vt & plenissimè ad nouę religionis institutum transeuntes Gabaonitę (qui Italice, Gabbamundo) cũ veris Israelitis miscentur, vt nec initia quantumuis perfectissimorum, nunc iam vetustiorum Ordinum, Gabaonitis caruerint, nec peponibus agri fertilissimi, quorum multi maturi videntur, at flaccidi, & inutiles deprehendũtur quibus illud Homericum in Iliadē.*

De perf. &
Mon c. 4.

O pepones, mala probra, Achini, non enim Achini Israelitę, non Israelitę, sed Gabaonitę.

Sed

Sed multo tempus dandum est, ut despumet, & Vindicta-
no similiter, ne tamquam laguncula disrumpatur. *Cum S. Do-*
minicus, subdis. Dæmonem adiurasset, ut de suis, & S. Franci-
sci discipulis quid præda caperet, securus fateretur; respondit,
cum eiulatu, nunc quidem sibi nihil ex illis obtinere: facta au-
tem infinita spolia ubi deuotio refrixerit, & Statutorum vigor
pissum inierit: neque aliter de quibuslibet sacrorum Ordinum
initijs suscipiari licet, cum nullibi bona arbor malos fructus
producat, & Chronographi de singulis prorsus admiranda colle-
gerint. Potuerunt ergo singuli Regularium Ordines aliquan-
do sic effloruisse, ut toti essent absque ruga, & macula, toti ex me-
ris uinis membris constarent.

VIN.

Ex respectiua locutione Dæmonis, absolutam formas, ut
quia parū p o nihilo reputatur parua noxa affectos Dominica-
na sua in initio, sine exceptione asseras, & adulatoriè, nã & ini-
tio Ordinis referente Bellouac. omnes qui cum Sancto Domi-
nico sodates erant, sicut per visum prius ostensum fuerat (ex-
ceptis tribus) à Sancto parente discesserunt, quos ad se ora-
tionibus reuocauit. De relinquendis possessionibus statuto
facto in capitulo Generali Bononiæ, insuper, de deponendo
Canonicorum regularium indumento (& per manus Virginis
cæcitus demisso nono indumêto induêdo) audacter qdã resti-
terût (ex Castillo) fratrû lapsus S. Dominicus cognoicebat diui-
ditus, & occultantē pecuniã deprehendit, atque acriter repre-
hendit. Quod & in omnibus Ordinibus ex chronologijs in-
spicere licet. nec etubescût veri Chronographi lapsus imper-
sectorum denotare, vt demonstrarêt, nec initio omnes sine ma-
cula, & ruga extitisse. Tu vero velut notus Donatistarum
ramusculus, potuerunt iniquis, quod Ecclesiæ datum non est,
singulos Ordines regularium sic effloruisse, ut toti essent absque
ruga, & macula, toti ex meris uinis membris constarent. Sed
respondetur cum Hieronymo, hunc locum, *sine macula &*
ruga pro futuro, & in cœlestibus implendum. & mox audis
angulos, audis scabies, audis ruinas, & cineres, & de tua virtu-
te, & impeccantia gloriaris. nec iuuat te, quod diuis. Neque
aliter de quibuslibet Ordinû. initijs suscipiari licet, cum nulli-
bi bona arbor malos fructus protrudat, id enim è Iouiniani
schola delumptum ostendit S. Hieronymus, qui ad sua para-
doxa suadenda illud obijciebat: Arbor mala fructus bo-
nos non facit, nec bona malos. Cui Hieronym. si hoc ita est, re-
sponde mihi quomodo Paulus, cum esset arbor mala persequens
Ecclesiam Christi, fecit postea fructus bonos, & Ludas, cum es-
set arbor bona signa faciens cum Apostolis, postea versus in-
proditorem fecerit fructus malos? & vt tuo iuguleris gladio,
quo.

TVR.

3. spec. hist.
cap. 77.

Ferdin. Ca-
still. lib. 1. c.

51.
Humb. l. 4. c.

Tom. 4 in c.
31. Hier.

2. c. Ioui. c.
14.

quomodo quod initio effloruit potuit in auenis producēdis degenerasse? quid tu ploras? aures erige loquente, & prosequente Hieronymo, non Grauna. *Tamdiu ergo nec arbor bona malos fructus facit, nec mala bonos, quamdiu vel in bonitate sua, vel in malitia perseverant.* Centones videris affuere malè feriatorum Hæreticorum, vt induaris diploide confusione tua. *Si purissimum triticum* (ait idem) *habuit mixtas paleas, quid de nobis dici potest, de quibus illud scriptum est, quid paleis ad frumentum?* Et S. Augustinus vbi in veteri testamento eiusmodi commixtionem palearum, cum tritico demonstrasset, ad nouum deueniens in suæ nascentis religionis exordio: *tolerat* (ait) *ipse Dominus Iudam, diabolum, furem, & venditorem suum, finit accipere inter innocentes dissipulos, quod fideles norunt, precium nostrum.* Tolerāt Apostoli Pseudoapostolor, & inter sua querentes, non quæ Iesu Christi; Paulus non sua querens, sed quæ Iesu Christi, cum gloriosissima tolerantia conuersatur &c. Laudatur sub Angeli nomine (in Apocalyp.) *Præpositus Ecclesie, quod cum odisset malos, eos tamen tentator, & viuentes pro nomine Domini tolerauit.* ex quibus locis confutat Donatistas volentes Ecclesiam ex pura portione, hoc est viuis solis membris constare, ac proinde malos non esse tolerandos, sed ab illis discedendum. Quos etiam ad hominem confutauit dicens *ad summam se ipsos interrogent. Nonne tolerantur ab eis cædes, et incendia Circumcellionum* (erant hi rami Donatistarum, qui solos se puros iactabant) *ueneratores præcipitatorum vltro cadauerum &c? Parco iã dicere singulorum per Africam regionem, & ciuitatum, et fundorum tyrannicas potestates, et publica latrocinia. Melius enim vobis hæc vos ipsi dicitis, siue in aurem, siue palam sicut libitum fuerit. Quocumque enim oculos vertitis, occurret, quod dico, vel potius, quod taceo &c.* Egregiè ergo ad hominem contra Donatistas, malos Circumcelliones demonstrabat, quos tamquam eidem Donatistarū Choro adglutinatos, putantes se triticum, velut paleam admixtam tolerabant. Et tandem si hæc non sufficiunt, silentium imponat Vindictiano alias repetita fidei confessio S. Aug. siue Fulgentij de fide ad Petrum. *Firmissime tene, & nullatenus dubites arcam Dei esse Eccles. Catholicam, & intra eam vsque ad finem seculi frumento mixtas paleas contineri, hoc est bonis malos Sacramentorum communionem misceri, & in omni professione, siue Clericorum, siue Monachorum siue Laicorum, bonos simul esse & malos, nec pro malis bonos esse deserendos &c.* Ab initio ergo vsque in finem in Ecclesia, & in omni congregatione, quæ sub cælo est, bonos malis admixtos fidei professione credendum

discas,

discas. Non est opus tuis fiabellis Vindiciane, vt in sopitam flammam Donatistarum exuffles.

Sed video duplicitatem tuam Vindiciane, quod non dixisti aperte, *sunt ergo singuli, vel fuerunt in initijs Ordinum, vt toti essent absque ruga, & macula, vt ex meris viuus membris constarent, sed dixisti: potuerunt ergo singuli Regularium Ordines &c.* vt cum aliud sit esse, aliud posse ingrediens terram duabus vijs te infectantem eludas. At satis antiquata astutia fuit Pelagianorum, qui te præcefferunt, dicebant enim, hominem si vellet posse esse sine peccato, cumque vrgeretur Pelagianismus sub nomine Critobuli à Sancto Hieronymo, sic reipondebat, vt eluderet. *Neque enim cum dico hominem posse esse sine peccato si velit, aliquos fuisse contendo, sed simpliciter posse esse si velit, aliud enim est esse posse, quod Græcè dicitur δυνατός, aliud est esse, quod ipsi appellant επιθυμια. possum esse medicus, sed interim, non sum &c. quicquid igitur possum, licet nec dum sim, tamen ero si voluero.* Sed quid Hieronymus sub Attici nomine? *aliud sunt artes, aliud id quod super artes est. Medicina, & fabrica, & artes omnes inueniuntur in plurimis, sine peccato autem esse perpetuò diuinæ solius potestatis est: aut si dare non potes, confitere imbecillitatem tuam, & noli ponere in cælum os tuum, vt per esse; & esse posse stultorum illudas auribus. quis enim tibi vnquam concedat posse hominem facere, quod nullus hominum potuerit? &c.* Simili ergo discursu euinceris, cum Critobulo, ab Attico. Possunt ergo esse singuli initio suorum Ordinum viuua membra, vt de facto sint per energiam, quod in hominum non est potestate, sed in Dei voluntate, qui sicut non omnes confirmauit in gratia, nec homines impeccabiles fecit, & si aliquos in gratia confirmauit, ita nec Ecclesiæ membra omnia viuua constituit, sed voluit, vt in Ecclesia, cum electis miscerentur reprobi, & bonis mali, quod potuisset ab æternitate ad palmam præordinasse, & in tempore gratiam eis præparasse &c. vnde pariter in suo Collegio (ait August.) *elegit Apostolos, &c. vt quicquid magnum esset, & facerent, ipse in eis esset, & faceret. Statuit inter eos vnum quo malo viens bonè, suæ passionis dispositum impleret, & Ecclesiæ suæ tolerandorum malorum præberet exemplum.* quod si puram Ecclesiam, purum Collegiũ, absque alia permixtione disposuisset, ad instar cælestis Hierusalem, nouo priuilegio decorasset, quod cum nec datum sit Ecclesiæ, Apostolorum Collegio, primis religiosorum cœtibus, nõ poterunt singuli, sic effloruisse, vel efflorere, si communis cursus attendatur, & nullus vnquam concedet, quod tot communitates recensitz præstare potuerunt.

L.c. Pelagia.

Lib. 18. de cl
uit. c. 49.

VIN.

Verum ultra vires se extendens Vindicianus, quasi vellet quod posse, & quod possit velit, in id quod non potest intendit, nam omnes nervos, & conatus apponit, ut vocati ad religionem adiungant ad staturam suam cubitum unum, ad propriam industriam confugiendo, ait enim. *Quid impedit quominus iterum, ac sepius solerti Praesidium industria; & subditorum unanimi consensu in pristinum decus respirent?*

TVR.

Putabas hic te subtiliter argutari, sed priusquam morsum infingeres dentes fregisti. Facit multum ad virtutum acquisitionem atque custodiam industria superiorum, & subditorum concordia: sed quantum attinet ad Praelatos, audi Psalmo graphum: *Nisi Dominus aedificauerit domum, in vanum laborauerunt qui aedificant eam.* vbi Augustin. *Ipse aedificat, ipse monet, ipse terret, ipse intellectum aperit &c. & tamen laboramus Praelati, & nos tamquam operarij: sed nisi Dominus aedificauerit, in vanum laborauerunt, qui aedificant eam. &: nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam.* vbi August. *Quomodo custodimus? quomodo homines: quantum possumus: quantum accipimus: & quia: nos sicut homines custodimus, & perfecte custodire non possumus &c. vanus est labor noster, nisi ipse custodiat, quasi dicat: Bonae sunt industriae superiorum, sed opus est Dei auditorio, & propterea: mox subdis, & recte (prima facie) at diminute.*

Psal. 126.

Aug. in eundem psal.

VIN.

Auctor vocationis, non elanguit. quin ut optime superius laudata Virgo Catharina differuit; si hodie matrona existeret, qua Christum seruentius Evangelica Magdalena amaret, supra eandem vicissim a Domino diligeretur, & excellentioribus donis ornaretur, & si quisquam plura, & acriora Christi amore pateretur, quam olim S. Franciscus Minorum fundator, absq; dubio, illi quoq; Dominus illustriora dona conferret.

TVR.

Praesto Dei gratia est Vindiciane, non a te vocata, sed praueuiens. *Misericordia eius praueuiet me,* ait Dauid, nam ut ibi notat August. *Omnia bona quaecumque habere possumus, siue in natura, siue in instituto, siue in ipsa conuersatione, in fide, spe, charitate, in bonis moribus, in iustitia, in timore Dei totum non esse, nisi ex Dei donis, ita conclusit; Deus meus misericordia mea &c. totum quicquid sum de misericordia tua est, sed promerui te, inuocando te. ut essem quid feci? ut essem qui te inuocarem. quid egi? si enim egi aliquid ut essem; iam eram antequam essem. porro si omnino nihil eram antequam essem, nihil te promerui, ut essem. Fecisti ut essem, non tu fecisti, ut bonus essem? Dedisti mihi ut sim, & potuit mihi alius dare ut bonus essem? si tu mihi dedisti, ut sim, & alius mihi dedit; ut bonus sim, melior est ille qui mihi dedit, ut bonus sim, quam ille qui*

Psal. 58.

Aug. ibidem.

qui mihi dedit, ut sim. Porro quia te nemo melior, nemo te potentior, nemo te in misericordia largior; à quo accepi esse, ut ab illo accepi ut bonus essem, multo magis ut optimus essem, ut in tali gratiæ gradu sim; dicit enim Angelicus nos-
 2.2. q. 24. 2. 3
 tris cuiusque rei quantitas dependet ex propria causa &c. & ideo
 quantitas charitatis, non dependet ex conditione natura, vel ex
 capacitate naturalis virtutis, sed, solum ex voluntate Spiritus
 Sancti distribuentis sua dona, prout vult: unde, & Apostolus
 dicit: Vnicuique nostrum, data est gratia secundum mensuram
 donationis Christi, & in Responsione ad primū ait: dispositionē
 vel conatū (hominis preparantis se ad gratiam) præuenit Spi-
 ritus Sanctus mentem mouens hominis, vel plus vel minus,
 secundum suam voluntatem &c. iuxta quem, doctrina ex-
 ponenda est laudatæ Virginis Catherinæ [si esset aliqua quæ
 feruentius amaret Christum super eandem diligeretur, &
 excellentioribus donis ornaretur &c.] Vt enim feruentius, quis
 amet, & ad illustriora dona se aptet, ad primam causam su-
 pernaturalem mouentem, eiusque voluntatem recurrendum,
 ex doctrinis allatis. Quare in omnibus institutis, Collegijs,
 Monasterijs, siue initio, siue in medio, siue in perseverantiæ
 fine, eandem causam te respicere opus est & ut proportionē
 mouentis cause attendas, ne illam ad tuum nutum tibi subij-
 cias, ut dispositione tua ad optima dona, & primitias etiam
 spiritus, quas receperunt Apostoli, te putes peruenire posse,
 absque mensura donationis Christi; si enim id attentares, non
 res, sed nomen tenus à populis, & à te appellari posses, nō vir-
 tutibus Apostolicis, sed spiritu repletus apostatice Luciferi,
 qui sibi innitens, & proprio conatui secundum suas vires, non
 secundum Dei largitatem, cœlestia dona indebita, velut sibi
 debita & cognaturalia deputabat, quod erat diuinum solum
 ne dum affectare, sed euertere, primæ causæ naturam (se pri-
 mum faciendū in donis Dei) auferens & pessumdans. Pro-
 pter quod specialiter hæresis Pelagianorum diabolus habet
 auctorem (ut dixit Ambrosius.) *Hæc superbia* (an) à diabo-
 lo sumpsit exordium, qui quoniam sua, quam à creatore acceperet
 potentia, & dignitate, sibi placuit, seque authoris sui gloriæ
 comparauit, cum ijs angelis quos in consensum impietatis sua
 traxerat à cœlesti sublimitate deiectus est &c. ut si cœteræ hæ-
 reses, vel Deum habere filium ut Arius, vel alia attributa ne-
 gent, ut alij impij putant, in solio regni eius vult sedere sola
 hæresis Pelagiana eum è throno deturbans, tamquam habeat
 (ait idem Ambros.) hoc simile Deo, ut bonorum suorum ipse
 sit fons, ipse sibi sit copia, ut vel totum regnum affectet, vel di-
 midij Regni partem, cum nec in regnis terreis capiat fortuna
 duos.

Ep. ad Deme-
 triadem.

VIN.

Quæ deinde subdis à proposito aliena sunt. nam vbi Gra-
uina ad probandum assumplisset, non omnes esse in Religio-
ne vnicolores oues, sed esse etiam maculatas immixtas in gre-
ge, vnde assimilatur gregi ascendenti de lauacro lacrymarum
habenti saltem venialia, quæ plangat; tu ad repellendam hanc
doctrinam dicis: *Neque procliuuitas in venialia peccata ob-
stet* (ad perfectionem consequendam, vt toti sint absque ruga
& macula) *quia etiam qui novos ordines erexerunt, eosdemque
fortiter adiuuerunt, de peccatis confessi fuerunt, & nullibi S.
Spiritus Ordinem instituit, qui faceret homines impeccabiles.*

TVR.

Semper disparata congeris. Quis hæc neget? Nota, nota
Vindiciane, non ad hoc propositum mentionem factam de
venialibus, sed ad illud ostendendum totum gregem constā-
tem ex bonis, & malis, lauacro indigere, saltem ad abstergen-
da venialia, vt hæc suppositio ad bonos, & sanctos, qui non
impeccabiles facti sint referatur. Quæ illatio fieri potest ex di-
uersis? Et quod subdis satis impertinentissimum est, dicens.

VIN.

*Neque unitas gregis tonsuram impedit, quin eo felicius eni-
tescit, quò ardentius Regulares in sui Ordinis rigorem, & per-
fectionem flagrant.*

TVR.

Deficiente oleo, licnus tibi lumen non ministravit, vt pro
tonsuram, legeres *tonsuram*, & quid colligas ex tua lectura,
difficile est percipere, quod tonsura *eo felicius enitescit quò
ardentius regulares, in sui Ordinis rigorem, & perfectionem
flagrant.* Quis dubitat de eo quod certum est, magis expedi-
das attonsas oues felicius enitescere, & ad Ordinis rigorem
flagrant? Sed non solum attonsas, sed de lauacro ascendentes
quoque sacra Scriptura commemorat, vt etiam si attonsa sint
lauacro indigeant saltem pro venialibus, supponendo pro vi-
uis membris; pro mortuis, quantum attinet ad malos, & ex
ambobus conflatu vnus grex in quacumque congregatione,
etiam si attonsa appareat, nec vnicolor grex est, nam attonsi
mali nec sua maculosa pelle nudantur, numquid Æthiops po-
test mutare pellem suam? vt quousque penitentia aquis non
se abluat, sepe sint maculosa oues, quare quocumque te ver-
tas, Vindiciane, omnem congregationem dicere necesse est di-
uersicolorem esse, gregem de lauacro ascendentem, malos, &
bonos continentem, quæ tibi nõ intelligibilis, sed obscura allego-
ria videbatur, non quia erat, sed quia non tibi arridebat, sunt
enim & tui similes, qui nolunt intelligere, vt bene agent.

VIN.

Sed semper tui similis, incogitans, inextus, paratus inferre
ictum, non vitare, adijcis. *Neque hic* (vt omnes sint viua
membra) *singulari priuilegio opus est, cum ad perfectionis stu-
dium, quilibet Ordo ex prima institutione obligetur: nemo*

autem

autem obligatur ad id quod adynatò est, & ordinarium gratiæ cœlestis succursum transcendit.

Nihil certius. Et propterea ab omnibus Religiosis exigitur, non vt perfecti esse cogantur, sed vt ad perfectionem tendant: suppeditantur dona & media quibus tendant, vt qui non tendant, illi sint assimiles, qui socordiam suam excusabât, falsò, & impio dicto, *timui enim te quia homo durus, es tollis, quod non posuisti, meis quod non seminasti*, crudeliter diuinæ naturæ affigentes, quæ dat omnibus affluenter, & nõ impropere, vt in religione *perseuerant*, & proficiendi, sicut in mandatorum obseruatione, omnibus (vt dicit August. de corrept. & gratia. *possibilitas, et voluntas diuina gratiæ largitate donetur*. Sed aliud est, ex eodem August. donum quo proficere, & perseuerare homines possunt, & aliud, quo de factò perseuerât; vt qui deficiunt ex infirmitate deficiant, qui proficiunt diuinæ gratiæ proficiant largitate. Sicut autè extraordinarium cursum gratiæ excedit donum perseuerantiæ, vel priuilegiatum aliud diuinum munus, vitandi omnia peccata venialia collectiue, ita etiam quod vni communitati datum sit (quod nec Ecclesiæ concessum) vt membra omnia viua sint; sine extraordinario gratiæ cursu esse nequit; nam quæuis religio sicut, & Ecclesiæ, vt dicit Ambrosius *multimoda varietate contexta, vt in vnum decorem, etiam, quæ sunt ad paria, concurrunt, & de omni genere hominum, & de omni gradu officiorum, de omni mensura operum, de omni qualitate virtutum fiat totius ædificationis inseparabilis connexio, & indifferens pulchritudo, nec desit soliditati, quod non defuerit portioni, tantaque ibi sit pax, tantaque concordia, vt non possit esse nisi omnium, quod est etiam singulorum: indubitantur apparet copulatrix quædam esse virtutem, qua sibi confæderatur, & concinit multiplex Sanctorum vnitas & speciosa diuersitas.* & nihilominus hæc virtus copulatrix ordinaria est, quæ si animorum concordia illam efficeret, vt omnia membra essent viua, & vnus in Domino spiritus, extraordinarium esset donum cœlestis gratiæ, cursum ordinarium transcendens, quod pro voluntate largitum est in primo ortu Ecclesiæ, quando erat illis *cor vnum, & anima vna in Domino*, licet negotiatores peruersi non defuerint in sancta illa societate primitiua, Ananias, & Sapphira diuinitus quoque mulctati.

Periodum concludis. *Si Græuina ad fatalem quamdam deficiendi necessitatè recurrat, iam omnis Dialecticorum schola explodet, quia per maximum absurdum leuora probat.*

Non fatalis necessitas inducitur, nec ex parte primæ causæ mouëtis, nec voluntatis humane, quæ ad profectum mouetur,

TVR.

Luc. c. 19.

Cap. 6. & 7:

Cap. 12.

Ep. 84.

Act. c. 1.

VIN.

TVR.

nec

nec ex parte eiusdem, si efficaciter non moueatur. Nam si quod absit ex efficaci primæ causæ motione fatalis necessitas introduci asseratur, sicut vetus quærela Pelagiana introducitur, de qua scripsit Augustinus. De his, dicebat, has contra Catholicos Strophas comminisci: *sub nomine inquebant gratiæ, ita fatum asserunt, ut dicant, quasi nisi Deus inuito, & reluctanti homini inspirauerit boni, & ipsius imperfecti cupiditatem, nec à malo declinare, nec bonum posset arripere.* & iterum ex epistola Prosp. ad August. remoueri dicebant ex efficacia gratiæ, & prædestinatione ante omnia merita præuisa, *omnē industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio præueniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine, fatalem quandā induci necessitatem.* Quæ dicta tam in citata epistola contra Pelag. egrègiè confutat S. August. & lib. de prædest. SS. ostendens etiam boni imperfecti cupiditatem absque tæxione liberi arbitrii, ex ineffabili prædestinationis decreto diuina gratia inspirari, & non nisi uolentibus hominibus fieri, quæ decreuit ab æterno, ut fierent in hominum iustificatione: *eo (ait) inclinante, qui in nobis mirabili modo, & ineffabili operatur, & uelle &c.*

1. cont. duas
Ep. Pel. c. 5.

TOM. 7.

Cont. 2. ep.
cap. 6.

Quod si non moueatur, nec fatum introducitur. *Fati enim assertores (ait Aug.) bona & mala fato tribuunt. Deus autem in malis hominum merita eorum debita retributione persequitur, bona uero per indebitam gratiam misericordie uoluntate largitur, utrumque faciens, non per stellarum temporale consortium, sed per suæ seueritatis, & bonitatis æternum altissimique consilium.* Ergo quod deficiat creatura, uel non proficiat, non ex inuitabili, & ineluctabili necessitate causatur, sed deficientis creaturæ libera potestate, sicut & profectus Deo in liberū arbitrium agenti, ut pia infallibiliter operetur. Ea est Vindiciane uasfrices, qui ut proprium defectum tegat, alienum crimen impingit.

VIN.

Diuertis iterum Vindiciane, & ut asperrima illa uerba assertorum scandalorum temperes, tripartitas classes (ut feceras cap. 9.) constituis, uidelicet *infimam, medianam, supremam infimam ijs assignas, qui post peractum Tyrocinium, cum auctoritate Dorothei ser. 11. pristinorum remanent serui uitiorum, & de his, dicit, quacūque hora inimicus uelit ex alio dei jci progressu temporis, & annorum, eorumdem scandala augeri, disciplinam Ordinis per eos labefactari, & infirmitas eorum in Tyrocinio in malitiam consuetudinem, & necessitatem uertitur, quibus nisi à Præsidibus occurratur, ualidius illud (ait) experiuntur: nolite proijcere margaritas ante porcos, ne conuersi eos disrumpant. Qui autem (subdis) sit defectus abusus istorum*

ifforum, ad moderatorum iudicium trāsfers Vindiciane, dicēs: Bona, & experientijs comprobata doctrina, in omnibus Cānobijs, ut dicam cum Casfano, ita plerofque abrenunciāffe conſpīsimas, ut nihil amplius immutaſſe de anterioribus vitijs, ac moribus comprobentur, niſi Ordinem tantummodo, & habitum ſecularem, qui ſi in veritate viam perfectionis inquirerent, hoc potius tota virtute perficere tenerentur, ut ſcilicet exuti non ſolum pecunijs, ſed etiam affectionibus priſtinis, ac diſtentionibus vniuerſis, ſe ipſos ſingulares, & nudos ſub ſeniorum imperio collocarent.

Coll. 4. c. 23

In media claſſe eos collocas, qui mediocritate contenti, velut in medio quodam libra harent, ut ad eximias perfectiones Ordinis, non aſſurgant, grauiā peccata vitantes, & regulam ſtatuta, & ritus Ordinis ſeruantes, ſic tamen, ut excuſſo grauioris metu reatus, facilius officium negligant, ad quos etiā deſcribēdos adducit locum Petri Cluniacenſis lib. 1. Hiſt. cap. 10. & alſ de his ſcripſit Eccleſiaſt. cap. 19. eſt iuſtus qui inclinat faciem ſuam, & ſingis ſe non videre, quod ignoratum eſt, & ſi ab imbecillitate virium vetetur peccare, ſi inuenerit tempus malè faciendi malefacient.

Multis eiufmodi Aſceteria oppleta ſunt de quibus iam pridem in Apocalypſi ſermo dirigitur. [Vtinam calidus eſſes aut frigidus, nunc autem quia tepidus incipiam te emouere ex ore meo.] Nec immerito dicitur (eadē collatione) quicquid. n. frigidū eſt, etiā ore noſtro ſuſceptū vertitur in ca Iorē, & ſalutifera ſuauitate percipitur, quod autē ſemel vitio pernicioſi teporis abiectum eſt, non dicam labijs ad mouere, ſed etiam eminus intueri, ſine ingenti horrore non poſſimus. Reſtiſſimè ergo pronunciatuſ eſt, quia facilius ad ſalutarem conuerſationem, ac perfectionis ſtagium carnalis quis, ideſt ſecularis, vel Gentilis accedit, quam is qui profefus monachum, nec tamen viam perfectionis arripiens ſecundum regulam diſciplinæ, ab illo ſemel ſpiritualis ſeruoris igne diſceſſit. Ille namque corporalibus ſaltem vitijs humiliatus, atque immundum ſe ſentiens contagione carnali, ad fontem veræ purificationis, ac perfectionis culmen, quandoque conpunctus accurrit, & horreſcens illum, in quo eſt, infidelitatis gelidiſſimum ſtatum, ſpiritus ardore ſuccenſus ad perfectionem facilius conuolabit] de tepido autem ſubdit [qui tepido exorſus initio, Monachi cœpit abuti vocabulo, nec tamē humilitate, et ſeruore quo debuit, iter huius profeſſionis arripuit, infectus ſemel hac miſerabili lue, & in ea quodammodo reſortatus, nec ex ſeſe vltterius perfecta ſapere, nec alterius poterit monitis erudiri &c.] quod vbi altero teſtimonio ſcripturæ

TVR.
Cap. 3.

Coll. 4. c. 19.

pro-

probasset, concludit [frequenter enim vidimus de frigidis, atque carnalibus, id est de secularibus, ac Paganis ad spiritualem peruenisse seruorem, de tepidis atque animalibus omnino nõ vidimus.] Hæc verba de se præsumentes diligenter attendere debent, qui de propria virtute confidunt.

VIN.

In suprema classe eos locas Vindiciane, qui semetipfos ad meliora sui Ordinis dona, & virtutes sibi in eo propositas excitant, nec veluti pictores integritate operis aquietunt, sed emblematibus, et parergis venustatem, & gratiam adijciunt, hoc est votis, regulis: selectiores actiones, ac perfectiones sunt, ais, qui Præsidibus suis solatio, cæteris exemplo, & vocationis apud seculares dignitatem sustinent, & ansam præbent, ut Deus glorificetur.

TVR.

Optime, & eruditè, & his quoque omnium Cœnobiaz exornantur. Placet hæc certè distinctio non nuper in tua domo nata Vindiciane, sed ab initio nascentis Ecclesiæ tradita. vnde & veterum Patrum Eremicolarum, de triplici animarum statu in Cœnobijs viuentium facta est. Sic legimus in Cassiano loc. cit. [Secundum definitionem scripturæ tres sunt animarum status. Primus carnalis. Secundus animalium. Tertius spiritualis. De primo scriptum est, cum sit Zelus, & contentio inter vos nonne carnales estis? & sunt illi recensiti in prima classe. De secundo scriptum est animalis autem homo non percipit, quæ Dei sunt (& tales sunt tepidi ex eodem Cassiano) & hi pertinent ad secundam classem, de tertio scriptum est: Spiritualis autem omnia diiudicat, & ipse à nemine iudicatur] & in hoc statu illi qui sunt in tertia classe repositi merito collocantur.

In coll. 19.

VIN.

Sed quorsum hæc à tam lōgo repetita principio? vt ostēderes inquis, & doceres, qui & quando regulares reformatione egeant, qui enim (ais) in suprema classe sunt, & si à venialibus exempti non sint, deploranda tamē non committunt, & in virtutum exercitatione, & spiritali profectu inardescunt. In media classe recensiti egent Prælatibus, qui illorum tepiditatem arguant, occasiones nocituras subtrahant, ne in infimam classem decidant; & quando id præstant superiores, & subditi Superioribus beneuolè consentiunt, nullo modo dici potest ordo à primo spiritu defloruisse, quod si id non præstetur, iam necessario ait, Vindicianus, disciplina Regularis languescet, ac veluti febris lenta contabescet; & sic fit in classem infimam relapsus, & incipit Monasterium manifesta defectionis signa prodere, & si talium alibi quoque numerus inualeseat, de Ordinis fama, & dignitate agatur, vt ostendit S. Bonauentura. sic Domini sponsa denigratur, non à Sole, vt Graulina visum est, sed ex carb

nibus

nibus desolatorijs quos *Satanas* dormitantibus infundit; sc sunt statua salis. Omnibus dixit (ait *S. August.*) memento te uxoris *Loth*. Quid enim fecit uxor *Loth*? liberata est à *Sodomis*, & in via posita retrorsum respexit, ubi respexit ibi remansit. Facta est autem statua salis, ut illius contemplatione condiantur homines, ne ut ipsi fatui sint, ne retro respiciant, ne malum exemplum dantes, ipsi remaneant, & alios condiant.

In pl. 75.

Hæc *Vindicianus*, & hæc quoque admittimus. Verum tamè, ut verbis utar *Hieronymi*: omissis super quibus pugna est, de scammate, & loco certaminis egrediens, in peregrinis, & longè alienis disputationibus immoraris. *Vindiciane* iterum ad scamma te reuoco, ut puluerem excipias, & ostendam te singularitatis vitio tuos fictitios clientes tentare voluisse, etiam in ijs, quæ communia sũt, nihil de illa charitate participare eos volens, propriam fingens eorum iustitiam, & indemutabilitatem, ut, quos defendis, ij sint, quos nec auret *Sol* per diem, neque *Luna* per noctem: ceteri non tantum *Sol*, sed & carbones iuniperorum ita adurant, ut denigretur eorum facies super carbones. Sic enim post recensitas classes profitentium, & assignata lapsus & defectiois causa, solos *Patres Societatis* (quos fingis tuos esse clientes, fidei tamè acerrimos tui, & ceterorum hereticorum hostes, & inuidios pugiles) excipere gradu concito præcucurris, dicens.

TVR. Ep. 16.

Et ergo ad Societatem recurat oratio, non video quid illi, vel cuiquam Regularium Ordini illa Grauinæ obiectio, Non omnes in laude Vitalium membrorum nocere possit. Non omnes sunt probatissimi religiosi. Esto, debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. addit *S. Bonauen.* qui à puero labores viri exigit, & infirmo vires robusti, & à cholari vnius anni doctrinam magistri sui imprudens est. Neque omnes in media classe regularium incadunt. Quia Grauina Aquilina oculorum acie cadauera, picem, & sulphur in Societate repperit. Vereor autem, ut in alieno faruo diiudicando præcept fuerit.

Quæst. 16. in reg.

Ergo hucusque Grauinæ discursus firmiter perseverat, non omnes saltem infimæ classis esse vitalia membra: & non omnes in media classe ambulare, & meritò etiam in Societate fateri oportere, ne dum thura olere, sed imperfectorum picem, & sulphur nares offendere: nec omnes viuos à dæuuo superstites, sed & cadauera quoque super vndas enatare. Aquilinus intuitus requirebatur, ad discernendum viuos à mortuis, quando *Vindicianus*, ut prætexat excusationes in peccatis, cadauera adulatoriè pro viuis venditat, ut in odium Societatis adduceret: & si hoc est alienum seruum iudicare, iudicetur *Augusti-*

TVR.

P. de ciuit.
Dei c. 35.

medici suscitabunt, & consitebuntur tibi: Si hæc nõ mouet explodatur Aug. iudicaretur Fulgētius, chorus SS. PP. arguatur, qui in omni congregatione, quæ sub cælo est uiuos cū mortuis misereri secundum orthodoxas regulas fidei pronunciarunt. Et quemadmodum Ecclesia ex August. ita & quælibet congregatio habet secum connexos communionis, nec secum futuros in æterna sorte sanctorum, qui partim in occulto, partim in aperto sunt: & eademque Ecclesia adhuc portat insensos multos, sanctos futuros, & id regnum peruenturos. vnde subdit: non est desperandum, si apud apertissimos aduersarios prædestinati amici latitant, adhuc ignoti etiam sibi latitant: ita & in portiunculis tepidorum, & mediæ classis, modo multi apparent insensu, qui ad perfectionis apicem peruenient, qui finali dilectione decedent, & contra. multi sunt qui iustitiam, & feruorẽ feruant, qui foras mittentur. Quo fit vt hic bonorum, & malorum societates, idest in hoc seculo inuicem permixtæ decurrant, donec ultimo iudicio discernantur, ab oculis illis, qui luce Solis clariores sunt, qui & scrutabitur Hierusalem in laternis, & super eos qui sunt induti veste peregrina, qui modo iustitia induti videntur. An iudicium Dei culpabilis si infidos seruos iudicabit? an oculos maiestatis eius subfannabis, quia oculis Aquilinis Grauinæ insultasti, & de temerario iudicio dānasti? Tuā exēptionem à corruptione, & scotore (quæ humilis PP. Societatis abhorrent & execrantur) audiamus.

Præsidum vigilantia, subditorum in propriam conscientiam assidua inquisitio, quotidianis exprimentis testis proficiendi affectus, nominem finunt in cadauer degenerare: qui labitur celerius, & fortius resurgit, & proprio lapsu fit cauidor. Aromata putredine præseruata inferius monstrabo. Interea veni, & vide geminata in die examina conscientie, meditandi laborem multiplicem, frequentissimum Penitentia, & Sanctissima Eucharistia usum, tentatorum curationes, excessum quæ leuicorum corruptionem, matrem apud superiores manifestantem, officialium in singulos inquisitionem, & alia sexcenta; atque ubi ista probe expendere, renuncia quis adhuc putrefactioni modus super sit?

TVR.

Deo gratias, quod ex tuis verbis condemnaris, & iisdem Grauinæ causæ, imò omnium religiosorum, iustificator, nimirum offendendo te Philautum, singularem aprum, qui religiones vastas, singularitatis spiritu inflatus, super cæteros tentans, sed frustra, Societatem nescit, imò te Aphazie Scioy defestorem, intactur quasi indefestibilitatem, & impeccabilitatem asserens, in eisdem, quos adulatorie laudas.

Pateor Vindictianæ multum prodesse, & necessarium Præsidum

dum vigilantiam, Inquisitionem officialium, hortationes, correptiones &c. at non inferri potest, hæc omnia neminem sine re in cadauer degenerare. Diminuta tua gratiæ diuinæ confesso fuit: Quanto sapientius Augustinus scripsit: omnes (nempe Prælati, & ministri Dei) *curremus, omnes laboramus, omnes edificamus modo, & ante nos alij cucurrerunt, laborauerunt, edificauerunt: Sed nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt edificantes eam, ideo quosdam videntes rueret Apostoli, percipue Paulus, ait, dies obseruatis &c. timetis vos, ne forte sine causa laborauerim in vobis, quia nouerat se intus a Domino edificari: plugebat istas, quia sine causa laborauerat in eis. Nos ergo loquimur foris, ille aedificat intus &c. ipse aedificat intus, ipse aedificat, ipse mouet, ipse terret, ipse intellectu aperit, ipse ad fidem applicat sensum vestrum, & tamen laboramus, & nos tamquam operarij: sed, nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt edificantes eam. & infra, quomodo habet ciuitas edificantes, laborantes, ut aedificetur, sic habet, & custodientes: nam ad custodiam pertinet quod dicit Apostolus: Timetis ne sicut serpens Euam seduxit astutia sua, sic & vestra mentes corrumpantur a castitate, que est in Christum. Custodiebat, cautus erat, vigilabat quantum poterat super eos quibus præerat. & Episcopi hoc faciunt. Nã ideo altior locus positus est Episcopis, ut ipsi superintendant, tamquam custodiant populum. Quomodo ergo custodimus? quomodo homines, quantum possumus, quantum accipimus. Non praeseruationem cadauerum, & quod in cadauera degenerare non possent, qui custodiebantur, Augustinus exemplo. Patri sibi promittebat, quod certe promississet, si apothecas Vinidicianus aperuisset, vbi cum aromatibus Indicis spiritalia, aromata, & Bezoar myticum cœteraque antidota, emere sibi potuissent insignes annuarum custodes Apostoli, & Apostolici successores. Quod autem præter custodiam, solertiam eorum, qui custodiuntur pro antidotis, & præferuantiis addidisti, non abnuo, *Minerua*, dicit ille, *adhibe manum.* & Christiane Apostolus Ioannes admonet, *ut simus cooperatores veritatis.* Nec frustra inuitasti Grauinam ad inuisenda Societatis exercitia, examina conscientiæ, meditandi laborem, vium sacramentorum &c. nec frustra tu inuitaris, vt ad hæc adicias aliorum Ordinum, vigiliis, ieiunia frequentiora, nuditatem, vestium asperitatem, disciplinas, psalmodiam diurnam atque nocturnam, prætractas meditationes, & orationes, & mille necdum sexcenta eiusmodi: vbi Grauina, & tu hæc expenderitis, non renunciandum, vt nec enunciandum nullum adhuc putrefactioni modum superesse. Præclare Dauid *numquid**

In pl. 126.

3. Ioana.

P[er] [a]m. 102.

Aug. in e[od]e
locum.

gust. qui ait *sub isto nomine intelligitur superbi, pollicētes salu-
tē hominibus cū Domini sit salus.* Potest Vindicianus medicus,
si tamen potest, in curandis ægrorum corporibus, non tamen
potest id præstare in animabus curandis, nisi per modum mi-
nisterij, cum sit Dei hæc proprietas, *qui sanat omnes infirmi-
tates tuas.* Iacet se Vindicianus, quod præter artem medicam
aromata Indica habeat, nam vt medelam, & negotiationem
eiusmodi Dauid impugnavit in spiritali curatione, nam ex
August. *quomodo contra medicos, id est superbos salutis pollici-
tatores vigilat, hoc quod dictum est: os meum annuntiabit in-
iustitiam tuam, tota die laudem tuam,* (vt ipse legit salutem
tuam) *tic pronunciauit: quoniam non cognoui negotiationes, in-
troibo in potentias Domini, aduersus medicos, & negotiatores*
salutem sua industria promittentes, qui tãtò longius à gratia
desiliunt, quantò magis de sua industria gloriantur, eoque ce-
lerius in corruptionem descendunt, quò sua virtute à corrup-
tione præseruare se putant, vel proprijs actibus, vel ab ex-
trinsecò à solis superiorum industrijs. Detestandam certè pa-
riter negotiationem, quam (ait Augustinus) denotauit Apo-
stolus dicens: *Ignorantes enim Dei iustitiam, & suam volen-
tes statuere, iustitiæ Dei non sunt subiecti.* Contra quam dicit
idem Apostol. *Non ex operibus, ne fortè quis extollatur. Quo-
modo ergo non operabimur bonum? operabimur, sed ipse in nobis
operans, ipsius enim sumus figmentum, creati in Christo
Iesu in operibus bonis.* Quomodo hoc ergo inuenimus contra
negotiatores, id est de actu gloriātes, de negotio, quod negat otium,
se extollentes, inquietos potius quam bonos operatores, quia bo-
ni operatores illi sunt, in quibus Deus operatur: sic subdit Au-
gust. *Iudæorum quoque reperiri quamdam negotiationem (scilicet
literaturam) præsumendum tãquam de viribus suis, & de in-
iustitia operum suorum: gloriabatur de lege, quod ipsi legem ac-
ceperint, alia Gentes non acceperint, in qua lege non de gratia
gloriabantur, sed de littera: & hi (subdit Augustinus) velut
ægi in piscibibus Probatia piscina iacebant, amantes litterã
sine gratia, ægi erant iacentes, non conualescentes, de littera
præsumentes [seu negotiatione, vel antidotis præseruatiuis.]*

VIN.

Præstus veritate, & impotentia fragilitatis humanæ, Vindi-
cianus, vafre quoque, & mutile subdit.

*Nihilominus pro Societatis modestia cõcedam, singulos pos-
se etiam plures, etiam si importunè insitet Grauius, omnes in
classẽ infimam recidare; sed in ea diutius subsistere posse ne-
go. Satis laxa fores, quibus cadauerosi offeruntur, ne tatro
edare saniores inficiant.*

IVR.

Velis nolis hanc defectionem à media ad infimam co-
geris

geris fateri Vindiciane . Homo enim corpus habet , non est idipsum , ait August. *quia non in se stat : mutatur per aetates , mutatur per mutationes , locorum , & temporum , mutatur per morbos , & defectus carnales , non ergo in se stat : & tu Vindiciane tua arte medica experiris , Corpora caelestia , non in se stant , habent quasdam mutationes suas . et si occultas ; certe de locis in loca mutantur : ascendunt ab Oriente in Occidentem , & rursum circumvult ad Orientem . Non ergo stant non sunt idipsum . Anima humana nec ipsa stat . Quantis enim mutationibus , & cogitationibus variatur , quantis voluptatibus immutatur , quantis cupiditatibus diuerberatur , atque discinditur ? mens ipsa hominis . quæ dicitur rationalis , mutabilis est , non est idipsum ; modo vult , modo non vult , modo scit , modo non scit , modo meminit , modo obliuiscitur . Ergo idipsum nemo habet ex se . Qui voluit ex se habere idipsum , ut quasi ipse sibi esset idipsum , lapsus est . Cæcidit Angelus , & factus est diabolus : propterea ait homini superbiam , deiecit inuidentia eum , qui stabat . Ipsi sibi voluerunt idipsum esse , sibi principari , sibi dominari voluerunt . Noluerunt habere Dominum , qui verè est idipsum . Imò & tales qui hos imitari vellent , vel Vindiciano , per cuius os diabolus loquitur aures præbere vellent , de indefectibilitate præsumentes , vel de subita emersione ab illo cæno in quem cæciderunt in solum , ut in infimam classem , sed in profundum abyssi recidere mererentur : *ibi cæciderunt* , ait David , operantes iniquitatem , expulsi sunt nec potuerunt stare . Et licet laxæ satis sint fores , quibus cadauerosi iam efferuntur , ne retro odore saniores inficiant ; non ab intrinseco mutabilitatis humanæ naturæ tollitur , quin quotidie è media classe innumeri in inimicam recidant , ut si fieret collatio numeri ad numerum , eiektorum à cœnobijs , & toleratorum Impiorum , non video de laxis foribus posse Vindicianum gloriari se proponere prudentibus , ut gloriantur de huiusmodi antidoto , nisi ad futuram præseruationem extrinsecum hominis adiutorium , quando hæc eiectio nec pharvacum præstet immortalitatis vel indefectibilitatis , ut minus culpabiles faciat delinquentes , qui possunt etiam esse culpabiliores ex superbia , si suæ id tribuerent industriæ ; eoque nocentiores essent , quo occultiores , & oculis hominum modestiores .*

Aug. in psal.
121.

Psal. 35.

Lassus ex vberiori oratione vela tandem contrahis , & excusationem Bellarminianam paras . *Vnicuique (dicas) illa probrosa , & maledictioni proxima infima classis . si quisquam in ea pertinax immoretur , religiosum Ordinem dedecorat . Hucusque etiam dubito integras , & complures religiones extare , quæ eminentem sustineant eiusmodi obfinatione corruptum , adcoquo*

VIM.

non

non tam Societatis, quam praestantissimorum quoque Ordinum insignem esse hanc gloriam, quod constat ex pure vitalibus membris, si quidem Praefatos ac subditimoda iam declarato insigniter conspirent. Quos autem Illustrissimus Cardini deploravit, & Societati deplorandos commendavit, longe deterioris conditionis fuerunt, quã Graui concepit. Nimirũ, qui per contumaciã Domini iugum excusserunt, ac propterea multis, gravibus, & notis scandalis, Ordines suos contaminarunt, & in ima classe velut in sentina sui nauigij, nequaquam obnitentibus, perennarunt. Tales neque Grauius, si matris suae cultor, & amator est, non abhorere poteris, neque in conscientia sua, necessarios inuenire.

TVR.

Et hic iterum illudis, & in verbulo argutaris, & mortua membra illa vacas tantum, quã omnimodẽ corrupta in infima classe manent; quibus è regione oppositis tamquam vitalia membra, quã subdita parent Regentium imperio. Quasi in secunda classe tepidorum absque eo quod quis pertinax sit, & defigatur in sordibus suis, & auertatur contentiosa contentione, graui peccato, peccare non possit, vel non peccare contingat, quã etiã si incorrigibiles non sint, puillos non scandalizet, & nomen religionis, imo sui infamet: imò & absque intermedio, & summa arce perfectionis primius peccent scandaloso peccato, absque eo quod per mediã classem in infimã corruant, ibique locum sibi aptent. Ergo ne etiam si Societas, & complures (cum omnes dicere debuisses) Religiones, si corruptissimos obstinatione non ferent, ex pure vitalibus membris coalescet, cum in prima, & secunda classe bonus admisceri mali possint, & sine obstinatione, & auersione contentiosataliter primo peccato peccare possunt, vt toti Ordini moror inferatur, ex grauitate, & notoreitate delicti. Si hęc dicis Bellarminum collachrymase, ne dum vitalia, sed & mortua membra in Societate, & alijs religionibus deploravit, tam qui repentino casu è primo vel medio ad infimum statum descenderunt, quã qui in illum reciderunt, etiam si quantocyus ex illo emiserunt, quod satis est ad euincendum, Societatem nõ debere dici viuum membrum Ecclesiae. Si vero in hoc discrimen assignas, quod in Societate non persistunt, vnde corrumpantur ceteri, per ciecctionem, alij vero, vt aperte dicis sedes fixerunt in sentina sui nauigij, nequaquam obnitentibus alijs collegis, qui propterea orbem scandalis commaculant, & reliquos ordines à Vindiciana assignata, quod Societas ex pure vitalibus membris constat, raris mortuis, cadauerosis nullis, alijs vero religionibus cadauera contineant, quã per contumaciam iugum Domini

mini excuserunt; & hos morbosos Bellarminum deplorasse, & Societati deplorandos commendasse, quos, ait, Grauinam quoque abhorrere opus est, nec in conscientia sua necessarios inuenire. Qui si inter hos morbosos Vindicianus nullum ex Societate recenset, maiori morbo, et graui iniuria Societatem afficit, assignans ei delictum maximum pestiferæ superbiz: si numeret, & ij quoque morbo affecti, deplorandi à Societate, committendi sunt, & nulla est, sed falsa incauta, odiosa, tumidaque discretio, & inanis esset gloriola super ceteros se extollendo, vt singulares, & soli laudeque digni habeantur. Absit autem hæc pestis à Religiosorum domibus, quam suggerit Vindicianus Dei seruis: nam qui tales sunt, sacrilegi sunt, ait Bisilius, *dona Dei sibi appropriantes, & Deo debitam gloriam ad se ipsos rapientes.*

In reg. contract. q.

Examinatur §. Non semper.

Vellicat adhuc Grauinam Vindicianus, quod circa vniuersalitatem temporis, non fecit Societatem exemptam à communi lapsu cæterarum, & primo verba recenset Turrituris. *Nihil mirandum fore Grauina scribit, quod tunc brevi tempore sodales s. onsi non asserantur obfustati, cum non nisi octoginta circumuolutiones solares aspexerint: debilitatem membrorum tam sancta sodalitas non dum potuit experiri, quæ adhuc in adulescentie flore succrescit. Sed si senectam exoptet, & usque ad senium perducatur, similes, aut fortis maiores pati poteris arumnas. nõ est aqua comparatio iuuenule cum ea, quæ vixidis annis iam consolidata in maturam processisset etatem. Timeant alieno casu iam primi quam nouissimi viuere cultores: quia & si diuini quoque donis totum portio mirificè dotata fuerit, non tamen ampliori, præ nostra, decorata priuilegio cognoscitur. Denique Grauina existimat non fore, adhuc inaudiam, priuilegiatam, Ecclesie inconcessam etatem, si in nullo ordinis membro caliget oculus, vacillet gressus, si sepulchrum in abundantia ingrediatur, sicut infertur acerus tritici in tempore suo, & in nidulo suo moriatur, & tamquam Phœnix dies multiplicet, vt sola præ cæteris benedicta spinas, & tribulos nequaquam germinat, vt ex hominibus sine scato, dabrum macula confusa.*

VIN.

v. p. Turrit. c. 9 & seq.

Tu vero Vindiciane quid hic culpas? *Quicquid Grauina scripsit à Patribus sumpsit, qui de orani congregatione floquentes bonos sum malis admixtos docent, & res omnes ob*

TVR:

sui mutabilitatem nullo modo in sui summo, & primæua perfectione perseverare, & ex mutabilitate liberi arbitrij, exterioris hominis corruptione, corpus enim quod corrumpitur aggrauat animã, & à pristino seruore desinit. Vnde vt aduertit Cassianus-Nou's, idest mens *αεικίνητος και πολυκίνητος*, idest *semper mobilis*, & *multū mobilis* definitur, quod & in Sapientia, quæ dicitur Salomonis cap. 9. alijs verbis ita describitur, vt habeatur ex tex. Græco: terrenum habitaculum aggrauat mentem multa cogitantem.

Sap. c. 9.

Collat. 7. de
mobilit. ani-
mæ c. 4.

VIN.

Quid tu promis Vindiciane? Sic Turtur Grauius in bu-
bonem versus funebria occidit Societati.

TVR.

Bubo ergo S Paulus, cum Ecclesiam, quod maius est, adhuc non plene innouatam, & si sanctificatam pronunciat, eam non dum accepisse, vel comprehendisse, & plenitudinem iustitiæ adeptam: quantumuis enim iustos, & perfectos habeat innumeros, adhuc filij seculi sunt, per hoc ait August. quod adhuc Filij Dei sumus, per hoc & peccare adhuc possumus, & consequenter consenescere, propter quod auxilium in quocumque statu meritò imploramus. *ne derelinquas me in tempore senectutis, cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me Domine.* Ex verustate (ait idem August.) non incongruè senectus vocatur, vt ait Apostolus; *vetus homo noster simul crucifixus est cum eo. Si ibi erat vetus homo noster, senectus ibi erat, quia vetus senectus, & ibidem dicit August. in resurrectione id refertur, quod scriptū est: renouabitur, vt Aquila inuentus tua.* Citra resurrectionem ergo peregrinans Ecclesia, vt & omnis eius status, mutationi, & corruptioni, & infirmitati obnoxius. Idē exponēs illa verba, vbi dicebat Dñs: *Ecce egro demonia & sanitates perficio, & tertia die conuoror*, ait, *expulso demonum est remissio peccatorum &c. perfectio sanitarum, dum de die in diem proficit Ecclesia, & corruptionis cuius reatus ablatas est, passio quotidiana renouatione minuitur. Tertio consummatur, dum resurrectionem in se ipsa initionem monstrauit Ecclesia, quæ ad incorruptionis consummationem: summamque perueniat sanitatem.* Interim, vt dicit Greg.

1. de peccat.
merit. & re-
miss. c. 8.Psal. 70.
Augu. in ps.
70.Luc. 13.
6. c. iul. c. 8.

8. mor. c. 10.

quantum attinet ad corpus humana mortalitas dolores tolerat. febris anhelat, sua quadam egritudine constringitur. Ipsa quoque nostri corporis, quæ salus vocatur, egritudo est, nã ocio tabescit, opere desicit &c. [et postea] quia elatum, ait, suspensus. spiritum. ecce defluens quotidie portamus lutum. ipsa quoque mens nostra à secretis interioris sacro gaudio exarsa, modo spe decipitur, modo pauore vexatur, dolore deiecitur, modo falsa hilaritate releuatur; transitoria pertinaciter diligit, eorumque amissione incessanter interitur, quibus incessantur cursu rapiente permutatur. rebus autem mutabi-

mutabilibus subdita & à semetipsa variatur. Quin ut idem dicit. Ipso quoque quotidie usu humane vite veterascimus: & exterioris hominis impulsu cogitatione lubrica ad interioribus eximus, & nisi nos superna uisitatio, uel ad amorem compungendo uiuificet, uel ad timorem flagellando restitueret, repentino lapsu mens funditus tota destruitur, qua longo uirtutum studio innoxata uidebatur. Ergo ne Bubo S. Gregorius, qui etiam perfectorum uita ueterascere, deficere, mutabilitati obnoxiam predicat: cum hoc illius sit proprium, de quo scriptum est: *Tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.* Hunc discursum S. Thom. auctoritate concludo. Sunt (ait S. Thomas) quibus bonum publicum permanere non finitur, quorum quidem unum est à natura proueniens, homines enim cum sint mortales in perpetuum manere, non possunt, nec dum uiuunt semper sunt in eodem vigore, quia multis variationibus humana uita subijcitur, & sic non sunt homines ad eadem officia peragenda, equaliter per totam uitam idonei. Aliud autem impedimentum boni publici conseruandi ab interiori proueniens, in peruersitate uoluntatum consistit, dum uel sunt desides ad ea peragenda, que requirit Respublica, uel insuper sunt pacis multitudinis noxij, dum transgrediendo iustitiam, aliorum pacem perturbant. Tertium autem impedimentum, Respublice conseruanda ab exteriori causatur, dum per incursum hostium pax dissoluitur, & interdum Regnum, aut ciuitas funditus dissipatur. Ergo ne Bubo S. Thomas eandem doctrinam Grauinianam confirmans? tuam cantillationem Aquinati è regione oppone.

Lib. 9. mer.
cap. 19.

Lib. 1. de re-
gim. Pr inc.
cap. 15.

Rationabiliter ergo, ex tribus istis capitibus S. Thomæ, Grauina defectione aliquorum scribit, & alicubi assignauit laxorum religiosorum statum supra, nempe uita instabilitate, ex pestilentia, non perfecta adimpletione iustitiæ, & ex incursum Barbarorum, & hostium Christi, Cœnobita funditus euertentium, & ex præteritis futura prudentialiter coniectans, non malo omine, sed ex pietate ad uigilantiam exhortatus, tria hæc capita etiam Religionem Societatis lædere posse ex communi rerum cursu docet, nisi priuilegio, quod ostendi debet, excepta Vindicianus adulator prætedat, in præiudicium humilium, & timoratorum Patrum Societatis, non alta sapientium, sed humilium consentientium.

Rursus conquereris, quod Turtur iuuentulam uocauerit octuagenariam uirginem, quam S. Paulus malisset superadulta appellare. Fortassis nouissimam indigitare uoluit, qualem ipsa quoque in Concilio Tridentino professæ est, & per Iacobum Lainium nouissimo loco sententiam dixit. Crescat in mille millia, & semen eius portas inimicorum suorum possideat.

VIN.

TVR.

O exactum annorum calculatorem . quasi numquam legerit, primam Ecclesie aetatem comparatam infantie, secundam adoleſcentie, &c. & ne dum octuagenariam, sed iuuentutem, & iuuenam à D. D. appellatam . Ex utroque ergo capite, & nouissime sessionis in ferendis suffragijs, & annorum periodo, respectiue ad trecentenarias, quadringentenarias, & supra, Societas iuuenula merito dici potest, vt & vetustior respectu aliarum religionum, quæ postmodum institutæ vel confirmatæ sunt ab Ecclesia. Retatiuorum naturam, vel respectiuorum quidditatem hæc vice ignorasse simulat Vindicianus, ipse bubo à passereulis de luscitate ista irridendus. Sed quid sequatur in Vindicino, proferamus.

Sed cur ei Grauina obiicit, quod adhuc expere fuerit calumnitatum, quæ vires debilitare solent, aut enim loquitur de intrinseca viscerum conuulsione, aut de forinsecus ingruentia persecutorum tempestate, de priore non ex illa referi Pius V. in diplomate contra Apostatar, repertos esse, qui animi leuitate, quietem labori, priuatum commodum publicæ utilitati indifferetè prætulisset, qui futatis coloribus melioris vitæ, aut strictioris obseruantie versuram moliti essent; & quod turpius erat, qui ambitiosa cupiditate, postquam Deo se dedicassent, sæculi libertatem requiuisissent. Hac autem ausos fuisse, quod sibi persuaderent Societatis vota religiosam obligationem non inducere. Ecce intestinorum dolores, quibus iuuenula Societas discruciabatur. Greg. XIV noua bulla confirmans Societati, memorat Sixto V. libellos fuisse oblatos, variosque modos excogitatos, vt traducerent, calumniarentur, infringere, que in Societate Iesu consultissime sancita fuissent. Vides Grauinam Societatem à propria sobole impugnatam & exagitatum. Neque ioci fuerunt, qui sub regimine Iacobi Lainij partim Roma, partim in Hispania interni concitati motus narrantur. Tandem contra domesticos turbatores quinta, & sexta Congregatio Generalis grauissimè decreuit; neque seueritas ista, nisi vehementem intorum vermium corrosionem significare potuit.

TVR.

Quis hæc neget, dum tot testimonijs, & rerum experimento peruersorum filiorum materna viscera quatientiam, sole clariora exempla producis? Bene admoneres, & quæ diceris tuo proposito conuenirent, si ista negaret Grauina, nunc vero quia sub Clemète sub Paulo V. produci possunt (& modesto dissimulata silentio) inquietorum, & malorum filiorum exempla in matrem cõspirantium, frustra Grauinam impetis, quod intestina bella, aut nesciat, aut nolit aduertere, & nescio qua ratione, vt aduertat extimulas, qui si aliqua in suo Turture

po-

posuisset ad tuam inductionem vberime probandam, maiori censura (qua Vindicianus vapulat) se ipsum exposuisset. nunc de bono opere, & charitate, quæ operit multitudinem peccatorum atque peccatum, ex pia dissimulatione taxatur vt bubo, & infcius irridetur, ipse ceteris irridendus, qui neminem Societatis indiscretè vult reprehendi, & procacium, & non exiguè multitudinis ingratorum filiorum culpas voluit euulgare, vt defatigatam probet Societatem. Noluit hæc Grauina producere, sed maluit, cum iniuria sui, ne silentio inuolèda exempla recensendo, in vitium illud incideret detractionis, quod reprehendit: noluit defatigari ad quod Vindicianus impellit, vt multæ dilectionis creditor, nec minimæ retractandæ detractionis debitor reperiretur; hinc Vindicianus maiorem amoris causam concipere debebat, quod extenuans excusationes in peccatis in imperfectis filijs Societatis, nec de publicis, & manifestis rebellibus fecerit mentionem, indeque Vindicianus ingratitude materiam erga Grauinam assumpsisse videtur, vnde dilectionis argumentum ministrabatur. Hoc tamen prodest Grauinæ causæ, ex tuis verbis, quod dum seditiones excitatas, & intestina bella contra matrem probas, immerito dici posse totam Societatem membrum viuum etiã contendas, cum filij rebelles, à te non pauci contra propriam matrem recenseantur matricidæ: nec imperfecti desunt, qui cum non foris, sed intus sint, & plerumque homines non vulgares in sapientia, & bonitate, non infimæ classis legionarij, sed sancti viri, & graues, mouent controuersias quas acuti ingenij excitare solent, vel qui velut gigantes sub aquis mortificationum gemere solent, & grauati iugo disciplinæ illud à se excutere satagunt, resurgentes etiã angariati crucem Christi portare, & Zelo moti non secundum scientiam superiorum leges diiudicare præsumunt, vel onera grauiora, & importabilia si inferantur, sustinere nequeunt, vt si exigua charitas aliquos imperfectos superiores accuset, immortificatos subditos impatientia damnet. Id satis Grauinæ non solum eictos, sed tamquam malos humores adhuc retentos in corpore Societatis, euidenter arguere non esse firmam assertionem istam à Vindiciano defensam, non esse in Societate, qui plangatur, vel esse Societate totam viuum membrum Ecclesiam, cum eiusdem Vindiciani testimonio, sint turbulenti, & inquieti in matrem iniurij, vt tabidum (cum interdum nec eici possint) corpus efficiere possint, & senectutem, vel mortem accipere, si diuina gratia opem non ferret. Non ergo Grauinam, vt bubo malum pronunciauit, sed potius Turturis munere fungens, nec ciuilia ista bella voluit nominare. Potius ipse Vindicianus

Bubo Iusciniæ canens.

V u 2 Buboq;

Buboque montanus Philomelis occinat ipsi.

Ad alterum membrum enarrandum festinans Vindicianus producit exteriores insultus ex Grauna par. 2. cap. 30. nempe *persecutionem Gentilium, & Hæreticorum, quam tanti, inquit, fecit Grauna, ut ei potissimam defectionis Ordinum causam ascripserit, ergo neque iuencula Societas expers calamitatum fuit. Quasi hoc argumento velut misitili telo Graunam vulneret: Societas easdem persecutiones passa est, quas veteres Ordines quæ sunt defectionis causa, ergo vel iuencula non est Societas, vel non causa, ut causa assignata.* Malus calculator deprehenderis Vindiciane, nã si persecutio externa causa est defectionis, vbi intensior & grandior fuit & diuturnior persecutio, ibi maior defectio facta est, magisque inueterauit, & consenuit religio. Certè veterum Ordinum grauiores acerbiores, diuturniores persecutiones, quam iuenculæ, propterea, vna ex causis relaxationis, persecutionis immanitas assignata est. Ex quibus persecutionibus quasi vetustate attenuata, illud proferre potest, quæcumque vetus religio, *rugæ meæ dant testimonium contra me.* rugæ autem sunt, ait Greg. *persecutores, quos tempore persecutionis patitur Ecclesia, quos prædicationis verbis ante alero videbatur, qui fidem prius futebantur, deinde orta persecutione ostendunt quid in perfidiam condebat.* quo ergo plures, eo magis multiplicatæ rugæ ex prætura quam patitur, quæ senectutem attestantur, ostenditur.

VIN.

Iob. c. 16.

13. mor. c. 4.

Adhæc post externas Societatis persecutiones illatas à Gètilibus, & hæreticis, alias domesticorum ponit, *ex selecta inquit portione Ecclesiæ, ad quod adducit Gregor. XIII. decretum, qui de his hominibus loquens ait, quod religionis prætextu, transfigurante se in Angelum lucis Satana, pacem, & vocationem eorum qui de Societate sunt disturbare, eosque in fraudem, & defectionem inducere conati essent. Quin imo temerario ausu multa ad Societatis institutum, ac viuendi formam spectantia labefactare, atque ipsa Apostolica decreta, ac præcepta publicè & ex cathedra impugnare, & mentè Summi Pontificis perversè interpretari non erubuerint.*

VIN.

IVR.

At leuior hæc persecutio, ea quam passi sunt Prædicatores & Minores, à Gulielmo de Sancto Amore, & Desiderio Logobardo, quæ autoritate Alex. IV. sedata est, & strenuè à B. Alberto Magno, S. Thoma Aquinate, S. Bonaventura confirmata, reiecta: & facilè fuit posterioribus Doctõribus posteriorum calumniantium temeritatem propulsare. Impetus prælij in primarios duces irruit, illi totum pondus portarunt, & posterioribus impugnationibus arma, & clypeos se tuendi
mini.

ministrarunt, quare maiorem puluerem Olympicum collegerunt, qui in turbulentiori lucta se exercuerunt, magis obscurari potuerunt, qui inter ignes, & flammam discurrebant, quā qui postea veluti è Mœcenatica Turri eos certantes, vel prospectantes, vel lectitantes decertasse.

Non definit seminiuerbius adhuc alia exempla efferre. **SIMILITER** Paulus V. in suo pro Societate diplomate fatetur: **HUMANI** generis hostem quotidie admittit, ut Societatem diuersimodè perturbet. & malis artibus ab incipio retardet, qui proinde homines inquieti spiritus incitet ad Unitatem Societatis sciendam, nationum collectionem (quæ ingens dicta Societatis gloria fit) dissoluendam, atque in partes miserè dissociandam. Nec unam sed multas Societates statuere, & multa alia noua, quietem & tranquillitatem ipsius Ordinis regularem disciplinam, & obedientiam, & illius statuta labefaciunt, attentare aufint.

Quis hæc neget? nodum Gordianum putas tuum hoc argumentum, cum inferis.

Hæc si pueriles ludi videntur, profecto Sedi Apostolicæ ludicra non sunt visa, sed instar abæneorum tormentorum, quibus valla ac Mœnia Societatis quaterentur, ac funditus euerterentur.

Non ludi, sed res magni momenti hæc toti orbi visa sunt, vt tantum potuerit ambitio, & amor principandi in quibusdam ambitionis filijs, non eiectis, nec de infima classe, sed mediæ, & supremæ classis ordine, qui, vnus perpetui Generalis principatu Monarchico (Romæ perpetuo residentis, numquā Ordinem per se visitatis, nec de facie vultū pecoris sui agnoscantis, ob grauiores occupationes) pertasi, friuolè Provincias diuersorum regnorum, & Ordinem diuiderè Societatis attentarunt, & ex tédio ambitioni viâ fecerunt, vt Monarchæ sibi diuiderent, non secus ac filij Alexandri, sibi regnum diuiserunt, vt ex hoc nata sint mala multa in terra, ex quibus etiā radix peccati Antiochus ortus est, vt dicitur in lib. Machan. **sed** quid mirum quando etiam de principatu inter Apostolos facta cõtatio est, de quibus Chrysologus scripsit. Quos nulla potuit submonere auaritia, etc. sola ambitio fecit criminosos, habet enim in se domesticum scelus, vt alijs dominetur prius seruit. Si uè ergo ex impatientia suavis iugi religionis sacræ, si uè ardore principandi, diuisio attentata fuerit, hoc totum Grauiantum laborem comprobatur, quod in omni Societate, quæ sub cœlo est, boni cum malis, mortua membra cum viuis coniuncta sint, vnde meritò in foueam quam Grauianz parasti, incidisti. Adhuc alias addis persecutiones.

Præter

VIN.

Præter hæc meminisse Gratiam credo, quot exillje ian-
cula Societas fuerit multata. Gallia post aliquot annos in-
gratiam honorificè recipit, non dum autem post tantam lustrorū
periodum, Veneta Respublica, neque Transylvania, Bohemia
turbines, Societatem longè lateque difsecerunt, Deus autem glo-
rioso compendio restituit. Quod Polonia Præsentia immota
perseuerat, Societas post Dei singularem clementiam, Ser-
uissimi Regis Sigismundi sapientia, & protectioni transcribitur.
Quantos interea plausus tot exiliorum, & mina, & vicissi-
tudines, hæreticis cæcra Ecclesiam Dei triumphos pepere-
runt?

TVR.

Meritò honorifica ista omnia, cum religionis, & fidei in-
tuitu exhibita, nec enim ait August. ex passione certa iusti-
tia, sed ex iustitiæ passio est gloriosa, & ut ibi. Nemo dicat quia
patior iustus sum, quia ipse qui primo passus est, ideo magnam
exceptionem addidit: Beati qui persecutionem patiuntur propter
iustitiam. Nam multi habentes bonam causam faciunt per-
secutionem, & habentes malam causam patiuntur persecutio-
nem. Pœna [ait idem] similis est bonis & malis, unde martyres,

Epist. 50. ad
Bonif.

non facit pœna, sed causa. Rursum non dixit David in mar-
tyrum personâ: discerne pœnam meam, sed discerne causam
meam, quæ titulus, & iniusta persecutionis, & martyrijs. Nemo
ergo dicat (ait idem) persecutionem patior, non ventiles pœnam,
sed proba causam, ne si causam non probauerit, numeretur cū
iniquis, unde (subdit) dixit Propheta, intende in dicitio meo, non
pœnis meis, Deus meus, & Dominus meus in causam meam.

In pf. 30.

Propter quod ne vnusquisque martyria absque Ecclesiæ
probatione vendicaret, & persecutiones propter iustitiam, sa-
pientissimè Urbanus VIII. id suo decreto vetuit, ne euulga-
rentur martyris tituli absque Sedis Apostolicæ probatione,
ne pictoribus atq; Poetis daretur licentia fingendi vel pingē-
gi passos in America, qui viui sunt in Europa: propterea
Deo, & eius in terris Vicario competit ista dicitio. Comper-
ta vero causa martyrijs, & passionis, & persecutionis iniuste
pro Christo, piaculū est alias causas comminiscinam Iulianica

Orat. in lan-
cessorij.

varicies fuit ex Naz. dicere, quod qui Christi causa excrucia-
bantur, non vt Christiani, sed vt facinorosi supplicio afficerē-
tur, ne martyres à Christianis debitis honoribus celebrarētur.
Quando vero alia deprehenditur causa martyrij, vel per-
secutionis, superstitiosum, & impium comminisci pro pietate
certamē assumptum fuisse, quod pro caducis, & terrenis bo-
nis, nec veritatis studio, & amore, sed gloriolæ intuitu mitum
est, alioquin (vt discurrit Nazianzenus) Empedocles, Aristus
Empedocimus, ac Triphonius, & ab iustodem chori, vt pie-
tatis

Orat. i. c. Iul.

latis cultores celebrandi essent, quorum deprehensa fraude, non plus honoris acceperunt (subdit Grego.) quam contumelie, ob cognitam eorum imposturam. Patetur & recordatur ipse Grauina illustrium certaminum Societatis pro pietate, suceptorum, quae illi, & suo, & ceterum ordinum cecidissent, communis causa pro iustitia patientiae, exilij, & montes, sed ex hoc arguatur, protelata, & distulsa fuisse veterum Ordinum martyria, quando ab ipsorum exordio, nunquam exilijs, carceribus, tormentis pro Ecclesia, pro Christo, pro Deo susceptis, vacua eorum portio fuit, ut personis absumptis, Cœnobijs solo æquatis, maiores castitates, & defecationes senserint, quam iuuentula, quae post illos nata Societas haec, que pertuierit.

Non dum defatigatus in probationibus, adhuc progreditur Vindiciana, in probanda externa persecutione, ut iuuentula Societas propterea dicenda non sit.

Si neque ista generosum Grauina Spiritum exsultant, dicat amabo, quorsum regente Clemente VIII. acerissima illa disputationes super Ludouici Molinæ sententijs in alma Vrbe inualuerunt? Quorsum pœnè omnes Galliarum, Hispaniarum, Belgij, & Italiae uniuersitates contra Societatis publice dicendi iura, & priuilegia insurrexerunt?

VIN.

Non ob persecutiones ciendas contra Societatem, sed aduersus priuatas sententias quas Molina defendit, totius serè orbis Vniuersitates etiam illustriores, & uetustiores Patres Societatis, ut Pereira, Henriquez, Colonienfes (apud Andradâ) & alij pro auita S. Augustini doctrina defendenda, omnes neruos intenderunt; donec tandem ad Ecclesiae tribunal causa delata est, cuius determinatio, & definitio Apostolicæ Sedis referuata est, suo tempore publicanda, cum Spiritui sancto, & Pontifici uisum fuisset. unde nescio qua audacia P. Baeza pronunciauit, quod **IUDICANTE PONTIFICE MAX.** inuulnerabilis apparuit, cum nullum decretum pro Molina à Sede Apostolica emanauerit. Ergo ne persecutores Societatis uocabis, tot DD. insignes (etiam Societatis) proceres, custodientes Ecclesiam, non tacentes, sed clamantes, cum omni reuerentia iudicium Sedis Apostolicæ præstolantes? Si qui uelut reus adductus fuit, innoxius iam declaratus esset, et absolutus, auctoribus nõ probantibus, et iustificatus abscederet Molina: nunc autem cum pendeat declaratio, & publicatio definitionis, & determinationis, tam actores, quam præensum reum sententiæ publicationem expectare necesse est, non iudicium Ecclesiae præuenire. Nec illos unquam uocare potes persecutores, cum vim passum fuisse Molinam probare non possis.

TVR.

Baez. lib. 15, c. 2. to. 3.

Vnde

Vnde immeritò Delrus auctor disquisitionum magicarum in Dominicanos inuectus est in Epistola dedicatiua (qua expūgi mādata est) & ab eo expostulatum à fidei Quæstitoribus (cum in libris aliquorum Societatis multa in manduertenda annotarent, & expungi procurarent, vt ait Molina laboratum & procuratum) vt, hi nec vt iudices, nec vt actores, nec, vt testes infidei, & materia doctrinarum reciperentur (tantæ ne animis celestibus iræ?) cū hac via sublata, animaduertēdi in nouitias ppositiones, easq; annotando, liber esset campus effrangi ingenio, quæcumque placita orbi instillare. Si id nō factū esset, iam Sā, Sanchez, Poza, Gambacurta Maiorum autoritate in multis expuncti, per Acamedias legerentur, & ex multitudine scholarium, eō esset verita in expunctis doctrina plausibilior, quō vniversalior. Si psecutio est ppositiones huiusmodi deprehēsas ad Quæstitorū tribunalia deferre, vt Ecclesiæ iudicio iudicētur, & an admitti debeāt, videat Anonymus, quem locū sibi parauit, illū certē, vt cū Donatistis sedeat, nā sicut illi persecutionē vocabant, hæreticorum animaduersionem, sic & iste Doctorum vigilantiam, qui Tribunal Ecclesiæ aduent, indicando ppositiones, vt iudicentur, vel probentur persecutionem pariter insulentiſsimē ex factō Molina non verentur appellare. Nulla ergo in Societatem perſecutio, ex particularis impugnatione, quem in multis, & illustres Patres Societatis quoque impugnarunt.

Quod vero subdicitur *omnes Academies in iura docendi, & priuilegia Societatis insurrexisse*, Negant tot illustres Vniuersitates quas tam turpiter infamas, & iam ex publicis actibus constat, non de iure docendi, & priuilegijs quibusdam Collegijs non toti Societati indictas contradictiones, sed in vnus vel alterus (quod nec in totam Societatem redundat) Rectoris animositatem, qui multa præter priuilegia sibi vsurpare volebant (contra Societatis voluntatē) vnde & controuersiæ inter scholares Collegiorum, & Vniuersitates (vt inter Jagellonicam Academiam in Polonia, & in Germania inter Vniuersitatē Pragensē, & Collegia contigit, ne alia memorētur) non leues excitatæ sunt, quæ maxima incendia, ni sopita, parere potuissēt. Quid excitationem Academicarum prodis, & iustam causam commotionis retices Vindiciæne? vis ne esse homines truncos, & stipites, vt quæ pro laudibus mendacia colorata affers, ad tuam pronouciationem Pythagoricam, vt vera & indubitata accipiantur?

VIN.

Pergis, & ad famulos libellos inuisendos inuitas, vt finiatur perſecutionis inductio.

Prodiit nuper bene palmaris liber Gallicè de hoc argumēto
aucto-

auctore in Societatem parum equo, docet tamen prolixè, quãtis emulationibus multi contra Societatem incendi se finant. Quantis hucusque viribus heritici cum suis fautoribus in Societatis famam, mores, & leges debacchati sint, pòtè innumera omnibus Europæ linguis Apologie publicata certificantur.

Pessimè Societatem tot titulis illustrem perditißimi homines impeterunt, institutum, leges, mores, traducendo, & particularium defectus, quæ personarum vitia sunt non communis, diuulgando, quos tu Vindiciane imitari non debuisses in ista dicissima tua cauea, non vnã, vel alterã, sed omnium Ordinũ cõmunitatẽ offendens, & sic triumphare te existimas, quasi equis albis veheris, & cõteros ante tuã rhedã à te confictã, velut moderator orbis ducas, & omnium religionum (odiosa, & modestis Patribus Societatis displicente æquiparatione) illustres etiã veluti captiuos præeuntes, vel sequentes loces viros Religiosos, iam pridem satis ex prisca Ecclesię hostibus superimpositis plagis exulceratos, iisdem modo à te refricatis, & sale multo cõpersis. Sed si nõ iuuentulam hæc quas adducis persecutiones, Societatem demonstrant, multò vetustiores, ob maiores, ob diuturniores, quæ de die in diẽ innouantur, afflictiones, quas patiuntur Ordines antiqui demonstratũ, vt casibus vetustiorum magis compatiendum, scilicet nullum tam firmum, & robustum corpus esse; quin tandem febribus, & subsequentiũ se inuicem ægritudinibus affligatur, & tandem consumatur, ex Chryf. *Meliora*, scripsit Seneca, *præteruolant* (ex diuturnitate temporis) *deteriora sequuntur*. Quemadmodum ex amphora primum quod est syncerrissimum effluit, prauissimum, quod turbidum subsidet. Sic in ætate nostra, quod est optimum primum est &c. Sed bene Plutarchus in Moralibus: *Novella vitis copiosus gignit vinum, sed vetustior melius*; sed in hoc nõ est alligata manus Domini.

Taceo (subdis) *operosos labores quibus vniũs gentium Societas oneratur, ac tantum non præfocatur, ut nemo prudens nõ alta cõsideratione mirari cogatur, usque aded indefessam eius in omnes mortalium promptitudinem, & hilaritatem. Dic age Grauius potest tam effusa charitas à molli, & delitijs assuetã iuuentula expectari, ne dum perennari?*

Quemadmodum (scripsit Seneca) *sapienti incessus modestior conuenit, ita oratio pressa, non audax*. Apage linguaces istos quibus loquentia multum, sapientia parum, dicebat Salust. Sci tẽ illud assertum in Curtio. *Canem simidum latrare vehementius, quam mordere*. Quis pia opera & sanctas exercitationes Societatis, & charitatis actus neget à Societate præstari? præ-

TVR.

Hom. 7. ad Heb.

Ep. 108. Plut. in mor.

VIN.

TVR.

In epist.

In Catili.

stantur utique, & feruentes (vt arguebat Graulina) quia in flore est respectu præcedentium, & in primo feruore, quæ velut Abigail adoleſcentula virgo, ſenilia membra, hoc eſt tepidorum, ex vegeto corpore, & feruenti ſanguine caſſificare poteſt: non mollem, vel delicatam, vt falſo imponis Societatem Graulina appellauit, quando vnquam dixit: *quouſque diſſoluere deliſiſiſi filia vaga?* quando hæc quam tu ſomnias conſequentiam formauit [ex vegeto ſanguine, & iuuenili tempore Societas commendabilis eſt, calamitatum veterum Ordinum expers, ergo Societas eſt mollis, & delicata?] cur Grauinam accuſas, & incuſas? *Quis innocens* (dicebatur apud Marcell.) *eſſe poterit ſi accuſaſſe ſuſſe, iet?* Nihil certè eſt, dixit Seneca, *quod non vellicare malignitas poſſit.* tua ergo in Grauinam vindictio, tuæ iniuſtæ vindictiæ Vindictiane ipſa cenſura illa ſint?

VIN.

Ad extremum ſubdis Vindictiane, *ingenus nollem illa, arribus nimium horrenda religioſis Grauina excidiſſe: nouã, inaditam, præuilegiatam, Eccleſiæ inconceſſam ætatem* (qua oculus nuſquam caliget, grefſus non vacillet, ſenectutis languores non ſentiantur &c.) *Societati ſperandam non eſſe.* & cum declamatione pro roſtris exclamas. *O Deum immortalem tam debilem Redemptor hominum è calis Paracletum miſiſi, ut nulli religioſum Ordinem in vigore, & integritate diſcipline firmare, & in poſteritatem prorogare poſſit? adedne manca, & imbellis eſt ad religioſum ſtatum uocatio, ut ad implendum non ſufficiat, quæ ſyncero, & ſeruido animo ſupremo Numini uouerit?* *Quod ſi aliquam multis potuerunt, quorum Grauina inſiguioreſ recohit, cur non omnes perinde potuerunt?* *Dominus idem omnium eſt, & dices in omnes qui illum inuocant.* *Atque in malo partis regnat maledictio, ut ad tertium non tranſeant, etiam in Regularium Ordines irrephã, ſed quanto modeſtius Io: Nider propter uitatam ſuperſtitiatam, cum ſecularibus conſuetudinem, docet PP. Carthuſienſium, & Cæleſtinorum Ordines ab initio uſque nunc ſine lapſu perſiſtiſſe, alioquin quomodo Grauina demonſtrare audet, quam florentiſſimum etiam nunc eſſe omnium Ordinum ſtatum, ſi neque in uincula Societati conceditur floridam ſperare ſenectutem quomodo unius ceteri Ordines veri ſui amœnitatem bucuſque conſeruarunt?*

TVR.

Quis tu es, qui tantos ſpiritus tibi ſumiſi utram eques? An ſagittarius? an uelox? an legionarius? dictum olim Ipicrati apud Plutarchum in apoph. cum ille elatus reſpondit: *nihil horum, inquit, ſed qui his omnibus noui imperare, talis eſt ſuſtoſus tuus ſpiritus, qui inaudita priuilegia cæteris ſupereminetia ſine fundamento de Societate aduſando fingit, uidebit eam, quali manipulum ſuper cæteros eleuatam, adorandã,*

ſpe-

spectandam, illique fasces ab omnibus (quod ipsa recusat) submitrendum proponis. Quid dico? si tali ut fingis passione affecta esset Societas, ut hoc sentiret quod defendis, ut super ceteros assurgeret & eleuaretur, insigni, & perenni passione vreretur: nam etiam (ut scripsit Chrysost.) *si Regem ante se procumbere, ac proci dere videret superbus, non satiatur. sed magis incenditur. Quem admodum enim auari quanto plura acceperint, tanto pluri bus egent, ita & arrogantes quanto magis honore fruuntur, tanto magis cupiunt honorari,* quod de tam insigni Societate, nec licitum, imò impium est suspicari. Audi Vindiciane, diuersa sunt hæc. *Societati desperandam perseuerantiam in bono, vel in posteritatem integritatem disciplinæ nullum Ordinem transmittere posse: Et priuilegium perseuerandi tanta securitate alieni repromittere, ut ceteris reuentibus, à lapsu præseruetur* Primum absurdum est sentire. Secundum nullus debet præsumere. A Deo datur perseuerandi possibilitas, & voluntas secundum Orthodoxos am fidem. at num hi vel illi actua lem perseuerantiã habituri sint, in arcano Dei reclusum est mysterio. Ex quo decreto (ait August.) videmus, *quosdam filios perditionis, non accepto dono perseuerandi usque in finem in fide, quæ per dilectionem operatur, incipere viuere, & aliquandiu fideliter ac iuste viuere, & postea cedere, neque de hoc visa priusquam hoc eis contingat, anferri.* & idem ait. *Novimus aliquos etiam perfectos, ex labore multorum annorum pro lapsos in ultimo vite sue, & periisse &c.* Non id ex defectu Redemptionis, vel curationis, sed ex humana infirmitate prouenit, ut Deum primo deserat homo quã deseratur, ut denegetur facere cui datum est posse, sciatque omnis, *inchoandi, & usque in finem perseuerandi gratiam ut dicit August. non secundum merita nostra dari, sed donari secundum ipsius secretissimam, eandem iustissimã, beneficentissimam, sapientissimam voluntatem.* ex quo fit, ait idem S. quod non perseueraturi perseueratissima Dei voluntate miscentur, *ut esse discamus non alta sapientes, sed humilibus consentientes, & cum timore, & tremore nostram ipsorum salutem operamur; Deus enim est qui operatur in nobis velle, & perficere pro bona voluntate. &c. hoc nobis expedit, & credere, & dicere: hoc est pium, hoc verum, ut sit humilis, & submissa confessio, & detur totum Deo.* Huius contrarium afferes nouum Paracletum, nouum Christum, nouamque eius Oeconomiam expectare debet, ut et præter id quod reuelatum est, nouos Apostolos creando, fidei veritatem denunciet. Non puto hanc doctrinam negaturum Vindicianum, ne omnes Societatis Patres finaliter perseuaraturos, numquam lapsuros

Hom. 1. in 1.
ad Thesaloe.

De corrup.
græc. 13.

Hypog. lib.
6. in fine.

De boni per
le. c. 1.

Cap. 13.

(eorumdem PP. de splicentia; & malo suo) adstringatur admittere. Dixit autem Grauiua, nullo modo obinnatam modestiam & humilitatem Societatis, prætendere posse, nouam, inauditam privilegiam, Ecclesie inconcessam aetatem, ut in nullo suorum caliget oculus, eius mēbra nō vacillent, ingrediaturque in abundātia sepulchrum, ut infertur aceruus tritici in tēpore suo &c. ut ostenderet Orthodoxe non esse Societatem in omnibus membrum viuum, nullum suorum cęcutire, nullum membrum vacillare, purum triticum absque palea in aceruum immitti, qui si in hoc culpandus est, culpetur & August. cum enim propter Circumcelliones, hoc est quosdam vagos Donatistas hæreticos, infamaretur Monachorum nomen, dixit. *Verumtamen charissimi, sunt qui & Monachi falsi sunt, & nos non sumus tales, sed non periit fraternitas pia propter eos, qui profitentur quod non sunt. Tam enim sunt Monachi falsi, quam & Clericifalsi, & fideles falsi. Omnia ista tria genera fratres mei, qua aliquando vobis commendauimus, & ut puto non semel, habent bonos suos, habent malos suos.* Et ex diurnitate temporis refrixisse multorum charitatem, & à primæuo seruore lassus est Grauiua, e diametro positioni illi se opponens, [Societatem solam esse membrum viuum: in alijs religionibus esse scandala grauiua, multiplicia, omnibus nota, & propterea enunciauit, omnem congregationem malos, & bonos continere: à suo primæuo seruore, ex varijs casibus, & processu temporis veteres Ordines refrixisse, ita tamen (quod erat prodigium) ut fenes cum iunioribus in viuacitate contenderint. Subinde, nec à temporis rabie, & varijs accidentibus exempta, fecit Societatem, ut prorsus in nullo suo membro, progressu temporis, nutaret. Quid Vindicianus? statum quæstionis immutans, imponit Grauiuæ quod non somniauit: *totam religionem Societ. nō posse integritatem disciplinæ ad posteros trāsmittere diuino dono, & desperandam proinde Societati, illam inauditam, & privilegiatam aetatem, diuersa enim sunt: omnia membra fore semper, ut viua, viuida & immarcescibilia, & religionem semper floridam futuram in genere, quod & veteribus, & lassis non laxis ordinibus hucusq; concessit. Non abneganda sunt florentissima religionum principia semper extitisse, quæ subsequentibus ætatibus, in quibus vel ex maioribus calamitatibus, ingēti numero, & huiusmodi, quadam (ob tepidos) reformatione, & arctiori obseruantia opus fuerit, respectiue, vnde & quæ ex Nidero obijcis, cum alijs patrijstius cantillationibus ad propositum non faciunt.*

In psal. 133.

VIN.

Corodinem imponis tuo discursui Vindiciane dicendo.
Frustra Lectoris aurea huius absurdi refutatione obsando, factis

is pro omnibus argumentis confutabit, si proteſter me animum meum inducere non poſſe, ut credam hæc Grauinam ſcripſiſſe, illum cœleſtis ſponſæ ſodalem, illum magni Dominici diſcipulum, illum S. Theologiæ profeſſorem, illum S. Inquiſitionis conſiliarium.

Imò Vindiciani, ille cœleſtis ſponſæ minimus, & indignus **TVR.**

Dominici expugnatoris hærefum, & primi Inquiſitoris ſubditus, ille Sac. Theolog. profeſſor hærefum confutator, ille S. Inquiſitionis cōſiliarius, qui tot propoſitiones tuas in tuo Anonymo opere hic cenſurandas indigetavit, & monſtrauit, & quotidie tuorū Symmiſtarū dicta, auribus horrida ne dū religioſorū, ſed laicorū, inueſtigat. Ille auſtor eſt eius opuſculi, ad imitationem S. Thomæ omnes Ordines, & Societatem innumeris titulis, & donis illuſtrem, etiam defendens. Si laudes eiudem Societatis exprimens ſuſcipitur Grauina grato animo, cur iactantias, & infanias falſas à te conſcriptas retundens, nec nomine agnoſcitur? Scis optime retuſam illius impudentiam à Zenone, qui cum dixiſſet, *ſin multis ſibi diſplicere,*

7. Apopehr. in Zenonæ

Ariſthenem, rogatus tamen, *an haberet Ariſthenes, qua placereſt?* & reſpondens, *ſe neſcire,* argutè à Zenone perſtrictus, & non ſe pudet, inquit, *ſi quid ab Ariſthene perperam dictum eſt excerpere, ac meminiffe, ſi quid autè à te id ne animaduerte-re quidem ac tenere?* Sed Vindicianus laudes ſuſcipit, & vt aduletur, admonitiones tamquam perperam dictas carpit, in ijs authorem operis agnoſcit, in illis alium authorem Turturis eſſe fingit. ſacile eſt Miſ mis mutare perſonas. Sed imper-tinentia loquenti benè reſpondit Gorgias: *aduerſus huiusmodi homines terram producere ferulas.*

Li. 8. Apoth. in Gorgia.

Subdit Vindicianus, *aliud in gratiam curioſi Lectoris molior, cum alios non deeſſe intelligam, qui ſimiliter Societatem anguſtiori pede meitantur, ac metuant ne poſt aliquot annorū centurias ſibi multum diſſimilis appareat, multo in poſteritatem ardentiori ſpe, & affectu motus. in medium conferam ea, qua monſtrare poſſint, Societatis nepotes maioribus ſuis, neq; in pietate, neque in diſciplina conſtantia, neque in doctrina, neque in Monafterijs, vel latum unguem, unquam ceſſuros eſſe, ac in multis etiam ſuperaturos; quod ſuperi de cœlis benigniſſimè annuant.*

Conticuere omnes, intentique ora cœdebant; dum Vindicianus, hæc de Tripode Apollinis futura diuinabat, & cum Trophonio è ſubterreneis ſpecubus obmurmurans, opinionem magnam ſibi conciliare putabat, dubijs incertiſque oraculis. Hæc enim omnia vnum vaticinari poterunt, vana eſſe oracula quæ nõ è diuina reuelatione deſcèdunt, ſed potius *Opioquaſcæ fallen-*

fallentia, & eludentia responsa. Sperari hac omnia (vt ego spero de tam insigni familia) à potenti largitore possunt, mi Vindiciane, seclusa verò reuelatione, certo, infallibiliter (vt facis) enunciari non possunt.

S. II I. Expenduntur media à Vindiciano proposita, vt omnes, & semper in Societate mancant, quod esse ceperunt.

VIII.

Relicto habitu Vatis in scena medicę tuę professionis togam assumis, media namque apponis, *vt omnes & semper in Societate mancant, quod esse ceperunt, audiamus, & expendamus hęc pharmaca, tam veteris orbis Europæi quam noui Americani. Mala ergo primo numeras quibus defectus Ordinum causantur; mox paras vetera antitoda apponenda, quę ex Sancto Bonauentura, Nidero, Vmberto in hęc capita contrahis; inter mala, ponis.*

Primum. Præsides alicuius religiosi catus, sine manifesta necessitate à cõmuni regula nõ eximantur, sic enim subditi sibi suadebunt, ea exemptione indigere, viam ad officia huiusmodi emergendi querent, & facili dispensatio cum subditis, causas amulationes, suspiciones, labores &c. Exemptio vnius aut certorum à communi lege valdè clara, & iustas causas requirit. &c.

TVR,

L. de dispens.
& præcep.

Propterea Præsides inſtituuntur, vt sint dispensatores myſteriorum Dei, sed hoc queritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur. vnde Bern. ait *eadem fidelitas à subditis nihilominus exigitur in obtemperando, quæ à Præpositis in dispensando.* Quia ergo Regularium constitutiones ad lucrum, & custodiam sunt charitatis, pro causis, locis, temporibus personis, vt etiam Ecclesiastica inſtituta, ex eodem, Bern. dispensentur, & merito, vt quæ, ait Sanctus, *pro charitate inuenta fuerunt, pro charitate quoque vbi expedire videtur, vel amittantur, vel intermittantur, vel in aliud forſè commodius demittantur: sicut è regione iniquum procul foret, si statuta pro sola charitate contra charitatem tenerentur.* Hinc in Prædicatoria religione cautum est, vt *Priores dispensationibus vtantur, sicut, & cæteri fratres.* Quando verò necessitas non est, dissipatio potius est, et ea inconuenientia sequitur, quæ Vindicianus (solitus querere nodum in scirpo) ad carpendum recensuit, si his Præsidibus ducibus, si facilis dispensatio in iuniorum chori

chori, auferitatum: & malè ominatur haruspex, quid ijs timè-
dum, qui his exempti moribus, faciliora fastidiunt constituta.
alterum apponit malum.

II. *Si subditi à Præsidibus timeantur, nulla enim ferocior
bellua est, quam quæ terrene nouit, ferè autem contumaces ti-
meri contingit, aut qui fauoribus aequalium, vel externorum
pollent, aut qui conscijs secretorum moliri etiam depositionem ab
officio possunt. Vicissim si Præsidis à subditis timeri debeant, ob
asperitatem regulae minimè conuenientem v. g. in victu, vesti-
tu, libris, & alijs sustentationi, vel officio necessarijs, in directio-
nis, vel correctionis modo, qui despoticum aliquid iracundum
sapit, aut contemptum præfert, hæc fortiores frangunt, im-
becilles suffocant.*

VIN.

Vtrumque ad defectionem parat latam viam, subditorum
in Prælatos terrorem, vt hi Syllani, & Catilinarij potius quam
Religiosi dici debeant, & vicissim subditorum de Prælati-
bus. Postremum horum funestius, & Neopoliticæ, vel pseu-
dopoliticæ basis, & fundamentum. Hoc erat præceptum
Atheopoliticum Gentilijum, quod in auenas Macchiauel-
lianas prorupit, relatum, cum ceteris ab Aug. *Reges non curèt,
quàm bonis, sed quàm multis subditis regent. Prouincia Regi-
bus, non tamquam Rectoribus morum, sed tamquam rerum
dominatoribus, & deliciarum suarum pronisioribus seruiant,
eosque nõ sinceritè honorent, sed nequiter ac seruiliter timeant.*

TVR.

2. de cito 6.

20.

Prou. 20.

Prius est certè quod formido, & pavor irruat in subditos,
cum non patrem, & Rectorem eum qui præest, sed dominan-
tem, & principantem experiuntur, quàm quod subditi Præsi-
denti sint terrori. Cum enim paterno amore subditi diligitur,
paternoque affectu emendantur, non despositicè & Ty-
rannicè, in vinculis Adam trahuntur, in vinculis charitatis, hæc
enim sunt Regnorum retinacula: *misericordia & veritas cus-
todit Regem, & roboretur clementia thronus eius, vt subdi-
torum beneuolentia ex amore parta, sit eiusdem munitissimè
castrum, & legio, vt alijs Prætorianis militibus opus non sit, vt
de Tito, Nerua, Traiano, Adriano, Antonino, subditorum a-
more custoditis, legimus. Contra Neroni, Caligulæ, Vitellio
qui terrore dominabantur, nec Orientales exercitus, subditos
formidantibus satis erant. Seruilis ciuium timor cum odio ne-
ctitur, filialis cum charitate: odium suas habet scaturigines, ex
iniustitia, iracundia, iniurijs, & contemptu subditis à Princi-
pantibus illatis: ex iniuria, & contemptu extimulati nobiles, in
rabie versis aequalium, & externorum, quibus possent fau-
oribus, adiuti, per eos gradus incedunt (ex Seneca) vt è quæ-
sulis ad maledicta, ab his ad insidias, coniurationes, & ad*

Sen. 1. de

Clem.

excipien-

excutiendum iugum prorumpant. In has angustias ij Principantes incidunt, qui mero, & mixto Imperio inflati, absque sapientum consilio, sed paucorum confidentium numero iuxta eorundem interdum priuatus affectus, vel officia dispensantur, vel gradus in Rep. tribuuntur, vel pœne remittuntur, vel præmia conceduntur: & adinuicé sibi Monarchiæ regimé partientes gratiam supremi Principantis aucupantur, vt & si ille ab omnibus sit independens, pro libito ad decreta efformanda Philautica impellant, & vicissim talis imperans efficitur, quales consiliatores. Certè tolerabilius esset Principé ipsū impium, et iniustum esse, et habere probos, et bonos sibi assistentes consiliarios, quam bonum esse et pseudopoliticos habere consultores, de quibus hominibus ait August. *solemus ita loqui. Bonus homo est, sed mala latera habet, idest ipse quidem probitate præstat, sed maligni sunt qui ei coniuncti.* ut. et maiora inconuenientia sequuntur, si eandem formam imitari studeant, qui officia, et Præfecturas minores obtinent supremorum consiliariorum studio, ad regendum à Principante præpositi, et ab illo ad præsidendum assumpti, hi enim ab illo et consiliarijs illis dependentes, independenter in suis locis gubernant, pro libito etiam proponunt, pro libito obtinent, vt pro libito amandant, vel remittunt. Quo fit, vt reclamationibus interdum locus non detur, qui nec de facie noti. nec de moribus syncerè informati, vt rectum iudicium locum habere non possit, interim opprimuntur innoxij, releuantur noxij: hi, ne displiceant, incipit illis innocetia displicere, & noxia, & indigna incipiunt patrare, vt placeat, sicut & noxij quia placent in criminibus non plectuntur, & quia innocentiam infestantur, maiora audent, vt magis placeant, et si boni vel oppressi reclamare studeant, malo suo reclamant, nam si finire de eo viuendi modo vel mutire audeant, à delatoribus inquiruntur, deferuntur, exterminantur, quasi illud Gentiliu locum habeat, quod scripsit August. *ille sit publicus inimicus, cui bene felicitas (forma regiminis) displicet. Quisquis eam mutare vel auferre tentauerit, eum libera multitudo auertat ab auribus, euertat à sedibus, auferat à uiuentibus.* Hæc terreni principatus forma, cum Pseudopoliticè regit, quam diabolus in peccatoribus tantum ambitiosorum degentium in Chritti castris vellet introducere, vel suggestam firmare.

Illi autem cœtus magis seruili timori obnoxij sunt, qui absolutos Principantes habent interdum, independentiæ fidetes, illud habentes in ore. *hic volo. sic inbeo, sat est pro ratione voluntas,* tunc enim plus timent de Præfectis quam eos ament, vt ad illa inconuenientia, quæ doctè Vindiciane memoras prorumpant

Psal. 47.

2. de ciu. c.
30.

pant, vt tandem depositionem Præsidium machinentur, vel Reipublicæ diuisionem, & temporalitatem regentium exoptent.

Tertium malum consequenter apponis. *Si Præsides plus fauere extraneis, quam domesticis putentur, vt subditi rebus commissis parum fideliter incumbant, ac nulla melioris spiritus prole succendentur, vt Syncretia monebat. Signa maioris, vt dixi, fauoris sunt. Extraneos splendide excipere, sumptuosè donarijs ornare, plurimum temporis illorum cōuersationi impendere; contra domesticorum cellas, infirmariam, officinas incultas relinquere, deteriora in victu, & potu, & alijs ingerere &c. eadem conditio subditorum erit, si superfluis extra Canabium commorationibus detinentur, quorumcumque tandem negotiorum causa, & multa hic ex Nider l. 2. c. 17. radice 7. & 2. cap. 20. conglomeras.*

Hoc verè ingens, & magnum malum. vnde subditi quoque exasperantur, si de necessarijs, non prouideantur. *Si quis (scripsit Apostol.) suorum maxime domesticorum curam nō habet, est infidelis, & infideli deterior, per hyperbolem, nam etiam Ethnici homines, & mutæ pecudes, ne dum cicures, scetus suos amant, & protegunt. vnde veterum fidelium in regenda familia, sic laudat Aug. [Solicitudinem, & charitatē habuerūt erga seruos iusti parentes nostri, sic administrabant domesticā pacem, vt secundum hac temporalia bona filiorum sortem à cōditione seruorum distinguerent, ad Deum autem colendum in quo aeterna bona speranda sunt, omnibus domus suæ membris pari dilectione consulerent. Quod naturalis ordo ita præscribit, vt nomen patris familias hinc exortum sit, & tam latè vulgatum, vt iniquè dominantes hoc se gaudeant appellari. Multò magis, qui nō seruorum, sed spiritualium filiorum curam habet, non tantum pater familias, sed & pater est, eorum debet curam genere, in ijs, quæ ad corpus, & animum pertinent. Turpe enim (ait Chryost.) extraneos docere, & tuos in errore relinquerè. turpe, vt fontes temporalium bonorum foras effluant, & domestici fluentis priuentur. Eiusmodi radix ex principatu dominandi, ad perpetuandum regimen, oritur frequenter, vt subiectos magis opprimat. Tantum (dicebant Gētiles, & August.) Respublica floreat copijs referta, victorij gloriose, vel quod est facilius, pace secura sit. Et quid ad nos? Imò id ad nos magis pertinet, si diuitias quisq; semper augeat, quæ quotidianis effusionibus suppetant, per quas sibi etiam infirmiora subdat quisque potentior. Horum exemplo bene subdit Vindicianus, quod, nec subditi sibi commissis parum fideliter incumbent. Sed illi magis maiora damna sepe certe*

VIN.

TVR.

1. Tim. 5.

19. de ciu. c. 16.

Hom. 14. in cū loc. Apof.

Sup. 2. de ciu. c. 20.

Ecl. c. 5.

patiuntur, qui opulentiora habent bona, & prædia, quibus præfunt potius laici, quam diuino ministerio mancipati. *Vbi multa opes, ibi, & multi qui comedunt eas*, magis enim tentari possunt qui oculos habent, & omnia administrant, quam ij, quibus, eorum dispendio, ministratur, & à metallorum visu arcetur, si sine racionijs, diligenti inspectione, & diligenti cura committeretur villicatio, imò vt eorum arbitrio tota d' sponatur temporalis Oeconomia, certè quot villicos sic instituet homo, totidem ad fraudem aptabit dæmon, si in tanta libertate relinquuntur; famosi enim illius villici exempla sequetur, qui de mammona iniquitatis multos sibi amicos effecerat. *Est autem dicebat Chrysol. humani moris, ut debitor compendia fraudulenta, & villicus sibi consulat sic furando.* Addis, & aliud malum egens antitodo.

Ser. 126. de villico.

VIN.

Quartum si ambitiosi digniorum in Carnobio officiorum, vel extra villi patiuntur, nihil enim hoc vitio prophanius, inquietius, impudentius. Cætera hominem rubore, scandalis, ac penis dei terunt, ac domant. Ambitio pleraque impune molitur, gloriam Ordinis, fructum in proximo ostendit, meam autem sui ipsius obliuionem, vel superbiam de se extimationem conciliat. & subdit, superiorum est vel rimat huius insolentiæ obstruere, quod fiet si in officio suo delectationem, sed ægritudinem, sine fuce exhibeant &c. Item si subditis suis pericula monstrent, quibus inuolui etiam illos necesse est, qui inuisi ad officia trahuntur. Rursum quam curcum oporteat esse eum, qui sibi metes utres ad talia onera pollicetur, propter aliquam fortassis doctrinam, experientiam, fauoris, ac bonæ voluntatis apparatus &c.

TYR.

Ep. 23. ad O. S. R. E. Card.

Insigne certè malum ambitio, quæ velut aper singularis vniuersa deuastat. *Dignitatis* (dicebat P. Blesensis) *quidem appetitus, natione caruissis est: in celo concepit & peperit iniquitatem.* Nobilitiora ingenia, vt rubigo ferrum inuadit, & præfertim eos qui diuitijs, corporeis delectationibus, propria libertate sponte sunt priuati, tentat, vt alijs principetur, & in hoc oblectentur saltè, quos nec auaritia, nec libido, vel libertas inescare valet, vt si concupiscentia oculorum, non alligentur, superbia tamen vitæ superentur. Hæc etiam primos parentes deiecit eos fallendo tenebrosa Dei omnipotentis similitudine, principatum suggerendo. Illi tamen principari potissimè ambirent, si vnus principatum maximè independentis, perreonis, despotici regiminis formam veluti Monarchiam, vel terrenæ Reipublicæ gubernationem introducentis (quod absit) experirentur: his intollerabile parere esset, quia durius sibi imperaretur, & potius regere ambirent quam re-

R!

gi paterentur, nam plerumque (ait Petrus Damia.) qui numquã ad perfectam scientiam, ut perfecte Monachus videretur uoluit peruenire. nunc, ait, ipso die quo in prelatione constituitur ita Præsidentis inducit speciem, ita dominantis exprimit maiestatem, ut non nuper electum, sed natum dicas Abbatem. Fit repente uenerus in vultu, imperiosus in voce, ad corrigendum promptus. Ipse si offenderit iam omnino satisfactionis ignarus, dedignatur accumbere nisi in octogona sella, ita præparata, ac si senatoria curulis in Curia. Pro sua voluntatis arbitrio, hæc præcipi fieri, illa contestatoris interdicere, ligat, soluit, admonet, remouet, & in his omnibus nequaquam a nobis senioribus (vide dominium despoticum) consilium quarit, sed sibi ipsi sufficiens, velut propria potestatis iura disponit. Deuotis quidem, & subditis pollicetur gratiam, repugnantibus autem Phalarica spirat animaduersione vindictam, ut potius videatur in præfectorijs fascibus agere, quam Ecclesiastica humilitatis officio deservire. & post multa. In his itaq; & alijs pluribus, qua persequi longum est, ita subito magister efficitur, ut in tota præsidendi regula, velut antiquus quidam pater nihil offendere videatur. Quam doctè, quam imperiose nouit cuncta velut quadam maiestatis auctoritate præcipere, qui diuissime subditus, numquam sapuit suis præceptoribus obedire, &c. Quam esset (si contingeret) durum tale regimen, & exasperans, quando nimium mulgentes, sanguinem elicerent, ut tæterentur. Subditi dirumpere vincula eorum, & proijcere iugum ipsorum, & ad virgam principatus aspirare. Inde omnia turbarentur, ima summis miscerentur, ut tota Respublica corruere videretur. Vnde Chrysostomus, sicut si ex choro ipsum principem auferas, nequaquam modulatus chorus, vel ornatus existit: & phalanx militum si ducem non habeat, nullo modo numerosa acies illa, vel ordinata procedit, & nauis si gubernatore priuetur pessum eat necesse est, & gregi si pastorem abfuleris cunctus dispergetur, & peribit; ita & malum, & multarum cladium est, & occasio confusionis, & turbationum principum, ubi nullus Principatus, & est subuersionis argumentum. Verum si Princeps malus existat (vel Tyrannus) peius malum est, quam sine Principe conuersari, melius est a nullo, quam a pessimo regi: ille quidem saluatur aliquando, ac si in periculum dedat: Iste autem omnibus modis pericula subiturus est, dum ad foueat, & minas impellitur. & sibi subiectos populos ad ambitionem, scandala, communitatis demolitionem impellit. Quare si ob eruendam a subditis ambitionem, optimis rationibus idem Vindicianus, Chorargi, & Rectoris populi necessitatem ostendit, merito eiusdem Rectoris probitatem incul-

De fug. dignit. Eccl. c. 2.

Hom. 34. ep. ad Heb.

cavit maxima asseueratione, ne ex sæua Principandi libidine filios Gehennę pareret duplo nequiores, & ex Principatu despotico, ambitionem peccatoribus subditorum instillaret. Pergis adhuc ad aliud malum ostendendum.

VIN.

V. Si otiū ac segnitiam longē à subditis arcere nesciunt. Magnam sine dubio diei partem Chorus aufert, reliquum ferē honeste respiratiōni debetur; sic tamen ut fouendo spiritali salutaria media non desint. Opus est spiritalium librorum copia, iuniorum frequenti in sacris rebus institutione seniorum quoque opera ad confirmandum debiliores in mentis ad Deum elevatione, in ordine progrediendi ad quāsitam in religione perfectionem in arte sibi ipsi fructuose vacandi, sine similibus vixilijs nugacia inuenta curiosi, & fastidiosi morores, sicut vitice & spina hominis pigri agum implebunt.

TVR.

Ep. 5. ad Mo
nac. cē. Clu-
nac.

Hoc fit Dei gratia regulariter in omni ferē Ordine, vbi vix respirandi datur tempus: ex choro ad studia, ex studijs ad chorum, præter capitula culparum exhortationes, instructiones spiriales, vt (sicut scripsit quondam Damianus) etiam nū vix per totum diem, vnius saltem vacet horę diminium, quo fratribus in claustro licuisset misere colloquium, & subdit ad segnitiam & pigritiam arcendam, tam continui laboris exercitium ad hoc est, vt reor, solerti satis, ac prouida magisterij arte prouisum, vt leuitem atque infirmorum fratrum fragilitatē reprimat, & delinquendi promemodum occasiōem tollat, quatenus etiam si velint, præter cognitionem, peccare vix possint. Fragilium igitur imbecillitati consulitur, dum in persoluedo continui ordinis penso, totum, non modo diurni, sed & nocturni temporis spacium profligatur. Nam & ipse omnipotens Deus, hoc humana salutis vti dignatus est argumento, cum populo per deserta gradienti, tot mandata proposuit: operosum, videlicet, atque inexplicabile tabernaculum fabricari, diuersa sibi sacrificia per tot cæremonias, ac ritus offerri, ipsum castrorum ordinem, suę residentium, suę comœnantium tam artificiosa, quam mystica varietate distingui, quatenus, dum sese his iugiter exerceret, resoluī carnalis plebr̄ ad idola colenda, non posset. Sanē dum populus ille, nō operibus tēxtrinis insisteret, non contrarię arti operam daret, nō demique studium agriculturę deperderet, non vllis prospicienda necessitatis laboribus insudaret, multiplicibus occupandus erat, Deo legem promulgante, mandatis, vt dum hæc cum labore persolueret, nequaquā otio resolutus in sacrilegium declinaret. Videant qui contēpto, vel abiecto, & irriso Religiosorum choro, & alijs exercitatiōibus spiritalibus, plus seculi rebus incumbunt, quam sibi ipsis, & proprio profectui, sub specie alienę miserię relectanda

uidet, se miseros facientes. *alis* (inquit religiofus ille est, solomone mine, exéplificat Damianus *que videmus velut Aethnais eru-
 statem flammis, aurtia facibus inardescere, prædiorum con-
 finia dilatare, pecunias hinc inde cum tanta auiditate collige-
 re, ad aliena conquirenda totis desiderijs anhatere? Cui quid-
 quid est, nihil est, nisi & hoc studuerit inuenire, quod deest. Cui
 Monasterium fit hospitium, equinum vero dorsum quotidianū
 est habitaculum, chirotheca, calcaria, scutica, pidrisigula, & si-
 qua alia equitandi sunt utensilia, numquam otioso fitu negle-
 glecta marcescunt, cum sacerdotalia ornamenta, quibus sacris
 altaribus deseruitur sæpè à tineis commesta reperiantur. Quæ
 enim fora, quæ tribunalia inueniri possunt Abbatibus (& hu-
 iusmodi tepidis personis) *vacua? quæ curia, quæ cubilia Prin-
 cipum feriatas Abbatum virgis non aspiciuntur effossa? auli-
 cum limen iugiter Abbatum (vt illorum aliorum) vestigijs
 teritur, & eorum quærela, vel iurgia importune Regum auri-
 bus ingeruntur. Non eos effugiunt castra bellantium, sed sub
 sequestræ pacis specie, inter ipsos galeatorum cuneos discerni,
 & comprimi sæpè videas cucullatos (vt illos alios huiusmodi).
 Quid vult nosse, quid actum, fit apud forense negotium, nõ præ-
 toria iudicum, sed diuersoria potius perquirat Abbatum, & il-
 lorum negotiosorum tepidorum religiosorum, quicquid in se-
 culo agitur, ab eis velut à Magistris negotiorum secularium
 requiratur, ab illis curiosissimis (qui procurant scire, quicquid
 in exercitijs, in aulis, in nuptijs, cõnubijs fieri cõtingit, procurā-
 tes, vt ad ipsos magno sũptu primò tabellarij dirigatur, qui-
 bus, vel minutissima publica, & priuata veluti sub eorum pu-
 gno conclusa significantur) addisci curetur. Horum certe ne-
 gotiosorum (ex doctrina Damiani) conditio, tamquam ocio-
 sa Christo, pro mũdo negotiosa reprehédèda, ne Religioni-
 bus officiat. Quisquis enim tot terrenis actionibus plenum
 Monasterij regimen vitroneus appetit, quid aliud creditur age-
 re, nisi quod velut iam lassus, Christi militiam execratur vite-
 rius laborare? vnde fit vt respiciens retro velut vxor Loth
 ad aliorum cond. mentum, & exemplar in statuum falis con-
 uertatur. Adhuc Vindiciani concio, non est absoluta, sic enim
 pergit.**

Opus. 21. de
fug. dign. c. 1.

Ex eod. Dã:

*VI. Si nonas consuetudines accrescere sinant, quibus com-
 munitè tenacius adhaeretur, quam propria ordinis regula,
 quia carni, & sensibus magis fauent, imò frequenter abusus ir-
 repunt, qui regularem disciplinam planè dissolunt. Tot speciosi
 tituli gratia, salutis, dispensationis tituli excogitantur, qui re-
 currentibus annis audacius repetuntur, ac tandem violenter
 extorquentur, & probat. autoritate Nider. lih. 2. cap. 5. & Au-
 gust.*

VIN.

gust. in Euchir. cap. 50. & addit. *Accedit eorum intemperis, quæ magis, alicui persona vel integro Conuentui fauere volunt, eo instantius laxationem ab aliqua regula, vel statuto maiorû sollicitent, quasi vero disciplina, Votorum, constitutionum dissolutio, ab amica animo proficisci possit, & gratia inelytum nomen mereri. Consulius omni ex parte erit, ut quicquid relaxationis præsides facit ac valentibus indulgere voluerint, pro temporis, & causa variatione mutetur, ne subditis in calèdariū trāsferatur, sicut vera dispensandi causa nullo certo Ordine recurrunt.*

TVR.

Nouæ consuetudines officunt adeo Reipublicæ, & non dubitauit Plato lib. de legibus pronunciare, meritò id sancitum à legislatoribus [neque mutandos rythmos in cantionibus cultuque deorum, ne cum mutatione rithmorum Religio, quæq; innouaretur] vtrumque tam ex parte subditorum, quâ principantium expediens, vt firma sit, si enim subditi eas introducunt, tamquam improbatæ ex priuata auctoritate, leues, temerariæ, & inconstantes, singularitatem, & animorum discordiâ parient. *Quid facis quod nemo mirantur omnes dicebat Ber. si à superioribus introducantur, subditi præfocantur. Prælati iussio dicebat S. Bernard. non prætereat terminos professionis. Nec ultra extendi potest nec contrahi citra. Nihil me Prælati prohibeat horû, quæ promisi: nec plus exigat, quâ promisi. Vota mea, nec augeat sine mea voluntate, nec minuât sine certa necessitate.* Experimento comperit, quanta perturbatio in illis coëctibus orta, cum grau a onera, quæ nec sancti institutores præscripserûnt, addere voluerunt, & seruari cogebant, quæ namquam vouerunt, nec secundum regulam, quam professi sunt præscripta, vt ex iniustitia sibi illata, nec iustitiam, liceret. Nam docet contra hanc nouitatem Bernardus ex pacto professionis, subditum, & Prælatum necessitate vtriusque teneri: serique duos per vnius sponsonem aliter utrumque debitorum, fidelis curæ vnum, alterum humilis obedientiæ. *Quid nam igitur iam voluntati relinquitur, ubi & Prælati detiti necessitate tenentur? Sed & de hoc item non parum Prælati præscribitur voluntati: quod is qui proficitur spondet quidem obedientiam, non tamè omnimodâ sed determinatè secundû regulâ, nec aliâ quâquâ S. Benedicti, vt oporteat eû qui præest non frænâ suâ laxari voluntati super subditos, sed præfixam ex regula sibi scire mesuram, & sic demum sua imperia moderari, circa id solum quod rectum esse constiterit, nec quodlibet rectum, sed hoc tantum quod prædictus Pater instituit. Sic se quippe habet professio. Promitto non quidem Regulam, sed obedientiam secundum regulam Sancti Benedicti non ergò secundum voluntatem Propositi. proinde si professo secundum regulam Abbatis*

L. de dispē.
& præcep.

mens

mens mihi aliud fortè imponere tetauerit, quod non sit secundum regulam, aut etià quod non sit secundum instituta V. C. Basilij August. Pacomij, quae nam mihi quæso in hac re necessitas imminet obsequendi? Solum quippe id à me posse exigi arbitror, quod promisi. Si modus est obeditionis tenor professionis, nec se valeat extendere potestus imperantis, nisi quatenus attigerit votum profitentis, profectò citra, & ultra, nec non etià contra quid aliud, quam obedientiæ limites quosdam censuerim, & his suis terminis virtutem eandem circumcludi? Quamobrem quisque professus in quouis genere salutiferæ vitæ, nec ultra obedientiæ legem cogendus, nec citra est imbibendus, quam sui ipsius videtur complecti professio &c. Vtrumque extremum vitiosum, nimia indulgentia, vel facultas quibus imperantur concessa (vt scripsit Petrus Greg. Tholosan. de Repub.) & nimia restrictio, vel aggravatio. Nec plusquam par est equo habentur laxantur, nec nimium restringuntur, vt possit decenter incedere: æque malum est inconcessa concedere, & concessa denegare. Ex inconcessione sensim Respublica subvertitur, eius quod debitum est, abnegatione, veluti ex turbine collabitur violenter, magis enim tunc incitantur ex præconcepto dolore etià in terrena Respub. ciues in Principes, vel administratos illius doloris, cum putant se opprimi iniustitia, partialitate, angarijs, & eorum quæ sibi debentur denegatione, quæ indebitè rei ampla concessione: procliuior enim est natura ad tuendum se ab ijs, quæ veluti nostra sunt, cum illis priuamur (ob quod irascibilis feruet quæ seditionis mater est) quàm cum priuilegiorum & gratiarum ad quæ ius non habuimus, vel diplomatibus expoliamur. & calendaria effici possint numerosa deperditarum Rempubliarum ex propriorum ablatione, quàm cõcessarum reacceptione. Pergit Vindicianus recensitis malis, quibus medendum est, dicens.

Hac & familia vigilantissimi Pastores, & Societas à suis quoque subditis auerruncauerint, sicut facili negotio, & successu fiet si, principijs sensim subnascentibus maturius occurrant, non restabit, quod Grauius Turtur posteritati minetur. Vt enim S. Chrysostr. omnem populum profectum à sacerdotum industria, & custodia pendere scribit, ac veluti ex sistorum squalore arboris vitium deprehendit, Præsidum in Ordine exempli, institutio, & correctio subditos præstat indemnes, præsertim à relapsu in infamam contumacium classem, quam supra descripsimus.

Facit multum Præpositorum diligentia, & labor, sed neque, qui plantat, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus, qui, & primo omnis virtutis supernaturalis semina iacet, vnde non sibi, & eorum industriæ adscribebant culturam boni illi

L. 1. cap 9.
1402. 1403.
1404.

TVR.
.Cor. 3.

serui

Serm. 96.

ferui, sed Deo: *Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo?* id est exponente Chrysol. *seminasti non seminavimus; nos quod per te facimus tibi semper nostro assignamus auctori, & tu in ijs, quae nobis facienda praecipis, ipse operator assistis, non assistentium aliorum opus hoc & cultura, sed tuum, qui assistis, qui de alijs assistentibus, & quasi adiutoribus provides, qui possunt quidem auerruncare & cooperari, vt vltro spinas non producat. Quis autem assistentibus, vel Praepositis, vel Rectoribus atque vinearum Domini cultoribus quocumque titulo nominentur, indefectibilitatem, promisit de fidelitate in ministerio, labore in cultura, & indefessa vigilantia in sentibus eradicandis? Ad continendum vero in officio subditos auctoritate, & maiestate opus est, quae cum datur, diuinitus datur, quosdam enim et Deus verè armat (non sicut Gorgone armata Pallas fingitur) in alios verò, *Principes* (ex David) *contemptum* effundit. In tribus autem Maiestas consistit virtute, prudentia, inclinatione animorum subditorum, quam diuinitus factam in populo, erga Dauidem, & Saul legimus, quibus si gubernator careat, infimum erit regimen, vt subsistere non diu possit. Sit quantumvis quis virtute, & sapientia praeditus, habeat quoque populos ad nutum, sine Deo totum hoc languidum est & infirmum, facile mutatur in contrarium quousvis virtus, vel perfectio, vt facile quaecumque ordinata Respublica ex sapientia, prudentia principantis, & populi obsequētis obedientia constans, naufragiū sepe pati possit, ni Deus sepe in omni momento clauum teneat, etiam si more remigum manus summo conatu, indefesso labore mare sulcent. Et si tenentes clauū loco Dei, plusquam par est, nauem ad extraordinaria impellant littora, hoc est, insolita temeritate, non audenda audeant. Iasoni assimulantur, qui ea haui qua aureum vellus asportauit, ruina maris perijt, vnde Pindarus. *Qui vult progredi ultra colūnas Herculis* (dicebāt veteres) *stultè facit*, sicut quis ab opposito ex diffidentia multa irregularia efficit. Sapienter Simonides Pausaniae isti iuueni insolenti propter res gestas, qui Philosophus, vt fatuos, & miriones habebat dixit: *μεμνησο ἀβύρως θε, memento, quod sis homo*, quasi diceret, *tu iam es insolens*, insolentes enim multa tentant, multa faciunt non facienda, multa aggrediuntur, suis cupiditatibus impellentibus, maximè ambitione, & gloria, & in precipitium tendunt. Quamdiu donis diuinis Persæus benè utebatur Orci galea, & Clypeo (vt finxit Gentilitas) tamdiu maiestate pollebat, & virtute, vbi insolens factus præter mandatū Palladis inspexit Egida in lapidem mutatus fingitur. Nullius quoque est tanta virtus maximè principantis, quae inter-*

Psal. 106.

1. Reg. 11.
12. 16.

Uum non impingat, propterea magnæ sunt infirmitates, & multa erata omnium gubernatorum etiam optimorum, & vigilantissimorum. Exempla sunt in Dauide, Saule, Salomone, Iosia. Et in exteris, in Pausania Principe Spartanorum, Alex. Magno, Artaxerxe septimo Persarum Rege, Cyro, in Iulio Cæsare, in quo multæ virtutes eximie celebrantur à scriptoribus: sed mutato consilio, cupiditate regnandi posuerunt maculam in suo principatu. Theognis merito dixit. *Nemo hominum semper, & ubique est sapiens. & peccat etiam sapiente sapientior.* per se enim imbecillitas humana infima est, facile suis erroribus, & cupiditatibus credit, & cœdit cogitans vnde moueat res iniustas, & Harmoniam Reipublicæ inturbet. Sit quantumuis felix, & prudens gubernatio, multa accidunt, vel improuisa sapientiæ humanæ, aut humanis consilijs inextricabilia, vt in hoc mari gubernationis expositi: fluctibus varijs diuersorū casuū, & accidentium, ascendant ad cœlos vitempestatum acti, & descendant vsque ad abyssos, & omnis sapientia eorum deuorata sit, maximè cum motis, & perturbatis statibus efferunt se se, & multitudinis plausu crescit insolentia deteriorum aduersus meliores. Absorbetur ait A thugur. in ps. 106. *eorum sapientia quando deficiunt omnia humana consilia; quocumque se quisquis conuerterit fluctus fremunt, tempestat sæuit, brachia deficiunt, quo prora impingatur, cui fluctui latus nudetur, que nauis impulsæ demittetur, à quibus saxis ne pereat refranetur, omnino à Recto-ribus non videtur.* Putare ergo posse omnia aueruncari superiorum industrijs, absque Dei ope peculiari, est conari cum Syssipho saxum voluere, & cum Phœtone solis aurigas moderari velle.

Sed quid si in vanæ gloriæ cupidus Prælatos fiat incursum? tunc de Republica actum est. Vnde Cic. *maximè adducuntur plerique, ut eos iniustitiæ capiat obliuio, cum in imperiorum honorum gloriæ, eandem cupiditatem inciderint. Declarauit id modo temeritas C. Cæsaris, qui omnia iura diuina atque humana peruerit, propter eum, quem ipse sibi opinionis errore hinxerat, principatum.* Quare nec suis nec extraneis, siuè iure, siuè iniuria ad principatum ad ducti, iisdem medijs pro conseruatione principatus vtuntur, & quos sibi obstituros implendæ ambitioni existimauerint, quamuis bonos, & optimos, eos omni studio tollere satagunt: deterioribus autem Respublicas implent ad fouendam tyrannidem, & probos exterrendos nolūt repagulis legum astringi. *Quodlibet (aiunt) licet: vel querunt prætextum, quibus laxetur legum autoritas, si non violentia, Sophisticis tamen interpretationibus, vt eandem vis eneruetur*

tur, eas inflendendo ad suas cupiditates, & commoda, vel si ob
 fiat, legum extorsio, fiat eorundem immutatio, vt eadem nec
 legantur, & refingantur, & puerorum more, quæ adificata de-
 struantur, & destructa iterum reedificentur, vt nec inconuen-
 tia reparentur, & ex inconstantijs, maiora detrimenta sequan-
 tur. Et illi Præsidentes in illud malum succurrere possent,
 qui formam Monarchicam habent, sicut enim cum virtutibus
 vallatum est Monarchico regimine nil melius, ita cum desti-
 tuitur nil perius, cum enim nullius iudicium incuat, si pru-
 dentia, & iustitia non frangatur, infinitam sibi licentiam sumit,
 & in tam sublimi potestate, cum possit, ni sapientibus instrua-
 tur, vastam regere multitudinem sua sola sapientia, & modum
 in omnibus seruare difficile sit, Et si passionis refranatas non
 habent, multis vitijs subiaceræ necesse est, in tam enim inigni
 Præfectura, partim Præsidentes Monarchici superbia inflati,
 partim inuidia ardentes, & extendendi, & dilalandi, & con-
 seruandi Præfecturam desiderio tabescentes, multa tetra, &
 impia machinantur, quæ communitatis harmoniam dissol-
 uerent. At dicitur quod sit virtutis prædixus Præsidentis, dice-
 bat Orages. *Nemo est præditus tanta sapientia, vt possit in-
 summa omnium rerum potestate modum temperare, luxuriant enim
 animi rebus plerumque secundis.* Communiter Politica his
 vitijs principantium mutari communitates tradit, & interitum
 Principatus oritur, vel propter insolentiam, violentiam, & aspe-
 ritatem, vel nimiam licentiam, & libertatem & indulgentiam
 quibusdam concessam, vel improporcionatam regiminis for-
 mam, obediētes rigorosè, rebelles blande tractando; vel si ad
 inflexibilem naturam seruidos extimulet, vel repentina mutatione,
 ad arctiores leges seruandas compellat, eos non dum iugo af-
 fueros; vel si patientia subditorum eos progressus fecerit, vt
 desperationi semitam fecerit; vel si alijs legibus in quibus diu-
 tius vixit, & fundata est communitas imperetur, vel si ser-
 uentia, & turbida ingenia, nouitatem amantia non refrerit; vel
 si ex malo regimine potentiorum, vel sapientiorum animos
 exulceret, aut si iisdem occupationes licitas, & iustas inhiçeat,
 vel non concedant quibus à machinandis insidijs auerti pos-
 sunt; vel alterius sublimitatem curent, ceteris despectis, aut
 totam regiminis molem ad illum finem inducant, vt tota suo
 et suorum sceleratorum, commodo, et vtilitati deseruiat, et quod
 peius est, si omnia munia communitatis, vel repetita officia
 dentur, iustitiæ distributiæ nulla habita ratione: His enim
 modis principandi, primo tamquam stillis, deinde alluioni-
 bus Principatus absumitur. Etsi autem iustitia quid sunt Re-
 publicæ, & communitates, nisi facti forum conuenticula. Re-
 ce

Arist. in poli.
lib 3. & 5.

Apud He-
rod. lib. 3.

Plur. in vita
Publicolæ:
Tacit. in vita
Agricol. Po.
17. 10. hist.
idæ. annal. 4.

Arist. 5. Poli.
c. 11.

Et referente S. Augustino ex Cicerone, *Respublica cithara assimilata est, ut enim in fidibus, ac tibijs atque cantu ipso ac* Lib. 2. c. 21.
de ciuit.
uocibus concertus quidam est tenendus ex distinctis sonis, quæ immutatam aut discrepantem aures erudita ferre non possunt, isque concertus ex dissimillarum uocum moderatione concors tamen efficitur, ac congruens: sic ex summis, & medijs, & infimis interiectis ordinibus, ut sonis, moderatam ratione ciuitatem consensu dissimillimorum concinet; & quæ harmonia à musicis dicitur in cantu, eam esse in ciuitate concordiam, ærlistimum atque optimum, in omni Republica vinculum incolamitatis, eamque sine iniustitia nullo pacto esse posse. Vnde quamdiu iustitia apud Romanos Præsidentes viguit, per quam nõ Tyrannicè ciuitas regebatur, eratque non quiuis cœtus multitudinis, sed ut Philus definierat, cœtus iuris consensu & utilitatis communionis sociatus, nec iniusti erant optimates, non erat (ait August.) insignis Respublica, verum tunc locum habebat illud Ennij Poetæ.

Moribus antiquis res fiat Romana virisque. unde (subdit Augustinus) talem verum vel Oraculum ex breuitate, vel veritate Ciceronem, qui hæc disputat, & enarrat, recepisse. nam ait, neque viri, nisi ita morata ciuitas fuisset, neque mores, nisi hi viri præfuissent, aut fundare, aut iadru tenore potuissent, tantam, & tam iustè latequè imperantem Rempublicam. Itaque ante nostram memoriam, & mos ipse patrius præstantes viros adhibebat, & veterum morum, & maiorum instituta retinebant excellentes viri. Nostra vero atas quum Rempublicam sicut picturam atepisset egregiam, sed euanescentem vetustate, non modo eam coloribus ijsdem, quibus fuerat renouare neglexit, sed ne id quidem curauit, ut formam saltem eius, et extrema tamquam lineamenta seruaret. Quid enim manent ex antiquis moribus, quibus ille dixit rem stare Romanam, quos ita obliuione obsoletos vidimus, ut non dolantur, sed etiã ignorentur. nam de viris quid dicam (Rectoribus, & Optimatibus) mores enim ipsi interierunt virorum penuria, cuius tanti mali non modo reddenda ratio nobis, sed etiam tamquam res capitæ quodammodo causa dicenda est. Nostris enim vitijs, non casu aliquo Rempublicam verbo retinemus, re ipsa verò iam pridem amissimus. Per hæc Cicero (ait August.) amissam Rempublicam. Quamquam nec sic laudatam veras habuisse virtutes Augustinus pronunciet, dicens. Videre laudatores eius, etiam illis antiquis viris, & moribus, qualis fuerit vram in ea uigueris vera iustitia, an fortè nec tunc fueris vita moribus, sed picta coloribus. Afferantur ergo Rectores quicumque, & Præsides quorumcumque ceterum, ex privilegio

numquam defecuri, semper iusticiam seruaturi, vitia tamquã
 vepres auerruncaturi, & tunc pronuncabitur, indemnes fore
 à lapsu subditos, præsertim à relapsu in infimam contumaciũ
 classẽ. Quod si de tali privilegio non doceatur, sic esse po-
 test populus vt & sacerdos; imò dum dormitabũt, qui ascen-
 derunt equos dignitatum, vel pastores vinearum Domini tur-
 babit, & tritico z zania supermiscet: imò, vt eiusdem moris in
 domo Dei manentes ciuili discordia dissipet, præsto erit inui-
 dus satã in Prælatos despotice dominantes, concitando sub-
 ditos, & Prælatos aduersus subditos insectandos extrimulãdo.
 Vnde dissidijs superinductis (quod absit) seditiones illicõse-
 quentur, & in quibus sunt diuersæ factiones, diuersi quæren-
 tur duces, & domesticis certaminibus vtrinque incipient con-
 quassari vires, absque externis hostibus communitas labescari
 potest. Scitè à quodam pronunciatum est: Republicam

Frãc. Patrit.
 5. de Repu.
 tom, 2.

esse diuturnum atque immortale animal, quod numquam occi-
 dit, nisi ipsi vim afferat, mortemque sibi consciscat. Multa etiam
 fuerunt imperia, quæ amplitudine sua sulta ac maiestate solius
 potentia nixu, & prudentia regiminis se se munierunt, & om-
 nem vim externam propulsarunt, attamen intestinis simulta-
 tibus conuulsa, tandem corruerunt: sub Græcorum Monar-
 chia multæ ciuitates domesticis bellis euerse, moto bello Pe-
 loponessico, & Sacro, post Xeris fugatum exercitum. Non
 semel in Republica Rom. mutationes exortæ ob bella ciui-
 lia Marij, & Syllæ, Iulij, & Pompeij. Sed esto sit summa pax
 atque tranquillitas, vt etiam ab extraneis insultibus sit secura
 communitas, adhuc nec de seditionibus secura, quã do in cul-
 mine huius felicitatis posita ad lapsum potest esse procliuor.
 Ad hanc ruinam cauendam Scipio Nasica ex August. volebat
 amulam tunc Imperij Roman. Carthaginem dirui, & decer-
 nenti, vt dirueretur, contradicebat Catoni, timens in firmis ani-
 mis hostem securitatem, & tamquam pupillis cinibus. idoneum
 tutorem necessarium videns esse terrorem. Nec eum sententia
 fefellit (subdit August.) re ipsa profatum est, quam veram
 diceret: deleta quippe Carthagine magno scilicet terrore Ro-
 man. Reipub. depulso, & extincto tanta de rebus prosperis or-
 ta mala continuò secuta sunt. vt corrupta, diruptaque concor-
 dia. prius sauis. cruenisq; seditionibus. deinde mox malorum
 connexionẽ causarum, bellis etiam ciuilibus tanta strages ede-
 rentur, tantus sanguis offunderetur, tanta cupiditate proscrip-
 tionum, ac rapinarum serueret immanitas, vt Romani illi,
 qui vita integriore mala metuebant ab hostibus, perditã inte-
 gritate vita crudeliora paterentur, ea que quia libido domina-
 di,

L. I. ciu. c. 3.

di, quæ inter alia vitia generis humani immoderatio inerat, uniuerso populo Romano, postquam in paucis potentioribus vicit, obruior fatigatoque cæteros etiam iungo seruisuit oppressit. Ex pacifico ergo statu, veluti tinea libido dominandi creuit (subdit idem Augustinus c. sequenti) donec ad Monarchiam perueniret: inde ad honorum cõtinuationem, ambitione prævalente, mox malorum in populis conuenientia, hinc secundis rebus populus avarus, & libidinosus effectus est, & in primis dominandi libidine, quæ ad paucos redacta, oppressum populum captiuarat, inde sociale bellum funestius quam quod ab exteris vnquam inferretur, & quæ numquam defectura videbatur esse Respublica, sola ambitione regnandi, quæ cætera mala péperit, vt adinuicem ciues pugnarent, arma & furorẽ ministravit, paulatim destructa, vt picturæ obliteratæ vix comparari potuerit, & titulum Reipublicæ, rē verò amplius, vt supra dictum est non teneret. hæc ex August. Inaniter ergo de industria auerruncatorum confidit Vindicianus, nulla diuini auxilij facta menciónẽ, cum omnipotentis Dei dispositioni primum, & gratiæ, Regnorum status, & consistentia firmantur. Audi Vindiciane quid tibi intimet Ecclesiasticus, qui in hominum industrijs securitatem ponis, Dei iudicia non reuerendo. *Si non in timore Domini tenueris te, cito subuertetur domus tua.* vel si tota non corruat, dispositiones saltem ad casum parat. Alia fulcra & maiora apponit Vindicianus, quibus in suo seruore possit religio Societatis à superioribus conseruari dicens.

Eccl. c. 27.

Habent insuper superiores in Societate specialia, & potentia media ad frequentandam in subditis, spiritus, & interiorum instaurationem, quæ statis anni temporibus gnauiter admovent. Neque eos pigrescere sinunt artissima 1. inter se inuicem dependentia, eiusque 2. de statione, & officio facilis remotio, 3. onerum & consiliorum perpetua communicatio, 4. subditorum ad alios superiores liberrimus recursus & confidentia, 5. quæ in alijs Ordinibus reformationis gratia exogitantur Societas in Apothecis suis veluti quotidiana pharmaca sepe in promptu habet. Cum uno vel altero, simul omnes domesticos reformat, idem uni & omnibus commune alimentum est, eadem aduersus omnium morbos sanandi ratio, idem aduersus hostiles impetus testum, & propugnandum, tentoria dicæ quæ Dominus fixit à nemine vnquam resigenda.

Mira sunt assignata remedia quibus tam illuistris Religio in suo seruore, etiam in posterum, ne effluat, seruari possit. Sed non ita propria Societatis illa sunt remedia, vt solam illam visitet Dominus rore cœli & pluuijs gratiarum, cæteras verò transeat.

TVR.

Ecol. c. 10.

transcat. Hæc item remedia tam prompta, etiam sunt in vris fictilibus conseruata, quæ temporum rabie, & diuturnitate absque Dei speciali concursu marcescere possunt. Etiam *Mosca morientes perdunt suauitatem unguenti*, hoc est passiones animam pūgentes, quibus viatores etiam Sanctissimi extimulantur. Sunt quoque optima emplastra, quæ in promptu habentur, sed eorundem vsus & applicatio, medica, & discretæ manu indigent. Nec omnes matriculati medici, vt scis Vindiciane, boni medici sunt, quia ad medendum assumpti. Illud est autem insigne paradoxum, quod omnes eiusdem Sancti instituti (per irrisionem credo id dicis) eadem sanantur antitodo, & sanandi ratione. Non vna dicebat S. Gregorius ex doctrina magni Gregor. Nazianz. eademque cunctis exhortatio congruit, quia non cunctos par morum qualitas atstringit. *Sæpe namque alijs officium, que alijs profunt, quia & ploruaque herba, qua hæc animalia emutuant, alia occidunt, & lemis sibilus equos mitigat catulos infligat, & medicamentum, quod hunc morbum imminuit, alteri vires iungit &c.* Sit, vt dicit Vindicianus, in Apothecis istis tanta perfectio, an adhuc deerunt aliqui, quibus medicamenta prosunt, & corpus tabe inficere possunt? & vnde hoc oritur malū, quod cum sint tot antitoda, & vnum instar omnium, non curantur vlcerosi, & faniosi, qui demum eijciuntur, & velut leprosi extra castra locantur? Plorabat & dicebat Ierem. super contritione filia populi mei, contritus sum, & contr. status stupor obtinuit me. num quid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi? Quare igitur non est obducta cicatrix populi mei? vbi Hieronymus per resinam pœnitentiam intelligit mirari (ait) nunc Deum, quare vulnera Hierusalem, neque curata sunt, & nos dum cicatrices obduxerint cutem, eò quod non sint propheta, nec sacerdotes quorum debeant curari medicamine. Erant certe Sacerdotes & medici: Sed (vt dicit paulo ante Hieronymus) allicta vulnera verbis sanare cupiebant, qui ipsi erant omnium fragitiorum confossi vulneribus, & vt dicit Herem. sanabant contritione filia populi mei ad ignominiam dicentes: Pax pax, cum non esset pax, id est exponente Hieronym. qui ad ignominiam eorum, qui decipiuntur, vel eorum, qui alios decipiunt, vt dicitur omni facinore cooperitis. pax pax, & bellum eis imminuet peccatorum. & subdit Propheta confossi sunt quia abominationem fecerunt nequaquam. exponit Hieronymus, interrogatiue legens, quiniimò confusione non sunt confossi, & erubescerent nascerent ait Propheta, id est exponente Hieron. nequaquam, sed in tantâ erumpere amentia, vt nec confusions cuperent emendare vitia, nec spe venia sua scelera consisti. Quid indo?

In [prolo.] p. curæ past.

Ierem. c. 8

de

de ruinam) idcirco cadent inter ruentes, quasi premia eorum-
 dam demeritorum (ait Hieronym. subdens) *vi quorum digni-
 tas erat excelsior populi, ruinis populi miserentur.* Vide in
 Hierusalem, non defuisse resinam, & medicamentum, tamen
 propter malos medicos, sanantes ad ignominiam, dulcibus
 verbis pacem promittentibus, & ad poenitentiam non diri-
 gentibus populos, non esse sanatos, & demum corruisse; vt
 disceres Vindiciane non esse vllum in hac vita statum, vbi eo-
 rum, qui regi debent infirmitate, & malitia, & regentium, vel
 Rectorum incuria, etiam si preciosissimis antidotis prae cœ-
 teris pollerent, quin vlcerosus fieri possit, & inter ruentes, qui
 celsior præsimitur, ipse quoque corruere. Sit vnum, & idem
 tectum, & propugnaculum, quæ fixit Dominus, non idcirco
 ad talem statum peruenit Societas, nec vlla ipsa arctior religio
 vt rursus refigi non possit. Etiam dictum est Iudæ: *Habitabo
 vobiscum in isto loco, in terrâ quam dedi Patribus vestris, à se-
 culo, vsque in seculum.* & gloriantibus Iudæis atque dicentibus:
 Templum Domini, templum Domini, templum Domi-
 ni est, illud audierunt. *Ite ad locum meum in Silo, vbi habi-
 tauit nomen meum, à principio, & videte, qua facerim ei, pro-
 pter malitiam populi mei Israel.* vbi Hieronym. ex præteritis
 docet præsentia, & dicentibus: *templum Domini, templum Do-
 mini, templum Domini est, & preciosa domus fulgore gauden-
 tibus, exemplum Silo proposuit, de quo dictum: Et repleuit ta-
 bernaculum Silo. Vt quomodo ille locus in ruinas cineresque
 collapsus est: ita & templum corruat, cum similitum habitatio
 fuerit peccatorum.* non ergo à timore tuta quis perfecta religio
 esse debet, & in eo confidere, quod tabernaculum sit quod
 fixit Dominus; nã si quod abñt, à iustitia exorbitauerit, Silo
 exitum experiri posset vt corruat, vel vt noua reformatione
 indigeat, si poenitus non corruat. Quid Vindicianus? eo dono
 sunt præditi Societatis patres vt nunquam à Deo deserit pos-
 sint. Fallor an somnio dum hæc dico? adiamus ipsum loquentem,
 & perorantem, & in finem velociorem motum superbæ
 vocis humillimis Patribus suggerentem, & has adulationes
 repellentibus, & execrantibus.

Cap. 7.

Hieron. in
 eum locum.

Psal. 77.

Ad hæc. Societatis erga proximum ministeria sic instituntur
 vbi, quæ Corinthijs promissa sunt incrementa frugum iustitiæ,
 abundantes ad Deum preces, affectiones animorum, & Dei ipsius
 superinarrabili dono glorificatio, à Societatis meritis aber-
 rare non possunt, quanto enim potentiora sunt animarum luera,
 quàm corporum elemosynæ. Considera mihi Grauiam vbi vn-
 quam huiusque in Societatis domicilijs defuerit spiritualis cõ-
 munitas, doctrina, potentia, & sermo: exequendũ quicquid Dei
 nomine

VIN.

nomine & ex norma vocationis sua iniunctum fuit? Quis locus, qua tempora incidere possunt, quibus gens ista non in prociis tui, & ad omnem euocationem expedita inueniatur? que barbaries hominum, aut truculentia absterrebit? & tales milites supremus Ecclesie dux, & sponsus deseret, eorumque Ordinem collabescere sinet?

Isdem Corinthijs quos non solum ab elemosynis, sed ab alijs virtutibus commendauit Apostolus; sicut in omnibus abundantis fide & sermone & scientia, & omni sollicitudine insuper, & charitate vestra in nos, ut & in hac gratia abundetis.

TVR.

In eum locū
hom. 23.

De bono
persecu. c. 8.

Isdem etiam timorem de perseverantia incussit dicens 1. Cor. 10. qui se existimat stare, videat ne cadat. & bene dixit (ut Chrysostomus qui se existimat stare, non enim stare est ut stare oportet, quando quis suis viribus confidit, si quidem quam primum huiusmodi homo cadit &c. Noli igitur se has, nimium tibi considerare, sed caue ne cadas, nam si Paulus qui omnium firmissimus erat formidauit, longè magis formidandum est &c. ad hoc notat August. id dictum esse, ab Apostolo omnibus, vel parè omnibus, propter humilitatem saluberrimã, ut quales futuri sint, scire non possint. Etiam experti scissuras, & amulationes Corinthij, ab Apostolico calamo ad eò commendat, per quas à pristino feruore recedentes reformatione, & serua. Apostolica indiguerunt. Confidere quidem, & sperare quæuis Religio potest de sui instituti perseverantia, & feruore, & precibus id impetrare potest, at sub merito (vt nec donum perseverantiæ, vt in dilatatione, & feruoris disiectione sui permaneat, & in ea consummentur) nequaquam cadere potest, cum id ex Dei beneplacito pendeat, cuius contrarium (quasi stipulatio inter Deum, & Patres Societatis intercesserit, vt numquam deserantur) vindicianus contendit: quod si repromissio facta sit, non suo id merito, sed Dei misericordie conseruanti tribuendum. Quid, quasi meritum allegando, subiungis. & tales milites supremus Ecclesie dux & sponsus deseret eorumque ordinem collabescere sinet? Milites Christi re & nomine Templi milites (alias Templarij dicti) extiterunt, qui in Hierosolymitana Vrbe degentes, peregrinos ad loca sancta accedentes defendebant: Ex quibus militibus multi olim Christi causa, & sanguinem profuderunt, & frequenter vitæ discrimina adierunt. & vt dicit Gualtherus Tyrius ex superbia orta est paulatim eorum defectio. nam primo ex Alex. 3. indulta sibi ab Apostolica Sede priuilegia excedentes, contra Episcopalem dignitatem multa præsumebant, scandalum generantes in populo, in graue periculum animarum. ex eodem Tyrio legatum A ssiunorum contra ius gentium occiderunt. So-

Ex Hist. Cõcil. Vien. præfixa eidem Cõcil. Romæ edit. c. 4.

Lib. 1. c. 7.
In Cõc. Lat. cap. 9.
L. 10. c. 33.

108

los esse cupientes in aucupanda præda Aſcalonis, nec Ciuitas Hieroſolymitana tunc caperetur à Christianis, procurarunt, ex eodem Tyrio. In hæreſim, apoſtaſiam, aliaque nefanda, vitia eſſe prolapſos habetur ex Hiſtoria Concil. Vienn. præfixa. Hi ergo qui ſpiritu coeperunt, carne conſummati, tandem indiſto Concilio Vienneni à Clem. V. (etiã ſi toto iam ferè orbe Chriſtiano proſeminata atque diſperſa eſſet eorum Religio) tandem extincti, & eorum bona Hoſpitalarijs militibus conceſſa ſunt. De accuſationibus quibus iſdem expoſulati ſunt, diſſuſè tractat P. Mariana numquam ſatis laudatus ſcriptor, ſuz Religionis Societatis zelantiſſimus, & priſtini feruoris retinendi cupidiffimus, in lib. 15. de rebus Hiſpaniæ cap. 10. & Pater Maturus ad 3. p. S. Antonini. Quis ergo cœtus ſecuritatem vt deficere non poſſit, hoc ſolo exemplo ſibi repromittet?

L. 17. c. 21.

In hiſt. p. 2.
l. 12. c. 1. §. 3.

Præoccupatione vtens, ab his inſtantijs ſe extricans Vindicianus, ſcribit.

ſcilicet vbi poſteri ab antecęſſoribus degenerauerint, locum habere, quæ dicta ſunt. Quid ille? Leonum catuli bone vir, agrè à ſua ſtirpe deſciunt, quia maturè ad prædam exercentur, cuiusque guſtu auidius in venationem pruriunt. numquid præcurrentiam ſudores, & merita, & quotidiana ſubſequentiũ fideliffima inſtructio, apud clementiſſimum Imperatorem efficere non potuerunt, vt poſteri in maiorum veſtigijs perſeuerent? ac potius animi generoſitate aliquò uſque tranſilire geſtiant.

VIN.

Non à ſua proſapia ergo degenerare poterant Iudæi, quia patrem Abraham ſe habere gloriabantur, cum tamen reprehenſi legantur, & ſi de Abrahæ eſſent ſemine; nec enim vt in plantarum, & animalium generatione ſœtus à bonitate ſtirpis, vel ſeminis dependet, vt plerumque illis, quando virtus fortior eſt, etiã accidentia quædam imprimantur à ſtipite, ne dum ſpeciei natura communicetur: at hic in virtutum imitatione, ait Chryſoſtomus, non à natura cognatio, ſed a voluntate (diuina gratia) & propterea Iudæi reprehenſi, quod ſolam proſapiam ad ſalutem ſufficere exiſtimabant. Non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri filatio per adoptionem oritur, nec ex Patribus quantumuis ſanctis ſancti filij virtute ſeminis naſcuntur, ſed gratiæ ſemine, & diuinæ miſericordiæ largitate, vnde degeneres virtutum paternarum multos legimus in ſcripturis, & contra impietatis paternæ alios non fuiſſe cum parentum ſanguine hæredes: nec præcedentium meritorum parentum habita eſt ratio, vt ſancti eſſent filij, vbi diuina miſericordia quos voluit adoptauit. Iſte quoque infans de fidelibus coniugatis (ait Auguſt.) ortus læ-

TVR.

Ioan. c. 8.

Hom. in eſ
locum.

Aug. epiſt.
105. ad Sixt.

*uita parentum susceptus, matris, vel nutricis somnolentia suffocatus, fit exors, & expertus suorum fidei; ille infans de sacrilego stupro nascitur, crudeli timore matris exponitur, alienarum misericordie pietate colligitur, eorum Christiana sollicitudine, baptizatur, fit confers, vel particeps Regni. & ut ibidem dicit Sanctus, parvuli repentinis, innumerabilibus moribus multas religionum Christianorum praeueniunt, & baptismo praeprimuntur infantes; cum è contrario sacrilegorum, & inimicorum Christi aliquo modo in Christianorum manus venientes ex hac vita non sine sacramentoregenerationis emigrent; & concludit August. *Ista cogitent, ista considerent, hinc audiant dicere: Deum vel acceptatorem in sua gratia personarum, vel remuneratorem praecedentium meritorum. Et mox. nimia Vanitatis, & caecitatis sunt, si eam his consideratis non dum dignantur exclamare nobiscum O altitudo diuitiarum sapientiae, & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viae eius. Frustra ergo quiuis coetus nititur antecedentium Patrum merito, ut progressus in virtute faciat, nisi Deo innitatur, cuius dono, potens est in terra semen timentis Deum, ut sint gloria, & diuitiae in domo eius, & iustitia eius maneat in seculum seculi. Supplicare potest, ut posteritas conferatur, & congruitatem alicuius meriti praecedentium representare, potest, infallibilem euentum promittere non potest, ut spiritus feruoris pertranseat à generatione, in generationem; ut non sibi sed Deo totum tribuatur, & confiteatur Domino, non merita nostra, non vires nostras, sed miserationes eius.* alioquin sicut Genti, & arroganti populo Iudaico extollenti se de genere, Abrahæ & indeficientiam sibi promittenti, & quod essent illi credita eloquia Dei (quia hoc ad tumorem, & exaltationem, non sanitatem, & emendationem valebant) Deus reficit, naturalibus ramis non parcens, olearum infimum, et despectum inferens, eodem profus modo, quasi de connaturalitate donorum iactantibus ramis de perpetuitate propaginis, non parceret Deus amputando, et humiles et despectos illorum inferret loco, nam et scriptum est: *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* In hoc ergo tuo dicursu, dum Patres Societatis palpas, non leuiter eos offendis, cum non de se, sed in Domino gloriantur.*

Aug. in psal.
106,

Iacob c. 4

CAPITIS XV.

Animaduersionis, ubi Vindicianica calumnia refutatur, quod Turturi mos dimittendi reos ab ordine, minus probatus sit.

Vm longam epistolam Lacedæmones à Philippo Macedonum Rege accepissent, vnica syllaba responderunt, quam vncialibus litteris pinxerant, vt expleret iustum epistolæ spaciū, gētilitiæ breuiloquētia memores, & solius fortitudinis. Syllaba erat, *Nō*, negatiuam continens eius, quod lōgo verborum apparatu Philippus in epistola scripserat.

2. Apothet. TVR.

Sic satis esset pro Grauina respondere circuitui verborū longo Vindiciani, dum vult ostendere Grauinæ minus probari morem dimittendi à Ordine, Religiosos videlicet. Non dixit enim hoc Grauina, non improbauit talem morem. & vt negationis huius proteruo rationem asseramus, videamus Grauinæ intentionem. Contentiosè egit sēper cum proteruis, nolentibus scandalōsos fratres portari, ac proinde (qua reperiri non potest) eā esse portionem in qua scandala nō oriuntur iactantibus, vel ubi medela asfertur ne oriantur, expellēdo è contubernio fontem, de castris Dei omnipotentis refecando putridas carnes &c. & tu hic fateris Vindiciane, Grauinam eidem expulsiōni adhauisse dicendo: *At inquires melius tandem agitur abscindendo malos, qui nos conturbant, & refecando putridas carnes, ne corpus insciant, & absument, & animaduersione punire sūeriori delicta minima, ne crimina pariant, quæ ipsa a spidum initio comprimere, ne erumpant in regulum. Optima, & necessaria cautela, quod & ibidem fusius probat Grauina, Augustini auctoritate, præsertim in regula*

1. p. cap. 12.

Et tu Grauinam probas, quod Domini mandatum perpendit, quod antiquo mori Religionum dimittenti malos ex ordine, consentanea dixerit. Sed subdis malè ad sugillandum Grauinam.

VIN.

Maluissimè, ut Grauina S. Augustini verba integrè recitasset, quia insignem eius facti rationem continent. Si quis inquit emendationem ferre recusauerit, etiam si ipse non abcesserit de vestra Societate proijciatur, non enim hoc fit crudeliter, sed misericorditer ne contagione pestifera plurimos perdat.

IVR.

At non posuit Grauina textum, sed sensum, eumque integrum, videlicet, *dimitti quoque oportere fontes, ex correctione quam assignat August. in regula, ut tandem discolor, & indisciplinatus de nostra Societate proijciatur, non ergo quemcumque dimittendum voluit Grauina, sed discolor, & indisciplinatus, & hæc est mens Augustini, quam dolosè, allegando etiam verba formalia, suppressit Vindicianus, antecedentia omittens, ne sensus Augustini deprehenderetur.*

At ergo August. *ubi nihil delinquens ex secreta correctione profecit, quod tunc [neganti adhibendi sunt alij, ut iam caram possit non ab una teste argui, sed à duobus, vel tribus conuinci. conuictus verò secundum Præpositi vel etiam præbyteri, ad cuius dispensationem pertinet arbitrium, debet emendatoriæ subire vindictam, quam si ferre recusauerit, etiam si ipse non abcesserit de vestra Societate proijciatur, non enim hoc fit crudeliter, sed misericorditer, ne contagione pestifera plurimos perdat]* Vide gradus ut secreta correctio, conuictionem præcedat, hæc amandationem, quæ si contemnatur tandè ad expulsionem deuenitur. & hoc ex Auctoritate Humberti (quem etiam allegat Vindicianus) comprobatur, expulsionem intelligendo, non tantum sequestrationem à choro, à mensa & huiusmodi, vel sequestrationem per reclusionem in carcerem, sed de eiectione ab Ordine subdendo, *quod secundum diuersas personæ circumstantias, & culpas, quandoque est primum faciendum, quandoque secundum, quandoque tertium; ita ut semper mitior pena præligatur, dummodo putetur illa esse æquè medicinalis, neque scandalum aliorum, aut conseruatio iustitiæ ad aliud inducat.* numquam tamen hæc eiectio pro libito facienda est, & ad quamcumque delationem, sed mature, præcedente correctione, Ordine iudicario, vel quasi iudicario, ut non ad quâcumque relationem, vel minimum defectum, nulla præmissa correctione, diligenti examine, quis è ad seculum transmittatur.

Malè ergo imponis Vindiciane Grauinæ, quod *nulli affixa polo cymba repètino procella impetu in contrarium æstum abripitur,*

pitur, quasi modo probet, modo eiectionem improbet Gra-
 utna; nam vt ordinatam, maturam, per suos gradus inceden-
 tem, Augustiniano polo innixus, mirifice laudat, atque com-
 mendat; ita illam leuem superiorum illorum (si quod abfit
 occurreret) inconstantem, temerariam, omnis commiserationis
 expertem, belli more procedentem, ad solam delationem,
 formatam, ad beneplacitum, & passionem expellentem, ad mo-
 dum proiectorum motus, homines velut lapides impellentis
 fabrefactam, nullo modo probare posset, si fieret, & tantum
 abest, vt ex hac distinctione inconstans deprehendatur, vt
 constantissima sit eius doctrina, vt pote polo Patrum, & Chri-
 stianæ charitati, & iustitiæ, & rationi naturali consentanea, vn-
 de frustra per sequentes sectiones, quasi contraria iustitiæ do-
 cuerit Grauina, insimulare audeat.

6

Confutatio responsionis ad primam obiectionem Grauinianam, cui incitur.

AD primam obiectionem Grauinianam dissoluendam se-
 accingens, primo eam sic recenset.

*Quid si hoc pacto, inquit Grauina calanum quassatum non
 conterere, neque linum fremigans extinguere superior cogatur? IVR.
 Nonne hoc erit Christi Domini mansuetudinem imitari? grã-
 de certè opus charitatis est, arctissimo dilectionis vinculo, mor-
 tuo corpus viuum cadaueri alligari, si correctionis sit spes, vt
 charitatis calore viuificetur. Auget dicto Basilij, qui in con-
 sultationibus suis negat morbidum digitum esse abscindendum,
 ne manus proprio, & natiuo suo decore priuetur. hæc obiectio
 Grauinæ.*

*Quid Vindicianus? Hæc blandè auribus imbibuntur, sed
 cum S.S. doctrina non consentiunt: negabat ille talem indul-
 gentiã à charitate proficisci, quia hæc publico cõmunitatis bono
 aduigilare debet, ne alij morbidò contagio afflentur. Negat
 idem S. Bernardus. Melius ait esse, vt pereat vnus, quàm
 vnitas: soletur te illa sententia Saluatoris: omnis plantatio,
 quam non plantauit Pater meus, eradicabitur. Hæc Bernard.
 blandè ad amussim Patriarcha sui, qui in Reg. 28. pro extremo
 correctionis remedio, ferrum porrigit, ne vna ovis morbida, om-
 nem gregem contaminet. quo loco Antonius Perez benignè com-
 mentatur. Post omnes correctiones gradus adhibitor, & vlti-
 mum orationis ad Deum remedium, olim sanctissimè seruos
 inu-*

VIN.

Epif. 102. &
 ser. def. Mi-
 chael.

inutiles in tenebras exteriores eijsi solitos; quæstionem mouens, quid iuris hoc tempore Monasteria habeant in incorrigibiles, & cum S. Thom. affirmat idem adhuc vigere.] Hæc solutio Vindiciana.

TVL.

Etc. 50.

Sed satis solida est obiectio Grauiniana, non pro quacunque, nisi cognita grauique causa religiosum eiiciendum, nec festinantis, nec seruatis quæ ex iure naturali, vel constitutionibus seruanda sunt: & desumpta ex Christi Domini mansuetudine, qua Esaias pronunciauit: *calamum quassatum non conteret, & linum fumigans, nõ extinguet.* Quibus verbis ex Hieronym. in hunc locum significatur *mitas*, & mansuetudo Saluatoris, non independenter vel separata à iustitia, sed cum illa coniuncta. & propterea, dum dicitur: *calamum quassatum non conteret, significatur, quod cunctis placabilis erit, & veniam dabit peccatoribus, &c. & linum fumigans (seu, ut ceteri transulerunt) obscurum atque tenebrosum non extinguet, qui vicini erant extinctioni, Domini clementia seruabuntur.* Sed ne impunita quis putet delicta ex mansuetudine Domini, subditur. *in veritate educet iudicium, quia ait Hieronym. nequaquam metuebat Scribas, & Phariseos, quos confidenter hypocritas appellabat. & quod maius est, de templo flagello eiiecit vendentes, & ementes. Et insuper (ait Esaias) non erit tristis, neque turbulentus, donec ponat in terra iudicium, hoc est Hieronym. in perpetre, æqualitatem vultus omni tempore conseruabit, & si ex Aquila etiam, et Theodotione veritas] nõ obscurabit, & non curret, donec ponat in terra iudicium] sensus est. Nulum vultus tristitia deterrebit, nec festinabit ad pœnam &c.* Clementia ergo cum iustitia iuncta, & hæc non concito gradu saltans, nec festinans ad pœnam, vt hæc forma à Prælati imitanda, videlicet, vt clementia correctionis fraternæ peccans admoneatur, si neget conuincatur, si conuincatur plectatur, si pœniteat retineatur, si incorrigibilis expellatur; alioquin, si ad vocem delatoris, his omnibus prætermisissis, vel ad passionem Præpositi, vel Prælati concito gradu ad ultimam expulsionis pœnam deueniatur, calamus quassatus coteretur, & linum fumigans extinguetur. Et cum necessarium est linu fumens extingui (cum incorrigibilitas, ingens publicu & notorium scandalum cognitum, vel probatum expulsionẽ postulant) expulsio, non differenda ne contagione pestifera plurimi perdantur, & hoc quoque Bernardus voluit, cuius verba extrema posuit, & antecedentia prætermisit. Stud osus Vindicianus. Si autem eam epistolam consulas, loquitur Bernardus, non de fratre quocumque peccante, sed *turbante fratres, & contemnto Magistram*, de quo inquit Bernardus, om-

In ep. 101.

omnino curandum, ne diabolus de manu Abbatis & Religio-
nis illum præripiat, propterea subdit. itaque aggredere fratrem
omni officio charitatis, videlicet beneficijs salutaribus monitis,
secretis increpationibus publicis exhortationibus, duris etiam
& verborum, & verberum correptionibus, quodque efficacius
esse solet, tuis ad Deum pro eo fratrumque pijs orationibus,
quod si iam hæc omnia fecisti, nec proficisti, ad Apostoli consi-
lium confugiendum est dicentis. *Auferite malum ex vobis.*
*Auferatur ergo malus, ne malos generet. neque enim potest ar-
bor mala fructus nisi malos facere: auferatur autem dico, n. n.*
QUOMODO IPSE VULT, ut videlicet tamquam ex tua
licentia, cum mala secum conscientia extra congregationem,
contra professionem deuitans subiectionem, sui iuris, esse sua
permittatur vivere lege; sed abscindatur, ut ovis morbida à
grege, ut putridum membrum à corpore, qui iam exinde se pro-
certo vauerit à te haberi tamquam Ethnicum, & publicanum
&c. & ne videatur hæc abscissio crudelitas, sententiam subiū-
gu Bern. à Vudiciano allatam, melius est unum perire, quam
unitatem. Et ut dicit idem: expedit ei, ut pro suaui imago, & la-
uiovere S. saluatoris, graui mole terrena cupiditatis humeris
cius imposita, demergatur in profundum maris huius magni,
& speciosis mirantibus, quod est sine dubio seculum nequam, mi-
nus enim damnabile erit ei in seculo magis perire, quàm in Mo-
nasterio. &c. Hæc autem doctrina Bernardi conformis est,
cum sui Patris Benedicti doctrina, quam etiam S. Tho. hausit
è disciplina Cassinensium vnde hæc scripsit. *Respondeo dicendum*
quod Apostolus dicit: auferite malum ex vobis &c. auferatur
autem aliquis, aut per penam corporalem, & per hoc manife-
stum est quod auferitur ille qui vellet punire quantumcum-
que, sicut homicida suspenditur quantumcumque puniteat: vel
per penam spirituales, & hoc Ecclesia non facit, nisi quis esset
contumax. & ratio huius est, quia per penam corporalem au-
feritur aliquod temporale, quod potest recompensari per aliquod
maius bonum. Sed bonum spirituale quod amittitur, non po-
test recompensari, & ideo non debet religio infligere talem pen-
nam, quam diu vult corrigi, quoniam sicut est excommunicatio
in Ecclesia, ita est expulsio à religione. Et ideo dicendum, quod
nullus est nisi propter contumaciam expellendus, sed est sequen-
strandus in carcere, vel alio modo. Et Ioa. de Neapoli in M.
S. C. quod seruat in Biblioth. S. Dominici Neap. sic habet
Respondeo dicendum quod, aut est spes de correctione mali
religiosi, aut nō, spes autem de correctione probabilis est, quan-
do est paratus subire penam secundum statutum religionis, &
arbitrium Prælati pro culpa commissa, quia cō pena sunt qua-
dam

Serm. de S.
Michael.

S. Th. quod
12. a. vii.

Quodl. 5. ar.
20. M. S.

dam medicina, ut patet per Philosophū 10. Eibic. paratus subire penam, videtur velle recipere medicinam, & per consequens spiritualiter sanari &c. & per oppositum, si culpas non curat committere, et recusat ferre penas, videtur nolle spiritualiter sanari, nec per consequens corrigi. In primo (subdit) casu non debet, nec potest expelli (quod triplici ratione elegantissimè ibidem probat) in secundo vero casu ait, expelli debet de religione, quia, inquit, bonum commune est preferendum bono privato &c. & exemplificat de membro putrido, quod posset totum corpus inficere. Si autem (subdit) non est spes de eius sanatione, etiam si veniat in Congregatione postquam præsuntur incorrigibilis, debet præsumi probabiliter, quod posset alios saltem imperfectos inficere suo malo exemplo, & persuasione. ergo in tali casu debet expelli de religione, & haec est sententia B. Augustini in regula. Conuictus vero (scilicet malus) secundum arbitrium Presbyteri, vel Praepositi ad cuius dispensationem pertinet arbitrium, debet emendatoriam subire vindictam, quam si ferre recusauerit, etiam si ipse non abcesserit, de vestra Societate proiciatur &c. Aliam causam addit Lessius esse in Societate Iesu videlicet, si deprehendatur aliquis progressu temporis, quod sit illi ordini minimè conducens, ne grauetur religio Societatis inhabilibus personis, ex vi admissionis, & contractus religiosi, is posset dimitti, securus autem, ait, ex vi Constitutionum Societatis, nisi ob graues causas ibidè expressas. & hoc prouisum est, ait idem, ne qui renunciauerit bonis per professionem per simplicia illa tria vota, quæ faciunt quemlibet religiosum, eiciantur extra religionem, & cogantur sibi querere victum, & propterea, ait, prouisum esse Constitutionibus, ut non dimittantur sine graui causa, & rarissimè (subdit) ut quis post renunciationem dictam dimittatur, ut ad aliquod tempus differratur. In omni ergo sententia Thomistarum, & Iesuitarum grauis saltem requiritur causa ad hanc eiectionem. Nō ergo culpandus Grauna, qui numquam eiectionem inhibuit, sed temerariā, imprudentem, nec iustitiæ accommodatam, nec charitati congruentem, ut & Thomistæ etiam, atque Iesuitæ fatentur. Et propter hoc dixit Grauna: quando videlicet est spes emendationis, esse signum grandis charitatis veluti cadaueribus alligari vinum, ut vita illi restituatur.

Less. lib. 1. c.
41. dub. 13.

VIN.

Quid garrulus Vindicianus, de hoc exemplo quid iustitiat. Simul autem religiosas aures acerbè ferit allegoria, è Diocletiani laniena adducta, nam secundum consuetam in hominis legem numquam homo cadaueri vitam inspirabit, certe autem contrarium experietur, quod olim S. S. Martyres in

boc

hoc supplicij genere, ut è cadaueris pudore pestem letumque celerius attrahit. Sancti Eliae atque discipuli in cadaueri incubatio imitationem non permittit, quia nulli Deum timenti miracula affectare licet.

Quam crassæ imaginationis es Vindiciane, qui non distinguens vitam & mortem spiritualemente à temporali, tam pueriliter deceptus es, vtrum Grauina dixerit *alligandum corpori mortuo vinum*, Diocletianam, & ea antiquiorem Mezentianâ feritatem imitatum existimans. Audi Augustinum te docentem, & arguentem in ea verba, & usque nunc annuntiabo mirabilia tua. *Quid mirabilius inter Dei mirabilia, quàm mortuos suscitare: numquid nam ego mortuus sum inquis: Si mortuus non es, non diceretur tibi: Surge qui dormis, & exurge. à mortuis, & illuminabit te Christus. Mortui sunt omnes infideles, omnes iniqui corpore viuunt, corde extincti sunt &c. & postea, cum ergo animam suscitât Deus, nisi adsit qui suscitauit, suscitata non uiuit, non enim suscitât, & dimittit, ut uiuat sibi &c. suscitât illâ Deus, moritur si discesserit Deus, quomodo si anima deseratur moritur corpus, sic anima moritur si deseratur moritur corpus. sic anima moritur si deserat Deus, ipsa est enim gratia eius, ut resuscitet, & sit nobiscum.* Hac ex Augustino accipiat Vindicianus, & addiscet corpori mortuo non carnaliter, sed spiritualiter à Deo præsente, & assistente, per gratiam vitam infundi, tamdiu durantem quousque per culpam hominis spiritualiter resuscitati, Deus non discedat. Quia tamen admonitionibus, terroribus, & alijs fomentis possunt cooperari homines ad dispositionem spiritualis exuscitationis, diuina semper præeunte gratia, non fuit inconcinna al legoria, uiuum corpus hoc est spiritualemente uirum, corpore quidem uiuentibus, sed corde extinctis etiam cadaueribus cōglutinari, ut calore compassionis, & feruentis orationis spiritualis resuscitatio impetretur ab eo qui uiuificat mortuos. Nec est inconcinnum Eliaz factum, nam mystice Bernardus (ait) *quotidie id experimur. quando mortuo Deus inclinare se iacenti contrahi, & coaquari uero non dedignatur, caeco partiuri lumen oculorum suorum, & os mutum oris proprii osculo soluere, debilesque manus suarum roborare contactu: & multa alia deuotissime prosequitur: ex quo factò cecitauit puer in signum uitæ septies, inquam mystice, quia (ait Bernardus) Ecclesia à Christo uiuificata septem horas canonicas psallit. septies oscitabit spiritualiter mortuus, si quinque sensus, binario subiicitur, & iungitur charitatis dilectionis Dei, & proximi: uel septies, si quadruplici præpunctioe pungatur, pudore, & gemino metu tribus ad confessionem pertinentibus adie-*

TVR.

Psal. 70.

4. Reg. c. 4.

Bern. ser. 16.
in Cant.

Etis humiliter, pure & fideliter conſiſtendo. His motibus viuere deprehenditur, cum à Deo præſtantur, vt ſiant. Hoc quoque modo tanquam Dei cooperatoꝝ, & miniſter, poteſt religioſus imitari, iacenti mortuo ſe attemperare, & calore amoris, & orationis, vitam impetrare, quæ ex dictis ſeptem oſcitantis deprehendetur. Quæ ergo Diocletiana ſaniæſequæ Dei tentatio in imitatione prophetæ ꝛ ac ſi miracula aſſeſtentur, cum quotidie ex ſpirituali huiusmodi ſuper mortuos incubatione, mortui ſpiritualiter reſurgant, ſubdiſ, deinde ad diſcuſſionem, non tam Grauinianæ quam S. Thomæ doctri-næ. Quod id, quod de ſpeculationis apponit Grauina. ſolerti opus habet diſcuſſione. Si enim illa remotior ſit, qualem de omnibus Chriſti fidelibus alere oportet, & quod aliquando à peccatis reſurgant, & in æternam ſalutem reſpirabunt, nihil ad præſentem faciit diſputationem, quia hoc modo diſſoluti ſæcda ludificatione tota vita ſua ſuperiorum expectationem ſuſpendent. Sin propinqua ſpes conuerſionis aſſulgeat, tum eius neque contumax, neque incorrigibilis conſeri poterit, ac proinde ad excluſionem remanentem deſcendere, nihil magnopere impellet, Num tamen Grauina perperam diſſimulat, quod enormes exceſſus, pro fundatoꝝ, & Prælatorum prudentia, ad excluſionem ab Ordine ſufficiant, tamen ſe reus omnem emendationem polliceatur, Extant in Regula S. Franciſci ſimilia decreta, contra lapſum in hæreſim, aut carnis vitium, contra habitus depoſitionem, cū affectu apoſtaſie contra alia in declaratione Alex. VI. expreſſa. Petrus Cluniac. homicidam toto ordine, & uniuerso Gallia Regno proſcripſit. S. Baſilius in quolibet vitij genere incorrigibilem foras uicit. Neque Grauina bene obſeruauit locum ex Conſtitut. eiusdem Doctõꝝ, tantum enim illi agit de eo qui per apoſtaſiam ſe ipſum ab ordine ſegregat, & de Præſidibus ordinis, qui conſuetudine ſua tentationes ſunt uſque in Apoſtaſiam inualeſcere. Haud dubie enim iſtud criminis immenſum dedecus Ordini inurit, idemque putant eiusmodi deſertorem nullibi in gratiam eſſe recipiendum, uſque in priſtinum Cænobium redire cogatur, uel exemplum ſit eius abominationis, quam Apoſtolorum Corinthijs monſtrant. Per excluſionem autem tantum abſiſt, uel irrogetur aliqua later Monafterio, uel Ordini, uel etiam innocentium fama, & quieti, & incolumitati præclare conſulatur.

IVR.

Ierem. c. 51.

Quando nulla eſt ſpes Vindiciæ, & illud præſtantum non diſſitetur Grauina, quod Angelorum ſynodo conſtituitur. curauimus Babylonem, & non eſt ſanata, uel aliſiquid aliud ceterum cum ſpes eſt emendationis, & melioris frugis, ſociendus magis quam abſcindendus. licet enim ut dicit Baſilius
idem

In Reg. cō-
tract. q. 81.

idem videatur esse contemptoris, & Religiosi peccatum, tam-
men *religiosus cum sit timens Dei, & certet, & luctetur pro be-
neplacito Dei obtinendo, casu fit, & ferè contra animi senten-
tiam, ut impingat, & labatur. Contemptor vero ille nullã habens, nec sui ipsius, nec Dei rationem, nec quicquam discernens inter peccatum, & rectè factum, sicut indicat ipsum nomen adiasopos primarijs, ac magnis malis laborat, aut contemptu scilicet Dei; vel quod non credit esse Deum.* propterea subdit modum increpationis, & castigationis diuersum esse debere, nam *religiosus quidem modico quodam in loco, ac presentaneo auxilio opus habet, & ea in causa ad quam per errorem delapsus est, increpationem sufferre debet; contemptor vero adiasopos ille, in quo totum anima bonum corruptum, & deprauatum est, & qui capitis alibus malis laborat, debet ut contemptor, sicut dixi, vel ut incredulus contristari, & admoneri, & increpari.* vide differentiam increpationis. Similiter duriori increpatione præmiserat castigandos inobedientes, & inobedientiam docentes, ut è fratrum contubernio eijcerentur. *Nam eijce pestem, inquis, ex confesso, & simul cum illa egredietur rixa.* Et iterum: *tolite eum qui malus est, è medio vestri: nam modicum fermentum totam massam corrumpit.* Semper ergo de contemptore, & contumace loquitur Basilius, quod duriori increpatione feriendus, etiam per expulsionem, tunc enim omnis remedijs pes sublata videtur, & in numero incorrigibilium collocatur. Et in non quomodocumque peccantem, sed stupidum & insensatum factum ad obiurgationes, tamquam aridum membrum à corpore separandum, vult ibidem Basilius. Quamquam ille locus nõ de eiectione ab Ordine, sed separatione à fratribus ab eodem Cõnclio ad aliud destinando cõmodam possit habere intelligentiam: loquitur enim de dormitantibus in officio, quos primo vult corrigi inedia, & separatione, deinde tamquam marcidum membrum amputari, rigorosa enim pœna fuisset in defectu non scandaloso, & pernicioso, oscitantem, & dormientem fratrem in officio diuino exoluendum tam durè mulcare, quod dormitantius Vindicianus annotare debuisset ad suum rigorem temperandum, & non ad Basilius extorquendum, & vitio vertere Grauinæ quod Basilijs mentem non penetrarit, cum optimè penetrarit.

Regula 47.

99-44-

Illud vero quod addit ex Religione S. Francisci, etiam si reus emendationem polliceatur adhuc esse expellendum, propter excessus enormes, falsum est nudè acceptum Vindicianum assertum, & qui trahit alius noscunt, quæ sunt Religionis S. Francisci quam eius professores? audiatur S. Bonauertura tria

In Reg. FF.
Min. q. 19.
1. q. Reg. q.
20. ar. 14.

notant, vt etiam ponderauit Rodriquez. primo vt sint delicta notoria Fratribus, & secularibus. secundo quod suo malo exemplo corrumpant alios fratres. tertio quod probentur incorrigibiles. Nec obstat (ait) quod Alex. IV. absolute concesserit incorrigibiles posse ab ordine expelli, nullam mentionem faciens de notorietate suorum delictorum, & de corruptione aliorum fratrum suo malo exemplo, nam (ait) & si id in foro conscientie possunt Pralati supra dicta facere. id minimè esset tutum &c. eijciendo enim tales absolute extra Ordinem, ultra scandalum quod in animis secularium potest generari, est exponere illos periculo damnationis aeternae, &c. Sed tales debent perpetuis carceribus mancipari, ac secundum exigentiam delictorum puniri etiam ultimo supplicio, prout puniri solent Clerici seculares secundum iura canonica; quibus subiunguntur Religiosi, sicut reliquae personae Ecclesiasticae. Sed vt admonet idem Rodriquez, cum expellere aliquem à Religione sit res grauissima, in clementiam Seraphici Doctoris propendendum esse significat, & ad notorietatem, & grauitatem delicti, incorrigibilitatem quoque addit de mente S. Bonauen. aliud requisitum, vt quis è Religione expelli possit. Incorrigibilitas autem, subdit, ex Constitutionibus ordinis S. Dominici, vt ab ordine quis siccijciendus, est, quando quis culpas non timet committere, & penas recusat ferre, vel ex earum sepius repetita inflictione, iudicio discretorum cognoscitur, non proficere. & in Constitut. S. Francisci, qui ter fuit iudicè conuictus, & punitus de eodem graui crimine, & non fuit correctus. Notanter autem in Constitut. Prædicat. addita est illa distinctio, vel ex earum sepius repetita inflictione, poena iudicio decretorum cognoscitur non proficere, nam etiam si velit se corrigere reiterando delicta, & impenitens, & inemendabilis præsumitur & incorrigibilis habetur: propter quod (quicquid dicant Sylu, & Armill.) de iudicio discretorum expelli possunt à Magistro Ordinis, vel Capitulo Prouinciali. Incorrigibilitas autem, vt colligitur ex Sylu. v. Abbas n. 6. non solum de iure est, cum quis est iudicialiter pluries condemnatus, & conuictus, sed etiam cum deprehenditur, ex facto, propter conditiones viri sepe delinquentis, cuius delicta, vel sepius dissimulata, vel condonata, & numquam ad cor est reuersus, & hanc de facto sufficere Rodriquez art. 14. loc. cit docet eruditè. Verum est, quod prima facie videtur innuere idem Rodriquez, sufficere grauia delicta, etiam incorrigibilitate exclusa, ad priuationem habitus, ex diplomate Pij V. ad Hieronymianos, vbi cum dixisset in casibus, in quibus quis de iure communi ad mortem damnari potest, delinquentes

Dist. 1. c. 16.

C. 6. tit. de
incorrig.

Verbo religio 6. §. 17.
Armill. relig.
ultimo.

tes religiosos perpetuo debent carceri mancipari &c. subdit & in alijs delictis grauioribus, aut grauissimis, velut inobediencia, contumacia seu incorrigibilitatis, eos etiam vsque ad priuationem habitus inclusiuè punire & castigare. Sed cum tam de delictis grauioribus, quam grauissimis ibidem mox facta sit specificatio à Pontifice, velut inobediencia, contumacia, seu incorrigibilitatis, grauiora sunt certè inobediencia, contumacia, incorrigibilitas vero grauissima. Nihilominus (ibidem subdit Rodriquez) per illam particulam, aut grauissimis, non solum procedi posse vsque ad priuationem habitus inclusiuè, sed etiam ad grauiora, etiam si incorrigibilitatis qualitate affecta non sint, quæ sunt delictum inobediencia, & contumacia. Vbi, vt ex eodem colligi potest, & si nõ sit incorrigibilitas grauissimum delictum, propter quod de iure expelli potest, nihilominus sunt grauiora quoque delicta, inobediencia, vel contumacia, quæ est (ex doctrina Syluestri) incorrigibilitas de facto, seu virtualis, & præsumptiua, propter quod, sicut in incorrigibilitate formali quis expelli potest, ita (vt explicat Pius V.) propter contumaciam, & inobediencia, quæ sunt radicalis, & virtualis incorrigibilitas, expelli potest.

Quare cum Syluestri verbis concludo. *Abbas vel Prælati non potest expellere Monachum à Religione. Hoc tamen potest facere regula, vel Constitutio priuata probata per Papam, & etiam ius commune, aut ipse Prælati iuribus regulatus, unde in C. cum ad monast. de statu Monach. Monachus deprehensus in vitio proprietatis mādatur expelli. Dicit tamē D. Thom. in quodlib. 12. quod expelli non potest, quamdiu vult corrigi, sed solum propter contumaciam, quod intelligo nisi incorrigibilitas præsumatur de facto propter cōditiones iuris; vel de iure propter regulam ita mandantem. vbi nctā quod decretalis C. cum ad Monasteriū hæc verba habet. Si vero post hoc, proprietatem aliquam fuerit deprehensus habere, regulari monitione promissa, de Monasterio expellatur. vbi contumacia, præcedit expulsionem, ex decretali, ob non auditam Regulæ monitionem præmissam. Vbi cum doctrina SS. Thomæ, & Bonauenturæ vides omnia consonare; illudque nudum assertum, ex Suarez desumptum, etiam si reus omnem emendationem polliceatur, propter solos excessus enormes ei sciendum; solā fundatoris, Prælatorum prudentiā sufficere ad fontes ei sciendos, nullo modo habere locum, nisi in præsumpto, seu (vt dicit Syluester) in incorrigibili de facto, vel in contumacia, & inobediencia, qui incorrigibilis quoque præsumitur. At circa hanc materiam consulendæ sunt Sacr. Congreg. ordinationes &*

& Pontificia decreta per S. D. N. Urbanum promulgata, & alia quæcumque emanata ab Apostolico Throno.

Quod si tu pro tuo placito ad simplices excessus velis extendere, exclusa contumacia, tibi tuas, ut dicitur canito Vindiciane paternas cantillationes; & tibi consule si maiori contumacia redargutus ab ouili Christi sis separatus.

§. II.

Confutatio responsionis secundæ ad secundam obiectionem Grauinianam.

TVR.

Respondens deinde secundam obiectionem Grauinæ, & h. inquit, præstabilius esset: proteruitatem à Pedotriba plecti, quam somnem extra diatribam missum impune vagari, totumque orbem ei pro carcere assignari. Contere brachium peccatoris, & iniqui, mox additur opere fructus. Queretur peccatum illius, & non inuenietur, disciplina enim virga illud fugauit. Hoc æquius est, quam ut neque peccator queratur, neque peccata: um eius conderatur.

VIN.

Quid respondes Vindiciane? Nisi autem fallor, Grauina hoc suo disersu impunitatem arguit, quæ præcul dubio stabellū est licentiæ, & impœnitentiæ. Sed quis credidisset tot in scientiarum palestris exercitatum, & annosum militem ignorare quo ponarum loco ab ordine exclusio existimanda sit. Grandi Apostolus peccatorem tradidit Satanae in carnis interitum, indeque sperauit animæ eiusdem lucellum, & quid erat hominis in potestatem Satanae traditio, nisi excommunicationis à caru fidelium censura? Et Grauina audet vocare impunitatem, vasto orbi pro carcere tradi; peccatorem non requirere. Atque S. Thomas eiectionem ab ordine excommunicationi Ecclesiasticæ assimilat, tamquam summa in Ecclesia pena, quam Suarez multis declarat. Credo tamen Grauina errorem inde ortum esse, quod solam respexit corporis libertatem, quam ex tali abiectione sequi necesse est; sed oportebat pariter imaginasse professionis, cuius vota modo non soluantur, sed duplo magis ac triplo aggranantur, debet enim ab uno Ordine dimissus, ab eodem Prelato, qui dimisit regi, teste S. Bonauentura, usquequod in alterius Ordinis, vel Monasterij obedientiam recipiatur. Nihil ergo licentiæ superest, ubi extra Canobij septa, debent vota & relictū Ordinis præcepta illa custodiri, & nihilominus carere benedictione, tutela, alloquio, solatio & succursu reliquorum. Quid desperationi, & Tartaro propinquis,

quint. eieciūm a S. Benedictio draco excipit, & ad penitentia
adeq; it, quis alius misiora pernitacia polliceatur?

Nulla pœna excommunicatione terribilior, nihil enim ma-
gis timere debet Christianus homo (dicebat Augustinus) quam
ab Ecclesiæ corpore separari. Nihil religio terribilius infligere
potest, quam quod de Dei demo eiciatur, qui etiam eiectus,
votis adstrictus, procurare debet, vt iterum admittatur,
vel in altero Cenobio recipiatur, vt oneribus adhuc religio-
nis grauetur, & tamen subsidijs spiritualibus Religionis non
recreetur. Nec erat adeo inconsideratus Grauius, vt impu-
nitatem negaret non habere, cum quis dimittitur ab ordine,
hac dimissione satis punitus. Non vno modo in Religionibus
fit delictorum punitio: Quædam enim delicta sunt, quæ
fieri possunt à Religiosis, vt si in sæculo existerent puni-
rentur pœna mortis, & huius loco, aliæ pœnæ statutz sunt à
Pio V. vt dictum est, perpetui carceris, &c. & etiam si
canonica seueritate plecti debeant fontes, sicut & illi cle-
rici, qui degradandi curiæ relinquuntur secufari. Quædam
vero quæ sola expulsionem plectuntur, vt contumaces ino-
bedientes, incorrigibiles, vt dictum est. Malè Reipublicæ
consultum esset Christianæ, si quia excommunicatio maior
pœna est, venefici, adulteri, sepulchrorum effractoris, si-
carius, manticularis, hac sola plecterentur pœna, nec vltimo
supplicio afficerentur. Malè Religionibus præiudicatum
esset, si iisdem obnoxij criminibus sola eiectione mulda-
rentur, nam cum magis moueant, & deterreant seruili ti-
more peccare desinentes, sensibiles pœnæ, quam spiritualia
supplicia, ad perpetranda eadem vel similia, ipsi, alijque
eorundem exemplo mouerentur, nisi etiam sensibiliter
plecterentur. Magna contristabilia, quia præsentia, & visi-
bilia sunt, & sensui ingrata (dicebat Aristoteles in Ethicis) à
magnis detestabilibus (veluti contingit in bestijs) euocant
homines carni addictos, & sanguini, quos nec pœna Ge-
hennæ, vel excommunicatio, quia inuisibiles sunt, parum-
que mouentes homines, non transcendent sensum, & ima-
ginationem, à peccando retrahunt. De his ergo iura naturalia
etiam violantibus, furto, homicidio, & irretitos alijs operibus
carnis, dicit Grauius, melius esse eos etiam plecti corporali-
tèr, quam sola dimissione puniri. Qui enim in legem pec-
cauerunt, per pœnas legis canonicè puniri quoque debent.
Quomodo autem punientur, nisi fontes pronunciantur?
quomodo pronunciarì possunt, nisi inquirantur? nulla ex
hoc Ordini iniuria irrogatur, quod processus formentur;
carceres obârmentur, cum iustitiæ actus exerceatur; sicut
idem

TVR.

idem, ex Bonauentura supra docuit Vindicianus, non irrogari per exclusionem fontium iniuriam Ordini, quin innocentium famæ, & Religioso instituto præclare consulitur. Malus ergo medicus Vindicianus, qui vno eodemque remedio, omnes curari vult, quos Pontifices, canones diuersimodè curandos sanxerunt, & voluerunt, vt ex Pio V. nuper vidimus, quod etiam omnibus Religionibus competit, ex participatione priuilegiorum, etiam si rescriptum illud ad solos Hieronymianos sit directum. Credat vel saltem Gentilibus Vindicianus, si gubernatorum seueritas nõ coerceat etiã sensibilibus pœnis lapsos puniri dignos, ex huiusmodi impunitate ad eum gradum deueniri posse, vt licentiam peccandi ea sola dimissio confirmaret; & petulantia virtus existimari posset, processu temporis, & licitum quod impune, maximè si publica amandatio non fieret, vt illata, & impeccabilis communitas putetur, vel si ad aliquod temporale commodum intentio gubernatorum inflecteretur. Exemplum est de Phæbida Lacedæmonum Duce qui cum Cadmæam arcem proditam à Leontiade Thebano, contra iuratam à Græcis formulam pacis, occupasset, non modo punitus non est, sed ab Egésiao defensus est, illudque Pseudopoliticum axioma pronunciatum: *Honestum habendum esse, quicquid Sparta vtilis esset*; quod fuit Reipub. euersio. Vtilius certè fuisset, puniri proditorem, & periuurum ad exemplum orbis, quàm priuatam vtilitatem ex impunitate aucu pari, tanto Reip. damno.

VIN.

Demum cuncta voluens sermonibus imperitis in iniuriam prorumpit Vindicianus, dicens *Fortassis autem Grauina Societatem specialius voluit sugillare, quò eos quod nullam adhuc professionem admiserunt à vinculis ordinis, & Votorum liberos pronunciat, cum dimittit. Abunde huic scrupulo Suarez satisfacit & Gregor. XIII. Bulla iam sapius adducta. Quid inuat in dubium vocare quod à Christi Vic. vt sacrum sanctumque uniuersæ Ecclesiæ fidelium commendatum fuit?*

TVR.

Furis hic & infanis, dum taxas Grauinam vòuti contradictorem sermonibus Sanctissimi, Dei in terris Vicarij, cum tamen sacros canones & Patrum doctrinam defendat quibus Greg. XIII. in illa Bulla contradixisse, nefas est existimare, cum verum vero non contradicat, Aliud est aliquem Vin. posse dimitti à Societate, & non eijsi posse à Societate. Et iterum. Aliud est contumacem expulsionem sola puniri; aliud etiam peccatores violantes naturæ leges, solum sola plectédos esse expulsionis pœna & non alijs pœnis canonicis. Vnum probat Grauina cum DD. citatis, alterum improbat. probat

probat contumaces sola eiectione plectendos: improbat homicidas, sicarios (quando deprehenduntur) sola expulsionione castigandos: probat disculos, immorgeros, vel aliquo defectu obquem expulsio apposta est, denotatos à vinculis absolui : improbat (si quod ablit contigeret, & iubet etiam Societas, & seruari, ut) reuoluntatem, & contra charitatem eiectionem, admonetque, eam non esse passim faciendam, ne expulsi sint amplius religiosi, nec seculares, ex infamia contracta ob expulsionem ; ne iterum mundus impleatur Clericis mendicantibus, eosque alere cogantur Prælatis, vel beneficijs, vel Parochijs honorare, quos satis expulsio onerauit; ne hac via latum ostium aperiat, ut impleantur Collegia dolosis hominibus ut alantur, & educantur, & disciplinis imbuantur, donec captata leui occasione, ut Prælatis non placeant & abscedant, in ore proverbium illud reuoluentes adagiũ: *vaia lo seruido por comido*. Ipse prudentes Patres prouidebunt, ne acceptioni personarum locus detur, ut Dynastiarum filijs professio acceleretur, verendo, si ostium apertum relinquatur, ne bona cum Dynastis perdantur, indeque professorum, & interdum, nec de litteris, nec de religione benemeritis sacre, domus impleatur, subsequens meritissimis, & doctissimis viris, vacuis tamen fortunæ bonis, & ad longa tempora professione dilatata. Quid contra Societatem Grauiam, qui easdem admonitiones suas seruandas inculcat ?

Subdit demum erga eos, qui nulla professione ligati tenentur, maioris mäsuetudinis causas demonstrari. *dicendo [cur enim cogantur ad alium Ordinem transire, aut in pristinum recipere & subdit, satis puniri, quod sua culpa exiderint ab Ordine, quod stimulis conscientie urgeantur, quod bibant usque ad fundum calicis calamitatum humanarum, quod nulla pace fruuntur. (concludens) esse planæ chronicas variorum ordinum de huiusmodi decertorum successibus.*

VIN.

Quid infert ex discursu Vindicianus? nec esse indemnes eiusmodi non professos, dimissos, à Societate, cum priuatione honorũ celestium, calamitatum incursum, infelici exitu, non careant.

Sed idem discursus recurrit qui de solemnibus professis efformatus est, ut hæc spirituales poenæ non satis ad Reipublice profectum, & aliorum exemplum, si corporalibus etiam indigeant. Quia cito *contra impios, ait Spiritus S. non preferatur sententia, idcirco filij hominum perpetrant mala.*]

TVR.

Ecll. 8.

CAPITIS XVI.

Animaduersione, in quo querit Vindicianus, V. Societas IESV alienis spolijs victitet.

7. Apoph.

VIN.

Apienter pronunciauit Theophrastus Eresius potius esse fidendum effræni equo, quam verbo incomposito. Malū est insidere equo infreni, at plus periculi a lingua effræna. audiamus effrænem linguā Vindiciani.

Granina passim Turturi suo insperis exiguum esse quicquid Societas ex propria uocationis dono possit. multa uero & insignia esse, quæ ex aliorum fauoribus, & liberalitate colligerit. sc. hac eo solum sine occinatuz. quod è caelestibus promptuarijs uelit bona. quæque in terrigenas destuere, nemo aduersabitur &c. nihil tamen canet æquè suis atq; omnibus mortali uera rescentibus commune. Valde autem uereor, ut amulorum suggestione admisceat, quæ uias Domini rectas subuertant, omnes quidem uia Domini ueritas, & æquitas. sed quid promptius quam easdem puluerulenta nube obscurare? Societati imponit Granina, quæ ad eius forum numquam pertinuerunt, aliqua feligam pænes lectorem iudicium esto.

TVR.

Quæ iniuria est Societatis, quod exiguum acceperit ex propriæ uocationis dono præ ceteris, quæ multa suscepit ex multis, & pauca comparatione multorum? nisi uelit, ut illas diuitias ei adeptemus (quod cupit Vindicianus) multo filia congregauerunt sibi diuitias; tu uero supergressus es uniuersas, quod totius cauez argumentum est.

Non poterit Vindicianus negare multa esse Dei dona, quæ non æquè omnibus vitali aura spirantibus communia sunt, etiam sistendo in lege naturæ. in lege uero gratiæ id maxime inspi-

inspicitur, quz cum indebita sit in substantia, non potest in modo, vel mensura, vel astringi, vel laxari, vel communis fieri, quz paucis concessa est. *Non omne donum*, dicebat Bernardus, *quamuis spirituale prodire dixerim de cella vinaria, cum sint, & alia panes sponsam cella, vel apotheca diuersa in se recondita habentes dona, atque charismata; secundum diuinitas gloria eius &c. Nonne hæc condita sunt, & signata in thesauris meis! ergo pro diuersitate cellarum diuisiones gratiarum sunt, & unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem: & quamuis alij quidem detur sermo sapientie, alij autem sermo scientie &c. non tamen quisquis horum pro huiusmodi dicere poterit, quod introductus sit in cellam vinariã: ex alijs quippe cellis, siue thesauris ista sumuntur, nepe charitatis, atque iustitiæ, vbi & inæqualiter dona Dei dispensentur iuxta mæsuram donationis Christi: in quam cellam inquã ille potissimum ingreditur, qui charitate flagrans exstat, iustitiæ zelo, cum discretionem coniuncto eiusdem charitatis ordine seruans, vt ad illud, quod *maius est*, ait Bernardus, *maiores affectum exhibeat. vnde infert, quod, si propria perfectionis, & obligationis intendo curam, non autem magis ad maiora gaudeo Dei lucra, qua per alterum fieri forte comperero, patet me ordinem charitatis ex parte tenere, ex parte nequaquam &c. si autem dicas difficile quemquam plus alieno gaudere magno bono, quam proprio paruo, aduerter certè, vel ex hoc excellentiam gratiæ apud sponsam, & quoniam non cuilibet anima dicere sit: ordinauit in me charitatem. indeque colligitur ex eodem, quam rara virtus sit aliena non inuidere virtuti; ne dum gaudere ad illam, nedum etiam tanto plus, quam ad propriam quemquam gratulari, quanto se perpenderit in virtute superari.* E contrario vero pertineret ad ingratitude (ait magnus Aquinas) si bona quæ quis à Deo possidet, contemneret, sic enim necesse est ai: *aliquis aliorum bona extollat, quod tamen bona sibi diuinitus prouisa non contemnat.* Est ne vindiciana hæc doctrina de æmulatorum suggestionem descendens? est ne hoc puluerutenta nube solem obfuscare? Si non omnia Dei dona æqualiter omnibus tribuuntur; Si insignioribus fauoribus antiquiores, & augustiores ordines insigniti suis bonis ditantur Societatem, & veluti in concham gratiarum affluentiam inkillarunt (nec vnã killam è cælo lapsã sibi seruantes fluentia charismatum communicarunt abundè: nam etiam ros Hermon descendit in montem Sion) Cur æmulationi, aut peruersioni tribuis, apertam Grauinæ de gratia cõfessionem, quod inæqualiter distribuatur, quod cumulatus in pluribus quam in vna effusa sint, & vna sit, quæ plurium bo-*

Ser. 49. in Cant.

1. 2. q. 35 ar. 1. ad 3.

na participat? an oculus Vindiciani nequam est, quia Deus bonus est? si pro sola Societate promptuarie plena volebas, in magnis ambulasses, & in mirabilibus super te. Si vero de aliorum repletionem tristaberis, inordinatam monachos habere, charitatem, imò & nullam, vestigium charitatis, quæ ut non inflatur, sic non emulatur, & de bonis suis parum grante meretur, ut de magis aliorum, & maiori affectu prosequitur, quæ in alijs potiora, quam quæ in proprijs etiam exiguis donis deprehendit: & non Christum, sed se diligere præsumitur, qui sublimiora elargientem sequitur, humiliora autem exhibentem non grate excipit, qui maiorem in donis requisivit humilitatem de parvulis, humilitatis exempla contempsit, ut reprimeret Dei muneribus, humanam superbiam, sanam inflatam tumorem, & nutriendam humilem dilectionem, & gratum amorem.

Animadversio conquestus, & calumnie.

S. I. Quod dictum sit Monasteria à Societate occupata.

Hucusque Vindicianus antiquorum ordinum Regulares traducere veritus non est, ut immorigeros, exleges, conversationem, cum hæreticis habere, esseque eorumdem sobolem, ut Monasteria ab illis relicta, & ab hæreticis occupata fingeret hoc titulo (vel saltè nonnulla) tradita Collegijs Societatis, Seminarijs &c. additis in hoc paragrapho rationibus alijs, quarum summa est [quia Patres, ait, Societatis maiorem, & uberiorem fructum reportant, quam veteres ordines, ut postea examinabitur, proinde ad eos antiqua aliquot Cœnobia tradita.]

Sed quo tempore præcedentia dicebat in Britannia Vindicianus anno 1631. eodem prorsus P. Paulus Layman Societatis Iesu in Diligana Academiâ Decretis, & nouissimis Summis, satis grande volumen edidit, quod Vindicianus contendebat, extendens, circa translationem Monasteriorum ab A catholicis recuperandorum, & transferendorum ad supra dicta Collegia, & Seminarja, sub moderatioribus Societatis, tamquam (dicebat) præ cæteris religiosijs præcellentibus & eminentioribus, cuius intentum in hoc §. discutendum.

S. Digressio vbi P. Pauli Laiman positio discutitur.

Iste ego author Paulus Laiman vel alius sub ipsius nomine (vt credibile est & cuperem) vt suum propositum obtruderet, titulum apposuit [iustæ defensionis Rom. Pontificis, August. Cæsaris, S. R. E. Cardinalium, Episcoporum, Principum, & aliorum, demum minima, ait, Societatis Iesu] sub quo ea occultaret in veteres ordines acerbiora dicta, quæ non leuiter Sûmo Pontifici, religionû confirmatori, & probatori, Cæsari, Cardinalibus, Principibus, ipsæque inclytæ Societati summopere displicent. Rectè dixit Laertius. *nullas esse occultiores insidias, quàm quæ latent in simulatione officij, aut in aliquo necessitudinis nomine.* nempe quod, auctore Cicerone, *aperte odiosum magis ingenuum sit, quàm fronte occultare sententiam.* Nam is, qui palam est aduersarius, facîle cauendo vitari potest. Troianus equus idcirco fefellit, quia formam Mineræ mentitus est. Eleazarus etiam vt dicitur in lib. Machabeorum misere deceptus est, quia, *vidit vnam de bestiis (elephanti erant omnes) loricatam lorice Regis, & erat eminens super cæteras bestias, & visum est ei quod in ea esset Rex, quod ei fuit occasio, vt elephanto se supponeret, & occideret, occisus sui quoque detrimento.* Grande volumen velut munitissimum elephantum contruxit præfatus (vel quicumque sit) author, vt cæteris elephantis cæterorû ordinum supereminere videatur, & Regalibus, & Pontificijs insignibus ornauit, dū simulat se eorum causam agere, sed dum pro motiuo (inter cætera ad suadendam translationem Recubernandorum ad Seminaria, Collegia &c.) assumit (vt ostenditur) quia, *per antiquos Ordines (qui veluti elephantes fortissimi præliantur bella Domini) vnâuersalis Ecclesia bonis vniuersibus spoliata est, & à nullo genere hominû maius dâniû Cath. Ecclesia in Germania, & reliquis hæresi infectis prouincijs illatum esse, quàm ab antiquis ordinibus, in eosdem arietat, & Societatem, Principes, Cæsarem, Cardinales, Pontificem, & Christum Dominum.*

Authoritatem Pôtificis, Maximi, agnoscimus, & reueremur Catholicæ, eumque satemur, cum religiosissimo, & inuictissimo pagano Pontificis potestatis, & maiestatis S. Thoma Aquinate prudentissimum *Ecclesiasticorum beneficiorum dispensatorè,* & quod: *res Ecclesia sunt etur, vs principalis dispensatoris.* vnde potest circa ea præscribere, quæ ad necessitatem, & utilitatem

Laym. in annotation. c. 3. resu. c. 3. p. 81. & seq.

In viti Philosoph.

1. Mach. 6.

Pag. 313.

2. 2. q. 100. 2. 1. ad 7.

litatem Ecclesiz conducunt, & de hoc nulla quæstio, nulla
lis, unde in Clem. tit. vt *lita pendente* c. 1. dicitur. [*Ad Roman.*
Pontificem, Ecclesiarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum
Ecclesiasticorum, plena, & libera dispositio, ex sua potestatis
plenitudine noscitur pertinere. vide cap. licet de præb. 6. vn-
de nullo iure canonico arctatur disponendi circa eadem, cum
sit supra ius canonicum: solum iure naturali, & diuino, quæ
iustam exposcūt causam, astringitur (vt fidelis inueniatur dis-
pensator) quæ cum pietate, æquitate, priuilegiorum conces-
sione, præteritorum seruitiorum memoria, erga testatorum vo-
luntates propensione, & huiusmodi alijs munificentia, & ma-
gnificentia Pontificia dignis, solet esse coniuncta. Quæ dis-
positio, vt nec latet Decretistam, vt valida sit, obreptione
subreptione carere debet, vt habetur in Decretal. tit. de rescri-
ptis, alias fraude, dolo, mendacijs obtenta potius subripiun-
tur, quam obtineantur.

Ergo tota lis in modo est, quo obtinentur, & an causa assi-
gnata à Layman, satis sit, ad suum propositum concludendū
& obtinendum, ad extincta Cænobia procuranda pro Colle-
gij &c.

Triplex ergo assignatur causa prætensionis Laymanicæ:
prima est titulus fidei, secunda morum, tertia melius bonum
per erectionem Seminariorum, Collegiorum, Academiarum,
quæ à nullis moderatoribus (ait) quam à Iesuitis melius regi
pōssunt.

Prima causa.

Circa primam causam de mente, & verbis Theologi Ano-
nymy (quem dicit non fuisse Iesuitam, sed bene atherum,
qui cum illo scripsit iudicium illud de transferendis Mona-
sterijs &c. nihilominus Theologum Clarissimū, vt cum mul-
toties nuncupat) hæc adstruit, & probat in refut. c. 8. annot. in
memb. 4. *Non tam ipsæ ordines Monasterijs, ac bonis suis per
alios spoliati, quam ipsa Ecclesia vniuersalis Christi Domini
sponsa, ac nostrum omnium mater dulcissima templis, ornāmē-
tis, iuribus ac bonis suis tam spiritualibus quā temporalibus,
imò tot millibus filiorum suorum per ipsos ordines spoliata di-
ci debet Reuera enim fateri cādidè oportet, A NULLO GE-
NERE HOMINVM, maius Ecclesie Catholice, & Ger-
mania, & reliquis h. res. infectis Prouincijs, illatum esse dam-
num, quam ab ANTIQVIS ORDINIBVS, qui quidem per
se sancti sunt, & fuerunt aliquando Ecclesie ac Religionis Ca-
tholice*

tholica, & propugnatores, & propugnatores acerrimi, vitio tñ hominum partim ex abundantia, & panis, & ocij & diuturne Prælatorum negligētia, & ignauia, in eā corruptelā, nō dico in vna alteraue persona, vel in vno alteroue conuentu, sed in vni uersa ferē Germania sub initium seculi præcedentis deueniant, ut ex ijs minima obluta occasione, **CATERVATIM** pestilentes **HÆRESIARCHÆ** prodierint, qui totam ferē mē secum Europam in hæresim, & schisma, quasi conuersione facta, pertraxerint, & vineam Domini Sabaoth: ad quam, utandam, & excolendam à Domino Deo conducti, & constituti fuerāt, vastarint ipsimet, atque dextruxerint, quantum in ipsis erat funditus. Quid ergo mirum si Dominus vinea ijs, qui vineam Domini sibi, commissam non tantum ab exterminante eam aprofero de sylua, non custodierint, sed ipsi pro viribus exterminare conati sunt; si ijs inquam **AMOTIS**, vineam suam iuxta Euangelium *Matt. 21. Marci 12. Luc. 10.* elocet alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Hæc verba tui celebrati Theologi, si nō lesuitæ re, voto lesuitæ affectu, & desiderio.

Quid ad hæc optimè Decretista? sic effers hunc discursum vt dicas, quod merito reprehendi non potest: ac proinde opponens contra tale dictum, subdis: *Caveat itaque scriptor iste, ne ad S. Inquisitionis tribunal suo periculo pronocet, & vt ne solum Decretorum Lectorem te monstrares, sed etiam casuum consciētiz Magistrum, Ad dis secundo: nihil, in tali dicto, contra charitatis lēges peccasse Theologum, quando vitia, & lapsus Monachorum seculi præteriti narrauit. Cū enim Apostata isti, quorum plurimos fuisse ex historijs, & Chōnicis cōstat famā suam dudum amiserint, neque honore aliquo digni sint, sed execratione, ideo nihil ipsis detractum, & mox, vt volumen excresceret, totius Lutheranz tragœdiæ cum sequacibus, ex scriptoribus transcribis, vt præsentēs religiosos Monachos facias terculamenta puerorum. Hæc ergo prima causa aufe- rendi, & dandi alijs agricolis, amotis etiam præsentibus (sic enim verba sonant supra citata) non vnum vel alterum extintum Cænobium, aut aliqua, vt fingebas, sed omnia (scum indefinito loquaris) vel magnam falsam partem aut plurima vt dicis expresse.*

Et vt ad singula tua dicta occurramus, certum est Lutheranam tragœdiam incēpisse anno 1516. sed ante hoc tempus perseverabant in Regno Bohemiz, Prouincijs Morauiz, Silesiæ hæretici principatum R. E. abnegantes, hi erant Valdenses, qui suæ perfidiæ confessionem Matthiæ Regi Hungariæ obtulerunt. Eodem anno in Vniuersitate Effordienſi Sebastia-

Pag. 324. lo-
co cit.

Pag. 273. &
pag. 61.

Apud co-
quet. c. Mor.
pag. 335. in
2. p.

nus

Apud eundē
Pag. 312.

Cocc. t. 2. l. 5
ar. 4.

In chron.
Sphai.
In Bohem.
hist. c. 36.

Bzovius in
hoc anno t.
18.

1. Io. c. 1.

mus Brand' Doctor Theol. Eccles. Cathedralis Concionator in indulgentias Romanas publicè inuectus. Piccardi in Bohemia anno 1500. in suffragia sanctorum iniurij. Contra Ecclesiaz infallibilitatem, indulgentias, confessionem, ieiunia, dies festus, &c. Ioannes è Vvestphalia cōcionator 1479. insurrexit. Eodem tempore, & ante, Hussitarum secta diuisa in Taboritas, Orebitas &c. in Bohemia grassabatur, quot vero incommoda Regno Bohemico attulerit, Aeneas Syluius descripsit, nam præter peruersionem animarum, Züscha illorum duce triginta millium ductore, à famosissimo nostro Prædicatorum templo incipientes, templa reliqua funditus euerterunt. Adamitz quoque, quorum caput fuit (Piccardus quidam) Bohemiam quoque, renouata Nicolaitarum obscenitate, infestabant, hi pariter copiosa sectariorum collecta multitudo insulam Lúsmik occuparunt, inde grassatores ad vicina loca deuastanda destinabantur, qui tandem ab ipso Züscha expugnata Insula, gladio occisi sunt. Adhuc Lutherus ortus non erat (nam ortus est anno 1485. ipsa die qua Christophorus Columbus natus, vt apostatae opponeretur, qui Euangelium ad Americam sua nauigatione introducturus erat cum Patribus Benedictinis) & tamen Germaniam fermentare, & corrumpere ceperant enarrati hæresiarum, qui non Monachi, nec ex veteribus ordinibus fuere, & tamen innumeri decepti prorsus, & Ecclesiaz bonis expoliatae. Quomodo ergo à NVLLO hominum genere maius damnum illatum est Germaniæ, quam ab antiquis Ordinibus? nec enim soli apostatae Monachi & ex clericati dèricti, sed alij ante Lutheranam apostasiam viam strauerunt tæquam Podromi, vt per eandē postea incederent posteriores, & licet ipsi semitas fecerint, at posteriores semitas dilatarunt maiori damno. Non fuerunt antiqui ordines omnes, imo nullus ordo, nisi ex vno inclyto ordine Lutherus deficiens, qui tantum excitarunt incendium. Quid veteres ordines dicis, quid Augustinianum Monachum, & Monachos apostatas nominas? Non ordines malum intulerunt, nec enim ab ordine deordinatio, sed nolentes ordinibus esse subiecti inordinati, & irregulati esse voluerunt, ab ordine, & regula fidei, & Monachatus deuiantes. Ordines remanserunt, etiam si illi abfcesserint, qui alios regulabant, non secus ac Angelici chori remanserant ordinati, & laorum Apostolorum Collegium ordinatis numero, etiam si Lucifer maiori numero, quàm Luther cum sequacibus è caelo cecidisset, & Iudas ab Apostolico choro. *Non eras ex nobis*, dicebat Ioannes de discipulis deficientibus, *qui si fuissent ex nobis permãssissent vtiq; nobiscū*. quando ergo deificare ceperant Catholicam formam perdididerunt, hæreticè induc-

induerunt; & cum nullum agens agat nisi per formam, non secundum formam Catholicam docuerunt, sed secundum hæreticam populos dementarunt: non ergo vt Monachi, sed vt exmonachi damnatum illud intulerunt quotquot ex Monachis defecerunt: multo minus ordines damnatum præstare potuerunt, qui in alijs permanferunt, & si omnes apostatassent, adhuc Ordines ad futuros nascituros secundum eandem canonicam regulam permanferunt. Valdè ergo scâdalose, ne dicam amplius, ab Ordinibus antiquis tot mala prodijisse describit Theologus, & tu Laiman confirmas. Vidisti improprietatem illius propositionis tam acris, tam impiæ, & resarcire mox voluisti, moderationem illam Theologi à te defensi, videlicet, *qui quidem per se sancti sunt, & fuerunt aliquando Ecclesie propugnatores acerrimi.* Et hic astus occultitur. Aliquando enim fuisse antiquos ordines fidei propugnatores illaudabili verborum restrictione, & avaritia concedis, insinuâs tacite modo non esse fidei propugnatores. Quare? *quia, ait, sub initium præcedentis seculi, cateruatim pestilentes Hæresiarchæ prodierunt &c.* E culice elephantum: videlicet ob vnû Lutherû, cateruz ex Ordinibus antiquis Hæresiarcharû prodierunt. Certè magna differentia est inter hæreticum, & hæresiarchâ, vnde nõ rectè dicitur tot hæresiarchas cõtinuisse, quot ab Ecclesia discesserût, sic. n. ad hominè argui posset: Reingh, Frâché, Marsiglia, Exiesuitas, à fide extorres, hæresiarchas extitisse. Quid tu ad hanc obiectionem? nullam fuisse Exiesuitam, *qui in aliquam Ecclesiam, ciuitatem, aut congregationem, aut prima eius semina iecerit: p. æterquam quod, subdis, superiores Societatis, quando tale aliquid accidit, non solum auctores non fouerunt, sed quibuscumquè potuerunt modis remedium adhibere, hominemque lapsum, ad veritatis viam, quantum id possibile esse videbatur, reuocare studerunt: at ceteri (ait) non tamen minus improprie, imò non incongruè à Theologo, inquis, dici possunt hæresiarchæ, quia vel in congregationem, ciuitatem, vel Ecclesiam prima hæresis Lutherana semina detulerunt, vt fuerunt Ecclesiastæ Luthericolæ, & Monasteriorum Abbates, qui hæresim eandè amplectentes, missam abolerunt in suis Ecclesijs, & nuptias Monachis suis permiserunt.* Sed nec Theologus, nec Decretista propriè (bona uenia) loquuntur. Saltem Dilinganus Lector id debebat cauere, non confirmâdo, & excusando, & glossando illum Theologum, nam ex canonibus habemus, non esse regulariter à propria verborum significatione recedendum C. *cum dilectio de rescrip. cap. ad audientiam, de decimis, C. porro de priuilegijs Turpe esset dicere id in lectura, Decretalium te nõ aduer-*

Laym. in c. 8.
refutat. mch.
6. p. 338.

Ibid. p. 338.

In iur. ciu l.
non aliter ad
leg. 3. si quis
stipulat. ff. de
verb. obliga.
l. diligenter.

tisse . Et licet Iason l. non dubium num. 41. & alij Iurisperiti ponant septem exceptiones vel fallentias, nulla fuit necessitas recedendi à verborum propria significatione, nisi vt ad tot hæresiarcharum numerum, quorum vno excepto, simplices heretici extiterunt, aduersus antiquos Ordines manus odium concitaretur, & iustus titulus assignaretur, vt alijs eorum Cœnobia, ne dum extincta, sed omnia (cū indefinite de antiquis ordinibus loquatur à te defensus Anonymus) alijs tradereur agricolis . Et non vides quod quos excusas, in hæresiarcharū numero inuoluas, & negatiuz, quod illi à te excepti, *non secerint semina. sed cum dexteritate reducti à suis superioribus*, ad faciendam fidem id neganti, tibi incumberet probatio . At quid de M. Antonio de Dominis dices, qui non concionando tantū, sed etiā scribēdo hæresiarcha, nō vt Archiepiscopus scripsit, sed potius vt Archiepiscopus, & Antiesuita, imo vt & ceteri hæresiarchæ, Antichristus, cuius impietas si non in multitudinedogmatum cum Luthero æquetur, veneno equalis, integro absoluto lustro hæresiarcha hæresiarchæ succedēs vt Turtur ostendit . An quia hic quoque sua impia doctrina

Tom. 1. cath.
præscrip. pa.
vitic.

In refut. c. 11.
p. 437. 838.

Lib. 2. contra
Petil. c. 51.

dementauit populos, & principatus gratia nouas, vel prisca hæreses adinuenit, vel secutus est, inter hæreticorum Principes adnumerandus, in tantillo, tam illustrem tam celebrem Iesuitarum religionem offendit, vt propterea alijs colonis tam fecunda vinea tradi debeat & alijs agricolis? numquam id dicit Grauius, qui eius vineæ laudes non aspiciendo ad viticis, adeo ex præcordijs decantauit, vt in tuo hoc eodem opere eius testimonio desumpto ex lib. vox Turturis, vt voluisti. si egressio M. Antojij de Dominis non præiudicat Sanctæ Societati, nec caterua illorū, antiquis ordinibus etiam si omnes hæresiarchæ propriè concederentur vlllo modo præiudicare potest. Nō personæ fidei præiudicant, sed ex fide personæ iudicantur. Numquam Episcopales Throni, à malis sessoribus nota infamæ asperguntur. vnde obijcienti Petiliano mores malos sedentium in Cathedris, sic respondebat Augustinus . *Si omnes Præsules per totum orbem tales essent, quales vanissime criminariis, cathedra tibi quod fecit Ecclesie Romana in qua Petrus sedet, & in qua hodie Anastasius sedet, & hodie Urbanus Octauus: vel Ecclesie Hierosolymitanae in qua Iacobus sedet, & in qua hodie Ioannes sedet, quibus nos in Catholica unitate connectimur, & à quibus vos nefario furore separastis?* sint omnes egressi ab ordinibus antiquis hæresiarchæ, qui tunc in diro Lutherico schismate defecerunt, & in pari hæresiarchatus gradu cum M. Antonio de Dominis sedeat, at post Lutherum hæresiarcham hæresiarchæ sibi vindicat locum,

locum, quid tibi fecerunt sacri ordines in quibus præfuerit *Sancti Basilius, Benedictus, Augustinus, Dominicus, Franciscus Ignatius*, & religiosi alij sub illis Ordinibus hodie Deo seruientes, a quibus filij illi Belial tam nefario furore se separarunt? male consultum esset innocentibus, si propter alienas culpas innoxij puniri deberent, videlicet, vt amicus ijs, alij agricolæ subregentur ijs nempe ordinibus, vel ijs nempe Pasto-
 ribus defidibus, vel illis iniquis operarijs, exteri agricolæ præficiantur, cum vt ipse fateris, obseruantibus Ordinibus Mendicantibus &c. deberi tradi recuperata Cœnobia ab æquitate victus fatearis. Forte vindicabis M. Antonium de Dominis, quod cum Exiesuita factus est, desertor fidei Catholicæ, post apostasiam illi sint missæ litteræ patentes expulsionis à Societate. Id ipsum de cœteris hæresiarchis dicendum est, siue Episcopi, siue Clerici, siue Monachi fuerint, vt prius desinere esse inciperent quod retro erant, vt fierent, quod non erant, & assumerent formam per quam hæretici vel hæresiarchæ dicerentur, & essent. Ipse M. Antonius de Dominis dum esset sub prælectoribus sui instituti, in sua mente reconditos errores, non obscuris verbis insinuat, habuisse, doctrinam orthodoxam, quæ legabatur à præceptoribus nolens attendere. Accepi ego ex A. R. P. F. Cornelio Mauritio Priuernate Camalduensî Visitatore, Confobрино meo, quod (antequam dictus Pater transiret profectus spiritualis gratia ad S. Ordinem S. Romualdi, quem mirificè in Polonia propagauit, sub instituto Societatis tâquam in leuiori palæstra exercitatus) cum idè P. in Germania Philosophiam legeret, M. Antonium de Dominis agnouit (ea occasione quando Gratz contenderat, & à Seren. Archiduca Episcopatum procuraret Signiensem) & obseruauit hominem illum capitosum, naturæ turbulente, vt sicut dicebat Nazianzenus de Iuliano Apostata, talis fuit postea in re, qualis ex huiusmodi signis deprehendebatur. An ista præcipationis præludia è Societate hausit? minimè, sed ex sua praua voluntate & malitia concepit, intus existens, iniuriam, foris deinde peperit iniquitatem, quod & aliorum ordinum apostatæ & hæretici fecerunt. Maiora effecisset, vel citius, ni repagulis S. Societatis repressus esset, vt illi similiter recensiti hæresiarchæ effecisset, qui postea, oblata sibi occasione, iugum suauæ religionis abiecit. Cum ergo nulla sit Ordinum culpa, sed personarum delinquentium, nõ Ordines ipsi, nec personæ, quæ in ordinibus permanserunt, debent incommodum reportare, vt alijs exteris tradantur. Quod si adhuc contentiosus sit P. Laiman cum suo Theologo, oro illos, vt vbi quondam hæretici illi Monachi, v. g. Mesopotamiæ ex

Pag. 458.

In Conf. pro
 fectionis lux
 vide depositum
 Apostolicum
 Grau.
 c. 8.

Orat. 2. in
 Jul.

quibus orti Mefaliani, vel Origenistæ illi pulsæ à Palestina, damnati in Concilio Cyprio ab Epiphano, vel Scythæ Eutythiani falsitatem in Trifagio introducentes ab Hormisda proscripti (de quibus abudè in historia Ecclesiastica agitur) ipsi incolant regiones, & loca ubi degebant (nisi eos exterreat terra deserta, inuisa, inaquosa, & loca horronis, & vastæ solitudinis) procurent impleri, & conuertant Agarenos, & Ismaelitas. Et si est tam Zelans, vt dentur alijs agricolis præcorum, & veterum ordinum Cœnobia (non tantum vt fingit extincta, & vacantia) propter defectionem ministrorum, & in penam præcedentium apostatarum; scribat commilitonibus Japonicis, ne alijs Predicatoribus aliorum Ordinum, quidam imperfecti tamen sui instituti in Iaponia degentes, iter claudant, vt supplere possint in Insulis maris in conuersione gentium, quod non datur perficere posse (vt obiectum est) in Imperio Theurionico. Quod si pro aliquorum perfidia, & apostasia adhuc causa prima assignatur locationis & substitutionis aliorum agriculturalum, videant suadere, si possunt, illis deberi Collegium Apostolicum, vel ibidem debere habere hanc, de quo præuaricatus est Iudas, vel cœlum ipsum, si angustior videretur terra, debere solos possidere, nec Angelis locum deberi propter Luciferum apostatarum omnium principem: quæ cum impossibilia, & falsissima sint, ex bona Theologia, confido. P. Layman (si huius libri author forte est) hæc omnia quæ de Atheologo illo dixit, & probauit retractatum.

Pag. 324.

Illud vero quod secundo addis examinandum, videlicet, *nihil in tali dicto contra charitatis leges peccasse Theologum, quando vitia, & lapsus Monachorum præterite seculi narrauit: cum enim Apostata isti quam plurimos fuisse ex historijs, & Chronicis confet famam suam dudum amiserint, neque honore aliquo digni sint, sed execratione; ideo nihil ipsis detractum.* Certè de P. Layman miratus sum, nam aperte sibi contradicit, & Theologis vniuersis, nam in sua summa edita Theologiæ moralis lib. 1. de de iust. & iure sect. 5. tract. 2. p. 2. cap. 3. dicto 3. fol. 101. quæ est communis doctrina docet, quod *postquam infamatus, per vitæ emendationem, famam recuperauit, iniuria ipsi infertur cum restituendi obligatione si de præterito, & obliuione obruto criminis, denno, sine necessaria causa infametur. Ratio est quia sicut malis moribus infamia facti contrahitur, & fama bona amittitur, ita contrarijs bonis moribus infamia facti aboletur, & fama bona recuperatur.* Multo magis id verificandum de communitate (ex qua hæresiartha aliquis prodijt, vel aliquis scâdalosus) quæ nõ tota peccat.

Et citat Nau.
Soc. lib. 5. c.
65. Mol. Less.

te, sed multis (vt etiam hypothesim Laimanicam admittamus) in melius commutata est per reformationem, vel meliorem aliorum frugem. Amplius dicit ibidem q.4. dicto 1. *Si explicata persona qualitate v.g. huius Ordinis religiosorum, huius Principis viri cognatum, tale facinus perpetrasset, grauis infamia rediret in familiam, Ordinem, Cœnobium mortale crimen committitur, cum onere restituendi &c. imo & tanto grauius peccat, qui bono nomini communitatis detrahit, quanto maius, & communius bonum violat. Tamest enim congregatio Regularium re ipsa non maculetur ex vnius hominis malitia, aut perfidia, sicut neque Apostolorum Collegium ex prodicione Iudæ maculatur: tamen apud homines simplices, & imperfectos quibus id multiplici scandalo esse solet, de quo. vide S. August. epist. 137. ad Cler. Hipponensem.* Peccatum ergo grande peccauit Theologus, quod et tu probas, dum vnum hæresiarcham exeuntem ab Ordine ad inuicem is extendit, & pro dedecore isto, & damno, vt dicit, illo ab ipsis antiquis Ordinibus, ipsos ordines damnificasti, cum ob id Monasteria non eisdem danda contendas. Tuo ore ergo adiudicaris, & ob manifestam istam contradictionem, fortassis Laiman non fuit eius libelli author, maxime cum licentia imprimendi suorum superiorum in suo libro non appareat.

Citat. Molin.
Nau. lib. 2. c.
4. p. 354.

Secunda causa.

Secunda causa assignata ab Anonymo, confirmata à Layman, est prauitas morum, & desidia veterum religiosorum. Hæc sunt Anonym. verba formalia. *Quis autem nesciat hæreticos sub initio harum heresum plausibilis oppugnasse Ecclesiam Dei, & sacrilegam inuadendorum Monasteriorum, ac bonorum Ecclesia cupiditatem palliasse, quam clamando: Monachos esse inut'lia terra pondera, ventres pigros, stupidos pecudes &c. non esse bona illa à suis maioribus pro hominibus inutilia, octofis, ingruuis, fundata. Inuerti à Monachis int'iones testatorum; bona illa ad publicam utilitatem imp'ndenda fundanda ex eis scholas, constituenda ex illis stipendia conuicatorum, pauperum, studiosorum, & eorum, qui curam animarum, & sacramentorum administrationem procurant, & similia. Qua licet ex ea quidem parte, qua vota, & instituta Monastica condemnantur, hæretica, & ea qua ista bona ad hæreticos Prædicantes, ac studiosos volebant conuerti, Ecclesia Catholica perniciosissima fuerint &c. ex ea tamen parte, qua condecebant melius esse bona illa applicari ijs, qui publicam*

Refut. c. 9.
anno. mēb. 7.
pag. 381.

Eccle-

Ecclesia utilitatem melius, & efficacius procurant, ver a fuerint ac laude digna, & a Catholicis merito perpendi, ac re ipsa perfici debent, ne restitutis suis Ordinibus, abductoque, quod aliquando necesse erit exercitu, fiat nouissimus error peior priorum. Si n. ex istis, quae ab haereticis facta esse, & fieri videmus, de istis quae futura sunt coniecturam prudenter facere debemus, non possumus aliud iudicare, nisi (si quidem Monasteria omnia antiquis Ordinibus restituantur) futurum omnino, ut haeretici principes, postquam ex presenti metu, & timore respirarunt, militiam ab Imperio abesse viderint, vires ac confederationes solidarint, supradictam rursus, & ipsi cantaturi sint cantilenam & Pradicantibus eandem innotantibus, & applaudente vulgo maximè, se scandala accesserint, rursus eadem bona Ecclesiastica, ac Monasteria extremo Catholica Religionis exterminio, idque longè quàm ante hac speciosiori titulo, utpote olim diutissimè possessa, sint occupaturi, & ad pristinos usus haeticos, aut profanos conuersuri. Quod malum aliter mea sententia euitari non potest, nisi iuxta supradicta quàm plurima ex bonis ad Scholas, Seminaria, Collegia, Magistros, Cõcionatores, Parochos, & similes operarios legitimè transferantur, atque ita consilium ab haereticis in detractionem excogitatum, ad eiusdem edificationem, & promotionem prudenter ac salubriter conuertatur. Hac ille.

Refutatio.

HÆc magna ex parte refutata sunt à Turture supra in cap. 9. Cauet discussione, à pagina 169. vsque ad 177. vnde eadem nunc repetere opus non est, sed solum ingemiscere, in eum statum deuenisse antiquos Ordines, cum suis professoribus, ut non secus habeantur, quàm quõdam Monachi habitus sunt temporibus Saluiani ab Afris, qui (ut refert) viros religiosos irridebant, maledicebant, in seclabantur (ut faciunt Anonymi) detestabantur, in eos ea committentes, quae in Saluatorem nostrum Iudeorum impietas ante fecit, quàm ad effusionem diuini sanguinis peruenirent. Vnde si aliquando aliquis Dei seruus, aut de Aegyptiorum Cænobijs, aut de sacris Hierusalem locis, aut de Sanctis Eremitis venerandis secretis ad urbem Carthagenensem officio diuini operis accedebat, simul, ut populo apparebat, contumelias, sacrilegia, & maledictiones excipiebat. Insuper improbißimis flagitiosorum hominum cachinnis, & detestantibus ridentium sibilis, quasi Tauris cadebantur, non aliquem hominum ludificari, sed nouum

inan-

inauditumque monstrum abigi, atque exterminari arbitrentur. Leuiores ergo ne dictoria, & contumelia; & irrisiones istæ quod Regulares veteres sint: inutilia terra pondera, ventres pigri, muta pecudes?

Respondet Layman: *ex ea parte meritò hæreticam pronūciatam illam vocem, qua instituta Monastica damnantur, continent enim in se vitæ solitariae studium, orationis assiduitatem, perennes psallentium choros, ieiunia, vigiliæ. ideò subdit, Theologus hæc non reprehendit, sed eorum reprehensionem hæresim appellauit. Ceterum, subdit Layman, hæreticorum persuasionem, non aliter commendat Theologus, nisi ex ea parte qua contendebant Hæretici melius esse bonæ ea applicari ijs, qui publicam Ecclesiæ utilitatem melius, & efficacius procurant, videlicet per conciones, scholas &c. quamvis ut Nouatores in applicatione errarint, quando bona illa ad hæreticos Prædicantes, & Studiosos transferri volebant.*

Sed contra, quia hæc ipsa erat iniusta hæreticorum ratiocinatio. *Non sunt danda Cœnobia, & huiusmodi personis inutilibus, ociofis &c. sed tales sunt Monachi, sunt enim inutilia terra pondera, ventres pigri, ergo &c.* Sed syllogismus Anonymi Theologi, & discursus hic est quem hæretici faciebant. *Ijs applicari debent illa bona qui publicam Ecclesiæ utilitatē melius, & efficacius procurant: sed Protestantes tales sunt: ergo ad eos transferenda.* Quæso te quomodo minor probatur? non aliter, quàm illis verbis hæreticis [*quia Monachi sunt inutilia terra pondera*] inuoluentibus mores, cum actibus contemplationis &c. ergo semper ex illa propositione *Monachi sūt inutilia terra pondera*, minor vtriusque syllogismi constructur. At vbi didicit P. Layman (si ipse est author) cum suo Anonymo, religiosos, vel personas illas, quæ non publicam utilitatem melius, & efficacius procurant, continuo sequi, esse *inutilia terra pondera*; cum contradicat Apostolus, qui & si charismata meliora æmulantes, laudabiliores ostendat, non propterea vituperabiles, sed honorabiles inferioribus contentos quoque prædicauit; alioquin soli etiam Virginitatem profitentes, propter maius bonum laudandi quia Angelos imitantur, matrimonio iuncti propter minus bonum vituperandi, tamquam pecudes mutæ, cum tamen dixerit, & prædicarit Apostolus. *honorabile connubium, & thorus immaculatus.* Sed quod maius bonum procuretur per Seminaria, & Collegia, quam per antiquos Ordines, est ratio 3. mox discutienda §. sequen. & hæc minor aduersario probanda relinquatur.

Sed aliter eadem minor probatur à Layman toto hoc opere, quia iusta causa est transferendi Monasteria ad alios Ordines

Pag. 383.

Cor. I. c. 13

Heb. 13.

Pap. 491.

nes vbi lapsa sunt, vel deformata per authoritatem Sedis Apostolicæ: talia sunt Cœnobia veterum Ordinum ergo &c. maior supponitur vt certa, & de qua non est dubitatio. Minor probatur ab eodem Laiman ex lapsu deficientionis ordinum, inquit, ad hæresim, & ad cauendam detractionem (subdit) historicè hæc narrata. item pag. 540. vbi ait, *aliqua bona Monasteriorum Ecclesiast. quæ iam omnibus mortuis seu amotis, aut cadentibus Monachis, in dispositione libera Apostolica Sedis erant, Patribus Societatis assignata fuisse. & pag. 540. quæ negligebantur fundationes, & redditus dilapidabatur, à PP. Societatis in meliorem statum redacta.* Adde ob maiorem obseruantiam à Laiman ad Sydera (supra cœteros Societate elatam, quia nullum, ait, ego arbitror Religiosum Ordinem, aut Monasterium reperi in quo nõ ratio specialis aliqua habeatur conuentionum, & Lectorum, seu professorum, vt in viciniam aliquid habeant, tamquam qui maiores alijs labores sustinere debeant. Sed in Societatis nostræ Collegijs in viciniam, in amictu, nulla personarum discretio observatur, præter agrotos & infirmos: & Collegij Rectori, aut Theologiae professori in triclinio, nihil exquisitius apponitur, quam ianitori, & sartori, in potu similiter inter Patres, atque in quibus Collegijs ceruise vsus non est, inter omnes nullum discrimen. imò & per Societatem Ordines reformantur, dilatantur accrescunt] quod ex Gretzero in Vespertione probat.

P. 329 318.

Pergit Layman. Adhuc & si spoliati non sint veteres ordines ex eiusmodi translatione facta, vel fienda, cum nullum ius habeant, ait, de quo nulla lis, & supponatur ista positio spoliata tamen ex defensione à fide vniuersalis Ecclesia propter Monachorum à fide defensionem, Monasteriorum occupationem, seu traditionem hereticis factam, vbi tacite insinuat posse ob id expoliari eisdem bonis, quod insinuat apertius pag. 341. [& si inquit spoliationem defenderet Anonymus, grande opus susciperet, videlicet probandi, quod impiorum quorundam Monachorum in eodem ordine, veluti successores in iuris suis priuandi essent] vbi vides in toto discursu; impietatem Monachorum sugillari, & dum non esse expoliatos bonis ipse probat, samam tamen eosdem expoliat, sic eos exemplando in tota huius Minoris, ex diuersis locis collecta ostensione.

Pag. 178.

Pc̃ius, quod nihil de futuro veterum religiosorum statu dixerunt A catholici, sed Theologus Laimano celebris, in zuiternitate scientiæ mediæ conspicillis futura coniectas desperas de regulariũ profectu, de futuro quasi lapsu securus, de melioribus Dei ministris quæ sunt Monachi pronũciauit, eosq; ad ve-

tera

vera Cœnobia non esse ex præteritis casibus admittendos Audiamus verba formalia. [Non sunt ait Monachus reitruenda omnia Monasteria sed multa trāsferenda ad Collegia ad Iarchias &c. *na restituitis solis Ordinibus abduoquo quod aliquādo necesse erit exercitu, fat nouissimus error peior prior: h enim ex ijs qua ab hereticis facta esse, & fieri videmus de ijs qua futura sunt, coniecturam facere debemus, non possumus aliud iudicare, nisi si quidem Monasteria omnia antiquis Ordinibus restituantur, futurum, ut heretici Principes, postquam expressi metu & terrore respirarunt militem ab imperio atesse viderint, vires ac confiderationes solidarint, supradictam rursus & ipsi Monachi cantaturi sint cantilenam & Tradicantiibus eandem intonantibus, & applaudente vulgo, maxime si scādala accrescerent, rursus eadem bona Ecclesiastica, ac Monasteria, cum exremo Catholica Religionis exterminio idque longe, quam ante hac speciosiori titulo, ut ipse olim diuissime possessa, sint occupaturi & ad pristinos rursus hereticos, aut profanos conuersuri. Quod malum aliter, mea sententia, euitari nō potest, nisi iuxta supradicta quam plurima ex istis bonis ad scholas, Seminaria, Collegia, Magistros, Concionatores, Patros, & similes operarios, transferantur.*

Quod dictum sic roborat Layman Non vanus prudentissimi viri metus est. Si religiosi in med.o nationis praua, seu inter medios hereticos habitent in Monasteriis suis in Provincia Ducis A catholicis præsertim cum ad Principis curiam, ad Comitata venire debeant, ubi blanditiæ, & allectamenta mendesunt. Accedunt minæ, vexationes, exactiones i. men graues, ut vel Monasteria sua deserere cogantur, vel quod benignius, & humanius videri potest, re ipsa autem longe crudelius est, se in religione, vsi loquuntur, se accommodare: Talia inquit Theologus, olim accidisse scimus, cur non & in posterum continere possunt? Non pro peccatis, quæ facturi essent si viuerent præcipiantur infantes, ex testimonio Augustini, & Cypriani, ne poena culpam præcedat, imo rapiuntur iuxta Salomonis Sapientiā, ne malitia intellectum eorū mutet. Solū veteres Ordines erant seruari, puniendi de coniecturis per scientiam mediam. Sed dato quod omnes mali re ipsa futuri prænuentur; Numquid omnes? numquid qui cadit, non adiciet, vt resurgat? Sunt ait Ambros. qui inoffensa vita sua tempora percurrerint, & qui inoactis renunciantes flagitijs, vel incrementis peccatoribus, emendauerint cursum posterioris ætatis. Absit de peccatoribus diffide: e, vt sunt illi (auidem S nctus) qui cum curant Domini misericordiam alij eam denegant, vt sunt DD. Novatianorum, qui mundos se appellant, sanctio-

De præd. SS.
c. 14.

In Apol. Da-
uid c. 16.

1. de pen. c. 1

res isti quam David? & tamen ait: a delicto meo munda me &c. Dominus nullum crimen exceptit, qui peccata donauit omnia.]

Fortasse Theologus sic de futura bonitate desperis qui regu-
lariū, & futuros lapsus cōiectās, bona mediocria aliorū despi-
ciens, & ad meliora aspirans: Illi insano assimilis, qui in orbis
machinam obtutus fingens attentissimē audacter pronuncia-
uit. *Si se, presens creationi adfuisse, & dispositionem accuratio-
nem conditori dictaturum fuisse.*

Vniuersa quoque voce vindicianus concordare videtur, &
cantilena cantillat, nā Vniuersos Cēnobitas in Imperio Theu-
tonico, vt diffusius examinabitur, sic spernit, vt dicat hæreticos
hodie nihil generosum, vel excellens inspicere inter suos cō-
fines, cum ibi *meri pepones, allia, & nasturtia nascantur* quod
dictum suo refutabitur loco.

C. 17. caueq.

Serm. 50.

Interim Tur. cū Susāna, nō recriminatur, cōtra quā ex Amb.
*pseudopresbyteri arguebant. Vnde in sancta femina tacente
lingua, pro ea castitas loquebatur, & qua presbytero & impu-
dicos cōiucit in paradiso [in horto] in iudicio falsos accusatores
obtinuit: disque victrix reos fecit testimonijs, quos reos fuerat
adulterij] sic & pro Ordinibus loquitur veritas.*

Tertia causa.

Laym. p. 38.
502 & seq.
& p. 86.

Tertia causa assignatur ab Anonym. quia quod melius, &
vtilius, id pro Ecclesia procurandum est. Melius autem
est salutis plurimorum insistere, & ob id Parochias, Semina-
ria, Collegia ædificare, restituta Monasteria, magna ex par-
te ad hunc finem applicare, quam eadem antiquis Cōnobitis
illa restituere, quæ ante hæresim prius incolebant; & cum
ad hæc munia præstanda non sint alij ita prōpti, & felices in
regendis Seminarijs, Collegijs, Parochijs; de Iesuitis Recto-
ribus, & Magistris in iisdem Collegijs &c. providendum est.
hi c discursus tam in Anonym. quam à Laymanno asseritur.

Vbi notandum est, sermonem esse de *Monasterijs extin-
ctis, vel saltem aliquibus*, ex pag. 417. in fine membri primi
quæ vacantia sunt, & supponitur ab eodem authore; sic enim
dicit. *Monasteria, saltem aliqua quæ recuperantur, atque ex-
tincta, & vacantia hic supponitur, assignari posse, ac deberi
Societati Iesu, alijsque Mendicantibus reformatis Ordinibus
Parochijs quoque adiuvandis, & Clericorum Seminarijs, &
novo erigendis.* Sed hoc dictum tenebris inuoluitur, nam in
superficie, non omnia sed aliqua, non soli Societati Iesu, sed
alijs

alijs Ordinibus reformatis tradenda insinuantur. Sed tamen dū supra dixit Anonymus: non ex uno vel altero Conuentu, sed ex vniuersa ferè Germania pestilentes heresiarchas exisse, & Germaniam demensasse, & ob experimentum illius tragedia non esse antiquis possessoribus restituenda, ne accidat nouissimus error peior priore, manifestè sibi contradicens in bona cōsequentia, nullum ferè (ex sua hypothesi) non verò pauca, sed plurima esse restituenda intulit, vt disertis verbis supra dictum est in secunda causa eiusdem Anonymi. Accedit quod in Indice vbi citatur pag. 323, indefinitè dicitur: *Ordines anti qui à fide apostatates magnū Ecclesia dānū intulerūt: & 341. idem dicitur. Insuper, & si velit Anonymus esse cōfortes alios Mendicantes in his bonis vel Conuentibus extinctis; dum solos Societatis Patres in Parochijs, Seminarijs, instructionibus puerorū, & cetera (vt videbimus) pronunciat aptiores, & præ cœteris ad procurandam hæresum debellationem, prædicationem &c. solos istos (quod tamen ipsi Iesuitæ modestè reijciunt) præferendos Anonymi, cum Laymanis, contendunt.*

P. 403. p. 38 r

P. 36. & seq.

Examinemus primam propositionem, quod melius, & vtilius est procurandum est pro communitate &c. Sciendum ergo est ex S. Thom. quod bonum commune potius est bono primato, si sit eiusdem generis, potest tamen esse quod bonum priuatum sit melius, secundum genus suum, propter hoc *virginitas (ait) præfertur fecunditati carnali*. In casu tamen & circumstantia (ex Caet. ibidem) propter salutem Regni, in qua etiã spirituale virtutum exercitium includitur, melius est tunc numero virgini & fieri dispensationem in voto, non propter genus suum dumtaxat, sed ex euentu, & circumstantia. Considerandum tamen est valde, si illud bonum commune simpliciter, vel cum maximis difficultatibus non possit, sine maioris boni, vel perfectioris, vel saltem æqualis, vel simplicis detrimento haberi: quando enim commodè aliunde haberi potest bonum commune, non tenemur ad vniuersalem profectum, cum iactura propriæ perfectionis, & ob id nõ sumus vituperabiles si illud omittatur quod vniuersalius, vnde non tenentur reclusi, & Cœnobitæ aliqui prædicare Euangeliũ infidelibus, quando est ministrorum copia. Rursus & si aliquid in se melius sit, quid tamen oportet (cum sit comparatum) respicere totius generis ordinem, non propterea quod est primum, & melius in illo genere, cœtera idcirco deteriora sunt, vel bona esse desinūt, vt à statu cadant, imò præstat, & melius est vniuerso, vt sint minora bona cum primo illius generis bono, quàm illud solum excedens bonum absque inferioribus bonis, alioquin in rerum gradibus esse intellectuam esset me-

2.2. q. 151. a. 4. ad 3.

lius solum, quam cum sensitiuo, & vegetatiuo, &c. in Chori Angelorum, melior solus Seraphificus ordo, quam cum reliquis octo inferioribus; in Hierarchia etiam Ecclesiastica solus Papa, quam cum inferioribus Episcopis, presbyteris, ministris, & in statibus solum curandum: effect de sublimiori, quod tamen est contra analogiam mystici corporis, non secus ac in corpore naturali, vt descripsit Apostolus, vnde non omnes Apostoli, non omnes Prophetæ, non omnes Monachi, nō omnes Clerici &c.

At. 2. ad 2. 1. *Quæ Rursus ex eodem S. Tho. q. 174. sciendum est quod aliud iudicium est de his, quæ propter se queruntur, & de his, quæ queruntur: vt propter aliud. In his enim quæ propter se queruntur, quanto virtus agentis ad plura, & remotiora se extendit, tanto potior est: sicut medicus reputatur melior, qui plures potest, & magis à sanitate distantes sanare. In his autem quæ non queruntur, nisi propter aliud, quanto æquius potest ex paucioribus, & propinquiorebus ad suum intentum peruenire, videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora, & leuiora potest sanare infirmum. hæc ad primæ propositionis explicationem.*

Secunda quoque propositio, quæ est minor syllogismi discutienda est: an sit melius omnia, vel aliqua vel magnam aut maiorem partem bonorum, vel Cœnobiorum, extinctorum applicare ad Seminaria, ad Parochias, ad Collegia. Sit ergo,

I. Dictum. Loquendo de Seminarijs, & Parochijs, & Collegijs, & de melioritate, quæ ex vniuerso genere resultat in illis Prouincijs Germaniæ, vel ciuitatibus, vbi veterum cœnobiorum solo æquata sunt, non est simpliciter melius, transferre omnia, vel magnam, aut maiorem partem, vt intendunt Anonymi, ad dicta Seminaria &c. Hoc dictum probatum est manifesta ostensione desumpta ex gradibus entis, qui sunt in vniuerso, ex cœlesti, & Ecclesiastica hierarchia, ex analogia corporis humani: vbi non melius, quod optimum solum: sed melius est, vt in his Prouincijs ne dum sint Parochi, & Seminaria, & Collegia sub sola cura vnius religionis, sed etiam religioni Cœnobitæ omnium ordinum, & sicut in hoc velucet diuina prouidentia (vt egregie S. Thom.) quod, diuersimodas dat inclinationes, vt vnus obigat vnum officium, vt agriculturam, alius aliud, & quidam eligant matrimonialem vitam, & quidam contemplatiuam, vt conseruetur genus hominum; ita diuinam prouidentiam humana prouidentia æmulatur, vt in Republica non sint vnus; vel alter hominum status, nec vnum, vel aliud officium, quod mirabilis in Hierarchia Ecclesiastica

Quæst. 41. in
addit. a. 3. ad
3.

ta inspicimus, vbi varij, & diuersi Ratus sunt positi à diuina
 prouidentia, varijque ordines, & Religiones similiter institu-
 ta. Si ergo Seminarijs solum, vel Parochis, vel Collegijs qui
 à solis Patribus Societatis regi debeant, implenda sint omnia,
 vel magna pars Cœnobiorum antiquorum extinctorum, pul-
 critudo illa deperiret, non constans ex omnibus ordinibus, sed
 solis illis, qui à Theologo, & Lâymâ estimâtur meliores. De-
 bent igitur esse in his Prouincijs Seminarja, Collegia, Paro-
 chiz, sed non deesse debent Cœnobia virorum, & mulierum
 diuersorum ordinum. Aliqua quæ antiqui Inquisitores incole-
 bant ad hunc effectum reseruari debent, vbi (restituta in pri-
 stinam, & auitam fidem Germania) suas turres haberent, vnde
 inimicam aciem debellarêt vel sese opponerêt, vt gloriose in
 tragœdia Lutherica resisterunt. Et sicut non expedit terrênâ
 Republicæ, vt omnes sint litteris addicti, sed oportet quoque
 sint pariter, qui armis eâ ab ineuribus defendant, atque arti-
 fices, & diuersa officia (manifestum enim est quod vbi est ex-
 cessus improporcionatus, vnius officij supra alterum v. g. si
 omnes pictores essent, vel maxima pars, vel agricolæ, non con-
 sultum esset communitati) ita si (exempli gratia) in immensû
 extrescerent in vna ciuitate, vel prouincia tot Collegia, vel Se-
 minaria, vt propter hoc Cœnobijs, vel Conseruatorijs careret,
 priuatæ puellæ nobiles, ad illecèbras sequendas se conuertere-
 rent, vel qui spiritu religionis inflammati, Cœnobia non ha-
 bendo vbi Deo persoluant vota, quibus cupiunt alligari, in
 seculo permanerent. Certè ex improporcionatu excessu, non
 paruum communitati incommodum inferretur.

Præstat quoque, vt in iisdem Prouincijs variz sint Religio-
 nes non vna quæ populos instruat, nam sicut tradidit Aristo-
 teles, non expedit vt in vna familia serui sint eiusdem natio-
 nis, & colloquij v. g. Dalmatz, vel Alemanni, sed ex virijs va-
 rij ad tollendas conspirationes ita in Ecclesia Christi, non ex-
 pediat vnus esse ordinem Ministrorum, sed plurimorû, sicut
 quoque sub vno principe, & Summo Hierarcha plures quoque
 voluit esse sacerdotes & Episcopos. vnde S. Cyprianus sic
 dixit. *Idcirco frater charissime copiosum est corpus sacerdotum*
concordia mutua glutino atque Unitatis vinculo copulatum,
vt si quis ex nostro Collegio hæresim facere, & gregem Christi
lacerare, & vastare tetenderit subueniant ceteri, & quasi pa-
stores viles, & misericordes oues Dominici in gregem colli-
gant. Ita expediens, vt copiosa sint Cœnobia non pauca, vt
 si in vno Cœnobio, vel aliquibus defectio contingat (vt factu
 esse annotasti præterito seculo, & ampliasti) à cœteris occurratur.
 Tu quoque à veritate victus fructum hodiernum, &

In Polle.

Ep. ad Cor-
 nel. PP.

pro-

In refut. c. 3.
p. 90.

profectum omnium ordinum veterum fateris dicens. *Atque ipsi quoque omnis Ordinis religiosi certatim in hæreticorum conversione, felici incessu incumbere cœperunt, atque usque in hanc diem progrediuntur.* Sed mox hoc dictum exasperas odiosa comparatione, à Patribus Societatis fuerint *perbo, & doctrina eruditi atque ad zalia excitati.*

II. Dictum. Loquendo de melioritate alia in ordine ad finem, cum illud sit melius, quod breuioribus, & facilioribus vijs obtineri potest; potius per veteres Cœnobitas instauratione fieri potest, quam per Seminariistas, Collegas &c. non ergo omnia, vel multa, aut plurima illis tradenda ex dictis Cœnobijs.

Facile minor demonstratur, nam breuior, & facilior esset via, quæ apud Indos conuertendos facta est, ut ex omnibus religionibus vri integritate spectabiles assumerentur, & ad conversionem hæreticorum accingerentur, ex quibus etiam ut in Indijs quoque fit, & factum est (tam innumerabili fructu reportato, ut infinitæ myriades Gentilium sacra vnde reperse sint) assumerentur Parochi, & Catechistæ; citius enim, & vberius reportarentur, & colligerentur manipuli in tam magna messe, ex iam robustis, & grandævus messoribus, quam ex Seminariis, vel Collegijs expectare puerulos ut crescant, & ad istam frugem destinentur post aetates, & lustra. Accedit quod si Seminariorum finis est, ut ex illis præcipue assumantur Parochi, probi Sacerdotes, quibus etiam ad nobiliorem statum assumendum à Domino (nempe religionis) iam per maturos Religiosos ex toto orbe aduocandos, ad tam egregium opus, prouidetur satis ad laborandum in Dei agricultura, è quorum Cœnobijs tamquam Episcoporum Seminarijs (ut olim dixit Athanasius Epistola ad Dracœtium) tot Cœnobitarum turba processit ad curas animarum assumpti.

Pag. 278.

At mustitâtes audio, & obijcers tecum. Anonymos, religiosos, ut præteriro seculo factum est, deficere posse, & ita errorum nouissimum fore peiorem priore, tradere Cœnobîa antiquis Ordinibus. Quasi ex Seminariis, & Collegijs non prodierint aliqui hæretici, arma in Catholicos vertentes quibus accincti erant. Id notum populis Septemtrionalibus, sed non ob id dicebat Augustinus) fabricanda arma non sunt, vel armamentaria, quia legimus nonnullos in patriam arma sumpsisse, sed armandi milites sunt, ordinata tamen acie, veteranorum potius militum, quam recens natorum, quorum multi ad Ecclesiasticum prædicem, vel religiosam vitam promouentur, & Parochi vel religiosi fiunt: & Parochi, & Archidiaconi, si velint ad perfectionem tendere, oculos ad religionis statum oportet intendere.

Fun-

Fundari debere tamé aliqua Seminaria non nego vtile esse & expediens, vbi nullus ordo transmitteret suos Regulares, nec Seminaria religiosa, vel Nouitatus erigeret ad alendos iuuenes in regulari disciplina, & si nec ex Episcopatibus, nec ex Abbatibus, & alijs contributionibus Ecclesiasticorum iuxta formam Concilij Tridétini, possent erigi; & ni transmitterent regulares sui ordinis viros ad messum Domini, tunc satis esset erectio in Episcopatibus, & Metropoli insignioribus, vt videmus in Italia, applicando bonorum aliquam portionem, simul cum alijs redditibus aliarum personarum Ecclesiasticarum. vnde sic dicit S. Synodus Triden. quod Episcopi ad alendos, & instituendos pueros Seminarijstas eiusmodi *partem aliquam, & portionem detrahent ex fructibus integris omnium reddituum Ecclesiasticorum, & Monasteriorum, non tamen Mendicantium, & Hospitalium &c. huic Collegio applicabunt, & incorporabunt, vt quid ergo ab Anonymis maior facta est, ea optata extensio?* Sess. 22. c. 13

III. Ad Collegia descendo. maius beneficium Imperij Teuthonici est fundari Collegia diuersorum Ordinum, quam vnus solius, similiter Vniuersitates, & publicas Academias, vt sit in Gallijs Sorbonica &c. in Hispania Salmaticensis &c. in Polonia Jagellonica, & ceterarum quas recenset Hiddédorsius lib. de Academijs orbis. Probatum ex experientia vtilitatis, quam reportauit Ecclesia Catholica ex his Academijs, & in posterum reportabit. Similiter quia antiquorum doctrina satis ex nouitatibus multis læsa, incorruptior conseruatur. Amplius quia grandis eruditio comparatur ex varijs familijs siue legentibus in proprijs Cœnobijs, siue in Vniuersitatibus dum hic Angelicus insonat, ibi Bonauentura; hic Alex. Alensis, ibi Scotus; hic Egidius Columna, ibi Ioannes Bacchon, &c. sunt enim hi classici, qui ex doctrina, & vetustate magnam sibi auctoritatem pepererunt. Tandem quia, vt inferius magis ostendetur, præcluditur via nouandi, dum nouitia per antiquorum doctrinam illico respuuntur. Idque necessarium, nam quidam iam scripsit de Placitis Philosophorum, & inter ceteras sectas Platonicam, Aristotelicam, Scepticam, nouam inuenit, seu potius inuentam prius, instaurauit, quam & vocauit Selectam, hoc est cœsuratiuam aliarum, & sui placiti amatam, quod licet in Philosophia, et in Philosoph. dogmatibus tolerabile sit in Theologia nõ extendendum. Vnde recte scripsit Nazianzenus in Apolog. 1. quod in materijs Theologicis sunt quidam *qui sermonibus omnibus se subiiciunt, tamquam ex omnibus id quod melius certiusque esse lecturi, ac sibi ipsi tamquam maioribus iudicijs confidentes, a disertis postea verbis, ad persuadendum*

dum compositis subinde circumferuntur, omnibusque sermonibus obrutis, religionem nostram, & fidem, ut sic Cuiusdam stimant, donec atheismi sibi formam insculpant] & eo erecti diffunderentur, quò, si orientur, per Vniuersitates non corrigerentur, incorrectæ plausu, multitudine scholarium, potentia & huiusmodi diffunderentur.

pag. 109.

Iam vero quod Anonymus concludit, & approbat P. Layman in Seminarijs, & Collegijs, & Parochijs, nullos melius præfici posse, quam quod Patres Societatis, id aliud non meretur responsum, quam illo dicto Apostolico talem existimationem Layman (quam Societas humilis execratur) (id eadem videlicet [Non qui se ipsum commendat ille probatus est sed quem Deus commendat] & inanis iactatio, est, facta antithesi ordinum veterum, quod sint innumeri in illis pessimi, odiosa cõparatione dicere q. PP. Societatis sint supereminentes in bonitate, scientia, in regulari obseruantia: omnes supercedere, ut dicere non veritus sit P. Layman de exemplarissima Religione Capuccinorum. *Vidi non semel in Monasterijs PP. Capuccinorum, & Franciscanorum Lectoribus, & concionatoribus assignari cubicula, imo etiam hypocaufta, & uno verbo, habitationes commodas, quales pauci in nostra Societate habent, & tamen in nostris Collegijs ferme omnes Sacerdotes Lectores sunt, seu professores, vel concionatores, aut catechista, &c. & tamen in angustiis plerumque cubiculis atq; hyemis tempore, in angusto alicuius alicubi hypocaufti angulo, de vnius media fenestrate laminae participantes commorari debeant.* Debebat arguens ædificari ex nudipedibus, & frigore algentibus, in cellis diutius commorantibus, nõ ex maiori hypocaufto, & latiori cella scandalizari: non maximam debebat exigere rigiditatẽ, si fortẽ minimam non seruat. Amplius ex his Collegijs iactat prodijisse tot Prælatos quàm ex æquo Troiano Hæroes multi prodierint. Quasi hæc & non maiora non prodierint ex Cœnobijs antiquis, ut propterea; Non benè suadeat illis, nec scholas, nec Collegia committenda. Vnde illis respondendum est (ut respondit Athanasius scribens ad Dracontiam contra eos, qui magis de presbyterorum grege, quàm de Monachis Episcopos eligi uolebant.) *Sed quid est quod tibi auctores sunt te Episcopatum capessas, uel non praticiantur Monachi Collegijs, & Vniuersitatibus? quum illi ipsi capiunt habere presbyteros? Si enim malus es, ne sint Socij, & gregales tui: Sin autem ne idoneum norunt, ne inuideant alijs. Quoniam ipsi se docere, & præesse secundum illos causa peccati est, uel possunt facere Monachi peiora (ut dicunt) prioribus, scientia insati abutendõ ad hæreses, ne ipsi doceant, aut præ-*

In refut. c. 9.

p. 39.

ros

ror, nec Collegia, quia etiam de antiquis ordinibus pestilentes hærefiarum prodierunt. *Ferum tu istis humanis vocibus ne intendas, neque sustinas eos, qui ista suadent.*

Confirmatur iste discursus ex Romano Iuriconsult. quem idem Laiman citat referentem intentionem S. D. N. Urbani VIII. his verbis expressam [Ve omnia bona extinctorum Monasteriorum Germaniæ ab hæreticis restituta, vel restitueda ad manus Ordinariorū deueniant, ac in deposito apud illos contineantur, vt facta diligenti discussione, bona illorum Monasteriorum, quæ commodè restaurari poterunt, ac celeri reintegratione Patriæ ad Catholicam religionem inferuire suis Ordinibus in hunc finem tradantur, reliquorum Monasteriorum bona, sequentibus vsibus ad dictum finem ceteris reparationis patriæ per S. Sanctitatem applicentur.

Refut. c. 3.
m. 1. p. 61.

I. Communibus vtriusque sexus puerorum scholis Catholicis, ac pijs ludis Magistris, qui pueros doceant, ac in Catholicæ fide, & bonis moribus edocent.

C. 3. refut.
pag 61.

II. Alumnatibus, ad adolescentes in fide, pietate, litterisque instruendos, præsertim nobiles, nam cum illi in Germania magna sint authoritatis, facile plebem, maxime suos vassallos, & colonos, ad suam religionem attrahunt.

III. Seminaria pro Parochis, vt vnde viri in Religione Catholica bene firmati, ac docti ad animarum curas gubernandas prædeant.

IV. Sustentationi verbi Dei præconum probata vita in controuersijs fidei apprimè versatorum, vt saltem sint duo vel tres, qui per singulos Episcopatus concionando discurrant.

V. Sustentationi professorum earumdem controuersiarum solidè Doctorum, qui illos in insignibus ciuitatibus docendo, conuersionem ad fidem promoueant, & conuersos ab impetitionibus hostilibus defendant.

VI. Aliquibus vniuersitatibus Catholicorum Professorum S. Theo. & omnium altarum facultatum, tum vt munitissima arces ad orthodoxam fidem astruedam, & tela inimicorū illius retundendum extentum vt ad fidem conuersi, non cogantur ratione studiorum ad vniuersitates hæreticas diuerti, & qui in hæresi perseverant, ob commoditatem studendi in propria patria apud catholicos litteris operam nauent, & Collegiorum Catholicorum exemplo conuertantur.

VII. Nonnullis vtriusque sexus Monasteriorum nouorum, ac ordinum, velut Capuccinorum Discalceatorum, & cõsimilium (quæ cito extrui, & aptari possunt) cum dicti Ordines humilium fabrica, & frugali victu sint contenti, tum vt ad fins in illis locis receptacula pro conuersis, qui alissimo sub stricto in-

go famulari voluerunt, tam vt disti. religiosi suo exemplo Britia vite, & totaliter mundo mortui, hereticos ad Catholicam fidem, & veram pietatem alliciant, & inducant,

Pag. 382.

Vide Layman non illa quæ dicebat ille Theologus voto Iesuïta te satente. *Quam plurimam restituenda antiquis ordinibus, quædo, ne dum ordinibus veteribus, sed etiam nouis Capucorum, Discalceatorum &c. applicanda censuit Monasteriorum bona (quibusdam exceptis)*

In refut. discept. p. 504.

Præter. In Seminarijs, scholis, Parochijs, Academijs, non solum Iesuïtas præficiendos Põtifex demãdauit, & tu quoque confiteris expressè, maxime in regendis Academijs, quod omnium summum est, aptissimos fore veteres religiosos si libera artes, & scientias ultra Philosophiam, & Theologiam, *si VOCENTVR, & applicentur*, rectissime doceant: & non deessent etiam nunc pro regendis scholis, Seminarijs, & Parochijs Patres Somaschi, & Patres scholarum piarum: & tu quoque

Pag. 462.

cum Anonymis fateris non negandum, quod maior pars Monasteriorum antiquis ordinibus assignari possit, atque adeo ipsis potius Monasteria quàm alijs assignanda expressis quoque dicis verbis, tribuenda Monasteria supradicta his, qui publicè utilitati fidelium inseruiant, tales, dicit dictus Anonymus sequeris, *Religiosi ordinum mendicantium adeoque PP. Societatis*, sed non hi tantum, sed Monastici Ordinis doctissimi viri etiã tu post ingnauiam obiectam (prius p. 98.) Benedictinorum fructum in conuersione hæreticorum, vulnere inflicto medendo fateris: & addis, Societatem hæc non ambire optare, vt potius ordinibus restituantur &c. sed difficile est Layman, & Anonymi mentem penetrare, cum ad omnia, vt probatum est ex dictis, contra Societatis voluntatem, Cœnobia videatur Layman aspirare. Similiter danda reformatis Cœnobia doces. Deinde tui oblitus, fateris & verè *plusquam à trecentis annis factum est in Germania, Ordines se reformarunt*, cur ergo illis non tradenda sunt te iudice?

P. 302. p. 215.

P. 131. p. 278.

Quod si tandem melius omen de Societate pandis, ne quæso (vt superius visum est) de malo omine veteres Ordines taxare velis, vt ad meliorem frugem, non sint reuersuri. Potest esse Deus de lapidibus suscitare filios Abraham. *ignat. hoc credere, sperare, delectat. Certè non credidisse parua est sperasse gratia*, dicam cum S. Ambrosio.

De fide refut. rect. in fine.

S. Eiusdem de occupatis Monasterijs prosecutio, vt à Vindiciano obijcitur, & refutatio.

Canam propter Dominum, ais, verberari hoc est Ecclesia
capita, qua squalentia Monasteria conuerterunt, in eas
domus, qua pluribus vijs Ecclesie Dei, & populis subueniunt :
iniuste proceres in inuidiam vocari, qui id in bonum publicum
concesserunt, proinde portionem Grauina annumerandam cum
ijs, qui Dominationem spernunt, malestatem blasphemant, &
quicumque vgnorant canino dente mordere audent.]

VIN.

Quando vniquam de Principibus oblocutus est Grauina ?
qua illata offensio Societati, & promotoribus, & benefactori-
bus eiusdem ? non exprobando, sed laudando potius Turtur
dixit, quod Societas impleuerit ruinas destructarum religionū
veterum. & Societati relicta sint templa, & ara sanguine eorū
dem fumantes, & in nostro, & de nostro fructificant. An
Patres Societatis occupatores, vsurpatores vocauit, quia re-
pleuerunt ruinas, quia fructificarunt in alieno solo ? dicamus
sanctos homines vsurpatores Sedium Angelorum, quia im-
plent eorum ruinas: negemus sanguinem martyrum peperisse
Monasteria, quae de eorum cruore ex August. à Turture
citato fructificauerunt: dicamus, & Monachos vsurpatores a-
lieni soli, quia solo martyrum successerunt, & loca quae inco-
luerunt vincentes, ex eorū morte possederunt. De eo conque-
ritur, quod non causam, vt causam assignent Anonymi (cum
Laiman refut. 3. c. 3. p. 160.) translationis aliquorum Monast.
ad Societatem, videlicet quod ibidem. *Pauci Monachi nu-
mero dissolutam vitam agebant, ac potationibus deditam &c.*

TVR.

Frustra proinde laboras Cosmographo discursu orbem
percurrendo, & ad Syndicatum, vt dicitur, vocando, vt offen-
dantur in Hispania, Gallia, Polonia, Italia, quae sint ista Cae-
nobium occupata, his verbis.

VIN.

*Quero autem quibus in Regnis, ac Provincijs Societas Mo-
nasteria deglutiuerit ? obeamus terras, & maria, quam late
Regis potētissimi (cuius ipse Gran. buccellas quotidie rodit, vel-
leribus calefit, carnibus saturatur, fauoribus, ac stipendijs mi-
litas) Imperium exēditur, & castella, insulas, vrbes designe-
mus in quibus aliquibus Caenobium in Societatis sustentatio-
nem cōcesserit, si tria vel quina in nouo, & antiquo orbe in Oc-
ciduo, vel. Eoo Oceano monstraueris, na egote Apollinem cantu
uicisse profitebor. Porro quid in amplissimis Galliarum fini-*

bus, quid in Polonia latissimo Regno, quid in vniuersa Italia Cœnobiorum Societas inuasit, eade sodes, & pugillo omnia concluder. Quid insuper Thebanes tam inferiores, quam superiores &c. in illa Monasteria peccarint, quæ hæretica rabies percavit, nullum eiusmodi in Societatis prædam venit. Cæterum alia extat Monasteria, quæ à proprijs habitatoribus, & Ordinibus vltro derelicta fuerunt, aut debitis, vel morum dissolutio- ne adeo afflicta, ut fudatorum successoribus nulla pœnitentia arte in pristinam dignitatem reparari potuerint, eoque nomine in cõ- mendas, in clericos, Collegia &c. destituerunt.] Si eas Prouincias percurras incipiendo à Regno Hispaniæ, quid attentatè quid obtentum, & quomodo, archiua, annalia docebunt, & Chronica. Illud lepidum quod ac si canis fuisse percussus, nõ percussus clamas, & rupto orationis filo percurrendõ prouincias, ex Hispania trãssisti ad mordendũ Grauinam in Academ. Neap. legentem. Sed mordendo contra te dentes acuisi, nam quod ex lectione primaria Theologiæ, stipendijs remuneretur, nec id indignum Regia munificentia, quæ fratribus eiusdem Ordinis illustriores, maioribus subsidijs vallatas cathedras concessit: nec id indignum pauperate religiosa, quando ea emolumenta non sibi, sed religioni acquiruntur. Illam cathedram Grauina moderatur, quem quondam S. Thomas moderatus est, cui decem vnciæ auri dabantur pro lectione (ex publico ciuitatis archiuio) quem proinde si eodem diderit sigillare procuras quod regis stipendijs alatur, libenter eligit cum S. Thoma Turtur traduci, quam totum orbem possidere, & tibi respondere dedignabitur ne pellem caninam rodere videatur. hæc ad tuam p̄renthesim.

Sed ad principale propositum reuertatur oratio. Quid opus erat dum Turtur PP. Societatis, non usurpatores, nõ occupatores dixerit, sed impietores domorum veterum religionum, de superciliosa quoque Hyperbole notaretur, conuocãdo, & inuitando Lectores, & dicendo, quod immeritò *Turtur pauca vix consideratione digna recensuerit, præterierit recensere domicilia mansuetissima Societatis, Regum, Imperatorum, quadra, & peculia, & liberalitate donata & ad ruderæ, & ruinas maiorum respexerit, ut in plerisque ne vnus quidem ordinis habitu insignitus velut racemus in cucumerario repositus fuerit, sed sub tutoribus secularium quoque modo administrarentur?*

Non erat necesse Chronistam agere Turturam, nec tabelionis officio fungi denotando Collegia, redditus Societatis, cum etiam amplissimorum Conuentuum iacturam, quæ maior erant munificentia prædita, & à S. Antonio recensentur,

&

TVR.

Ex Regij
Archiuij).
scrip.

VIN.

TVR.

& ab alijs aliorum religionum Chronistis, quorum recensere quoque poterat ampliores reditus, illustriori titulo fundationis præditos, ad illa rudera respexit, ad illa cucumeraria quibus illudit, oculos direxit tamquam patenum censum relictum, commendans eos qui laborarunt, ne ad alienas manus, etiam si paruuli horti olerum Nabuthis hortis assimilés unquam peruenirent, nec edificaret tamquam tinea domum suam, & sicut custos umbraculum. Et si non habebant veteres religioni illam opulentam quadram, sat illis (ut dicitur) quadra propria. Quod vero amplissima, & munificentissima loca iam pœne deserta sint, vniuersalis est cladium, & persecutionum conditio, omnia solo æquare. Derelicta est filia Sion ex Esaia, cap. i. *sicut umbraculum in vinea, sicut tugurium in cucumerario, & sicut ciuitas, quæ vastatur.* Quid mirum si pampinis vinea non destituitur, quæ cœli inclementiam non sensit, nec turbines experta est, vel grandines, aut tempestates? Nulla admiratio si tugurium, vel ciuitas intacta perseverat, cum aduersariam manum, vel hostium irruptionem non senserint. Nobiliores sunt ciuitatum reliquæ post aggressionem hostium, quam aliarum munificentissima ædificia, ab hostili manu præseruata.

Expostulas quoque Grauinam, quod alia quoque instituta VIN.
in aliena Asceteria, ope magnatum, in Imperio Germanico falcem suam immiserit, & sola Societas in crimen adducatur: pari ratione, subdis. sublimioris status erant carpendi, qui Monasteria in meras commendas conuertunt.] Sed Vindicianus disparata eodem titulo complectitur: *Omnia sub vnam Myconum,* dicebatur veteri proverbio. Si qui Monasteria velut in messum alienam falcem miserunt, eadem fidelia dealbandi. Nec sequitur carpandos, qui Monasteria in meras commendas conuertorunt. Nam de potestate conuertendi Monasteria in commendas, nulla quæstio à Grauina mota. doctrinæ, & praxi Ecclesiæ omnino standum est, & quid sit tenendum nos edocet. Tota difficultas de causa est, quæ cum subest, iustificat a cionem eiusmodi conuersionis: sicut cum palliata, vel subdola, vel subreptitia est, nulla dispensatoris culpa, sed supplicantis versutia detegitur. An autem fuerit in hoc casu, non est discutiendum est enim quæstio facti.

Audiamus, an sint causæ subsistentes, quas prætexit Vindicianus obrinendi alia Monasteria? VIN.
illi ordines vtilius capessunt, qui ex redditibus viuunt, quorum alij chori seruitia restituerè poterunt. unde populo solatia precum, & sacrificiorum conferuntur. Societas Iesu sine choro quidem, & cantu Deo seruit, sed vultitudine sacerorum, & precum vix cedit, imò deuotionem popu-

populi sacramentorum administratione, & alijs pijs inuentis adeo intendit, ut defectum cantus abundanter componset.

TVR.

Odiosam, & infidiosam Vindicianus tragediam inter Patres Societatis, et veteres Ordines inducit, quod vtilius sua manera præsent Patres Societatis, quam alij veterum Ordinum pfectores. Quare Cadmos dentes ferere videtur Vindicianus, ut armati procedant homines, & inuicem sint mordentes, inuicem detrahentes, quod Deus auertat à religiosorum castris; quin potius in rebelles, vnanimes arma conuertant. Bene Ecclesie inferuiunt, tot exercitationibus spiritualibus quas enumeras Vindiciane inclytæ Societatis Iesu Patres, choro carentes, & alijs huiusmodi, secundum suum probatum ab Ecclesia institutum, eaque recompensantes alijs pijs operibus. Inuidiosum illud verbum *vtilius*, nam, quidò Cœnobicia ea exercitia non præstarent, quæ præstat Societas, non minora præstare censenda sunt, & alia aliorum institutorum Monasteria, quæ orationi, contemplationi, horis canonicis persoluendis, & actioni quoque insistant: vtilius præstant, ut vtilius præstabit

Ad. 16.

Apostoli, qui media nocte surgebant ad psallendum, & diebus horas canonicas persoluebant (ut ex scripturis colligitur, nam & Paulus media nocte, cum Sila, & Petrus, & Ioannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam. & de alijs horis fit mentio in constitut. Apost. lib. 8. cap. 40. apud Clement. Rom.) & cum oratione erant instantes prædicationi, & verbi ministerio. Vtilius præstant hoc tempore in Germania ministrium, qui doctrinam Apostolicam præxi quoque, & opere sequentes, Hæreticorum oppugnant ora, canonicarum precum cultum exufflantium. Accedit, quod ad conversionem Gætiarum multum facit psalmodiarum persolutio; illa per motum, Augustinus ad suam quoque conversionem, testatus est: aliorum quoque conversioni profuisse, & prodesse ostendit plurimis exemplis P. Fernandez Dominicanus. id vnum fat est dicere in Indijs

Act. 3.

ut ex grauissimis authoribus refert idem scriptor, quod Religio S. Francisci octo annorum spacio decem millia Gentes baptizauit: vnus solus S. Francisci quadringentos mille Indos sacra quoque vnda respersit. Non minorem numerum Religio S. Domnici, Augustini, de Mercede &c. quem exprimerè vix possis Ecclesie aggregauit choro non derelicto, cuius suauitate Gentes alliciebantur. tam grande ornamentum etiam impijs Iul. apostata velut simia laruata (ex Greg. Naziano. in Iul.) à nostris suffuratus, ut pro continendo in officio populos, in sanis similem formam, superstitione tamen institueret.

In hist. Eccl.
c. 44. lib. 1.

Vide Bellar.
cōt. de bon.
op. lib. 1. c. 13.
tom. 4.

Pergit.

VIN.

Illirarè ex redditibus vniuersis Monasterij vltra regularer

laves alii, reliquos promantur in seculares ministros, fabricar, & hospitalitatem assumitur: Societas ex quolibet serè Monasterio triginta, & plures sui Ordinis personas alii, neque parè de reliquo in pauperes dispensat.

Flumen veiborum in Vindicianico ore video, in mentis concha imperceptabilè stillam. Paruum ne opus tibi videtur Vindiciane hospitalitatis virtus, vt cum bona superflua eorum quos odiosè comparas, atque præponis, velut fidelibus dispensatoribus, Sancti Laurentij imitatoribus, in eorum rariss cummulanda, & eroganda tradere debuisses; nouo absurditatis genere, conatus sis uelut dexterrimus exclusor, relicto illis plumbo, & stanno, argentum, & aurum sepeiare, & melioris boni prætextu alio destinare? Friguerat quondam tempore Blesensis hospitalitas in quibusdam Abbatibus, quos tamen sic inflammendos putauit. *Vbi est quæso illa hospitalitatis gratia, quam olim vestri antecessores exercebant in Scythia Mutius, Apollonius, Paphnutius, Achartus, Antonius, Paulus, inter quos diuissimè concertatum est pia contentione, qui alteri panem frangeret, cum Dominus gratia hospitalitatis quotidianum annonæ stipendium duplicasset. Beditum Principis Apostolorum est: astote hospitales inuicem sine marmuratione. Princeps etiam Princtpium in iudicio tremendo quibusdam dicitur est. Hospes fui, & non collegistis me. Hospitalitatis fuit meritum, quod duo discipuli euentes in Emmaus orisua sublata in fractione panis Dominam cognouerunt. Plerumque etiam autumant B. Gregorium fuisse illum patrem familias, qui in eiusdem expositione Euangelij legitur in leproso Dominum suscepisse. Profapia Regis Angliæ, quia vnus de antecessoribus eius cuidam lep. oso, quem in hospitio receperat gratiam officiosa humanitatis exhibuit, ab officio. Foresterarij in eminentiam Regia dignitatis ascendit. Hospitalitatis gratia suscepit Abraham de Sara sens, & sterili filium, in quo Dominus benedictionem omnium gentium reportauit. Angeli hospitaliter liberauerunt Loth de subuersione, & incendio Sodomorum, Raab ab hospitalibus suis Caleb & Iosue euerfione Iericò salutem suæ damus obtinuit. Hospitalitatis Sunamitidis dedit, & filium, precibus Helisæi, eumque martium iustitauit. Solo Vindiciano hospitalitas uilefcit, quasi solæ Scholasticæ conetretationes ad virtutum coronas aptent, & has solas sit Dominus coronaturus; & remuneraturus, cū hospitalitas quoq; tantopere homines former, ut in die nouissimo ad arguentè Deū, responsiones aptet, & ad coronas disponat: *Forundus homo, qui miseretur, & commodat, disponet sermones suos in iudicio, quia in æternam uita commanebitur.**

TVR.

Epist. 29.

Matt. c. 25.

Luc. 24.

Psal. 1.

Hæc

Hæc etiam fuit testatorum mens, vt habetur in litteris in
 structionis Cæsareæ Maiest. Ferdinandi ad Principem Saue-
 lum Oratorem Cæsareum directis, quia, ait, hæc fuit fundato-
 rum intentio, vt non solum heredibus, sed et ad inopiam deu-
 nerint, necessaria alimenta ministrari debeant, sed etiam pere-
 grinantes passim, & itinerantes hospitaliter suscipiantur, atque
 tractentur. Sed sit arbitrer inter præcos Ordines, & Societatem
 (ex illis met, p quorū inuestitura tātopere laborat Vindicia
 aus, cum illis Anonymis fœderatis P. Adamus Cözen.) vir ue-
 nerabilis è Societate Iesu lib. 6. Polit. cap. 46. §. 4. sic scribit.
*Dotata sūt Monasteria Ordinis S. Benedicti, aliorumque qui
 hospitalitatem exercent: illa quamuis inuidiam apud cupidos
 patiantur, pauperibus tamen grata sunt: nā plus elemosyna-
 rum vnus Monasterii Prælati, quam integra ciuitas lar-
 gitur. Hos inuites Reipublica nemo suspicatus est, nam præ-
 ter sacras occupationes, aliis etiam officiis operam impendant.
 Totus ferè Septembris per eū maximè Ordinem, Christianam
 fidem accepit: Abbatum plurimorum fidelissima. Vtilissimaque
 opera sunt vbi Imperatores, fuitque eorum religiosa virtus, &
 modestia, & spectata prudentia, vt cōplures etiam ignobili loco
 in Romano Imperio, Principum ius, dignitatēque sint adsecuti,
 neque indignum suo statu arbitrantur. Ducos, & Comites reli-
 giosorum Antistitem auctoritatem suam parem esse. Ex his quos
 alijs præferendos uult Vindicianus, innatam illis Patribus So-
 cietatis modestiam Vindicianus addiscat.*

VIN.

Alia affectur à Vindiciano antithesis ad suum probandum
 propositum. Illi raro liberalitate in nobiles in magnates, fau-
 tores, peregrinos admodum grati sunt, & angustiis crumenis
 optabile asyllum præbent, ita vt subditi eorum quadra commu-
 niter alantur. Societas parum in hac parte per leges suas, &
 priuata onera potest, sed spirituali opera per conciones, Confes-
 siones, Sodalia, iuuentutis pietate, & litteris institutionem, in-
 firmorum, & afflictorum uisitationem, consilia, & saluares di-
 rectiones mirifice prodest, Reipublica statum seruat tranquil-
 lum, & tam felix. Quam laboriosa est, ad maxima quaque in-
 commoda a sudditis, & finitimis auertenda. Quid eiusmodi in-
 dustria utilius? eandem cantilenam occinuit vnus Theolo-
 gorum illius bigæ supra citatæ editæ pro transferendis Mo-
 nasterijs ab A Catholicis reacceptis pro Seminariorum &c. fun-
 datione rationi ex hospitalitate occurrēdo, & quātacūq; sit in
 Germania Monasteriorū hospitalitas, subdit, tamen plurimos
 qui Germaniam peragrarunt, tantam, quantam in his rationi-
 bus describitur, se expertos negare. Sed vidēs hæc suilem ne-
 gationem, ne de mendacio conuinceretur: mox obscurat, &

tan-

tantum opus denigrat. finistrè subdens. Verum ut dixi quãth- cumque sit, non feruit nisi potentioribus, quibus hospitium honestè denegari non potest, quos ego considero esse, vel Catholicos, vel hereticos: Catholici verè tales sũt, tantillam suam diuertendi ac hospitandi comoditatem libenter bono publico. Ecclesiæ Catho. quod per erectionem Seminariorum, ac Collegiorum, queritur, condonabunt; hereticorum vero non video, quare debeamus gerere curam, vel malimus Ecclesiæ Catholicae incrementum, ac hæresis extirpationem negligere, quam aliquid de eorum diuertendi, ac hospitandi commoditate detraxera. Eidẽq; Theologo P. Laiman subscripsit, eandem cantilenam firmãdo in refutat. eiusdem cap. 7. citati, & authorem Theologum, quem defendendum suscepit excusando, videlicet ferme potentioribus exhiberi ea obsequia non cum denegatione erga alios peregrinos, sed specialius, quia tamquam benefactores, & patroni Monasteriorum, cum ipsis placuerit diuertere soleant: cuius officij, ait, Societas non habet vsum, sed conuenientem suo instituto hospitalitatem.] hæc Theologus ille, & Laiman, à quibus fortasse, sed finistrè Vindicianus suas hausit istas causas, ab ipsis tamen bona intentione (vt credi debet) prolatas .

Experientia aliud monstrat Vindiciane, imò minus potentes, & peregrini, & pauperes libentius suscipiuntur ex S. Benedicti Reg. quia in ipsis magis Christus suscipitur: & adhuc hic laudabilis vsus perseverat. Sunt in sola Germania Cœnobija Monachorum, quæ octo vel decem millia aureorum in pauperes erogant. Xenodochia passim occurrunt, quorum infirmi eorumdem expensis recreantur. Ter generales elemosynæ sexcentis, & amplius distribuuntur, vberiores vero anniverſariorum tempore iuxta fundatorum intentionem profunduntur. Certis quoque anni temporibus quinq; vel sex milia hominum, sepe quatuor milia etiam fouentur. Quis occultas recenseat ijs secreto datas, qui mendicare erubescunt, virginibus præsertim nobilibus, viduis afflictis, pauperrimis, sed nobilibus viris? In eos quoque charitatis affectus propensior, quorum fortunæ, vel deiectione, vel flammis, alijsue innumeris calamitatibus absumptæ. Ipsos Patres Societatis pietissimos viros appellat Turtur, Vindiciane, quibus quanta sit charitas impensa, vel in construendis, aut reparandis Cœnobijs, vel Seminarijs, aut alijs eorumdem religiosis necessitatibus subleuãdis, res ipsa loquitur, eorumdemque manus ad quos tamquam fideles dispensatores transmissæ sunt elemosynæ apertissimi, vt incorruptissimi testes. Ergo ne Vindicianæ tam parui momenti sunt hæc opera insignia misericordiæ, & charitatis, vt

Refut. c. 7, p. 311.

TVR.

Cap. 3.

PP Benedicti nor. Cœnobija, quæ mer ga Hospites munifica.

propter alia spirituum à te è diuina recessita, ab his profectibus ad alios transferri debeant, profundandis Collegiis, & Seminarijs ad iuramentum religionis instituendam? An pro solis spiritualibus operibus misericordiz in nouissimo die set examen, non pro corporalibus etiam? An illis tantum corona referuat, illis verò obnegate, vt præter hæc temporalibus huius vitæ bonis debeant expoliari? Groda. Vindiciane, quod nunquam hospitalitas irremunerata manet, siue in pauperes, siue in magnates exerceatur. *Magnates ex Ambrosio suscipit Lash durr Angelos suscipis. Abraham Deum recipit hospitium hospites quarit, nec ad solos diuites erat otium Abraham apertum, sed ad quoscumque viatores, qui ante ianuam speculabatur, ne forte peregrinus aliquis pertranseret, & ideo pro hospitalitatis mercede fructum accepit.* Ob id, eius finis ne dū pauperis Lazari, sed & multarum animarum salutissimum asylum meruit appellari: *Quis sit, ait Ambrosius, an & tu cum suscipis hominem, suscipis Christum, licet in hospite sit Christus, quia Christus in paupere est, sicut ipse ait: in carcere est & non visitasti me? studiosus eram siue scholaris, & aluisti me non lege sub hac formalitate, comprehenduntur tamen (vt fatistiat cuidam obiectioni P. Laiman pag. 306. loc. cit. quod hic fit abusus scripturæ) cum in Ambrosio, imo, & in Euangelio id fandiatur, nam ob pauperiem aluntur in Seminarijs, vnde in numerum pauperum transeunt. Quod si alantur eo sine Scholastici, vt studiosi, vt literati fiant, etiam perfectissimum opus est, cum publicæ utilitati deseruiant, non tamen, vt hoc pretextu, cæteri pauperes ob id dimittendi, nam si ex genere, vt docet S. Thomas 2. 2. qu. 32. art. 3. opera misericordiz spiritualia temporalibus præsent, tamen, secū dum particulares circumstantias locorum, temporum, & vt dicit S. Thom. secundum particularem casum, corporalis elemosyna, alieni spirituali præfertur: puta magis est, pascendum famem morientem, quam docendum, sicut & indigenti secundum Philisophum, melius est dari quam Rhilosophari, quamuis hoc sit*

3- Top. c. 2.

simpliciter melius, quia ergo casus in particulari frequentissime accidunt, vt magis sit prouidendum extremæ indigentiz populorum, quam in alendis Seminarijs (quibus abunde, vt dicitur prouideri potest secundum regulas Concilij Tridentini, & vsque ad cerum numerum præfigi ejusmodi Seminaria) frequentiores oriuntur casus quibus magis fit de elemosyna corporali prouidēdū, quā de spirituali. Hinc potius in Euang. fit mentio operibus corporalibus (quia casus, vt & actiones sunt in singulari) quā de spiritualibus, in quibus casibus Scholastici, vt sic, postquam debent pauperibus, hospitibus.

bus &c. Propterea etiam, sub pauperum & peregrinorum forma Angeli, et Christus Dominus excepti, et Ecclesio ingenti fame Gallias vexante, nihil de fundandis Collegijs, vel Seminarijs, &c. in mentem venit, sed indiscriminatim de subueniendis pauperibus excogitauit, unde diuinitus, de caelo emissam voce comendatus est. *Ecdici quia fecisti rem hanc, tibi, & famini tuo panis non decriis in sempiternum, eo quod famem meam refecione pauperum satiaueris.* Etiam (opponit Laiman) Christus Dominus apparuit, S. Hermanno scholari, & à B. Virgine nummi subministrati ad emendos calceos, vt habetur apud Sarrum die 7. Aprilis cap. 4. similiter in specie condiscipuli apud eundem Sarrum die 16. Noueb. c. 3. apparuit S. Edmundo. Et hoc propositum firmat, videlicet opus bonum esse, quoque in scholares impendi corporales elemosynas, sed an propterea extincta veterum Cœnobia, ad Collegia ex hac ratione, sūt transferenda ad Seminaria, & pauperes, & peregrini dimittendi, vt ex necessariorum carentia moriantur? iusta debet esse partitio, nam & S. Martinus iusta partitione clamidem diuisit inter militem publicæ utilitati seruientem, & pauperem mendicantem, & tamen cum nec integram clamydem receperit pauper, integram se recepisse Christus professus est, *Martinus adhuc catechumenus me hac veste contexit.* contentus quod militanti in terrena Republica residuum pallij deseruiret, imò & Monacho futuro necessaria relinquenda demonstrans, & non totū pallium, docens per hæc nō detrahendum à Monachis, vt alijs pauperibus subueniretur, præsertim cum maior elemosyna, & (vt dicitur infra ad rationes Laiman) maius bonum sit ad alendos Cœnobitas in communi viuentes, quam ad Seminaria, & Collegia ista sustentanda. At dicit Laiman *sufficere, vt pars aliqua bonorum Monasteriorū dictorum, in pauperum scholarium sustentationem applicentur.*

Bar. 2. s. anno 475.

In refut. m. 4 c. 7. pag. 307

pag. 309.

Tollerabile, si fieret quoque vniuersalis contributio Episcoporum, Ciuitatum, Canonicorum, imò & ipsius super omnes Religiones ditissimæ Societatis, adeo enim ob suam religiositatem diuitijs repleta, vt Regum, Principum, Dynastarum, (quod in eius magnā laudem cedit) mammilla lactetur, & nondum Seminaria, Collegia, sed & Episcopatus (si redditi subuenirentur) alijs tituli de superfluis erigi possunt, vel ad subueniendam captiuorum, recuperationem terræ sanctæ, pauperum Ecclesiasticorum in dignitate constitutorum releuationem, absque vno Societatis domorum detrimento, & summo Ecclesiæ adiumento. At de hac distributione, & contributione nihil meminit P. Laiman, & solam partem fingit extinctorum Monasteriorum transferri posse. Sed non solum

pag. 39. refu.
cap. 1.

Red. loco.

Pag. 484.

Pag. 470.

Pag. 81.

Plal. 104.

Ad Abbatem, & Cöuen. S. Albanii.

partē, sed omnia (adeo inuoluntate loquitur) ex propositione indefinita, quæ æquiualeat vniuersali. *Ex bonis Ecclesiasticis, & Monasteriis tam virorum, quam feminarum recuperatis, Academia, Gynnasia, Collegia fundāda, & instituenda esse. Et quāuis idem Laiman dicat hoc assertum. Nullum Monasteriorum Ordinibus antiquis restituendum esse, nimis absonum, & omni aequitati, repugnans, tamen dum ait in refutatione disputationis ratione 2. quod secundum clarissimos plurimos atque doctissimos viros, in ea sint sententia, Monachis nullum proprius, actionemque ad ea extincta Monasteria repetenda competere, & insuper in eadem refutatione arg. 4. Monasteria extincta eorumque bona vacantia, & deuoluta Monachos repetere, non posse (quæ illa sunt occupata ab hæreticis de quibus erat sermo) & in toto opere nitatur probare necessitatem erigendi scholas, Collegia, Seminaria, Parochias in situendo, quibus (vt dicitur infra) soli Iesuitæ, non alij præficiendi; miranda, & artificiosa reticentia, omnia hæc Monasteria solis Iesuitis, contra mentem piam, Patrum Societatis, de his ampliationibus nimium dolentium, tradenda esse pronunciat, & intentioni sancti Viniciani cohæret.*

Abundè ergo probatum est, non esse ex hospitalitatis munere, Cœnobitas adeo spernendos, & contemnendos, vt sint Seminaristis postponendos, maxime cum orationibus, & contemplationibus sint addicti: qui si nulla alia opera corporalis misericordie exhiberent, nisi soli contemplationi vacare, eo titulo pacietiam abundè mererentur. *Dedit eis labores gentium & labores populorum possederunt, vt legem eius, & mandata eius requirant.* Nunc vero cum ne dum ipsi alantur (parcè tamen ex virtute mortificationis, & abstinentiæ) sed & pauperes abundè sustententur, videat Anonymus cum scederatis, quam pauperibus sit immisericors, & ipsum Christum in specie pauperis nutritum, dum sub specie pietatis, à claudis, cæcis, debilibus, morbidis, bolos Monasteriorum, & fragmenta quæ superfuerunt, aufert, & à faucibus eripere nititur, ne in Deum egenum, & pauperem incurrat, in specie pauperis misericordiam petentis, & induatur pauperum maledictionibus tamquam vestimento, et sicut dipteroide confusione sua.

Confidenter dico, ea Cœnobia visura semen longæuū, quæ hospitalitatis iura conseruant, è contra defectura illa, quæ non recordantur facere eiusmodi corporales misericordias, audiamus Blesensem. *Pauperi vidua, qua Eliam hospitiū suscepit, & pauit celestis gratia influente, postea, nec oleum, nec farina de-fecit: expressa similitudinis forma, dum in Monasteriis fore-rebat hospitalitas: Princeps terra loca religiosorum passim, &*

corra-

certatim magnis facultatibus ampliabant, deficientibus autem vasis oleum stetit, ex quo enim tempore in Monasterijs sepe cepit liberalitas hospitalitatis stetit, & cessavit magnatum largitio: vereorquæ ne pauperis vidua filij quas Prophetæ liberauerat, itemum à creditoribus rapiantur in seruos, sancta enim religio, qua Monachorum mater est, datur hodie in conculationem, possessiones illius trahuntur in direptionem, & prædam, & quod olim deuota Principum munificentia contulit, modernorum auaritia non sine magno feruoris dispendio, reuocare, & auferre præsumit. multos equidem à magnatum familiaritate, & gratia reparat defectus hospitalitatis. Sic brachio contrito humerus à iunctura sua cadit, dum reuerenda olim religionis auctoritas principum oppressione calcata vilescit, & euenit imprecatio illa Iob dicens: Si comedi buccellam solus, humerus meus à iunctura sua cadat, brachium meum cum ossibus conteratur. & postea idem Blesensis, sanè præfatus Prior quandoque occasione delicti punitus est, putabamque quod ei uaxatio dedisset intellectum, sed adhuc manus eius extensa, nec à vestra domus debonestatione cessabit, donec humerus à iunctura morbidum pecus à grege, membrumque putridum à corpore præcidatur, quid his respondebit Anonymus? ad Vindicianum reuertamur.

Fatetur tandem in hospitalitate parum in hac parte per leges, et onera priuata Societatem præstare, sed eorum loco spiritualibus operibus esse intentam.

At non ad hæc pietatis opera tantum restricta, vt propter spiritualia, corporalia tollenda sint? Quæ si tollenda sint dira falce Vindicianus auerruncabit religiones omnes, quæ ad corporalia instituta sunt misericordix opera, easque tollat necesse est; & iam Hierosolymitanorū militum ad Collegia, & Seminaria transferri suadebit, imò & Templariorum bona, si Vindicianus in eo superiori tempore vixisset, in Concilio Viennensi perorare auius esset, vt ad hæc opera spiritualia, ad Seminaria, & Collegia deuoluerentur: insuper Religioni de Mercede, quæ ad redimendos captiuos, S. Raymundi opera instituta est, vale iam dici posset, & religioni Ministratum in firmis B. Ioannis Dei, & P. Camilli, omnesque redditus, pro solis spiritualibus operibus, quæ fiunt in Collegijs, & Seminarijs applicanda, gemensibus sub catenis captiuus Christianis, eiulantibus infirmis in plateis, expectantibus Vindiciani sanctitatem, vt auro & argento ad ipsum deuoluto, solo Imperio & iussione carceres solueret, & infirmos sanaret. Principium Theologicum est Vindiciane, quod docuit S. Thom. non solum propter opera misericordix spiritualia, sed & corporalia

Cap. 31.

VIN.

TVR.

22. q. 187.
ar. 1. & 188.
ar. 2.

infi-

instituta esse, & institui posse probate Pontifice. In primo genere sunt, quæ instituta sunt ad docendum, quales sunt Medicantes, & inter eas Societas Iesu, ex privilegio Pij V. In secundo, ait S. si ordinentur ad peregrinos leserpiendos, vel visitandos, vel solvendo captivos; nec quia ex suo fine principaliter, quæ ad spiritualia ordinantur, excedunt (cæteris paribus) ea quæ ex suo proprio fine ad corporalia officia charitatis diriguntur, idcirco inferioris gradus religiones tollendæ. Pars Christi familiæ, & in cælis quoque triumphanti Ecclesiæ, cõsultum enim male esset, si ex solis religionis, spiritualibus operibus intendentibus, impletæ essent, & hi soli sine alijs consumarentur: & tamen rectè ponderavit Ambros. *tanta est hospitalitatis gratia, ut ne potum quidem aqua frigida immunis sit.* Et si soli essent Camalduleses reclusi, & Carthusienses tantum cõtemplatiuæ insistentes, adhuc Societas, nec illis preferenda ex solo docendi actu, & spiritualibus operibus impensis pro salute proximorum, dicente S. *Doct. preferendam vitam solitariorum, vita in Societate vivantium, sicut perfectum profertur ei, quod ad perfectionem exercetur.* Ut quid ergo iactabundus illud verbum tumidum profers, *Societatem preferendam, quia tam felix, quam laboriosa, incommoda ad subditis, & finitimis avertat, in admirationem assurgens: quid industria ista utilis?* Est ista cæterarum omnium industriarum vtilissima, vita contemplatiua, inchoata enim patris felicitas potius in contemplatione consistit, nec magis labore, quam ex obiecto vitæ, quam religiosi profitentur, meritum, & perfectio pensatur, ex elementis communibus Theologiarum.

Pergit Vindicianus.

Illi populum peregrinationibus, casu, & alijs devotionibus ad sua tepla attrahunt, sed quãtis modis potentior est Societas? usque ad invidiam aliorum, & ruborem omnis conditionis, & sexus agmina confertim ad eius tepla, orationes, conciones, ac celebritates properant, indeque veluti sacratoribus epulis sœginata, magnam animi pacem, & alacritatem domum deportant.

Quæ tandem consequentia? ergo Monasteria omnia sub Societatis cura, debetur Collegijs, Seminarijs. in qua forma, & figura charitatis, vel arguendi formulis, hæc argutiæ Vindic. locatur quæ tantopere religiosi Patribus Societatis displicuerunt, & displicent? Potius concludi debebat: quia totus mundus (vt iactas) post Societatem abit, relinquenda sunt veteribus sua vetera Cœnobìa, satis. ex principum liberalitate, & sequela populorũ dotari, & ditari possunt eorum domus, & Seminaria, vt non egeant redditibus Veterum. Indignum dicam

cum

2. lib. de
off. c. 2.

2. 2. q. 108.
ar. 8.

VIN.

TYR.

cum Bernardo) quam ut totum teneas (ut lateris) & non sit contentus toto, nisi exiguas portiones, quae cum non sint tuae, sagis facere tuas. Vbi etiam meminisse te volo parabola Nabab de homine, qui multas oves habet, unam, quae erat pauperis occupavit. Huc quoque veniat factum ino facinus Regis Achab, qui rerum suarum tenebat, & unam vineam affecit. Avertat autem Deus a te quod ille ausuit: occidisti, & possidisti. huc S. Bernardus] nam praeter quam quod tot pauperes fame perirent, sublati Coenobij, & in Collegia, vel Seminaria commutatis, ex eodem Bernardo, qui talia audiunt, scandalizantur, indignantur, detrahunt. Non est bona arbor faciens fructus tales, insolentias, dissolutiones, dilapidationes, simultates, odia, quodque magis dolendum, inter Ecclesias graues, per peiusque discordias.

Concludit Vindicianus antithesim. Illi Principibus reliquis Magistratibus obsequentes, & ad tributa, vestigalia, & alia onera admodum commodi sunt: neque minus in istis Societas haec officiosa apponit, licet non raro usque ad debitorem contractionem. Praeter haec in conversionem errantiam. In doctrinam vocat, & scripsit solidiorum, ut continentis in officio subditis, in bello, & pace multo expeditior ceteris, qui fere solitudini, & uni contemplationi adfuerunt.

Gratitudinis virtus, nec quoque caret merito. quid autem (ait Ambrosius) tam contra officium, non reddere quod acciperis? In Proverb. habes quod plurimum redditio ista gratia apud Deum consuevit valere, ut etiam in die ruine inuenias gratiam, quando possunt preponderare peccata. Pulchrum est est haberi rationem eius, qui tibi aut beneficium aliquod, vel munus contulit, si ipse in necessitatem incidit: Non ergo mirum si vetusta Coenobia in magnates gratitudinis officia praestent, ex quorum pro sapia ditata esse cognoscunt, & iuxta fundatorum mentem maioris beneficentiae effectus (si necessitas urgeat) erga nobiles exercet, ut in egestes misericors, erga non egestes munifica eorum pietas demonstratur. Frequentius tamen pauperes, quam diuites beneficentia istorum respicit, quia didicerunt ex Ambrosio quod magis infirmo, & inopior convenire studeat: diuites enim rogari videntur, ut ipsi quoque nobis reddant: somnium: pauperes, quia non habent, quod restituant, cum acceperint, remuneratorem nobis faciunt Datum, qui se pro paupere obligandum obtulit.

Iam vero si Societas quoque suam beneficentiam extendit erga Magistratus, & onera, tributa &c. etiam usque ad debitorum contractionem; pro communi bono exhibita ad releuandum Imperium, grande charitatis opus, cum ceteris, non

Lib. 3. de consider.

VIN.

TVR.
I. off. c. 1.

I. off. c. 25.

pr.

præ cæteris Ordinibus, & si ab ipsis auferri tentaretur eorū prædia & facultates, & in vsum Seminariorum conuerti, beneficentia, & magnanimitas pro Imperio clypeus eorū esse, absque alio aduocato causam ipsorum agens. Cur impense, & contributiones pro Imperij tuitione à Veteribus toties, & tam insigni liberalitate, & promptitudine exhibitz, non mērebuntur eam indulgentiam, vt ita possideant, sicut tanto Germaniæ bono hucusque possederunt, ipsdemque in integrū restitutio fiat, quæ ab iniustis possessoribus ablata, demum restitui tanta religione Cæsareæ Maiestatis procuratur? In hac autem munificentia medium seruandū est, vt docet Ambrosius.

largitatis enim duo sunt genera. Vnum liberalitatis, alterum prodigæ effusionis. Pulchra liberalitas (subdit S.) est erga pauperes mensuram tenere, vt pluribus abundes, non concitandi fauoris gratia, vltra modum fluere. Quicquid ex affectu puro ac sincero promitur hoc est decorū, non superfluas adificationes aggredi, nec prætermittere necessaria, & maxime Sacerdoti hoc (ait) conuenis, ornare Dei templum decore congruo, vt etiam hoc cultu aula Domini replendeat, impensas misericordiam conuenientes frequentare, quantum oporteat, largiri peregrinis, non superflua, sed competentia, non redundantia, sed congrua humanitati, ne sumptu pauperum alienam sibi querat gratiam, &c. Quare siue impense fiant ad ornatum templorum cantus, celebritates, siue ad pauperes, & animata templa, & conseruatione Dei templi quæ est Ecclesia, Imperium tuendo, illud seruandū à quocumque cuiusque status sit, ne id ad pompam, & gratiam ordinetur hominum, & popularis auræ, nam vt dicit Ambrosius, hoc & iam faciunt, qui ludis Circensibus, vel etiam theatralibus, & muneribus digladiatorijs, vel etiam venationibus patrimonium dilapidant suum, vt vincant SUPERIORES CEBBRITATES, cum totum illud sit inane, quod agunt: quandoquidem etiam bonorum sumptibus immoderatum esse non decet.

Finem loquendi tandem Vindicanti facit ex huiusmodi pararellis sic concludens. *Ex similibus igitur comparationibus si calculorum summa subducatur, vel ipse Granina iudicet, quæ in lancis partem maior in vtrumque forum Ecclesiasticum, & civile, vtilitas Iridis in modum incumbitura sit, & secum animos de publica necessitate sollicitus, inclinatura.*

Cum iustitiz symbolum adduxeris Vindicantem, in eâ partem inclinatura est vtilitas publica, quæ Apostolico canone præscribitur, & ponderauit Ambrosius si quis vult placere omnibus per omnia quærat non quod sibi vtile est, sed quod multis sicut quærebat, & Paulus. Hoc est enim confirmari

Chij.

2. off. c. 21.

VII.

IVL.

3. off. c. 3.

Christo, alienū nō querere, nihil alteri detrahere, vt acquirat sibi. Christus enim Dñs cum esset in forma Dei exinanivit se vt formam susciperet hominis, quam operum suorum locupletaret virtutibus. Tu ergo expolias quem Christus induit? tu exuis quem vestiuit Christus? *Hoc enim agis, quando alterius detrimento tua commoda augeri expetis.* & post allatam similitudinem Apostolicam de corporis mēbris, quibus nec minimis iniuria fieri debet, aliorū cōmodo, id multo magis in corpore mystico obseruandum, docet: alioquin ait *Christus Dominus, qui pro omnibus mortuus est, mercedem sui sanguinis euacuatam dolebit, & mox ad eandem iustitiam commēdandam subdit. Quid quod etiam ipsa lex Domini hanc formam tenendam docet, vt nihil alteri detrahas tui commodi seruandi gratia, cum dicit: Non transferas terminos antiquos quos statuerunt patres tui &c.* Solus exlex Vindicianus vult, etiā antiquos religiosorū terminos infringere, & veterum iura violare, vt ab ipsis ad Seminaria, & Collegia redditus transferantur, ipsorum detrimento, alieno tamen emolumento. *Quid autem (concludam cū eodem Ambrosio) tam contra naturam est, quam violare alterum tui commodi causa? cum pro omnibus excubandum, subeundas molestias, suscipiendum laborem naturalis affectus persuadeat, & gloriosum vni cuique ducatur si periculis proprijs, quærat vniuersorum tranquillitatem &c.* Solus Vindicianus sine labore, absque molestia, vult alienos labores, ab ijs possideri, qui ex sua religiositate, propria pericula pro seruitio animarum præstantiā putant, quam si in quiete positi tranquillę vitę copijs referta, vniuersum orbem possidendo, potirentur.

Digressio de Cœnobijs Virginum.

HVcusque de trāslatione Monasteriorum virorum, Vindiciatus, & Anonymi: nunc de Monasterijs Virginum quid sentiāt ijdē Anonymi discutiedū, dicit ergo Atheologus ille Anonymus, quem præbat Layman. *A nullo Theologo dubitari, quam magni faciendus sit perfectionis ac virginitatis etiam in sexu fragili, & famineo status, multo minus dubitari posse, quin pensatis his rerum, ac temporum circumstantijs, longe melius, ac Deo gratius sit, bona Monasteriorum applicare ad eos alendos, qui statum perfectionis, & virginitatis, seu castitatis, simul cum auxilio proximorum student coniungere, quam alendas solitarias Virgines, quæ tamen, & ipsæ per annos plurimos, nisi ea regiones conuertantur, ad id aptæ non*

In refut. c. 6.
m. 1. annot.
p. 287.

H h h

reperien-

reperientur &c. Non tantum de Seminaristis hic loqui videtur, sed de religiosis quoque attendentibus salutem animarum (quos Iesuitas præcipue intelligit Layman in toto decursu operis) hi enim sunt in statu perfectionis, non Seminaristæ.

TVR:

Pag. 289.

Quid est hoc nisi polymitam vestem Ecclesie velle confundere, imò tollere ne ut Regina incedat Ecclesia Cathol. in vestitu deaurato circumamicta varietate, neque adducantur Virgines post eam, sed soli viri, imò solus vnus virorum ordo palatium sponsæ occupent? cum tñ ne dum sodales sponsi, sed & spōsæ, ex epithalamijs sacris, recēseantur in Salomonis mystico palatio, quod est Dei Ecclesia. Reprehendantur pijsissimi Imperatores, & Reges qui præter Cœnobiorum erectionem soli choro etiam addictorum, Virginum Cœnobia à fundamentis erexerunt, hæc enim pro solis addictis ad concionandum, & docendum futura erant salubriora. Non negit id Layman, dicens *virumque esse opus pium fundare pro solitarijs virginibus, & fundare pro ijs, quæ virginitatis, aut castitatis statum cum proximorum salute coniungunt*] sed subdit. *Hoc quidem absolute melius, ac perfectius, atque idcirco plura, maxime his rerum, ac temporum circumstantijs, eriguntur talia Monasteria, & Collegia, quam sanctimonialium Cœnobia, sed Deus O. M. qui varijs modis, & ab utroque hominum sexu in Ecclesia coli desiderat, excitat interdum quorundam mentes, ut sanctimonialium Monasteria ædificent: quæ in re diuini spiritus motum sequentes, rectissime agunt: imò spectatis locorum, & circumstantijs melius esse potest, quam si Monasterium, aut Collegiū virorum, etiã eorum qui spiritali aliorum salutem incumbunt, ædificarentur, si videlicet in eo loco virorum congregationes non desint, virginibus autem quæ se Deo consecrare studeant, nullus locus suppetat.*

Si laudabilis actio est (ut dicit Layman) Virginum Cœnobarum Monasteriorum erectio, atque fundatio, quam sit virorum Monasterium, vel Collegium ædificatio præstantior ex suo genere, non propter hoc restituenda illa Monasteria inutiliter traderentur Virginibus illis Cœnobiticis, maxime cum virorum per totam Germaniam maiora, te fatente, erigantur, quam Monialium; maxime vbi virorum congregationes, non desunt, & locus nullus suppetat pro Virginibus Deo sacrâdis. saltem ergo vt appareat multiformis gratia Dei, erigenda sūt Monasteria & non Seminararia contra Layman, vbi nullus opportunus locus Virginibus est, & non in vno loco multiplicare Collegia, & Seminararia. Sit semper minus bonū erectio Cœnobiorū Monialium, sat est sit laudabilis. Certe laudabilis actio fuit Magdalenz vngendo Christi caput

ad

ad quam tot virtutes (ait Caietanus subtiliter) incitabatur, pro gratia referenda, pro pietate, pro religione &c. & nihilominus vox Iudæ: *Vt quid perditio hæc? poterat enim unguentum istud venditari multum, & dari pauperibus* (de melioris boni æmulatione murmurans, qui d melius fuisset unguenti precium, & in pauperes argentum erogari) repulsam passa est. Quoniã (ait Caiet.) *opus tantæ gratiæ, pietatis, & religionis nõ est minus bonũ, quã eleemosyna illa fuisset in pauperes, nec debebat Magdalenam ab illo debito tunc officio auellere, quod, & erat opus longè excellentius.* Non dissimiliter hæc vox Anonymorum, & Vindiciani repudianda, si sic proferretur. *Quid perditio hæc? poterat antiqui fundatores abstinere à cõstruendis huiusmodi Cœnobijs, & dari pauperibus alumnis, Seminarijs, Collegijs per PP. Societatis gubernadis, quam reclusis Virginibus addictis choro, & contemplationi.* Taliter eam proferentes, Deum proculdubio vindicem haberent, qui sicut Magdalenam quasi ociositate contemplationis à Martha, & de prodiga, indiscretaque effusione, à murmuratore, Iuda vindicauit, ita ab Anonymis, & quocumque, ille qui est pater orphanorum, & iudex viduarum, sanctum opus contemplationis, & cõstructione Cœnobiorũ Virginum defendere, vt etiã si præstantiora essent obsequia in proximorum salutem, sat vt illa, quæ à Cœnobitis, & sanctimonialibus exhibentur, vt bona iudicentur, & pro loco & tempore (vt fateatur Layman) meliora. Et si ante Magdalenæ factum melius fuisset (ait S. Chrysoft. in catena) *in vsu pauperum erogare unguenti,* post factũ nõ est illud opus sua bonitate expoliatũ, vnde pauperiores virgines, Collegis, Seminarijs, conditione, natura, sexu, præferendæ, vt pro pudicitia tuenda, & cõseruãda sponсарum Christi non minus Deo gratum sit officium tamquam munitissima castra, & turrets, Cœnobia nouiter cõstruere, quam olim eadem iidem destinata & postea recuperata in prætenso meliores fines conuertere, alias inaniter (si bonos suos fines Cœnobia Monialiu non haberent) in Ecclesia essent instituta, quia secundum Anonymos ad optimorum optima non essent instituta. Cœnobiorum erigendorum prototypum Christus Dominus lineauit, dum religiosarum seminarum Collegium instituit, à Galilæa eum sequentum, & ministrantium de facultatibus suis. Quid? ergo male consumptæ facultates, quod non sint erectæ, scholæ Phariseorum, & Collegia, quia per ea in lege, & doctrina, erudiri poterant, multi in lege &c. qui altior finis reputatur? Alijs religiosis Prædicatoribus, & fidei propagatoribus solis futurorum temporum, debebat diuitiæ reseruari, nõquam tot Cœnobia fundari

Monialium, & Virginum reclusarum, Perniciosè in *Aegypto*, & *Thebaide*, & vniuersè *Afiz*, *Syriae*que tractibus vtriusque sexus hominum millia in Cœnobijs reclusa vitæ cœlestis quædam vitam transigerunt, quia nō sunt ad munia destinata Apostolicarum functionum. Perditio ingens fuit sub SS. *Audeno*, & *Columbano* in *Gallijs* cōstructio Cœnobiorum Virginum, & *Monachorum*, quorum tanta extitit multitudo, vt scriptores illius seculiflorentem *Palæstinam* longè latèque superasse describant; poterant enim vtilius expendi diuitiarum thesauri in solis scholis, & alijs huiusmodi construendis, quàm in Cœnobitis reclusis alendis. Quid opus erat in *Anglia* Virginum choros iuxta antiquam, & stabilitam Apostolicam fidem claustrati disciplinæ addicere (vt *Beda* commemorat) si his æquivalentia, vel maiora opera in alijs Asceterijs præstari poterant? Malè consultum *Germanz* à *S. Bonifacio*, & alijs *Germanorum* Apostolis, cum omissis Collegijs, Seminarijs, & huiusmodi à Christo viuendi traditam normam in erigendis Cœnobijs virorum, & monialium introduxerunt. Otium, & operam perdiderunt, non solum *Orientalis* patres *Basilius*, & alij *Occidentales*, *Benedictus*, & *Dominicus*, & *Franciscus*, cum in domibus pudoris, & Virginitatis custodibus, tot castissimarum apum cœlestium innumerabilia examina collocarunt. Solum enim pro viris instituenda erant Cœnobija, ijsque cãdidatis, atque selectis, qui nobiliora, & operosiora præstare potuerunt. At cum nec prætulerint fideles Collegia, vel *Seminaria* Virginum, & Cœnobitarum *Monasterijs*, proculdubio intellexerunt fundatores, æque esse gratum, si nō longè melius, illa bona Virginiũ applicare ipsorum Cœnobijs, quam quibuscumque *Seminarijs*, vel *Collegijs*, quibus aliundè subueniri potest. Frustra laborat *Imperatrix Eleonora*, quæ *Viennæ* pro *Virginibus Carmelitanis* *Monasterium* molitur. Frustra *Abbas Fuldensis* *Vicercancell.* qui *Fuldæ* *Monasterium* monialibus extruxit. *Anna Iuliana Archiduchissa Austriæ*, vt habetur in eius vita, à *Beatissima Virgine* admonita legitur, ne alij, quàm serua B. *Virginis* illum locum occupent, & tamen non deerant hæreses in plenissimo seruore in *Vvittembergensi* loco & in alijs hæreticis ciuitatibus, & *Societati* in primis *spiritu*, id nec concessum est.

Fortassis ociosæ sunt hæ Virgines, quia solitaria, sibi, nō proximorum saluti prouidentes. Sed omnes pernecessarij in bello, & qui palam manus conferunt cum hoste, & qui cuniculos occultissimos moliantur, qui tormentis bellicis hostes propulsant, & qui nitrum in paruulis domunculis parant. Pugnabat exercitus Israel contra Amalech, sed Moyses exte-
 sis

Vide vitam
Bellarmini
lib. 4. c. 2.

P. 94. & 95.

sis brachijs orabat, & quoties defatigabantur manus, toties exercitus laxabantur, iterum extendebat, victor euadebat. Nec sibi soli vacasse dicendus est Moyses, etiam si in solitudine esset, quia à solitudine robur exercitus immittebat. Disscurreunt modo Euangelici concionatores, alij in Iaponiâ, alij in Persidem, alij in Orientales plagas, propterea, vt non ociofus est Carthusianus, ita nec reclusa alia monialis, puras enim manus extendentes, & oculos madidos ad cælum eleuantess, verbum prædicationis ignitum impetrant concionatoribus, & vt Deus corda Gentilium aperiat ad percipienda pietatis verba. Vna sola mulier S. Theresia reformatrix Ordinis Carmelitani masculæ virtute prædita, non suis tantum monialibus, sed vniuerso orbi profuit, testantur Hispaniæ, Gallia, &c. & intimi recessus ad quos huius Virginis labores penetrarunt, quot animorum millia vtriusque sexus per tot Cœnobiolorum cõstructionem, & domos ad semitas perfectionis induxit. Nõ est hoc pro proximis laborare?

Dices non omnes orationes fundunt, nõ omnes sanctæ. Fateor. non omnes sunt Claræ, Theresæ, sed nec omnis Dominicani sunt Dominicus, nec Patres Societatis Ignatius, & si non ad sunt Catherinæ, Hildegüdes, Kunigüdes, Lurgardes, adeest eorum posteritas, veluti proles de benemerentibus parentibus orta, vt sustentari mereatur, etiam si signaui multi sint, qui gloriosam habent prosapiam, emeriti tamen sunt titulos ob parentü, & Auroꝝ profusum sanguinem, & exantillatos labores. Sint relaxatæ nepotes eorum, an non attendendæ sint prædecessores Virgines, velut auiz à quibus suam ducunt originem? fortasse pauca sunt. Nullus eas poterit numerare quot sint, & quantis charismatibus illustratæ. vide Bozium 22. de signis, vbi cap. 3. numerantur Virginum myriades scriptis præstantes (ne putentur Benedictini soli, Dominicani, vel PP. Societatũ scribere) prophetiæ dono admirabiiles; Ordinum reformatriccs, Reginæ Regumque sorores. Nullus se tanti faciat vt se solum Siphum, aut Athlantem, vel Deucalionem orbis existimet. Priuata esset Ecclesia Scholastica, Clara, Francisca Romana, si in Cœnobijs vitam non transegissent: si Cœnobio distracta esset, in cælo deesset musica multarũ cytharizantium in cytharis suis, quandoquidem sub solius Claræ vexillis 20000. milia militasse Bozium scribit lib. 7. cap. 7. nu. 19. de signis. August. mirabatur, quod in via Dei aliter, & aliter esset Deo seruiendi modus. Erat quoque prouidendum, vt filiaz Imperatorum, Regum, Principum, præter infirmas huius mudi, haberent quo aspirare possent. & nihilominus illi Anonymi in illo iudicio, Canonissas Germanicas in Cœnobijs
edy-

educādas traditas, nihil aliud Ecclesiz præstare dicūt. quā nubilem ætatem, & bonum maritum expectare. esto hoc. ergo ne hoc malum, vt sceminæ nobiles in domo pudicitiz educantur, & vsque ad nuptias detineantur reclusæ, donec tradantur timore Domini, & virtutibus ornatae viris suis? Vtinam illis mulieribus ambitiosè Iesuitarum nomē sibi vsurpantibus, absque licentia Sedis Apostolicæ datum esset illud consilium, vt vel in antiquis Ordinibus monialium, sub regulis ab Ecclesia probatis, nomen dedissent; vel saltem si cœlibatus spiritu non vocarentur ad fructum centesimum, educandæ reclusæ essent, pro fructu trigesimo nuptiarum reportando; proculdubio ad tantam temeritatem non processissent, vt absque probatione Sedis Apostolicæ in præsentiam religionem erectæ, ad ea munera aspirassent, quæ viri doctissimi ex officio, & vocatione ad gradus doctoratus euecti, & in palæstra spiritus exercitati vix præstare, nisi Dei gratia, speciatim exacte seminētia, possunt. An ad has deuoluendi erant Monialium redditus, quia doctrinam se professuras ad animarū salutem pollicebantur? grandis hæc Ecclesiz tentatio, sapientia, & prudentia, & autoritate Summi Pastoris Urbani VIII. Pastoris vigilantissimi repressa, qui dum nouam Latonam solis æmulam deprehendit, & mutabilem sexum velut Lunam cum Sole non contendere voluit, sed in subiectione manere, non docendo, sed addiscendo, mandauit; cum nomine Iesuitarum nouam rem dissoluendo, & ad vetusta monialium Cœnobia, si spiritu religionis tenerentur, salubri consilio ingrediendum exhortando, sin minus, honorabiles thoros connubiales, seu conjugalem statum, in quo pariter per generationem filiorum saluarentur, arriperent. Ociosa ergo ne Cœnobia? quando Iesuitis superbissimis velut refugij domus vetera Cœnobia pro perfectionis apicem adipiscendo Petri successor Christi Vicarius proposuit, & commendauit?

Sed disparitas assignatur ab illo Anonymo, & à Layman probata: aliud esse, de nouo instituire Cœnobia, aliud iam extincta ad Veteres moniales omnia transferre. de primo nullis quādo, ex Laymā, p. 289. vt sup dictū est, Deus excitat mētes fidelium, vt sanctimonialium ædificent Monasteria. de secundo autem (ait Layman) *consideratis circumstantiis horum temporum non reperiuntur Virgines in Germania. quæ Deo se deuouentes in Monasteria suscipi possent, quare consultius videtur, vt Monasteria ad aliorum sustentationem applicentur, qui perfectionis, ac Virginitatis, vel castitatis statum coniungere audent. & laudatus ille Anonymus ab eodem, sic dicit ex eo quod fors aliquod, vel aliqua Virginitatis Cœnobia Religionis*

Refut c. 6. p.
287. 288. 189

gionis Catholicae propugnatoribus, & propagatoribus fidei as-
 signanda sint, nō tollitur status Virginitatis, vel enim deserta
 erunt, quae istis applicabuntur, vel pauculas habebunt religio-
 sas, quibus in alijs Monasterijs cum emolumento disciplinae
 regularis cōmodē prouideri potest. Accedit, ex eodē Layman q
 ex praeceptorum experientia, qua nos docuit, coniecturam capere licet de futuris. Constat autem, ait, Moniales in Prouincijs
 haereticorum solitarijs ad plurima mala, etiam defectionem à
 fide Catholica ob sexus fragilitatem adductas esse, adeo ut ad
 hanc ipsam diem talia Monasteria in Germania sint, quae ab
 A Catholicis monialibus inhabitantur. Sed disparitas nulla
 est, nam stante decore status Virginalis, ne desit in Ecclesia flos
 iste Ecclesiastici germinis, utcumque fouendus, reparandus,
 instaurandus, in proprijs hortis excolendus, & propterea recu-
 perandis hortis, vel iterum Monasteria reedificare, reacceptis
 redditibus, vel si nullus profectus speraretur, ex periculis
 incursum, possent redditus transferri ad ea Cœnobija tuta, ubi
 Virgines recluderentur, & pro profectu populorum materia-
 lia templa, & Cœnobija Patribus S. Francisci, vel PP. Capuc-
 cinis, qui ex puris eleemosynis viuunt, repleri, qui cū de reddi-
 tibus, nō viuunt, citius intentio profectus salutis proximorum
 haberetur duplicato scœnere, & ampliatione Cœnobiorum ad
 quae Virgines, cum redditibus transferuntur; & ex ministerio
 Patrum, qui sine redditibus viuunt, quam si ex illis religiosiss
 habitarentur, qui redditus pro sua sustentatione exigerent, nec
 enim Virginitibus emigrantibus, & Patribus sufficere possent.

187.

Nec adeo fidendum est vanis nostris coniecturis, ut etiam
 si de nouo Cœnobija fundarentur, vel de quo controuersia
 est, iterum priscis Virginitibus eiusdem instituti restituerētur,
 non magis Dei fidere debeamus auxilio, & Imperatoris Inui-
 ctissimi brachio, & optimis Reſtoribus Monialium, quo mi-
 nus cōtra incursum, & dēmoniū meridianum, & alia pręſſa ca-
 ſſitatis, munirentur, regulari disciplina, frequentia Sacramen-
 torum, &c. Fatetur Layman hanc praeſeruationem à veritate,
 victus dicens. *Interim vero negari non potest, quin vel in solo*
inferioris Saxoniae circulo complura, circiter duodecim inue-
niantur Monasteria Virginitum, quae & virtutes, & castimonie
laudem fideique Catholicae integritatem, in medio haereticorum
populorum quae etiam sine sacris mysterijs ad hanc vsque diem
conseruauerunt, quibus proinde Monasteria ac iura sua aufer-
re, alijs quae dare prorsus inhumanum esset, neque vquam, vel
Theologi huius, vel aliterius pijs hominis in mentem venit. Pe-
rum cum exempla plura restituantur earum, quae vel à fide Ca-
tholica, vel nullis post se relictis, morte defecerant, ac Mona-
steria

Pag. 185.

sua hereticis reliquerunt; ne simile quid in posterum contingat Theologus iste cauendum putauit. Ergo quando id fieri posset, vt in medio nationis prauæ lucerent tot Stellæ firmamenti adhibitis supra dictis cautelis, non video cur non illis anūqui redditus, cum nouis supradictis restitui debāt; cum vniuersiusque iustificati minimi dignitati, ne dum thesauri huiusmodi, sed idtus ordo naturæ comparari nequeat, & inferioris precij sit, vt merito, ceū inferiori superiori, ordinetur. Quanto magis pro superaddito gratiæ Virginitatis statu diuitiæ impendendæ, vt custodiatur, & conseruetur? Sin autem attentis circumstantijs id fieri non potest, cum redditibus moniales, quæ in recuperatis Monasterijs recludi debebant, vt dictum est transferantur, & ad domos earum PP. Sancti Francisci de obseruantia vel Capuccini destinentur, vel Patres Theatini ad eadem loca excolenda (hi enim omnes non ex redditibus viuunt) ex Italia euocentur, qui eadem munera, quæ præstant PP. Societatis in Ordine ad salutem proximorum, præstant egregiè. Nec desunt PP. Bernabitz in Viennam intruducti PP. Discalceati, Dominicani, Augustiniani, qui vt in alijs partibus orbis, sic strenuam nauare possent in reductione hereticorum operam, qui adeo sunt in Gentilium conuersione indefessi operarij.

Sic calumnia Vindiciani, & Anonymi, & alterius qui forsâ Laimanis personam assumpsit, euanescit, & sortasse Vindicianus, Anonymos finxit, & Laymanum, sunt enim adeo scripta similia, & tractatus assimiles, vt videatur gemelli eodem tempore nati, & caligæ vnius panni. Ad alia Vindiciani paragrapha transeamus discutienda.

§ II.

Doctrina Societatis.

VIN.

Vngit hic quoque, & pungit Vindicianus. recenset primo verba Grauinæ dicentis. *Omnia nostra vestra sunt, ait extemporaneus Societatis encomiaster, & vestra pariter nostra charitatis glutino, quo vt decet sponsa sodales, sponsi quoque sodales complectitur. Vestra, & nostra doctrina S. Augustini S. Thoma S. Bonauentura, e quorum fonte potati in dies tot vestra commentaria, omni eruditione referta in lucem prædeunt.* subdit.

Resdè ista si absit tropus aliquis Rhetorici artificij, per quem charitatis vinum acescere possit, & si Gramina in vestigio perfistere

scribere norit. Sed lego alibi, dum veteres scriptores ex meritis laudantur sequentia, semper antiquis primus eis debetur honor, tam ex primi factus inuentione, quam ex stylo compendioso, cum maiori dicendi perspicuitate. neque enim ex multitudine eorum que dicuntur, sed ex distincta ipsarum assertionum, ad propria, & prima principia reductione DD. scripta sunt existimanda. His minio notanda paræmā subijcit, certe si riuuli ad fontes reducerentur, aluei exsiccarentur, & moueret cornicula visum, furisius nudata coloribus. & mox subdit idem Vindicianus, post unctiōnem, puncturam.

P. 2. C. 12.

Video Neotericos vii Graui. appellat duplici theta signari. primo quod ad maiorum differendi claritatem, ac breuitatem non accedant, neque ad felicem eorum methodum, qua scientifica Principia in apicum elicerunt. Secundo quod nihil solide doctrine, quam non ab antiquis emendicarint, deferant. Vtramque Societas pro amabili modestia facile dissimulabit, sed nescio, quam promptè quicumque alij in Ecclesia doctissimi viri Grauinæ sint assensuri. Vulgo notissimum est Societatis auctores in maiori ubique precio florere, quam Grauina velit ac inbeat. Quis non malit istorum voluminibus Bibliothecam suam instruere? quis abundantius Lectori satisfacit? Quis ita funditus difficultates exhaurit, ac varietate, amplitudine, & robore argumentorum stringit, delectat, exaturat, tot illi gemmas, & lucidissima prisorum monilia coaceruat, sanctorumque DD. grauissima testimonia constipant, ut qui unū de Societate volumē legerit, in reliquos vniuersos de eodē argumento Doctores admirabili cōpēdio, se perlegisse existimet, atque exulet.

Triumphus Vindiciani ante victoriam decantatus, multis ad interitum, multis cessit ad ludibrium. Vistata est a multitudine in omnibus facultatibus, & officijs hominum, ut in plurimum, qui posteriores, velint esse antecessoribus præstantiores, propriū enim iuuenū est, audaces esse, q. & subito incalescunt, & accepto damno sapiunt suis expensis, experientia edocti, quæ est stultorum magistra. vnde in re militari, q. noua meditata stratagemata, & non veterum ducum militaria præcepta attendunt, sæpè sunt hostium præda. Cautius verò, & methodicè veterani milites pugnant, nam cecinit ille.

TVR.

Vulneribus didicit miles habere metum.

sic, & in Scholastica palestra vniuersaliter cuiuscumque conditionis, & status ad pauca respicientes multi iuniores reponuntur. Hi dedignant veterū sapientiam sequi, facile enunciant, quæ retractari postea opus est: contra vero sapientiam antiquorū exquiret sapiēs. vnde, & senex tamquam Boletus fortius figit pedē. Hinc procedit tumor in quibusdam Neote-

ficis, vt supra cæteros sapere, & supra antiquos affurgere videtur; addita petulãtia in absurdis opinionibus excogitãdis, cū coniuncta audacia infringendi, vel extorquedi rectas sententias ab alijs traditas. Vtrumque vitium ab Euripide denotatur dicente eleganter, *petulans lingua turpissimus morbus est*, ludendo scilicet opinionibus, vel falsis applaudendo sententijs, vel inuidiosè & temerè recte tradita deprauando. Sat est in omnibus studijs infelix *κακοζκλία*. multi enim sunt qui Tyrfigeri sunt, pauci tamen Bacchi. Peruenit in Lesbum Orphæi Lyra, hoc est Orphæi excellens doctrina, filius Principis cogitauit se futurum alterum Orphæum, si eiusdem Lyra caneret; voluit trahere ad se bestias noctu, & cantauit. Eo igitur canente noctu canes conuenerunt, & eum dilaniarunt. Oritur quoque ex eodem fonte totius disciplinæ perturbatio, infinita vastitas inutilium quæstionum, & argumentorum, vt aliquid additum prisca videatur, & quod perus est contradicendi libido, si quis ad in nouitiolam inueheatur paraturam, & ex principatus, in noua opinione introducenda, gloriola, incipiunt Doctores *ζυγομάχου*, nec voluntates sunt similes: illudq; malum euenit, quod Thucydides scripsit, *disidentibus opinionibus, dissimilia opera fiunt*, sit gradus discedendi paulatim à Doctrina Patrum, implicantur multi, vt studeant factiones inducere, alique eorum ledantur exemplo, & negotia magis necessaria impediuntur.

Huic malo occurrere volens prouida de suis pietissimis Collegijs inclyta IESV Societas (quæ ex doctissimis Theologorum suorum lucubrationibus satis magnam laudem reportauit, qui veluti Scribæ docti, noua, & vetera cuderunt, hoc est super solidam doctrinæ petram, veluti noui Beeseleetes laborarunt, adijciendo veteribus doctrinis nouam gratiam, splendorem, & venustatem) cum cerneret nonnullorum seruentia ingenia (quæ in omnibus cætibz similia reperiantur) nouitate allecãta, vetera fastidire, & posse noua in dies euulgare, libellum de ratione studiorum (licet postea antiquatum) edidit, & Societatis studia ad vetustatis formã reducere studuit, nè supra recensita inconuenientia sequerentur, eisdemque Societati Ducem, & præceptorem (certis exceptionibus) præfixit S. Thomam Aquinatem, Sanctissimi Ignatij ordinatione renouando. Experta enim erat, quot paradoxa sequi poterant in materia sequendarum opinionum, si tantum Ducem, cuius (Sanctissimus Fundator) fuit studiosissimus, & virtutum imitator) non sequerentur. Sed nec quidam repressi magno Societatis pietissimæ doctore (tantus est ingeniorum feruor) nam nè eis tale ingereretur frustum, in antiquitatem oblocuti

sunt, in doctrinam Sancti oblatrarunt, omnes huius seculi Doctores primis æquari, cum S. Thoma, Bonauentura, Scoto, in iisdem subfellijs considerare posse modernos, meliora eos, & acutiora proferre, quæ ipsi protulerint. Quid non effutiuit (statutis Societatis non obtemperando) Pater ille Poza (potest dici posset) à quo, & de puto abyssi, lycophantiarum fumus exhalauit, & inter cœtera paradoxa acri censura digna, digneque censurata, Solem Ecclesiæ S. Thom. obscurare conatus est, hunc eandem abyssum impetendo, tam in libello supplicis ad iudices veritatis directo, quam in elucidario, quam in Apologijs, vt merito in Indice suspensus Anno 1628. sit à censoribus Romanis: cūq; nec velle subijci censuræ Superiorum contentione horribili, & contentiosa auersione, multis in eisdem schismatico stylo, idem Poza editis responsionibus, Apologeticis reclamasset; nunc iterum cum omnibus operibus suis suspensus est in hanc formam.

DECRETVM.

Sacra Congregationis Eminentissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium à Sanctissimo D. N. VRBANO Papa Octauo, Sanctaque Sede Apostolica ad Indicem librorum, eorumdemque permissionem, prohibitionem, expurgationem, & impressionem, in vniuersa Republica Christiana specialiter deputatorum, vbiq; publicandum.

Sacra Indicis Congregatio Eminentissimorum, & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinalium infra scriptos libros damnat, & prohibet, mandans omnibus, & singulis cuiuscumque gradus, & conditionis, sub pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, nè vllus in posterum eos imprimere, legere, aut quouis modo apud se retinere audeat, & si quis aliquos illorum habuerit, vt statim omnes à præsentis Decreti notitia, locorum Ordinarijs, aut Inquisitoribus consignet.

Libri autem sunt.

Ioannis Baptistæ Poza Societatis Iesu Cantabri opera omnia. Libellus Anonymus inscriptus. Memorial à los Iueces de la Verdad, y Doctrina.

Libellus Anonymus inscriptus. Libellus quidam supplex cui titulus, ad Indices veritatis, & doctrinæ defenditur.

Liber inscriptus. Sanctissimo Domino D. N. Urbano Papæ Octavo. Natio, & cognatio Cantabrica Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu, in causa iudiciali tomi primi Elucidarij, cuius initium est. Beatissime Pater. Cantabricum Dominium, & Cognatio Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu; ad pedes Vestræ sanctitatis abiecta, partes iudicialis defensionis tomi primi Elucidarij vltro suscipiant.

Liber inscriptus. Sanctissimo Domino D. N. Urbano Papæ Octavo. Cognatio Cantabrica Ioannis Baptistæ Poza è Societate Iesu in causa iudiciali tomi primi Elucidarij, cuius initium est. Beatissime Pater. Doctor D. Ioannes de Vrbe, & Yarza nomine cognationis Cantabricæ Io. Baptistæ Poza è Societate Iesu ad pedes V. Sanctitatis abiectus, iudicialis defensionis tomi primi Elucidarij vltro suscipit.

Libellus sine titulo, cuius initium. Señor el Doctor D. Iuuan de Vrbe, y Yarza en su nombre, y en el de los parientes, y Deudos del P. Iuuan Baptista Poza de la Compañia de Iesus.

Et quicumque alij tractatus, Apologiz, Informationes, Libelli supplices, vel quouis alio nomine expressi pro defensione Elucidarij Deipanz, siue doctrinæ præfati Ioannis Baptistæ Poza, tam prælo mandati quam manuscripti.

In quorum fidem manu, & sigillo Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Pij S. Congregationis Præfati, præfens decretum signatum, & munitum fuit. Romæ die 9. Septem. 1632.

C. Epif. Portuens. Card. Pius

Locus sigilli.

F. Io. Bapt. Marinus Ord. Præd. M. & S. C. Secretarius.

Die 28. mensis Septemb. 1632. supradictum decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Curiz, & in acie Campi Florz, ac alijs solitis, & consuetis Vrbis per me Andream Scalmanum S. D. N. P. Curforem.

Aug. de Brolis pro Mag. Curforum.

Romæ ex Typog. Reueren. Cam. Apost. M. DC. XXXII

Sed

Sed non leuis consolatio ex Poziana temeritate PP. Societatis, & Thomistis affertur, quod de huiusmodi insultibus Doctor Angelicus triumphauit, semper triumphaturus; nam verus Doctor (ex Hieronymo in cap. 10. *Esaiz*) & *si ciuitates* (vt fecit S. Thomas) *aduersariorum, quæ eriguntur contra scientiam Dei, & hæreticorum nimio labore constructæ sunt, in puluerem redigat, & nihil esse demonstrat; qui intelligens infirmitatem cordis humani, & quod mortali carne circumdatus non possit perfectam habere victoriam, nec omnes gentes capere, licet eum alij admirentur, & dicant: Tu solus es princeps, respondebit nobis: Multa sunt quæ destruere debeo, & adhuc destruere non potui: scio quod nescio: & quamquam multa aduersariorum argumenta superauerim, tamen sunt pleraque quæ adhuc superanda, simulque spe futurorum ex his quæ superauis, etiam cæterorum sibi victoriam reprimittis.* Optimæ & consideratione dignæ multæ à veteribus Patribus Societatis, & nouissimis Congregationibus Generalibus propositæ regulæ, quibus hæc indisciplinata quorundam ingenia concluderentur, tum in modestia, tum in doctrinæ securitate retinenda, potius præcorum Doctorum, præcipuè S. Thomæ, esse sectatores, quam nouorum fortium esse adiuuatores, etiam si pro indifferentibus, & adiaphoris placitis; & sub prætextu exercèdi ingenij inuenirètur. Sed aliæ èt à Turt. proponuntur eius rei sat prouida argumenta. Primum, quia concordia vniuersitatem seruat, & licentia opinandi quodlibet, Academiã introducit. Secundum, quia via regia, & callis tritior securior, quàm deuij tramites, & sinuosi anfractus, per quos incedentes, vbi diu defatigati sunt, nouas semitas, vt breuiores putantes, rursus ad caput circuitus, & viæ vitatæ redire necesse est, maxima temporis iactura, nouas formas quas sibi impresserant obliterantes, & veras receptasque imagines effingentes. Tertium, quia eiusmodi Scholæ Principes S. Thomas, S. Bonauentura, Scotus, Ægidius, Bachon, stabilitis suis principijs, consequenter procedunt in tota doctrina tradenda; quia autem nullius addicti sunt disciplinæ veluti censores, hæc emendantes, hæc accipientes, interdum contraria hauriunt, vbi humane Chaos, ex diuersis authoribus formetur, ibiq; sint humida pugnantia siccis: & huiusmodi præceptores polytypis assimilés fieri possent, vt tenacius hærent scopolis, in eorum colore varios se efformantes, imò vt Chamæleontes de suo corio ludere videantur, vt nescias si Thomista, si Scotista, si Nominalis, si Vasquista, vel Suarista sit, & in eadem quæstionis, quæ tractatur serie, modo vides Thomistam agere; modo Scotistam, omniumque cothurnos induere, veluti

larua;

laruitas simias, vt in ipsiſ entibus rationis tractandis, inter ea rationis entia numeri poſſe videas, quæ Chimæris, Hircoceruis, montibus aureis locum assignât; nec enim puram Thomisticam, vel Scotisticam, vel Nominalem doctrinam reperies, sed Scoto Thomasticam Thomista Scoticam; Vasquez Suarez Vasquiticam, vt etiam sapientes auditores herent, infimæ notæ magis confundantur, mediæ cum scrupulo dimittantur. Quartum, quia puerorum mos est.

Horat.

*Ludere par impar, plostello adiungere mures,
Aedificare casas, equitare in arundine longa.*

& mutare quadrata rotundis, non secus multi procedunt in opinionum adiuétionibus. Ita procedente tempore, vi veritatis victi, quæ ædificarunt, destruant, quæ destruxerunt, ædificant, & vbi hic meditatatur demonstrationem pro placito stabiliscendo, ab altero sophistica ratio adinuenitur, vt nec probabilis asserta ratio induci videatur. Et si in conclusione cõueniant, in inuenienda ratione non desit Magistromachia. Quintum, quia quæ quondam Nominalium reiectæ opiniones in ruderibus sepultæ, & antiquatæ, exsuscitantur, & vt plausibiles recipiuntur, non quia veræ, sed quia nouæ; nouitas autem parit admirationem, hæc delectationem, hæc animos titillat, vt vtilibus repudiatis, prodesse credatur, quod delectat & mulcet: inde paradoxa, vt quod prius inopinabile inter opinabilia reponatur, quod improbabile, vt probabile videtur: maxime fieri poſſet trãſitus ex his opinionibus ad mores formandos, vt non leue poſſit sequi periculum animarum. Sextum, quia iã originalia, & textus non leguntur passim, sed scripta conquiruntur, & emuntur, vbi nec fidæ citationes, nec fidelitas doctrinarum haberi potest, Amanuensium vitio, & sola exaratione de quinterno, vt dicunt ad quinternum, nec in fontibus puris doctrina, sed in riuus iſſque turbidis propinatur, quod si tẽpus in eiusmodi dictationibus, exarationibus, in authoribus classicis infumeretur, doctiores discipuli, & solidiores in doctrinis firmarentur. Septimum cum inouatione doctrinarum, inouatio terminorum introducit, & noui loquendi modi, vt barbari multi habeantur ab auditoribus, & obſtupcant ad in intelligibile disciplinam portentosis & inuſitatis vocibus, & maior labor sit in venandis vocibus, quam assequendis rebus, vana umbra detenti vocum, sine rerũ intelligentia, in cortice dentes figendo, nucleum fructu defraudati. Non est autem hoc leue malum in doctrinis, nam sicut, ex Cicerone, non poſſunt mutari musicæ leges sine mutatione legum publicarum, ex doctrina Plat. & Aristot. sic mutata studiorum forma, vel saltem loquendi genus doctri-

L. 1. de legi.

ne, & forma Reipublicæ mutari posset. Octauum, quia ex praxi aliorum, qui se determinatis auctoribus informâdis tradidere, edocti sumus, nullum periculum, vel naufragium patet subijisse; at nouis se tradentes præceptoribus, qui inusitata docuerunt in varia discrimina possunt impingere. *desipit autem, ait Methodus, incertum qui captus, certa relinquit.* Scultum dicebat Hannibal apud Liuium, *sic alienâ appetere, ut de nostris periclitemur.* Et bellis doctrinarum flagrantibus, nequaquam prudentiæ est accersere bella noua, & antiquis nouo periculo accumulare: & experientia docuit, quod dum antiqua veluti aliena inuadere voluerunt, sua denique amiserunt. Hęc est hominum conditio miseranda à Philautia procedens, ut quisquis plus de se quam in veritate sit, opinetur, & multi propria acrisia fuscata, plus sibi tribuant, quâ habent, nec à vetustis se erudiri patiantur, suoque succo pascantur: cumque postea experimento sibi displiceant, instabiles fiunt, alia appetentes, & introducetes. inde optat (ut dicebat Horatius) *Epippia bos piger, optat arare sabellus.* & plerumque fit, ut accidit asino Aesopico, quod mutantur in deteriorem conditionem. Hęc & similia consideranda, & proponenda, ut in officio contineantur, nouitia ingenia, nouitiolas affectantes paraturas. His ergo ne Vindicianus nouellis turgidis, inflatis authoribus Bibliotechas opplebit? His ergo ne sunt qui præ antiquis vbi que Gentium in maximo florent precio? nequaquam, sed illi certe docti, & graues Societ. PP. maximè veteres, qui suas explicationes, & commentaria iuxta commentariorum, & expositorum leges, ediderunt, et sic authorem quem commentantur, sequuntur, ut non authores, sed commentatores titulo modestè gloriètur. Magnus est horum auctorum numerus, qui scilicet illos impugnant degenerantes ab ipsis, abundanter instruant, quomodo doctrina Theologica pertractanda sit. Non hos Turtur perstrinxit veri nominis Theologos Societatis, quos veneratur, & suscipit, sed Pigmæos illos quosdam tamen ab ipsâ Societate reprehensos, & fugillatos, atque reprehensos, qui super gigantes innixi non secus, ac illi Chalanz turris, nihil ferè de suo, nisi nouitatem superaddentes, cælum digito iam tetigisse se existimant, cum humi repant, vel tamquam hędera innixi muris valdissimis veterum Doctorum, ut crescant illis adhaerere se simulant, ut eos, subtiliores radices fingendo in ramis, tamquam parietem inclinatum, & maderis depulsum, si fieri potest, proteruant. In hoc, crede Vindiciane, non est offensa Societas (cui amicabiliter Grauna concordat, profitenti S. Thom. doctrinam sequi ad præscriptum Congregat. Generalium) quæ semper intigilat in doctrina, &

cauen-

cauenda cauet, & emédanda curat, nō omniū, sed aliquorum opera, & iam pridem, ex libello de ratione studiorum, & alijs sapientum admonitionibus eiusdem Societatis repressi sunt, & admoniti contradictores, ne antiquitatem nouitate violarent. Reprimere quoque curauit Grauiua iactabundas illas quorundam partialium voces: *Plus Suarez, quam S. Thomam*

3. t. con. li. 14
c. 15. §. 4.

scripsisse; eundem non inuidere Alberto, Aquinatis, &c. similiter & has voces: *Patres Societatis*, ut dicebat Baeza, *tanta inscribendo diuini muneris copia redundare, ut conati in scribendo dici non debeant: & eos tanta multitudine librorum repleuisse mundum, ut quotquot numerentur omnium aliorum religionum, scriptoribus Societatis aequari nequeant.* Hæc enim sine stomacho legi non poterant, quare opus fuit ostendere diuersitatem inter principes authores, & sequentes scholarios, nam & fecundior campus, & feracior ostenditur, ex vna vel altera specie floris, vel fructus, quam sint cornucopiae hinc inde floribus, & fructibus refertæ. Optima, & arguta responsio fuit cuiusdam P. Castinensis, qui cum ei à quodam inflato scholari obiectum esset, *in insigni Bibliotheca illa, non nisi vetustos haberi codices, paucos autem, vel fere nullos, modernos à Baeza exaltatos authores, cum illis codicibus annexos;* respondit. *eam esse illius Bibliothecæ excellentiam, quod originalia, non copias contineret.* pro qua etiã vana obiectione huc facerent, quæ Turtur paræmia riui, & fontis argutè respondit. At iterum reassumpto spiritu Vindicianus insurgit in Grauinam:

To. 3 lib. 14.
cap. 16.

VIN.

Verum breuitatem Grauinæ à nostratibus desiderat. Sed hoc litteratorum auro breuitas inuisa est, utpotè obscurior, & profundior, ut vix multa contentione mens, ac sententia scriptoris euisceretur.

Sed nō ab omnibus scriptoribus Societatis eam exigit Grauiua, sed ab illis commentatoribus tantum, qui, idem per idem, vel multiplicatis vocibus, & synonymis, vel declamatorio stylo, vel citationum aggeribus, vel qui fingi possunt dicendi modis, in immensum multiplicatis, in ea vitia incidunt (à quibus cauendum S. Thom. voluit in summæ initio, & doctissimus P. Posseuinus (in Biblioth. lib. 3. cap. 12.) iubar Societatis eiusdem fulgentissimum, ut propria mirum non sit, si volumina excrescât, à quibus si hæc omnia subtrahantur, vel si hæc omnia in mortario contunderentur non exprimeretur vnciam propriæ sententiæ, & placiti. Si inuisa est breuitas hoc tempore, non mirum quia iam mundum in senium vergit. Senectus autem mundi est garrula, senes autem constat esse garrulos, vnde apud Homerum. *Senam orationes longe sunt.*

Sapient-

Sapientum breues, breuibus enim verbis multa comprehendunt, vnde non sunt tot hodie auditores in scholis modernorū, quot erant olim in Vniuersitate Parisiensi, Coloniē. sed si;
Deficit auditor, non deficit ille loquendo.

O sola fortes loquacitate senes.

Est prouerbiū Gallorum: *multa verba, modica fides.* Sapientissimē magnus Gregor. Nazian. *antiquam sapientiam, breuibus verbis conclusam, iuuenili & effluenti orationi praeferret.* quae verba adaptari possunt ad praesentium scholarium conditionem, quibus illa displicet, haec placet. *Quid relicto capite ad pedes accurritis? quid Aaronem praetercuntes, Eleazarum in medium producitis* (hunc vel illum S. August. & S. Thomae praerentes) *non aquo animo patior fonte obstruēdo torrentem cum impetu ferri, absconso Sole Stellam ostentari, eorrentem canticis iuuentu. em leges praescribere, tacente sapientia imperitiam iuuenilem temeritate se in publicum inferre. Nam quemadmodum ingens pluua nequaquam maiorem utilitatē parit, quam quae minori copia labitur (quippe cum vehementia sua terram deuoluat ac distrahāt, forteque etiam ipsa agricolā mulcet, haec autem leniter ac tranquille destuat, altissimeque illabens pinguiorem terram efficit, & cultorem inuat. spicamque ad maturum fructum nutrit) eodem modo, nec copiosa verbis que affluēt oratio, sapienti oratione utilior censenda est: Illa enim exigua fortasse voluptate affectum auditorum relinquit, simulque cum percusso aere dissoluitur, nec quicquam aliud virium habeat, quā ut verborū lenocinio, quasi praestigijs quibusdam auidas hominum aures doliniat: haec verō mentem penetrat, dilatatumque os spiritu implet, nec in ipso ortu extinguitur, sed frugem ingentem PAUCIS SYLLABIS gignit.*
 Vide ergo quod loqui sapiētē siuē in suggestu, siuē in cathedra, siue voce siue scripto, praestat magis quam copiosē. *Concreseat, ut pluuia doctrina mea, fluat ut ros eloquium meū dicit S. Moyses, quem imitati sunt Doctores classici, quorum auaritia in verbis laudabilis, solus Vindicianus vult torrentes verborum, Atticismis non Laconicis delectatus cum Baeza principatum tenere.*

Claritatem desiderat. Nihil profecto purius, & elegantius Societatis stylo est, omnis verborum ornatus; rerum copia, & sententiarum dignitas in Societatis eruditionem commigravit.
Lage Grauna, qua vel haereticis in Illustrissimum Bellarmini lucubrationibus suspexerunt; & maiora in dictis inueniunt.

Admiratur, & laudat Grauna illorum scriptorum Societatis styllum, qui cum sapientia eloquentiam coniunxerunt, *veres imitantium, qui non numerari sunt, quae non transmigravit ad*

Societatis alumnos solos, nec enim ceteri velut Aegyptij expoliati sunt omnium ordinum Doctores nostrorum temporum, sapientia seculari: & ne dum Hæretici in Bellarmino inspexerunt & admirati sunt eruditionem atque sapientiã, sed etiã in Caetano, Stapletono, Melchiore, Cano, Michaële, Medina, innumericisque omnium Ordinum tractatoribus, qui partes primas iam pridem occuparant; quos silentio ex industria præteris, quia caustidicus solius Societatis factus es, quasi hi soli, secundum te, homines, vt eis solis destructis, vel mortuis, moriatur sapientia: quo adulatorio elogio, nimium pij isti PP. discruciantur. Dicam tibi quod Martialis ad Attalum scripsit.

*Semper agis causas, & res agis Attale semper
Est, non est quod agas, Attale semper agis.*

Si res & causa desunt, agis Attale mular

Attale ne quid agas, desit, agar animam.

In laudem
Athan.

Id vnum ex Nazianz. reportes velim, multoties, si intra terminos verborum iste apparatus non contineatur, potius Theologia obesse quam prodesse. tunc enim (dixit Nazianz) res nostra florebat ac præclare se habebant, cum nimirum has, & verborum lepore atque arte fucata tractanda Theologia ratio, ad diuinas causas ne aditum quidem habebat. Verum idem erat calculis ludere in nervosis celeritate aspectum fallentibus, aut omniganti, & lasciuia corporis flexibus spectatore ludificari, quod noui quidpiam ac curiose de Deo, vel dicere, vel audire: simplex contra, ingenuaque oratio atque doctrina pietas existimabatur. At posteaque Sexti & Pyrrhones, & contradicendi libidine incitata lingua volut gravis quidam, ac malignus morbus in Ecclesias nostras irrepit, quodque Actorum liber de Atheniensibus narrat, ad nihil aliud vacamus, quam ad noui aliquid dicendum, vel audiendum, quasi in vitium vitio coarctati alieno, introducta hæ Theologia tractandæ ratio, cum simpliciter, in spinosis antiquorum Scholasticorum vocibus subtilius, verius, sapientius, magis Theologia tractandæ ratio haberetur. Prosequitur in Grauinam mox dicens.

VIN.

Methodum arguit. quasi quisquam illis par in doctrina, vel natura ordine accuratè seruando existeret. Quam præse ex Peripatheticorum nervis concludunt, quam terre, & in vestigio pedi inherent. Numquam illi tergum impressiois obuertunt, vel latebram circumspiciunt, aliorum autem seu frontis, seu tergo, quam ardui imminenti? Quis vel non eminas conspectos aduersarius, vt turbinem solia, respigit? Quis secularium clericorum, in lubrico, non se doctrina Societatis præcipit? Quis
vel

vel Regularium eiusdem docendi, vel agendi methodum, non emulatur? Quod Societati licet, nemo sibi permissum est, & futurum existimat.

Nihil de methodis Grauina, quos usque ad satietatem pro Societate sola stare Vindicianus suadere conatur, non tot recensuit Galenus lib. de Methodis, quot Vindicianus, & ipse, medicus; eumque quem Societas seruat, modum, & mensuram reliquorum ponit; cum ut prototypum, nec Clericorum, nec secularium, nec regularium vilius recenseri possit, qui illum imitetur, & emuletur. Video Vindicianum veluti puerulum inflatum nouis calceis, sed ob vanam gloriam à pedagogo vapulandum. nam quamcumque methodum post priscos illos proceres, qui hodie in scholis versatur, ab insigni illo viro F. Francisco de Victoria, vniuersa Hispania introductum agnoscit, antequam Societas nasceretur, primique Patres eandem à Dominicantibus legendi formam hauserunt (sic Totius à Soto didicit, ut alios prætereamus) Agnoscunt, & ipsi riuus fontem. Displicet humili Societati hæ Vindiciani loquendi formula, cum per quos profecerit agnoscat, & fateatur.

TVR.

Licet autem Vindicianus primis veteribus primum honorem deberi postea fateatur, eosque asserat quasi flumen sapientia repletos, nomen ad insulas longè diuulgasse &c. tamè (subdit) *reliquerunt (in quo non diffitemur) posteritati facultatem sua opera illustrandi, & in varium usum accommodandi, exponendi, quo in genere Societatis auctores insigniter felices esse, nemo prudentium virorum inficiabitur.*

VIN.

Nec Grauina inficiatur, dummodo Vindicianus non affectet (ut semper studet) super reliquos in sanctitate, in doctrina, in methodo palmam deferre ijs, quos inaniter irrisere vult, modestis illis reuentibus. At bene res se habet, nam vasa inania maiorem sonum edunt, quam plena, hominesque verè sapientiæ, & doctrinæ experies loquaciores, quam verè sapientes. Sed hæc est humanæ vitæ calamitas, ut non ab omnibus, quæ probari debent probentur, nec contra tam insulsa, & perperam dicta, ut non inueniat seductores, adultores, & approbatores. Sed tandem à tempore, & veritate verè sapientia à stultitia, vel ab errore distare cognoscitur.

TVR.

Finem imponit Paragrapho dicens. *Salem de cornicula Futuri suo Grauina aspergat. Si enim veterum sapientissima doctrina vestiri, scriptaque sua eorum christi ornare scire illiberalis, audacter infero S.S. Thomæ, & Bonaventuram meras corniculas fuisse, quid enim in illis reperias, quod non Sacra Scriptura & S.S. PP. sententijs undique confirmetur? Sed facillime inconditi sales, & cornicis fabula suo Aologo remittatur,*

VIN.

IVR.

tuntur, dicitur enim in eos tantum, qui aliena ceu propria videntur, quod pij DD. numquam presumunt, sed fideliter nomi locumque assignant eius auctoribus, à quo doctrinam mutantur.

Non omnes, sed eos sal illud salire necesse est, qui non veriti sunt S. Thomam facere corniculam, effutiendo eum D. fermè dimidium primæ secundæ, & secundæ secundæ à F. Vincentio Beluacensi suffuratum, vt scripsit Pdza. Non S. Thomam perstringere debebat, sed eos ad quos integra volumina impressa, & manuscripta vndique magno labore, & sùptu conquesta, Victoriz, Pennæ, Mantij, Gallo, Cordoua, Forerij, Oleastri, Ludouici Soto Maior, Orellana, & Hertera, peruenerunt, quorum laboribus integra ipsorum folia onerata, & auctores suppressis eorum nominibus, non honorati. Et tamen S. Thomas quasi cum sepulchrorum effosoribus collocatus, & qui ditati sunt lætantes quasi super spolia multa non tantum denotati, sed & super S. Thomam exaltati, quod maiora scripserint, quam quod S. Thomas dictauerit. Quas comparationes modesta Societas acerrimè reprehendit, agnoscens non quantitate, molis, sed virtutis res metiendas. & sapientissimè quidam Pater venerabilis Societatis dicere mihi solitus est. S. Thomæ opera, tot continere principia, quot verba, quod dictum, ad moriones res sensibus mensurantes, corrigendos aptissimum iudicatur.

§. III. DISCVSSIO.

Vbi à Vindiciano spiritualia Societatis recensentur.

I. p. cap. 8.

Vbi Grauiua dona, & charismata esse voluit omnium Ordinum cum Societate communia, vt magis vinculum dilectionis firmaretur, illud protulit. *Omnia vestra sunt, siue Paulus, siue Cephas, dicamus, siue Basilius, siue Augustinus, siue Benedictus, siue Bernardus, siue Dominicus, siue Fræcoistus, siue vita qua cædit in exemplum, siue mors, que vos in lucem protraxit; quid hinc deducat Vindicianus, e floribus velut Vespa liquores felleos colligens, audiamus.*

VIN.

Bonum è superi factum, & inuencula Societas tam splendida Ecclesia dona, ceu parephernalia lætissimè amplectetur & neque paruum ei solatium adferet, vbi nihil etiam emundationis calumniatores in se repperint, quod Apostolicis DD. & summis Ascetica Magistris iam antiquitus vitium, & solenne non fuerit. Vix aliud Iacobus Aluarez, Iulius Nigrens

nus, Franciscus, Suarez, alijque recentiores moliti sunt, quod
ut nouissimi Ordinis, cum primis conspirationem monstra-
rent.

Si tanta est in virtutibus conspiratio nouissimorum cum TVR:
primis, veluti filiorum optimorum, ex optimis parentibus
originem ducentibus, atque hos effert Vindicianus, ut illiba-
tos, inculpato, ab omni terrea concreione secretos, etiam ad
parentes laudes istæ deriuantur, nam si delibatio sancta, &
massa, si rami, & arbor,

Natura sequitur semina quisque sua.

At id non sepe uenit, degeneratibus filiis à parentibus. Et ut
à parentibus quoque morbi in filios deriuentur; quod testa-
tur Plinius iunior loquens de Cornelio Ruse, & commune
Medicorum proloquium: *podagricos gignere podagricos*; ita
& semina virtutum moralium plerumque ab Heroibus paren-
tibus in natos propagantur, ut ille dixit, *fortes creantur forti-
bus*: tamen fieri sæpius contingit, ut nati ex vetusta, & illustri
profapia virtutibus, & stemmatibus præclara, filij degenerent,
& quò parentes clariiores, eò filios insolentiores experimur, ut
vulgo iactatum sit. *Heroum filij noxa.*

Fallitur augurio spes bona saepe suo. fortè hæc degenera-
tio causata, quod senecta mundi languidior, obnoxia peccato
& alijs calamitatibus. Vnde, fit ut dixit Horatius.

Aetas parentum peior auis tulit,

Nos nequiores, mox daturus

Progeniem uisiosorem.

Magnū ergo solatiū attulisti volens nolēs, Vindiciane, sanctis
Regularibus ex virtutum conspiratione nouissimorum, cum
illis magnis parentibus Basilio, Benedicto, Augustino, &c. &
alijs exemplaribus virtutum, quæ voluit esse communia Tur-
tur, ut in pluribus ramis, vna agnosceretur professio religiosa,
nec vnus ramus alteri se præferret, sed stipiti, & radici vnus, &
idem succus vniformiter difformis, & difformiter vniformis
per ramos diffunderetur, & in eadem radice rami omnes di-
uersorum Ordinum conspirarent; nec fieret exceptio, vnum
esse solum ramum viuum, cæteros aridos: & si prioribus ve-
lut naturalibus, vtpotè vetustioribus demonstretur Deus non
pepercisse, timeant posteriores magis, qui inserti sunt bonæ
olivæ exparticipatione charismatum veterum Ordinum, &
humiliores ambulent in via Domini.

Ad contradictionem mox inducitur Vindicianus post ac- VIN.
cepta, nec refutata paraphernalia inueniens. *Cum Grauina su-
perius insinulaueris Societatem superbie ex nouitatis studio,
quomodo celebri axiomatica recantatur: omnia vestra sunt, &*

ve-

vestra nostra sunt aut enim loquitur de illis rebus, que ad religioſa culturam diſciplinæ ſpectant, aut de alijs que in publico per Societatis miniſteria geruntur. De prioribus iam ex Bullis Pontificijs reſpondimus. Poſteriora certè Grauinam reſutant. Si enim alicubi Societas loca moueatur, exhibe mihi inferiorum ſtudioſorum apparatus, omnium ſtatum ſodalitias ſocue, da geminorum Sacramentorum frequentiam, da ſpiritualem exercitiſiorum deuotionem, da rudium catechiſmos, miſſiones, & aliorum obſequiorum copiam. Si enim Societas omnia uobiſcum habet communia, debetis ſupplere, ubi illa deſicit. Aliqua tamen ſingillatim Grauina recenset, qua Societas ab illis Ordinibus participari ſiue ſilentij diſciplinæ, inquit, ſiue feruens oratio, ſiue contemplatiua uita, ſiue uictiua: ueſtra ueſtorum S.S. exempla ſunt, que in ueſtris menſis, ſcholis, Congregationibus quotidie læcitantur. Placent omnia hæc & Societatis induſtriam humilitati adiunctam docent, que mth Scriba Euangetici in theſauros ſuos noua, & uetera ſedulo comportat.

TVR.

Omnia (iterum dicit Grauina) ueterum Ordinum ueſtra ſunt, tam que ad religioſæ culturam diſciplinæ ſpectant (& ſi aliqua recensuit Grauina in quibus fateris Societatem participare) Negat uero in publicis miniſterijs, ſotam eſſe Societatem impartiſatam, & impartiſantem aliorum Ordinum chariſmata; & relictis aſteritatibus, choro, & alijs, in quibus Vindicianus conſitetur in Societate non eſſe (ut etiam dicit Suarez) ut non ita accommodata ad finem illius religionis, ad alia miniſteria ad finem Societatis acquirendum deuenitur. Certè finis huius religionis Societatis eſt, non ſolum propriam ſalutem quaerere, ſed etiam proximorum. Si de primo loquamur membro, nempe propriæ ſalutis, certum eſt, quod non ſic poteſt dici proprius iſte finis, ut in eo aliæ religiones non communiceent. Verum tamen eſt, modum, ſcū miniſterium aſſequendi hunc finem uarium eſſe, & diſformem: alia enim religio ad ſolam contemplationem, alia ad æcticnem quoque dirigitur, de quo ſatis Caſſianus ſupra de ſcopo, & deſtinatione religioſi agens. Si de altero membro fiat ſermo de procuranda proximi ſalute, ita eſt proprius (at Suarez) hic finis Societatis, ut nulli alteri religioni conueniat. *Si enim Clericorum regulares inſpicias, ſubdit, antiquiſſima omnium eſt Canonicoſum regularium, ſunt & alia nempe religio Theatinorum, quam nouiſſimam, ait, præter Societatem (ne ſuam uocaret nouiſſimam, artiſcioſè excipièdo) & S. Pauli, uel Barnaba, nulla autem ex his ex ſpeciali inſtituto ordinatur ad æctiones Clericatus, que ſpecialiter circa proximos uerſantur, ad eas*

Lib. 1. c. 6.

To. 4. lib. 1.
c. 3. num. 12.
Pg. 390.

ua

que ad cultum diuinum ordinantur. Sed vel Suarez noluit, vel non aduertit legere instituta Clericorum, præsertim Regularium Theatinorum, ibi enim legit quomodo gerere se debeant (quod est finem supponere) ad concionandum, & & fidelium confessiones excipiendas: cumque ad reformandos mores instituta sit eius contaminati temporis, id sine diuini verbi, & sacramentorum administratione fieri non poterat. De monachatu vero loquens, verum est quod dicit Suarez, primo, & perse non esse ordinatum ad proximorum salutem, & Monachos, vt Monachos officium non habere docendi: ceterum quia Monachi pro salute proximorum etiam sacerdotio insigniti sunt, probati prius in Monastica (de qua loquens Hieronymus dicebat: sic vine in Monasterio, vt Clericus esse merearis) possunt eis iniungi officium prædicationis &c. Vnde qui Clericus, & Monachus est duplicè potè induere ratione Monachi, & Clerici, vt sunt Benedictini, Cartusiani &c. ex eo quod Monachus est (ait S. Tho.) sua & aliorum peccata defendi habet officium, ex eo quod Clericus est docendi, & patendi populum. & satis est (etiam si actu multi non doceant, vt qui viuunt in perpetua claustra) vt possint fieri Rectores populorum, vt sic salus proximorum ædificetur, vel quod ad missiones destinentur, & docendos populos si Prælati placuerit, vt patet de alumnis S. Benedicti, & hoc est quod dicit S. Thom. loco cit. satis est quod, qui idoneus est ad hoc vt possit assumi ad id quod maius est, & in quo aliud includitur, idoneus debet reputari ad id quod minus est, & quod in maiori includitur. sed religiosus etiam si Religio eius non sit ad docendum instituta potest assumi ad Prælationis officium 16. q. 1. Cum ergo Prælationis officium sit maius, quam officium Doctoris, quod Magistri legentes in scholis exercent, & tamen Prælationis officium simul habeat doctrinam adiunctam, non debet inconueniens reputari, si Monachus autoritate ejus, ad quem spectat, ad docendi officium assumatur, & in alio opusculo eadem docet. Aduertendum, quid Monacho conueniat, ex hoc, quod Monachus est, cui ait, non interdicitur alia maiora assumere si ei fuerint commissa. sicut Clericus, non potest excommunicare ex hoc quod est Clericus, potest tamen si et ab Episcopo committatur. & ibidem allegat 16. q. 1. editum contra quosdam, qui zelo amarissimo confessiones fidelium audire, dicebant, Monachis præsertim Benedictinis, nõ competere. vbi etiam sic dicitur. Neque enim B. Benedictus Monachorum præceptor amicus huiusmodi rei aliquo modo extitit interdictor. quod explicans S. Thomas ait, id solum religiosi esse illicitum, quod eis est secundum statuta sue regula interdicitum. Ergo cum

Finis instituti PP. RR. Theatinorum.

Opus. 29. c. 2.

Opus. 18. c. vlt.

S. Tho. Benedictinorum defensor.

Mona.

Monachi non vt Monachi, sed vt Clerici possunt destinari ad munia quæ spectant ad salutem proximorum addictis, nec secundum statuta regulæ illis sit id interdictum, et eundem respiciunt finem, quem aliæ religiones, quæ explicitè sunt institutæ ad salutem animarum. vnde non inferior fructus reportatus est in Ecclesia Dei ex Monachis, quorum agmina ad Episcopatum assumpta, & ad Gentium conuersionem, & peccatorum reductionem, non segnem nauarunt operam. sicut autem (vt dicit idem Suarez) Religio Societatis insignis est, quia, & si formaliter nõ est addicta austeritatibus aliarum religionum, *eminenter tamen, ait, continere aliarum austeritates, & supplere illas ex magno desiderio pœnitentiæ grauioris* (vnde secundum ipsum potest verè dici, quoscumque sodales, excepta quadragesima, & vigilijs, formaliter comedetes; in alijs diebus vbi crebra ieiunia iunguntur, eminenter abstinentes, addito illo desiderio exterioris pœnitentiæ) ita verum erit dicere, quod sint similitè (vt in his austeritatibus) formaliter Clerici eminenter Monachi : Monachi quoque, quibus non competit ex natura Monachus primo, & per se respicere finem Clericatus, nèpe procurationem salutis proximorum, sunt quoque dicendi formaliter Monachi, eminenter Clerici, si non sunt assumpti, sed assumptibiles, formaliter quoque cum ad idem munus assumuntur. & numquid est determinatus numerus militum Dei ? Deueniens autem ad Religionem Mendicantes idem Suarez, & præsertim loquens de Religione S. Dominici ex doctrina S. Thom. actum illius Religionis, ait, proprium esse Prædicare &c. propter quod illa Religio Prædicatorum dicta est. Nihilominus hunc eundem finem iuuandi proximi (subdit) *proprium sibi effecit Societas secundum modum sui instituti, in nulla enim Religione, subdit, hic finis in diplomatis Pontificijs toties repetitur, & expressus. Nulla alia Religio, sicut facit Societas se speciali voto consecrat ad missiones subeundas, similiter cæteræ religiones, valde secundario, & quasi ex abundantia respiciunt, salutem proximi, hoc est post interna & domestica officia expleta, Societas verò in hunc solum incumbit, & se disponere, & alios Societatis, vt in eundem finem procurandum apti sint. Demum quia ex primaria institutione, Religio Clericorum appellata est à Sac. Concil. Trident. quia hæc natura sua postulat Clericatum, Religiones Monachorum non præstant.*

C. 1. lib. 1.
de inst. Soc.
loc. cit.

Lib. 1. c. 2.
nu. 13.

2. 2. q. 184.
ar. 4.

IVR.

Hæc sunt suppetiæ Vindicianæ, vt aliorum Religionum communicatione non egeat, & sit aliquid in ipsa sola proprium in quo aliæ (nec etiam Religio Prædicatorum) non conueniant. & si P. Suarez. diplomata institutionum religionum Mendicantium

dicantium legere voluisset, similiter fauores, & gratias concessas operarijs Euangelicis pluries, earundem Religionum finem per earum, crebros exantlatos labores, fructus vberrimos reportatos, aduertisset. Vide hæc in priuilegijs monumentalibus & fuscis in stimulo missionum S. Thomæ, à Iesu Discalceati) antequam Iesuitæ nascerentur. Vnde ad hanc super extollentiâ. Suarez cauendam, Gregor. XII. in Bulla quæ incipit *Ascendens Domino*, vbi studia Religionis Societatis Iesu recensuisset pro communi animarum salute ait. *In quocumq; aliarum Religionum studiatum Societatis Iesu assiduus pro Christo labor, nec non usque ad finem perseverantia, promptam se ostendit.* Non ergo sola Societati in illo fine, sed aliarum absque eius excessu super alias, à Pontifice commendatur. Et Pius V. non magis, quam alias, sed non minus quam alias, pro Christiana, nã religione laborasse, & animarum salute, pronunciat. Quod vero speciali voto, missiones subire voueant, qui profitentur sollemniter Iesuitæ, non propterea faciunt sibi ex communi proprium. Satis sublimauit Suarez Patres & sancta conuersatione viuentes tamquam Angelos in terris, facere noluit eos, vt Angelos in celo, degentes, qui in intelligendo cõmuni specie vt propria vtuntur. Alijs namque Religiosis, præsertim Mendicantibus, cū habeant hunc finem etiam, salutem scilicet animarũ, ea est materia obedientiæ, vt sub præcepto mandari possent missiones, etiam si expressè non vouerint, implicite enim vouerūt parere, si illis imponatur peregrinatio ad infidelium regiones, vel vt prædicent hic, vel ibi, scribant &c. Vnde & passim præcepta formalia fiunt, vt ad salutem animarum libri impendantur, lecturæ suscipiantur &c. sicut autem non propterea est diminuta illa Religio, quæ solum expressè vouet obedientiam secundum regulam, quia expressè paupertas, & castitas non vouentur, cum in obedientia contineantur, ita sub eadem (non quicquid Rodriquez, & Ludouicus Lopez insinuët) cõtineatur, vt cū Generali, vel Prouinciali, placuerit, ex aliorũ Ordinibus destinètur Religiosi exemplares ad procurandam salutem Gentilium, & aliorum infidelium se mitti patiantur, cum hijs sit primus, & per se intentus harum Religionum finis, propria scilicet, & proximorum salus. Nec aliunde Moniales recludi potuerunt nouo vinculo, nisi quia id in votis implicite continebatur, nempe custodia castitatis, ad quam valde clausura conducebat. Et si explicitum votum diuersitatem finium inducit, diuersas dicere oportet Religiones, quarum quædam explicitè vouent omnia tria vota, aliæ solâ obedientiam exprimunt: licet autem ad id quod est summum in virtute heroica, quis non possit, nisi ex speciali instinctu

In Bullar. c. 9.

obligari, vnde antequam facultaretur nauigatio ad Indos, id sub præcepto cadere non potuit, vel voto: iam vbi via in mari facta est exercitui Dei, potest cadere sub voto, vel præcepto, missio ad Indos, & passim hodie etiam sub formali præcepto alijs Religiosis præcipitur missio ad gentem conuulsi, & dilaceratam. Sed & eotempore explicitum votum à se suis factum, quando iam alijs Prædicatores veluti Amino-
 dab mare transtularunt, quorū quadrigas alijs subsecuti posteriores. Quartum vero votum explicitum tunc diuersificat ipsasmet Religiones in aliquo fine, quando vna solum id facit, ad quod fundata est ex vi institutionis primo, & principalius, vt votum redimendi captiuos, seruicij, & ministrandi infirmis &c. Valde autem mirandum est de Suaristica censura, quod cæteræ Religiones post procurata interia, quod superest; animarum salutem impendant. Nam si de internis virtutibus loquatur, primo propria deinde aliena curare debemus, esse prius concham, deinde canalē, contempta posterius tradere. Si de internis, & vt addit, domesticis occupationibus, satis sunt ministri Prælatorum, & Procuratores Conuentuum, vt his intendant: cæterum, vt omnibus alijs Religionibus, non secus ac in Societate, quidam sunt Conuersi, vel Laici, vel Coadiutores, omnes autem Sacerdotes, vel simplices, & horum magna pars choro addicta, alijs vel studentes, vel Lectores, vel Magistri, vel Confessarij, vel concionatores, & hicum internis exercitijs orationis, capitulorum, iuxta Constitutiones nec à choro exempti totaliter, sed ex parte, vt studijs vacare possint: ita quicquid elaboratur dando *partem septem, nec ad octo*, septem horis canonicis, datur octaua pars non quidem horæ, sed maximæ portionis, vt in Ordine ad salutem animarum, studijs occupentur. Quod vero Societas Clericorum Regularium titulo fruatur, non specificat finem sibi proprium, nam ante ipsam, idem nomen à Sede Apostolica obtinuit Religio Theatinorum, qua non nouissima præter Societatem, vt dicit Suarez, sed prius ante Societatem, amicabili præcedentia instituta agnosci debet, nec vnquam huc finem salutis animarum sibi appropriauit, ne in vitium elationis, & singularitatis incurreret.

Ergo dum in hoc fine, si omnium Regularium constitutiones euoluantur, in alijs multa habeant communia, & que participant, merito dixit Grauius, *omnia vestra sunt, & vestra nostra*, & si placeat vti terminis eorum Authorum, quorum Vindicianus fictum suscipit patrociniū, *omnia vestra sunt, siue formaliter, siue eminenter, & è contra vestra nostra quoque sunt eodem modo, & in fine illo præcipuo, non sit ali-*

quod.

discretis, nisi expliciti, & impliciti, vt non ex hoc communis finis proprius fieri possit, nec debeat.

¶ Quaedam suauior Grauiniana vox omnia vestra nostra sunt sic: quia dicere *in malis et qui mecum*, poterat enim dicere, in fine propriae salutis, intentione mecum, in procuranda salutis proximi mecum, in austeritatibus formaliter non mecum: & ipse Vindicianus in hoc dici vult non mecum, cum tamen in multis in quibus, nec sunt mecum, dicti sint mecum ex preparatione animi, & ob finem vniuersalem pulchritudinis exercitui Christi, ex varijs Ordinibus constans. At Vindicianus eos excludit in eo quod est etiam proprius finis, vt dicat: sola societas est sibi secum, cum etiam pro sua modestia dicat, omnes reliquos mecum, nec Societas sit ei secum, cum Vindicianus ad externa castra pertineat.

Sed nec sicut in fine singularitas asserta, sed deficere aliorum solertiam in executione demonstrare contendit vnde subdit.

Si enim alicubi loco Societas moueatur, exhibe mihi a feriorum studiorum apparatus, omnium statuum sodalitate foae, da geminorum Sacramentorum frequentiam, da spiritualium exercitiorum copiam. Si enim Societas omnia vobiscum habet communia, debetis supplere vbi illa deficit. Ac si dicat Vindicianus [In locis vbi Societatis Iesu Religio abscedit, illico omnia tepescere, & elanguere spiritualia exercitia, sacramentorum administrationem, catechismos.]

Miror, quod cum ministris non dixerit sacramenta abscessisse, & cum catechistis symbolum, cum operarijs etiam Dominum auolasse, quasi simulis calamitas in eos irruat cum hi discedunt, quod Ierosolymitanæ ciuitati accidit, *auferam a vobis omnes robur panis, ariolum, & senem, & prudentem eloquijs mysticis*, quorum omnium ablationem ad magnam calamitatem permissam, interpretres, praesertim Hieronymus, auotarunt. At experientia compertum est, nullo modo operarios alios cessasse à ministerio verbi in ijs locis vnde discesserunt sodales sponsi, & è contra vbi alij Ordines discesserunt Iesuicis superstitibus, imò & labores duplicarunt, vt etiam *diuidantur spolia praediorum multarum, claudi diripiunt praedam. Nec dicit vicinus elanguere, populus qui habitat in ea, auferetur ab eo iniquitas ira Dei, ait Hieronymus, quae in populo illos irrepsisse videtur, praebet huiusmodi ministris pulchritudinem, vt nullam infirmitatem sentiant, nec dicent laboram. Qui enim fuerit inter eos, auferetur ab eo iniquitas atque peccatum, quia Dei excelsus est voluntatem. Quae dicta Hieronymi ad propositum Turturis faciunt, vt existimati claudi Religiosi illi infloridi, sequente ira in populum, acci-*

VIN.

TVR.

Es. 3.

Esai. c. 33.

Cap. 10.

pian fortitudinem; & laborent indefesse in prædicationibus, confessionibus &c. diripiendo spolia à diabolo reportato illo fructu, qui est abolitio peccatorum. Omnium Religiosorum Chronica, & monumenta cogitur; & usq; ad satietate gustabit curiosus Lector, & Futuram vera dicere iudicabit. Hoc accipiat Vindic. & ex Esaiâ discat, quod olim Ephraim, & habitantes Samariam in superbia & magnitudine cordis dixerunt. *Latos ceciderunt, sed quadris lapidibus edificavimus, Sycombras succederunt, sed immutabimur, quasi dicerent, expente Hier. Paruum est Regnum Iuda, & nostri comparatione vilissimum; sed quibus, vanae illis lateribus, nos quadros lapide edificemus nobis damam; illorum Sycomoros, quæ ligna sunt vitia hostili incurssione succisa, nos Imperium nostrum Cedris extruemus, quæ imputribiles sunt, ut Regnum significare sempiternum.* Et propter eam superbiam non est auctus furor Domini, quin vires in quibus confidebant extenuaret. Nam audiantur amplius illæ voces, quas non Socinas, sed Tyccallide veteratorum, & Scia standas suggerio, & his opusculum Anonymum passim inspergis, vide licet *Ordinar. last sunt, Societas sola superflua, quæ quadros edificatio domo Dei, ipsa sola incumbit animarum salutem; alia Religiones sūt vetuli nasturtium, ut infra dicitur, & Sycomori; sola Religio Societatis Cedrus imputrescibilis; alia Religiones multæ indigent spiritualibus bonis, sola est Societas, quæ sibi soli sufficiens est. propter quod subdit Vindiciano, quod si Societas, ab aliquo moueatur loco, illius omnia pessundantur, nec ab alijs Religiosis suppleantur.*

De Repub.
Venet.

Nolo Lectorem ad Antipodas transmittere, vel ad totius Europæ partes, Hispanias, Gallias, Germaniam, pro consuetudine huius singularitatis assertæ à Vindiciano. Circumspice quæso solum in nobis vicina Italia dominium Venetum, & Republicæ illius formam considera, & denotabis subiectorū populorum religiosam conuersionem; & innumerā gēte à Parochis, & tot religiosorum cuneis in via Dei informatā, & ad iustitiæ, cæterumque virtutum actus exercendos, à cæteris Religiosorum Ordinibus instructam. Si templa perlustrata, ad diuina officia, sacras conciones, sacramenta suscipienda, videbis populos confluentes, ut aquarum copias inundantes. Si domos religiosas ex omnibus Institutis tamquam alueas constructas, intueberis religiosos velut apes mella formantes, & pro proprio, & proximorum bono elaborantes. Xenochia, & alæ domus pro miserabilibus personis extructæ munificētissime, atque insigni liberalitate sustentatæ tibi occurrent. Sodalitates innumeras intueberis, ubi varæ virtutum actus excolun-

excoluntur: nam; & puellæ nobiles abundè dotantur, eorumdem pijs elemosynis, verecundiæ nobilium consulitur secretis sustentationibus, aliisque necessitatibus mera charitate, prouidetur: rari pauperes per ditionè istam emendant, cum eorum miseria misericordia ciuium præueniatur, ne mendicare cogatur. Fraudes absunt, dilationes causarum non habent locum: iniuria homines non armat, oppressio à potentibus, non auditur; forum litibus non mugit insanum, acceptio personarum, vel munera iudices non corrumpunt: iustitia non opprimitur, nam & Areopagum Senatus ille representat, ubi causa videtur adiuuatur, pupillo non fit iniustitia, occulta crimina cum deteguntur poenam habent manifestam, nec timetur posse redimi prece, vel precio, quod multandum meretur. Non consentiunt iura peccatis, vel incipit esse licitum, quod publicum est, nec enim sententia iudicum vèdi potest, vel gladius vindictiæ iustitiæ retardari, quominus nocens pereat; & innoxius liberetur, ne fiat notentior iudex. Non cogitat improbus, vt vel testamentum supponat, vel arceatur ab hæreditatibus liberi, aut inimicus infimulet; aut calumniator oppugnet, vel testis infamet, vel de domorum, possessionum confinio pauperibus exclusis, ab extendentibus sine terminis domos, rura, aggeres pauperum occupatur, vt vna fiat priorum, & alienorum bonorum continuatio. Hæc reseratio peccatorum, primo Dei timori, frequentis sacramentorum concionibus, exhortationibus, Religiosorum ibi degentium tribuenda; deinde irrefragabili iustitiæ Reipublicæ; his enim duobus retinaculis omne Regnum augetur, conseruatur, Religione, videlicet, & iustitia quibus sublati corrumpi non possunt. Ergo ne in Chaos resoluta Respublica, quia presentibus religiosis illic existentibus, coelesti pabulo, verbi Dei & sacramentorum fouetur? an Verbum Dei, & Sacramenta secum asportarunt; illi quos adeo commendas, vt nullum dicas Religiosorum Ordinem, posse supplere hunc, quod illi præstabant: Nimum depauperat Christum, nimum Ecclesiam ipsam, si ad vnum Ordinem restringatur. Insultus exercitus, si vno; vel altero vexillo ex acie discedente, alie copie suam non tenerent locum, aliquo cunei in discedentium situ non subrogarentur. Satis essent audaces ij milites à prælio discedentes, si, vt ignauios superstitiæ contemnerent, & maiora præstaturos repromitterent. Non notum est militem Choroibus, vt vna se iactet præ altera, solam & se extollat, ceterasque contemnat; & plerumque accidit, vt id die congressus; qui gloriosè se præ ceteris præstaturam repromisit, turpiter succubaret. His non fortitudine, vel constantia existimandi;

cur.

cum (vt de Drāce dixit Virgilius) Maturus, in lingua, & pedibus sedem fixerit. Hanc iactantiam numquam somniauit Societas modesta, numquā obloquuta est, numquā præ cæteris se extulit, tu illā, Profopopzia introducta, inani tumore, & dolosa laude super cæteras, vt illam inuisam faceres, extulisti.

Vides ergo Vindiciane, non ita Societatis esse propriam Sacramentorum administrationem, & missiones, & cætera exercitia spiritualia, quin omnes religiones in his omnibus conueniant. Quid tu ?

VIN.

Aliqua tamen sigillatim Grauina recenset, quæ Societas ab alijs Ordinibus participauit, siue disciplina silentij, siue feruens oratio, siue contemplatiua uita, siue actiua. Vestra uero SS. exempla sunt quæ in uestris scholis, mensis, Congregationibus quotidie lectitantur.

TVR.

Non dicit omnia, vt soli vni imparticipabilia concederet, sed aliqua. Certe

Hor. l. Od. 18.

Ex cæco sui amore, iactantia subsequitur, ait ille : cæcus amor sui. Attollens vacuū plus nimio gloria vestium. Rursus Narcissus re floruit, qui de se ipso alloquitur in hanc formam.

*Iste ego sum, sensi : nec me mea fallit imago
Vror amore mei.*

VIN.

Hanc iactantiam sic coloras, vt non omnia in vniuersum, sed aliqua, & pauca tamen placere dicta Grauiniana, dicas. Placent omnia hæc, & Societatis humilitati adiunctam docet, quæ uox Scribæ Euangælici, in thesauros suos noua, & uetera, sedulo importat.

TVR.

Adde etiam alia media ad principalem finem, ab alijs Religionibus mutuata. Sed non uult Vindicianus addere, sed Gratianam dicit fabulas texisse. At parcendum linguæ Philautæ, quæ cum ambitiosæ gloriæ euiditate, temeritatem habet comitem sequitur deinde Grauinam fugillare.

Luc. in dial.

VIN.

Fabula est S. Ignatium Societatis Iesu conditorem, à diuino institutore Gallo sui nomen, erat Iacques Glauinus, quique in Monte Serrato Sancti Montadisi Conuictum egit, partim didicisse, partim usu, & exercitatione quæ annotasse, quæ maximo animarum fructu componeret, atque euulgaret, testem in margine citat auctorem hist. Societatis lib. primæ. Probare autem suum propositum conatur Vindicianus ad suadendum cõmentitiã fabellam productã à Grauina. Primo, quia institutio Sancti Ignatij à Gallo facta fuit de meditatione, non de Exerciitiis. Secundo, quod post quartum mensem M. anresi alius, & profundius se immerfit, ad oratione uocati transfuso ad actum contemplanti, contemplatiuæ passæ in Libello spirituali digerendo, hæc dicit in formæ uerbis.

No-

Nescio ego quid oculos, vel mentem legentis fastidiarit, ut consilium illic datum Ignatio de commentatione, quæ sit sub oratione, acciperet. Consilium fuit, ut cum viro bono atque prudente, quicquid meditaretur communicaret. Scriptor latinæ vocis significationem sequutus, de sola mentis deliberatione loquebatur, quæ quis effectui mandare nititur, quæ prius tacite secum delegit.

Ipse Orlandini verba hæc intelligentiam ministrarunt, ut consilium datum sit Sancto Parenti, ut quicquid meditaretur communicaret, & illa particula, *quicquid*, ne dum mentis deliberationes, sed etiam contemplationes, instinctus, & alia sentimenta complectitur, quæ nouo tyroni ad perfectionem aspiranti erant necessaria (vt prima elementa) & in tridua illa commemoratio, quando seruentissimam illam generalem exomologesim fecit de tota vita. Ad tam admirabilem contritionem non potuit non adduci, nisi ex ingenti amore, qui oritur ex contemplatione diuinorum attributorum, & beneficij redemptionis &c. Et ad subteuandam spem diuinæ misericordie, & perfectam detestationem peccatorum, variasque retardationes, & cunctationes, & tentationes (vt Augustino contingit) expellendas, necessarius erat talis institutor, cui conferret ætus suos, & illum instrueret sic affectum ad ambulandum in via Dei, & primas tunc lienas Chanonius (alias Cianonus) efformauit, purgatiuæ viæ modos tradendo, quos experientia comprobans, & cordi imprimens opere, & veritate post modum traderet.

Facit ad propositum probandum, quod S. Patriarcha Ignatius in oppido *Manresa* circiter tres leucas à *sacra* ad *Montis Serrati* distante, subsistere aliquando decreuit, unde sapius & commodius *Montem Serratim* repeteret, seu *Virginis colenda studio*, seu *spiritualis Patris conueniendi necessitate* permoveretur. Accedit, quod tunc familiarissima erant exercitia in dicto Monte, quæ composuerat Pater *Gaspar Ginesus Benedictinus*, & impressa iam pridem anno 1500. decimatertia Nouembris, quæ seruantur in insigni Bibliotheca *Cassinensi*, vt dicit *R. P. M. Anton. Scipio* in *elogijs Abbatum Cassinensium* in *Ioanne II. Abbate 29.* in appendice: etiam reseruantur *Neap.* in *Conuentu S. Mariæ Sanitatis*, cum epitomate alio ditorum exercitiorum, ibi in pag. 10. à terg. dicitur *Ordinaremos algunos ciertos, y determinados exercicios, segun los quales se prodra exercitar por toda la semana, segun las tres vias, que son dichas, Purgativa, Illuminativa, y Niuiua.* his consimilia circumferuntur in tractatu dicto: *exercitatorij vite spiritualis Salmantica 1569.* Quare, & horum exercitiorum

TVR.

Ryband. in vita S. Ignat. c. 3. & 4. P. Anton. Yebes 4. tom. Chron. Ord. S. Bened. c. 1. s. c. 1. de Cenob. Montis Serrati pag. 236.

M. Ant. Scipio in *elogijs* Abb. Cassin. pag. 66.

Cap. 5.

Column. 15.

tionū doctrinā à S. Ignatio (si fiat collatio) imitatā reperies. & Ludouicus Blossius Benedictinus in institut. spiritualibus, de internis exercitijs spiritualibus facit mentionem, maxime de ijs, quæ pertinent ad viam vnitium. S. Bernardus, vel alius author etiam professione Benedictinus ad Fratres de Monte Dei, exercitia etiam interna commendans, dicit, *singulis horis tua distribue exercitia, quid spiritualia spirituali, quid corporalia corporali*. Quasi ergo connaturale erat Benedictinus se in exercitijs spiritualibus exercere, & quasi in promptu habere. Quid ergo inuenis simile, quod exercitijs spiritualibus pertinentibus ad vitam purgatiuam saltem instrueret, & alia breuissimè indicaret ad purgatiuam, ad illuminatiuam, & vnitivā viam pertinentibus, quæ postea (vt secundo puncto occurramus) Manresæ in praxim deduceret, & admirabili luce magis accenderetur ad penetrandum diuina? quæ omnia lineata prius tam in Monte Serrato, quam Manresæ peculiariter expertus diuinæ lucis subministracione, cū ad secretiora mysticæ Theologiæ arcana admissus est, sed quia (præter R. D. M. Anton. Scipion. supra citatum) id luculenter ostendit in quodam opusculo M. S. eruditissimus, & sapientissimus R. D. Abbas Constantinus Caietanus, non opus est in syluam ligna ferre, cum hæc ab ingenio sint occupata meliori. Sed nihil per hominem, vel ab homine didicisse vult Vindicianus humillimum S. Ignatium, nam subdit.

VIN.

Nihil ergo de meditando Ritū in Monte Serrato actum: neque Orlandinus ausus est hominem inducere, sed diuinum vocauit institutorem, nequaquam Gallum Clanonium, sed admirabilem cæli lucem, denique Deum ipsum, qui Magistrum experimentissimū formare instituisset, aliquis, vt etiam liberalius, cum Granina ratiocinet, quomodo Clanonius solum Ignatium tanti thesauri participem fecit? aut si quemquam ante, vel post Ignatium eadem meditando scientia imbuit. Ede quaeso, nomen, diem, & Consulem, qui discipuli eius domi, vel foris, eisdem à fontibus labra rigarint? quod fitanti operis fructus in Ignatio, tam luculenter effloruerat, quomodo nullibi apud cæteros iam excellentis artificij memoria diuulgata fuit, ubi salutes vnda scaturiūt, nemo tam audax Euclio est, quin familie suæ accolis que insigni vtrorumque bona, & sua met rei familiaris incremento communicet. Cur ex S. Benedicti Clarissima familia tot tantique viri deserta Clanonij indulgentissima vena, Ignatij potius animam commentationibus excoluerunt?

FVR.

Audi responsonem ad singula, non sic institutori externo se alligauit Granina, quin diuinam lucem, & Deum ipsum

inte-

interius docentem S. Ignatium abnegaret, & uocula *instituto-*
rem, magis adloquentem exterius, quàm ad lucem respexisse
 videtur Orlandinus, tamquam nobis notiozem, si uerba Hy-
 storiographi perpendantur, & attentè legantur. Sic autem
 Vindicianus primam istam informationem in via purgatiua
 saltem abnegat, vt totam eruditionè immediatè in Deum re-
 ferat, omni magisterio hominis secluso. Paulus Apostolus ini-
 tio suæ conuersionis à Deo quidem, & luce interiori ad fidem
 vocatus, exteriori quoque luce, & magisterio illustratus, post
 prima rudimenta ad Cœlum raptus uidit arcana Dei. Theo-
 dorus Cœnobiarcha designatus, & oraculo cœlesti demonstra-
 tus Pater futuræ prolis, ab alio prius instrui uoluit, timens pri-
 us esse Doctor quam discipulus. S. Romualdus Camalduen-
 sium Pater in finibus Venetorum se tradidit (post suæ conuer-
 sionis initia) institutori Marino, vt ab eo vitæ spiritualis ele-
 menta cognosceret, vt postmodum tam sublimem Ordinem
 Eremiticum conderet, & Eremiticæ vitæ instituta, & exerci-
 tia fundaret. Horum uestigia terens S. Ignatius, & ad cauendas
 tentationes superbissimas, iuxta doctrinam S. Augustini, insti-
 tutorem externum Gallum in uita spiritali eruditum in exer-
 citijs spiritalibus, quæ in illa Sancta Domo iam exerceban-
 tur, vt ducem suæ vitæ habuit, cui more periti medici, illo tri-
 duo ne dum curatiua, sed etiam præseruatiua remedia instilla-
 uit. eadem quoque exercitia, quotquot potuissent sine inuidia
 nõ solum Clanonium, sed etiam omnes illos Patres, peregrinã-
 tibus ad illam Sanctam Domum communicasse, quis dubitat,
 cum spiritalis vitæ professores alios trahere ad Dei amorem,
 & cognitionem pro scopo habeant? qui nec soli uolunt in uia
 Dei currere, sed etiam alios, dicentes cum sponsa: *trahite me*
post se quãtũ ad se [curremus] quoad alios, &c. & licet annus,
 dies, mēsis, Consules denotari nõ possint, nõ id necesse Graui-
 næ, cum per se notum esset, religiosissimos illos Bened. ctinos
 illius domi incolas innumeros instruxisse, solumque per ex-
 cellentiam tanti ducis Sanctissimi Ignatij ad Christi pedes, ve-
 luti alter Saulus, prostrati, ad commendandam Dei bonitatem
 meminisse opus fuit, sicuti, & si multi sint ab Anania instru-
 cti, de quibus temeritas esset dicere, sub quo Consule, anno, &
 die; tamen solius Paulinæ instructionis ab Anania diuina scri-
 ptura commemoratio facta legitur, ut diuina pietatis in Deo,
 & in Paulò humilitatis commendaretur exemplũ. Abeat ergo
 Vindicianus, & à Choro spiritalium relegetur, qui ea quæ
 carnis, & sanguinis sunt cogitat, & puerorum more in rebus
 spiritalibus iactantiam, gloriam, & singularitatem affectat;
 dignus, ut ueluti puer inflatus nouis uentibus ob uanagloriam
 uapulet.

1. de doct.
Christi.

Cont. 1.

M m m

Vin.

VIN.

Vindicianus pergite adhuc, & nullum authorem nisi Deum immediate habuisse S. Ignatium institutorem contendit. Quia cum de origine exercitiorum examé factum est, cessasset proculdubio inquisitio, quia erat *Patrū in Monte Serrato auctoritas, & doctrina opinio, ut potuisset sanctus confessoriorum nomina, famam, & dignitatem digito in Montem Serratum insento, à quibus ista hausisset, profiteri, & Ignatius id nec fecit, nec potuit, cum religiosi inquirentes instabant, an à spiritu venisset doctrina exercitijs comprehensa &c. & alijs modestie verbis scandalum, & Inquisitorum sollicitudinem declinavit, & concludit Vindicianus. Ex proprio itaque vocationis spiritus, non aliunde Societas orandi, & contemplandi induriam requisuit, quod ipsum cōfirmant, qui à B. Virginis institutione professam in Vita, Bal. Aluarez narrant.*

Cap. 43. 1. 1.
p. 3. c. 17.
TVR.

Propterea dixit Grauina partim ex Clanonio, partim vsu, & exercitatione, illa exercitia didicisse S. Ignatium, & vel et ordine, uel ex dispositione, noua luce, quæ communia erant, facta propria sunt, & propterea non ad alios refudit authoris in examine Inquisitorum. Originem ergo ad alios referre necesse est, quantum ad substantiam, & fundamentalia capita: modus, & methodus, alięque nonnullæ meditationes ad S. Ignatium referuntur. Quod uero à B. Virgine Deipara tradit didicisse contemplandi modum, exigi posset ad hominem, ut facit arguendo contra Grauinam, ut denotet Vindicianus diem, & Consulem, in huiusmodi. n. apparitionibus grauitatē, & pondus aserentium aduertere debemus, nam nec defecerunt quidam sine auctoritate loquentes, qui etiam S. Ignatium Rosarium à B. Virgine suscipientem depinxerunt, & Suarez, cum crucifixo alloquentem scripserunt, sed hæc non obijcit Turtur, nec manus diuinas toruantes plenas Hiacyntis gratiarū astringit, ut nō distribuat quibus uult charismata gratiarū, sed solum ut eodem argumento ostendendi dies, Consules, annos, ut semper facit Vindicianus, eundem euincat.

VIN.

Fabella est, cū arctissima esset Ignatio, cum Caietano Thibiano cōsuetudo, in Clericorum Theatinorum uinam, ut Christi operarium ascribi postulauit, diuinitus tamen (subdit) uis ingressus interdictus fuit, quod Thianus cognouisset, Ignatiū alterum condenda uinea reseruari. Addit hic Grauina parenthesim (quidam ita sentiunt. de qua re aliorum esto Iudicium) nec tamen suum ab hoc figmento cohibuit, cum claris verbis doceret Clericorum sodalitia, & nominatim S. Ignatium Lojolam Theatinos Patres imitator esse, neque Grauina de sola temporis successione intelligi potest, sed de instituti norma, quia ducatum illis tamquam antesignans attribuit.

Vtrum-

Vtrūq; asserere, nec Sanctitati Ignatii, nec Religioni Iesuitarū derogat, quādo verò accidisset, & indecisū Tur. reliquerat.

TVR..

Verum, quia de hoc etiam taxas Grauinam ut fabulosum, solum suum conatur exprimere, prudenter satis credibile eiusmodi collocationem, & per eam insigne humilitatis exemplū in vtroque demonstrari demonstrās. Et quidem quātum attinet ad primum punctū, quod Sanctus Ignatius à Beato Caietano postulauit adscribi familiæ Patrum Theatinorum, ad sufficientem fidem adstruendam, quādo esset assertio omnium probationum genere destituta, satis esset traditio, quæ tā in controuersijs Politicis, quam Ecclesiasticis incōcussū robōr autoritatis habet, vt perbellē Tertull. lib. de corona militis. Sunt in Archiuo Sancti Pauli clarissimorum seniorum testimonia id attestantium, Thomæ Bergomi lanuensis fens venerabilis (id à præcedētibus accipientis à Bernardino Superantio Veneto octuagenario &c.) Benedicti Manensis Veneti eādē attingentis ætatem, qui pluribus capitulis interfuit, Leonis Casalis Ariminensis ad decrepitam ætatem suos dies producentis, non semel ad Generalia capitula destinati; Ioannis Antonij B. Caietani contemporanei, cuius sæpius Tufus Episcopus in sua historia meminit; Marci Antonij Palascandali Baronij calamo in annotat. Martyrol. celebrati. Et Basilij Caucaij Ephesiorū Episcopi, eiusdem traditionis à primis vsque ad hæc tempora perductæ dignum tanto viro testimonium perhibētis. Cūque hæc traditio sexagenerario maior in tot grauissimis viris ante exortas lites, perseverauerit, firmam adstruit fidem: nec in suspicionem venire potest, quia à domesticis orta est, nam ferme omnium sanctorum acta, quæ in Cœnobijs domesticè patrata sunt, in dubium venire possēt, nec quia domestica sunt ideo nō vera, imò ideo vera, quia domestica à domesticis veridicè narrata fuerūt, vt rectè Naz dixit, q domestica virtutes domestica accepta relatione profert. Aduersus traditionem affirmatiuam, traditionem alteram negatiuam, non modernorum, sed antiquiorum ad eludendam fidem, mouentes quæstiones futiles producere debebant, secundum iura, vt affirmatiua de loco, & tempore coarctata atque traditione probata à negatiua, minime sub sensū cadente, oppugnata in dubium deueniret, videlicet asserendo numquam Sanctum Ignatium, & B. Caietanum Venetijs se se inuississe, ac proindē nec habitum Theatinorum exposulasse. Ergo coniecturis negatiuam probare intendit Vindicianus.

In Martyr.

Orat. in funere Gorgon.

Et primo [quod amicitia, & collocutio anno 1534. Veneretijs, & Vincentiæ contrahi potuit, cum Sancto Ignatio, & B. Caietano, &c. ut iam dudum Socios Parisijs sibi asseruat,

VIN.

& cum illis anno 1534. *votum Hierosolymitanum*, non solum peregrinationis, sed etiam commemorationis perpetuae omiserat, euentus voti incognitus erat; spes autem profectiois omnes cogitationes absumebat. Eadem spe Socios Venetias aduocauit, aliosque nonos per spiritualia exercitia, vt hostiū, & par fratrum Guitarum adiunxit? unum ex sociis titubantem, & Eremiticam expetentem spectrum armati & Ignatij verba coercuerunt. Quis hoc tempore credat S. Virum eadem diffidentiae lue correptum, ac voti immemorem socios desertum inisse?

TVR.

Quis hoc tempore colloquutos prohibet, cum disertissime P. Ribadeneyra sit scribat in vita S. Ignatij. *Venetijs etiam cum Ioanne Petro Carrasa, qui postea Paulus IV. Pontifex Maximus appellatus est, consuetudinem habuit, qui Episcopatu relicto ad Caietanum Vincētinum se socium adiunxerat.* Quando cum eodem alloquutus S. Ignatius, i. cū Ioanne Petro, idque anno 1536. contingere potuit, & cum Petri comite Caietano alloqueretur, erat enim celebris tunc tēporis Caietani Sanctitas, & notissima, vnde S. Ignatius cum Venetias appulit, tanti viri sanctitatem olfescisse mirum non est, cumque nec apud Hispaniarum Oratorem S. Pater diuertere voluerit (Ribadeneyra referente) quin potius inuentus sub porticu Sancti Marci humiliter procumbere, deliciarum huius seculi contemptor deprehensus esset, nec dedecuit humilitatem Sancti, vt etiam religiosorum domos pauperes tereret, consilium sequēs Ecclesiastici: *Gradus ostiorū illius [nempe Sācti] exterat peritus;* idque verosimile fama Sanctitatis B. Caietani commotum praestitisse.

Ecclesiast. c.
6.

Potuit ergo tunc habitum Theatinorum petere, cum nulla eo tempore de instituenda Societate aliquid in mentē venerit S. Ignatio, nec aliquo diuino instinctu didicisset, qui etiā si didicisset (etiam si habitum non petisset) collocutio facta est, vt prior reuelatio magis cōfirmaretur, sic disponente Dei prouidentia, arctiusque vinculum necessitudinis inter istos duos sanctissimos viros, suasque religiones firmaretur, quod & nō semel in Ecclesia accidit, vt legimus de Sāctissimis Dominico, & Frācisco; Thoma Bonauētura, Carolo, & Philippo, Philippo, & Ignatio, quorum spiritus, ex mutua colloctione rerum diuinarum accendebatur, Dei dona, sinē inuidia communicabant ad instructionem, vel profectum, mutuamque in via Dei corroboracionem acquirētēs, salutaria consilia impartientes tamquam boni dispēsatores multiformis gratiz Dei, & si aliquale tunc erat vestigium Societatis non adhuc erat religio instituta, dicente Nigronio anno 1536. [non erat quidem tunc religio, neque Societas propriissime religiosa, aut Ordo

cano-

canonicè institutus, nec .n. tunc ab A post. Sede approbatur, sed Societas pia, spiritualis inchoatio quædam religiosi Ordinis mox futuri] vnde ad petendū habitum S. Ignatium mouere potuerunt, eadem intètio, idemque finis, qui in pectore Ignatij Sancti iam præfixus erat, seruè animarum lucrandarum zelus, qui cum à Religione iam instituta, & probata optimos euentus fortiretur, facillimè potuit inclinari S. Ignatius ad certum, & iam probatum institutum amplectendum, incertus de sui Ordinis confirmatione, imò nec de exordio sui Ordinis cogitante: Altissima Theatinorum pauperies, paupertatis amantissimum, non leuiter Ignatium pelliciebant, vt in paupertatis domo adscriberetur. Feruens amor Ignatij à martyre illo Episcopo non dissimilis pro Christo moriendi, in illa religione nomen dare cupiebat, cuius viua exemplaria cernebat, inter cæteros, Caietanum, qui in irruptione Borbonica Christi confessor effici meruerunt pro Christo Domino, multa temporalia damna, & contumelias perpeffos. Religionis promotio Ioann. Petri Carrasæ authoritate, & grauitate (qua Respublica Veneta regebatur, & grauissimi illi Senatores velut mundi oraculum eius consilia suscipiebant, ad quã prouehendam præter B. Caietani personam, qui in toto dominio Venetò tamquam Angelus Domini extimabatur) maxime conducebat: Bernardini Scotti probitas, postmodum Cardinalis, Petri Fuscarenì Doctoris Parisiensis doctrina, Thomæ Golduelli Sanctitas Episcopi Asaphensis, quem Baronius vitæ sanctitate, fidei confessione, & doctrina conspicuū fuisse commemorat: vehementissima hæc erant attractionis argumenta, vt veteranis, qui iam pridem castra Dei omnipotens fixerant, adiungere se, cogitaret Ignatius, vnumque cuneū fortissimum, ex suis Socijs, & Theatinis coalescere exoptans, & adhereret galea galeæ, & viro vir, & iungeretur sub vno clericorum regularium vexillo formatus exercitus, qui inferis esset terrori. Quod si fatetur Ribadineyra eundem sanctum sæpissime reuoluisse, religionem aliquam inire, & postmodum propensiores ad laxiorem eligendam fuisse, vt plus pateretur, ac Deo dignos fructus in reformationem proferret. Cur non potuit dum id in deliberatione esset, representato perfectionis prototypo, clericorum Theatinorum religione feruenti, visis in Ciuitate Veneta exemplorum virtutibus, à laxioris religionis ingressu animum auocare, & in primo seruore institutam religionem nõ se gniter in via Dei ambulantem, sibi sequendam statuere, abiecto laxioris desiderio, cum cogitationes posteriores sint meliores? Accedit quod quamuis socios Venetias aduocasset eo tempore S. Ignatius, non inde fit consequens,

Die 3. Nouè.
in Martyr.
Roman.

Lib. 1. vitæ
S. Ignat. c. 16.

Maffeus in
vita S. Ignat.

Act. cap. 16.

2. Cor. c. 1.

Serm. 21.

Lib. 1. c. 6.

2. 2. q. vlt. ar.
vlt. ad 1.
Cass. 4. de in
stit. cap. 3. 1.

sequens, non potuisse gigni desiderium in animo sancti ingrediendi religionem, quid enim repugnabat, cum omnibus suis socijs Theatinis nomen dare, non secus ac S. Bernardus cum 30. iuuenibus Cistercionsem familiam ingressus esset? Etiam P. Maffeus refert in vita Sancti Ignatij, aded retardasse socios, vt S. Ignatius eorum iam desperaret aduentum. Prudentissimè ergo Christo militaturus militiæ spiritualis leges sectans, iam militia terrenâ exercitatus, alijs commilitonibus se adiungere satagebat, quàm solus, iam destitutus socijs militare. nec desperationis lue fuit correptus B. P. vt non aduenientes socios putaret deserere, sed ex mora altissimum finem alium meditatam, diuina prouidentia factam retardationem existimans, vt etiam si vellent Paulus, & Barnabas pergere in Bythniam vetiti sunt illuc ire à Spiritu sancto. qui, etiam si despondisset, meminit Vindicianus in hac vita alios sanctos idem passos esse, nam tædio correptum Apostolum Paulum legimus, vt (dicebat) *taderet etiam nos viuere*. Dissidentia item insignis alios viros vexauit. Hæc dicebat Ambros. in psalm. 18. *Infirmi- tates ad salutem sunt, & timores sanctorum.*

Familiaris fuit quoque S. Ignatij virtus, potius subesse, quâ præesse, vnde Generalis Præpositus esse reuicit, & caput suæ religionis; pergit ergo potius appetere subditi vitam, & administram agere, quàm architectonicam religionis formam erigere: cumque (testante Maffæo) diligentè prece, ac ieiunio diuini numinis voluntatem exploraret, & diu perplexus hæreret, potuit tunc in eam ire sententiam se incorporandi cum Theatinis, donec à B. Caietano, oraculo habito, animatus, diuinam ex ista submissione, & humilitate melius diuinam perciperet voluntatem. Nec leuitas, vel inconstantia S. Ignatio tribui potest, vt quidam pusilli timent ex huiusmodi habitus petitione, nam certè ex S. Thoma propositum de ingressu religionis à Spiritu sancto est, & nihilominus non ex leuitate multos SS. PP. legimus, etiam (iam religionem ingressos) ad alia Cœnobia diuersi instituti transmigrasse. Abbas Paphnutius ex nimia reuerentia subditorum, vt humilitatem exercere posset ad Cœnobium Tabennositarum auolauit. S. Dominicus Canonicus regularis, non ex leuitate relictis alijs Canonicis regularibus Prædicatorum religionem, quam fundauit, ingressus est. S. Nicolaus Tolentinas audito concionatore Ordinis Sancti Augustini de contemptu mundi prædicante, Sanctus Antonius Patavinus accensus martyrij desiderio, similiter ex Canonico regulari, Fratrum Minorum consortio aggregatur,

vt

vt ad Prædicandum Euāgelium in Marochium destinaretur. Spiritu sancto inspirati hi omnes religionem ingressi, & ex rationabili causa, ne dum ingredi alias religiones proposuerunt, sed de facto ingressi sunt, ab vno ordine prouidentia; in aliu ordinem deducti à Spiritu sancto, qui electos suos ducit per vias rectas vsque ad Regnum Dei. Sed sicut idem Deus (ait Augustinus) per Spiritum sanctum, & famulos suos, *secundum ordinatissimam distributionem temporum dedit minora præcepta populo, quem adhuc timore alligari oportebat, & per Filium suū maiora populo, quē iam liberari conuenerat, cū autē minorā minoribus, maiora maioribus dantur ab eo, qui solus nouit congruentem suis temporibus humano generi exhibere medicinā;* ita de inspirationibus, & diuinis institutionibus discurrendum est, vt etiā minora, vel maiora hæc vel illa, imo, & diuersa hæc ab illo inspīrentur, secundum ordinatissimam voluntatē, temporumque distributionem, & ab illo fiat, per quem facta sunt tempora. Hinc vni, & eidē Abrahamo, modo præcepta est filij immolatio, modo post alia momenta diuersa non immolandi, intimatio facta est: Dauidi à Deo immissa cogitatio tēpli ædificādi, deinde vero expressē ab eodem Domino prohibitio facta est. Ab eodem ergo spiritu Dei expectati socij S. Ignatij, vt Hierosolymam voti, & religionis causa adirent, & tamen Ribadynencia fatetur, quod eo anno interdictū fuit peregrinis Hierosolymitanus accessus, Domino ad aliora gressus Sancti Ignatij, & sociorum quam ipsi caperent, vel intelligerent, destinante. Quid ergo repugnat, vt ex instinctu Dei, cuperet Theatinorum habitum indui, & ab eodem spiritu postea retardaretur, ad tam insignem Ordinem Societatis plantandum reseruatus, & à Caetano animatus?

Tu quoque Vindicianus confiteris, quod desperato iam afflictim expetito Hierosolymorum aditu voti Parisiensis, pars altera reuixit, vt suam Ignatius, & socij operam Sedi Apostolica transcriberent, quod ipsum anno 1537. præstitit.

Hæc ne mutatio propositi arguet S. Fundatorem de constantia? an fortē diabolicus astus fuit, quod nefas est dicere, peregrinandi votum à sancto emissum? minimè, cum ergo vtrumque necessarium sit confiteri, de Spiritu sancti pixide profectum consilium, non est cur neget Vindicianus, ab eodem Spiritu Dei sanctas cogitationes emissas, primò ingrediendi Religionem Theatinorum, vt ex hac insigni humilitate potius regi velle, quam regere, diuinitus Pater multarum Gentium efficeretur. Idque magis verisimile est, cum vt tu idem postea fateris Vindiciane, anno, sequenti 1538. omnes ex Italia conuocati ad urbem, totos se proximi in spiritualibus iuuandi

Ser. de Domini in Mōte lib. i. post initium.

In vita breuiori.

VIN.

TVR

iuuandi curā impenderunt . Anno 1539. de condendo Societatis Ordine tractare cœperunt ; nam, cum non dum de ordinis fundatione, nisi post discesum à Venetijs tractari ceptum sit, potuit primum consilium mentem Sancti Ignatii impellere , ad susceptionem habitus Theatorum, & à B. Caietano ad fundamenta ordinis faciendā animare . Sed hoc durum Vindiciano spiritui, sapienti non quæ Dei, sed quæ hominum, qui vt rem execrandam hanc verisimilitudinem reputet, subdit .

VIN.

Quis, vel hoc præsentis temporis intervallo credat S. Ignatium Theatorum sodalittum ambuisse quando Redemptoris sponcione plenus, plenus animarum lucro, etiam socios aliunde in communem messem accerseret, eorūque auxilio vrbis vniuersæ faciem in virtutum studio conformarent? Superuenit egregia de aduersarijs victoria, quæ non minus attulit momenti, vt de noua religionis forma inter socios instituendâ consultaret. Plures insuper suam, & sociorum rationes expetierunt, quas repellere iniquum erat: formare autem sine certis limitibus diff. ille. Cum igitur auri venam indulgentiorem domi suæ Ignatius cognosceret, non fuit, quod de alienis fodinis, tam anxie inquireret.

TVR.

Plenus Dei spiritu Ignatius à Deo sublimiter vocatus: sed nihilominus voluit B. Caietani erudiri voce, nam vt dicit S. Gregorius (exponens quomodo Samuel diuina voce vocatus ad vxorem Heli eucurrit) *in huiusmodi Deus magna dispensatione viitur, vt profectò electorum corda duplici eruditione doceantur &c. per se quidem omnipotens Deus summus, videlicet, & incircumscriptus, magnis, & spiritualibus, spiritualiter loquitur, cum speciali loquutione eorum mentibus indicat agenda, quæ agant, & loquenda quæ sciant.* Et quia (ex eodem) non semper ad hanc loquutionem, qua Deus per semetipsum loquitur, pertingunt, Dei ministros consulere non dedignantur, ait ergo idem Gregorius, quod *sancti viri nihil agunt inconsulti: affert exemplum de Saul, qui consilium pueri accipere non est dedignatus: dicebat enim. Ecce est vir Dei in Ciuitate hac, vir nobilis: omne quod loquitur absque ambiguitate venit, nunc eamus illuc, si fortè indicet nobis de omni via nostra, per quam venimus.* Est puer hic (exponente Gregorio) *humilitatis spiritus, quia spiritualis sensus non alta nobis sapere suggerit, non audacter de omnipotente Deo præsumere, sed eius dona, cum summa sancti timoris reuerentia postulare. Idemque (ex eodem) ad spiritualia vota expetenda, & deuotè eorū facit accedere, & de largitoris omnipotentia magna cum reuerentia formidare; & vt idem dicit. Ab hoc puero*

In cap. 3. 1. Reg.

Loc. cit.

Saul

*Saul ducitur, ut instruat, quia qui in arce Prælationis ponendi sunt, spirituali sensui perfectorum magisterio subijci mo-
nentur.* Sic ad virum Dei, virum nobilem, syncerum, sine ambiguitate loquentem venit S. Ignatius, vt de via, & vocatione intrueretur, & vt dicit Gregor. de Saul mystico, *qui tam magna promereri, nempe instituendo Ordinē, de suis meritis non præsumit, que nimirum dubitatio electis oritur, ex virtute humilitatis.* Qui etiam sanctus, etiam post deliberationem institutionis Ordinis, si eo temporis articulo (anno 1539) Venetijs commoratus esset, adhuc virum illum Dei contulere non esset humillimus, & sanctissimus Pater dedignatus. Nec proprias fodinas solum aspexisset, si in alienis quoque ditari potuisset: proprias enim fodinas inspicere superbiæ symbolum, quando, & Cherub propterea eiectus est de Monte Sancto Dei, quod ornamentis preciosorum lapidum captus, auctorē donorum inspicere noluit, sed in propria voluit pulchritudine gloriari: quod nihil aliud est, quam diaboli semitas imitari, quod tu affectas Vindiciane: nec latum vnguem video te à Bathro distare inferorum, te urgente, & totum superbia possidente. Quid enim (ait idem Gregor.) non meretur homo elatus in terra, si & Prælati Angelis, Angelus in cælo proster-
natur?

Vide Græg.
33. Mor. c. 10.

Quantum attinet ad secundum punctum, sic ratiocinatur Vindicianus. *Quod neque S. Ignatius à PP. Theatinis instituti formam mutuatus fuerit, ostendunt deliberationes Ignatij cum socijs, quas prolixè narrant Orland. & Ribad. adeoque cum in medium quæstio veniret; an pariter omnes, vel ex eorum numero tres, quatuorue ad dies circiter quadraginta in solitudinem aliquam se se abderent, ubi cæteris solutis curis à Deo lumen, & opem exposcerent, statuerunt nusquam ab Urbe pedem, potiusque, vt ante fecerunt, assiduitate precum quotidianisque sacrificijs Dei mentem exquirere. Quid opus erat tam operosa de liberatione? si à recenti PP. Theatinorum PP. exemplo Idæam sui propositi manus fundatoris exhibuerunt?*

VIN.

Etiam veterum ordinum multa deliberatione sua fundamenta iacta sunt, cum tamen ad manus præcedentium Fundatorum, eorū Præpositi Idæas haberent. Sic Basilii antiquorum Monachorum exemplaria habuit: Bernardus, Romualdus, & innumeri, S. Benedictum sub quo militarent sibi delegerunt. S. Dominicus post multam deliberationem, & diuini spiritus illustrationem Sancti Augustini regulam delegit, non nullis alijs constitutionibus additis, & veluti argumentosa apis, strictiora ieiunia, austeritates, è diuersis religionibus mutuatus est. Philippus Monachus Cisterc. à S. Ber. Fulginas, et é habitū

TVR:

N n n

mutua-

4. lib. vitæ S.
Bern.

mutuatum esse contedit. Contendunt etiam Carthusienses ad eorum habitum formam, habitum Dominicanum efformatū, & multas obseruantias ab eodē sacro Ordine S. Dominicum mutuatum. Quid ergo pugnare debent Dominicani tamquam pro aris, & focis, nihil mutuatos à veteribus? cum hæc sit maior gloria subsequendum, prædecessorum instituta imitari, & in conformitate etiam vestimenti aliquantulum posteriore prioribus assimilari, scapulari albo excepto, quod à Deipara Virgine Beato Reginaldo consignatum Chronica ordinis tradunt.

Ad hæc alia adijcit Vindicianus ad ostendendum non esse Iesuitas æmulatos Theatinos Patres, dicens.

VIN.

Deinde PP. in hac deliberatione, ac prius Venetijs, & in Aede Martyrum Parisijs plurima Ordini Theatino aduersantia constituerunt, quomodo ergo ab illo clericalis vitæ rationes didicerunt? Egregius discipulus, qui contra Magistrum præscripta incedit.

TVR.

Diversa dicere debebas Vindiciane, nõ aduersantia Theatino Ordini à S. Ignatio sancita, alloquin, vt varias, & diuersas dicimus Religiones, ex diuersitate constitutionum, sic, & aduersas dicere oporteret, quod est hæreticis cachinandi materiam ministrare, qui hoc argumento, ordinum distinctionem obijciendo contrarietatem (quæ contrarietas non est) multipliciter religionum causantur.

L. I. c. 2. n. 8.

Porrò si vnitas religionum, ex fine, & vnitate mediorum, vnitate capitis, vniformitate habitus, desumitur; certè (excepto capite) in vnitate finis salutis proximorum, cum aliqua diuersitate Constitutionum (quæ ex Suarez in rebus minutioribus, vel accidentalibus non obstat) & habitu valde assimilis est sacra Theatinorum religio, & satis cum Societate concordat, in fine, nempe salute proximi procuranda: assimilis etiam est in Constitutionibus multis: in habitu tanta similitudo cernitur, vt sæpè confundatur, an hi Clerici Theatini sint Iesuitæ, & in hoc signo discernuntur, nam Theatinorum caligæ ex affectu Pauli IV. ad Dominicanos, album colorem, eumque nationum seruant; cumque dicat Suarez (loco citato) Societas Iesu peculiarem habitum non assumpserit, & illam varietatem seruat, quam habitus Clericorum in diuersis religionibus habet; quid mirum, si habitum suum ad normam Theatini habitus se se accommodauit, cum nunc veluti gemellos ambos incedere videamus, vt vix exteriori habitu discerni queant.

Loc. cit. & l.
1. de instit.
loc. c. 1.

Etiam in diuisione religionum facta est partitio à Suarez, in solitariam, Cœnobiticam, & Monachalem, & Mendicantes, in purè Monachalem, & Clericorum regularium, & sub Clericorum

corum Regularium cuneo collocata est, & cū participatione privilegiorum Mendicantium, inter Mendicantes quoque Societas recensita (sub quo etiam collocavit Theatinos Clericos Sācti Pauli decollati, Sommaschos, vt supra dictum est) & propter hanc similitudinem fatetur etiam Suarez, quod *nen nullam similitudinem habet Theatinorum religio, sum religio- no Societatis in exteriori specie habitus Clericalis (vtraque enim religio Clericorum est) & propter hanc similitudinem, & quia propè eadem tempora, vtraque religio exorta est, idè vulgus nesciens discernere inter homines vtriusque religionis, Theatinorum nomen, quod paulò erat antiquius, ad religiosor Societatis accomodavit.* ergo si similitudo habitus præcessit, in antiquiori Theatinorum Ordine, quid prohibet in primario fine, & etiam in multis medijs ad eundem finem religiosè imitatos posteriores Clericos Iesuitas, antiquiores Theatinos? & tamen contentiosum fanem ducens Vindicianus, contraria instituta à Theatinis, ne dum diuersa constituta, emanasse scribit, vt a symbolum inter duas has religiones esse suadeat.

To. 4. p. 383.
impress. Lug
dun.

Pergit adhuc horum duorum institutorum contrarietatem ostendere.

Pater S. Ignatius ab ipso Manreliano secessu semper vixit ex mendicato, eumque ritum (quod Lector beneuolus miretur) tam in Hispania, quam Lutetia Socijs instillauit, tametsi graua quæque eo nomine perpeti necesse esset. Atqui (Grauina teste) Patres Theatini ab omni Mendicatione abstinent, tali que se regula obstrinxerunt: neque per nos, neque per alios petuntur à secularibus elemosynæ. sed tota spes, nostra in Christi verbis posita sit: Primum querite Regnum Dei &c. illemet (ait Grauina) quotidie timoratos fideles excitat, vt seruis suis sibaria ministrent.

VIN.

Sed hæc non sibi inuicem aduersantur, vterque enim modus paupertatis, siue ex mendicato, siue ex spòte oblati miseriam monstrat auxilium humiliter exposcentis, vel sperantis, vt ex misericordi elemosyna miseria releuetur: non tam petens, quàm sperans, versatur circa subsidium subleuantæ necessitatis: & vtrumque modum Christus probauit Mendicando ostiatim, & A postolos mittendo sine sacculo, & pera, præcipiens ne cibos quærent, sed manducarent, quæ apponerentur, talis enim (ait Ambros. cit. à S. Thom.) *Euangelicus vir, vt subsidij secularis adminicula non requirat. fideique totus inhærens, patet, quomodus ista requirat magis posse suppetere.* vtræ autem perfectior paupertas, non leuis discipatio, quæ huius loci non est. Admissa autem graduatione paupertatis, cum magis, & minus speciem non variant, quæ

TVR.

Opul. 17. c. 15

contrarietas institutorum Vindiciane somniata paupertatis Theatinorum cum Societate? cum contrarietas sit eorum, quæ in eodem genere maximè distant, specificis, non accidentalibus differentiis.

VIN.

Amplius prosequitur contrarietatem suadere Vindicianus. *S. Ignatius, & socii votum peregrinationis ad limina Sancti Sepulchri mutarunt in votum missionis Sedis Apostolicae arbitrium, ubi Societatis exordia, & natalem diem Orlandinus collocat. At qui missiones huiusmodi Theatino instituto parè conueniunt, sicut Grauina scribit, paupertate, mortificationibus, vigilijs, ieiunijs, laboribus tamquam gelu amicitur, ut faciem frigoris eius vires naturæ sustinere nequeant.*

TVR.

r. de instit.
loc. c. 5.

Cum Clericorum religio (inter quas prior Societate Theatinorum familia) ad normam Apostolicam instituta sit, & renouata (ex Suarez) nempe ad propagandum Euangelium & fidei propagationem Apostolicam, laborum Apostolicorū quoque particeps erit, neque separantur esse Apostolicum Prædicatorè, & labores Apost. effugere. *In omnibus exhibeamus nos metipso sicut Dei ministros* (dicebat Apost.) *in ieiunijs multis, &c.* vnde suos sodales quoque in speciali recenset fame fuisse, & frigore, & nuditate afflictos in Apostolicis functionibus. Sed mirum est, quod tam sinistrè diuidat Vindicianus, munera Apostolica à laboribus Apostolicis, vt munera soli Societati tribuat, labores Theatinis relinquat, & parum cōuenire missiones Theatinis, à Grauina dictum esse, somniet, cūque Societas eminentiā inter austeritates contineat (ex Suarez) eminentialiter continebit etiam quævis religio missiones. At non opus eminentia, nam Religio ipsa Theatinorum actualiter etiam iā Christi nomen deferre cepit ad Gentes, in Persidem ab Apostolica Sede destinata. cuius rei testes Armeni Fratres Dominicanici, qui Prædicatores in illum tractum destinatos, vt Christi cooperarios, & commilitones exceperunt, etiā cum vitæ discrimine, memores antiquæ necessitudinis inter vtriusque religionis professores, vt superius iterum dictum est.

a. Cor. 6.

Ex litteris
è Georgia
transmissis.

VIN..

Tertiam superaddit Vindicianus contrarietatis, quam vocat, causam. *S. Ignatius, cum socijs in Venetorum Republica tam Hierosolymitanæ commorationi, quam ceteris missionibus illis motis prælufit, qui ab Orlandino referuntur, se omnia ad stylam, & genium Patrum Theatinorum, non debebat Grauina difficile videri, vt suum de vulgi fama iudicium interponeret (aliorum esto iudicium inquit) Imo tui maximè fori erat qui tam callidè obseruasti Ioannem P. Carrasam tamquam Ducem regularis Cleri insecutos esse alios regularium Clerico-*

rum

rum Ordines, nempe Societatem Iesu, Barnabitas, Somaſchos, Ministros infirmorū, & Clericos Minores: ſienim genus tantum clericalis perfectius respexiſti, tam recentiores ordines, non tam Theatinum institutum, quam S. Augustini, Barnaba, S. Marci, & ipsorum Apostolorum dogmata, & ſāctiones ſciſſimè ſunt inſecuti. Sin ad particularia media, Clericalem uocationem exequendi, animum conuertisti, non poteras temerè affirmare, cuius nullum iudicium uoſſigiotenus producere poteras, neque iudicium ferre placuit.

Si illis modis præluſit S. Ignatius in miſſionibus &c. qui ab Orlandino deſcribuntur, non diſſimilibus Caietanus proceſſit cum alijs, in inſtituenda religione, in cuius obedientiæ voto, ut dictum eſt miſſiones claudebantur. Non inconſultò autem Grauna, aliorum iudicio controuerſiam hanc determinandam reliquit, cum eam fruſtra motam, & ſine fundamento cerneret, ob id ſuum iudicium interponere dedignatus, & ſatis ſuperque à P. Caſtaldo, & Moſſefio aduerſis nanijs abundè reſponſum cerneret, nolens iam acta agere. Nec proinde callidè Theatinos duces reliquorum Clericorum regularium aſſeruit, & obſeruauit, ſed ueridicè, ut cætera; magna enim utriuſque religionis erat gloria, ut quæ ſuo præiret exemplo, & quæ præcedentium veſtigia ſequeretur. Imitata eſt uerò Societas PP. Theatinos, non tantum quantum ad rationem generis, ſed quantum ad eundem ſpecificum finem, ſalutem ſcilicet proximorum, licet diuerſis medijs propter, quæ ſpecialis ratio religionis non aufertur. Et licet Clericorum Regularium multæ ſanctiones ab Apoſtolis, & Apoſtolicis profectæ ſint, tñ ordine quodam ad Societatem peruenerunt, interiectis Theatinis, per quos uelut canalem continuatū, regularis uitæ in clericatū fluere, minimè interrupta ſerie, & ad pœnè nouiſſimos Clericos Societatis Ieſu decurrerent, & ab his ad alios poſt inſtitutos Clericos permearent, Clericos Minores, Miniſtros infirmorum; ut ſicut Monachalis Ordo decurriſſe, ab Apoſtolis uſq; ad nouiſſimos ordines oſtenditur, ita quoque clericalis, & regularis ordo ab iſſdem uſque ad noſtra tempora ordinatè profluxiſſe monſtraretur. Quæ autem antiquior Monachorum, uel Clericorum religio, egregiè monſtrat doctiſſimus P. F. Franciſcus de S. Maria Carmelita Diſcalceatus in ſua hiſtoria prophetica lib. 3. egregiè conſutans P. F. Franciſcum Suarez cap. 29. & ſeq.

Lafſus iam, & defatigatus Vindicianus ruruſ aliaſ commiſiſſitur, Grauinam produxiſſe ſabellas, & tertiam in ordine re cenſet.

Fabellæ eſt S. Ignatium, quos condere ualebat canones, ex **VIN;**

regala protoparentis Monachorum S. Benedicti tamquam
 floras carpiffisse, eiusdemque institutis suos alumnos informasse.
 Dicitur confirmat ex Sancti Ignatii aliquot mensum in
 Montem Cassinum secessu. Ecce quam longè à Theatino Spi-
 ritu S. Ignatium Grauina abducat, quem prius in prototypi,
 ac ductorem Societatis extulerat. Sed nequaquam adijt eo tem-
 pore, quo constitutiones, ac regulas ordinis sui sanxit. In ista Ro-
 mana commorationis cum Doctore Ortízio eò cõcessit, sed exer-
 citiorum causa, non dum condita Societate, ac socijs etiam non
 latè per Italiam dispersis, de alio accessu nullibi legitur. Cer-
 tius autem ex Orlandini relatione conuincitur domi suæ, quic-
 quid de Societatis disciplina, & officijs cõstitueret voluit, soler-
 ti industria expendisse, ac omnium bonorum auctori in terra
 super qua ipse priuatim celebrabat, delibandum obtulisse. quo
 in labore, monet idem scriptor, nullum illi librorum apparatus
 præsto fuisse, nullum codicem præter Missarum volumè, & Bre-
 uiarium precum canonicarum.

TVR.

Non est abductus S. Ignatius longè à Theatino spiritu, dū
 etiam asseritur à Sancti Benedicti institutis multa hausisse
 (pauca demas constitutiones Societatis) & in cæteris cum
 Theatinis, Benedictinis congruere, sine vlla tergiuersatione
 cognoscis, tam in ijs quæ ad interiorem hominem, quàm quæ
 ad Oeconomiam, & ad Gubernationem, & regimen spectant.
 Et licet non eo tempore (quod nec Grauina somniauit) quo
 Cassini commoratus est S. Pater suas Constitutiones compo-
 suerit, sed suæ domi sine librorum ministerio, nihil obstat, vt
 obseruantias sacras, quas in Cassino Monte viderat, & exper-
 tus erat, & ob id fixius suæ pientissime menti imprefferat, suo
 tempore tamquam paradigmata oblatas, calamo exprimeret
 augendo, moderando, & ad suum institutum, quæ conferebāt
 adaptando. Vidit vim huius argumenti taciti Vindicianus,
 & non ante institutum ordinem, sed post, ex sacris Ordinibus
 multa decerpiffisse pronunciat, non tantum ex S. Benedicto,
 sed Basilio, Pachomio, & super omnes à Thoma de Kempis
 hortulis. vnde sic dicit. *Si quando postmodum sacrorum ordi-
 num regulas considerauit, & ex illis lumen, ac directionem in
 magis particularibus auxit, non minus ex S. Augustino, S.
 Basilio, Pachomio, & Cassiano, quam ex Sancti Benedicti in-
 stitutis profecisse credendum est. Certè illorum fragantissima
 vnguenta Ignatii Cõstitutiones undique spirant. Ad ipor autē
 Grauinam amenissimos Thoma à Kempis hortulis disti-
 mulasse, quos Ignatius à primis studiorū caloribus, multo stu-
 diosius, quam Sancti Benedicti regulas frequentauit; ita vt
 multorum iudicio scribatur, S. Ignatii vitam fuisse quan-
 dam*

VIN.

dam solidam, eminentem, ac viam omnium eorum preceptorum imaginem, quæ aures illo Libello continentur. Quam autem pronum erat, ac familiare alijs ingerere, quæ ipsius in mores, & usum quotidianum utilis, si a experiretur?

Si postmodum auxit, & veluti expressioribus lineamentis, quæ de suo Ordine cogitavit S. Pater, ex recensitis Sanctis, & Thoma de Kempis desumpsit, cur tam renitens est Vindicianus, ut denegeret in designatione primarum linearum eorumdem Ducum opera usum non esse? In Climaco præclarum traditur documentum, *ut Kenfr picturas Innohem, Agrigentinis omnibus alijs virginibus inspectis, quinque præcipuas elegerit, ex quibus quid esset in una quaque præcipuum imitaretur; ita è pluribus optimi nobis ad exemplum vitæ proponendi sūt, multo magis, ne dum à Benedicto, sed à recensitis, id quod erat difficilius, nempe primarum linearum ductionem, lumen, & directionem auxisse rationabilius dicitur. Cumque (ut dicit Ribadineyra) familiare esset S. Ignatio alijs ingerere, quæ ipsius in morem, & usum quotidianum utilis, si a experiretur, cur non quæ experimento didicerat in Monte Serrato, paucis illis diebus, & in Mōte Casino per 40. dies, non ingerere potuit in mores suæ religionis efformandos, quæ utilissima expertus erat? Magis mentem Sancti Ignatii libri illi animati, & Benedicti domus, etiam si regulas Sancti Benedicti (quod probare debet aduersarius) nō legisset, edificarūt ad exēplū, quā vnquam Thomæ de Kempis hortuli, de quibus non meminit Grauina, cum vastissimos campos fundatorum præcedentium Sanctorum eximiorum proposuerit, unde flores decerpit, intuendos, elaborauit. Sed quid continent illi flosculi Thomæ à Kempis, nisi à Patrum fœdinis metalla, vel metallorum ramenta collecta? in tantam verecundiam prorumpit Vindicianus, ut potius riuus quam fontibus tribueret, quæ tamen piè S. Ignatius, ex Patribus, excerpit. Si transmigrationis animum vera esset (quæ tamen hæresis est aperta) diceret Sauli spiritum in Vindiciano residisse. Illi namque ne palmam sui interitus Philisthij Ducibus, daret, inferiori suo ministro, ut occideretur, se tradidit, dicebat enim ad armigerum: *stā super me, & interfice me, ne veniant incircumcisi isti &c.**

Quid tandem concludit Vindicianus? *Accedit eiusdem Sancti Fundatoris ingenua confessio, rationum omnium summam ad Manvesianum secessum spectare, in quo (subdit) perspicuas suorum institutorum à Deo impressas, & quasi consignatas in animo suo notiones, & intelligentias accepisset. Quid ergo Grauina de Montis Serrati institutore? quid de Sancti*

Bene:

TVR.

Grad. 16. de discret.

1. Reg. c. 31.

VIN.

Benedicti Constitutionibus fabulatur? Idem Sanctus Iacob Laynio tribuit, quod supra omnes de Societate fuerit præclarè meritus. Quod dictum Franciscus Saccinus ad Ordinis institutionem refert, quam contra Nouitatis inuidiam solidis recedentioris doctrinæ fundamentis constabiliuit. Sactorum enim facta, & Fūdatorum Regularium leges, & statuta attentissimè peruoluit calluerat, eoque familiarius ab Ignatio in his, qua cœlitus non comperisset, ad consiliū adhibebatur. Vides iterum, Grauiam, neque regulis S. Benedicti, neque PP. T. beatiorū Societatis instituta primariè adscribi. sed propria uocationis fecunditati. Et ut de Patriarcha Iosepho Ambrosius deserit: antecedentium patriarcharum virtutibus ornaturi, etiā speciales adiunxisse dotes, quæ variam facerent tunicam, & Patri suo plus amabilem redderent, maiusque in filio studium placendi excitarent.

Lib. de Tolop.
cap. 1.

ZVR.

In Monte Serrato instituta quidem formata dicunt scriptores vitæ S. Ignatij, quæ attinebant ad spiritualia exercitia, quorum originem supra diximus à Clauonio mutuata. Nihil de institutis, & Cōstitutionibus religionis, eo tempore cogitatum est, ex authoribus supra citatis: instituta vero, quæ Societatem concernebāt postea facta sunt. & sicut religio tam insignis diuino spiritu condita est, sic diuino instinctu instituta illa quæ Societatis peculiaria sunt, à Sancto Fundatore condita sunt. Sed hæc docet Suarez [quod si loquamur de inspiratione qua Sanctus Ignatius, & socij fide, & pietate pleni tam grāde opus aggressi sūt, indubitabile (ait) ex principijs fidei, quibus docemur: nullum pietatis opus, sine Spiritus sancti inspiratione & adiutorio prodire posse, ex eodem spiritu fundatam religionem, cum suis particularis constitutionibus, postea à Romana Sede probatis. Sed (inquit) hæc inspiratio communis est omnibus operibus pietatis. Si autem (dicit idem Suarez) ex speciali reuelatione, & extraordinaria inspiratione, aut directione infallibili dicamus S. Ignatium, religionem, cum suis institutionibus fundasse; hic modus, vel via magnam laudem continet; uerendum tamen est ne sit nimia, & non sufficienter probata, nam inde sequeretur omnia quæ in hoc instituto continentur, omnino esse certa, & infallibilia, quod dicendum non est.] Unde non est ei reuelata regula, & per Angelum adducta, sicut Sancto Pachomio factum legimus. Quare etiam reuelata regula, multa diuina inspiratione collegit, tam ex illo quam ex Sancto Benedicto &c.

1. de instit.
Soc. 399.

Loc. cit.

At hæc non fabellæ Grauiæ, sed verax historia, quam diligenter recenset P. D. M. Antonius Scipio in elogijs Abbat. Casinensium his verbis. *Demum quo tempore opportunam remolioris*

motioris secessus quietem, præscribendis sue sodalitati regulis exquirebat, Casinum adijt, ibique tum libris, qui opus essent, tum unius, alteriusque Monachi subsidio, à Præside instructus, ad Albanam se contulit, locum in eodem Casinati saltu quingentior circum passus, à primario Canobio disjunctum, eique operi, quod Ignatius moliebatur apprimè accommodatum, & habile. Hic omni humanarum rerù cura, & cogitatione abiecta, partim assiduis precibus exploranda Numinis voluntati, partim studiose loquendis, expeditisque SS. Patrum, qui religiosas familias condidere, sacris decretis, plures dies traduxit alia ab alijs, quæ aptè videbantur ad suum institutum transferri posse (sed plura utique ac meliora à D. Benedicti statutis sapienter mutuatas) sanctissimas leges transcripsit, quarum præsertim, & usu tam ingens, ac multiplex tam breui ad Christianam Republicam utilitas est derivata, ut orbis uniuersus admiratur, & obstupecat. Ad ultis præterea Deus indulgentioris beneuolentia argumentis degentem apud Albanam Ignatium, est prosequutus, tum præsertim, cum illi interorandum socii cuiusdam è suis (qui per id tempus Roma obierat) animam in cælum subeundam aspectabili specie repræsentauit. ut Sanctus Patriarcha Benedictus uideri potuerit, diuersanti domi sue Ignatio, & pulcherrimo operi intento, gratificari uoluisse, impetrata illi diuinitus communicatione miraculi, quo ipse apud Casinum degens Scholastica sororis, & Germani Capue Antistitis, animas superos euolantes, clarè uidi. Omnia uerò hæc calitis (ut fatetur Vindicianus) ubi alia quò reperisset, inspirabantur, non extraordinarie illa inspiratione, sed communi, ut dicebat Suarez, imò (quod non dixit Suarez & in gloriam Sancti cædit) peculiari instinctu sicut in cæteris Fundatoribus accidit, & peculiari humilitatis spiritu, æquequam suas constitutiones formaret, ex institutis aliorum dictorum Fundatorum, & Benedicti præcipuè, & Basilij, unicam uariam obtexuit, ex omnibus serè religionibus desumptam, additis quibusdam constitutionibus, ut cùm omnibus religionibus sua religio iungeretur, ex illis multa mutuata confultò uoluit. Imo idem Sanctus Monachorum Occidentalium parenti S. Benedicto nomen dedisse demonstrat uenerabilis antiquitatis scrutator D. Constantinus Caetanus in suis opusculis. S. Oblatorum enim Roanam, uel Tane ueterem sic nunquam patam assumpsit (qui in eadem religione tria simplicia uota emittunt) quæ tamquam argumentosa apud S. Ignatium in sua religione transulit emittenda, uidelicet ut prius simplicia sui filij, quàm solemnia uota emitterent, & in Monte Serrato eadem simplicia uota Deo uouit seruentissimus Patriarcha, ut

tuo filios praeiret exemplo. *Consistens vero Societas ex eodem Casarolo Religiosa professionis vota nuncupaturus, ut inter Rom. Urbis Basilicas, antiquitas, ac plorum hominum illustras, non aliam delegerat, quam Apostolo Paulo Via Hostiensis dicatam, ubi coram D. Benedicti Monachorum Abbate (iis namque commissa est sacra adis, & Cambbij admittitratio) ex sui instituti formula, sacram illam ceremoniam perageret. Erunt ne haec fabellae?*

Inuidiosum verò illud verbum Vindiciant est, quod ex hac polymita veste, plus S. Ignatius dilectus sit à Deo praeter ceteris ordinibus, idemque Sanctus Ignatius uti jic, dum sui, omnium mimantem dici voluit Societatem. Cuius laudatur Religiones caeuenda est comparatio, & multoties ipsomet monuit, & in varietate, & in diuersitate vnitas tenenda, partialitas caeuenda. *Laudo omnes, & diligo dicebat Bernardus, ubi que, & plè, & iuste videtur in Ecclesia, unum opere tenet, ceteros charitates, facies autem charitas (fidem loquor) ut in illorum quidam fructu fraudet, quorum instituta non sequor.*

Apol. ad Gul
lic. Abb.

g. IV.

Conuersatio Societatis.

Ex Aug. lib.
de Catec.
rud. c. 4.

TVR.

Ille ipse flagitiosus, & sceleratus amoribus videtur Vindiciant, nihil aliud nos agere, qui amara vicissim volens, nisi ut docuissent, quibus darent aperiant, & ostendunt, quantum amant, tamque iracundiam iustitia praeferre affectum, ut inueniunt se reddi quodam modo: flagrant ab eis amant, quos illud obrare molitur: ipsique ardentibus affluant, cum iam mouerent eadem igne illas mentes, quas appetunt, sensius, & sic frigescere sentiant, in amore impatientes, & magis feruunt, ut se frigiditate assent, ut frigiditatem tollant. Et ergo, & animas, qui torpedas se amari sensuunt, & qui iam feruunt, cum se redamari didicerit, magis accendunt, ut manifestum est est nullam effrenatorem causam, qua vel inchoat, vel augmentetur amor, quam cum se amari cognoscit, qui non dubitans amari, aut redamari se, vel posse sperat, etiam si non redamatur, ut propterea magis irascit, vel iam probus, qui iam prior amat. Et sicut in torpidas amoribus, quanto plus in amicitia? Quid enim aliud cauens in offensione amicitia, nisi ne amicus ardeat, quod cum vel non diligimus, vel minus diligimus quam ipsos diligimus?

Ad ostendendam ardentem necessitudinem Grauiam in Socie.

Societate amoris, & amicitia: symbolum factum illud cōglutinationis animæ Davidis cum Ionatha adduxit, quorum, ut quæ ad Bathem, tunica, regaliaque vestimenta communia fuerunt: & ne quid deesset (amicorum enim omnia communia sunt) retributa etiam regularium voluit esse communia, paleasque obtulit, ubi educarentur pulli ad iustitiam discendam, & propria mastraga obtulit ad præseruationem. *Æstualle.* Grauinâ dicere necesse est, cum amans, & amicitia: leges seruans, nec edametur, & de amicitia in suspitionem adducatur. Quare magis vestrum zelo, cum hæc tua legit Vindiciare coniecto, ut hanc frigiditatem tuam, vinceret feruentibus orationibus. Interim ab illo sciscitaris.

Quo tandem, hæc palæarum, & scandalorum oblatio pertinet? quo tendat illud Acroama: *Discite iustitiam moniti, quæ iustitiam, & a quibus, & quibus occinenda iustitia?*

Facile tibi respondet Turtur, cum charitas malum non cogitet, nec sit suspiciosa, non debes tot interrogatoria formare de amico suspectus, proprium est incompositi animi, cum sit pax, insidias suspicari. Suspiciaces (dixit quidæ Poeta) *Fertur verberis caeco.* suspiciosi plerumque Sycophanta, timere enim sine ratione, multa sibi fingunt mala inferni, ut enim ipsi sunt maleuoli, insidiatores, facati, phrenetici (sæpe sibi metipsis tales existere quales ipsi sunt, insidias metuunt, putant alios sibi potentiam, vel principatum querere, vnde deprauât aliorum dicta, vel facta, & in examen discussionis vocant. In forma verò Vindiciano suspicioso respondetur. Palæarum, & scandalorum oblatio in Chronicis descriptorum, cum finem respicit, ut in mensis Societatis legantur, & in scholis & si (ab inexperis tamen, & ad pauca respicientibus in dictatis) interdum soleant scholaribus tradi religionum, quandoque lapsus sub docendi specie, & exempli gratia, incaute ad viuum exarentur) ut tamquam prototypa ob oculos ponantur, tamquam plangenda, & cauenda, & amoris argumentum subministrer. Deo manutinentia, *nallum enim ait Augustinus peccatum est quod faciat homo, quod non faceret alter homo, nisi prorsus areret Deus, ut non faceret homo,* ut sepius dictum est. Ad hoc tendit axioma illud *discite iustitiam moniti, & iustitia: nōtāne humilitas in illis, quæ vnde sic PP. exponunt illum locum de Christo Domino non recusante baptisimum Ioannis sicut decet implere omnem iustitiam,* id est omnem humilitatem. Humilitas autem maxime fouetur ex aliorum lapsu, considerat enim homo semetipsum, ne & tentetur.

De hac iustitia queris, subinungendo, *a quibus addiscenda*

VIN. 157

TVR.

VI. 151

Ioan. c. 1.

VIN.

fit? proculdubio iustitiam, quam deseruerunt, qui in sacro ordine potius palea fieri, quam triticum maluerunt.

TVR.

At cum perfectissimo tritico, vbique & in omni area sunt admixtæ paleæ, omnes iustitiam debent addiscere, & satis sūt disciplinz desertores buccinatores, superbas aures ferientes, & ex aliorum ruinis discant infirmitatem suam agnoscere, & augeant timorem, & tremorem. Propter quod scæpe ait Augustinus *multi casuri, & casura, in Monasterijs, & Cœnobijs viuunt, vt non gloriatur omnis caro, coram illo.*

VIN.

Petis iterum. *Quibus fit hæc iustitia occidenda? pullis, ait, Grauina, quo nomine vix alij venire possunt, quàm iuniores in Societate, &c.*

TVR.

Non his tantum, sed ijs, & omnibus aliorum Ordinum quatuordecim exercitatis, si superbia pulsentur, nam & pulli sunt, & nouitij in via Dei, qui nec coeperunt addiscere elementa spiritualis vite, quam qui arripiunt de fundamento, prius cogitent humilitatis necesse est. *Qui enim alias virtutes sine humilitate obregat, quasi puluerem in ventum spargit, ex sanctorum proloquio*

VIN.

In scetum. Deo idud dictum Grauina, pronuncias? seruiat vobis periculis nostra, atque fructum istorum plane ignoro. Sic ne innocenti Gypsum cum lacte confundamus? Sic ergo Ioseph cum Israhel: in ipso versamine committam? Sic in spiritum inducã, vt fuerit apud parentes de criminibus accuseti iuuentus scidolorem commemoratione sapientior non fit vbi.

TVR.

In Apol. Da
uid cap. 2.

Male ergo hæc omnia scriptura recensuit Vindiciæ. Audij aud: Ambrosium causam reddentem, cuius hæc scriptura commemorat: *Propositi ait ad amittendum nobis sunt, & ideo curatum est, ut & ipsi aliquando laberentur. Nam si inueniam à vitij inter se labibicã butur facultate iratum pergerisset, dedisset vobis occasionem infirmioribus diximandi, cuiusdam superioris eor natuæ, ac diuina fuisse, vt delictum recipere, & culpa consortium habere non possent. Qua opinio vtiq; v ex-
celsæ nob illius substantia, ad impossibili imitatione remocari, Præter hoc illis paucis per diuinam gratia, vt nobis ad imitationem visa totum foret disciplina, & sancti innocentiæ, & per-
nitentiæ magisterium, idæ acruum a libris sumeremus. Ergo dum sapientiorum legum, & scripturã eadem illor infirmitatis cognosce-
dum credo conseruetur, & videtur præsumo. Et postea aliam ad-
dit causam. *Et nonne vtiq; in vñcantiis extolleretur affectus, nec sibi deputarent, virtutiq; attribuerent sua, quod diuina sibi operatione colligatum foret; ergo in tentato, iudicium, & tuerent, atque in perfidia foueam deciderent, passus est Domi-
nus illis subiciere culpam, ut ipsi aduertarent diuinis s. AV-**

XIIIIS-

XLIIIS indigere, ducemque salutis suae querendum esse cognoscere. Ut autem hi fructus decerperentur fiducia, & humilitatis in Script. sanctorum lapsus, & scandala ad profectum legentium describi voluit Spiritus Sanctus. At Iuuentus etiam scandalorum commemoratione Sanctorum sapientior fit, nec corrumpitur, vel effertur, sed potius eruditur, edificatur; videndo v.g. David hominem Angelis adzquandum, tentationibus victum, errori, & lapsui locum dedisse, à gratia deiectum; & sola poenitentia reparatum, fortiorem resurrexisse, maiora reparantem certamina, ut non solum, nullum attulerit lapsus impedimētū, sed etiā maioris velocitatis & progressus ad currendum viam mandatorum Dei incentiua ministrare. Tunc autem iuuentus scandalorum commemoratione corrumpitur, quando quasi de aliorum lapsibus tripudiantēs alloquitur, cum ad maiorem iactantiam facta comparatione incitantur, vel (quod absit) ad aliorum imitationem perniciuntur, & tunc vbi detractionis, iactantiae, perversae imitationis exhibetur occasio, scandalorum refractione, illud plusquam solenne remedium Grauinæ, à pedibus, & oculis insipientium remouenda, & aبلغanda, ut semel inbuta testa recens odore bono, illum diutius conseruet. Frustra vero ludens sequeris.

Dicam cum Davidis amico. Non est bonum consilium, quod Archiepiscopalis Senator hac vice dedit: id verum si fuisset Achatophelis consilium. VIN.

Hoc consilium non est Grauinæ, sed Sanctorum, ergo si Senatoris Archiepiscopalis Curiae Neapolitanae consilium displicet, saltem idem numero placeat consilium, quod tradidit Archiepiscopus Mediolanensis Ambrosius. TVR.

Sed vafriciem Vindiciana, magis attēdo, dum Grauinam vtriusque detractorem, nedū Bellarminis, sed & Societatis exemplat, & in eo detractorem monstrare vult, quod eandem Societate de detractione criminatur, à qua Societatem purgat, quod nec in communi recreatione patitur absentium rōdere vitam, & res abhibet Collegia, scholas, vbi hoc ipsum à iuuentute exigitur, ut à detractione, parcent lingua. VIN.

Hæc proculdubio Vindiciana maior tua detraçtio, quod dicas Grauinam Societatem de detractione fugillare. In quo sagillavit Quothuonque Rus sit sacris Ordibus esse detractur per scandalorum assertionem? iam superius intentio Turturis monstrata est, qui ad summum post tot excusationes quas Vindicianus noluit suscipere, materialem detractionem excessu zeludmitio. Plures sunt detractionis species, ex doctrina Bernardi, uti quidam vult, & irreuerentis, uti in buc-

In Cant. ser. 29.

cani uerari uirus euomans detractionis. Alij autem quidam simulata ueracundia face conspiciam malitiam, quam retinere non possunt, adumbrant conantur. *Videtur praemissa esse suspensa, haec quaedam cum grauitate, & tarditate uultu nullo, dimissis supercilijs, & uoce plangendi, gradi in alio dictionem & quidem tanto persuasibiliorum, quanto creditur ab his, qui audiunt corde inuito, & magis condolentis uersata, quam malitiosè praeserui. Doleo, inquit, pro eo, quod diligere uis satis, & nequam potui de hac re corrigere eum. Et, alius. Mihi quidem, ait, hec compertum fuerat de illo istud, sed per me numquam innotuisset, at quoniam per aliam patefacta res est, ueritati negare non possum, dolens dico, te uera ita esse, & addis. Grande damnum, nam alius quidam in pluribus ualeat: Ceterum in hac parte (ut uerum fatoremur) excusari in uicini potest. Alij (addamus) in laudem proximorum erumpunt, uel communitatum, & incaute unam laudant, alias deprimunt sub reformationis zelo, odiosa collatione: & sunt (ex eodem Bernardo ibidem) illi adolescentulae animae, non idem cum alijs sapientes, licet cum alijs currere uideantur, quae sua sunt querentes, & non ambulantes simplicitate, neque sybari, sed speciali glorie matris inuidenter Ecclesiae, quae floret adhuc in ueteribus religionibus, & captantes occasionem murmurandi aduersus eam, &c. quod non est aliud, nisi, quod. A postulat aut, periculis lae falsis Fratrum. Ipsa sunt denique, quibus exprobatibus scandala, subinde pro se satisfacere cogitur, ubi eis ita respondet: Nigra sum, sed formosa sum. Hierusalem, quod Turtaurina uox abundè praestitit in suo opere.*

Primum genus aperte malum: Secundum peius, & callidius. Tertium autem pessimum, nisi zelus excuset, & intentio, ut ceteris referantur scandala, ut emendentur. Non uolunt horum culpatur, sed ingenium, qui profitentur se omnium profectibus paratos, omnium meritis uiuere, cunctorum uiuere, studijs, & saluti, admonetur, uel excusatur.

VIN.

Adiuratur demum per caelestem Hierusalem. Grauius à uindictam per communem patriam, ut ab alijs Ordinibus Grauius erga Societatem patrem caudalam, & charitatis impetret, ut fiant illa, nulli regularium detrabit, ita nec illi, & procul absonit, ideclamatatione in palpiis, in uicinis, &, formam ablegentur à libris, tra, & uibus, familiaribus scilicet dijs, contra Societatem, ne mundus, & uides animae exasperantur, sentiendo inter regulares, & perfectionis uicæ professores amulationes, & contradictiones uigere, & regnare.

TVR

Vicissim, & alij Ordines se compellunt idem exoptent uindictam, semper enim, & subhorant, quoniam absonit, &

dine

dine ait Bernardus ibidem *reperiuntur tales, qui acta obser-
uant, curiosè derogandi, non imitandi causa,* vtriusque grande
folatium, cum intolentes insultant, quod à bonis religiosis dili-
gantur. Vnde ad consolationem sponsæ cum nigra demur-
muraretur, dictum est. *Recti diligunt te &c.* quasi dicat. *Non
sint tibi iniquant cura de iniqua reprehensione blasphemiarū
harum, cum confites, quia recti diligunt te.* Bona profectò con-
solatio cum blasphemamur à malis, benefacientes, si recti dili-
gant. *Omnino sufficit aduersus os loquentium iniqua, opinio
bonorum, cum testimonio conscientie: in Domino laudabitur
anima mea, audiant mansueti, & lætentur, mansueti inquit læ-
tentur, mansuetis placeam, & equanimiter audis quicquid in
me iactare voluerit liuor perditarum.* Non est inuidia (crede
mihi) cæterorum ordinum de Societate (quam præ cæteris
à parentibus dilectā autumas) vt propter hoc eam pessundet,
vt infamas, satis enim omnes ordines sunt diuini charismati-
bus ornati, hinc omnes vni Iosephi personā cum polymita ve-
ste representant, vt præ cæteris statibus (excepto Episcopali)
diligatur à Domino.

Loc. cit.

Quare non est cur veteres religiosos, vt invidentes tradus
cas ex Ambrosij autoritate, videlicet. *Discamus ergo, & sã-
ctorum inuidiam, vt imitemur patientiã, & cognoscamus illos
non natura præstantioris fuisse, sed obseruationis, nec vitia ne-
scisse, sed emendasse, quod si inuidia etiam sanctior aduffu, quan-
to magis cauendum est ne inflamment peccatores?*

VIN.

De Iosep.
patr. c. i.

Nescio autem qua distributione Vindicianus virtutes totius
Societati, alijs autem senioribus Fratribus inuidentiam tribue-
rit, & postea, pro Iosepho summam prudentiam, & veneratio-
nem polliceatur. Est ne hoc, quos putas, exulceratos animos
sanare, & veterum, quas puras illatas, iniuriarum memoriam
abolere? *Frequenter, ait idem Ambrosius, amor ipse patrius
nisi moderationem teneat nocet liberis, si aut nimia indulgentia
distictum resoluit, aut Prælatio vniat ceteros ab affectu germa-
nitatis auertat, plus acquiritur filio cui Fratrum, amor acqui-
ritur. Hæc præclarior munificentia patrum, hæc distor here-
ditas filiorum: iugæ filios aequalis gratia, quos iunxit iqua-
lis natura.* Et ipse Iacob, non tam filium prætulisse videtur,
quam Prophætæ mysterium. Solus Vindicianus vnus Socie-
tatis Prælationem super cæteros Ordines affectat (quam hu-
millimè rejicit Sancta Societas) & de inuidia Fratres veteres,
notat, cum nullum in hæc re mysterium habuerit, vt cæteris
præferat, nisi solam vanitatem, vt ceteros ad affectu sanctæ
germanitatis, quantum in se est, auertat, nec indiuisos cupit ha-
bere, qui Fratrem à Fratre nititur separare.

TVR.

Cap. 2. loc.
cit.

CAPITIS XVII.

*Examen, an Grauina finem suo Turturi
præfixum consequutus
sit.*

L. I. Apoph.

Arillus ille Philosophus interrogati, cur Lycurgus tam paucas leges tulisset Lacedæmoni; tacente respondit. Quoniam pauca loquens, paucis etiam legibus opus erat. Intelligebat vir prudens, multa mala ex multiloquio nasci, unde ferulis subiacere necesse sit. Sufficiebat Vindiciano ad vindictam exaturadæ, chartas impleisse, & inanibus verbis aerem verberasse, sed ut in

maiora mala incurreret, vitimum propinat caput multiloquentia, & maledicentia plenum.

VIN.

Multa, ait, Choragus in Proscenio spectantibus polliceri solet, quæ postea non eueniunt, proinde eos histriones laudari, qui ab humili exordio paulatim in sublime se attollunt, & parvam initio expectationem, postea multiplici incremento longissime superant. Id si Grauina, ait, aduertisset, quando suam Turturem pro scæna composuisset, fortassis prudentius sibi, & famæ suæ consulisset.

TVR-

Dicis, sed non probas, & compositam, & coniectam orationem, ut in odium veniat, inimicis representationibus comparas, ipse deridendus in Theatro, quæ velut mirabilis orator vis esse in suggestu, dicendo & docendo. Semper Grauinæ dictio creuit, & ut etiam sistamus in metaphora scænica ordinatè procedendo. Tu vero Vindiciane, ordine confuso, & Turturis dicta peruertisti, & tua quoque confundisti, etiam præter inutilem repetitionem, quod initio, ut in alijs capitibus fecisti, finem scribendi impugnare debuisses, non in extremum differre.

VIN:

Ais igitur. *Quinque produxit rerum capita, quas præter*

pro-

propterea in arenam descendit, ex quibus unū iam cap. 5. excussimus, videlicet, ut Illustrissimum Cardinalem Bellarminum, inter alios scriptores, non numquam stylo in regulares libere excusaret, vidimus huius propositi partem felicem successum.

Hunc ad reliqua descendere animus est, quæ si non magis expectationi respondeant, suadebimus Grauina, ut Turturis approbationes suis authoribus remittat, præsertim illis, qui in eius voce nihil turpe, & inconcinnum reppererunt, quique statim, & quam primum in lucem prodire iusserunt, tamquam religionis solatium, frænum obloquentibus allaturum.

Vide Lector, nouum Periclem, de quo testatur antiquitas, quod videretur, tonare, fulminare, aculeos in animis auditorū relinquens, ob quod illud nomē adeptus est πολυπράγμων, inquietus scilicet, & turbulentus; sua namque mordacitate, & turbulentia Pelepónense bellum, ne dum suæ patriæ, sed toti Græciæ funestum accendit Vindicianus, nunc hac, nunc illac discurrendo, vrendo, pungendo, & vbi Grauinam punxit de non adepto sine, probatores operis fugillat, quorum, eos formidans, suppressit nomen, approbationis verba referens doctissimi, & eruditissimi P. Magistri F. Nicolai Riccardi tunc Regentis Romæ in Colleg. Sancti Tho. nunc Apostolici Palatij Magistri, & F. Ioann. Matthæi de Rispolis Magistri Regentis meritissimi, & sapientissimi P. Andreæ Lantfranci Clerici Regularis; cumque posset rectè suo uti ingenio, & de Christiana Republica benemereri Vindicianus laudando religiosas personas, omnes eloquētix neruos intendit, ad castra Ecclésiæ eiusdem irritanda, quo titulo turbulentus adiudicatus est; vel ut alter C. Graccus, qui cum sua eloquentiæ præstantia, posset Rempublicam optimè sueri, perturbare eam maluit. sed videamus, an rationabiliter Vindicianus causas Turturis impugnet.

TVR.

Prima causa asserta à Grauina, nempe, ut Hæreticus erubescat, perperam à Vindiciano confutata.

Oppugnatio Vindiciani.

Probabat (ait Vindicianus) Ecclesiæ perduelles Grauina relaxata mentione claustralis disciplina pasci, & in religiosos accendi, & quia Bellarmini Columba quedam familia

VIN.

ppp

millia commemorauit, & elo fidei inflammatas, cum Nabucdo-
nosore iurauit, ut se, Ordinesque regulares contra omnes here-
ticorum insultus defenderet: Calumniantium, inquit, necessi-
tas officij, modestè defensionis impasit, ut ad dicta eorum re-
tundat, & ora obstruat, ut ad saniorè mentem reducat; & in qu-
borem det, quanda uiderint, florentiam omnium ordinum sta-
tum.

TVR.

Iudith. c. 2.

Non cum Nabucdonosore iurauit, defendendo Ordines, in
quo iurant potius, qui contra Dei illustres portiones conspi-
rant, illamque Nabucdonosor cogitationem habens, ut omne
terram suo subiugèt imperio; illudque uerbum dictum Ho-
lopherni, assumunt: *Egredera aduersus omne Regnum Occidi-
tis, & contra eos precipua, qui contempserunt imperium meum;*
cum eodem ministro succedètes omnia saty, arbores, & uineas,
incidentes, ut fecerunt Hæretici lingua, & armis, statum, & per-
sonas religiosorum impetentes. Potius ergo cum Iuda Mac-
chabæo se accinxit ad præliandum aduersus hæreticos, illud
eiusdem Ducis uerba assumens: *Erigamus deiectionem popu-
li nostri, & pugnemus pro populo nostro, & sanctis nostris, in-*
malus, & peruersus est zelus, regulares contra insultus hæreti-
corum propugnare?

2. Mach. c. 3:

Non audes id asserere, ne de castris hæreticorum esse meni-
festè coniungaris. Quare astutè temperans dicta tua, ne pu-
blicus hostis detegaris, subdis namque.

VIN.

*Magna utique Grauius promissa, sed uix erit in armis, seu
medijs quibus Grauius monstret omnem à uerbis suis uani-
tatem excusare. De opinione quidem illa, seu tripudiatione
Grauius, cum Ecclesiastici scriptores regularium nauos attingunt,
egimus cap. II. nunc uideas quam bello promissis steterit,
& examinemus argumenta.*

S. Contra eandem primam causam I. Argumentum Vindicianicum.

Prima Grauerat causa, ut Hæretici in ruborè coniciantur,
cum florentissimas Turtille. Libello adhuc usque nostra tēpo-
ra sacras religiones conspexerint: ita quidem sibi met Grauius,
in hilariori suo æstiuo secessu pollicebatur, sed toto celo aberrauit
(tale est argumentum Vindic.) quicquid enim, ex mira-
culis, martyrijs, sapienter dictis, heroicè factis, in medium at-
tulit, hæretici, cum Iacobo Britannia Rege, pro antibus fædeli-
bus ridebunt, quicquid de splēdidis officijs, & insulis pro ambu-
tioso fastu aspēnabuntur. Quicquid de uita rigore, & peni-
tentijs,

dentibus, amonitum superstitioni transcribent. O te infelicem oratorem, qui non dum didicisti margaritas, non esse porcis obijciendas. Quid peroratur apud illos quorum mens falsis persuasionibus occupata, veritatis lucem capere non potest? ubi oculus nequam est, totam corpus tenebrosam erit, instar noctis Aegyptiacae. Tolle prius Glaucoma ab oculis haereticorum, fac ut recipiant quae extra sacras litteras traduntur, ut supremum in Ecclesia Ordine institutore agnoscant, ut Evangelicis consilijs, & regularium votis credant, quae oportet, & similia Ecclesiae dogmata venerentur, sine his ridiculae haeretico Ordinum Chronicas obijcias. Cum viro irreligioso, tracta de sanctitate, inquit Scriptura, cum iniusto de iustitia, cum impio de pietate. *Eccl. 37.*
 Et S. Paulus apud Felitem, & Drusillam Caesarem non egit de miraculis suis, vel caeterorum Apostolorum, neque de stueritate victus, & totius vitae, neque de persecutionibus, quas pro Evangelio sustinissent, sed de fide in Christum, iustitia, & castitate, & de iudicio futuro, quia constabat illi, cuius farinae esset hoc par conlugum. Olim quoque S. Hieronymus, Lactantius, & alij reprehendebant, ubi apud Ethnicos sacra Scriptura, allegaretur, aut apud Hebraeos sapientium, ex Gentilibus, & Sybillarum sententia: quia nimirum praepostere inducerentur, quae tali loco auditorum captum superarent.

Eccl. 37.
Act. 24.

Responsio Turturis,

S In aestivo. illo otio pro sancto peragendo negotio infeliciter laboravit Turtur, adducendo in medium miracula, martyria, officia, & dignitates, vitae rigorem (callide alias virtutes, & sanctitatem Vindiciano subticente) quia Iacobus Britanniae Rex, cum suis, pro anilibus fabellis haec omnia irrisurus erat, iam pridem inaniter depugnarunt veteres PP. & moderni scriptores haec omnia adducentes, ut grandia argumenta, quibus fides nostra non incredibilis, imo evidenter credibilis appareret, quod abunde Turtur in suo ultimo tomo de cath. praescrip. demonstrat & vnde in crimen vocandi essent, Augustinus praecipue, qui ex vitae austeritate communiq; vita Monachorum fidei Ecclesiae veritatem contra Manichaeos urgebat primo contra Manich. & Chrysostomus aduersus Gentiles, vita Monasticae abstinentiam, & alia Monachorum pia exercitia recensendo. Similiter, qui religiosorum martyria recensuerunt, & miracula, ut Theodor. Gregorius Furonis de gloria martyru. Tanti ponderis apud Cardinale Bellarminum. Monastica instituta sacrum, caeteris magni fe-

TVR.
Cap. 3. 1.
Contra vitu perat. vitae Monach.

To. 2. l. 4. c.
13. 14. 15.

cit, vt Ecclesiæ illustres martyres, & confessores, cum miraculis recensierit, pro veris notis Ecclesiæ, & hæc tandè (præuidens Vindicium oblatratorum) scripserit in præfat. lib. 2. controu. de Monach. *Certè post Apostolica tempora splendore maximorum, signorum iudicio orbis terra, semper clarissimi habitiscut magnus Antonius, uterque Macharius, Hilarius Benedictus, Bernardus, Franciscus, at ij, omnes sine controversa professione Monachi fuere. & postea, exceptis enim sacris martyribus vari omnino in numerum Sanctorum relati leguntur, qui ex Monasterijs non prodierint, ut mihi, iam Monastica vita approbatio, inter eas notas ac symbola, quibus Ecclesiam Catholicam ab omnium hæreticarum conuenticulis internoscimus, atque distinguimus Principem locum tenerè clarissimèque continere videatur.* Religiosorū ergo institutorum, vbicumque claruerunt, & clarent (vt probauit Grauina in Turture) viri coruscantes signis, & prodigijs, virtutibus ornati, sapientia insignes, dignitatibus Ecclesiasticis conspicui &c. sūt nota, & tessera dignoscendæ veræ Ecclesiæ, fatente Bellarmino cum omnibus orthodoxis. Et satis est (ex eodem Bellarmino) vt ex Eminentissima Religiosorum vita à Conuenticulis Hæreticorum esse secreta Ecclesia dignoscatur, vt proinde non leuis ex ista discretionè pudor hæreticis inferatur, Soli Vindiciano hoc non sufficit, inanem, & futilem argumentationem duci, ex religiosorum miraculis, martyrijs &c. contententi. Vindex ne ergo erit Bellarmini, qui hæreticorum partes egit? illusor potius, & personata Simia videtur, modo partes Catholici, modo hæretici agens, vnde existimandum quod sicut ex his laudibus, Bellarmini de religiosis, eius opusculum Columbz iudicetur vllò modo esse tam meritissimi viri; ita & ficti defensoris, non nisi de gregibus hæreticorum prodierit, qui laruam catholici assumpsit, vt catholicos fugilaret. Et dum notam hanc dignoscendæ veræ Ecclesiæ ab hæreticorum conuenticulis obscurare conatur, studiosè id fecit, ne à partibus hostium Christi deuius à suis deprehenderetur. O infelicem tragædum, qui vestimenta propria nesciit occultare, sed ne sibi sapere videatur audiantur rationes, quibus conuictus est religiosorū florentem statū, oculis hæreticorū ne Catholici exhibeant [Margaritas ante porcos dicit ex doctrina Saluatoris non esse proiciendas, hoc est infidelibus, & irrisoribus nõ esse pādēda sacrosancta mysteria] verè, & manu ductione præuia, nisi enim euicere credibilitatem mysteriorum in mente infidelium, frustra laborabis, vt assonum præstent ad nudam propositionem mysteriorum fidei. Vnde, Relatus à D. Tho. in cat. Chryf. *Margaritæ non sunt dande nisi deficiantibus veritatem,*

tatem, & cum ratione humana uiuentibus, & sunt ij, qui rationes credibilitatis libenter auscultant, atque perpendunt. Sed si multi sint, qui rideant, & porci sint, non propter istud desistendum est à prædicatione sacrorum dogmatum. Vnde Augustinus ait, cum Dominus quadam dixisse inuenitur, quæ multi, qui oderant, vel resistendo, vel cõtemnendo, non receperunt, non putandus est sanctũ dedisse canibus, aut margaritas ante porcos misisse: dedit enim eis, qui capere poterant, & simul aduerat, quos, propter aliorum immunditiam negligi non oportebat. Etiam si Rex Angliæ cum suis irrisurus erat, fortassè alij, qui capere poterant, & erant fluctuantes, vel docilis naturæ, non negligendum erat, vt veritas eis non proponeretur. Præceptorum ordinem assignas. catechesis, vt prius dogmata credere suadeantur, nempe, ordinum Supremum institutorem, consilia euangelica, nam sine his; ais, frustra à hæretico ordinum Chronica obijcies. Nisi enim prius suasibilia facias consilia, vota, & cætera dogmata, frustra à ad illa amplectenda suadebis.

In ferm. Domini in Mōte.

Sed suasio fit non adducendo tantum Chronica modernorum, sed veterum, & grauium PP. monumenta, quæ omni seculo patrata sunt, miracula, & virtutes recensentium; præsertim vero scriptorum plurium, grauiorum autoritas, saltem eam fidem meretur, quæ historiæ humanæ, adhiberi solet, vt fiat videlicet suasibilis, & prudenter credatur. Si solas virtutes propositas putas absque alio motiuo obtinere posse palmam de infideli, vt conuertatur, non renuo. Interdum accidere potest, vt contingit aulico illi Imperatoris legenti vitæ, Sancti Antonij, ad cuius exemplar quoque Augustinus commotus est, vt ipse fatetur, vt pœnè ià soluta in ipso essent omnia argumenta, quæ à conuersione retardabant. Sed nimis te ipsum restringis Vindiciane, cum alia argumenta non desint vbi Catholicus in loco spaciofo suos pedes collocet, vnde idè Augustinus pro magnis motiuis habuit, quæ recentes scriptores de Antonij, & aliorum Monachorum vita, & miraculis scripta sunt, & de ijs vnitim quoquæ sic loquitur. *Quod recentis memoria, & propè nostris temporibus certissima mirabilia tua in fide, & catholica Ecclesia omnes mirabatur, & nos quia tamen magna erant, & illa quia inaudita nobis erant, inde sermo eius deuolutus est ad Monasteriorum greges sua uolentia tua, & uera deserta Eremiti quorum nos nihil sciebamus, &c.*

8. confes. c. 6. & 7.

Loc. cit.

Porrò disputauit S. Paulus apud Felicem de fide, iudicio, & castitate, sed non solas virtutes proposuit, sed eas cum fidei dogmatibus, & non est credendus Paulus, ordinarium catechesis ordinem omisisse, vt rem faceret euidenter credibilem:

multa

To. 4. de fid.
& ope. c. 11.

2. Cor. 12. 2.
Thes. 1. Heb.
2.

Lib. 8. cōfēf.
cap. 11.

multa enim omittuntur à canonicis scriptoribus, quæ serie traditionis postmodum impleta scimus, ex Sancti Augustini doctrina. Vnde sic habet sacer textus, quod *Felix cū Drusilla uxore sua, quæ erat Iudæa, vocauit Paulum, & audiuit fidem, quæ erat in Christum Iesum.* certè non nisi rationabiliter illam exposuisse credendum est, & negatiuum argumentum est Vindiciani, quod non egerit de miraculis &c. cum frequentissimè Paulus in suis epistolis fidem suadeat, ex signis, portētis, & prodigijs, persecutionibus, eaque rationabiliter amplectendā. Disputauit de Castitate ad Gentiū impudicitias confudendas, apponens vltionem futuram Iudicij diuini mæchis, etiam & fornicatoribus, paratam: iudicium vero futurum esse, & castitatem seruandam sub catechesi quoque complectitur. At hæc in disputatione suasibilia fecit, & Vindicianus quomodo suasibilem faciet castitatem Lutheranis, & alijs sectarijs, qui impossibile prædicant, & tyrannicam vocat cælibatus legem naturæ repugnantem, nisi ad Chronica religionum etiam num florentium, & historias Ecclesiasticas recurrat, myriades adducendo Monialium, & Monachorum, qui cum opinione sanctitatis, seruata puritate, discesserunt? Hoc Augustinum immersum in carne, & sanguine euicit, vt quod impossibile reputat, castitatem seruari posse, exemplo Cœnobarum maximè moueretur, ad illam amplectendam, & subinde Christo nomen dandum, sic enim inquit, *quod continentie facies illum adhortabatur, proponendo multitudine continentium: ibi dicebat tot pueri, & puella: ibi inuenta multa, & omnis ætas, & graues vidua, & Virgines, & irridesbat me irrisione hortatoria, quasi diceret: tu nõ poteris, quod isti, & iste? Au verò isti, & ista, in semetipsis posuisti, & nõ in Domino suo! &c.* exemplis ergo continentium, inter quos principem locum tenebant Cœnobaræ, ad castitatem animabatur S. Augustinus, & alij quoque ex lectione Chronicorum animari possunt, etiam hæretici, quando adhuc Augustinus Manichæus, nec in Christo renatus, exemplis continentium erubuit. Quid ne erubescet hæreticus, cum hodie quoque exempla palpet, continentium religiosorum, & si Chronicis credere detrectet?

Quod verò Vindicianus addit ex Hieronymo, & Lactantio reprehensibile fuisse apud Ethnicos, Scripturas, & libros Sybillæ allegari apud Hebræos, aut alias sententias ex Gentilibus; dicitur: quod rectè factum est, quia auctoritate eorum non mouebantur, vt ex illis conuinci possent nullo tamen modo veterunt posse produci argumenta suasibilia (vt fecerāt omnes sancti) quod, & abundè præstitit ex eorum dictis idem Grauius tom. 2. controuersiarum, vt Gentiles scripturas, recipiant

plants & Hebræi, si nō à suis Vatibus, saltim vel Gentilibus Sybillinis versibus prædicta, recipiant. Oportet Vindicianum iterum absoluerè cursum Theologiæ, nam fortè non audiuit tractatum de fide, ubi agitur etiam de credibilitate mysteriorum fidei, nisi forte Anonymus sit is, qui fidem abnegavit, & sit infideli deterior, quod sua paradoxa euincunt.

¶ Contra eandem primam causam Grauinæ.

II. Argumentum Vindiciani proponitur.

Aliud profert Vindicianus argumentum frustra laborasse Turturem ad suffundendos pudore hæreticos dicens. VIN.
Neque felicitas Grauina Hæreticorum ora obstruxit, neque exitum profraçtè tot, & tantos regularium defectus reperi, quos Bellarminus pronuntiabat. Hæretici autem tam ex certa maiorum, & conuorum relatione, quam præsentis oculorum fide, ac testimonio, conuictum habent, quod Bellarminus scripsit; ut proinde fronteem petius Grauina mirentur, tam è peregrinis climatis adueni, vel in Cellam vel in Caucasum detrusi, ubi metallis operam impendant, de statu Imperij, & hominum in eo defectuum, non magis gnari, quàm illi fuerint, qui famulas pro ad onachis secularibus, ut demonibus, aspexerunt. Sepulchræ patens est guttur eorum, ait Grauina, oppilandum est, ut finus bonus odor Christi in quoni loco. Substinent illi conuictum: & dudum expectant pèlas quibus ab te obturentur Fingurus terræ magno hiatu per inclusos ventos disces fisse etc. Ut omnia glèdè, sicutumque congerie implenda vorago sit; cum ecce nossem Grauina ab extremis Occidentis finibus, ac Ultima Thule à Britannis, & Hiberis, Sarmatis, & Thracibus auxilia, & remedia implorat. Obsecro te per superum fidem, quorsum tam longe petita merces? an domi apud indigestas, & accolæ non erat Saluzza, & camentum, & sterilis arena copia? Planè non reperit Grauina, vix semos aut denos ex vniuersis regularium Chronicis producere potuit, qui in latissimo Thentonia Imperio singulari sanctitatis doctrina, aut dignitatis laude florissent: non quod nulli essent, sed quia Grauina maluit peregrina glèba memorata sepulchræ oppilari; & hoc ipso pessimè occlusis, hæretici enim maxime in opinione confirmantur, quod intera fuerunt regionum fines nihil generosum, & excellens, sed morti pepouit, allia, & nasturtium nascantur.

Re:

Responsio.

IVR.

Exod. c. 5.

2. Cor. 2.

Hom. 3. in
Exod.In ps. 132. c.
8.To. 3. tit. 9. c.
88. derelig. sa
cra.

Esaic. 53.

Eodem spiritu tentatur Vindicianus, quo quondam filij ; quidam Israel aduersus religiosissimos Moysen, & Aarō insurrexerūt, murmurātes, & dicētes, & ex qua die intrastis vos, & existis ad Pharaonem, fœtere fecistis odorem vestrum coram Pharaone, & seruis eius, & prœbistis eis gladium; ut occiderent nos. Non dissimiliter Vindicianus ad religiosos veteres a. t. fœtera fecistis propter mala exempla vestra, odore vestrarum religionum coram Hæreticis, & eorum affectis, &, prœbistis eis gladium, ut occiderent nos, Orthodoxiam de vestris malis exemplis arguendo. Sed scit, quod scripsit Apostolus Christi bonus odor sumus, sed alijs inquit, odor mortis in mortem, alijs odor vitæ in vitam. Similiter, & prædicatio euāgelij, ut ait ibidem Origenes, & propheticus sermo suavis est odor credentibus, dubijs vero, & incredulis, & qui se populum profitentur esse Pharaonis odor execrabilis efficitur. Nec mirum, cum enim religiosi semper eorū dogmata detestati sint, & impugnarint, non valentes desistere à dogmatibus (ut frequenter fecerunt Donatistæ quibus, ex Augustino, nomen Monachorum præcipuè inuisum) transitum faciebant ad personas, etiam in Episcopos debacchātes, vel falsa crimina adiuueniēdo, vel eorū, paucorū tamē, delicta efferendo. Vade idē Origenes. Nō magnopere perturbemur, si videtur odor noster esse execrabilis Pharaoni, execrationi nāque vitij ducitur virtus. Quin potius, ut in posterioribus dicit, quia stetit Moyses etc. stemus ēi nos cōtra Pharaonem, & non insectamur, atque inclinemus, sed stemus succincti lumbos nostros in veritate &c. quanto enim nos cōstantius, & fortius stabimus, tanto magis infirmus, & inualidus erit Pharao. Sed vt dicebat insignis fidei defensor Thomas iste Vvaldenſis Carmelitanae religionis iubar, non solum apud Hæreticos sunt Catholici religiosi fœtentes, & despecti; sed sceleratorum persequutione (qualis est Vindicianiana) aestuatione, & lingua, etiam viris simplicibus, & catholicis, surpes reputantur, & viles: quem admodum de Capite nostro Christo Esaias luctū expressit fidelium. Vidimus eum, & non erat aspectus, & desideramus eum despectum, & nouissimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatē, & quasi absconditus est vultus eius, & despectus, unde nec reputauimus eum &c. ita profecto corpus eius, quæ est Ecclesia quorum illustris portio sunt sacri Ordines, horum personatione, & linguarum icu, omnis decor eius omnis species, omnis rã-

tilas

Elitas, que non est eorum, tunc polluta. deperit etiam in quorū-
dam oculis, qui catholici nominantur, & facultatibus inuident
sacerdotum, vel alij virtutibus detrahunt. Sed animaduerat
 (dicit Augustinus) *quisquis diuitias huius seculi, & facultates*
rerum temporalium pompam, primatum honoris quarit in ho-
mine Christiano intrinsecus esse beatitudinem nostram. sicut a-
nima fidei ore prophetico dicitur. omnis pulchritudo filie Regis,
ab intus: nā extrinsecus maledicta, et persecutiones, & detractio-
nes permittuntur, de quibus tam magna merces est in cœlis. In-
 quit ergo, & despiciat Vindicianus religiosos superstites,
 post tot exantlatos pro fide labores, & dicat eos foetere apud
 Pharaonem, conspuat in eos ore polluto, reputans eos nouissi-
 mos virorum, vt alijs primus accubitus seruet, non tangeat in-
 trinsece religionum veterum pulchritudinem, quæ à verbis
 peccatoris non timent: *omnis enim gloria ipsius, qua superbit,*
stercus, & pernis est. Nullum vero das te sem, nullum diem,
 vel Consulens quoque notas, sub quibus hæretici nausearunt,
 ad delicta fratrum: solum te ipsum testem exhibes Vindicia-
 ne, vt Germanicè lustratorem, & domiciliorum hæreticorum
 sat familiarem, à quibus in cœnulis, conuiujs, colloquijs, in
 Hypocausis scōmata exciperes, & notares: & hæc, benedicis,
 non potuisse aduertere. Grauinam, in cellula degentem, quem
 dicis rerum Imperij, non secus, ac illi Monachi reclusi, pœni-
 tus ignarum, scēmas pro dæmonijs existimantes. Non (vt
 ludis) tamquam in carcere reclusum, veluti ad metalla dam-
 natum, sed velut in cœlo voluntariè reclusum Turturem, so-
 dinas scripturarum, & Patrum exhaurientem. Si Parthenopē
 excurretes, inuenires non ad terrenos Thesauros, ob quos cu-
 pidi aulas, & curias Principum excurrere vagi, & curiosi, vel
 ambitiosi, cernuntur, vt fodinas effodiant) intentum, & anhe-
 lantem. Verum si hucusque vnum sepulchrum erat oppi-
 landum, hæreticorum scilicet os maledictum, nunc duplica-
 to labore desudandum est, ad implendum hiatus oris Vindi-
 ciani, pestilentem halitum eructantem. Ex ijsque adduxe-
 rat Grauina in Turture, ex Iberis, Sarmatis, vltima Thule, di-
 uitias ab orbe Britannis, ad oppilandum hæreticorum ora, iam
 factus prouisum erat, & consultum de religiosorum dilacerata
 fana, etiam si Germanica exempla, tamquam propinquiora
 tibi, in veteribus Ordinibus, desuissent: vbi enim Indiarum
 aromata allata erant, superfluo quærebantur Saluzza, cœmen-
 ta, & steriles arenæ Grauinæ, & tibi incumbibat, qui prior
 eras, quam distans Grauina euoluere tabulas, & Annales Ger-
 manorum, cum audiebas blasphemantes hæreticos, & suorum
 Germanorum exempla, conquirentes, omnium enim ageba-

Ser. Domini
 in mōre. bea-
 ti. qui perfe-
 cut.

tur religioforum causa, dum communis hostis aliquos religio-
 fos traducebat. at tu, vt tuæ vasagloriæ ex tuo conficco patro-
 cinio clientum, deseruares, tantum abest, vt hæreticis respon-
 deris, eorumque ora oppilaris, vt nouam efformaris voraginẽ
 (qualis est qua nuper in Vafauio aperta est dum hæc scribe-
 bantur 16. Decembris 1631. flammam emittendo, & corpora
 hominum absumendo, sulphureum retrumque odorem exha-
 lando, vt Pliniana tẽpora renouata videantur) in quam conij-
 ceres religiofos, vel flammis absumeres, & ignita exhalatione
 interimeres, & de cadaueribus eorum foetor ascenderet, ad
 quam oppilandam ab Abel iusto vsque ad nouissimum, ex-
 plati tibi non fuifficent. Videamus distinctius tuum hiatum
 quem exaggeras.

VIN.

*Hæretici magis in opinionibus confirmantur, qui inter suorum
 regionum fines, nihil generosum, & excellens, sed mors peponis,
 allia, & musturtia nascuntur. & iterum: plantæ non reperit
 Grauiua: Vix SEMOS, aut DE NIOS ex vniuersis regularibus
 Chvaticis: prolacere possunt, qui in latissimo Theutonico Imperio
 singulari sanctitatis, doctrine, aut dignitatis laude floruisse.*

TYR.

Dum hæc legeret Grauiua ad manus habebat Thomam
 Vvtdensem, & illico deprehendit similem formam in Vv-
 clepho (quem per omnia imitatus Vvtdicianus) qui aperien-
 tendis os sub(v. Vvicleph) hæc aduersus sacras ordines in u-
 dita opprobria exhalauit, vocando religiofos in Anglia degen-
 tes, *merdoso Ordines, & apostemata, globos, & conglomeratos, no-
 uos, inutilis, laruasque Diabolo.* Idem apud eundem tra-
 ctatu de oratione. *sicut medicus enacuit superfluitates intru-
 sionis sanando homines, educendo apostemata, & putrefactiones,
 que partes naturales corrupterent sic spiritalis medicus ad
 sanationem corporis Ecclesiam nititur. vel ergo conuertat Ec-
 clesiam hæreticam quatuor ad fidem simplicem Christianam,
 vel illas enacuit, propter sanitatem corporis Ecclesie confer-
 mandam.* Vvtdicianus paulo in verbis modestus, phrasim
 Vvicleph imitatus: *peponis, allia, musturtium, & illa sibi: Ano-
 nymis inutilia terra pondera appellant.* Ceteri Augustino ex-
 clamandam. *Verba que modo audiamur fratres, ubi pon-
 deris? si possent, desuudi deberent &c. in omni loco dicit Pau-
 lus, Christi bonam odorem esse omnibus fidelis, & contradicunt,
 à Donatistis, & dicunt: Africa sola boni odore, totus mundus
 putet, hinc vos Vvtdicianica allianit: [sola Societas bene oles-
 cantur in Germania, ceteri pferem in eadẽ Germania, allia, pe-
 ponis, musturtium] vnde, & veteres Ordines detorret, & Socie-
 tatem (hæc voci, ex sanctissimitate, inimicam) ad ruinam co-
 natus imponere. Vnde Augustinus exponens eum locum su-*

Sup. c. 88. ini-
uio.In ps. 11. cõc.
1.

pulch ram

pulchrum patens est guttur eorum dicit eos esse, qui mendacio, blanda adulatione trahunt ad se, quos ad peccata trahunt, & eos tamquam deuorant, cum in suam vitam conuertunt, quod quibus cōtingit, quoniam peccato moriuntur, recte illi, & quibus inducitur sepulchra patentia dicitur sunt, quia & ipse quodammodo exanimis, sunt vitam non habendo veritatis, & moriuntur in se recipiunt, quos verbis mendacibus, & vano corde interceptos in se conuertunt.

Psalm. 5.

Sed deus Vindiciano (quia id concedere opus est) nasci interdum in hac, vel illa parte, pepones, allia, & nasturciana propterea alijs herbis atque radicibus, & fructibus defuita, Germanica portio, vt omnimodè terra frugifera Veterum ordinum, in saluginosa verba sit? ubique humiles herbae cum perfectis admixtae, & potentiam creatoris commendant. Singula, dicitur Ambrosius, etiam si acconita sint, vorant, quo generantur à terris, specialem quandam rationem habent, quae pro virili portione complectitur vniuersa pulchritudinem creaturae. Alia ergo esui, alia alijs nascuntur vsui: nihil vacat, nihil inane gorminat terra, quod tibi putas inutile, alijs vtile est, imò ipsi tibi frequenter, alio est vsu vtile. Ipsique met selesitissimi horti rosis, & floribus redundantes, spinis non carent. Spina vero sepsit (ait idem S.) gratiam floris, tamquam humanae specularem praeferat vitam, quae suauitatem per functionis suae finitimitis curarum stimulis, saepe compungat. Pallida est enim elegantia vitae nostrae, & quibusdam sollicitudinibus obseptae, vt tristitia adiuncta sit gratia &c. Irrutiles igitur homo, licet, aut splendore nobilitatis, aut fastigio potestatis, aut fulgore virtutis, semper tibi spina proxima est. Cum ergo rosas contemplaris, spinas pariter intueri, & cum in pepones, allia, & nasturcia incurris, noli in quibusdam patudibus sistere, sed ad nemora sacrorum claustrorum Cenobitarum omnium, & concludos hortos sponsi perge; videbis vndique concurrere arbores, consergere sylvas, vertices montium frondeferre. Ibi pinus, hic cupressus in alta sese cacumina extollunt, abietes veluti, cum ventis certaturae se explicant, & laurus numquam suo exuenda velamine se effert, nec fulmina extimescens. Ficus praeterea non solum propria dulcedinem seruant, sed & greffes, frugifera reddunt: vnde cernimus (quod ponderauit idem Ambrosius) id praesignare, vt Gentilis vel haereticus acquiratur, vt quo grauior fuerit assertor erroris, eo vehemensior possit fidei defensor existere. Quod quanto praetetur à praecis religionibus in Germania ad oculum ostendetur inferius in appendice.

Hexam. l. 3.

C. 9.

Cap. 11.

Cap. 13.

¶ Contra eandem primam causam Grauinę.

VI. Argumentum Vindiciani.

S Vigillare quoque Grauinam non desistis, dum inueheris male laborasse ad præcidendam calumniarum ansam, & hæreticos ad sanam mentem reducendi.

VIN.

Plaudis, fateri compellor, vix gratiorem hæreticis operam à Grauina præstari potuisse, quam ut mundo monstraret, etiam Hannibal vinci posse. Nimirum Bellarminus in eorum oculis sudes fuit, in auribus tonitru, in pectore lancea, huius, vel famam, si vitam nequirent, aliquo crimine contaminare in summis habebant votis, varia plurimi attentarunt, sed irritolaboro. Bellarminus dum vixit, supra omnes insidias eminuit. Postquam autem humana deseruit, ecce Grauina Turturam, qui viâ hæreticis ostenderat, qua viri trophæa, & statuas eijceret. Quid in triumphum illi canant, & tu similis nobis factus es, & in multitudine negociationis tuæ, repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccasti. Quamuis autem neque in mortuum leonem gloriosa detur victoria, tamen hæretici semper habent, cui exuias detrabant, dum modo illis suæ vitæ, morumque noxas edumbrat.

Responsio.

TVR.

S Apienter Eschines in oratione ad Cthesiphontem pronunciauit, dicens. *Capite hæpredones, qui semper in ore habent Rem publicam: nauigant enim in mari verborum, ut hoc prætextu Reipublicæ, extrema mala accersant.* Idem adaptari potest Vindiciano. publicam causam Christianæ Reipublicæ agere se simulat, dum religiosos recte traductos esse à Columba defendit, correctorem fictè extollit, & dum mala perperdit, ex illa toties exposita publica scâdatorum reprehensione, ipse peiora mala accersit, & funestiores cõtentiones. Solent autem sinistrae interpretaciones esse magnorum malorum causę. Ipse quoque Vindicianus, cum argumentum reprehensionis religiosorum, quo Grauina hæreticos perstringit, retorqueri posse cerneret, nullum aliud effugium parat, nisi deducendo ad inconueniens, videlicet obiectum Bellarminum tam insignem athletam ferendum, ipsiisque viam stratam, vbi aduersus

lus

sus eundem triumphum cernerent. Sed pro inconuenientibus maioribus, in quæ alij sua sponte conijcerant, maiora tolli debebant. Plus ponderabant in Ecclesia Dei omnes religiosorum Ordines, innumeris Pontificibus, Cardinalibus, Episcopis, & Prælatibus decorati, quam vnus Bellarminus solus. & si defensio omnium ordinum fieri non potuerit sine aliquati repulsa tam insignis viri, debita tamen excusatione, atque modestiâ, præstabat bonum totius præferri vni singulari, & si eminentissimo, dum omnium eminentissimorum etiam causa agebatur, Præterquam quod, hinc etiam hostes Ecclesiæ colligere poterant veracitatem filiorum Ecclesiæ, qui non passione, odio, vel amore in tractatione veritatis excœcantur. Cum Paulus modeste restitit in faciem Petro, magis ædificati fideles, quod nec Principi Ecclesiæ pepercerit, cum submissione, & reuerentia eundem obiurgans. In Exodo quoque demandatum est.

Ite per medium castrorum, & occidat unusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum. quod exponens Hugo de S. Vict. ait: *inrependo discurrat per medium castrorum, cum tanta æqualitate, vt in culpam delinquentium, nullius odio, vel favore declinet.* Sunt etenim quidam, ait Iosephus, *qui seuiunt, non in quos oportet, sed in quos, ipsis seuire est facile.* Propterea de excessu Turtur Columbam modeste notauit (si tamen eius opusculum sit) vt non ad gratiam Catholicos loqui, hæretici experirentur, & quanta diligentia, inuigilarent domestici Dei, & super viuentes, & mortuos; vt si quid vel incaute aliquid prolatum est, qua decet lenitate, & obseruantia corrigatur. Quo fit vt multò magis reprehensibiles habeantur ab Ecclesia extorres, si idem saperent, nec enim eos releuaret Catholicis lapsus, sicut nec releuauit Donatistas Cypriani error, qui & viuus, & mortuus à Catholicis correctus, & excusatus.

Exod c. 32.
In miscell. t.
1. 29.
Lib. 6. c. 10.

Summæ eruditionis, miræ religionis à Grauiua Bellarminus semper est habitus, sed qui peccabilitati obnoxius esset. Insignis Dei seruus Elias, & tamen timiditatis vitium incurrit, qui miris virtutibus fulgebat, vt etiam diceret. *Tolle animam meam à me,* vnde Eucherius. *Sic potens, vt tot illas virtutes faciat, vnde sic infirmus, vt feminam pertimescat, nisi quia dispensatoris superni mensura occulti libraminis appenduntur, vt ipsi sancti homines Dei, & multum valeant per potentiam Dei, & rursus quadam mensura moderati sint per infirmitatem suam. In illis virtutibus. Helias quid de Deo acceperat, in istis infirmitatibus hoc quod acceperat custodiens; in miraculis monstrabatur Helias, in infirmitatibus seruabatur, & ex hypothesi thesura hanc format. Sancti viri,*

3. Reg. c. 19.
In annot. in
eam locum.

qui

qui subleuante spiritu ad superna rapiuntur, quomodo in hac vita sunt, ne aliqua elatione superbiant, quibusdam tentationibus reprimuntur, ut nequaquam tantum proficere valeant quantum volunt, sed ne extollantur superbia, fit in eis quedam mensura virtutum. Mirum ergo non est, si multum valuit Bellarminus per Dei potentiam hereticos confundendo, sed infirmitate, & lapsu seruabatur humilitas, in humilitatis studiosissimo, & fiebat in eo mensura virtutum.

Sed superbo Vindiciano non quadrat hæc doctrina, in scholis enim Ephesijs contendens solus vult apparere, ob fidem defensos clientes. *Nemo ex vobis excellat*, dicebant Ephesij, & *si excelluerit exul esto*. Cum inter eos degeret Hermodotus vir peregrinus doctrina, & probitate spectabilis, & ab illis eiectus esset, admirantibus quibusdam, cur huiusmodi virum eiecerint? responsum est; *illud in causa fuisse, quod virtute, & moribus nimis reliquor anteiret*. Multi etiam apud Athenenses exostracismon, hoc est exilium decennale irrogabant virtute præditis inuidia, vel gloriola, ut soli essent, & viderentur sapientes. Libenter in hanc sententiam iussit Vindicianus, si de Religionibus suffragium ferre licuisset in promptu enim omnibus religiosis (suis fidem defensis clientibus exceptis) quos maiori insecatur odio otrocismon decreuisset, & Anonymus illis prætenforibus restituta Monasteria in Germania occupanda linquerentur.

Ex Patric. 6.
lib. de Rep.
c. 1.

V. Argumentum.

AD hæc addit Vindicianus alias obiurgationes dicens. *Nescio etiam quod illud referam obsequium, quod eisdem Grauiua Ecclesie perduellibus, ut sepius contulit, quando Soc. Iesu similiter multis cauillis, & dieterijs oneravit. Cur non deinceps incundius in eam psallant, qui in calicibus epotandis, & Catholicorum moribus carpendis, ipso quoque Grauiua teste sunt doctissimi? Quando irati fratres Iosephum Ismaelisii vendiderunt, turpius impegerunt, quam cum in siccam locum demiserunt, quia hic tantum corporis vitam, illic animæ salutem in discrimen coniecerunt. Quid enim perditioni proprius, quam ubi tenera aetas, in potestate Barbarorum, ac dæmoniacorum emptionis iure mancipatur? male vendiderunt, ait S. Ambrosius. peius emerunt, vendiderunt illis, qui forissecus boni odoris negociationem præferrent, re ipsa Dei osores essent: emerunt autem à proditoribus.*

Re-

Responſio.

Nuquam Grauna hæreticis obsequium contulit, sed re- TVR.
 ligiosis vnuerſis defensionem parauit aduerſus hæretico-
 rum linguas: nec dicerijs, vel cauillis oneravit, vt fingis, sed
 laudatos pronouit, ne à tâta altitudine qua efferretur ab incatu-
 tis, caderent. Melius erat hæreticis ostendere in eadem Socie-
 tate quoque esse bonos cum malis admixtos, vt manuducerentur
 ad abiurandū illum errorem: Ecclesiam solum ex bonis
 constare. Erat ne hoc Societatem onerare cauillis? erat ne Io-
 sephum vendere Ismaelitis, hoc est Societatem hæreticis, &
 Barbaris tradere? Illi potius vendunt Ioseph, quemlibet iu-
 ſum, Ismaelitis, & Dæmonijs, qui adulationibus, vt tu facis,
 decipiunt, vnde scriptum est. *Popule meus, quito bonatum prædi-*
cant, ipsi te decipiunt. Hi enim sunt proditores, & veri Dei Esa. c 4.
 osores, hominum præcipitatores, & occisores. Quare subinde
 frustra eandem cantionem replicas, dicens.

Si Grauna emulationem Regulatum, ob quodam Bellar-
mini verba, inter gemitus ortam, aliter sedare nesciuit, quam VIN.
vt illum cum toto Societatis Ordine hæreticorum ludibrio ve-
lut, dolia Balenis obijceret; odoratur Dominus sacrificium eius.
Certe paruum à prudentibus laudem refert, alligauit se vtrique;
ab initio fortiter, & quidem charitatis vinculo, ecce hic specimē
admiranda charitatis? factiosorum idus, inquit, oisdamis mis-
ferandum genus elisionis, quo, ad hæreticorum tribunal rapiū-
tur, qui etiam se apud Schyias causam decerent, innocentes in-
dicarentur.

Sedare aliter nesciuit Grauna excitatam religionum tra-
 gardiam, nisi vel authorem operis negando gemitus columbini TVR.
 fuisse Bellarminum, vel si ipse author est, vt supra dictum
 est, excusando, vel si excusationem recipere non vult Vindi-
 cianus, duriusculū dictum leniter repellendo; quam loquendi
 formulam à modestissimo S. Thoma didicit, qui de duriuscu-
 la quadā loquendi formula S. Chrysoſtomi verba faciens
 sic respōdit 3. p. q. 27. a. 4. ad 3. [respōdes dicendū, quod in ijs
 verbis Chrysoſtomus EXCESSIT.] At Societ. à reprehensione
 quidem immunis(eruata est, admonita tamen est, ne eximijs
 laudibus, & superexcedētibus (quas abiicit semper) se effer-
 ret, inde incipiens displicere, quo ex elatione (si orta fuisset) in-
 ciperet hominibus placere. Hæc omnia fuerunt dolia obiecta
 Balenis, hoc est hæreticis, non parua ista Vafuiana, sed illa
 iustitiam Paulystipiana, ne deglutiant religioſos; viderēt.
 que

Galat. c. 1.

que iidem non habere in detractiōe socios, qui recto zelo excesserunt, nec vnus lapsum, vel excessum, in totam communitatem redundare, quæ non reprehensa est, vt culpabilis, sed admonita ne sit. Et si ex hac vera intentione (vt fateris) odoratus est Dominus sacrificium, id Grauinæ satis: Nec enim à prudentibus, maxime huius seculi, laudem reportare curat, illud euoluens: *si hominibus placerem Christi seruus non essem*, & quæ alligauit se Societati forti vinculo charitatis, hæc emplastra, & si mordacia, quibusdam ægris visa sint, lenia tamen sūt, non exasperantia, factiosos tamen pungunt quosdam malos seculares, non professores Societatis, vt sinistra re interpretaris, sed illos, qui putant, se obsequium præstare Deo, & dicunt: *Ego sum Pauli: Ego Cephæ* [Ego Societatis, Ego veterum ordinū defensor] nec propterea hæc elisio miseranda est, cum non innocentes ad tribumalia sistat, sed nocentes etiam iurgia interreligiosos seminantes plestat. Hi enim (vt patet ex toto opere Turturis) meritoro perstringuntur, qui etiam si ad Scythas Messagetas, & Brasilios Sarcogaphos pro tribunali sedentes adducerentur, vt noxi, & boni publici perturbatores, ex his tumultibus, præconis buccina declararentur.

Prou. c. 30.

Non poterat certè præteriri ista defensio Grauiniana, ad Hæreticorum insultus repellendos, sine aliquali admonitione, vel amabili correctione, qui ansam debacchandi ex his verbis sumebant: non fit tam dexterè excoriatio pellis hædi, quin sanguinis aliqua stilla defluat, nam *et: qui vehementer euangit elicit sanguinem*. conditio materiæ illum requisituit scribendi stylum, & cum parua iactura vnus, phalanx hostium repressa. Hoc (quod tu quoque exprobas) *officium modestæ defensionis requirebat*.

VIN.

Sed tu statim tuum aspergens salem dicis. *mox ex hac defensione, numquam iustiores calumniandi causas, quam ex Grauinæ defensione nacti videntur, & hæc illo maximo tempore, quo Caluini soboles in Septentrione contra Catholicos lingua, & armis potentissimè scruiret, quando iam, & Orthodoxorum pietas, & auita in periculis virtus à religiosis viris excitanda erat, & errabundi, ad Ecclesie gremium reuocandi, in pseudo Turturis velut in cæna mortui rugitus imitèpestiui insonuerunt. Hæretici in gulum supremi posebant magistratus, & ad necem, & ad exilia unumquemque Romanæ fidei asfertore designabāt, & Graui. digitis, calamoq; in quos primū fecerēt impetū monstrauit, illi de aris, & focis, sibi aduersantium contendebant, hic defabis & polentia inter religiofos litium, seuit, & Bellarminum cum matre sua exesse iussit, ut factiosorum, in prædam veniret. Hac nimirum erat Ecclesie inimicus ad*
sanio-

seniorem mentem reducere, si acrius in Societatem inuehere-
tur.

Tam prudenter executus est Grauiua modestæ partes, vt penitus omnem calumniandi materiam præciderit. Nam cum hæretici quotidie de religioſorum defectibus obloquerentur, vitium id hominum eſſe demonſtrauit, non religionis, & gratiæ, & ne omnes religioſi tales iudicarentur, quales ipſi deſcribunt, testimonijs ſcripturarum, & Patrum oſtendit, malos cū bonis in omni congregatione admixtos: exceſſus obiectos temperauit, obijcientes excuſauit, vel amice caſtigauit, vt fortius caſtigandos ſe ipſos extorres à religione cognoſcerent, quando nec amicis parcimus. *Non omnis dicebat S. Auguſtinus, qui parciſ amicus eſt, nec qui verberat inimicus, meliora ſunt vulnera amici, quam blandam oscula inimici, melius eſt cum ſeueritate diligere, quam cum lenitate decipere, vtilius eſt ſurienti panis tollitur, ſi cibo ſecurus iuſtitiam negligat, quam exuriēti panis frangitur, vt iniuſtitia ſeductus acquieſcat, & qui phræneticum ligat, & qui letargicum excitat, ambobus moleſtus, ambos amat.* Hæreticos certè, vt phræneticos tractamus, pios autem aliquos interdum ſopore aliquo excitamus (aliquādo enim bonus dormitat Homerus) *excitantur ſenes patres à pueris, ſi letargo aliquo corripiantur, vellicantur, pungantur, et pungentes pietate moleſti ſunt, vt idem docet Auguſt. quanto maiore charitate nos amicis noſtris moleſti eſſe debemus, cum quibus nos paucos dies in hoc mundo, ſed apud Deum in æternum viuamus?* Non fuit hoc hæreticis Septemtrionalibus arma miniſtrare, vt magis Ieſuitas odio haberent, ſed vt excuſatos magis venerarentur, vel minus impeterent, nam ſi aliquid concepiſſent de ijs dici ſuper id quod vident in ipſis, & adulantium exemptiones à cæteris ponderaſſent, ex partialitate Vindiciana, magis in errore eſſent obfirmati, ſi enim vnam congregationem tamquam puram miſſam hinc prædicare inſpicerent, inde verò in alijs paleas cum tritico mixtas, difficilius ad Eccleſiam redirent, iactabundo enim ſpiritu excitati, (vt fecerunt Donatiſtæ) ſe ipſos quoque prædicarent puram eſſe miſſam, & triticum, omnes alias areas puras paleas continere, cum autem conformiter ad ſcripturas nudas (quas buccis inflatis ſolas expoſcunt) oſenſum ſit, quod ſicut vniuerſa arca totius Eccleſiæ Catholice continet malos, & bonos, ſic omnis religio eoſdem habet admixtos, vt nullus præ alio inſletur, & ſi inſletur periculum ſit ne diſrumpatur, & medijs crepet. Non fuit hæc Pſeudoturris, velut in cœna intempeſtiue mortui conditio, ſed veracis Turris, cum gemitu imperfectionum, florentem ſtatum enunciantis, præciſa elationis.

TVR.

Serm. 59. de
verb. D. ſectū
dum Ioann.

materia, sine partialitate cœterarum omnium religionum. Nec in cœna mortuus Turtur est, cum à te referuaretur pro cauea, nec crucem formidabat, cum hæ communes aues in cœnis oppariparis non compareant, vbi phasiani, & primæ classis aues iugiter absumuntur. Nec fuit assessorem fidei Romanæ demonstrare impetendum ab hæreticis, & ponere illum tamquod signum ad sagittam, sed excusatum in exemplum humilitatis proponere, quem hæretici imitarentur, vt non semel cum S. Augu. lapsum Cypriani Donatistis imitandum exhibuit. Quare calûnia tua satis manifestè deprehenditur, quod Grauina prius Hæreticos excitauit, & quod dum illi de aris, & focis, sibi aduersantium, cõtendebant; Grauina de fabis, & polenta inter religiosos litem sequit, cum nec hæreticos armant, nec lites inter religiosos seminarit. Tu potius hæreticos nõ leuiter excitasti, dum eorum lances cuspidè ferrea armasti, nec de fabis, & polenta, sed scandalis pessimis turgido ore infamasti, cumque velut alter Achab conturbes Regnum spiritualis Israelis, immeritò, qui te reprehendit Grauinam, virum rixarum, & conturbatorem appellas, tu vniuersi Hierarchy ordinis, & Monachismi exturbator.

§. SECVNDVM.

II. Causa, vt secularium infirmitas sanetur malè à Vindiciano impugnata defenditur.

Receptum prouerbiũ est [Calumniator alteri iniuriam, sibi ipsi gratiam parere conatur.] In hoc totus Vindicianus est, cūque in primæ causæ descriptionis Grauinianæ oppugnatione, oleum, & operam perdidisset, rursus alias pro fine calumniæ suæ impugnare conatur. Illa erat causa adducta, ait, *ne in lectione Columбини gemitus, legendo, scandala religiosorum asserta animo voluerentur, & in scientiam obloquendi, & inuidendi religiosi abripiantur: propterea opus Turturis edidisse, vt huic malo moderetur. [Quid scophanta?]*

VIN.

Quam autem peritò Turtur impostio numero perfunctus sit expendere oportet. Quantum enim ex epistolis, quibus Grauina secularis ornat, atque ex tota operis seriâ licet colligere, potissimum, cum ruidibus, et illiteratis negotium esse declarauit, prudentes enim, & docti laici, vel clerici plurima in malè corrupto Turture inueniunt, quæ legentium oculos, & animos ledere

deve possunt. ut sparsim cap. 2. & in reliquis pro re nata mō-
strauimus. Verba omnia complectar. Turturum videtur alia
promississe, alia quæsuissè, qui mos est Polissicorum, ea propter
illius approbatores mirari non desinent, quod nihil inconcinnum
in Turturis voce inuenerint. quod adeo dignum publico iure,
emunctum, & eruditam calatrum referri, & quamprimum in
lucem emittendum censuerint: quodque sponse Sodalibus hilariter
legendum obiulerint; præter enim illa quæ cumulasè ex
Chronicis omnium Ordinum congestis, omnia inferioris nota appa-
rent, ac multis scaterè erroribus, nec non, & adulterini partus
indicia præbere. Neque tam festinatione opus fuit, quam li-
ma, quæ auctorem sibi constantiorem, atque magis redderet
circumspectum. Neque Societati iucundum accidere potuit,
et utilitatem Republicæ conferre, quicquid in hoc labore inno-
centes violat, & apud rerum ignaros sædum in modum defor-
mat.

Post præf. ad lect.

Nihil solidum opponis longa hac, & laciniosa periodo, ni-
hil nisi nebulas verborum effundis, & dimissa ubique veraci-
tate, & intentione Grauinæ, aliam oppugnans rationem:
& assuetus in tuis spacijs imaginarijs metandis, imaginariam
pactestram construis, & Grauinam laceffis, cum quo decurras,
imo verius, ut in ipsam incurras. Non tam laicos ignaros, sed
& doctos præseruare voluit Grauina, certus enim erat cerdo-
bes non potuissè legere columbanam lingua latina descriptam,
quam materna lingua postea traductam, legere potuerunt.
Propterea Turtur primo pro laicis doctis scriptus, ut in mater-
na traductæ lingua etiam antidotum præpararet, non ad solos
laicos illiteratos, se restrinxit, sed (ut tu sateris) ad omnes laicos,
infirmos, simplices, vel insipientes, & detractores prout oratio-
nis grauitas, non impetus (ut opponis) requirebat. Sed num-
quam probare potuisti in cap. 2. prudentes, & doctos laicos
vel clericos in malè correpto Turture, aliquid inuenisse, quod
legentium oculos, & animos lædere potuerit, & omni calum-
niæ iam eod. cap. responsum est: subinde ergo malè denotas
Grauinam politicum egisse, dum (qui politicus est mos) dicis, alia
promississe, alia quæsuissè. Sed nudam assertionem sine proba-
tione (quia Vindicianica est) mereri posse fidem confidit
vir ventosi spiritus. Semper autem ingenua, & sibi constans,
atque correspondens Grauiniana lectio, talis tua esset, Vindi-
ciane, qui modo cum Grauina tractans subito saltu velut ra-
bidus canis contra approbatores operis mordendo diuertis,
(in signè inter hos, Magistrum, P. F. Nicolajū Riccardum, tūc
in coll. Rom. regentem nunc Apostolici Palatij Magistrum
nostri seculi gloriam) cumque nec hos lædere potueris. Rur-

TVR.

sus opus dilaceras Grauinianum, quod scateat erroribus, sit supposititius factus, lima indigenus, Societati iniocundus, inutile, innocenter deformans, Pyrgopolicen illum Plautinum te exhibes, immensè gloriantem, verbis sex qui pedibus tonantem, fulgurantem, vix non cœlum lanceaperforantem; sed eo magis irridendum te præbes, & salibus conspergendum; qui relicta lancea, ad Panarium tuum oculum inflicto, dicis sursum.

VIN.

Simplices Catholicos legibus Grauina non curari. Prima Grauina lex, ut naturali illorum infirmitati consulereetur, infirmitas autem simplicium, sicut ex eodem fonte, quo ipsa simplicitas scaturit, ita similes quoque cum illa fructus paratur, videlicet, ut in quamlibet partem mobiles faciat animas, prout sensu, vel iudicio aliquid apprehenderint. Simples enim nō possunt multa, rebus aliouin annexa circumspicere, sed in id præcípites feruntur, quod mentem fortius afficit, atque inde omnis promptitudo ad offensiones, seductionē, & alia vitia inducenda. Rursus autem eadem celerius deponunt, ubi potentiori alterius rei impressione percelluntur. Quamobrem Grauina monet, ut religiosorum scandala à pedibus insipientium remoueantur, ac multo magis ab oculis, & auribus, sed non sufficit unicum hoc infirmitati, præsertim ingenua medicamentum.

IVR.

Saltem ergo pro methodica curandi ratione, à radice cœptum est, ne mobiles animæ, sensu, & iudicio imbecilles partus conciperent monstrosos, ut formæ, & imagines scandalorum eorum sensibus non obijcerentur, & remouerentur. Hac arte Cōstātinus ille Magnus simplices curare voluit, ut Clamyde, diceret, si videret religiosorum defectus, se obrecturum: & Apostolus, auferte malum à vobis ipsi, ne alijs scandalum aggeneraretur. eoque suo præibat exēplo: in hoc & ipsi studeo sine offendiculo conscientiam habere apud Deum, & bonitas semper. Putabant enim rectissimè non satis esse si actu intentio operis adfuisset, & offendiculum non cauisset à proximo, pedibus remouere, ergo & silentium scādatorum prima medendi cura saltim præseruatiua. At aperiat Panarium Vindicianus, & accipiamus alia media curatiua.

1. Cor. 5.

Act. 14.

VIN.

Qui diuer est in omnes, etiam docuit inter iustam, & iniustam scandalum sumendi causam discernere, & filatē, indagare: raro enim unde scaturit, unde obullit.

IVR.

Optimum remedium communi distinctione à Theologis traditum, quod aliud est scandalum actiuum, aliud passiuum & à diuite in omnes, emanauit, & vtraque cauenda voluit, etiā passiuum, quando res est indifferens, vel quæ relata parū proficet, imò obesset, quod in actiuum transiret recenseretur.

In-

Indagari vero scaturiginem scandalorum, si id non fiat ad aliorum vitam explorandam, & diffamandam, & ex iustitia, vel charitate fiat, est laudabile medicamentum tamen sint memores obseruatores, vt ad suos defectus indagandos, talpæ oculos, non habeant, & ad suos Lynceos, oculos deponant, vel sibi ipsis præcidant, si oculus eorum forte eos scandalizaret. subdis.

Deinde docuit (Grauina) querenda esse media quibus nascē- VIN.
ti scandalo maturius, & cum debita charitate succurratur, se-
re enim ex inopia consilij, recentis mali vires accrescunt. Do-
cuit etiam magistratus opem implorare, qui omnium celerrimè,
ac felicissimè ausit subuenire, & gliscentem ignem suffoca-
re.

Clarius dixisses, vt te Grauina intelligeret, qui tuum sermo TVR:
 nem velut Gordianum nodum soluit: Docuit Dominus correctionem fraternam adhibendam, quæ si non sit proficua, Ecclesie authoritas interpellatur: cuius loco magistratum veluti Synedorū Genuense immerito substituiti, ad publicam enim iustitiam Ecclesiasticam per excommunicationem, si rebellis sit, & cõtumax, scādulosus de Ecclesia sicut Ethnicus, & publicanus proijciendus. An hæc remedia in correctoribus veterum Ordinum seruata non sunt? dies exhibe, quādo regularibus intimata sunt remedia columbina, annus, & consul modo designentur, quod si non sunt designata, cur cæditur solus Grauina, quasi Dominicorum præceptorum transgressor?

Postmodum Protomedicus Vindicianus malam curam VIN:
 Grauinianam in crimen adducens, ait. *Quid autem illi fiet qui*
emplastrum imperitè imponendo magis exulcerat, & occidit.
Apostolus eos, qui se eruditores insipientum, & magistros in-
fantium prostentur, grauitè obiurgat, quod alios docendo, se
ipso negligenter: Qui prædicas non furandum, furaris &c.
Certe Grauina Cardinalem duriter inuasit, quod regularium
scandala, quamuis orbi nota, in vulgus incautum dispersit. Ipse
vero tam Bellarmino, quam matri eius defectus non leues im-
ponit, quales nulli vnquam sano in mentem venerunt, ne dum,
vt in opinionem aliquam succreuisent, vt in cap. 10. & 13. vi-
dimus. Iussit scandala omnibus iam comperta è simplicium cõ-
spectu remouere, & ipse hæctenus ignorata omnium auribus, ac
pedibus obtrudit: iussit vera scandala sepeliri, & ipse noua,
quæ prioribus substituat, effingit, siccine rudium infirmitas sa-
nabitur?

Vide nouiter à Vindiciano asystati generis exemplū pro TVR:
 positum ad Grauinam reuincendum. Propositum est à Gra-
 uina malum fuisse à Columba scandala religiosorum propa-
 lari, malè ergo ipse hoc scandalum imitaturus, propalationis

scan-

Lib. 3. c. 6.

scandalorum, & ipse propalauit, & per consequens in eo qui Columbam perstringit, peius se ipsum perstringit. Multa huiusmodi alystata olim proposita à Sophisticis. Lactantius vnù memorat. Sôniuit, ait quidam, ne somnijs crederet, vel ergo credidit, vel non, si credidit, sequitur, ut credendum non sit, si nō credidit, sequitur, ut credendum sit. Sed stultitiam suam prodit Vindicianus, dum scandala publicari posse non curat, & reprehendentem in pari lance publicationis reponat, cum, valde diuersa sint scandala publicari, quæ reticeri debuissent, & scandalorum publicatorem, quod scandalum non est, dulci animaduersione ferire. Quanto sapientius, & verius Vindicianus discurrisset, si exceptione facta, iustissimas reprehensionis causas assignasset, ea enim interposita orbem monuisset, ne posthac quæ admonenda sunt publicarent, nec in quærendo alienos defectus modum cognitionis humanæ excéderent, sequè à calumniæ vitio liberasset, & aliquid documentum protulisset, quod sequeremur: nunc verò cum à reprehensione retraxerit corrigentes, ac publicantes alienos defectus redarguat, non minus se quoque à se ipso retraxit, dum corripientem Grauinam corripere contra suam sententiam, nō esse corrigendos huiusmodi buccinatores non formidauit somniare.

VIN.

Sed & iterum repetit, quod alias inculcauit, nempe, quod *Grauina scandalorum quandam necessitatem sacris Ordinibus affingit, qualem nulla vnquam eruditiorum antiquitas cognouit. Satis id cap. 8. excussimus. nunc solum adijcio, hinc incredibilem infirmorum animis confusionem ingeri, cui enim vel Ordini, vel statui in Ecclesia Dei simpliciter tandem confidere ausint, si omnes vbiq; locorum veterascere oportet, & olim, qui optimus ex eis futurus est, quasi paliurus, & qui rebus quasi spina de sepe? mirum in modum fertiles Grauinæ iactat vineas, at qui simplicium oculis passim alia rerum facies occurrit, cum Michea vix racemos post vindemiam colligunt, quia periit sanctus de terra, & rectus in hominibus, non nisi rarus est. Quid ergo superest, quam ut sibi persuadeant Regularium inter se, & cum reliquis statibus concertatione tamquã vndarum fluctibus, vltia sua nauem agitari, ut nulla certa ratione, sed fortuitis euentibus in aliquem portum liceat appellere, quod Atheismi Pharmacopiam olet, tantum abest, ut in firmitati radiorum consulat Grauina.*

Cap. 7.

IVR.

Sicut Vindicianus se armavit aduersus omnes, ita nouam non Philosophandi, sed calūniandi reperit Philosophiã. Quod necessitatem deficiendi Ordinibus Grauinã imposuerit, iterū negat, & ad cap. 8. se remittit, & nouæ rationi, quæ de industria reserua est, postremo loco, occurritur. Nō aufertur cō-

fidentia

fidētia, si afferatur omnes status vbique locorum veterascēte-
 tēpore posse tepescere, sed magis frænari, dicit insolentiā, in
 brachio virtutis, & industriæ superiorū cōfidentū. Qui vero
 pro senectā, & senio diuinū auditoriū implorent: *Cū deficiet*
virtus mea, ne derelinquat me Domine, ab eo illud merētur re
 portare: *renouabitur, sicut Aquila inuentus tua:* vnde & vince
 olim tempestate iacturam patræ, repullulacere passim inuisū
 tur. Quare non est mirum si hodie fertiles satis vineas Grati-
 na cōclamat. Et si pro diuersitate temporum, & ingruentibus
 calamitatibus inscūditas in vno, vel altero loco, vnaq; altera
 vinea. Exhibeat Vindicianus, qua arte, & via de ligno vitæ ali-
 quis ramus descriptus sit, & plantatus sit in aliquo loco, pro
 immortalitate; demonstrēt fidam hanc stationē, vbi nullus
 ventorum rēstus vndas concitet. Satis sunt persuasi, vel ipsi
 simplices vbique tempestate cieri, & naues vndarum fluctibus
 agitari, vt etiam si in portu placidissimo sint, non careat sub-
 mersionis periculo. Id asserere non olet Atheismi Pharmaco-
 pæum, sed Apostolicam doctrinam spirat, exhortatem omnes,
vt cura, timore, & tremore salutem operātur, & ē pice, sulphu-
 re inferni, potius singularitas, securitas, propria existimatio,
 cōteris contemptis, & super illos elatio ortur, quare dicam
 tibi cum Prudentio in *Pycomachia*.

Pl. 70.
 Psal. 102.
 2. Cor. 7.

Desine grande loqui, frangit Deus omne superbum.

Magna cadunt, instata crepant, tumefacta premuntur.

Disce supercilium deponere, disce cauere.

Ante pedes foueam quisquis sublimis minaris,

Per vulgum viget nostri sententia Christi,

Scandere celsa humiles, & ad ima redire feroces.

Vltius contra alias leges Grauinianas sic rursus argumē-
 tatur Vindicianus. Pro secunda lege posuit *Grauinam, vt lingua*
intemperantiam corrigat, magnum opus ac peritissimo dignū
artifice. S. Ambrosius triplex intemperanti linguæ frænum, in-
 iicit, *silentij, verecundia, & considerationis.* Qui enim hoc mor-
 bo laborant, sicut iudicio, ita lingua precipites, in obuia ferū-
 tur, & toto impetu quicquid conceperint effundunt: ad quod cō-
 probandum multas eiusdem Sancti affert sententias.

VIN.
 Cap. 2. 3. 18
 21. 22.

Ad hæc fræna silentij, verecundiæ, & considerationis pro-
 banda, quas sententias adducit, veneratur, & exosculatur Tur-
 tur.

TUR.

Quid deinde Vindicianus infert? Nimirum non obserua-
 se *Grauinam Ambrosianas condiciones, ad subueniendum lin-*
guacitati rudium. Duo enim ait munera *Turturis* suo mune-
 ri imponit. Primo. *vt cum Bellarmino Columba super contri-*
trione Ioseph ingemiscat. Secundo *vt de plurium florenti statu*
exultat. Porro *gemitus suos ita modulari iubet, vt partim la-*
xorum

VIN.

xorum regularium defectus excusando, partim Bellarminica lamam incusando, totum primum operis librum, velut olim Moyses in colubrum virgam suam transformet. Quis autem tam insperata Metamorphosi non agatur in fugam, ut non magis, quam antea religiosi diffidat? aut promptius cum Magis serpentini artificium affectet? Paucos omnino leues, ac necessarios esse regularium defectus affirmat: quid ergo scrupuli remanet, si rudiores de istis cordatius, inter se confabulentur omnes illi sūt superstitiosi, detrahūt scandala in Ecclesie agro seminant, qui regularium defectus cōplorant. ergo laudabilis per compita, & fori subsellia, simplices super illis pœna concinent, & suos excessus talium tegumentis sanctificabant.

TVR.

En duo munera Turturi imposita, vt silentij verecundiz, & considerationis frænis linguæ lubricitatem contineret. Silentium, & verecundiam imponit iustis, vt se ipsum in cōfessione præueniāt, iustus enim prior accusator est sui; & silentium, & verecundiam inducit aduersario, ne defectus obijciat, quos Tur. humiliter fatetur. statuit hæc humilitatis confessio gemebunda improperantes in faciem suam, vt improperans, in se ipsum reflectat, & in propriam adducit considerationē, & à propriæ conscientie stimulis arguitur, æquales, vel maiores defectus obijciens. In secundo quoque munere, silentiū, & verecundiam incussit, & in considerationem adducit Turtur, dum præclara religiosorum facinora exhibet intuenda, ad sanandum tumorem, & nutriendum amorem. Solis invidis florentia placere non possunt, scribit namque S. Basilius, existimant autem invidos nonnulli, non solum rebus alijs, sed oculis etiam officere, incommodumque afferre, unde, & corpora vegeta pubescentium, aliorum uè etate firmæque florentium prosperam habitudi. em inficiunt, atque debilitant, statim ut eorum luminibus pernicio quadam defluente, ac contaminante, videas contracta membra pulchra in siccitatem, ac valetudinem venire. Quare non est mirum, si etiam non florentes vineæ asferantur, & ab invidis nonnullis æ mulis deformatæ plāgantur.

PROV. 18.

Hom. de invid.

Primum vero munus gemitus, sic temperatum dicit Vindiciane, vt stylus, quo gemitus descriptus est, virgæ Moysi in colubrum veræ assimiletur, vt ex hac conuersione, vel metamorphosi fugiendi à religiosis, vel affectandi à Magis serpentinum artificium occasio sit subministrata. In quo Deoquo Doctore tales allegorias didicisti? S. August. Id refert ad virgam mysticam, nempe Christi Domini mortem, qui velut virga in terram proiectus, summa sapientia postea apparuit, vt infidelis synagoga ab eo fugeret, & hæc sapientia deuorauit

Serm. 86. de tcm.

(cx

(ex Glos. interlineari) omnes dracones, quos Magi effecerunt; hoc est tres astutias huius mundi. Et (ex Glos. ordinar.) omnes scientias nouas, & superstitiosas. Bona etiam est Tropologia, quam assignamus, per virgam correctionem designari, quæ vertitur in colubrum, in sapientiam, & prudentiam ex Strabone, fugit vero correctiones, quia omnis disciplina præsens, *non est gaudij, sed mæroris*, vt ait A post. hæc autem correctio omnes actiones mundi deuorat, cum ostenditur, non nisi in simplicitate cordis, quærendum esse Dominum, nec primarios honores affectandos, sed nouissima loca quærenda, vt quod quis se humiliat, postmodum exaltetur. Hæc autem metamorphosis non in fugam adigit, nè religiosis fidant, imo magis accendit, vt vniat, & religioni incorporet, cum qualis status sit religionum candidè, & syncerè exponitur, ex documentis Augusti. asserendo ibi esse rosas inter spinas, zizania, & paleas tritico admixtas, & ab his hæreticis omnis materia auferitur, ne dracones, & serpentes, detractiones scilicet efforment, cum veritas candidè enunciatur.

Heb. c. 12

Porro etiã si pauci, vel leues, necessarij (ex suppositione) sint in omni religione defectus, non fas est, SS. Domini tãgere, nec possunt exemplari, sine detractionis nota. vnde ad confabulandum inter se, secularibus licentia denegatur, & qui sub deplorationis specie, veluti Cocodrillus, religiosos deuorant, vt escam panis, si non debitis circumstantijs, etiam si rectus finis videatur, tale præstetur obsequium; nequẽt discerni, qui sint funestiores, an qui palam exhibent dentes suos, arma & sagittas, & linguam eorum gladium acutum, an vero, qui in hac valle plorationis aliorum peccata flere dicentes, sub lachrymis deuorationem abscondunt. Quare insulsa tua argumentatio, quod dum laici leuiora committunt, reprehenses, & deploratores grauiã scandala somniant: quod laici per compita, & fori subsellia super deploratoribus Poeana concinant, nam, & si in se ipsis primo reprehensi, etiam postea in alijs reprehensoribus iterum emendati.

Secundum munus non esse à Grauina præstitum, his sex quipedalibus verbis oppugnas, nimirum, quod *vt patet ex Epist. Grauina ad Lectorem nedum filij, sed etiam nepotes Fundatorum religionum, ab illorum gloria, ne latum unguem recedunt, at quid sequitur Vindicianus: inspicies familiarius mala de alijs credunt, quam bona, quia ceteros suo pede metiuntur. s; quis ex incauto vulgo dicitis Grauina fidem accommodare velit, vel quia splendide asserta destituuntur probatione, vel quia contraria nimium luculentè oculos perstringunt, quid cataplasmatis ad mouebimus?*]

VIN.

SS

Et

TVR.

L. 4. Apoph.

Et hæc summa laus Grauinæ quod tū vulgi iudicium præmaximo ducis argumento. Sapienter Phoción, cum aliquando perorasset, & maximè eius dictio vulgo placuisset, respondit. Quid ergo? *num mali quippiam dixi imprudens?* adeo persuasum sibi erat, nihil placere populo, quod à recto iudicio proficiscitur. Sed nihilominus semper in eodem vulgo erant morigerati, quibus cataplastmata adaptari possunt, & ut vel historijs religiosorum credant, non secus ac Gentium Chronologijs, vel à praua, & falsa (quam de religiosorum personis habent) existimatione remoueantur, exempla & paradigmata, proponendo, in quibus, non ipsi, sed Vindicianus est, qui Acrobologiam demonstrationem requirit, cum sua velit credi tamquam è Delpho transmissa oracula, & Sybillinis folijs certiora. Sunt quoque, & immorigeri, & de his scripsit Saluianus. [*Praurorum hominum sensus, parui estimandi*] *scut enim* (ait eius Scholiastes) *in ijs quæ sub nostrum aspectum cadunt, sanis potius, & qui vegetes sensus habent, credimus, quam corruptis, sic in materia virtutum, & vitiorum, honorum vel prauiorum hominum, incorrupta potius, quam vitia improborum iudicia sequimur.* Frustra ergo, ne emplastra formata sūt, si ex his prauis eorundem applicationem refugient, & optabunt ceteri, cum se erudiri patientur in Dei via, probos cum bonis admixtos: non è malis, exempla tamquam cœnoso fonte haurienda, sed rectorum paradigmata intucunda, & velut apes per floridos campos percurrere, & meliora seligere, abiectis amarulentis succis, quos Vespæ capiunt, ut fella componant.

VIN.

Risu comico deinde Grauinam fugillat, dicendo: *dixitem Grauinam Gazam, ex Ordinum Chronicis depromit, sed nemo ignorat pauperum, nec nisi selectorum virorum namina eiuscismodifastis inscribi, reliquum innumerabile regularium vulgus, tali hospitio non beari, quia, ut aiunt, non omnia edificat. Hæc fors hominum est: hæc SS: Patriarcharum posteritas, quam, lixa, & Galones contemplantur, cuius memoria tabernaculus, & symposia exhilarat.*

TVR.

Ditissimam ex Dei gratia Gazam Grauina exhibuit omnium religiosorum Ordinum. In eos magis Vindicianus inuehitur, qui nulla habet annalia, & huiusmodi, nisi Centuriatorum, Pantaleonis, vel Foxi: nec possunt præcis coxquari Neoterici, illi, quæ suo genio sapiunt, & dum vetustiora vult obscurari, ab illis adimendo fidem, eam quoque à recentibus suo malo aufert; & dum fingit, suos clientes tamquam antiquæ cuiusdam nobilitatis successores, in satis modernas tabulas impingit, dumque maiora eos præstitisse, quam veteres Heroas præstitissent, defendit, adulatoriè eos potius offendit, sequè euanidum demonstrat

monstrat: dumque aliena occupare suadet, id facit, vt amittat. Fœcunditatem suæ prolis, Vindiciane, multi ex suo armento metuntur, qui numerosiores alios greges non viderunt. Sapienter ille dixit. *Non dum capra enixa est, & hædi salutat.* Pauperum, & selectorum virorum (hoc est religiosorum nomina, quibus ob paupertatis votum, iudiciali potestas communicabitur, vt scriptum est: *iudicium pauperibus tribuit* (præcipue, qui cum perfectionis opinione disceserunt) in factis recensita sunt; & ad demonstrandum vinearum florentiæ statum illustres alij proceres recensentur, Prælati, Episcopi Archiepiscopi, Cardinales, Inquisitores, Academici &c. Hos ne tu ore tuo maledico, cum vulgi fœce collocabis? tam sanctitas virorum, quam etiam alij externi splendores, Ecclesiam Christi exornant, & pertinent ad vinearum ornamentum. Si duo Cardinales insignes, duo vel tres Patriarchæ Societatis merito depinguntur, & in claustris Societatis affiguntur, & laudabiliter in Chronicis recensentur. Cur omnium aliorum Ordinum, Prælatos, & Illustres viros, è Chronicis è Claustris obliterari fatagis? & nefarie illudis hæreticorum Gylo, quod *Hac est fors hominum: Hac Sanctorum Patriarcharum posteritas, quam lixæ, & Calones contemplantur, cuius memoria tabernarum circulos, symphosia exhilarat.* Vide Lector Vindiciani amarulentiam, dicacitatem, dum præsentis religionis & statum ita facit despicabilem, vt vilissimis tantum hominibus spectabilis sit, lixis (vilissimis videlicet hominibus, qui villioris quæstus gratia, exercitus sequuntur lauandi, vel coquendi gratia, ex Sipontino) & Calonibus similiter (ministris militum, castra sequentibus, & clauas ligneas, & fustes gerentibus, vel ligna ministrantibus) & nescio quid in verbis latens virus occulitur, vt in specie præclarissimi FF. Minoris denotentur, nam calones, à calceis ligneis, lixæ à cinere denominabantur, hi autem Emeritissimi Patres cinereum colorem deferunt, & ligneos calceos. Sunt autem multi, qui contemplantes hanc posteritatem fœcundissimam Sanctorum, sic abiectè propter Christum vestiri eligunt, vt sortia, quæque confundant; & in incorporati religioni Seraphicæ, Minorum nomen, cum re, retinentes, humiles in conspectu Dei, & hominum, militibus Apostolicis, Prælati Ecclesiæ Dei, diuino ministerio seruientes, vt & veri Mendicantes magnam remunerationem reportent, illud vexillum erigentes: *videte Fratres, quod non multos nobis, secundum carnem elegit Deus, sed infima mundi elegit, vt sortia queque confundat,* sed quid nequius inuido oculo? cur non dicit Vindicianus etiam hanc religionem, vt cæteras contemplatos esse filios, & filias Regum, Dynastas, & protodyna-

Iob 36.

1. Cor. I.

tas, vt facilius sit arenas dinumerare, quã numero certo cõcludi, qui in hac Religione paupere vita contenti, elegerunt abiectos esse in domo Dei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Non tantum ergo lixis, & calonibus admirabilis hæc posteritas, cum non soli lixæ, & calones religionibus incorporentur. Videre mihi videor Vindicianum cum Pharisæis conspirasse, qui (vt verbis Chrysofomi vtar) stulta coniectura dixerunt, Ioanne scribente, *Numquid aliquis ex Principibus credit in eum?* & Christum accusantes, et non incredulos, subdiderunt ad maiorem ignominiam, *sed turba hæc, quæ non nouit legem maledicti sunt.* Hoc autem (vt dicit Chrysofomus) *magis eos accusabat, quod turba credidit, eos verò minime, sed vt ostenderetur etiam non solum turbam, sed & Principum aliquem Christo adhaesisse,* (vt notauit idem Chrysofomus) *pro Christo respondit Nicodemus, ostendens etiam ex Principibus credidisse.* Hoc modo processit Vindicianus [numquid aliquis ex nobilibus, et Dynastis hanc posteritatem sanctarum religionum adhaeretur, ac inspicit, eiq; nomen dat, nisi turba hæc lixarum calonum, quæ non nouit legem?] hoc autem magis Vindicianum accusat, quod quæ non nouit legem, suspicabilem iudicat sanctorum virorum vitam, et sine probatione credit Historicis. Solus incredulus Vindicianus non credere (cum probationes requirat) chronicis veterum ordinum apertè profiteatur, ea astutia, vt neceorũ quos defendit, historijs credat, et veteros, et novos ordines despiciat faciat. Sed nõ desunt Vindiciane nobiles, et Nicodemi, qui sub vili toga Christum pauperem sequuntur, qui non recensentur, ne huius seculi pompas querere Religiosos crimineris.

Hic astus Vindiciane eõ tēdit, vt nobiles delicatos deteret ab ingressu Religionum veterum, vnicamq; & solam eam profiteantur, vbi nobiles, & Dynastæ multi recipiuntur, vnde (vt verbis Bernardi vtar in declamationibus) illud potest vsurpare, deplorans Religiosorum chorus antiquus, quod scriptum est, *Qui videbant me foras fugerunt à me, dicit, & filia Regis, et utiq; cuius gloria omnis ab intus est, vnde & clamitat in Cantibus Cantorum, adolescentulas reuocans, quas exteriori sua incompositione deterritas videt. Nigra sum, sed formosa filia Hierusalem, sicut tabernaculum Cedar, sicut pelles Salomonis: nolite me considerare, quod fusca sim, quia decolorauit me Sol; ac si manifestè spiritualis quispiam dicat, teneras, & infirmas mentes exhortans. Quid laboriosa quæque & humilia conuersationis nostræ iam sedulo numeratis? saga cilicina sunt, & pelles arisetum rubricata, vt illa a pulueris, & imbris iniuria conseruetur. Nolite me considerare, quod fusca sim, nolite pauere, nolite mirari, neque .n. tristitia*

Bern. in declamat.

tia, aut necessitatis est, exterior *istis* neglectus, & nigredo forinse-
 ca, sed oculi splendoris, & exultationis interna: decolorauit, inquit,
 me Sol: lux interior exterioris impatiens nimirum ignis est, & inania
 folia non admittit, alioquin aut exuri filia, aut certe si praeualue-
 rint, ignem exingui necesse est, quod quidem omnino cauendum
 Apostolus docet: spiritum, inquiens, nolite extinguere: magis autem
 id Christus prohibet volens eum accendi. Igitur sponsa quidem
 nigra, sed formosa filia. Apostoli tamquam tristes, semper autem
 gaudentes, ipsi Christo, si Iudaicis considereretur oculis, non erat spe-
 cies neque decor. è contra sanè alios dealbatos veritas comparat
 monumētis foris splendidos, & nitentes, intus sordidos, & fetētes;
 ambulanti. n. in stolis, & primam cathredam amant, gloriosi, honora-
 ti, & magni in oculis hominum, intus autem, ubi Deus videt, pleni
 auaritia, inuidia, auaritia, superbia, luxuria fortasse nonnulli. Quan-
 do, n. talibus detur illud preciosum continentia munus, nisi fortè ad
 iudicium, & condemnationem, ne quando paucaut, & respiciāt, &
 conuertantur à studijs suis, sed obdormiscant in peccatis, & dete-
 rioris pereant ex ipsa sua irreuerentia, & securitate. Hæc Bernardus
 Vindicianum tanto ante reprehendens, tanquam ad oluscentu-
 lam Hierusalem, auocantem ne fugiat ab ista sorte Sanctorum,
 vestita saccis, cilicijs, & humili conuersatione Deo seruiente,
 nec alios adducat post se deterrendo, quasi soli lixæ, & calo-
 nes, & infimæ sortis homines sint, qui admirentur veterem Sā-
 ctorum posteritatem, cum nobilissimis secundum carnem spre-
 to mundo pauperes effecti nobiliora stemmata adepti sint, &
 cum illis eiusmodi sortis homines iuncti hoc est vilissimi, vel
 abiectissimi dantes Christo nomen, veram nobilitatem conse-
 quantur.

1. Th. 5.

Illusor adhuc multiplicat subfannationes, dum subdit. *Vin.*
Vinum hic Grauna aulico astu per Cœnacula Principum, & came-
ras peristromatis ornatas ducit, tatum argenteam, & auream mō-
strat suppellectilem, Cypria, & Corymbia opera ostentat. Interim
quæ non minus in magna domo abundant viliora, & sordida op-
ificiū iumentorum, & mancipiorum vasa, instrumenta, habitacula
nonnulla inspicienda exhibet, quia nempe non adificanti, ingloria
sunt, discrimina inter proficientes, ac deficientes indignant. Ergo
non dum Grauna medicinam illis attulit, quibus pollicebatur, po-
tius in opinione confirmavit, non omnes nec semper, in regularium
ordinibus inculpatè viuere, ideoq; libertatem alloquendi simplici-
ores egre deponent.

VIN.

Si per cœnacula Principum, dum Ecclesiasticos Prælatos ex
 Regularium ordinibus assumptos, ad decorem Religionum
 pertinentes, incedit Grauna, plebeios ducens, ex illo exteriori
 apparatu manuducit, ad venerandam sanctitatem, & virtutem
 comen-

TVR.

comendandam, & religionum gloriam ponderandam, quæ tales educauit discipulos, vt fieri populorum Doctores, atq; doctores mererentur, Eos ne procaci, & petulanti tua lingua non illustrare ordines, non plebes ædificare audes pronunciare? in tuere sub cameris peristromatis ornatis, sub purpura, & sericis vestibus, & splendido dignitatis paludamento adhuc pauperes vestes laneas retineri, & multorum interiora peccata penitentiz instrumenta contegere. Non opus erat ad inuisenda horum Principum stabula, vel officinas palatij plebeiorum associare, satis enim illæ præsupponuntur ad sustentationem, & decorem familiarum Principum eorundem, & quando moderata nec reprehendenda: atq; hæc omnia consulebat Bernardus lib. 4. de considerat. ad Eugenum, *toleranda pro tempore, non affectanda pro debito*, vnde non bene dicis hæc noua ædificare: esse ingloria indigitare qui perfecti, qui imperfecti sint. quid est hoc nisi hæreticis hodiernis arma ministrare, qui diuitias, palatia, & huiusmodi virorum Ecclesiasticorum impugnant? Scis Vindiciane bestiam tangentem montem lapidibus obrui demandatum, Oza quoq; percussus, quia tetigit arcam Domini. per montem, arcam, prælatus significatur, *tunc autem ait S. Tho Prælati iugitur, quando irreuerenter obiurgatur, vel etiam quando ei detrahitur, & hoc significatur per contactum montis, & arcæ, damnatum à Deo.* Quare magnam Grauiam simplicioribus ostendendo religiosorum splendorem, attulit medicinam (ne amplius obloquantur de religiosis) ne dum adducendo laicos, ad perlustranda claustra, quæ sunt domus discipulorum, sed & circumducendo per palatia Purpuratorum, & Antistitum, quæ gloriosa, non in gloria sunt, nisi apud Turcas, Hæreticos, qui splendori extrinseco inuidentes, quem solum intuentur, Prælatorum, quorum magnus est numerus, virtutes prædicare contemnunt, & discipulis iniuriam criminantur.

Exo. 19.

2. 2. q. 33.
ar. 4. ad 1.

VIN.

Ad aliam vergit Vindicianus mordendam Grauiam legem, dicens. *Tertia lex Grauiam fuit, vt Turtur animis conceptas offensiones secularium, vulgo eximeret, siue n. illi sacros ordines auersarentur, siue regularum defectibus crudiores fierent, & intenciam proiectiores, Turturis cantu cupiebat ad metas reuocari, & à prauis studijs desinere, quod sine dubio primum est prescriptoris officium, timorem Domini docere; Timorem autem hunc cum bona conscientia copulari, & bona vita demonstrat (subdens) hæc assidue infirmis inculcanda sunt, ne se alienis seu regularium, seu*

TVR.

Hæc Vindiciani syllogismi maior, instruentis pium virum quomodo infirmos euocare debeat timore Domini a detrahendo secularibus, & regularibus; ad minorem properat, vt

CC2

concludat feriendo Grauinam, sic. n. scribit.

Sed *Agè bone Turturis opifex, quo loco totius operis, qua pagina, qua linea Turtur similis vulgaribus occinitur inchoas tractatū à causis, & necessitate nigredinis in Christi Sponsa, postea Bellarminum, & Societatem de varijs vitijs accusas: deinceps totus in Oeconomia illorum, qui varijs in ordinibus cum sanctitatis opinione vixerunt, effunderis; claudis omnia speciali adhortatione; Quid ex omnibus prudens lector pro simplicitum extruitione exculpet? amphora capit institut, veriente rota, cur vrceus exit?* VIN.

Hic ergo est tuus syllogismus. Nō est primum pij Doctoris officium omittendum, nempe timorem Domini docere: sed Grauina id omisit in Turture: Non ergo pius Doctor est. Minorē probas, quōd nigredinis causas numerauit in religioibus quod Columbam, et Societatem sugillari, quod encomia ordinum posuit, quod Societate sit adhortatus. Accipe solutiones. Nigredinis causa dum ad instabilitatem humanæ naturæ refertur, si timorem tibi non incutit, Vindiciane, iam potes tuū stratum, in quo requiescis, multo carius subastare, quam delicata aliorum potentum lectisternia. Bellarmini, et Societatis nunquam fuit sugillatio, sed blanda excusatio, et ad timorē cōstruadum, opportuna admonitio. Ordinum laus, vt ad Ordinū humilitatem seruādam, proposita est, et vt ad donatorem munus respiceretur; ita terrorem incussit exprobandis, et timorē, cum velut ordinatissimam aciem, instruatam respexerunt. Admiratio quoq; non nisi ex pio, et sancto timore processit, vt ad timorem incitarentur, qui magno deo sunt præditi, vt seruirent Domino in timore, et exultarent ei cum timore. Non ex amphora vrceus, sed ex massa varia vasa à Domino efformata, intuenda proposita sunt, et in domum figuli inuitati, qui se ipsos quales se putant, se volunt effingere, cum Domini sit meritum præparatio, vt vnum vas præ alio excedat, non currente rota sine iudicio, sed altissimo Dei cōsilio, distribuyente sua dona singulis prout vult: in cuius ampla domo si qui intueantur alia vasa in honorem, alia in contumeliam, discant, in omni domo minori, hæc eadem inspici, vt non gloriatur omnis caro coram illo.

Ad hæc, minorem quoque roborare intendens, addit. *In valetudinarium inducto Grauina, monstrantur hic tetra de superbo regularium spiritu suspitione laborantes, illic non pauciores, qui ob auaritia crimē exosos habent, alibi per Parochias, & ciuium aed̄s circulationibus inuident, sunt qui nescio quantum à regularibus despectu, se vulneratos querantur, sunt qui licentiam carpendi vitia, qui ambitionem, qui verbarum technas grauius ferant, neque desunt, qui ob mendicantium multitudinem.* VIN.

dinem, se grauari existimēt, Omnium istorum vulcera, & vulnera peritissimam Grauina manum praestolantur. Cum ecce longa de morborum generibus, damnis, ac necessitate horas, & dies disputatione extrahi, subiicit insignium herorum veluti fidum cantum. Demū, ut in re praecclare gesta illam in Silicernio consuetam uoculam usurpat, ualete. Quid agendum fuisset, Protomedicus Vindicianus mox, decet. At obsecro doctissimè uirorum paulisper subsiste. turba haec infirmorum non dū Libitinae deuota est, adhuc ventriculus ad hauriēda artis tuae catapotia calet, incide uenas, & tubera, saniem extrahere, dietā praescribe, ad omnia obsequentes parebunt. At qui Grauina, pauci religiosorum, ac modicè uitijs infecti reperiuntur, nequā aliter fert conditio humana; plurimi contra excellenti uirtute collucent. His aduersa suggerentibus, nolite credere, neque ipsi pilo meliores reperiuntur, neque aliter conditio fert humana, plurimi contra excellenti uirtute collucent.

Testimonia profert, ex Chronicis regularium, quae omnium affectionibus medendis sufficiunt. Ars est, sine arte sanare. Male autē animo studiose Lector, eorum quae ex Grauina promissis non dum euenerunt, admirandum exitum patienter expectemus.

Quod medicorum est promittunt medici, tractant fabrilis fabri, & haec fermè semper in ore versantur. Sint regularium detractores multo plures, quam erat multitudo languentium, confluentium ad Probaticam piscinam, exemplis expositis, possunt uelut medicamentis appositis ad meliorem corporis habitudinem perducere. In caeno peccati iacebat Augustinus, & multum profecisse ex narratis exemplis seruorum Dei quos de mortuis uiuos fecerat, non semel factus est in suis confessionibus. Praecclare Chrysostr. periculosum esse adire spectacula scripsit. Quem admodum, qui laborant ab oculis spongias, uestigium Cyanæ colore pannos tenentes frequenter in ea intueantur, ex eo colore, non nulli capiunt morbi leuamen; sic si homines clementissimi, & humanissimi imaginem praeculis habeas, & in hunc assidue oculos defigas, etiā si millies abudes ira, mentis oculum perturbans; Ad hoc uirtutis exemplar respiciens perfectam consequeris sanitatem, puramque animi Philosophiam, & tranquillitatem & caetera, & sic ex alijs criminibus oculos, id est affectus, turbatos habentes, ad exemplaria sanctorum intuentes possunt conualescere. Quid ergo oculis secularium obseruantium regulares atque eosdem iudicantes, paradigmata religiosorum apposuit, ut sanarentur & cantu ergo sanare studuit exempla referendo, ex Chronicis

Or,

TVR.

Lib. 8. conf. c. 2. 3. 6. 7

Rom. 2. Periculosū esse adire spectacula.

Ordinum, vt illorum contemplatione secularium sanarentur obtutus, & variarum virtutum scetus conciperentur, namque oues Iacob varias virgas intuentes variorum colorum, agnos in lucem ediderunt. Nouum ne est cantu morbos sanare? an ignoras Vindiciane ad cytharæ pulsationem spiritum Saul se datum? erat autē spiritus Saul ab inuidiæ morbo, peius quā à Dæmone obsessus; Illud enim in corde repositum referuabatur: *Dederunt David millia, & mihi mille dederunt, & pro te congeminata vox Turturis, ut si hoc spiritu agitaris, conualescas*. Non è Silicernio consuetam vocem illam usurpauit, *valetis*; erat enim Silicernium conuiuium fenum, à quo abeuntes mutuò, ea uoce se salutabant, quasi se amplius non uisuri, nam nec ægros seculares reliquit, quin libro tamquam uiua uoce admoneat, & cantu incitet ad legendum exemplam Sanctorum uiroꝝ. Tu, Vindiciane utere tua methodo, incide uenas, saniem extrahe, dietam præscribe, argue, obsecra, quod in suo opere etiam Grauina præstauit abundè, & postea expendetur, qui magis ad benè sentiendum de religiosis allecti fuerint, an ferrum adhibètes, an exemplis exasperatos animos demulcentes. *Responso mollis frangit iras, sermo durus suscitatur furorem*. Hæc fuit maxima ars Grauinæ, non, vt murmuras, *ars sine arte*, feliciter propositum præstitit, deducit enim ex Gregor. Papa, *quod ad exercenda bona opera, ut ad uitia refrananda, aliena nos uilius [Exēpla] persuadent, & cū mente humili opinionis alienæ bona suscipimus, nostræ uel ad melius bona producimus, uel ad bonum mala permutamus: cumque nos de uita proximi famæ splendor irradiat, mens nostræ, ut prædiximus, quæ ad obtinendum uirtutis iter se dirigit, quasi in Lunæ lumine gressus ponit, sed sicut ex aliena opinione proficimus, sic plerumque, si famæ nostræ laudibus inhiamus, à uirtute uacuamur, quia cum delectatur animus, in hoc, quod de se extrinsecus haberi cōsiderat, illud obliuiscitur ad quod intorsus anhelabat*. Cur autem insufficientes sint annales veterum Ordinum ad medendum affectionibus secularium, & sua methodus Vindiciano sufficientissima, iudicetur nō aliūde, nisi quia florentibus pampinis, & frondibus arborum inuidet, & sua myrteta ad quæ affici simulat, pinos ueteres uellet excedere, quod nequaquam ipsa attentarunt, nec prætenderunt. Olim cucurbita iuxta arborem pinum plantata, quæ ramis magnis, & patulis, iam effloruerat, & cucurbita, cum multis pluuijs ad quata cœlique temperamento creuisset, lasciuire cœpit, ramos altius porrigens, iam serpebat in pinum, ramos eius inuoluebat, ampliora folia, candentes flores, prægrādia, & turgida poma ostentans, tanto scētū intumuit, ut pinum

Lib. 1. Reg.
18. cap.

Prou. 15.

22. Mor. c. 5.

In emblem.
Alciat.

T t t quo

quoque laefcēscēs, eam aggredi ausa fit dicens *Vides iam, quod iam supero, & ad aliū surrexi.* Sed pinus, quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil pendens temeritatem, hæc respōdit. *Ego hic multas hyemes, æstus, variaque calamitates perici, adhuc integra per sisto; tu vero ad primos rigores minus audacia in te deprehendetur, & cum folia concident vitior omnium aberis.* Ambitiosa cucurbita Vindicianus videtur, qui annosas religiosorum Respublicas aggressus, ramos virides, etiam num inuoluens, & folia fermè concuticans, quæ deseruiunt ad sanitatem Gentium, ac si suam, quam defendit, simulate, piatam, cito assurgentem, superexcedere pinum conclamauit: huius esse fructus, & poma grandia: nihil prodesse iam annosæ pinus, veterascere, iam prope interitum esse. Condolendum vanitati Vindiciani, & similitum inflatorum aures præbentium similibus adulationibus, sūt enim, qui plus habent animi, quā roboris, plus instantiæ, quam virtutis; vnde quemadmodum olera herbarum cito decident, si inslentur, vetustus arboribus in antiquis virtutibus, vt in suo antiquo robore permanentibus, siuè ad nouos, siuè ad veteres Ordines tumidi isti pertineant. E contra vero de se humiliter sentientes, crescunt in arbores magnas, vt sancta quoque creuit Societas Vindicianicum oleum spernens, refugiens eo impinguari, & super alios Ordines se efferri,

S. TERTIA CAUSA.

Vt Pusillorum, hoc est regularium corda firmentur defenditur, & expenditur.

VIN.

PLura, & maiora dixisset Vindicianus, nisi *legena defecisset,* vt milites Taracini inter cœnandum dixerant in Pyrrhæ Regem, propria enim passione ebrius, post multa remulenta verba, quæ effudit, si caput præcedens non terminasset, acerbiora dicturus esset. Nunc ad tertium causam procedit censurandam describendi Turturis, *Nimirum ne de omnibus alumnis existimetur, quod in multis reprehendi contingit, ac per hoc contingat, à bono virtutis recedere, tamquam infirmas, & pusillas.* Eum laudat tamquam à pietate proficiscētem, nutabundus vt potè confirmantem; sed ex aduerso zelum Bellarmini deploratis ex simili pietate proficiscētem a dnotat, subditque. *Sit promiscui iuris hilariter canore aequalibus, ac la-*
men-

memorari, dummodo hic plañctus, illic saluatio sequatur, sed quia uentor primus illati argumenti auctor est; sed plurimi doctrina, & sanctitate Afecta in eodem laborauerunt, ab illorum stylo recedendi potestas, nulli recentiorum scriptorum concedi poterit.

In pari ergo concertationis gradu, nullus debet sibi hunc honorem assumere, ut cantu pro se assumat, nec Threnos admisceat, sed optima partitio, si unusquisque habeat lamentationes, carmen, & Va, ut de bonis exultet, de infirmis quos portat lugeat. sed postquam huius oleo ferramenta tua, dolose Turturis opus plurimum à veterum tractatione distare doces.

Illi affectus religiosorum etiam in specie minutiores uehementer exaggerari, Grauius omnes regularium excessus ueniales sunt, & ex sola status sublimitate, ac splendore fiunt notabiles.

Non negauit Grauius mortalia non committi à religiosis, quorsum enim tendit casuum reseruatiorum etiam in religionibus præter ueniales nequos, sūt, quæ ex statu in notabilitatem transeunt culpe: non meminit culparum mortalium, quas modestiæ causa substituit. Cum Christus Dominus supplicium Pentapolis recensuit apud Lucam, causas assignat, nemp̄, *edebant, & bibebant, uxores ducebant, &c. & pluit ignis de celo, & perdidit omnes.* An non maiora regionis illius delicta, respondet Tertull. lib. 1. ad vxorē, *cum dicit nubes bant, et emebant, insigniora ipsa carnis, & seculi uitia definit.* Nec enim nude euulganda, sed honestè obnubilanda, unde, & Sanctus Zeno, neque studiosè arbitror memorandum, quod optaueris compefcendum, & S. Pacianus Barchinonens. melius fuit Aetici Solonis exemplo, tacere de magnis sceleribus, quam cauere eo usque progressu nostratum moribus, ut admonitis se existiment, cum uentantur. Non publicare, sed tegere peccata, non parua laus est ipsius peccatoris, unde S. Ambros. loquens de Noe ait. *Secundum litteram cautio est, & secundum sapientiæ altiore scientiam, laudatio est. cautus est, qui & si nudatur, in domo tamen sua nudatur, ubi operimenta non desunt, & quedam tegmina ebrietatis, & uitia sua norit abscondere.* Procopius. *licet parum caute, & pudicè iacueris, non tamen id uenit in publicum: domus sua etiam nudum conspexit, esse enim sancti uiri se utique intra suam domum nudare.* Virtutis ergo etiam eximia erit opus aliorum peccata obtegere, & si opus sit detegere, non denotare personas, nec status, vel familias in particulari.

Sequitur Paralellum Vindicianus.

TVR.

Ezech. c. 2.

VIN.

TVR.

Luc. c. 7.

Matth. 24.

Tertull. 1. ad

Vxor c. 5.

Ser. de patiē.

In parēti.

Lib. de Noe

cap. 29.

VIN.

Illi quamlibet Acediæ partem execrantur, & ad quatuor periculosa tentationum genera, quæ psal. 90. exprimuntur rennecant; Grauína vetustatis quandam necessitatem nouo exemplo inuehit, ac pro lancibus, & laribus tuetur.

TVR.

Non necessitatem fatalem, quam tu somniaſti introduxiſti Grauína, in vetutatis aſſertione, ſed in humanæ infirmitatis impotentia, quæ ſine ſpeciali Dei fauore iuuentutis robur ſeruare non poteſt in via perfectionis, quin laxetur, & ex nimia duratione, propter aduerſa, quæ inſurgunt, & continua præſilia in ſenectam, & ſenium vergit.

VIN.

Vrget amplius Vindicianus, nempe. Veteres illi anguſtiori religionis ad ſalutem callem exhibent, quam ſecularibus ſit propoſitus, idque propter conſilia Euangelica, per ſpontaneam profeſſionem, in præcepta commutata, addunt tamen certiorum breuiorem, & ſecuriorem altero ſecularium exiſtere. Clauſulam hanc Grauína arripit, neque dubitare ſinit, quod pauciſſimi Regularium de ſalute, & gratia, excidant, adeò planè leniter, & expeditè, omnes, quæ labijs ſponponderunt, exequuntur.

TVR.

Patres veteres arctiorem dixerunt viam religionis ſuper conſilia Euangelica, &c. & etiam propter auſteritates, quas ad dire libenter non ſuſtinet Vindicianus. vnde plus Grauína poſuit, vt ſtriſtum callem religionum demonſtraret: & quia à Patribus aſſerta eſt religio ſecurior, & breuior callis, & quod non leuis ſit prædeſtinationis ſpes, vocari ad religionem; idcirco confidit Grauína (vt loco ſuo demonſtratum eſt) è religioſis plures ſaluari, quam damnari, multoſque eorum, qui non ſeruarunt, quæ diſtinxerunt labia eorum, per pœnitentiæ lamenta, ad rectas vias reducendos. ſubdit poſtea Vindicianus.

VIN.

Amplius illi, vt indefeſtè culmen perfectionis aſcendatur, inſtare non ceſſant, quoſcumque mortificationis, pœnitentiæ laborumque moleſtias hilariter iubent deuorari; Grauína huiſmodi acclamatores, in ſuperſuis numerat, eo quod ſponte ubiq; locorum maiora plerique præſtent, quam oculi mortalium obſeruare poſſint.

TVR.

Grauína conformiter ad Patrú doctrinam, auſteritatem cū vilitate, & mortificatione coniungit, ſunt enim hæc duo latera ſcalæ, per quam B. Benedictus in Cœlum aſcendit, vt & multi alij Sancti, vt eleganter proſequitur S. Bernardus in declamationibus, & mirum eſt quod Bæza vtraque latera concutere aggreſſus ſit, dū dixit. ſi S. Ignatius collecturus Societatem, gladium exacutum relinqueret, ſaccum, & cilicium, nuditatem, famem oſtendat, quoties hypocriſis notam incurret?

Tom. I. c. 7.
lib. 2.

ret? & ibidem vbi vocasset has austeritates *Hypocritum Imperium*, subdit: *Sapientior ipse gladius acutus, non Hypocritum imperium portans pallio, & calcis obtegit gladij duritiem.*

An hæc Patribus consona, quæ dicit Bæza (conformia Vindiciano) austeritatem, & mortificationem pessundans: de lacunis Vitcleph hauſta est propositio ista, sic enim habetur apud Vvaldens. *quid ergo facit habitus corporalis, claustrum sensibile, vel quæcumque alia traditio à Fratribus adinuenta? Reuera nihil facit ad sanctitatem eorum, sed hypocrisis eorum, manifestum indicium.* Hæc Vitcleph. lib. de Ecclesia, & membris eius. cap. 15. TVR. To. 3. c. 29.

Omnis Christiana religio ortum habet à cruce, qua de re, & cum capite eius opprobia audire necesse est. Quid dictum est capiti? *Si Filius Dei es, descende de cruce; quid religiosus? indumenta lanea ad Hypocritû Regnû pertinent: plus proficitur, sine his austeritatibus: descende ergo de cruce.* sed tûc in Caluaria, ait Augustinus. *Diabolus per eos clamabat, qui patientiam Christo auferre cupiebant, ut excitatus insultationibus Iudeorum, ostenderet potentiam, sed perderet patientiam. Ille autem utrâque aciem respiciebat; & potentiam, & patientiam, & quod seruauit exhibuit, nam, et patientiam seruauit, quia de cruce non descendit, & potentiam demonstrauit, quia de sepulchro resurrexit. & postea loquens de membris (quod spectat præcipue ad religiosos) non solum verum est hoc certamen, sed etiam nunc agitur, pugnatur, laborant membra Christi, urgente aduersario, resistitur illi &c.* Quid dicitur religiosis austeritatem, in victu, & vestitu profitentibus? *descende de cruce, ostende potentiam, plures enim potes saluos facere sine austeritate: gladius est splendidus: austeritas cooperatur, vt plures maçtet: & iterum: austeritas Imperitû est: ferre vestes laneas species est hypocrisis. insignes hæc (vt Vitclephi) blasphemiaz.* VIN. 4. de Symb.

Vellem dum dicit Vindicianus, quod *Gravina* in superfluis acclamationes austeritatum numerat, in quo consistat hæc superfluitas recensuisset, nec enim quantum ad austeritatis genera plura recensuit, quam quæ ex legibus regularium præscribuntur: spontaneas verò, vt supererogationis, & maioris exempli non imitandas, sed admirandas proponit, non tamen incredibiles, quod plerique minora præstent, quam quod oculi mortalium obseruare possint, nam nec nocturnos illos clamores, humi cubationes Monachorum Ægypti, & Palestinae obseruauimus, & tamen prudenter credimus, quia fideliter ad nos à fide dignis scriptoribus sunt transmissæ. Si austeritatibus

tatibus præscriptis ab institutis regularium credere detrectat Vindicianus, quis eminentiales illas penitencias credat? Sequitur discursum Vindicianus.

VIN.

Illi rarus vera penitentia cultores repererunt, neque fuit, & conditis Ordinibus atas, qua multiplices regularium à primæva institutione, defectiones nõ senserit, atque Grauina nostro nullus in hac re labor nascitur, & ultima mundi nostri veluti senectus, quam omnium cetero, quia calamitatum epitomem experimur, sanctorum virorum fecundissima est.

VIN.

Iam si omnes Ordines sacri passi sunt à primæua institutione, & senectuti earundem proles secunda denegatur, certe priuilegium illud à te assertum amisisti de clientum (vt fingis) sodalitate, dum defectionem nullam sensisse pronuncias, & Aquila, imo Phœnicis viuida æratem promittis. Cur desperas Vindiciane de omnibus religiosis, si præcepta, & consilia seruauerint, vt non multi, sed pauci (vt tu putas) ad cœlos ascendat? Audi Bernardum, qui vbi scatum formasset, cuius latera erant vilitas, sue cõtemptus, & austeritas, & gradus, iustitia, & per eam ascendisse S. Bénédictum ad cœlos pronunciasset, mox subdit. *Hæc quidem eorum, vel maxima fiducia est, qui ipsius vtrumque student inhaerere vestigijs, ipsum præceptorem præulumque sequuntur, quia tamen quosdam clericos tunc S. Bernardus æmulos patiebatur, qui à suorum sanctorum instituto degenerantes, molliter delicatèque vivebāt, & austeritatem contemptum sui, & iustitiam refugiebant, sic eosdem perstringit. Eam tamen, quam videmus in Ecclesijs formam Cleri, nõ informem dixerim vitam? nõ de instituto loquens, sed de abusu, & alienatione instituti quorundam delicate viuentium, ait, à quo sanctorum habuerint, quis unquam, vel in veteri, vel nouo testamento. sic vixerit, vel sic viuere docuerit homines? utinam ipsi se interrogent singuli, nec conscientias super hæc conuenire proprias disimulent. Quantos enim videmus sectatores viarum, quæ videntur, quidem hominibus bonæ, sed in profundam finis earum descendit, quantos assertores scilicet, nõ cuius summus calor tangit, sed qui illi omnino contraria est, habens latera concupiscentiam carnis, & concupiscentiam oculorum gradus vero, superbiam vite, non ex patre? At eius sanè, quam vobis commendare volumus scilicet gradus, & latera ex Patre vique sunt, non ex mundo, qui nimirum iunxus comparuit, sobrietate (ait Apostol.) & pie, & iuste viuamus in hoc seculo: sobrietas voluptatem carnis impugnat, iustitia seculi Vanitatem, dum videlicet cuique reddens quod suum est, & adulantem deplorat, & compatitur irascenti; Denique, & ipse Saluator, dum Baptista manibus colsum illi*

In declamationibus.

L. Titic. I.

verti-

verticem inclinaret, sic, inquit, decet nos imitari omnem iustitiam, solam nimirum humilitatem instituta reputans. Exhibetur ergo sobrietas nobis, iustitia proximo, pietas Deo; pietas enim Dei cultus est: sanè voluptas, & vanitas, elationem cordis fovere noscuntur, sic sobrietas, & iustitia pietatem, ut inter hæc latera de fide in fidem, spe mediante proficiens, supereminentiam teneat aliquando charitatis. Per hanc ergo scalam multo plures incedere videmus, saltem quoad operum substantiam austeritatis, & vilitatis opera exhibentes; quam, qui nec corum operum substantiam exhibent, & formalitatem, & modum, virtutum, quæ sunt inuisibilia habere pronunciant; Scalam verò illi euertunt (vt Bæza pronunciauit) qui vilitatem, & austeritatem calumniantur, vt Hypocritum regnum, & sine scala Sanctorum ad cætos vult homines ascendere, imò fecundissimam tubinde esse ascensorum numerum. Quid tandem in hoc concludat Vindicianus audiamus.

Quid superest optime Lector, quam vt pusilli, cum Laodicænis gloriatur, quod diuites, & locupletes sint, vt nullius egeat, & cum Sancto David orant: custodi animam meam quoniam ego sanctus sum, & eorum mercede gaudeant, qui semetipsos iustificauerunt. Fuit cum pusillis occineretur: popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi se decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant; neque enim Beatus dici potest (ait S. Basilius) cuius exitus est incertus, sed qui vices suæ functionis, & vocationis semel absoluerit. Laudantur quidam in ipsa actione, qui bene faciunt, sed cum de peccati fuga agitur, non laudantur, nisi quomodo omni tempore vitare potuerint malitiæ experimentum. Accedit, quod in bonorum predicatione, tantum in eam partem oculi conijciuntur, quæ lucido fulgore adblanditur: plures aliæ dissimulantur, quæ minus excolta marcescant, vt si laudetur Moyses, & qui prolixis orationibus insistit, iterum, neque temperans est. Talis gerit laudabilia, sed beatus non est, quia nec integro bonus.

Bona, & dona Dei, ad Dei laudem, & proximorum edificationem Grauiua produxit, non ad studium vanitatis, Paulum Apostol. imitando, ex Gregor. qui & in Corinthijs bona sua enumerando narrauit, illos confirmare studuit, nõ se narrare, cuius signum apertum subdit Gregor. quod propriæ tentationis tribulationem patescit, subiungens: propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis. Vt ergo discipulum intrueret, de se summa referebat, vt vero se in humilitate custodiret, considerationis oculum non in virtutibus suis, sed in infirmitatibus fixerat. Has partes præstitit Grauiua in Turture, nam immensa, & non magis quam par erat, de Ordinibus produxit, & ne

10an. 1.

VIN.

Apoc. 3.

In psal. 11

TVR.

31 Mor. c. 1.

In eundem
locum.

Ho. 8. in E-
zech.

Pfal. 118.

3. Mor. c. 5.

Apoc. 12.

VIN.

elatione professores pulsaret, gemitus etiam imperfectorum culpas deploravit. Sic nec ferula Laodicensi plectendus, nec pro Iharisaeo supercilio, qui se iustificabat, reprehendendus. Locus vero ille Esaiæ, ex Hieronymo, ad Scribas, & Pharisæos directus, & eorumdem imitatores, qui propter munera, que excæcant oculos, etiam sapientium, non solum peccatores in populo non corripiebant, sed pro diuitijs, atque compendijs efferebant laudibus, beatos vocantes, & columnas domus Dei, & tætera, que solè adulatores dicere. Asserere vero: beatos contineri in aliqua familia, & virtutes suorum commilitonũ efferre, decipere non est, sed Dei magnificentiam exaltare, vnde ait idem Gregor. cum proprias virtutes, locuntur perfecti, in hoc quoque omnipotentis Dei imitatores sunt, qui laudes suas hominibus loquitur, ut ab hominibus cognoscatur. Nam cum Scriptura S. præcipiat dicens: laudet te alienus, & non os tuum, quo modo facit ipse, quod prohibet? sed si virtutes suas omnipotens Deus taceret, nullus eum agnosceret, si eum nullus agnosceret nullus amaret, si nullus amaret, nullus ad vitam rediret, vnde, & per psalmistam: virtutem operum suorum annuntiabit populo suo, ut det illis hereditatem Gentium. Virtutes ergo suas annuntiat, non ut laudibus suis ipse proficiat, sed ut hi, qui hæc ex sua laude cognouerint ad perpetuam hereditatem veniant, iusti itaque atque perfecti, non solum cum vituperationis sua verba reprehendunt, sed etiam cum virtutes, quas habent infirmis loquuntur, reprehensibiles non sunt, quia per suam vitam quam referunt, aliorum animas ad vitam querunt. Non ergo ad deceptionem, sed ad glorificationem Dei, Beati pronuntiat, seruantes mandata Domini, quorum & si quidam (ex Be filio) non integritatem virtutum habeant (& si exterius aliquas virtutes monstrent) Beati tamen sunt incedentes in mandatis Domini, & tales iudicium Domini dijudicant; sicut è contra, qui Beati reputantur apud plebem, & vacua sunt opera eorum coram Deo. Sed Vindicianus in electis imponit maculam dicendo: regulares illos perfectos laudabilia gerere, non tamen Beatos esse, quia non integre boni, iam (ut dicit Gregor.) *accusationem non fecit Diabolus contra Iob* (ut menditatus est Vindicianus) *qui reprehensibile non reperiens, intentionem cordis frustrare cõtendit, tamquam bono animo non fãt, & cum fructus arboris esse a stũ virides conspicit, quasi vermẽ ponere ad radicem querit, & propterea de Diabolo dictum Angelica voce: proiectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei, die, ac nocte.* Pergit Esaiæ autoritatem exponere, & contra Grauinam inculcare.

Notet Grauina damna intemptiua, in Turture, exultationis

tionis decipiunt, & viam gressuū dissipant, tantum abest ut re-
missos excitent, ignaros instruant, nutantes confirmant. Si sili-
uam aut falcem in agro exercentium aures, tibia strepitu per-
mulceat, gratum opus facies agricolis, sed quam leues, & se-
gnes inde sili euasuri exitus docebit. Tyrocinj candidatur
offertur? non animum eius magnarum in Ordine rerum expe-
ctatione inflare, credibilitas ad illos non pertinet, & in hoc ge-
nere seduxisse, eternam parit inuidiam. Sin religionem iam
professus ob oculos versetur, valde expediet ei mōstrare itinera,
quæ ad perfectionem assequendam ab huc erunt: consocienda;
viator enim facilius lassatur, si per acti laboris magnitudinem
extimet: Quæ retro sunt obliuisci docuit Apostolus: male ergo
passillis consulitur, quando non iubentur inspicere ea, quæ ad
implendam supernæ vocationis mensuram adhuc desideran-
tur.

Maxima semper fuit cantus in Republica vis, atque pote-
tas, multum valens ad immutationem animorum, ad effectus
concitandos, & labores releuandos, vnde, & Cynathenses (ex
Polyb. lib. 4.) Arcadiæ Populi, neglectis canendi legibus hu-
manitatem, cum feritate commutarunt. & proximo flagello
ponitur, quod scriptum est per Hieremiam. *Ablata est
lætitia, & exultatio de Carmelo, & de terra Moab, & vinum
de torcularibus sustuli, nequam calcator vna solitum celestis-
ma cantabit.* Magna vindemiatorum, vt & nauatarum, ad
subleuandos animos in labore ex cantu releuatio, idemque
si tibia, vel huiusmodi permulceantur, ex breui pausa fortio-
res ad opera redeunt. Solus Turtur segnes facit, dum carmen
miscum canit recensendo festiua Herorum facta, sunt enim
(ait magnus orientis præsul Naz. *omnes virtutum tabula, sa-
latifera* [exempla] omnibus Ecclesijs, in qua, velut in viua quæ-
dam legem intuentor, vitam nostram dirigamus, & spiritu in-
struamur. Quare nec à Tyronibus, neque à proficientibus
abscondi debebant, mi Vindiciæ. An inflabitur, quia ex Dei
gratia ad sanctitatem aspirat Tyro, vel prouectus, propositis
tot cælestibus paradigmatis, & exemplis, vel seductus de
adeptione desperabit, vel gloriæ illorum ad quos pertinge-
re non potuit, inuidebit mortales homines nobis similes, atq;
humanitatis, & fraternitatis iure colligatos ad tantam perfe-
ctionem eueherit? Sed Grauiua, qui apicem monstrauit, non
suasit per saltum eos euehi in montem, nisi prius in plano se
exercerent, & per gradus ascenderent, pronunciauit: nam
& per gradus regulariter perfectio acquiritur, nec fit repen-
te quis summus: temerarius saltus, nolle prius osculari Saluato-
ris pedes, & postea manus, sed immediate osculari eius præcora.

TVR.

Cap. 48.

Orat. in sua.
Basil.

V u

Quo.

Ser. 3. in Cāt. Quomodo in hoc sit procedendum, eradimur ex Bernardo dicente. *Longus salus, & arduus est, de pede ad os. sed nos accessus conueniens, quid enim recenti adhuc respersus puluere, ora sacra contingis? heri de luto trahis, hodie vultui gloria presentat h.* In ipsis quoque exemplis methodus vna exhibetur imitanda perfectionis, dum magni peccatores ad sanctitatem peruenisse narrantur: ex tepidis etiam facti feruientes innumeris recententur, vt hæc valeant, ad spem & seruiem: incitantur pusilli, & quæ retro sunt obliuiscuntur operum, quæ gesserunt, ad ea quæ supersunt maiora se extendentes, & dicentes: *nunc capi. hæc mutatio dextera excelsi.* Sed etiam temporalia despiciendo, quæ sunt æterna querendo, vt dicebat Apostolus, interprete Gregorio, *unum autem, quæ quidem sunt obliuiscens, ad ea verò quæ sunt priora extendens me ipm, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis.* Si viam gressuum dissipauit Gratiana, quotquot sancti perfectionis exempla imitanda proposuerunt, à vita virtutis hominæ deturbasse necessaria consequentia conficitur.

Psal. 76.

In Ezech. hom. 4.

Philip. 3.

S. QUARTA CAUSA.

«Vt suam conscientiam exoneret Turtur, à Vindictano mordetur, & ob illo etiam vindicatur.»

TVR:
In declamationibus.

¶ Vi humanam laudem affectat, & huiusmodi temporalia nullum eundem capit remedium, sed desiderio a sua amphidri, scripsit Bernardus, *minus autem inuenit requiem, quæ sita est a supra, & suis. id est quibusdam futuris, de somni tippo testimonijs gloriamur, dicent, manus nos excelsa, patet se aliquid esse cum nihil sit, & subdit sanctus, videt ergo aliquos, do quoque viros quid ni franciscos arbitrat. Præter sequidam buccis tumentibus marinaribus, musis abbat atramentis, & quodam sulphure, & stans sacni exhalantia, interruerunt si fatidissimamque gollibat ibantre compram. Porro, & vntora formaci ite, & in vobententer assensu, micantes, sed mltas excipere san oibus, & aditari. Quartus supra pinaculum templi, resident leniorit murie spiritum aperia atrabat ore, & si quominat insinere videtur, flabelle sibi ventum ipse ciebat, ac si totum speraret verem doglutre. Quintus seorsum passus ridebat ceteros ipse quoque videndum, & maxime, proprias enim aertor vntodibilibi quodam studio fugere labebat, nunc manus, vnto & vntodibilibi, nunc abinpurat, applicans vnt. Adferat dominice*

homines, cauſamque miſeria ſciſcitatus, unam omnibus eſſe re-
 perio, validiſſimam utique famem; tum vero macilentiſſimas
 eorum facies contēplatus, recordabar Propheſa gementis miſe-
 rabiliter, & dicens: eruit cor meum, quia oblitus ſum comede-
 re panem meum. Quid hæc vobis inquit proſunt? Non ſunt
 naturales cibi, magis famem hæc prouocant, quam extinguit.
 panis namque animo inſtitia eſt, & beati ſoli illi, qui eſuriunt
 illam, quoniam ipſi ſaturabuntur. In vno Vindiciano, quin-
 que ſtultorum illorum prototypum adunatum conſidero,
 nam, & maſticat arenas, ſulphureum vaporem haurit, mica-
 ntes ſcintillas ore aperto attrahit, ventum ſtabelle ciedo de-
 glutit, proprias fugit carnes, arenis inſuētiferis, hoc eſt inuili-
 bus deſcurſibus vō Vindiciani impletur. Et certè arena quā-
 tum eſt grauior, ſed grauior ira ſtulti, dicit ſapiens: vaporem
 fetidum attrahit, quem poſtea emittat [ante ignem camini va-
 por, & ante ſanguinem maledicta, & contumelia.] Scintillas
 ignis pariter attrahit conuiciorum, & maledictorum, vt velut
 Ethna illa euomat, & ſeditiones accendat. Vnde Eccle. Ani-
 ma calida, quaſi ignis ardens non extinguetur, donec aliquid
 glutiat, & homo nequam in ore carnis ſua non deſinet, donec
 incendit ignem vanitatem, & aurum per complacentiam ſui, &
 philantiam, velut Onager attraxit ventum amoris ſui, quem
 eſſendum odioſa comparatione, ventum feminat, vt tur-
 binem metat. Proprias carnes fugit, quæ cum virulentæ ſint,
 velut caput aſpidum ſuget contra alios ad mordendum. Id in
 toto opere præſtat Vindicianus, qui famem vera iuſtitia ex-
 plere debebat, q̄ eſt, proximo amicabiliter viuere, vt humili-
 ter Deo, nō reſpiciendo ad vanitates, & inſanias falſas, nec vanos
 honores, & Principatū affectare, aut ſuadere ſuper omnes emi-
 nere, quod ab Initio Libelli vſque ad calcē præſtat, venenatū
 ſpiritum oſtendens: qui ſi ſpecimen charitatis exhibere vi-
 deatur, ad plorandum inductus, id facit ad cauendam notam
 mordacitatis; cœterum cum aduerſus ſacros Ordines ſub bla-
 ſphemia inſurgat, inimicus, & deſenſor detegitur, eius quo-
 que Ordinis meritiſſimi, quem alijs ex contentione præficere
 alijs curat. Sed ſcriptum eſt, in oculis ſuis lachrymatur in-
 micus, & quaſi adiuuans ſuffodit plantas tuas, caput ſuum mo-
 uebit, & plaudet manu, & multa ſuſurrans commutat vulſus
 ſuum: & ſapius varias perſonas induitſe obſeruatum eſt, vt
 Vertumnus, & Polyplus dici poſſit, cuius inuentio eſt omnibus
 Ordinibus detrudere, cunctos ſupplantare, & de defectibus
 religioſorum tripudare, quosdam a peſto Marte adoriri, adu-
 ſarone quibusdam inſidiari.

Prou. 27.

Eccleſ. 22.

Cap. 22.

Eccle 23.

Hier. 2.

Iob 20.

Eccleſ. 12.

Plaudit igitur manu Vindicianus in fine tragediæ, vel co-
 mediz,

mediz, & in quartam causam Grauinianæ scriptiois Aylam acuit, & ex put suum mouendo ait.

VIN.

Grandibus scrupulis motum Gaavinā ad Turturis editionem, causasque afferre scrupulos hos sequentes. Primo, quod calumniarum necessitas, sine clarius, importunitas officium modestæ defensionis imposuerit. Secundo, quod cum de Deo eiusque cultu, & ministris agitur, non leuis reatus sit, si non unusquisque prout potest iniurias propulset. Tertio, quod errorem confirmet, qui silendo non astruit veritatem, teste S. Palgentio, &c. Hec omnia (ait Vindicianus) ut aptè concludant subsumere necesse est. Sed quæ Cardinalis Bellarminus de regularium defectibus plangendo accensuit, calumniae sunt, errores, iniurie, cõtumelia Deo, & ministris, eius illatae, & Religiosorum castro inuasto; ergo &c. De maiore huius argumenti non laboro, spero enim Grauinam supponere, se legitimi officij obligatione ad huiusmodi incommoda corrigenda adigi. Mihi quidem in tãta locorum distantia non liquet, credam id tamen syncerè afferenti. Sed minorem undequaquè falsam ne dicam impiam inuenio: falsitatem suis locis ostendi. Nunc liber Grauina conscientiam inspiciet.

TVR.

Syllogismus sic à te sõmanduserat. [Enarrare religiosorum scandala, & secularibus, & pusillis, & hæreticis offentare maximè particulariũ, iniuriosum, scandalosum, calumniosũ est, simileq; propositiones, quæ in concionibus, libris scribuntur, vel efferuntur à fidei Cõsõribus expunguntur, ut late patet ex præi Cõgregationis Indicis, & sancti Officij, & probat Canus; sed in libro, qui dicitur gemitus Columbar, Bellarmino suppositus, vel si eius est in pseudigrapha additione illi libro facta, recẽsentur scandala esse in religionibus, in particulari S. Benedicti, Dominici, & Francisci, ergo &c.] Maior supponitur probata. Minor satis quoque demonstrata est, iterũ dicitur, nullo modo Bellarminum potuisse esse authorẽ eius operis, ut in Turture demonstratum est par. 2. cap. 29. & sic est eius ipso inficio, ab aliquo sciolo illa verba inserta sũt; falsitas ergo & impietas abest à Grauiniano opere. Quod si inserta non sunt, excessit Bellarminus, & calumnia errores in eos referuntur, qui ea verba, quæ Cardinalis pietissimus ex excedenti zelo protulit, in religiosos velut spicula intorquent, & non illius, sed Vindiciani liber censuram meretur.

VIN.

s. 2. q. 19. ar. 5. & seq.

Nunc (subdit postea Vindicianus) subit Grauina conscientiam inspiciet. Aut erronea est, aut irreligiõsõ laxa, erronea conscientia inditta ex S. Thomã peto. Primo, cum quis in rei obiecta apprehensione errat, ita ut pro malo habeat, quod per se bonum, aut indifferens est, vel bonum, & licitum sibi existimat.

inquit, quod ex natura sua primum, & prohibitum est, sic Graui-
na in rebus maxime leuibus habet uicinatur. Pium semper in
Ecclesia, & charitatis plenum officium fuit commiserandi alio-
rum damna, praesertim spiritualia, sed cum Bellarmini Colum-
ba circa regulares praesertim, Grauius uocat hostilem ca-
storum inuasionem. Cui quis publice nota aliorum delicta re-
censet, praesertim emendationis studio, & profectur spiritualis
gratia, rem facit DD. sententia licitam, & sanctam; fecit Bel-
larminus in Columba gemitu, quo ad regulares, cum ecce Gra-
uina calumnias, iniurias, contumelias Dei ministris irrogari
uociferatur. Docuit Bellarminus etiam in religiosis Ordini-
bus mortua membra reperiri, & parum idonea esse pijs gemitu-
bus: paucos ex laxis regularibus salutem adepturos recipi,
quos non traiecit stella ad praesepe. Quid ad ista Grauius er-
raret inuocatur, & scandalis totis uiribus abolenda. Simul in-
ducit nouum, de necessitate contrahenda uetustatis in sacris
Ordinibus dogma; morem ab Ordine dimittendi incorrigibiles
improbat, Bellarmino, & Societati temere imponit, qua nullo
probabili potuit iudicio probare.

TVR.

Si tantum tempus consumeres in tua examinanda conscien-
tia, quantum consumpsisti in hac formanda pagella in exami-
nanda Grauius conscientia, te ipsum a multis laqueis extri-
casses, nec in insultationes, cachinnos, diceria tam facile pro-
rupisses. Verissima est S. Thomae doctrina [errari a conscien-
tia, habedo pro malo, quod per se bonum, & indifferens est]
ac quis tibi distulit Theologorum, asserere in religionibus
esse scandala, inter bona, vel indifferentia numerari? cum id
sit, etiam si publici essent religiosorum defectus, nullo modo
propalandi ob reuerentiam Ordinis, etiam si apparenti cir-
cumstantia uesiantur, zeli, commiserationis, cum aliae circum-
stantiae temporum, locorum, & huiusmodi obstant. His pro-
palationibus putas, Vindiciane, medelam afferri, putridis, &
ulceratis membris? minime; unguentum enim, quo ulcera
ista sananda, ex Bernard. in Cant. componitur, ex necessitati-
bus pauperum, culpae delinquentium, & omnibus quomodolibet
miserorum erumnis, & dicitur unguentum pietatis, a Bernar-
do, quod sanatiuum est, & super omnia aromata. Eo usus Iob
praesertim legendum nudum, & pauperem de uelleribus ouium
suarum calefaciendo: so usus Ioseph corrigendo, & plorando,
sed dimissis foras Aegyptijs, ut nec correctioni interesset, &
non nisi solum solum perciperent, praecipit enim, ut egredie-
rentur cuncti foras, & nullus interesset agnitioni mutuae. Et
quidem (ait Bernardus eodem loco) increpatoria uerba uul-
tu proferebat irato, sed erumpbant lacrima de pinguedi-

Serm. 12.

Iob 31.

Gen. 45

ne cordis, non ira indices, sed gratia proditricis. Etiam Samuel iugebat Saul, ut lachrymis tamquam mundiali honore, non solum delictum, sed reprobationem obtegeret, dixerat enim.

1. Reg. c. 15.

Lib. 1 de Pa-
rad. c. 18.

Saul: *Procuravi, sed nunc honora me cum senioribus: ut saltem ex munditii honore, & populari favore antiqua obsequia remunerata conferantur.* Ipse Protoplastas (ex Barcopha) cum nuditate pudore afficeretur, non erat contentum dicitur misericordiam nudos dimistere in paradiiso. Solus Vindiciamus vult perdere tamquam viscera moritura huius suscitatum vnguenti, sub zelo murmurantis Pharisæi, & noientis vngi pedes Christi, hoc est infirmos, & peccatores, sed denudari, exepari, perora secularium, & hæreticorum proferendi. Audi Vindiciane Bernardum etiam suos ardentem, & omnes, qui de Episcopis (quod ad religiosos etiam aptari potest) obloquebatur. *Frater, revere amur Episcopos, vel religiosos, sed revere amur labores vestros: si labores pensamus, non asseclamus honores, agnoscimus impuros vobres nostras, nec delectos molles, & faminos humeros. Virorum sapponere sarcinis, nec observemus eos, sed honoremus. Inhumane, nampe coram redderunt opera, quorum conera refugit pastoralia, vel austeritates religiosorum initari detinet, a temeraria oblatio virti [aliquem] de prelio revertentem abultr mens in domo. Dito enim forte, qui de laastro estum, qui versatur in populo, vel etiam in religione alia, interdum minus districto, minus sive circumspicte se se agere deprehenderit v. g. in verbo, in cibo, in somno, in ira, in risu in iudicio, ad non in dicitu confestim profliat, sed momentu scripsum: melior est iniquitas viri, quam beneficiis mulier, & hoc sine errore conscientie, nam subdit, sanctus Thomas quidem.*

Supra.

Eccles. 42.

inuiti custodia vigilans benefactis: sed qui vivit multis, & melius facit, & virilius, vel ceteris paribus, si tu quoque proximo laboras, virilius qui hæc omnia cum districta Monasticis observantia id præstat, & facit. Quod si implere, non sufficit absque aliqua iniquitate, id est absque quadam inæqualitate vite, & conversationis sue, memento, quia charitas operis multitudinem peccatorum. Hæc dicta sunt contra geminam tentationem, qua saepe viri religiosi Episcoporum, vel ambire gloria, vel religiosorum aliorum eminentie invidentes, vel excessus temere in dicitur diabolicis instigationibus incitantur: vel quod peius publicare eisdem volunt, sub specie charitatis, cum charitas, ut operiat multitudinem peccatorum, non admittat, proximorum, denudationem delictorum. Hoc pietatis vnguento Vindiciane quam curato conscientiam, qui conscientia Grauius tanta rigiditate viceratur factis, & emm (in factis Job) addidit, tegere nuditatem delinquentium, & ille nudos, non

27. 250

præteribat, hoc pietatis unguento tuos etiam sceleris fatibiles obicit. & criminationum tuarum, de necessitate contrahenda, vetustatis, more dimittendi ab ordine, &c. *Quand* Loc. cit. ille, ut dicit Bernardus *pietatis unguentis. Iob propriam repleverat conscientiam, ut sordem putridam carnis, interius suavitatis exhalatione sepi temperaret.* At unguento isto non proficis, quia pessima plaga tua est, nam vicitate non castas Grævina conscientiam, tuæ non providens sanosque conscientiarum, in sequentibus.

Auges et abundam Grævina conscientiam, quod Angelico docet, & tradidit. Eum, qui falsum sequitur per suasionem, ad excessum suam vitium, hoc est emendare, ad deponere passus, & negliget. Quis enim dubitet, quin S. Theologus sit senator in istis clarissimis Grævina poterit de Bellæ dicitur de. Erunt, & sententiæ solerti indagare, inquirere discipulis prudentia rationis libella, prorsus, priusquam, inquam, ad vitam unquam properaret, ne falsa pro vera vendicanda, Lunam de celo abstraxisset, ut aitur. Et seculum affens animi impetum effunderet, & quæ malorum suggesterent, inspirarent, & paucam nitidam. Si erga tanti viri lumina in tenebris immersum deperavit, ipse tenebrarum ante arum.

Cæcus, & luscus est, qui ignorat, quousque non deponitur erroræ conscientia rationibus congruis edificare ad Genenam. At Grævina punctus est conscientia, ut rationibus, & doctrina Theologorum, summa omnium religiosorum tueretur, & si omisisset peccasset contra conscientiam. Et quod non teneratur defendere, nulla ratio, vel authoritas aliquæ (ubi in contrarium maiores rationes, & authoritates occurrant) illi à scribendo Turture retardare potuerunt, & propter aliorum quoque conscientiam scandalum concipientibus, laboravit, nam ex doctrina Apostolica primo Corinth. 10. nihil faciendum est, quod lædat conscientiam operantis, vel proximi, si ex opere, illo scandalizaretur, percuteretur enim fratris conscientia, pro quo Christus inerruus est. Magna est Bellarmini authoritas, ob dignitatem eminentiam, & scientiam sed maioris authoritatis religiones omnes, in cuius finibus Episcopis, purpurati Cardinales, & Pontifices summi educati sunt, & inscientis tot horpes, & duces posteriorum Doctorum: propterea rationabilis fuit in arenam descendere pro religionis defensione, quam ex usus, & si præclarissimi, & Eminentissimi Doctoris authoritate, desisteret, cum conscientie scrupulo summa religionum consuleretur, & conficitur in amorem. Etiam Paulus, inferior longe Reo, quam Grævina Bellarmino, quia tanta pars in defensione fidei, & si minor in authoritate

2.2.9.31.2.4

tate dignitatis, coram omnibus restitit Petro in faciem, quia scandalizabantur infirmi plusquam par erat (& si licita tunc obseruatio legalium esset) putabatur namque gentes adstringi ex Petri conuersatione Iudaizare. Quo exemplo (ait S. Thomas) Prælatorum humilitatem non dedignari à minoribus corrigi, maxime in defensione fidei paribus, quædo crimen est publicum, in periculum multitudinis vergat, & (vt dicit) propter periculum scandali. Circa fidem scandalum imminabat propter hæreticos, qui vt statum religionum euertant, malam vitam religiosorum criminantur. Nullis ergo suggestoribus opus erat, cum vnicuique Deus mandauerit de proximo suo, vt absque tam magni Solis Bellarmini extinctione, iustam excusationem adhibendo, à tanto Sole humanam aliquam nubeculam dissiparet, vt magis tanti viri doctrina colucret, & tenebras hæreticorum, & imperfectiorum dissiparet, in tenebris, ex sua obstinatione, Vindictio relicto, cuius lumen, quod apud se esse mentitur, tenebræ sunt.

VIN.

Audiamus reliqua. *Tertio docet S. Thom. pro modo apprehensi erroris crescere peccatum errantis conscientia si tamen illa culpabiliter erret, peccatum extimari ex conditione operis vt si furtum in maiori quantitate existimet tantum veniale esse. Errauit Grauina sibi persuadendo geminibus Columba, diuinam maiestatem eiusque ministror, laesos fuisse, & se ad vtrorumque defensionem teneri: simul geminam hanc persuasione culpabiliter contraxit per omissionem debite considerationis; ergo quicquid per hanc defensionem suam detractionis iniurie, damni, Cardinali Bellarmino, eiusque matri Societati irrogauit, tenebitur in conscientia sua præstare vsque ad legitimam famam ac reliquorum bonorum restitutionem. Hæc nimirum lucri errans conscientia præstat, quando proprios conceptus vult Nabucodonosoris Idolum adorat.*

TVL.

Currant omnes Academici, & arguendi nouam formam ediscant, aliter subsumere, quam quod in præmissis permittit sit. Hæc maior propositio [Crescit peccatum conscientie erroris, si culpabiliter erret, existimans veniale, quod mortale est] subsumendum erat (sed detrahere religiosis, asserendo esse in ea scandala; graue est, & Grauina excusauit dicendo detractionem mortalem ex suo genere fuisse venialem; peccauit ergo contra conscientiam sic excusando &c.) Sed non sic subsumpsisti, sed: *Grauina sibi persuasit se teneri, ad defensionem religionis, ex lesione religiosorum, ergo quicquid per defensionem, detractionis, & iniurie Cardinali, & Societati irrogatum, Grauina resarcere tenetur.* Hic tythogismus claudicat; persuasit enim sibi Turtur iusta, & prudenti consideratio-

DE,

ne, non leuem esse etiam solam religioforum detractioⁿe ma-
 terialem. Nec damnum, quod fingis inuenit Grauina irrogari
 Societati ex defensione aliorum ordinum, abiq; vlla illius sa-
 ctissimi instituti depreffione, vt menti eius representatum ex-
 tenuaret; graue leuigando pondus peccati; in nulla. n. re offe-
 sa Societas, cum veteru religionu acies sit defensa: nec premo-
 nitiones Turturis cum coluba ad colluctationem, sed potius
 factiosi secularis reprehensi sint, eorumque obloquutiones de-
 pressæ, qui ex affectu Societatis illorum verborum Columbe,
 in Academijs in Oratorijs, etiam in plateis, & compitis, alios
 Ordines quotidie fugillant. Hoc ne fuit Idolu Nabuchodono-
 foris imitari? Imo hoc fuit insigne opus Idolu vanitatis, &
 tumoris super omnes effectum, cui ab omnibus curuaretur, cu
 pueris illis adorandum reprimere, quibus, vt dicit Christofo-
 mus: *Muscorum consonantia, & caminus ardens proposita, vt &*
voluptas, & timor assistentium animos obsideret, usque despe-
ctis, Deo omnium adiutori, non Idolo vanitatis reuerentiam
exhibere professi sint, nec musica, rerum temporalium pro-
sperritate, allecti, nec fornace aduersitatis minis perterriti.

Mom. 4. ad
 popum.

Præterea sequeris. *Dixeram, quoque Grauina conscientiam e-*
quolaxiorem videri. S. Antoninus inter causas erroneæ conscientia
etiam refert studium puritatis, ac perfectionis actionum suarum,
quo fit vt bona mente culpam agnoscat, vbi culpa non est. Di-
ctat. n. probati moris conscientia multa faciendâ, vel omittenda
esse, tamen si nullum obligationis vinculum urgeat, propter nouas
operis perfectiones, nam & hac prudenter consultur, & egregia
adducit emolumenta. Verum ex tali ratione Grauinam impulsam
fuisse, vt Columbam deplumaret, neque ipse memorat neque con-
testari potuit, si. n. bono Ecclesie publico seruire maluisset, vti que di-
gnitati Cardinalitæ pepercisset, doctissimi viri famam, & Inno-
centiæ laudem non obscurasset; nihil temere, ac suspectum effutiuis-
set, nulli scandalo viam aperuisset, odia multorum, forte sospita, nō
suscitasset; nullius amicitiam violasset, fauor, & patronus maluis-
set, quam aduersarius videri. His autem merè contraria conspici-
mus. Ideoque ad aliam errantis conscientie causam diuertere
cogimur.

VIN.

Optima Sancti Antonini doctrina proposita est, quæ à S.
 Gregorio his verbis ipsissimis descripta est, *bonorum mentium*
est, etiam ibi aliquo modo culpam agnoscere, vbi culpa non est, quia
sepe sine culpa agitur, quod venit ex culpa vnde, subdit, quod me-
strua, propter quæ multi à communionem Eucharistiæ abstine-
bant, non aliqua culpa est, quia naturaliter accidit, vnde & absti-
nentes, de sua recta consideratione laudanda sunt. Huic affines qui
serupulis vrgentur de faciendo, vel omittendo opere ad ma-

TVR.
 In Registro
 lib. 2. Ep.
 ad Aug. c.
 10.

iorem perfectionem. Hoc non memorauit Grauius, sed iam ex defensione nedum necessitatem, sed & perfectionem operis opere demonstrauit. Nec id fuit Cardinalis dignitati obtruncare, viri doctissimi famam, & innocentiam obfuscare, & multorum sospita odia suscitare, amicitias solvere, & potius aduersarium se demonstrare, quam defensionem, sed tantum id quod ex illa propalatione sequebatur ostendere, si in defensione veteres religiones mansissent: ex qua defensione religiosi pacati, cum pariter in Turture moneantur, ut cum summa societate sint fœderati in vinculo charitatis, & pacis. Ipse quærelus. I. corrector, si de excessu denotatus sit, non propterea eius bonitati, & innocentie derogatum est: pius opus exhibere Cardinalis putauit, in quo aliquid humanum passum esse contra humanitatem non est, sed humanitati. sanctorum quoque virorum familiare, ne homines deterriti humanitatis iura violassent, timentes ad eos accedere, vel conuersari. Sunt multa dicebat Greg. licita, & legitima, & tamen in eorum actu aliquatenus sedamur, sicut sæpe irascendo (vel quando non oportet) culpas insequimur, & tranquillitatem in nobis animo perturbamus, & cum rectum sit quod agitur, non est tamen approhabile, quod in eo animus perturbatur: contra quippe vitia delinquentium iras fuerat qui dicebat, turbatus est præ ira oculus meus, quia. n. n. u. u. u. nisi tranquilla mens, in contemplationis lucem se suspendere iras sua oculum turbatum dolebat, quia dum male acta deorsum insequitur, confundi tamen atque turbari à summorum contemplatione cogebatur, & laudabilis ergo est ira contra vitium, & tamen molesta, quia turbatum se reatum aliquem incurrisse existimabat. Et puto candidam illam mentem ex illo excessu in re, in qua obsequium Deo se præstare putabat, veluti David abscondentem clamidem Saulis hoc est sic reprehendendo unctos Domini, suum cor percussisse, Dauidis modestie, & mansuetudinis studiosum, agnoscendo etiam culpam si culpa non fuisset; & Vindicianus hac virtute Dauidi simillima priuare vult religiosissimum Cardinalem (vbi comuniter illam ex humanitate eleuatam nebulam affectus nimij suæ religionis, oculum turbasse adiudicatum est; quam eluisse extimandum est, ut illa dissipata, in alijs, quæ condidit, opusculis, clarius obtutus figeret ad rotam solis, in suo secessu contemplationis) & præter hæc voces canori Turturis in criminis notam vertit, religiosorum vitam, & defensionem Grauiam grauius vulnerando, defensionem quam specietenus de Bellarmino susceperat, commendando. Utinam quod leuiter de Grauiæ conscientia leuissime Vindicianus conceperat, intra præcordia retinuisset, nec in iacula aucta asperrimæ inuersionis erupisset; ceterè duo de-

In. pl. 6.

mostrasset, nec in sensu suo leuem fuisse, nec in locutione precipitē, nūc verò utroque delicto obnoxius tenetur, & quod *Id* Gre. 4. mol. quod leuis conscientia cōcepit, & leuior protinus lingua prodidit. c. 11.

Ultimam causam tradit erroneæ conscientiæ Grauinianæ, VIN. ex S. Antonino, videlicet, impotentiam affectus, quæ tam intellectum, quæ conscientiam in idem precipitat, quod vehementer appetit, vel refugit, cuius violentiæ nobile quodam exemplum Iudæi præbuerunt, ne illi cogerentur cum rubore fateri, se Regem, & Messiam proprium interemisse, omnibus hominibus se opposuerunt, euangelii prædicationem totis viribus impediuerunt, Dei gratiā, in luxuriam transtulerunt, carnem macularunt, Dominationē blasphemarunt, & quæcunque ignorarent: quæ vero naturaliter tamquam muta animalia noscent, in suam, & aliorum corruptionē diuerterunt, tali ex impotentia animi conscientia laxitatem existere S. Antoninus tradit, cuius ego in Grauina vestigia legam. Certe religiosum, qui Præsulis ac Primatibus Ecclesia parcere nescit, sed palam obloquitur, eorumque seu veros, seu fictos defectus per orbem proclamat, frontem perfricuisse censetur. Hæc autē Grauina purpurato, & Archipræsuli, ac summorum Pontificum consiliario intimo, nimirum Beilarmino fecit. Neque. n. refert, quod hinc inde gloriosa de illo asseruit, fruiebant. n. in maiorem viri detectionem. Quid iuuat iestudinem, si ab Aquila in sublime tollatur, quādo mox ad saxum frangendum illidit?

Qui eo sunt præditi affectu, ut reluctante conscientia in affectum cordis transeunt, sunt potius conscientia precipitatores, & ad Athæismum propinqui, tales fuerunt Iudæi, & alij à te recentis ex Epistola Iudæ, qui & hæretici fuerunt contra quos sermo tuus directus est, qui ne cederent veritati, omnibus hominibus, Angelis, & Deo se opposuerunt. Grauina pro veritate stetit, illam confirmans: non esse propalanda religiosorum scandala, vnde nec Dei gratiam in luxuriam trāstulit, nec carnem maculauit, nec fræna licentiosa regularibus laxauit, tandem nec maiestatem blasphemauit, vel dominationem spreuit, Deum timendo, homines, præsertim in dignitate constitutos reuerendo, quod si excessiuum zelum reprehenderit Cardinalis, & Prælati Ecclesiastici, ad id adstrictus, videns illo abuti insipientes ad eorum interitum, quare excusatione molliendus erat, vel debita modestia leuiter incusandus. Si Grauina blasphemauit, S. Bernardus etiam maiestatem, & dominationē spreuit cum orto scandalo ex contentione inter Vlgierium, Andagauensem Episcopum, & Abbatissam Fontis Euardi, sic illi scripsit se excusando, non ex ipso ortu, sed acceptum scandalum. *Dicitis forsitan scandalum non esse per vos: Nunquid propter vos esse negabitis? facile cætera portare, tantum vos non*

Epist. 100.

esetis in causa, nam in culpa dicere non audeo: non est meum discutere hoc: est qui querat, & iudicet. Vob homini illi per quē scandalum venit, iudicium portabit, quisquis est ille, vel illa, quod semel capi loquar ad dominum meum, faciam satis, vel ex parte, & celo, & affectus qui loquitur. Non verebor etatem dignitate, non terrebor, non cunctabor ad nomen grande Magistri Vlgery, nam quo grandius nomen grandius scandalum, propter me ipsum transgrediar, & ero insipiens: seniore in crepabo, Episcopum arguam, magistrū conabor docere, consilium dare sapienti, & nullum presumptionis genus praterat charitas, & amulatio. Ad hanc formam si loquutus est Grauina, si culpatur à Vindiciano, quod maiestatem, & dominationem spreuerit, substinebit cum Bernardo culpatus cōtumeliam; si non ad eam formam loquutus est, probet Vindicianus dissimilem esse causam, vel rationem, & cum certis documētis probauerit, vincet. Verum cum etiam assignare nequeat, & inquisita non subsistant, iam inuētus est dolus in Vindiciani ore, & vnum è ducibus euincitur, vel ex odio, vel ex temeritate loquutus, sed procul dubio cōuertetur dolor in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas ipsa descendet (vt scripsit Bernardus. *Reus. n. est illius rei, quā alteri conatur impingere.*

Epist. 338.

Furit adhuc in præceptis sine firmitate modestie nõ detentus à sessoris rationis iudicio, addit enim & alias contumelias videlicet.

VIN.

Neque teneræ conscientie speciem edit Grauina, qui proijcit ampullas, & sexquipedalia, quæ aptis rationibus probare nunquam possit, horum ferraginem in decursu commentarij monstrauimus. Memini quoque asserentis auctorem sufficere; sed Grauina aduersus S. R. E. Cardinalam auctoritas minor est, nedum vt contra maximi nominis Prasulem præualeat.

IVR.

Tot conscientie specimina edidit Grauina. quot argumenta, & rationes firmissimas è Sanctorum documentis attulit ad defendendos sacros Ordines, quas verborum furore obruere conaris, vel fumo putido calumniarum obscurare; Non auctoritate sua ad defensionem occurrit, quam imparem respectu dignitatis agnoscit, sed vt dictum est, ex S. scripturis, & Patrum auctoritatibus suam causam egit Turtur, veritate, quæ supereminet, & quæ nec priuatæ personæ promissa, nisi summo Hierarchæ, cui præsto est infallibiliter eum dirigens ne erret; qui & consilium ab inferioribus accipere non dedignatur, vnde nec Moyses ab inferiori consilium à lethro datum respuit; vnde & etiam summus Hierarcha Petrus, vt perpendit Gregorius, cum adorante se Cornelio sibi honorem videret oblatum, ad equalitatem conditionis suæ subito recurrit dicens: Surge, & ego ipse homo sum &c. quatenus illati sibi honoris oblatio =

li. 2. I. mor.
c. 10.

lationem frangeret ex considerata equalitate conditionis; respiceret id si viueret Bellarminus humilis; & Cardinalis religioso claustrali maior, si videret plusquam par est id sibi tribui, v3 in nullo admoneri, & corrigi posset; humillimè .n. diceret: & ego ipse homo sum, ne vltra humanæ infirmitatis metas intumesceret, quod Vindicianus suadet astutè.

Præterea subdit. *Temeritatis condemnatur Grauina, qui sine legitimis iudicijs crimen alteri ausit obijcere, quod Grauina Bellarmino, & toti Societatis Ordini impigrè fecit, ut suis locis patuit. Verecundus oculus, quæ in alijs notat deformia, nihilominus pro virtutibus suspicit, qui cum Rege Israelitarum fatetur, se multa nimis ignorare, quæ honestatem operi, vel dictio licet in speciem absurdè conserunt.* VIN. 1. Reg. 16.

Iudiciariū Ordine nunc postulat Vindicianus de obiectis criminibus, qui inauditis veteribus Ordinibus, fermè eos ad metalla dānauit; & iustitia rigida in patibulo religiosos Principes ipse suspendit contra Solem. vt publicarentur, cum ne in Solem Deus pertraheret Adq̃ peccatum ambularet ad aurā post meridiem, dicente Ambrosio, *Deum ad puniendum homines venisse ad vesperam*, eo. n. tempore longiores vmbre sunt & Procopius. *Peccatum hominis in solem non protrahit Deus*; nec vnquam (vt imponit Vindicianus) Grauina Bellarminū, & Societatē traduxit, & omnia, quæ medicamenta curatiua parauit Vindicianus, præseruatiua fuerunt, quæ Societati consideranda tradidit de timore conseruando, humilitate retinenda, & huiusmodi. Nec quæ in alijs notauit deformia pro virtutibus celebrauit, cum scriptum sit, *abominatio est apud Dominum pondus, & pondus, statera dolosa, non est bona.* Non negauit in Religionibus defectus oriri, nec illos vnquam iustificauit Grauina, nec acceptor fuit personarum. vt aliquas exciperet, est ne hoc crimè obijcere, vt pretendit Vindicianus? Similiter nec omnes, nec sēper, nec vbiq; Religiosos esse scandalosos probauit, cū Vindicianus contenderit adducere omnē ferè vniuersalitatē, temporis, locorum, & personarum. Est ne hoc deformia pro virtutibus suspicere, virtutes regularium recensere, & vt opus cohonestaret Turturis (quod absurdum maledico vocas oro) multa præterire, quæ ignorare ex immensitate contingit? Ad inuerecundum pertinet oculus, tua hæc sugillatio; tuus inuidus est oculus, & temeraria lingua, cum defensionem Religiosorum deploratorum, & excusationem deplorantium, vel modestam reprehensionem, & admonitionem vitia voces; contra verò Religiosorum eorundem traductionem, defectuum publicationem, & huiusmodi, virtutis nomine vis palliare. Tecum alloquar Vindiciane cum Bernardo ad Adam

Mo-

Epistol. 7. Monachum. *Tu inquam conaris pessima vitia virtutum paliare nominibus; an te putas hoc, sine iniuria facere Domini virtutum, qui virtutibus facis iniuriam? Horribilem namque Religiosorum detractionem, conculcationem, pessundationem, correctionis, & disciplinæ, & reformationis titulis cohonestas non possum non tibi vehementer irasci, dicam cum Bernardo, Scandala dictantem audiebas, & obsequeris, illum videlicet, qui autoritate Cardinalis motus, in suggestibus, vel oratorijs illum librum lectitando, è libello scandala euulgabat, & augebat; hominem audiebas furtivè susurrantem, & Deum non audiebas aperte reclamantem, tali quasi cælisus emissio ironitruo: veh illi, per quem scandalum venit. Non tamen Dominus, sed & sanguis ipsius clamore nihilominus vehementi, surdis licet, terribiliter irruiebat: clamor eius, eius effusus: effusus quippe pro dispersis filijs Dei, ut eos congregaret in unum, iussu fremebat in dispersores, & minatur autem se dispersores dispergere, qui pro dispersis effusus est. Certè dispersos congregatos in unum dispergere, non fit nisi Religiosos, præcipuè persequendo, ut tu solus Vindicianus facis dispergere, & quantum in te est dissipare; Quid ad me inquis, ille viderit, cui mihi contradicere fas non erat, non est discipulus supra magistrum, docendus non docturus eius lateri adharebã sequi debui, non preire præceptorem. Auditor istorum tæporum Paule simplex si tamen, & ille alterum se exhibuisset Antonium, ut quicquid vel leuiter de labijs eius proderet, necesse non haberes discutere, sed sine hæsitatione ad omnia nihil hæsitans obedire; cum tali lectore, & exaggeratore operis colubini irasci debebas, ut dissimulando hæc, quæ poterant esse offendiculo, amoueres, sed hæc oblitus, quæ facere debuisses omnes aculeos pro Grauina pungendo referuasti.*

VIN.

Ad hæc subdis, vir duplex animo inconstans est, in omnibus vijs suis, & Grauina in utroque operis sui libello mirè inconstans, & varius, & secum ipse pugnans occurrit, ut cogerentur, vel inuiti alium Turturis Authorem suspicari; Qua in re si minus errauimus, saltè malè suo ipse nomini consuluit omnia Turturis retributa eidem vni asserendo. Quid illud portendit, quod Grauina comparationes inter regularium ordines, tamquam rem dissensionis, & inuidia plenam sollicitè prohibuit; interim ipse Anglicum suum Ordinem, qua sacre fidei defensione, qua doctrina præstantia, qua regulæ obseruantia cæteris omnibus antetulit: poterat hoc sine comparatione fieri, & sine æmulationis flamma, nec timuit Pharisæici stigmati notam.

TVR.

Inconstantiam, & veritatem operis Turturis demonstrare, & probare debebas, ut tua assertio fidem mereretur, quare non est

est vt in suspicionem tuam veniat, an Author Grauina fuerit eius operis, quod tâquã laruata simia imitari gestis. Vna, & eadẽ facies est eius operis, in omnibus sibi correspondens, per omnia sibi consonans, non pluribus sementibus campos fertiles fecundauit, nec lana, & lino vestem hanc contextuit, sed vno, & vniformi stylo plangens, & exultans religiones omnes defendit. Quare non malè, sed per quam optimè suo consuluit nomini, pietatis, & reuerentiæ specimina edens, defectus operiendo cum modestis filijs Noè, non cum Cham verenda discoperiendo, imò, & ornamenta omnium Ordinum, & suppellectilè diuitem demonstrando à vasis craterarum vsque ad vasa musicorum, hoc est, omni genere illustrium virorum refertam religionum gloriam: indifferenter omnes religiones laudauit, ex qua indifferentia inuidiæ, & dissensionis omnis materia præcitur; legantur singula capita Turturis. & vera dici comprobabis. Angelicum suum ordinem, non præ cæteris, sed cum cæteris commendauit absque vlla comparatione. Tu contentiosus, & inuidus, & susurro, qui Pharisæico stigmate notandum Grauinam in simulas, in fronte notandus.

Lubrica lingua sistere nesciens adhuc obloqui non cessat, subdit namquam. *Quàm anxie Grauina metuit Catholicis, & hereticis ob pauculas in columba pagellas, quæ regularium excessus rudi carbone potius, quàm pennicillo depinxerãt? Contra Grauinam totam Turturis machinam aduersus Cardinalem Bellarminum, & Societatis Ordinem inuexit, & vt passim in linguas Nationũ verteretur, optauit. Quid expetibilis amulis, & hereticis, eo ipso tempore, quò cœlũ terræ miscebatur, Grauina obrussisset? nimirum Daniel ad Leones postulandus erat, quod Draconem neci dedisset.* VIN.

Merito ob paucas pagellas plus metuit Turtur de malis Catholicis, & hæreticis, ne obloqueretur, quàm si integrũ opus aduersus regulares editum esset. Hic. n. apertum venenum cauetur; Ibi si sola stilla dolosa manu, vel incautè delicato cibo misceatur, suauis, at perniciosus, virus ebibitur, vt egregiè Naziazenus ponderauit. Et quid obstat rudi carbone lineatos defectus religiosorum ad intuendus propositos, non pennicillo completos, si alij inferioris notæ lineas coloribus possint implere? Architectorũ est lineas prima carbone ducere, & ob id primatum in arte tenent; Vnde Tertullianus hac similitudine probauit Christum Dominum primatum tenere in prodigijs, Antichristum incomparabiliter excedere, quia prior virtutum documenta signauit, Idcirco fidem occupauit. posteris quibuscumque præripuit: è contra in vitijs grauius peccant, qui mala designant, quæ qui imitantur. vnde Alcuinus in Gen. Angelus gra-

Tract. de fide ad Russ.

li. 5. in Marchionem,

In Genes.

gravius deliquit, quia sui sceleris author fuit, homo eiusdem sceleris imitator: & Theodoretus, studiosè quæsitam iniquitatem eorum pronunciat, qui subseruire faciunt affectionibus rationè, vt etiam excogitent alias nequitiæ Ideas. Satis ergo fuit hæreticis lineas illis propositas, vt eas colorarent, & alias subsumendi in religiosos Ideas excogitarent: contra vero Grauina lineas laudum Religiosorum à SS. Patribus ductas pro modulo suo implere conatus est, vmbas quoque defectuum admisit in omnibus religionibus, sed quæ adderent picturæ venustatem, nec n. lineam éta virtutum exprimi poterât, nisi vmbis quoque vitiorû expositis, sed plures colores denotauit, quàm vmbas, plures bonos, quàm malos, & in hac pia concertatione, & scholastica pugna, cum Bellarmino modestè cõtendit, nequaquã illi, vt nec Ordini pietissimo detrahens, vt pluries offensum est. Quod vero optauit in linguas nationum verteretur Turtur, non itudiosè procurauit, doletque Columbam in vernaculas linguas conuersam, quia dũ manibus delirè anus, vel garrulifenis, vel muliercularum teritur, si oculi ad illas paucas plagellas defleant, vbi de scandalis religionum differitur, fugient à monachis tamquam à terriculamentis puerorû. Non esset id Hæreticis modernis gratum, si ad vulgares quoque sectarios materna Turtur verteretur lingua, quinimo Catholicam doctrinam legens, Donatistarum, quorum ipsi sequuntur positionem de impermixtione bonorum cum malis, se solos de puritate gloriantes, abiurarent. Quare tantum a best, vt Bellarminus ad leonem sit ex postulatus, pro eo quod draconem neci dedit (hæresim puto te dicere, non religiosum cœtū ne alio stigmate inuraris) vt potius sit excusatus, atq; defensus, vt passim in Turture in multis capitibus à Grauina factum est sed liberè dicitur, tua (Vindiciane) potius sunt, quæ nunc perficis, non sanctorû Ordinû, quæ Bellarmini carpebat zelus, tuis non regularium excessibus succensebat; in solam tuam personam, non in Ordinem spicula vibrauit. Te immutato, & libere retractante, mox omnis tumultus concideret, quiesceret strpitus. discursus vltimam periodum audiamus.

Ex Bern. ep.
78.

VIN.

Malè igitur Grauina se ipsum conscientie laqueis irretiuit, & peiorè consilio enoluit, Valido eget patrono, qui vndiq; consiliis distingat, enodet, esribet, esibulet, ac pristinae immunitati redonet. quisquis ille fuerit Dauidem mihi representabat, qui delinquentibus dixit: nolite exaltare cornu vestrum, nolite loqui aduersus Deum iniquitatem. si fecistis iniquitatem per cupiditatem, nolite eam defendere per elationem. Confitemini si fecistis, qui n. non constitetur iniquus est, & cornu exaltat, exaltabitur in vobis cornu Christi. si non exaltetur cornu vestrum.

S. August.
ibid.

Non

Non conscientia laqueis irroditus monstratur Gradina, sed illis potius funibus, de quibus dixit David: *Funes peccatorum circumplexi sunt me, & legem tuam non sum oblitus*, hoc est ex Ambrosio. *Funibus me circumdederunt peccatores, ut mea implicarent vestigia, ne possem insursus eorum praecidendi celebritate evitare.* His funibus (ait idem) Nemroth, vel Esau, qui erant venatores ligare solebant. Nemroth amaritudo, Esau terrenus, & callidus interpretantur (ex eod. Ambrosio) qui subdit. *Isti enim venatores erant, qui feras laqueis captare consueverunt, & muta animantia vinculis alligare; inutiles venatores, qui capiunt bestias, quae in pompam spectaculo populari praebant ministerium crudelitatis.* Idem (subdit postea Ambrosius) quando prosperorum euentu, animum relaxamus, ac secundis rebus remittimus, nec excubias cautionis habemus intactas, tunc plus iactant laqueos suos, aut in via, qua ambulamus abscondunt, ut cum fuerint eorum laqueis innexa vestigia trahant, quod securum supplantet viansem, vel collo adstricto strangulant commeanter. Timuit Vindicianus de aperta feritate, & laqueis, quibus capiuntur aues, ausus est ad capiendum Turturem, dum prosperorum euentu, Religiosorum v. florēti statu, animum in illo ætius otio relaxabat; & post septennium ab elaboratis retibus, funium complicatione auiculum cepit, quam captam, & implicatam ad ostentationem, ut venatores Cauca inclusit, à qua nullus extrahere possit, nec prorsus immunitati à laqueis, & Cauca solutam reddere queat. Crede, Vindiciane, non Grauinæ, sed Ambrosio dicenti pro Turture in cauea reclusa, *Etiā qui ligatus est, si sibi sit conscius libertatis, obliuisci libertatē suam nō desinit, & causam nonnquam dicitē vinculis, eamque sibi legum per scripto defendit, ac iudicio frequenter absoluit.* E cauea congeminat voces florentium Religionum, in cauea ligatus absoluit à te constrictus. Noli ergo extollere in altum cornu tuum, noli loqui aduersus Deum iniquitatem: quia Deus quem humiliat, huc exaltat. Noli te putare iustum iactantem merita tua, sed plorantem peccata tua; *Calix enim in manu Domini vini meri plenus mixto.* Merum (ait Augustinus) propter sinceritatem, mixtum propter facem: inclinabit ex hoc in hoc, hunc humiliando, nempe Pharisæum, significantem populum Iudaicum, illum exaltando, nempe publicanum significantem Gentilem, & subdit: de hoc calice bibere peccatores terræ, Iudæos quidem, & Gentiles, sed diuersimodè; Iudæi enim peccatores erant, sed superbi, Gentiles peccatores, sed humiles; illi bibendo scem euomuerunt, isti bibendo vinum iustificati sunt. Nolite ergo extollere in altum cornu vestrum, propriam iustitiam defendendo cum Pharisæo, sed peccata cum publicano confitendo, quia tandem omnia

TVR.
Pl. 118.

In ea verba Pl. cit.

In Pl. 74.

peccatorū cornua confringentur, & exaltabuntur iustorū cornua. Vis cornua peccatorū (ait August.) dignitates superborū: cornua iusti, munera Christi. Confidit Turtur; & cum Davide cātare sperat: *Anima nostra sicut passer crepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est; & nos liberati sumus.* non in sua virtute confidens; sed in diuino adiutorio dicens: *Adiutorium nostrum in nomine Domini, ne superbiendo in peiorem laqueum cadat; tibi verò Muri Pontico iustitiam tuam commendāti, & proprijs viribus confidenti; alienas virtutes comedenti, muscipula parata est: tua superbia tibi ipsi pēna, & sicut, te istum fatum parturiente, tamquam monte illo omnes colles exupeyante, illud locum habuit,*

Parturiant montes: nascetur ridiculus mus,
perinde in lucem edito, ne famam Religiosorum comederes; expediens fuit te in muscipula adiudicari.

OPERIS CONCLUSIO

Nempe Vindiciani.

*OX Turturis Graniniano in Apostrobanda-
fuit, qua Societatem Iesū existens horreat,
ut elationis spiritum fugiat, & concordiam
cum alijs Ordinibus seruet, presentem cum
S. Dominici, & Francisci familijs Iesū, &
salutaria monet, neque dubito quin sancto
religioso fine, Duo tamen quæreda occurrūt.*

Primum, cur unam huius officij communefaciat, nō item ceteros, tāquam seniores in Christo, & ipsē consenior, vti Princeps Apostolorum fecit, ne velint dominari in clericis, sed formæ gregis ex animo fiant? an iuuenula illa cū vitula Ephraim effrenis, vsque adeo inconditū saltu, cornibus ceteros armentorum greges lesit? enimvero non raro legimus, & audiamus quam acres regularium insultus Societas submeris.

Quando unquam per illam similis magnanimitas excelsa contentio fuit? ei tamen valida incumbit, ne contentus, & clamet, nec audiat quisque in plateis vocem eius: Alium ceosorem agit Dominus dispari causa, nocentes præ reliquis corripuit, pro eo, quod lateribus, & humeris impingebatis, & cornibus vestris ventilabitis omnia infirma pecora, donec dispergentur foras,

Dicitur.

[Deinde quæro, quibus tandem finibus *Gravina* dictam concordiam circumscribat? si enim illa sufficiant, quæ in *Vmberti*, & *Fidanza* parnesi ad calcem opusculi referuntur, multa quidem reperiam, quæ *Gravina* cum suis parum laudabiliter transiit. Nihil autem, in quo Societatis personæ magno opere impegerint, exempli *G. ne* propter iniquitatem aliorum alij sic se abominentur, ut hostilitas inter nos, non fraternitas videatur: Ne de vicinitate domorum nimium contendant, sed proprium damnum propter amicitiam diligant. Ne fautores aliorum ad se alliciant, largitionum gratia, neque testatorum voluntatem, potius in se, quam erga alios flectant, ne conditiones, vel auditores sibi mutuo abstrahant, cum non nosstra, sed quæ aliorum sunt querere *Apostolus* iubeat. Ne quis statum suum, & sanctos ita extollat, ut in aliorum depressionem vergat, neque alijs clam, vel palam obloquatur, aut latenter defectus prodatur, ubi non cogit speratam utilitatem; neque mala aliorum ad se delata leuiter credat, seu in alios spargat; ne per impatientiam acceptæ læsionis innocentes simul in vindictam postulet. Hæc illi sapientes sanxerunt, eorumque curam *Prælati* Ordinum suorum, impense commendauerunt, adeoque super omnes inreprehensibiles iudicarunt, si in istorum correctione fuerint negligentes.

Si igitur (ut dixi) *Gravina* non habet alios lapides, quibus charitatis metas consignet, iam Societatem à crimine absolutam, se autem, & suos iustæ animaduersioni subijcere debet. Mihi insuper *B. Vmberti* Aphorismi vehementer arriserunt, quos in tractatu illius de virtutibus legi, ac dignos censui, ut pro congressus mei, cum *Gravina* conclusione cœlitibus benè fauentibus isthic subiungerem. Nullus enim dubio, quin pro præsentis charitatis, & concordie se vinculo, non solum memoratis à *Gravina* tribus Ordinibus, sed vniuersis omnium Ordinum regularibus maxima sint momenta collaturi.

1. In omni actu fratres carissimi studete semper vobis proficere ad meritum, & proximis ad exemplum. circa seruitia fraterna suis iucundi, potant, & parati, nec ulli sitis propter usum proprii corporis onerosi. Gratiam, quam accepistis libenter impendatis. Id quod vobis deest, ab habentibus humiliter requiratis.

2. Benedictum fraternum non indignatio, sed compassio profertur, accusate proprios defectus, & suppetate misericorditer alienos, semper cogitantes vos similia, vel maiora perpetrare potuisse, nisi diuina misericordia vos custodiuisset. Et certe licet non aduertatis, iam forsitan magnis defectibus vos laboratis, in quibus, & vos indigetis ab alijs supportari, habet enim

Quilibet fructus suum vermem.

3. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter, pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete, in bono seruate concordiam, non in malo; fratris iracundiam etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram compescere velitis.

4. Quilibet transitoria fraternæ postponite charitati, sic homines diligatis, vt eorum vitia non ametis. dilectio debetur hominibus secundum meritum, sed veneratio secundum officiū, vel ætatem. Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores.

5. Prælati obedientiam, æquatibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem maioribus coequari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi.

Negligentes, & reprehensione dignos ita cautè declinate, vt ipsos præsumptuosè non iudicetis, & tamen ea, quæ faciunt fugiatis, quousq; feruentiores in bono cernitis, eorum familiaritatem audius appetatis. Quamlibet virtutem, velut prudēs Apis semper eī melioribus capite, nec quid aliter minus habeat, sed quid virtutis possideas cogitate.

Vniuersa quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci transeat, nunquam eorum, qui malè agunt auctoritate, vel consuetudine animati, vel exemplo id quod deterius est faciat.

C O N C L U S I O

Defensionis Turturis.

Ia, & sancta exhortatio Turturis, ad humilitatem, & concordiam Societati propositam cum aliis religiosis seruandam, præsertim cum religionibus SS. Dominici, & Francisci; vbi .n. humilitas iacet pro fundamento, mox sequitur: *honora inuicem preuenientes*, quod est glutinum concordia, & vnitatis. Bono fine salutaria hæc monita accipias Vindicane, etiam si bellum contra te motū existimes. *Tunc .n. pax est* (ait Chrysothomus) *cum proijctis*, quod erat

erat tabidum, nam ad hunc sensum Christus non venit pacem mittere, sed gladiū, & ad duo, quæ occurrūt respōdetur ordinatē.

Primo puncto satisfacere non leue est, nam cum Societas super omnes religiones à Bellarmino collocata sit, et in plāgentium ordine reposita, & à Vindiciano non semel, v; Joseph præteritis dilectus filius commendata, opportunē de humilitate ad concordiam faciendam, monita est. Quid. n. ait Ambrosius) fuisse Ioseph si humilis non fuisse? sciuit sibi ipsi obfuisse quod prælatus erat fratribus: prælato armauit fratres, humilitas concitauit exirantes: prælato concitauit germanos, humilitas Regem subditum fecit, & c. vbi maiora merita, & virtutes, ibi maiora propugnacula adhibenda, ne ruant.

Ex prælationis affectatione non nouum fuit oriri contentiones. Vidit id chorus Apostolicus, nam ex ambitu primatus, facta est contentio inter eos. Locus ille Ezechielis, non Grauinam ferit, sed (exponente Hieronimo) illos Ecclesiasticos viros, qui dogmatum non custodiunt veritatem, sed de suo corde confingunt, magistrumque habent præsumptionem simili errore retinentur. Qui cum populo persuaserint vera esse quæ fingunt, & in theatralem modum plausus eructauerint, & clamores; immemores sūt imperiæ suæ, & obducto supercilio, libratifque sermonibus atque iruicinalis, magistrorum sibi assumunt auctoritatem. Qui oues quæque dispergere ibidem dicuntur, superbia. n. maiorum; & præpositorum iniquitas, frequenter (innocentes oues) pelluntur ab Ecclesiis quas ipse saluauit, nihil ergo ad rem allata auctoritas.

In Pl. 118.
ser. 14.

Ibidem.

Si illa omnia non sufficiant, valde confertur tãquam remouentia saltem impedimenta, quibus pax scindi potest, atque turbari: ea autē Turtur non suo tantum Ordini, nec Societati, sed vt patet ex eius verbis, ante Epistolam paræneticam Vmberti, omnibus voluit esse communia documenta. Vindicianus solus sibi appropriauit, occasionem querens, vt recederet ab amico, & nullo designante in particulari, se pro Societate introducit tanquam offensam, dicens [non sum operata malū] & in Grauinæ ordinē, & cunctos malum cōtorquet, & reos facit præceptorum, quæ illi Viri venerabiles tradiderunt, & tu commemoras, non fideliter prolatis eorum verbis: vbi. n. illi dicunt: ne loca nimis notabiliter vicina accipiant; tu Vindicianus legis, ne de locorum vicinitate consendant; quæ duo diuersa sunt: Conscius propria culpa de se putat omnia dici, & cum sit pax (dicitur de impio) ipse insidias suspicatur. sed litē quis dirimet? ex communibus difficile argui potest: in pari altercatione, quis figet gradum? pro quo sit transgressio ignoratur. si quis nostrum, vel tuorum non conuincitur, sit cōmune mandatum, utriusque istorum sapientū, quod in dicto fundatur Apost.

Paul.

Pauli dicentis I. Cor. 10. *sine offensione esto Indaeis, & Graecis, & Ecclesia Dei sicut, & ego per omnia Ecclesias placeo, non querens quod meum est vile, sed multorum, ut saluentur. Quem locum ponderas Hb. ait. Non est autem maius vinculum hominibus placendi, quam ut nemo sui causa velut aliquid, etenim quod propria utilitati efficitur, non potest non aliquam offensionem interdum ex causis accidentibus excitare, cum quod aly vile est, alteri saepe sit incommodum. inde lites, & iurgia &c.*

In Pl. 52.

Parui non erant lapides, quibus dilectio proximi firmabatur, sine qua nec charitas potest subsistere: si proximum quem vides non diligis, ait S. Io. quomodo Deum quem non vides amare conuinceris? Hoc nec Societatem absoluit, quia non à Grauiua, vt. roa. accusata est, nec animaduersioni subditur ipse, cum c. ordinibus, qui nec de culpa tuichus est, non est curandum quod quis iudicetur ab humano die, qui enim nos iudicat Deus est, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & scrutabitur Ierusalem in laternis.

Optima etiam medicamenta, ex tam insigni viro Umberto tradita amplectimur, & quia omnia perpendere tractatum non patitur, illud sciendum, quod operi columbino deseruit. Attendamus nimirum accusare proprios defectus, & supportare misericorditer alienos, ad quod ponderandum est quod adducit S. Bernardus, *quoties peccatum videris fratrem conuinis procedere debet compassionis affectus, tamquam cognatus humanitati, quem concipis ex te ipso. vos, inquit, qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & in teneris: unde mulieribus dictum est à Christo, nolite flere super me, sed super vos, & filios vestros: et metipsum considera ne & in teneris. Sed quia exemplum efficacius persuadet, & altius in promptis animo, mitto vos ad sanctum illum senem, qui enim audisset peccasse unum ex Fratribus, amplexissime fiebat, inquietus. Ille: hodie, Ego cras. Quod si eum iudicare vis indifferente zelo, dicam cum Bachiaro. Exquire primum frater, utrum qui cecidit in pugna inueniatur, an in domo fuerit vulneratus? qui plus misericordiae mereatur, quem in certamine hostis percussit, quam ille quem dormientem lauro confuderis. Ego illum caritè in praelium vidi constitutum (loquebatur de lapsò Religioso) pergnabat cum scuto ieiunij aduersus illecebras gula, pugnobat cum taciturnitatis lorica aduersus detractionis acule; sed in eo loco in quo securiorem se arbitrabatur, percussus est. Si rates in monasterijs vulneratos prodes, certè supra vulnerum dolorem addes, quod barbarum est, & ab omni clementia alienum. Quod in (alloquar te cum Gilberto Abbate) qui fratrum moris vult numerare, quã virtutes, damna quã dona, condemnare quã com-*

Ser. 2. de
Relur.De reci,
lapp.

men:

mendare, si te ad commendationem adiuratum non sentias: adiuro vos filia Hierusalem, iam non es filia Hierusalem, sed Babylonis: filia Batylonis misera, quis retribuere tibi retributionem retribuatur. n. tibi: dadesca Babylonis filia esse, barbaros deponere mores.

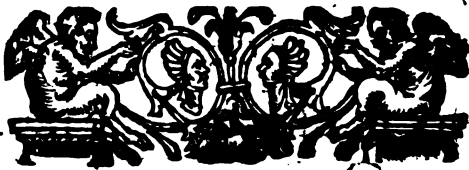
Ser. 46. in Cant.

Desine in sanctis numerare magis detrimenta, quam lucra: sufficiat tibi iniuriandi malitia, noli saltem foris nunciare, noli predicare sodalibus tuis, nam sodales sponsi aurem non accommodabunt. Si deroges sponsa, cœtur religiosorum: ipse sponsus agraudis in turis dilecta, curque dicas illi dicesi. n. zelt audiet omnia. Temerarium est dilectam cōdemnare dilecto. Bona sibi manuult nunciari de sponsa: & commendationi promptius aures præbet. Ergo Turtur, cauea disrupta, triumphauit, cum in suo opere lucra regularium non detrimenta, virtutes non vitia, dona, & gratias gratum facientem, & gratis datas non damna recenseat. E. contra Vindicianus in tota hac cauea detrimenta, vitia, damna ponderauit, potius exaggerauit. Ergo Grauina Spōso obsequium præstitit, non Vindicianus, cum bona sibi enūciari exoptat, & commendationi aurem præbeat, & mala referentem, & vituperia cum iniuriis attentem excretur, & de regia expellat, vt & diabolus eiectus est, occinentibus angelicis vocibus: Nunc facta est salus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas, quia proiecitus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die, ac nocte.

Apoc. 12.

Propterea letamini Galt, & qui habitatis in eis.

F I N I S .

Hoc

Hoc Opus scribere incepit Author die
25 Junij M.DCXXXI. absolutū verò est
die 11 Ianuarij M.DC.XXXII. qui S. THO-
MAE AQVINATI, sacer est Neap. ob festi-
uitatem translationis Reliquiarum eius. E
Germania diuersorum Ordinum relationes
illustrium virorum, pauculae transmissae sunt,
nec .n. ob tumultus bellicos plenè transmit-
ti potuerunt, è quibus sequens Appendix elab-
orata, & absoluta die 26. Nouembris 1632.
in Cœnobio S. Mariæ Sanitatis Neap.

AD LAUDEM
D. O. M. Beatiss. Virginis Dei-
paræ Dominæ N. Sanctorum
Fundatorū Basil. Aug. Benedic,
Dominici, vtriusque Francisci,
Ignatij, B. Caietani, &c. (quibus
Author tota se deuotione com-
mittit) & in obsequium sacrorū
omnium Ordinum, sub eorum
vexillis militantium: horum .n.
gloria, Fundatorum gloria est.

A P P E N -

CONGEMINATAE VOCIS TVRTVRIS

APPENDIX,

In qua per sex Ostensiones refutantur Anonymi superius citati (& P. Laymanus eos explicans) uocantes, veterum ordinum religiosos Germania: inutilia Terra pondera, ventres pigros, Stupidas pecudes; & Vindicianus pariter eosdem uocans: meros pepones, allia & nasturcia.

Vfficiebant quæ hucusque dicta sunt c. 10. ad confutationem Anonym. & P. Laiman eosdem explicantis, uocantium religiosos veterum ordinum in Imperio Theutonico degentium: *inutilia terra pondera, ventres pigros, multas pecudes &c. & alterius dicti Vindiciani in iisdem Ordinibus, nihil generosum cerni in eodem Imperio, sed meros*

pepones, allia, & nasturcia.

Sed quoniam in moralibus efficaciores demonstrationes, & ostensiones, quæ ex particularibus desumuntur factis, & actionibus, id quoque ad complementum operis ab eodem Turture præstatur, ut si sermo in præcedentibus nihil detulit gratia, serie exemplorum aliquorum animatorum, breui compendio expressa, plurimum conferant instructionis, & ruborem calumniatoribus & detractoribus iniiciant, sciantque iidem Anonymi (cum defensore) & Vindicianus, non aded ex persecutionibus antiquos regulares absumptos, ut non sit relictum illis semen, quin adhuc per eos multiplicari possint incrementa frugum iustitiæ & perfectionis, & innumeræ sobolis acquirendæ Christo Domino. Etiam, ait Ambrosius, ipsa de qua assumpti sumus terra, intermisso exercitio, cuiusque videtur deserta, & aut vincis, quibus consitus est ager, aut oleis moritur, succum tamen proprium

Laiman in
ref. c. 9. au.
m. 5. p. 38 i.

In causa c.
17. §. 1.

Ex Amb. li.
de off. in fi.
ne.

lib. 1. de pe-
nit. c. 17.

A vel ut

velut quandam sui animam, non amittit. Denique repetitur à cul-
tore e creditis sermonibus, quibus habilis eximatur, feracior of-
furgat fructibus. Non ergo terra nostra idest omnium antiquo-
rum ordinum tam depressa, nec vt producens inutilia terræ
pondera, meros pepones, allia, & nasturcia, traducenda, ne pe-
nitus absumpta credatur.

OSTENSIO PRIMA.

De florenti adhuc S. Benedicti vinea in Imperio
Theutonico, & de PP. Cisterciensibus sub
Benedicto militantibus.

Dicitur ergo in medium S. Benedicti Religio
cum omnibus sub ipso militantibus, quæ ad-
huc velut florentissima vinea fructus vberes
reporat. Absit dicere potest Benedictina fa-
milia (quod iam pridem Nazianzenus vsurpa-
rat) Absit, vt dilecti illius vinea sim, qua postquam
confusa fuit, & vallo munita, maceriaque & tur-

Orat. in...
Plagiatad.

ri, ceterisque rebus, quoad eius fieri potuit, firmata, vastitate po-
stea horrescit, & spinas proferi, ab eaque causam in eum contem-
ptum venit, vt & turris decyciatur, & maceria d. ruatur, nec iam
puetur atque sodiatur, sed omnibus in direptionem & contume-
liam obyoitur. Solus Vindicianus oculo peruerso florentem
eius vineæ amonitatem inspiciens, ac si in pepones & allia, &
nasturcia, paradisi poma cõuerfa essent, tripudiat, vt alij Ano-
nymi murmurabant, & velut ociosos homines, & inutilia terræ
pondera eiusdem professores traducebant.

Meminisse debebas Vindiciane cum fœderatis Anonymis,
etiam si data esset vinea in vastitatem & conculcationem, illam
esse familiam, quæ Regna, & Prouincias innumeras per suos
operarios adduxit ad Christum, quod ad perpetuum suffice-
ret gloriæ. Et vt distinctius, quæ ex parte dicta sunt c. q. iterum
ad oblivioni tue succurrendum breuiter repetamus, V. de
quomodo ab initio S. P. Benedictus multos Italiæ populos af-
fidua prædicatione ad Christi fidem conuertit. Hispania ab
impia Arianorum hæresi, ad fidem Catholicam, Leandro Ar-
chiepiscopo. Hispal. & Vincentio martyre. Abbate S. Clau-
dij, Monachis Legionens. conuersa est. Anglia per Augustinũ
Milerum, Iustum, Laurentium Monachos Romanos Czno-
bij S. Andreæ à S Gregorio Magno illuc destinatos, ad fidem
orthodoxam amplectendam adducta est. Sicut & Longobardis
S. Gre-

Greg. 1. lib.
dial.

Anno, 580.

Anno 603.

S. Gregorij Papæ ministerio & magisterio, Texandria Germaniæ regio, S. Lamberti martyris opera monachi Cænobij Stabulæ in comitatu Huce, Christo nomen dedit. Franconia S. Riliam martyris Monachi in Scotia, diuini uerbi prædicatione Euangelio colla subdidit. Sic Hollandia, & Frisia à S. Vilfrido Monacho Monast. Hirpi in Anglia, eademque Frisia à Vilprodo cænobita Ripæ in eadem Anglia. Borneturij & Saxonon à Suitberto Monacho Anglicano, Lismerch & Elest, & Bethna à Vbenefrido, & Adalberto Monachis Angliæ ad lucem Euangelij è tenebris adducti sunt.

Anno 593.

622.

622.

683.

693.

Tota GERMANIA & Frisia à S. Bonifacio martyre Monacho S. Michaelis in Anglia ad Christum conuersa, qui & Germanorum Apostolus merito appellatus est: & Saxonia similiter per Stornum Monachum & Abb. eiusdem Cænobij S. Michaelis.

740.

Bcmodes, & Dreut regiones Gallia per Villehaldum, & Flugderum cænobitas Vibrodij Monasterij, Ecclesiæ incorporati.

800.

Dacia, Suecia, Gothia, ab Augario Abbate & Ramberto, & Adelgario, & Binico Monachis Cænobij Cerbiæ in Gallia Belgica à Ludouico Pio Imperatore illuc transmitti procurante, sacra vnda persusa, è filiabus Babylonis filia Hierusalem caelestis effecta.

830.

Horiolus Rex Dania cum vxore, & filijs conuertitur ad fidem Christi, per Monachos monasterij Corbentis.

836.

Vsalia ciuitas insignis Suecia, Stephano Cænobita Cubiensis, & martyre instructore, euangelicæ disciplinæ suauè iugum suscepit, sic & Cascunia per Album monachum Froiacensem S. Abbatem in Gallia, instructa.

830.

Hungaria primo per S. Adalbertum martyrem, & Gaudentium fratrem eius Cænobitas Calsinenses, & S. Alexij Romæ, ad Christum adducta, & iterum per Gerardum, & Maurum martyres, monachos Monast. S. Gregorij Venetijs, reducta est.

970.

973.

Lithuania, & Russia à Bruno Martyre monacho S. Alexij Romæ, lauatio regenerationis tingitur.

1007.

1018.

Hungaria rursus, & Polonia à SS. Martyribus Benedicto, Nathanaele, necnon Isaace, Christiano, Monachis Fuldenis Cænobij, Adalberti martyris discipulis, e tenebris in admirabile lumen ecclesiasticæ doctrinæ educuntur.

982.

Vuadulia Germaniæ prouincia per Vicelinum, & Tiedmarum, Luthbertum, Eppum & Brunum Gallos monast. Falderæ cænobitas, ad Ecclesiæ magisterium euocata, sic & prouincia Pomerana per Othonem Monachum Cænobij Bambergensis.

Tempore Bernardi clarissime scribunt.

11 25.

1014.
1135.

1451.

Iterum Polonia recepit semen Euangelii, satoribus atque cultoribus, Benedicto Monacho S. Alexij Romæ, & Iaco, & Matthæo martyribus, Cœnobitis Clafsensibus: sic & in Russia à Bonifacio martyre, & Monacho Cœnobij Hofkensis Rauen- næ, disseminato Euangelio, ortum fecit fructum centuplum, quod & præstitum quoque est in Lithuania, verbi Dei administro Hieronymo Monacho Camalduensi.

Non mollis, & delicata tot sanctorum virorum cultura, cum & eorum mæsis sanguine quoque stillas roris exuperante, irrigata sit: nam Lerinæ in Gallia 813. cœnobitæ martyrio coronati: in Hispanijs in cœnobio S. Petri de Cardena, Sanctius cum ducentis cœnobitis in die SS. Martyrum Iusti, & Pastoris anno 884. viatores & palmati, e vitæ præsentis morte, euolarunt ad regnū. Quot luctuosissimo hoc seculo ab Hugonotismo in Anglia, Gallia, Germania in odium catholicæ fidei trucidati? plures, superius recensiti, & in prima parte Turturis, copiosè.

Video contumaciam tuam cum pertinacia coniunctâ, dum rugoso nasu, tacita voce insufurras, fuisse olim celebrem Benedictinorum famillam. fuit ais

*Ilium, & ingens
Gloria Dardanidum*

nunc pepones esse, sicut, & Anonymi uocât, inutilia terræ pondera, & frustra me laborare dum vetera commemorauit. Sed ideo commemorata, vt antiquum spiritum conuersionis populorum, in posteris continuatum intelligeres; & arbores, & Cedros Dei, non in pepones, & allia, & nasturcia degenerasse cognosceres. Accipe ergo, & inspicere in vno solo Imperio Germanico, Benedictinorum familiam, antiquum suum munus felicissimè exequentem.

Occurrit ergo Congregatio Benedictinorum Burfeldens erecta iam pridem ab Innoc. 3. in hac iam occupata ab Hæreticis numerantur 50. viri religiosi, quorum Prælati per se, vel per alios Capitula Prouinciâlia celebrant, quibus vnus est zelus, vna anima, & cor, pro monastica disciplina retinenda, & promouenda. Ab huius congregationis Burfeld. multi alumni processerunt, qui in Palatinatu inferiori, & in Spanheim, & alijs circumadiacentibus locis, vt & in Vuestphalia, & inferiori Saxonia, animarum conuersioni insistent incessanter, præcipuè Hæreticos ad Ecclesiæ gremium adducendo. Sub Paulo P. V. anno 1618. exequente Domino Antonio Albergato Vigiliarum Episcopo ad partes Rheni, Seminarium Benedictinorum erectum est, pro institutione, & Asceterio iuniorum religiosorum, Philosophiæ, & Theologiæ operam nauantiū, ex quo prodierunt duo insignes DD. publicè in eadem Vniuersitate

itate Theologiam prælegentes. Licentiati, & graduati & Magistri plurimi singulis annis aureola decorantur. Ex eodẽ electi Abbates, constituti Priores, Nouitiorum Magistri, & Lectores tum Philosophiæ quam Theologiæ, ad diuersa cœnobia passim destinantur. Multæ Prouinciæ hæreseos labe inquinatæ huius Seminarij fructus perceperunt, multaq; monasteria Diœcesum Mirunden. Hildes. Halberstadiens. Magdeburg. de hæreticis triumpharunt, quando eorum alumni in Benedictino Seminario educati, subfannantium hæreticorum multa capita econtriuerunt. Præter Monasteria Burfelden. Corbien. in Ducatu Brunsvet Steins. in Hassia, quam plurima in Palatinatu, tam in Catholicæ fidei propagatione, quam pristinae religiosæ vitæ disciplina conseruanda feliciter insudarunt (Parochijs quoq; multis per eosdem Monachos gubernatis) in prædicando assidui, in Sacramentis ministrandis solertes. Quid Laiman in refutatione disceptationis octauæ rationis pag. 497. nunquam in Palatinatu vocati fuissent, nisi id Iesuita procurassent. At nec ipsi Iesuitæ tot fructum reportassent, nisi huius religionis, vt multarum aliarum cœnobia non obtinuissent, & huius religionis in specie elemofynis, ac fauoribus adiuti, & tu quoque pag. 81. ab optimis Abbatib. duo celeberrima collegia exædificata pronuncias; & alia quoque tradita, quæ ab iisdem incolebatur. idem dicit pag. 127. de subuẽctione aliorum ordinum, qui adiuutores manus conferunt ad eadem collegia construenda, vt fructum reportent.

Ex eadem congregatione hi quoque in specie vberes fructus reportati; Monachi namque Monasterij S. Goehardi, intra Hildesiam innumeros hæreticos Romanæ Ecclesiæ, hæresei errata, incorporarunt. Venerabilis. n. P. Nicôlaus Selius eiusdem Cœnobij professus duorum pagorũ præfecturæ Peinen. A sur, & Berchen hæreticos quotquot reperit, vno anno Parochi officium exercens, concionando ad Fidem Catholicam conuertit. P. Matthias Frein eiusdem Monasterij, ad tres Parochias missus, omnes suæ curæ subiectos Lutherana lue infectos, adiuuante Christi gratia, ad semitas veritatis reduxit. P. Andreas Heitman. in cœnobium S. Laurentij in Hildersleben missus, adeo in dies profecit, vt totum pagum Catholicum reddidisset, ni ab Hallensibus administratoribus, claustrales nõ fuissent e Cœnobijs exturbati. P. Ioachinus Parochum agēs in maiori Gisen, oues sibi conceditas, & conuersas à præcedentibus Adamo Bondebergh, & Hennigio Broissher fideliter fouit, & in solida Catholicæ religionis veritate firmavit.

Ex Monasterio S. Michaelis Hildesies. velut ex equo Troiano egressus P. Hermannus Dorstoten, qui Pastor præfectus in

in Anstede, anno 1629. vltra trecentos Lutheranos Ecclesia reconciliauit. P. Benedictus in Territorio Penensi in pago Schindt centum triginta, in Mundist 93. in Orben 50. in Lengede 32. in minori Laffrede 24. præter sex à suo prædecessore conuersos. Iad sanam mentem euocauit, vt etiam in Vultorp, vnum iam animam agentem, & ad portas mortis appropinquantem. P. Petrus Cissok viginti in Amerleben, ducentum in Lafferde, & Lengede, quadraginta in Rengelim, ad Ecclesiam reuocauit, vt P. Frederius Pedick Cœnobij Hoddesien in pago Mehrem 60. & in Escheide centum. P. Lambertus Myfolius triginta milites, P. Fredericus Meyer 60. ab hæresi reuocauit. P. Matthias quoque Fischer Prior Sancti Michaelis in Altelhelfergleuem, innumeros conuertendo, fidem orthodoxam plantauit.

Abbas Stadenfis P. Emerius Funckpler à Nuncio Apostolico Petro Montorio Zeuenam missus, conuertit has virgines. Vnam in cœnobio virginum in Vvilbasen, & sequentes, quarum hæc nomina, Virgo Lisa à Schonebech, Maria Margareta Dreues, Ilsa Barenbruch, Catherina ab Oersdoff, Margareta Bickers, similiter à P. Crantio nobilis virgo Elisabetha conuersa est.

In Episcopatu Monasteriensis, Benedictinorum Patrum opera, quæ plurimi hæreson fluctibus agitati, ad fidem Catholicam veluti placidissimam tutissimamque stationem se receperunt.

P. Franciscus vero ciuitatem Haselunens. Monasteriensi Episcopatus, diuini verbi prædicatione illustrauit, trecentos. n. viros e faucibus Lutheranorum ereptos, vnitati Catholicæ, vt in tutissimo nido collocauit.

E ciuitatis Padebornensis Cœnobio SS. Apostolis Petro, & Paulo dicato, vulgo Abdinghoff, cõplures Benedictini egressi, tum ad præfecturas, & reformationem disciplinæ regularis, quam ad hæreticorum conuersionem. Ex hoc nunquã postulatus in Abbatem. S. Alexandri in Crasachafft Diæcesis Colonienfis P. Gabelus Schafferi, qui etiam quantum in fidei propagatione, & morum disciplina laborauerit, etiam incozæ circumadiacētium locorum abundè testatur. Ex eodem Cœnobio prodijt Abbas Monast. SS. Simonis, & Mauritij, in Minda P. Ioannes Mellin, fidem Catholicam, eiecto hæretico Prædicante, propugnans. In eodem Cœnobio procreatus P. Fridericus Dauant, qui in Episcopatu Bremensi totum pagum hæretico spiritu deceptum, ad caulas dominicas congregauit. P. Benedictus ampliores, progressus faciens, præfectus cœnobio Hemmacensi eandem Ecclesiam ab occupante hæretico Prædicante liberauit, acerbis, & finitimis Catholicam doctrinam instillans. Nõ opus est alios fructus in Palatinatu p. Benedictinos PP. re-

po rtaos, res. n. ipsa loquitur, quamuis Layman in refutatione particularium pag. 516. & 517. id obscurare contendat, non horum PP. labori id tribuendo, sed quia decretum religionem nostram orthodoxam amplectendi, aut migrandi post editum fuit, & in multis locis presertim celebrioribus Palatinatus ob varias considerationes, volebant incolae se Catholicos declarare antequam per edictum iuberentur.

In Austria, vt scribit D. Carolus Carafa Illustris. Episcopus, Auerfanus Coenobia celeberrima atq; creberrima, Meluicense, Kremphanense, Colauuicense, Viëense, Mariazellense, & plerumque his similia ad normam, & disciplinam Casinensis Congregationis composita, licet non defuerint, qui tam laudabile opus impugnare ausi sint. Sed sicut è Cassino veluti è Monte Sion tot Euangelicis, & Apostolicis pradicatores, egressi, nedum Germaniae populos innumeros, sed alios innumerabiles ad Christum adduxerunt, non leuis spes concipitur, per eosdem Patres maiora futura incrementa, vt priorum labores, per posteriores excolantur. Quis ceteras Prouincias Theutonij Imperij perlustrat? Vnam vel alteram tibi intuendam exhibui Vindiciane, vt os tuum abundans malitia obstrueretur, quando non senos, vel denos, sed innumeros, non pepones, allia, nasturtia, & inutilia terrae pondera, sed fructificantes innumeras vites, pinus altissimas, cedros Dei, ex vna sola Benedictina familia produximus.

§ Et si ad familiam Cisterciensem S. Benedicti gloriosam propaginem oculos dirigas, & vetera recensere delectet, occurrunt duo millia martyrum in Calatraua pro Christo occisorum. At Vindicianus recentia postulat. Pergas in Hiberniam, & Abbatem Gelasium Oculèa Regia profapia oriundum, Abbatem Coenobij Roylensis (cum suo socio) in Hibernia, ab Hæreticis occisum, cū, vbi prius quingentos homines, dū ad patibulum duceretur, conuertisset, Dublinij suspensus anno 1580. fidei testimonium perhibuit. Pari honore apud Deum, vt aequali ignominia apud vulgus, suspensi pro fide tuenda in eadem Hibernia duo Cistercienses Bulliensis Monasterij Professi. Anno 1606. Fr. Bernardus Trejur, & Eugenius Ogallahure Abbas S. Mariæ de Samaria, abscissis ceruicibus, doctrinam Catholicam cruore obsignarunt. Non dissimili refulsit gloria Vuilhelmus V Valchæus monachus etiam Cisterciensis, & Episcopus Midenis qui post tredecim annos carceris, & diuturnos pro fide labores, exul Compluti tandem occubuit.

In monasterio Magiensis Liminicensis Diocesis cum suo Abbate in choro precantes atque psallentes Coenobitæ omnes ad vnum præcisiscapitibus ab Hæreticis solo prostrati sunt, vt scribit.

In Germa.
restaurata
pag. 319.

De PP. Cisterciensibus.

lib. 2. d. 37.
c. 2. in hist.
Cisterc.

scribit Chrysoſtomus Henriquez. Si Angliam, Galliam, Belgiū excurreres Vindiciane, innumeros de S. Bernardi ſobole in-
tuereris, non oſcitanter, & delicatè viuentes, ſed in carceribus,
patibulis, ignibus, gladijs, omni tormentorum genere expoſi-
tos pro veteri, & auita Catholica religione retinenda. Vis Vin-
diciane de ſaluzza, & cæmētis accolarum, ad tuum os implē-
dum aſportari? audi recentiſſima cum Cisterciensibus in tra-
ctu Rhenano, Monasterium reſtitutum eſſet, tanto furore per-
citos Hæreticos ſcribunt, vt omnes fermè à maximo ſuque
ad minimum veneno ſublatis, ijs machinibus, ſublatis ſint, &
extincti, mortem cum vita commutantes. Quis finis ſcribendi
eſſet, ſi ſingula recenſerentur? ad alias familias pergamus.

OSTENSIO SECVNDA.

Carthuſienſium hodierni flores, & fructus in Aquilone.

a Ep. 9.
b Ex ſerm.
ad FF. & de
Monte Dei.
c Petrus
Bleſ. ep. 26.

AD Carthuſiam deſcendo, vt oſtendam Vin-
diciano, non pepones, & allia, & naſturtia,
ſed poma conuallium, & noua, & vetera
habere, vt ad hortum ſuum Sponſum iugi-
ter inuitet. In ea ignis ille, teſte Bernardo, re-
peritur, a *Quem dominus miſit in terrā, e cu-
ius meditationibus exardeſcit.* b *Eius profeſ-
ſio calos tranſit, par eſt Angelis, angelice ſi-
ſtis puritati, Hieruſalem, terram promiſſionis patriam, celum*
repræſentans, non tam ſibi ſoli quam vniuerſis fidelibus proſi-
cua, prodeſt. n. orationibus, meritis, exemplis, doctrina, prædi-
catione, cum opus eſt, ſanguine illam conſignando. Iuxta tuam
exigentiam Vindiciane, nec vetera nec omnium Prouinciarum
exempla, ſed noua, & Germaniæ ſolius recenſentur.

Præter innumeros Patres qui ſilentio, clauſura, vigilijs con-
templatione, & virtutum cultura, ne dum Germaniam ſuſten-
tabant, ſed eorum quoque *meritis* (vt dicebat Hieronymus de
veteribus Anachoretis Egypti atque Thebaide,) *flare mun-
dus* videbatur, multi quoque in doctrina, & litteris claruerūt,
Anno 1534. P. Franciſcus Talemanius Prior Carthuſiæ Lou-
aniens ſis elaborauit commentaria in nonnullos libros Dionyſij
qui & Coloniz impreſſi ſunt.

P. Nicolaus Geleminius Heluetius formulam ſpiritualium
exercitiorum typis edidit ad Nouitiorum educationem.

P. Ioannes Lanſpergius 1538. floruit in Carthuſia Coloniæ
cuius

eius opera luce meridiana clariora, quæ spiritus, & virtuti^s imaginem tanti Patris exprimunt.

P. Theodoricus Loerius Brabantiz oriundus, in eadem ciuitate Coloniensi 1530. operum meritis, & doctrina insignis.

P. Bruno Loerius eiusdem germanus Frater, inter cetera, Henrici Harphij Theologiam mysticam in meliorem formam reduxit; eamque S. P. Ignatio dedicauit, cuius societatem his verbis commendauit. *Celsitudini tue copias auxiliares misit Deus hominum ceris pietate atque eruditione præstantium, qui vocantur de Societate nominis Iesu.*

P. Laurentius Surius famosissimus scriptor in Coloniensi Carthusia floruit, eius opera à magno illo Pio Quinto, mirificè Apostolicis litteris commendata, quem ad Cardinalatus fastigium promouisset, ni morte præuentus esset, in nota autem Purgatorum post Pij obitum repertus est, floruit 1570.

Anno 1572. Ruremundæ, ex Surio in commentarijs, & Historia Arnoldi Carthusiani, pro defensione fidei duodecim Monachi ab Hæreticis occisi sunt. Eodem anno Iustus Monachus Carthusiensis in Hollandia pro eiusdem fidei confessione, crudeliter enecatus occubuit. eius vita à Gerardo Eligio Carthusiano descripta est.

P. Zacharias Lippoleus Antuerpiensis Colonia claruit 1599. in compendium reduxit sanctorum vitas à Surio editas. lege Bibliothecam Carthusiensem.

P. Antonius Volmarius Carthusiensis in Sueuia floruit circa annum 1607. scripsit praxim orationis mentalis, edita Colonia.

P. Theodorus Petreius, ex Abbate S. Benedicti in Colonia Monachus Carthusianus, typis edidit opus in scriptum, Tyrocinium in his hæreticæ, ac religiose.

P. Cornelius Cranius Antuerpiensis, edidit opus de Missæ sacrificio, & aliâ opuscula egregia.

P. Arnoldus Hauentius e religione Iesuitarum ad Carthusiam transiit, perquam docta monumenta reliquit, videlicet speculum hæreticæ crudelitatis. De erectione nouorum in Belgio Episcoporum. De solitaria vitæ præstantia.

P. Gilbertus Boheussius Carthusiæ Buuges in Belgio, multa edidit opuscula ad pietatem informandam.

P. Antonius Dalcheuius in Colonia Oznobita, multa egregia suoque digna ingenio elaborauit.

P. Erardus Vinheimus in Franconia scripsit, Sacrarium Egrippinæ.

P. Ioannes Sauerius Brabantinus, in Carthusia Leodiensî multa scripsit opuscula digna quæ typis mandarentur.

P. Simon Vuicserius Anno 1609. in Carthusiâ Vuitsebutgen.

gen. seu Herbipolensū multa opera edidit egregia, & solida eruditionis.

P. Theodorus Stumpuchius Hollandiæ ortus, in Carthusia Dieffens. scripsit opus de prærogatiuis monasticæ religionis.

R. Georgius Gardesfeld. in Carthusia Colonienſi 1627. scripsit. opus de vita eremitica, item vitam Cardinalis Albergati.

P. Gerardus Eligius Francon. eodem hoc anno martyrium Iulii Carthusiensis descripsit. Quis alios scriptores enumeret quos hi pientissimi Patres exhibere possunt?

Quomodo ergo diffidis. Vindiciane, vt nec senos, vel denos ex omnibus ordinibus illustres in meritis, & doctrinis assignari posse scribas, cum in vno Carthusiensis ordine, tot notissima sydera producta sint? Philautia te excæcavit, vt solos tuos clientes florere existimares. sed non mirum, nam etiam Elie dicentis relictus sum ego solus] vt scribit Rabbanus, *difficile fuit cognoscere famulos alios relictas; & qui humilis etiam occultis Dei nouerat, elatus & aperta nesciebat, unde eidem dictum est reliquit mihi septem millia virorum, vt elationis gloria, que et de singularitate surgebat, inclinaret.* Si parua elationis lues, quæ, & ipsi s prophetas futura cognoscentes, altissimaque, & addita penetrabant hebetes ad præsentia, atq; faciliè cognoscibilia, & præpta reddidit, quomodo præsentium religiosorum illustriū numerū cognoscere poteras, natura præsertim luscus, morbo ophthalmiæ laborans, passionis trabem in oculis ferens & videre non poteras certè etiam manifesta, cum non de genere ortus prophetarum, nec vt Saul inter prophetas annumereris, sed in concilio malignantium, & maledicorum iugiter verseris, de falsa iustitia tua præsumens, & dicas bonum malum, & malū bonum, virtutum quoque actiones in tenebras vertens: quasi ergo cæcus palpasti in meridie.

Et quamuis aliud velificet (vt subsidia) Monasticus ordo, nec eò pertingat, quo Mendicantes, ad Indos (scilicet, & Americi), non propterea, vt inuitis Ecclesiæ tradendus, nec eius proflores à tuis Symmetris inutilia terre pondera vocari debeant, ab Anonymis ad cænobia eorum occupanda aspirantibus, nam quantum horum cænobitarum institutum Ecclesiæ proſit, in suis diplomatibus Alex. III. Alex. IV. Clemens IV. Clemens VI. Innoc. VI. Greg. XI. iuculentissime ostendunt, & Petrus Sutor aduersus tui familiarum Anonymum, inuolam Ecclesiæ religionem istam murmurantem, egregiè parauit defensionem. *Vis scire dicit tibi Gerson, quantum segregatus & vrans sit visis? dicitur iorantem in monte dum pagaret Israel aspice.* Tolle struorum Dei orationes, quid proderit obsecro labor se fatigantium in prædicando, vel concedendo, vel corrigendo

In qq. sup.
lib. Reg.

lib. 3. de
consolat.

gendo: Quare etiam si ipsa Carthusiana religio non velificet ad Indos, Spiritum sanctum deprecatur, ut descendentes mare in nauibus faciant operationes in aquis multis, ut a qua pars sit descendendum ad prælium, & remanentium ad sarcinas. Ob merita ergo, exempla, doctrinam, merito tot illustria cœnobîa edificata, tanquam aggeres, & munitiones Ecclesiæ, inter, cætera nuper piētissimus Princeps Baion Vaideftaim Comes Michelburg, Morauia Gubernator, & exercitus Augustifimi Imperatoris Dux Generalissimus, anno 1614, in Bohæmia insigne, & famosum cœnobîum extruxit, vbi vitæ mundicia nitidi (Patres illi) seruire charitatis igniti, mundo mortui Christo viuunt, & ad illorum exemplum Imperium Theutonicum ad Deo seruicendum componitur, & excitatur.

OSTENSIO TERTIA

De florenti religionis Dominicanæ Vineâ in Germaniæ totius ditone, nostris temporibus.

T fidem experientia extorqueamus, ab ijs quos Vindicianus dementauit, dicens Religionem S. Dominici quoque factam esse sicut tugurium in cucumerario, & non nisi insulsiſſimos pepones producere, ecce proponimus vastissimam Germaniæ ditonem perlustrandam. Quantum seculum istud, bone Deus, illustrauit

Germanorum Patrum Prædicatorum religio, quantas vrbes? vel gētes auxit ad fidem, vel fidei reddidit, præsentis temporis eorundem in tentatione probata vitæ, prædicatione verbi Dei, dogmatum propugnacione, Sacramentorum ministerio? *re uera* (ut ex Tertulliano discurrat) orbis cultissimum huius Imperij rus est Dominicana familia, consilium, & amanum super Alciboi pometum, & Mida reserum, maximè ex deuotione Sanctissimi Rosarij Deiparæ D. N. cuius auspicijs de Sueco Tyranno victoria reportanda speratur. Non veterum Theutonicorum Patrum sanctitatem, & doctrinam memorabimus, Beatum Albertum Magnum, Arnoldum Treir (qui in libro vitæ suam electionem legere obtinuit) Gualtherum Meinsburgens. Deemonijs velut alterum Antonium formidabilem, Robertum de Saxonia, ut nouellum Paulum primum gremitam, cuius anima ab Angelis in cælum ferri visa est, Galtherum alterum, febribus imperantem, Algotium, cælesti sidere in sanctitate conspicuum,

Lib de Pal.
lio c. 3.

Ex Chron.
nic. Ord.

De pall. c. 1.

H

Horum omnium opera recensentur ab Antonio Sené-
si in Biblio.
à Ferández
ia concert.
Præd & in-
hist. Eccles.
nostrorum
temporum.

Ex Nazian.
in laudem
Heronis.

cum, demonstratum, Stenonem Dacum, qui & mortuum suscitauit, Hermā num neotericum Adamum diuinitus in sapientia instructū, Henricum Coloniensem pro suo patris, orationis stillicidijs purgatorii flammæ refrigerantem prodigium sanctitatis B. Henricus est Sufonius. Quis innumera indiuidua, imo veluti angelos, quis species sanctitatis, & doctrinæ, quas enumerare vix possis, stricta pagella concludet? *Sed vana iam antiquitas Vindiciano* (vt verbis Tertull. discutram) *quando curricula nostra coram.* Vix aperille Islebicus de Sylua Thuringica egressus, Ecclesiæ vineam deuastare cœpit, cum à Fratribus Prædicatoribus tanquam robustis venatoribus, ad ferale monstrum exterminandum elaboratum est. Omnium primus. P. F. Ioannes Tzelius Lutheri antagonista in Saxoniz ducatu occurrit, & non raris congressibus eundem in voce tubæ cornæ diuini verbi confutauit. A pro prælusit, vias P. F. Ioannes Deitembergius, disputationibus, scriptis, trāsferendo vtriusque testamentum ingenti Germaniæ beneficio, in syncceram, & probatissimam Theutonicæ phrasis proprietatem, contra amphibologicas sectariorum corruptelas, & falsos Scripturarios qui scriptum verbum in plusquam mille locis vitiant. Hanc hinc vibrauit. P. F. Iacobus Hochstratanus, sectariorum acerrimus cœsor, inde sagittas emittebat. P. Fr. Conradus Kœttim epitalamij Lutherani euerfor. Retia tendebant P. F. Ioannes Slotanus, Tilmānus Sibergensis, Ambrosius Pelargus, Bartholomæus Kleindiest. Academiæ Dilinganzæ ab Othone Cardinali Episcopo Augustano Cathedræ moderator institutus. Audacter, & animo inuictō furentem Luthericam hæresim læcis, ne irrumperet, detinebant. P. F. Ioannes Cresserius Serenissimi Ducis Bauriæ Alberti Theologus, & concionator aulicus, & P. F. Ioannes Faber, hic qui inter medias hæresum flammæ Augustæ Vuindefforum pugil inuictus, varijs sectariorum insidijs infestatus, e suo loco deiectus non est, quin periclitantem illic fidem catholicam sustentaret, vt communi titulo Augustanus Apostolus fuerit nuncupatus; ille, qui in ipso inclytæ Bauriæ prospectu ac limine, furentem ac frementem bestiam ne Bauriæ fines attingeret, viriliter repressit. Non ociosi alij, qui dum apri dentes exacui super nouaculam cernerent, non in *Cynica schola educati*, sed in illius qui Albigenes profligauit, non *petulantia, & impudentia sed via sanctitate, & dicendi copia, & libertate*, non tam oblatratione, quam recti custodia pervigiles, ad eundem insequendum mira sagacitate laborarunt, de cauernis feram latratibus educentes, immane monstrum represserunt, nam & plura illius hæreseon commentaria deprehenderunt, ne progredierentur, obliterunt, talis P. F.

Marcus

Marcus à Vueda insignis nascentis hæresis Lutheranz impug-
 gnator, P.F. Antonius Rescius suffraganeus Herbipolensis, P.F.
 Iohannes Humdalticus sui temporis Demosthenes, qui in trans-
 latione Theophilaacti, non paucos à Lutheristis commentos de-
 prehendit errores, & P.F. Petrus Rauch de Anspach in vltiori
 Saxonia Logodædolorû Cacangelicorum mastix, Pomeranû
 & Heshesum Luthericam sobolem, præposteras, & versutas
 versiones diuino verbo contrarias cudisse demonstrans. His
 adiuncti P.P.F.F. Theodoricus Ruscoducensis Colonia Inqui-
 sitor, F. Antonius Hrosuptus Rhætus, F. Ioannes Tilanus, F.
 Leonardus Retardus, & F. Matthias Zitardus etiam secundum
 carnem germani, Vulielmus Hamerus, seram pessimam Luthera-
 nanz hæresis vrgentes, & exhibilantes. In hac venatione P.F.
 Iacobus Tonger ætate, morumque innocentia spectabilis in
 Rhetingen, ab Hæreticis multis, varijs quoque penis affectus
 sulphurea glande traiectus, tandem occubuit, non tam occi-
 sus quam occidens. *Hic est vt in simili dicam cum Nazi. veri-
 tatis asbleta minime fictus. Et Trinitatis totiusque fides orthodoxa
 ad sanguinem usque propugnator, atque eorum, qui ipsum iniuria
 inferenda causa: persequerentur patiendi alacritate persecutor.
 Nihil enim est, quod persecutoris vim verinde frangat, vt patien-
 tis alacritas animique promptitudo.* Vnde non vt Adonauus Ve-
 neris opasius dæte ferali apri molliis, & delicaculus occubuit,
 sed viriliter vsque ad necem decertans triumphauit occisus.
 Vbi tunc Vindicianus, & defensi clientes? nam Dominicanis,
 & aliis religiosis veteribus, vbi fortius prælium incumberebat,
 statio contigit, posteriores vel non dum nati, vel in palæstra
 militari non dum exercitati, quomodo depugnandum esset;
 instruebantur. Si adfuisse Vindicianus cõtender, dabimus, sed
 in lumbis Lutheri, nec.n. aliunde sua paradoxa, quæ mitio hu-
 ius operis apposita sunt, quàm ex Lutherici seminis redundã-
 tia. Victus tãdè aper est his venatoribus, vt constructis laqueis
 inuictissimarum rationum, in ipsos Thomistas, canis nomine
 expolians, sit debacchatus audi rabiem furentis bestię. *Facite
 porci Thomista quod potestis, Lutherum vrsum habebitis in via,
 leonam in semita,* aprum in sylua. et illis tandem data palma
 est. & si Seruius Rullus Romanus primus apri carnes conuiuio
 exposuit, primus F. Ioannes Tzelius (vt cæteri commilitones)
 Luthericam seram dilaniandam exposuit. ojim ferinum, crue-
 tatum aprum attingere, *ne uularetur ab homine caro passa de
 homine, appetebantur.n. alui ferarum cruditanes de visceribus
 humanis,* vt sapidiores, et deliciores cibi essent: at non inde-
 cens, et irreligiosum aprum Islebiũ discerpisse, & lancinasse,
 quando vt intingeretur pes in sanguine, et lingua cantum suorũ
 de

Loc. cit.

Lib. contr.
Reg. Angl.In Apolog.
c. 7.

Lib. 1. ad.
hæref. c. 5.

Plio. lib. x.
cap 8

Cant. c.7.

de inimicis, ab ipso Religionis auctore præceptum, et ut la-
uarentur manus in sanguine peccatoris. Hæc pro Ecclesia fi-
mata, et trophæa reportata leuia, et indigna corona exhibi-
bis. Tot Heroes pepones, allia, nasturtia appellabis? Tuorum,
et tui hi tituli cum hætericos S. Irenæus *pepones sophistas* appel-
let (ex ethymo Greco *πεπων* quod hominē fractum, est emia-
tum, et dissolutum significat) impudicitiam Gnosticorum, et
Hugnosticorum denotando: allia quoque *feruda sine*; ob fer-
tidam doctrinam; et nasturtia nasi tormenta ex mordacitate,
cum sponse nasum quæ velut turris *adificata, respicit contra*
Damascum id est hæreticam prauitatem, hoc est sanctæ Inqui-
sitionis speculam per Fratres Prædicatores administratâ mor-
deat, quod et tu impetendo in Inquisitorum titulos, es debac-
chatus. Sint pepones; sed refrigerantes renes, et qui calculos
frangant, hoc est concupiscentiam, et duritiem comminuant:
sint allia, sed quæ à pestifero doctrinæ hatu præseruent: na-
sturtia, quæ sternutationes prouocent, vt ventosa capita, quale
tuum est, à ventoso superbia spiritu exonerantur.

Sed recentiora accipe ab anno 1580. vsq. ad præsens, occur-
rit tibi in limine P. F. Albertus Augustanus Prior Frisacensis,
de quo Capitulum generale anni 1589. sic testatur, quod *de*
plurimis in clivis Ciuitatibus tum verbo, tum exemplo, multos an-
nos predicationi insistentis, omninè meritis fuerit. Anno 1591. or-
druit P. Fr. Franciscus Frank Magister, & Prior, Ecclesiæ in-
signis. P. Fr. Maximus Ferrarius 1594. Vniuersitatis Viennæ
sicut syderis emicuit, vbi viginti tribus annis scripturæ ca-
thedræ moderatus est, nouè vicibus in clivâ, facultatis Theo-
logicæ Decanus, ac insuper Præcancellarius, qui, cum ab e-
dem Vniuersitate, computuribus professoribus, & facultatum
Decanis insurgentibus contra Patres Societatis anno 1578. mi-
gnèq; molimine de eorum expulsionē tractaretur, ab eodem
pro virili defensus, ne eijcerentur, tam strenui commotiones cum
sanctitatis opinione tandem decessit. Claruit 1600. P. F. Con-
radus Stollanderus S. T. D. Viennæ prior, publicus eiusdem
Vniuersitatis Professor, Decanatus, & Præcancellarij munere
sæpè sanctus, concionator egregius. Annotatur his pari splē-
doris fama P. Fr. Georgius Montius, diuini verbi in diuersis
amplissimæ Germaniæ Prouincijs ecclesiæ res magni nominis,
Hæreticorum validissimus expugnator, necnon prauorum
operum eradicator, qui varijs subinde pro Dei gloria perse-
cutionibus affectus, probatus inuentus est. P. Fr. Petrus Stur-
nerus Mag. & Viennæ publicus Theol. professor duorū Epif-
copatuū Viennensis, & Neostudientis, in temporalibus ad-
ministratores constitutus, illum honorem promeruit, quod ho-

noribus dignum se non existimabat vir humilis, non semel harum Ecclesiarum, sed etiam aliarum Civitatum oblatas sibi cathedras modestissime, ut & constantissime recusans. Circa eadem tempora Francofurti gloriosum cursum huius vite absoluit P. Fr. Ioannes Nocherus, religionis, & perfectionis exemplar, & Viennæ pariter feliciter obiit P. F. Petrus Martyr Croat S. T. D. insignis concionator, qui plurimos hæreticos ad causam Dominici gregis reduxit; hic dum in Mosconia designaretur Antistes diem clausit extremum, eximij meritis, ac domo refertus, retributore operum nostrorum præmijs cumulatus abundè. Sed & in inferiori Germania Colonia vigeat disertissimus, & in omni litterarum palestra accuratissimus P. Fr. Ioannes Nellingius S. T. D. Comes Palatinus, & concionator aulicus Principis electoris Moguntini. P. Fr. Georgius Vesterus Treuirensis S. T. D. ingenij eximij, diuinorum opusculorum author, egregius declamator, dum à S. R. I. Principe Episcopo Aichradiano in suffraganeum advocaretur, satis concessit, meliõra virtutum præmia adeptus. Colonia paucis ab hinc annis similiter decessit ex hac mortalitate ad vitam; multis signis id attestantibus, P. Fr. Thomas Segyphius S. T. D. in Golomensi Vniuersitate Professor ordinarius, sancti officij Commisarius generalis, Viennensis sedij moderator, & primarius quondam Reger, vir acris ingenij, solidæ eruditionis, probæ experientiæ, quibus (quod rarum est) incredibilem modestiam, humilitatem, morumq; suauitatem parabilem coniunxerat, ob id Academicis admirandus, Principibus, & illustribus viris gratissimus. Quantum triumphum hætorum laboribus prosceant posteritati, & Colonien- si facultati suis opera (quæ in meliõrem lucem præmiurè abreptus perficere non potuit) abundè testantur, & tot insignes viri sed eius disciplina educati. Ante hunc insignem virtutum in eodem conuentu parentatum est P. Fr. Vincen- tius Justinius Chionis S. T. D. orationis sed magis virtutum gloria celebri, qui cum Vicarij generalis S. officij præfecturam exereret, & de mandato Sedis Apostolicæ in enormi maleficij excessu inquireret, veneno sublatas est, miræ patientiæ, & innocentis exemplo ad posteros transmissis, Sed in eodem quoque conuentu ista. defunctus est P. Fr. Ioannes Nyss regalis obseruantie zelatissimus, in instituendis Nouitijs alterum S. Ludouicum Bertrandum exhibens, in vite asperitate, modèria, puritate, maturitate, discretione. De catholica religione benemeritus, cum ex officio Vicarij Generalis S. officij, tum ex alij pro Ecclesia, & ordine obsequij exhibitis, in perpetuum benedictionibus erit. In eodè Conuentu ab hinc annis

Ex monu-
mētis Pro-
vin. Germ.

nis 70. Viri famosi, ac celebres floruerunt, quorum authentica gesta ob bellicos tumultus haberi non potuerunt, de aliis quibus fida relatio habita est, quorum hæc sunt nomina

P. Fr. Ioannes Hiffen S. Th. D.

P. Fr. Hermannus de Sobergo S. Th. D.

P. Fr. Theodoricus à Suterens S. Th. D.

P. Fr. Henricus Cock à Berghech Mag. & Prior.

P. Fr. Guillelmus à Liuendech S. T. M. & Reg.

P. Fr. Gilbertus Spechtius Inquisitor, Mag. & Prior.

Hæc pauca de multis, quorum memoria nunquam obliuarii poteri. In eodem Conuentu Coloniensi præter publicas Vniuersitatis exercitationes à DD. haberi solitas, & præter domestica litterarum studia, festiuis, & Dominicis diebus post ordinariam cõcionẽ pomeridianã, paruulis panem nostri impartuntur, nam doctrina Christiana rudiori vulgo, vulgari lingua proponitur. Post vesperas binæ simul latinæ exhortationes fiunt ad sodales sanctissimi Rosarii, in duobus patratissimi claustri amplis conclauibus congregatos, & in templo à promiscua multitudine sacrum Rosarii platerium, incredibilem animarum profectum lingua patria reoratur.

Viennæ celebre nomen est P. Fr. Stunderi S. Th. primarij professoris in alia Vniuersitate. Hic à consilijs Cardinalis Kliselij, & eiusdem Neostadiensis administrator, maxima omnium laude vita sanctus est anno 1622. benedictionibus celestibus præuentus, & corona immarcescibili decoratus.

Eidem successit P. Fr. Ioannes de Valdespina S. Th. Mag. Deo, & hominibus dilectus, morum elegantiã, & doctrinæ soliditate insignis, hodie Commissarius Generalis, & eiusdem Viennensis Cœnobij Prior, Religiosorum norma, & virtutis prototypum, fidei catholice propagator.

Magistrale quoque cathedram Cœnobij Viennensis rexit P. Fr. Gabriel à Vega S. T. D. vir doctus, & acutus, qui totam summam S. Thomæ defendendam aggressus, non defuit conatui exitus gloriosus.

Theologicam quoque cathedram P. Fr. Petrus Cannadilla Mag. solidissimæ eruditionis, atque doctrinæ, rexit gloriose, multos contradictores sermonibus Sancti Doctoris, solidissimis argumentis euincens, modo in tumultibus Bohemicis, huc illucq; pro vitæ defensione commigrat, de quo (vt fidei relatione acceptum est) fertur ad ducentum ferme miliaria per Germanicos tractus pedester perlustrasse mira patientia, quæ omnium virtutum est solidum argumentum.

P. Fr. Sigismundus Ferrarius à Vigevano Magister, & Regens Viennam quoque illustrat, cum doctrina vitæ probitatem,

tem, & integritatem coniungens, duplici titulo spectabilis, zelo fidei, & Religionis mirificè Orthodoxiam propugnat: & fideles ædificat, verbo, & exemplo. Viennæ quoq; commoratur R. P. Fr. Ioannes Freyliak Magister Prior Augustanus, hūc socius Prouincialis, exul pro Christo, vita, & doctrina illustris. Sunt & in hac Prouincia passim viri insignes, ac excellentiū ingeniorum fecunda Seminaria, octo enim litterarum gymnasia: professores, qua publici, qua domestici eruditissimi: cōcionatores egregij, inter quos P. Fr. Blangh, & P. Fr. Krepz, & in vnica Viennensi Ciuitate spectabiles habentur Vniuersitatis, & archigymnasij, tum Doctores, tum Decani, & nationum quoq; Procuratores, vt meliori naso cgeat Vindicianus, ne & Nasturtijs lædatur.

In generali Austria, Styria, Carinthiæ, & adiacentium locorum hæresi infectorum egregiam nauauit operam P. Fr. Albertus Ernestus à Franck S. T. M. olim Imperatoris Matthiæ concionator, & publicus in vniuersitate Professor varijs insidijs hæreticorum appetitus. Hic semel à perduellibus Morauis captus, & crudeliter exagitatus est, euadēs illorum manus, nunc Serenissimi, ac Reuerendissimi Leopoldi Archiducis Austriæ Episcopi Passauiensis vice officialis pro Clero sibi commisso strenuè, ac indefessè laborat, exhibens in pace lilia, vt in bello rosas. Sic quoq; strenuam anno 1629. nostri FF. Viennenses operam impenderunt, pro catholica religione tuenda, qui autoritate publica quotquot poterant in Ciuitate Hæreticos libros inuenire, exterminarunt, Hæreticorum conuersioni insistentes, magnam loci Ordinariò Eminentissimo Cardinali Kleselio opem attulerunt.

Pragæ celebris habitus est P. N. ab Harrach, eminentissimi Cardinalis ab Harrach Theologus, & Consistorij episcopalis consiliarius, vir doctus, & eximie probitatis.

Cum Pragâ sub Ferdinando inuictissimo Imperatore pulsus hæreticis ordinibus admissi, vt testatur olim Nuntius Apostolicus, nūc Epif. Auerfanus Carolus Carafa, cœnobija *Patribus Dominicanis, & Franciscanis Conuentualibus, & Augustinianis ad S. Thomam, ex arario regio fundata fuere, satis liberali reddito annuo, qui duodecim, vel quindecim Religiosis in studijs Philosophicis ac Theologicis sufficerent.* Ibi in palæstra exercitantur, vt in Olympicum puluerem procedendo, ne dum Hæreticis, sed inferis sint terrori. In eadem Prouincia Bohemiæ nō parum nostri insudant: inter hos P. F. Gullielmus de Monte caluo spectabilis ingenij, & virtutis talentum sibi concreditum duplicato sænere exercet, & si ob bellicos tumultus, opera nostrorū, & aliorum religiosorum perturbata. In eodem Palatinatu Ha-

In commōi
de Germa-
nia sacra re-
kaurat.
pag. 154.

Leonæ, ex eodem Illustrissimo Carolo Carafa pag. 333. *integra ciuitas initiata fuit Catholico ritu, & Spira restituta Patrum Dominicanorum ecclesia, magna pars ciuium hæresim abiurauit.*

In ciuitate etiam Heydelbergenfi Palatinatus Superioris, à ab annis non paucis Hæreticorum conuersioni feliciter insulant nostri.

Sunt Græcij in Styria P. F. Ioannes Spina Vicarius generalis, & F. N. de Monte acuto Regentes docti, & graues, alique insignes Italici concionatores, doctrinam sacram, & verbum diuinum elucidantes, & à contradictoribus defendentes.

Ex sola ergo Prouincia Theutonica habent intra suum finem Hæretici, quid admirentur, generosum, & excellens; & ex sola S. Dominici familia non denos, vel senos illustres in virtutibus; & doctrina, quod diffidebas, sed innumeros Turturem producere vides, vt nonnisi calumnia sit, & impostura meros pepones, allia, & nasturtia enasci.

Inter modernos scriptores celebres nunc in Germania flores nonnullos placet recensere. Inter hos satis notus Magister P. F. Io. Andreas Coppenstenius ecclesiastes facundus, et scriptor celeberrimus, cuius opera iam impressa circumferuntur, nam aduersus hæreses elaborauit, omnes controuersias Lutherocaluinistarum partes quatuor, duobus tomis comprehensas, eruditissimè ex orthodoxie firmamentis, eas dissoluendo. item ab eodem edita Demonstratio historica cõtinuata fidei catholice. eiusdem fœtus, ingeniosum opus attitulatum: Ex caluinizatio catechismi Heildebergensis. item castigatio Apologiz Caluincatechetice, et Apologiz Ambstefrododamensis. Similiter Spongia Papæcaluinisticæ concordiz. Ad informandos quoque concionatores edidit hæc alia opuscula. Nucleus concionum in Dominicis, et festa per annum. Bibliothecam concionatorum per totum annum, tribus tomis distinctam. sed ad demonstrandum affectum erga Sanctissimam Deiparam (cuius ope mirificè deuotio Sanctissimi Rosarij in fidelium peccatoribus, Fratrum Prædicatorum indefesso ministerio, excitata est) composuit opusculum de ortu, progressu, atque præcellentia societatis Rosarij tribus libris comprehensum. item aliud cuius titulus: clauis prædicandi Rosariū, et institutum fraternitatis eiusdè, libris duobus distinctū. Item de dignitate Psalterij B. V. Mariæ Alanus rediuius. Item de veritate eiusdem Apodixis seu demonstratio. Germanicè quoque scripsit opusculum attitulatum: Speculum fidei Caluinisticæ ad ciues Scieidelbergenses, et omnes Palatinos. item aliud inscriptum. Christus, et Antichristus Luthero Caluinisticæ fidei.

P. Fr. Georgius Lanthem S. T. Doctor, Theologus Viceregis Bohæ.

Bohemiæ concionator eximius, pietate et eruditione singularis, bella domini aduersus hæreses præliatur, aduersus quos laudatissimum opus conscripsit, mirifice Catholicam religionem illustrans, et hæreticos confutans, videlicet. *Oculus acutus supra Papam Romanum, & solam saluantem ecclesiam, contra pupillam Saxonorum Theologorum in qua defendunt confessionem Augustanam.* dignus certe scriptor aureola cælesti, et vt luceat tanquam stella firmamenti, in perpetuas æternitates.

P. F. Eustachius Maior Theorica, et praxi eximius, speculationem ad affectiuam transmittens, hæc edidit opera, videlicet speculum paruorum religiosorum ex Humberto, et D. Catherina Senensi, cum Formulario Nouitiorum. Item opus de fraternitate Rosarii, et Nominis Dei. Item cõciones Germanicę ad vsu concionatorum per totum annum.

P. F. Cosmas Morelles Inquisitor Apostolicus S. T. M. verbo, et officio hæreticorum malleus, qui et in arenam descendit publico congressu Caluinistas debellans. cuius eruditionem, liber inscriptus Colloquium Francofurtense, abunde testatur.

Plures omittuntur, quorum notitia ob præsentium bellorum tumultus, ad me non potuit peruenire. prodiet breui catalogus scriptorum ordinis Prædicatorum, qui à Patribus Belgicis vt audio, elaboratur. Pergo.

Sed admirabilius est, & diuinę omnipotentię non leue argumentum in ipso persecutionis ardore, tot recensitos flores, & fructus inspicere, & postea, persecutore cessante, eradicato hostilitatis aconito in vineas nouas incurrere, autumnis tẽpore & palmitum lapsus nexibus pendulis, per arundines baiulas inspicere repentes, & in frondes, quę viteam porticũ, & tecta frondea elaborarunt, oblectante prospectu intendere, & oculos amēnare, nam vt hæc fertilitas, & ocia *ab Imperio, & Cælo* ex Tertulliana & alternantibus vicibus, & sortium variata vna, moderante Deo, vberissima vinea religionum veterum, turbinibus passa, Cælum, imo Deum ipsum hæc permittentem ob melius bonum agnoscit, ipsam fœcundantem, & in ipsa respectiua infœcunditate botros Cypri producentem. Scias Vindiciane ipsam terram temporariam vestiri amantem, vt si hoc inficeris *prope sis eandem negare: memor viridem cum conspicis fauam, mox visurus, & canam;* plus miraturus, cum in canicie virides frondes inspexeris, magis obstupescens de derelictis botris, quàm de nouellis oliuarum, & præcoqua vua, & de vetusta vinea suo tempore fructus edente, quàm de pluribus generibus vinearum, quę, ex Columnela, intra tempus biēnij, ex vna præcaquo vite.

Non ita (dicam cum Bernado de vinea Ecclesię loquente, à

De pallio
c. 1.

Ex eodem
ibid.

Lib. 3. c. 9.

In canticis
ser. 3.

Palaestina exturbata, & ad gētes migrāte) nō ita (vt nec accidit
 Ecclesię) *eulsa in persecutione* Lutherica fuit, vt non alibi (ex-
 pugmata in Germania in maiori parte) plantaretur, non prorsus
 perihsed migravit, etiā creuit, & dilatata est in America, & no-
 uo orbe, tanquā terra, cui benedixit Dominus &c. *lena oculus*
tuos, & vide, si non operuit montes umbra eius, & ardua eius
cedros Dei: si non extendit palmites suos usque ad mare, & usque
ad flumen propagines eius &c. ergo ex illa una vinea, quam sa-
 ua persecutionis tempestas, quanta in vniuersa terra propagata
 floruerunt. Vnus Germaniæ tractus dissipatus, innumeræ pro-
 uincię acquisite, exterminata ex parte ab apro Thuringico
 vinea electa, sed in Indijs, vt de ceteris Gentibus dicebat Ber-
 nardus de Ecclesia. *In fide plantata, in charitate mittit radices de*
fossa sarculo disciplinae, stercorea penitentium lacrymis, rigata
Pradicantium verbis &c. vbi gaudent in conuersione, & peniten-
 tia peccatorum, salutem hominum facientes, lacryma penitentium
 vinum eorum, quod in illis vna odor sapor gratia sit, indulgentia
 gustus, reconciliationis iocunditas, sanitas redeuntis innocentia,
 suauitas conscientię. Cur illudis argumentandi Grauię ge-
 nus, quod ab Oriente solum petiæ merces, quod à nouo or-
 be tantum sit auxilia postulatus, ad oppilandam scortida Hære-
 ticorum ora? male ergo arguit Bernardus ad gloriam Eccle-
 się demonstrandam, non ad antiquitus florentem, imō (expu-
 gnatam, & exturbatam) in Iudæis Ecclesiam confugiendo, sed
 ad Ecclesiam dilatatam in Gentibus. Sed sicut ille consolaba-
 tur Ecclesiam, sic Germanicam nostrorum, & aliorum vete-
 rum ordinum vineam alloquatur. *Consolare filia Sion, si cecitas*
ex parte contigit in Israel, vel in Germanico Imperio, quid in
perdis? mirare mysterium, & noli plangere detrimentum, quod
tot cœnobita euerfa, tot Fratres occisi. Dilata finem, & collige
plenitudinem gentium, in India Oriētali, & Occidentali. Dic Ci-
uitatibus Iudæ, dic Saxonię, Bohemię &c. *Vobis oportebat pri-*
imum loqui verbum Dei, sed quoniam repulistis illud: & indi-
gnos vos iudicastis aeterna vix, ecce conuertimur ad gentes.
 Oportebat vineę Donnum (ex eodem Bernardo ibidem) ex
 æquo respicere condemnantem, & consolantem, reposcētem,
 & ignoscentem, plectentem, & amplectentem: nam ad modicum
 derelicta in misericordia magis ditata, & in ipsis rudibus,
 & dissipatis Cœnobijs, iam vt ostēdi, viriditas apparet germi-
 nantium vinearum. In cubilibus, ait Esaias, *in quibus prius dra-*
cones habitab ant. oriatur viror calami, & iunci, quid per cal-
sum, nisi PRÆDICAT ORES, quid per iunctum, quo in x. aqua
humorem semper nascitur, nisi pusilli, ac teneri auditores sacri elo-
quij designantur? in draconum ergo cubilibus viror calami, &

INNCI

Ei. 35.

Lib. 24. m 0
ral. c. 14.

iunci oritur, quia in illis populis quot antiqui hostis malitia possidebat, & Doctorum scientia, & Auditorum obedientia coaceruatur, quod passim fieri cernimus, & meliora sperantur, in primum restituta Germania, antiquis possessoribus, Templis, & Cœnobijs restitutis.

O S T E N S I O T E R T I A .

Quam hodie floreat in Germania Religio Sancti Francisci .

PSA etiam Religio S. Francisci hortus amabilis sponſi, flante Austro aromata emittebat suauius in delicias sponſi; sed illud mirum, quod exurgente Aquilonari schismate, Austro gratiæ, quo fluunt chrismata, congelare, & constringere Aquilo conatus est eadē ne fluerent, quod nec obtinere vsquequaque potuit, nam aromata virtutum

proferre non destitit, nec desinit. In persecutione virtus enituit, in pace auctus est numerus. In illa fortes probantur, in illa fouentur infirmi. Non numerus querendus Vindiciane, ubi in paucis admirabilis fortitudo, & vterque status tribulationis, & pacis à Deo dispensatur: quando vult ipse inducit Aquilonem, quando vult inducit Austrum, & facit Deus de tentatione prouetus, & metit myrrham cum aromatibus suis.

Gili. ferm.
38.

Paucā de multis colligamus, & vitæ integritatē, & doctrinæ odore fragrantē eximios fidei catholicæ propugnatores recenseamus. Insignis, & omnium virtutum genere spectabilis occurrit P. Fr. Alphonſus de Requens Ord. S. Francisci de Obseruantia Commissarius generalis, quem sedes Apostolica, ne lucerna sub modio lateret, ad fastigium Archiepiscopalis dignitatis Barbastrensis euexit, in qua sibi ardens, alijs lucens se normam Apostolici Pastoris exhibuit. In dignitate quoque pastoralis enituit similiter P. Fr. Carolus Vveinperger Episcopus Nazianzenus Apostolicus Concionator, Austriæ vniuersæ fulgentissimū sydus, multos enim spiritu, & linguæ, qua pollebat facundia, ab hæresi ad viam veritatis adduxit. Nec vltus ferè in eadem Austria, vt in Styria, qui tanti patris magisterio in via Dei profecisse non fateatur. Hos insequitur P. Fr. Hieronymus Straffen vir Apostolici spiritus, & admirandæ doctrinæ, cuius studium in id præcipuè tēdebat, vt suos Fratres fera-

seraphicos efficeret opere, & veritate, & in populis eum fructum reportaret, quem S. Fundator præscripsit. Vniuersæ superioris Germaniæ, et Regnorum circumiacentium Fratres ex potestate, qua pollebat, mira sollicitudine visitabat, animabat, corrigebat, et inter c. sui ingenij monumenta illud reliquit: Quomodo Fratres Minores ad obseruandam promissam regulam se componerent, vel si ab ea aberrarent, se corrigere possent. Factus deinde Episcopus, nihil quod ad cõmissi gregis salutē cõducebat, omisit, vt adhuc viuens, nec prætermittit.

Nec prætermittendus celeberrimus P. Fr. Bona uentura Damius superioris Germaniæ Commissarius generalis, cuius erga Beatissimam Virginem singularis deuotio, strictioris obseruantię cultura eximius, in rebus agendis prudentia singularis, in conuersione Hæresum procuranda zelus ardens, apud Principes magna autoritas, cuius etiam memoria, apud Magnates, et in Cæsarū nutrice Austria, et in Metropoli Vienna adhuc viget, et in perpetuis benedictionibus erit. Ex huius Patris præfectura, et virtutum schola strenui, et inuicti pugiles fidei prodire, inter cõeteros P. Fr. Dominicus Hefs, et P. Fr. Tobias Henschelius, ille concionator insignis, et doctrina spectabilis, vti apertissimum, multa opera præcipuè illud de successione Ecclesię editam, testimonium perhibent; hic laurea doctorali prius in seculo decoratus, hæresum diligentissimus eradicator, in quem finem quotquot opuscula elaborabat, in concionatorum gratiam, dogmaticè conscribebat, orthodoxorum firmamenti vallata.

Et quis alios scriptores aduersus hæreses enumeret? Plurimos recenset Genealogia Patrum S. Francisci à P. F. Augustino Vittræ Bruxellis anno 1627. edita, nam inferioris Germaniæ, qui murum se pro domo Dei validissimum exhibuerunt, sunt Patres FF. Martinus Turhout, Petrus Crabbe, Franciscus Regis, Ioannes Royardus, Matthæus à Dordrek, Franciscus Tilmannus, Cornelius Protherius, Franciscus Veruoot, Nicolaus Tacitus Zegerus, Franciscus Zigremius, Leuinus Brechii, Franciscus à noua curia, Ioannes Clerici, Ioannes Contractus, in omni quoque scribendi materia illustres.

In Superiori Germania Gaspar Schatgerus emicat, qui adhuc viuente Luthero contra eum spicula direxit, scribendo librum illum eruditissimū de sacrificio Missæ. Aduersus eundē hæresiarcham centurias perdoctas ingeniosè elaborauit P. Fr. Ioannes Nassus: hic in Episcopum Bellicensem consecratus, fortius à grege Lutheranos lupos abigebat. alios eiusdem cui recenset Genealogia citata. Idem P. Fr. Franciscus Cordubensis impigrè elaborauit, vt hæretica temeritas, conscri-

pus

ptis ab ipsis sacris monumentis confunderetur. Fuit hic quōdam Sac. Cæs. Maiestatis coniugis à sacris confessionibus. Similiter, & Leo Manguardus, qui omne studium contra Lutheranos Augustanos euertendos impendit; præsertim contra Lutheranzæ sectæ defenforem Melchiorem Funcium, & alterū in hæresi radicatum profundis radicibus Lucam Osiandrum toto opere non sine laude impugnat P. Fr. Michael Anisius. Viuens adhuc P. F. Michael Denck prætereundus non est, qui nedum in suggestu à viginti, & amplius annis maxima cum laude, & fructu Dei verbum prædicauit, sed etiam in edendis quamplurimis egregijs operibus insudat.

Nec minus prædicatione, & opere prestiterunt, quod præcedentes verbo, & scriptis subsequentes Patres in vinea Dei laborantes, Nam & P. Franciscus Vvalburg, duo millia, & vitra animarum ad fidem conuertit, Matthias Obirhardt animarum sitientissimus, non paucos manipulos in Dominica horrea comportauit. P. Fr. Vldaricus Seitz non millenas, sed millenorum myriades infidelium ad fidei agnitionem produxit, ex omni genere, Hæreticorum, Anabaptistarum, Lutheranorum, Iudæorum quoque atq; Turcarum, vt armatus Dei verbo in occursum eorum pergeret, nullum controuersiarum genus, vel argumentorum tela pertimescens. P. F. Gullielmus Bergh egregius concionator præter innumeras peccatorū animas ad meliorem frugem compositas, hæreticorum quoque supra millesimum numerum, mentes catholicæ fidei fulgore illustrauit. Hoc certum quod per octo millaria Germanicæ Austriæ inferioris vix aliquis reperitur, quin Franciscanis operariis conuersionis gratiam post Deum, acceptum referat.

Et vt messis, & vinea Seraphica fructificaret magis, suorum quoque filiorum cruore adaquata est. Ioannes. n. RiKtel ab Heræt. cis crudelissimo mortis genere enecatus occubuit Zurphaniz anno 1572. eodem anno quo Petrus Menquius Ruremunde, & Theodoricus Loets Zurphaniz, & Cornelius Muffus Delphis consimili mortis genere ab Hæreticis trucidati. Anno vero 1579. Iacobus Schuermās, interfectus est ab impijs, & complures alios Belgiū habuit fidei antagonistas illustres, sanguine eandem consignantes. sed & Ioannes Amsterdamsis à Belgis trucidatus, apud Louanientes tumultus. Triumphali titulo similiter occubuerunt Christianus Sui in Germania Superiori, & Ioannes Puteanus 1579. in inferiori strenuè occubuerunt pro fide decertantes. Hi omnes non tantum Patriæ honori, sed et toti Germaniæ splendori, vt hominibus exemplo tanquam Heroes fortissimi timidos ad certamen pro Deo, et Ecclesia subeundum inuitantes,

Fratres

Fratres quoque Pragenses, iussu Hereticorum quorundam Principum Protestantium sequentium, torture, et variis tormentis addicti, qui velut noui Machabæi mortem potius oppetere egerunt, quam a confessione fidei desistere, vt potius illis tormenta defuerint, quam illis hi cederent, vnaque fidei constantia Germanos fratres effecit, quos eadem religionis professio iam pridem colligarat. hi ad sacratum duodenum numerum recensentur. Plures omittuntur præter illos quorum nomina recensentur ab eo, qui reddet vnicuique iuxta opera sua.

At hæc et si ad vltima secula paulum vetustiora, ad nomina eorum Patrum gesta gloriosa pro fide exhibita, ad confundendum os Vindiciani proferamus.

In Palatinatu Heilbergensi (vt scribit Illustrissim. Dominus Carolus Carafa Episcopus Auerfanus, qui in Germania Nuntius Apostolicus apud Cæsarem munere functus est in suo libro nuper impresso de Germania sacra) strictissime obseruantur Patres ordinis Sancti Francisci hoc tempore ex Calvinismo ad catholicam Religionem redierunt: ciuitatem Vuolffensteil cum adiunctis suis vndecim pagis: sic etiam ciuitatem Siomburgo cum duobus oppidis, & quattuordecim pagis: pariter ciuitatem Montingsem, Archilatriam totam ciuitatis Casaris Lantienfis, cum tribus oppidis, & sexaginta pagis, Dominium Hobonchehen cum quatuor pagis, oppidum Reggenhausium cum sex pagis arcem, Neumburg cum duodecim pagis, & oppidum Offenbergmese. Hæccine pepones allia, et nasturtia, et nihil generosum in Imperio Theutynico cernunt heretici? hæccine vix senos, vel denos producere, potuit Grauius ex vniuersis Regularium Chronicis, cum tot illustres proceres ad oculum tibi demonstrarit, nonne aperte deprehenderis mendax? quid te amicum esse præsumis, et defensores columbini gemitus (alloquor te cum Gilberto) qui nescis oculos habere columbarum? Quomodo (anima) amica es, que pulchra non es? sed quomodo non es inimica, que malignaris in iustis, qui malignatur in bono siue in suo, siue in alieno? in tuo malignaris bono cum ipsum, vel saltem naturale bonum ipsum non suspicaris. In alieno cum de bono male suspicaris. & praua intentio, & peruersa interpretatio, vtraque malignatio est: vtraque fellis: vtraque falsa, nihil habens cum columbarum natura commune. Oculi columbarum sunt, qui nec falli volunt, nec fallere, norunt, nescis quod sponsus tuus veritas est, &c. quomodo dicit tibi columba mea, amica mea, que simplicitate non gaudes? amica est veritati simplicitas, ideo cum simplicibus sermocinatio eius. demque simplicitati amica applaudit dicens: oculi tui columbarum. Bona n. est oculata simplicitas, ita simulationem excludens, vt non caliget in

vetri-

Veritate. Rara hæc hodie in terris auis, et cætera. Quis est qui seculi calliditates non sectetur, quis illi se vti non gaudeat, quis non amet habere, aut saltem nominari in se non velit? quis est qui non verecundetur oculos habere columbinos, gloriatur oculos se habere Miluinos? si Christi amicam dici te velis, quid tibi cū prudentia carnis, quæ inimica est Deo? an istas inimicitias euacuare covaris, vt viri usq; carnis, & Spiritus prudentias condas in te ipso? modicum fermentum totam massam corrumpit. Quid ergo fiet vbi multum est fermentum, massa modica? Quæ societas legi cupiditatis, & legi charitatis? Non debet illa huic esse coniuncta, quia nequit esse subiecta. Prudentia n. carnis legi Dei aut repugnat, & inimica est, aut omnino perit, & nulla est, aut resistit, aut ex toto desistit. Potest periri, vt penitus non sit, non potest premi, vt ei cōtemperata sit. Tuum ergo, & os, & cor huiusmodi exercitatum opus habere prudentia, quæ legi Dei non potest associari, vel subici. Totus in hoc es in tuo opere, vt zelum cum detractione componas, et veterum ordinum depressione, cum vniuersi solius super extollentia. Sed totū destruis te, vt nec veteribus placeas, nec his, quos vt tuos clientes laudare fingis, arrideas, quinimo, et ipsi quos super extollis, humiliter clamant: oleum peccatoris non impinguit caput meum, sicut vinum eorum adulatorum, æqualance pensanda sunt verba, et verbera eorum. renuit consolari anima mea ab vberibus consolationis eorum. Reuoeca Domine Iesu filios tuos qui aberrant ad lactis huius dulcedinem, vt ex ore lactentium in vberibus pietatis, perficias laudem cum destruxeris inimicum, & defensorum.

S. Patrum Conuentualium in Germania fructus.

Sed & Patres Conuentuales S. Francisci non exiguū fructū afferunt, in Imperio Theutonico. Ex quo. n. vt recentiora proferamus, Collegium à Ferdinando Cæsare inuictissimo erectum est in Ciuitate Pragensi, in eorum Conuentu S. Iacobi anno 1622. celebres, doctissimi, & virtutum omnium genere excultissimi Patres floruerunt. Famigeratissimi recentur cū Regentes, tū Baccalaurei, eiusdem Collegij moderatores, qui sacram Theologiam illustrarunt; & fidem catholicam validissimè propugnarunt, PP. FF. Franciscus Antonius de Sansseuerino, Bonauentura Merenda Panormitanus, Michael Mantilla Drepanensis, Iacobus Fabricius de Rauenna, Philippus Salerni de Alcara, omnes insigniti Magisterij, & Doctoratus titulo. Baccalaurei alij quam plures omittuntur.

In Vniuersitate verò Viennensi præfuit idem P. Fr. Philippus sex circiter annis, cui P. Fr. Octavianus de Rauenna successit,

D cessit,

cessit; eandem quoq; Academiam moderati sunt Regentes eruditissimi. Marcus de Mintina, Cornelius de Sanseuerino Placentinus, Nicolaus Lauriniki Polenus, Franciscus Amico-tius, Lucius Zuccardi, laureati omnes Magisterij insula, lucetes in Ecclesia militanti, digni quoq; vt luceant in triumphati erudiendo multos ad iustitiam, tanquam Rele firmamenti in perpetuas eternitates. Recens adhuc est memoria Mag Petri Putenei Colonienfis concionatoris aulicis, et à consilijs Rodulphi Imperatoris.

Græcij ab hinc 12. annis doctissimi Patres floruerunt Scholasticam doctrinam edocentes, Tiberius de Monte nouo, Bonauentura de Monte Georgio, Gullelmus de Bononia, Marcus de Cilla, et Ioannes Thomas Bononiensis. Hi quoq; in Magistrorum Collegio cooptati, elucidantes sacram doctrinam illud promeruerunt, quod promissum est; *Qui elucidant me vitam æternam habebunt.*]

Celebres etiã fuerunt Mag. Nicolaus Amstrophius Theologus, Concionator illustris, Episcop. et suffraganeus Monasteriensis, et Magister Ioannes Pelchingius ecclesiastes insignis Episcopus Cardicensis, et suffraganeus Paderbornensis, nota doctrina Petri Cratepolij, qui varia scripsit opuscula, inter c. de Sanctis Colonienfis, et Episcopis Anglię, Treuer. Colon. et Moguntin.

Praeter istos recensitos, Oratorũ christianorum, verius Evangelicorum Prædicatorum laudabilis recensetur numerus, qui hærefes confutarunt, vitia debellarunt, fideles edificarunt. Celebris etiã memoria Magistri Barnabę de Opauio senis venerabilis, eximia authoritatis, qui in fugęstu vrbis detonabat, vt euangelicę prædicationis tuba, plurimos ab hæresi ad fidẽ conuerterit. Mag. Bonauentura Manhardus Prouincialis olim, nouus Orphæus, innumeros auditores ad se trahebat, vt etiã corda: alter Magister Bonauentura de Græcio, sic ex eloquentia suadebat, vt et effectu quoque persuaderet, eloquentissimus, et in mouendo efficacissimus. Magister Paulus de Praga in sua lingua Bohemica excellētissimus, magnus diuini verbi dispensandi fuit Oeconomus. P. Magister Frater Arnoldus de Colonia, in declamationibus quoq; insigniter excelluit, super hos Magister Accursius Voluifer Herbipolensis, Prouincialis Austrię doctissimus, et vsque ad naturę miraculum eruditissimus, sibi vendicat Principatum. Hos velut arietes è vestigio insecuntur Mag. Clemens Vindmer, Mag. Franciscus Mirai, Mag. Matthæus de Græcio, Mag. Andrea Pragensis, cœterorum non est numerus.

In prouincijs Argëtoratensi, et Colonienfi non paruus Citus.

theatricorum indiculus efformari posset, claruerunt inter cæteros in cathedra Colonienſi Mag. Ioannes Angelius, et M. Ioannes Vallendorphius, etiam concionandi gratia insigniti. Virtute verò præstantissimi in iſdem Cœnobijs Germanicis recententur quamplurimi eiufdem familiæ, etiam ſi ſubſtrictioris obſeruantia, caſtris non militent. Non modo ait G. Libertus vicis diſtrictæ vniuentium habet Ciuitas tua Hieruſalem, ſea etiam plateas, & humilioſa, & planiora diligentium ſic in omni professione, & ordine, quæ ſponſa eſt, eius quem caſtè diligit, veſtigia queris, quatenus habeat vnde cunq; operationis exemplum, & amoris incendium. Non dedignatur ab his etiam, qui foris ſunt, qui, nulla arctioris diſciplinæ regula conſtringuntur, mutuaque virtutis inſignia reputant, feruentiorem ibi frequenter affertum, vbi inferior fuerit ordinis gradus. Solus Vindiciauus deſperat inuenire poſſe fructus Deo dignos, ſed ſolum pepones, allia, et naſturtia. De eorum numero os Vindiciane, de quibus idem G. Libertus loquebatur, qui omnes præſcrutatur profefſiones, & ordines, ſed in eis nulla inueniunt, quæ eos irabant, ſed cuncta quibus ipſi dærabant, calumniantes, vt facis tu quoque in hoc opere, quod diſtrictio in alijs ſit, nimia: in alijs nulla. Iſtorum dicere eſt, & quidem, quam miſerè tam verè, non inueni illum. Præuus certè ſenſus, vt dicas ecce Chriſtus hic; imo ecce illic. Peſſimus verò ſe dicas nec hic nec illic: vtrique queris ſponſa, & hanc, & illam. Quæram per vicos, & plateas, quem diligit anima mea. Per vicos diſtrictionem accipe, per plateas diſpenſationem. Neutram in miniſtris Eccleſiæ ſiniſtrè inſerpetris. Vtraque Eccleſia recipis, in vtroque ſponſa queris Chriſtus. Noli in alio tantum, in vtroque Chriſtum quære, tam in ſtrictiori obſeruantia, quam in Patribus Conuentualibus Chriſtum reperies, & diuina chariſmata vbique flores, & fructus decerpes honoris, & honeſtatis.

Serm. 5. in
Cant.

S. PP. Capucinatorum labores in Germania.

AD Patres Capuccinos oculos dirige Vindiciane, inſpice quam florida ſit quoque horum vinea, quomodo etiã flores fructus parturiunt. Hic iugiter mentis ad Deum excelfus, congeminatæ vigiliæ, atque ieiunia, calloſa genua, pectoris tunſiones, inter orandum ſletus, iugis prælmodia; vt eius inſtituti profefſores Dei laudem celebrâtes, lege mque Dei die noctuq; meditantès, videas, exultationes Dei in guttibus ſuis ferentes; exactè eorù vitæ argumèta, & indicia quod in his, verbi, factorùq; Præconibus, obſeruabis pedes nudos Apoſtolicisq; ſimiles nihil mortuũ circumferentes, veſtè faſtum coercentem, quæ vilitate ipſa decoram, unicamque nonnihil reſtringentem, ne videlicet

Mutuata
ex Nazian.
de pace o-
ratione 1.

Patrum Ca
puccinorū
vita S. Gre.
verbis de-
picta.

Oratione
de se ipso,
& ad eos.

ingressus grauitatem restringat, oculum minimè palantē, sermonē à ratione impulsū, silentium sermone præstantius, admirabilem modum cum in publicum prodendū, tum ab hominum frequentia secedendū, illud ut alios erudiant, hoc ut spiritus mysteriis imbuetur, & quidem utrumque adeo præclarè, ut & in media hominum luce versantes solitaria vitæ rationem feruent, & in solitudine agentes, charitatis, humanitatisque officia tueantur. Atque ut his adhuc maiora, & sublimiora proferas, eorum opes in egestate pro-fessio in peregrinatione, gloria in contemptu, potentia in infirmitate. Qui delicias aspernari pro delictis habent, qui regni celsissis causa humilitatem amplectuntur, qui in mundo nihil habent, & mundo superiores sunt, qui cum in carne sint, extra carnē viuunt, qui pro portione Dominum habent, qui propter Regni spem, inopia laborant, & propter INOPIAM regnant. Hæc forma nunc in Germania, & vbiq̃ degentium Capucinatorum, veterum Monachorum formam exprimens à Nazianz. descriptam. Non sunt hi serui Dei (ut etiam ex eodem Doctore discursam) de eorum numero, qui pietatem nostram simplicem, prius artisque expertem succarunt, ac nouum quoddam Politices genus effecerunt à foro ad Sancta translata, & à Theatris ad abdita sacra, profanisque oculis minimè inspectanda, ut si audacius loqui liceat, dus iam scenæ sint, hoc discrimine inter se distincta, quod illa omnibus pateat, hæc quibusdam, illa rideatur, hæc honore floreat, illa denique theatrica, hæc spiritualis nominetur, verum de eorum choro, qui simplicitatem Apostolicam cum prudentia coniungentes, Apostolica vestigia non Patatorum dignitates, & professionem aulicorum infecuntur, hos intueberis Vindiciane, & de facto, si in Germania latitas intueris, et experiris, ut cum eodem sancto prosequar, homines non præcipites, nec importunos, nec violentos, nec ad theatricam quandam ostentationem [compositos, sed modestos, & submissos atque in hominum frequentia, & societate velu societatis expertes, & singulares, & ut compendiosus adhuc loquar, Philosophos esse perspicuis. Philosophiam autem dico, non callidè, & politico artificio accersitā, sed simpliciter ac spiritualiter cultam, & obseruatam. Vnde nec mirum si Vindiciano, ex vitæ asperitate, & maceratione, quærenti deliciarū flores ut assueto in hertis Adonidis, & non inuenienti, omnia poma noua, et vetera Seraphicæ Religionis S. Francisci, et ceterorum sanctorum extimarit allia, pepones, nasturtia. At quid mirum, nam palato non sano insuaui panis, et odiosa lux agris oculis, quæ puris amabilis, et inconstanti, et vario, et versipelli ingenio, nec aspera, nec mollia placet, et quomodocumque poterant, cui et cilicia, et purpura displicuerunt, ad quem sanandum, si saltem in vnum ab hac Capucinatorum familia assum-

ptum

ptum oculos conijceret. Eminentissimum, et Reuerendissimum Cardinalem Fr. ANTONIVM BARBERINVM Sanctiss. D.N. Germanum Fratrem, maiestatem ex purpura, humilitatem in ueste cinericia, & cilicino indusio præferentem cerneret. cuius obtutus tantam malitiam dissolueret: te edoceret, & seorsim saga, & cilicia, & seorsim purpuras, & multo magis purpuras cum vestimentis humilitatis reuereri.

At, si generalis omnium Patrum istorum conuersatio, parum te mouet, iam ut petis Vindiciana particularium peculiariæ fructus intellige. Habet in Europa Prouincias 45. ubi Conuentus 1400. Religiosi 18000. Missionibus aduersus hæreticos insudant, ut ad Catholicam Ecclesiam reducant, in Gallijs, & in omnibus Prouincijs Germaniæ, ut dicitur. In Anglia in sacello Regine diuinis inseruiunt. In Hibernia, Insulis Canada, in Græcia, Chio Byzatio, Naxo, etiam Syria, Palestina, Alepo, Sidone, Berytho, Babylone, Armenia, & Perside, infidelium conuersioni strenuam operam impendunt, & quotidie à S. Congregatione destinantur ad dilatanda Christi tentoria, quorum gesta heroica probe in dies innotescunt.

Ex relationibus A. R. P. Theodori de Bergamo, & A. R. P. Valeriani Magni.

Sed ab hinc quadraginta annis sæcundæ vitis Seraphicæ palmes in Imperium Theutonicum ex Italia (ubi primum plantata Religio ista est) transmissus idem ordo, iecit radices altas, nam! his temporibus Capuccinorum Prouincia Bohemiam, Morauiam, & Austriam complectitur. In ea viginti Monasteria, velut castra Dei omnipotentis fixa sunt, quorum nullum sine diuini verbi præcone, plura, duobus, aliqua tribus concionatoribus decorantur, qui verbo, & exemplo singulis diebus festis è suggestu, velut è specula quasi tuba exaltant vocem suam annunciantes populis scelera eorum, & inimicorum infidias detegunt, voce, spiritu, vitæ puritate exterrentes, multos vel ad orthodoxam fidem suscipiendam, vel iam catholicos non secundum fidem, quam profitentur viuentes, ad meliorem frugem conuertentes. Hoc ipsum quoque præstant Sacramenti penitentiae administratione, magna enim eorumdem Patrum Cœnobiorum pars Confessarios expositos habet, qui omnium ad eos accedentium exomologesim excipiunt, & sanctis ab infidelitate, vel prauis vitæ moribus malè affectis, pharmaca spiritualia apponunt, ut sanentur.

In hæreticorum autem conuersione intenti, ouiculas innumeras palabandas à catholico grege aberrantes, ad humeros Christi Principis Pastorum quotidie important, & penè ipsi soli in Bohemia, & in specie in Neobleslauia, Ponto, Litomeritio, Laitomischell, & in Austria superiori, Stira, Gnuinten V. els, & c. myriades hæreticorum, eierata heresi, myrico eiusdem

dem Christi Domini corpori adglutinarūt. Nec defuerunt viri insignes, qui calamo etiam eminus hæreticos debellarunt. Insignis fuit P. Frācisus Titelmannus, qui in Capuccinorū Prouincia Romanæ cœtu aggregatus est, & Anticuli apud Hernicos Prouincialis, diem clausit extremum.

Famigeratissimus est quoq; A. R. P. Fr. Zacharias Bouerius, meus collega in officio S. Inquisitionis, cuius opera nedum in Germania existentes hæreticos, sed aliarum quoq; Prouinciarum, euincunt, & sternunt. Hic quoq; felici stylo P. P. Capuccinorum Chronica descripsit.

In reformationis verò negotio magnopere insudant. Vnus in hac re præcipuus A. R. P. Valerianus Magnus Mediolanensis, fidei catholicæ propugnator acerrimus (qui varijs congressibus ministros synagoga Satanae confutauit edito, vt accipi, aduersus libro, de Acatholicorum credendi regula iudicium, qui & alia monumenta digna eius calamo scripsit, cuius studijs, & pientissimis laboribus, quicquid attentatum, suatum pro auita religione retinenda, & morum informatione tuenda, tribuendum est, nimirum circa prætensiones Ecclesiarum, inter Pontificem, & Cæsarem, bonorum ecclesiasticorum alienationem quatuor Episcopatum in Boiemia erectionem, disciplinæ, & iurisdictionis ecclesiasticæ in eo Regno introductionem, quæ omnia ob Saxonum posthumam inuasionem, retardata, & præpedita. Archiepiscopale Collegium eiuſdem industria pro iunioribus alendis, & litterarum informatione, cum Christiana pietate, erectum est. Horum exemplo permoti dum catholica Religio respirare cœperat in Palatinatu, vt in sua Germania sacra scribit Illūstris. Episcopus Auerſanus Carolus Carafa *Francosurtenſes in eorum Ciuitatem, instante Cæsare* (cuius litteras tunc Nuncios Apostolicus, & mandata procurauerat) *instante Archiep. Moguntino, Patres Capuccinos admiserunt.*

Excessit paulò ante P. Fr. Laurentius Brundusius, qui quòdam Generalis totius Ordinis: de quo noster P. Mag. Fr. Alphonsus Fernandez in sua Historia Ecclesiastica nostrorum temporum Hispanica lingua descripta hæc habet. *E Patribus Capuccinis P. F. Laurentius Brundusius (qui fuit Generalis, & nunc Commissarius Alemanie) multum fructum attulit, hæreticos debellando suis ignitis sermonibus. P. Fr. Cherman de Murriano, mirabiliter profecit in hæreticorum reductione ad gremium Ecclesiæ Catholice.* Eiusdem Patris Fr. Laurentij opera liga catholica in Imperio stabilita inter Cæsarem, Hispaniarum Regem, & Ducem Bauariæ. Hinc propulsatus Palatinus ante viginti quatuor annis circiter, demum ignominiosè profligatus, & nouissima hoc victoria Religio in Germania

pro-

pag. 333.

Lib. 3. c. 13.

propagata, cuius progressus instigante Satana, funestis his bellis, nostris peccatis exigentibus, tantisper retardatus: Huius viri magis accrevit fama post mortem, ut pro vita, & signis examinandis iam processus formari cœperint, & præ letitia gestio, quod Neapoli in processu, auctoritate ordinaria fabricato, Romamque transmissio, Iudex in recipiendis attestationibus astitit.

Nec ita pridem P. F. Hyacinthus à Gregorio XV. ad omnes totius christiani orbis Principes destinatus, illud affectus est à Cesare, ne villo modo cum Palatinatu pax concluderetur, inde tot præclaræ reportatæ victoriæ, inde Calvinismi ex Imperio expulso.

Non defuerunt aliæ personæ insignes, cum propriæ salutis, tum publico Ecclesiæ bono vehementer intentæ, quorum nominibus infernari optavit, & instanter pro mea erga istam religionem observantia exoptabam, sed bellorum tumultus in Germaniam, ne plena informationes, vel relationes haberentur, & ad me transmitterentur præpediunt, nec n. parvus est numerus, tum litteris, quàm perfectione vitæ affluentes, qui necdum in Germania, sed ad omnes terrarum tractus odorem diffundunt. Reticere non possum, de P. Fr. Matthia Bellitano, cuius pollex, lingua, ac cerebrum reliquo consumpto, & in cineres redactio cadavere, incorrupta perseverant, & Brixiz in Italia asseruantur. Clarus P. Fr. Archangelus Scotus, è Regia stirpe, qui velut alter Alexius sponsa intacta relicta, post varias ærumnas, & labores, Religiosus Capuccinus effectus, Terneramundæ Guardianus obdormiuit sceleriter anno 1606. Fr. Fidelis ex Sigmaringa Concionator egregius in Bresticola anno 1612. ab hæreticis trucidatus est, horum duorum sicut & P. Fr. Iosephi de Leonissa, Fr. Seraphini de M. Granari, Fr. Fracisci Bergomatis, Fr. Raynerij à Burgo, Fr. Hieremiæ à Vallachia processus superiorum auctoritate formantur ad finem cænationis.

Nota est in aula Cæsarea, huius ordinis sanctitas, nota tot servorum Dei merita, quos eo magis honore, & exultatione, ut & Principes, & Dynastæ profecuntur, quo sunt honorum, & huius seculi scilicet contemptores. Solis Vindiciani oculis, tot proceres abietes, & cedri Dei altissime, humiles pepones, allia et nasturtia videntur, sed nec mirum quando cur suis symmetris faciundo inuisibilem Ecclesiam magnum montem elevatum super omnes colles, nec vident, & etiam si manibus palpent, nec tangunt.

Non debebas Vindiciane hos, cum alijs Religiosis, adeò contemnere, ut vilissimis terræ fructibus comparares. *Est* dicebat

Oratione i.
in Iulian.

cebat Nanzianzenus contra Iulianum Monachorum contem-
ptorem (sub cuius vexillo tibi placuit militare) *generosus, &*
sapientis animi, ne hostium quidem virtutem contemnere, verū
hostium strenuitati plus tribuere, quam suorum etiam fami-
liarissimorum ignavia, atq; labori. Plus debebas Monachis
tuis hostibus ob eorum yirtutes, quas obfuscare satagis, tribue-
re, quam tuorum coniunctorum; & familiarissimorum molli-
ciei, & luxuriam verò laxitatem (fingendo laxos reformare vel-
le) mirifice foues, & in austeritate viuentes, acediosos, & desi-
des non es veritus pronunciare; Vides ne Iuliane, Vindiciane,
hōs pauperes victu, & tecto carentes, carnisque fermē, & san-
guinis expertes, ob idq; ad Deum accedentes? hos inquam pe-
dibus illotos, & humum pro strato habentes (quod ait tuus Ho-
merus, ut hoc figmento dæmonum quemdam ornet) hos humiles,
& terrenos, & supra terrena, hos inter homines versantes, &
rebus humanis superiores, hos vinculis Religionis voto, pres-
fos, & liberos, qui retenti sunt, & teneri non possunt, quorum ni-
hil in mundo, & quorum omnia, que mundo superiora sunt,
quorum duplex vita est, altera contempta, quam tu amplecti-
ris, & via lata est ducens ad perditionem, altera studiosè culta,
& expetita, hos inquam propter mortificationem immortales
propter solutionem Deo coniunctos, ab amore alienos, & diuino,
libidineq; vacuo amore correptos, quorum fons lucis, & quorum
iam radij, splendorisq; traiectiones, quorum angelici psalmo-
rum cantus, & pernox statio, & mentis ad Deum excessio, ante
mortem in cælum se rapientis, quorum purgatio, & tamen pur-
gantur, quippe nullum ascensus, & deificationis modum sibi cō-
stituentes, quorum rupes, & quorum cæli, quorum dei jci, & pro-
teri, & quorum thronis insidere, quorum nuditas, & quorum in-
corruptibilitatis indumentum, quorum solitudo seculi alterius
frequentia, & celebritas, quorum voluptates compresse, atque
constrictæ, & quorum perpetua, atque inexplicabilis animorum
oblectatio, quorum lachrymæ peccati diluuium, & mundi ex-
piamentum, quorum extensa manuum flammæ extinguit,
feras mulcet, gladiorum aciem retundit, atq; hebetat, instruc-
tas acies in fugam vertit, vt vidimus in Germanicis bellis,
tuamq; citiam impietatem, mihi crede compressuræ est, etiam si
ad aliquod tempus extollaris, impletatisq; fabulam, cum tuis
demonijs, vel hæreticis ludam. Quomodo, ne hæc quidem tibi
terrori sunt, homo audacissimè, mortisq; quis alius appetentissi-
mè? quomodo te veneratione non commouent? quanto tandem
hæc præstantiora sunt, quàm quæ possis mystraggorū tuorum
producere, vel fictè effingere, vel laudatorū paradigmata melo-
ra efferre, quæ si & multa quidē egregia protulisti, cōparatio-

ne

no odiosa protulisti, vt etiam hinc ansam acceperint fœderati anonymi, vt ad eos bona veterum cum cœnobijs deuoluerentur, quod nihil aliud fuit (vt ex eodem Nazianz. mutuer) *quam salutaris doctrina*, & Religione longè, latèq; *fusa*, ac circa nos, omnesq; Religiosos, *maximè vigente, Romanorum Imperium conuellere, omnibusq; Reipublice partibus periclitari, eaq; quibus ne hostes quidem grauius quicquam possint, à nobis met-ipsis accipere*, &c. Certè concludam cum eodem. *Istius Iuliani Vindiciani improbitas rationi, & concilio tenebras offudit, ob eamque causam paruis vix, ac magnis persecutionem molitur.* Nam ad rapinas ipsos hæreticos anmauit, dum inutiles Cœnobiorum incolas, & inutilia terra pondera, allia, pepones, existimauit. Putarunt multieruditissimi, te indignum responsione dimittere, non respondendo stulto iuxta stultitiam suam, & verè sic est quantum ad priuatas, & particulares iniurias, tunc enim vt etiam ponderauit Basilius, *silendum tunc est, & que inferuntur animo quieto toleranda: cæterum, vbi communis causa agitur, redarguendi syncophantæ, ne dum aduersus virtutem successu potitur mendacium, quamplurimi perdantur.* Et tunc stulto iuxta stultitiam suam respondendum est. Omnis Ecclesiæ causa agitur, dum nobilissima membra impetisti Vindiciane, & quâuis religiones tuis Cimmerijs tenebris offundere, nunquam potueris, oculos insipientium obfuscare potuisti, & pusillos, vt scâdalizarentur etiam de bonis ex publica malorû detractiõne, ijdemq; hostes Ecclesiæ sagittas detractiõnis, quas subrefectas inspicias in Caluino Centuriatoribus, Morneo, in venenato ore tuo intingerent, vt acrius Regulares ferirent effecisti, prius tu scopum præligendo, & primas sagittas iaculando. Nonne vulnerasti? tot certè vulnerasti quot dicacitate tua regulares impetisti, & quot ad vulnerandum, & sagittandum extimulasti.

Nouus insuper Ioab deprehenderis, Vindiciane, ex tua cruenta dicacitate omnes regulares feriens, et Monachos, et FF. Mendicantes, iisque aggregatos, qui etiam si ad altare cõfugas locorum immunitas nequaquam tibi patrocinabitur, quia sacras personas confodisti. Eadem sententia contra te lata, quæ et contra Ioab prolata à Salamone, vt omnino occideretur, etiam si ad altare confugeret. *Reddet Dominus sanguinem eius, quia interfecit duos viros iustos, melioresque se, & occidit eos gladio, Abner filium principem militia Israel, & Amasam filium Iether principem exercitus Iuda.* Si Ioab inimicus interpretatur, tu inimicus qui et defensor, de quo etiam scriptum est [vt de Bruas inimicum, et vtorem] vel vt legit Aug. [inimicum et defensorem] qui fingens solum Sodalitatem defendere, cæteros

Ep. 80.

3. Reg. 3.

Ex Aug. in
psal. 59.

E ordi.

Aug. pl. 8.

ordines profcidisti in specie (preter Aug. et SS. Benedicti) Dominici, et Francisci familias, et illis Dominicum, et Franciscum specialius confudisti, illum veluti Abner, qui *et lucerna parit* ex prædicationis nomine, et officio; istum, nempe Amasa, qui *et populum elenans* Minoritarum principem, ex humilitate ad summam euehês exaltationem: illum principem militiæ Israël Prædicatorum, hunc exercitus Iuda Minorum Ducem inuidiosissimū. Aggrauatū est homicidiū Ioab à Salomone, quia *refudit sanguinem belli in pace, et posuit cruorem prælii in balneo suo, qui erat circa lumbos eius, et in calceamento suo, quod est sub pedibus eius*, viros innocentes sub specie pacis occidens, et de admissio scelere gloriabundus exultans, eorundem sanguine propria vestimenta aspergens. Aggrauatur quoque tua malitia, dum in hos principes insilis, dum de eorum ordinibus vindictam sumis, sub pacis et amicitie zelo, te catholicum fingês, et pro sacris ordinibus reformandis zelantem. Nec tibi fuit satis, myrice horum sanguinem lingue gladio mactandæ effundere, nisi eo pariter te ipsum ouantem aspergeres, in triumpho signum, et quod immanissimum scelus est, etiam insultares in corpora occisa ab Hæreticis, passiones eorum, vt fabulosas, et commentitias habendo, et ex horum, vt et cæterorum Ordinis vastatione, innumerabilium Cœnobiorum hæretica manu solo æquatorum, iactantiæ, et vanagloriæ defumeres argumentum, quando relictas reliquias, nasturtia, allia, et pepones, præfixa fronte appellare non erubuiti.

Deut. 24:

Frustra ad altaria fugere procurasti, nempe ad Pietatis templum, et aram zelislex n. præcepit. *Si quis per insidias occiderit proximum suum, ab altari meo euelles, vt moriatur*. In lingua tua fecisti dolum, sicut in nouacula acuta, religiosos omnes eorūque principes, duos in specie confudisti. non suffragatur ara, vbi dolus, & insidiæ præcesserunt. Clamabat etiam cōtra eiusmodi insidiatores Gentilis ille.

Deus ad
Magaram.

*Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi: nec orbe si remolito queas
Ad supera victor numina Alcides vebi
Congerite sylvas, templa supplicibus suis
In tecta flagrent*

nam nec impunitatem fontes proditorio homicidio maculati, ad aram confugiētes, mortem effugiebant.

OSTENSIO QUINTA.

De S. Augustini Florenti vinea, suum adhuc spirante odorem in Aquilonis regionibus.

Vi in stadio currunt dicebat Apostolus, omnes quidem currunt, sed unus accipit primum. At contra ait Hieron. de nobis dicitur: sic currite, ut comprehendatis. Non est invidus Agonotheta noster, nec alterius palma, alteri parat ignominiam. Omnes athletas suos desiderat coronari. Solus Vindicianus partialis agonotheta fictorum à se clientum, illis palmam

Ep. ad Lucianum.

refert, ceteros ordines olera herbarum, quæ cito definunt, vt ignominiose existimat, voluit nuncupare.

Plantata fuit ab Augustino suæ religionis vinea, in Clericos, & FF. Eremitanos bipartita, cui religiones multæ incorporatæ, & cõteseratæ eiusdem regulæ instituto, tanquã fructuosi palmites vberes fructus rediderunt, vt vinõ sapientiæ, & virtutis torcularia redundarent. Totum tamen viti, à qua traducem sũperunt, deserunt, ad quã suos census, etiã omnes ecclesiastici transmittunt, agnoscentes, quo duce, & institutore, & Doctore profecerunt. Nulli penè (dicebat Petri successor Martinus V.) *vt ita dicam, maiorum merita debemus, quam Augustino, quicquid .n. simul omnes Apostoli, atque alij Apostolorum sectatores rigarũt, hic coronauit, hic tetendit, hic velut circumpositio aggere, materiã præbuit, quin ex Deo felicitia incrementa susciperent.* Vnde merito ob suam doctrinam, & regulã Religionibus traditam exclamat. *Ego quasi trames aquæ immensæ de fluuiio, ego quasi fluuius Dorix, & sicut aqua ductus ex iudeo paradiso. Dixi, rigabo hortũ meũ plantationũ, & inebriabo prati mei fructum,* non ad pepones, alia, & nasturtia, vt ludit Vindicianus, sed ad insignes arbores Heroum, quæ in Augustiniana religione ortæ, aut alias eidẽ coniunctas ex consanguinitate, & affinitate regulæ producerunt, collium externorum amoenitatẽ præferentes. Velut arx munitissima tanquam turris David S. Aug. familia, omni armorum genere referta (mille si quidem clipei pendent ex ea, omnis armatura fortium) in Ecclesia Dei instituta est, à sui fundatione, hæreticorum phalanges destruxit, tutam reddens ciuitatem Dei, catholicos inuidis tanti Patris argumentis armavit, & contra Damascum hoc est bibentem sanguinem, vel osculum sanguinis (per quod superbia, auaritia, luxuria designantur) catapultas trium votorum paupertatis, castitatis, obe-

Serm. de translac. S. Moni.

Ecc. c. 24.

dientia in Ecclesia Latina disciplinam religiosam instituendo direxit. Impigrè, & alicriter decertauit, & per Vniuersâ Aphricam, Italiam, Hispanias, Gallias, Germaniam, addas & Americam illustria trophæa de Christi hostibus reportauit, innumeros populos Christo acquisiuit, innumerabiles Cœnobitas Apostolicæ vitæ aggregauit. Illud præ ceteris memorandum, quod exurgente anno 1517. nouo illo Lucifero, & principatû affectante, à cæteris commilitoribus, eidem mira fortitudine, & constantia contradictum sit, & victoria, projecto Dracone, reportata. Vetus Luciferi vox erat: In cælum conscendam. Sicut. n. dicit nobilis quidam autor [*societatem illam sanctam in qua regnaturus erat Deus, cælum vidit nominandum, ita ipsos in quibus ipse iam dominari affectabat, suum cælum arroganter appellauit*: sic nouus Lucifer, cum Ecclesiâ toto orbe diffusam, regni cælorum nomine appellatam cerneret, suæ sectæ, quam colligere cepit, Ecclesiæ titulum affixit, immemor illius Tertullianici, *facium & Vespæ suos fauor, facium, & Ecclesias Marcionitæ*. Sed illicò verbi Dei gladium assumentes eiusdem Augustinianæ familiæ athletæ insignes in apostatam, & desertorem insurrexerunt, et ab Ecclesia eliminari. Clarent inter istos P. Fr. Ioannes Offmisterus prouinciæ Sueuiæ sui ordinis generalis Vicarius, ad impugnandum Hæreticos natus, Lutheranorum, & confessionis Augustinæ euersor, Augustinianæ catholicæque doctrinæ in tota Alemania propugnator acerrimus, qui ab ipsdem hæreticis veneno extinctus perhibetur. Cum eodè annumeratur P. F. Conradus Tregatius Prouincialis Theutonicus, qui cum Oecolampadio, Zuuinglio, alijsque Lutheri discipulis in arenam sepissimè descendens, orthodoxiam mirificè illustrauit, hæreticis pudore suffusus, quis illius apostasiæ tempore recenseat ceteros antagonistas, qui in extorres atque rebelles insurrexerunt, Ciuitatem Dei velut fortissima propugnacula ab eorumdem insidijs defendentes: etiâ postquam iam summis permisceri visa sunt, strenuè aduersus Lutherica castra ab ipsdem Augustiniensibus depugnatum est, in ipsa namque Bohemia, Lipz, nouem à Praga millianibus, postquam à Fridlandiæ Duce nouum Cœnobium, atq; Collegium constructum est, castra Dei omnipotentis fabricata, vbi in palæstra se exercentes eiusdem ordinis professores, in die pugnæ, hostis, & belli, munitiones diaboli postmodum euerteiūt. recens est memoria bellatorū; claruit. n. in ea Academia primus Professor F. Paulus Conopæus, qui & typlis non pauca comisit. Fr. Ioannes Denok Saxo Turingus, qui varias Vniuersitates, & in primis Pragensem illustrauit. Petrus Ernestus Zombechius Gandauus, prælectionibus, & concionibus feruentissimis Co-

Atelred. in
c. 13. B. ai.

Lib. de præ
script.

In Hist. Ec-
cles. Fernâ.
lib. 3. c. 7.

Ionæ claruit, qui & innumeros à fide transfugas ad veritatis catholicæ lucem reduxit. Ioannes Coëls Gandauus, ob eloquentiam, qua pollebat, Cicero Theutonicus merito est appellatus. Henricus Lancellotus Meclinienfis acutissimis dissertationibus innumeros Nouatores euicit, hic Christiano stratagemate, p̄ euāgelica prædicatione, militis more, seculari clamore indutus, Hollandiam, & Zelandiam peragravit, vsu Sacramentorum relictas Catholicorum reliquias vegetas, & confortans. Mirificè Bruxellis, Antuerpiæ, Gandau, Treueris, & in vniuersa Germania, fidem catholicam defendit, vel propagauit. Hic suo germano Fratri non absimilis Cornelius, plurimum in cultura Dei verbi elaborauit, doctrina, & operum sanctitate celebris, cuius adhuc complurima extant litterarum monumenta. In eodē virorū illustrium vinea adnumerantur PP. Nicasius Baxius, Melchior à Daethem, Reinerus Martinus Doctores Belgæ eruditissimi, cum Michaelē Paludano, qui in insignioribus Belgij Ciuitatibus, Philosophiâ, & Theologiâ professus est. Emicat in suo quoq; ordine velut inter sydera Hesperius, Cornelius Curtius linguarum peritissimus, cuius extat liber de clauis Dominicis, cum alijs tanto viro dignis monumentis. Recens adhuc memoria illustres viros exhibet, quorum opera Bibliothecas ornant: hi sunt, Georgius Maigretius, Ioannes Eugenius, Prosper Stellartius, qui ortum, & originem regularum sacrorum ordinum, & militiarum eleganter descripsit; Augustinus Theodori, Doctor scholasticus, qui Louaniensi Monasterio, & Scholis plurimis annis cum laude præfuit. Viuet adhuc in hominum memoria Ioannes Baptista à Glano; Cleri Leodiensis Theologus, Catholici fœderis, Parisinæ obsidionis tempore Consiliarius, ab Henrico III. Legatus ad Sixtum V. vt pro Rege oraret destinatus, insignis Ecclesiastes, quem declamantem Leodiens. Antuerpiens. Bruxell. Tornacens. vrbes, tanquam Christianum Ciceronem exceperunt. Hæc de nostri temporis illustrissimis viris, paucis è multis recensitis.

In Pragensi Prouincia, quando hodiernis floribus destituta esset, viuidus perseuerat, & florens, Ioannes Zacharias, qui nedū de Hussitis, sed & de ipso Ioanne Hus triumphauit, qui proinde sacra atque aurea rosa, quæ à Romanis Pontificibus ad Principum Christianorum aliquem transmitti solet, honoris, & amoris ergo, eodem anno donatus fuit. Clara ibidem memoria aromata spirans Iacobi Pragensis, qui cum Placido Episcopo Andrensi in Concilio Lugdunensi coram Paleologo Imperat. Græcos confutauit.

Ciuitas ipsa Argentinensis, quando nullum hodie florem proferret, satis esset decorari memoria Thomæ Argentinensis
Gene-

Generalis Scholastici eminentissimi. Hic in Vrbe Viennensi in ædibus S. Augustini, vna cum B. Ioanne Saxone, & Greg. Ariminensi eiusdem Ordinis, tumulatus, quorum elogium A. R. P. Magister Felix Milentius vir eruditissimus, apud Imperium non semel pro Ecclesiæ tranquillitatis negotijs destinatus, qui cū Germaniæ Prouincias visitaret, hoc incisum Hexasticum eruditè, mihi retulit

Tres dant, Saxonia, Ariminum, Argentina parenter,

Vna tot ingenuos terra creare nequit.

Et tria tres patriæ, pietatem, dogmata, Regnum

Ter tria centenum continet Empyrium

Spesq; Fides, charitas, hos tres coniunxerat vni,

Tres, ter felices vnus habet tumulus.

Huius Iordanis coeui illi Patres clarissimi Henricus de Langestein, siue de Hassia, & Bertholdus Ratisbonensis primi Vniuersitatis Viennensis professores.

Ciuitas quoq; Constantiensis dat quoq; odorem suum, quādo in Concilio ibidem habito selectissimi PP. Augustinenses operam suam sedulo præstiterunt, Ioannes Vobes Regis Galliæ nomine, Antonius de Rampegolis Reipub. Ianuensis orator, & pro Principe Forolouienſi, Gulielmus Forolouienſis.

Aliz quoq; Vrbes, & Prouinciæ Germanicæ fragrant, ex virtutum, & doctrinæ odore Patrum Eremitarum, sic Basilea de Ioanne disertissimo gloriatur; Lutzeburgum de Virico Episcopo postea Curiente; Pannonia de Friderico Ratifonensi. Ipsa Hungaria tanquam odor agri pleni vndique suauiter olet, Augustinianis Pastoribus, & Episcopis scatens. Strigensem Archiepiscopatum annis viginti rexit Stephanus Foresta forma factus gregi, virtutum exemplis coruscans. Coroniacensem similiter Ecclesiam Ioannes Rex moderatus est, Lauacensem Ladislaus Sbrouolki, & alij eiusdem Ordinis successores. Quis omnes enumeret?

Sed mustitantem audio Vindicianum: & horum multi nostra tempora præcesserunt. Sed alios nominati, & recensiti, qui nostra, & parentum nostrorum ætate floruerunt. Sed pauci admodum hi sunt. Et hi superstites præstant, quod præstarent & multi, & præstabilius, quod vnus fuget millia, quàm mille decem millia. Præclare Nazianz. *At enim uero sapientium tantum facio, atq; extimo, ut paruum etiam Ciuitatem à paucis habitatam, atq; adeo à magno Rege cum exercitu circumfessam magnam, & frequentem existimem; si vel pauperum unum sapientem virum cinem habeat. Hic. n. sum ab hostium impetu, tum à circumuallationibus, & oppugnationibus, Ciuitatem suam insolumem tueri possi, quam quis alij pauperem illum sapientem*

In Eccle-
siast. c. 9.

non agnoscant. Ego tamen sapientie viros, populari hac potentia longe antepono. Vnus satis esset Hoffmaisterus Confessionis Augustanae, & Confessionistarum egregius debellator, quando ceteri deessent, singulos .n. controuersos ab haereticis articulos in materia fidei, ab Apostolica doctrina alienos, quibus vniuersa ferme Germania concussa est, & sceleratissimum perfidia armata processit, incomparabili eruditione profligauit, eius opus emicat in Harmonia per Andream Fabricium Leodium collecta. Vnus Cardinalis Seripandus Legatus in Concilio Tridentino, eximia, & incomparabilis eruditionis, vt eius opera abunde testantur, sufficere deberet, ad Augustiniensium gloriam. At non vaus tantum in eo Concilio haereticos profligauit, nam & Episcopus Conimbricensis Fr. Ioannes Lopez, Gaspar de Casalis Episcopus Leiriens. Ioannes de Munnatones Episcopus Segorbicens. Christophorus Patauanus Generalis, & alij eiusdem instituti Theologi, Thadzeus Perusinus, Io: Paulus Recanatensis, Simon Florentinus, Cherubinus Lauofius, Gabriel Lauofius de Cassia, Gabriel Veratellus, Ambrosius Veronensis, Io: Baptista Veronensis, Ioannes Baptista Burgos, Antonius Modulphenis, Egidius Volaterranensis, Eugenius Pisfaurensis, Adamantinus Florentinus, Aurelius Corinaltensis, Balthassar Massanus, Sebastianus Fanesius, Christophorus de Sanctoris, Simon Patauinus, Angelus Ferrus, Petrus Lusitanus, veluti Angeli pacis, & lucis, vnum de Principibus S.R. Ecclesiae Legatum sequentes, cum dracone Germano pugnarunt eminus, vt cominus cum eodem pugnarunt Theutonici illustres viri praenominati, & fecerunt Victoriam, calcarunt draconis diaboli caput, dum de capite eius, nam ex Tertull. *de fratribus draconum gemmas eruã* ferunt, cultiores facti, quam .n. iniuste possidebat gemmam Verbi Dei, absterunt, & ceruicibus suis, & ipsi capiti ornamenta struxerunt, excolendo, & perpoliando, veluti noui Beeselees, Dei verbum elucidando. Hos intueri, & erubescere posthac pepones, & nasturcia derelicta pronunciare.

De habitu
mulier. c. 6.

At conuentus admodum pauci. Ita est, & hac tuarum symmistarum accusatio, si .n. ipsi tot restituerent, quot profanarunt, & funditus dederunt, multo plures essent, vel totidem quorupricis temporibus floruerunt. similiter si Ducatus ac Respublicae, & Regna auitae religioni sua restituerent, ne dum Augustiniensium, sed & omnium Ordinum florentissimam turbam restituitis proprijs possessoribus, occupatis domibus, inspiceres. In Italia, Hispania &c. vbi uiget Catholica Fides, doctrina & religione florentes, Clerum & Monachismum intueris, cur vigeret in Anglia, in Saxonia, vbi rarus homo catholicus? Quomodo vigeri potest, vbi semen verbi Dei vel supra petram iactum,

iactum, & natum aruit, quia non habet humorem, vel inter spinas cadens suffocatur? Quid mirum, si non tot ex Imperio Theutonico Turtur exhibuit illustres viros, quot ex America (quod tu tamen rides) produxit, respexit. n. ad semen, quod in Americam iactū velut in terram bonam, ortum fecit fructū centuplum. meritoque ex hac terra bona arenam, & saluzza ad oppilandos fætidos hiatus tuos, & tuorum Symmistarum ad indigetās, & accolas, & ab extremis finibus Orientis, & Occidentis confugit. an non satis erunt ex eadem familia, Prouinciæ Quitanæ Cænobia quattuordecim, Philippinarum vndecim, Peruanæ 36. Mechuacensis 20. & 45. Mexicanæ præter collegia, & studiorum Academiæ? Quot ibi propriam sanguinem fuderunt in prædicatione euangelij? quot (inter quos micat Illustriſſ. D. Fr. Martinus de Leon, & Cardenas, nunc Puteolorum Antistes) animarum œconomus vnus sit non ab America ad Germaniam, sed à Germania ad Americam transmissus Cornelius Bye Belgij, & totius Germaniæ Vicarius generalis, qui non solum profectus suæ gentis cupidus, sed & exterarum nationum, viginti duos annos in Indijs Occidentalibus insumpſit serêdo euāgelium, & callens Othomanicum idioma atque Chismanicum, innumeros populos attraxit ad fidem, supra centum sexaginta millia hominum sacra baptismatis vnda aspergens. Hic vnus nonne patens os tuum, absque alijs ab vltima Thule adductis, nonne satis esset à te fictam illam voraginem implere, et fætorem suauis virtutum odore dissipare? cur ergo desperasti, in promptu ad manus non habere, viros indigetās, et accolas, vt de vltimis finibus aduocari necesse esse, tibi persuaseris? Sed nullus sit, totum repleuerint vrticæ. tuorum Mystagogorum culpa; operarios. n. occiderunt, vineam, et domus, et Cænobia rapuerunt, vnde si non reperiantur nisi pauci, non illorum, sed vestrarum culpa est. Audet Turtur pronunciare, etiā si Italiæ fines nõ essent egressi, longe plures esse Theologos ex hoc ordine, et cœteris, quam sint Nouatorum ministri. Ex Prædicantibus si expungantur sutores factores, barbitonfores, laniones, pistores, qui promiscuè officium concionandi sibi vendicant, qui supererint, vt suggestum ascendant, et si multi Biblia Germanica lingua descripta legant, vnus vel aliter inter eos reperitur, qui sensum intelligat, nullus qui Theologicè, vel Orthodoxè sciat interpretari, nam vel ad Enthusiasmos confugiunt, vel Patres respuunt, vel Scholasticos DD. ac si cauillatores, et Sophistas eludunt. His peponibus tuæ opiparæ mensæ possunt onerari, si non vis alijs honorari.

Sed et Discalceatorum S. Augustini congregatio, insignè quo-

FF. Discalceati S. August.

quoque in Imperio Theutonico, Eremitanæ familiæ contulit ornamentum, ab eâ.n.prodierunt, vt rami ex arbore, non multis ab hinc annis in Italia, religiosissimi viri, qui asperiorē obferuantiam profitentes, mirificè illam propagarunt. inde vsq; in Germaniam extendit propagines suas. Pragam. n. petentes, ab eminentissimo Cardinali Harak, et alijs Comitibus, et Baronibus benignè excepti, vno peracto lustro Monasterium S. V Viceslai erexerunt. Ibi deuotè Deo famulantes Ascetæ seu Nouitij numero triginta, spiritu feruentes, orationi instantes, carnem ieiunijs, victus, et vestimenti asperitate, crucifigentes, cum vitijs, et concupiscentijs, se ipsos populorum præbent exemplum: ceteri fratres, vel confessionibus sacramentalibus intenti, vel choro laudes diuinas exoluentes, vel concionibus feruentissimis, cum ingenti fidelium concursu insistentes, Apostolicæ vitæ vestigia adhuc superesse demōstrant. Emicat inter illos. P. Fr. Marcus à S. Philippo, qui verbi Dei prædicationi super omnia vehementer intentus, non solum simulcates, odia, & ceteros fructus carnis extinxit, & virtutes pectoribus auditorum inferuit, sed & hæresibus perpetuum bellum indixit, multis de cœtu illo satanico confusis atque deuictis, & ad Catholicam fidem adductis: quo factum est, vt facti Christi bonus odor, veri Augustini imitatores, à diuersis ciuitatibus certatim exigantur, vt hæc cæli planta ibidem plantetur, vt fructus producantur ad sanitatem gentium. Hoc titulo postulati à Serenissimis Leopoldo Principe filio Regis Polonia, Duce Vv Instein. à ciuitate Olomucens. Ipseque Inuicissimus Imperator Ferdinandus religionis, & pietatis Constantini emulor, Viennæ Monasterium ijsdem Fratribus assignauit. Ibi Asceterium vbi Nouitij plurimi sub duorum magistrorum cura educantur, & ad religionem informantur, cum alijs religiosis, tota Viennensi ciuitate in odorem vnquantorum, exemplorum scilicet, ad ædes Augustinianas confluente, quas Imperator Imperatrix, Rex & Regina Archiduces cum sacra functione, supplicationes, aliaque exercitia pia peraguntur, etiam sua præsentia cohonestant, & mirando ardore in toto Imperio dilatandam Augustini sobolem concupiscunt, & satagunt.

Diuino id certè consilio præstitum est, vt ibidem refloresceret religio, vbi olim tâto sudore plātata erat cælestis ista vinea, sub tempore. n. S. P. Gulielmi Ducis Aquitaniz, qui multa in Germania Cœnobia construxerat, grande augmentum suscepit, quæ procedentibus temporibus nonnullis Fratribus tepentibus, iterum innouato spiritu arctioris obseruantiz, ad pristinā, & antiquam formam innouata, insignes in sanctitate, & doctrina viros produxit, quorum egregia monumenta in authenticis

F

bullis

bullis apud Conuentus Viennenses S. P. Augustini afferuē tur iterumque post bellicos tumultus, se&arum multitudinē, conuentuum demolitiones, ad auitam, & pristinam formam quotidie assurgunt, & in dies assurgent.

Ex Nazian.
oratione ad
Arianos
mucuatam.

An derelicta est Augustiniana familia tanquam tugurium in cucumerario, vt pepones, & allia, & nasturtia producat? protuli ego flores, arborum gemmas, fructus sapidissimos. proferas de tuis symmistis. Confido quod augustam Augustinienſiū religionē, omnis posteritas exceptura sit, & rebus à te gestis, & tuorum mystagogorum Augustanæ confessioni ignominiam perpetuam inſtura. Si aliquid passa est, non fecundæ terræ tribue, sed inimicæ manui, quæ omnia exturbauit [quæ manus cōtra Deum attollens obsidione cinxit, psalmorum cantiones tubarum clangore compressit, quæ mysticum sanguinem cum mortifero sanguine miscuit, quæ spirituales fetus exitiosis fletibus sustulit, & penitentia lacrymas, tragadiæ lachrymis depulit; quæ suppelle&ilem diuino ministerio dicatā, manibus prophanis non atrectandam, flagitiosis manibus exposuit, et velut Naburzadā, vel Balthasar in sacrosancta pocula nefariē perbacchata] et peius damnum posthæc tu intulisti, vt velut ethnicus concionator in suggestum conscenderes, et scelerata lingua, Christianorum religiones inue&tiua oratione profcaderes, et malediceres hæreditati Domini.

De PP. Præmonstratensibus sub S. Augustino militantibus.

H Vius florentissimæ vineæ partes sunt religiosissimi Patres Præmonstratenses, qui quāta olim in Ecclesia Dei præstiterint, et præsent, tituli, et enconia quibus eorum ordo effertur à Summis Pontificibus mirificè demonstrant: nā alius *membra excellentiora in corpore Christi*, alius *luminaria in firmamento calii*, alius *turrim eburneam munitam propugnaculis*; alius *deuq; mitorē Dominici Gregis aulā illuminatē*] *voc arūt*, et merito cum non tantum suæ, sed aliorum salutem intendere profiteantur, et præsent. Insigne est horum Patrum Cœnobium in Imperio, cui non septem, vel octo sed plures Parochiæ adherent, vbi conciones habentur, catechismi inſtituuntur, confessiones excipiuntur, alia pietatis opera exercētur: in signis disciplina in clauſtro, pietas in templo, perfectio in religiosis, vt ædicanda illis noua potius Cœnobia, quam antiqua auferenda. Viget adhuc recens memoria Ioannis Lcheili Abbatis Archiepiscopi Pragensis, nuper defun&ti, qui Teppſente oppidū

Vniuersum à Lutherana hæresi ad Ecclesiæ Catholicæ gremiū rediit. Præpositus Cellæ omnium SS. Oberkirchium iux. (s) y l- uam Hercyniam ab hæresi præseruauit: passim alij sunt, in is- sionibus per Germaniam, et circumadiacentes regiones, veluti angeli pacis gentem conuulsam, et dilaceratam conuergentes, nam Amendingens. et Sinnigen. qui sunt pagi in Sueuia ab hæ- resi purgati. In Rhetia Superiori, ingentem fructum reporta- runt inter hæreticos degendo, fame et siti cruciati, non cessan- tes palabundas oues ad ouile veritatis, indefesso labore qua- rere, et super humeros gestare .

Quam multi in cultura vineæ Christi laborantes, illâ quoq; proprio sanguine irrigarunt. Clari sunt Adelbergenses Cano- nici Præmonstratenses, nam et Leonardus Durr grassante hæ- resi in V. virtébergia, vna cum fratribus in exilium actus, quod Catholicam Fidem propugnaret, in exilio diem clausit extre- mum: dicti autem Fratres post decennale ostrocismum, à Ca- rolo Casare restituti, per Parochias diuisi, Catholicam Fidem Apostolico spiritu defendentes, iterum hæretica tempestate intercepti, in exilium pulsi sunt. Illud miræ constantiæ, et for- titudinis exemplar, quod cum Abbati, nescio quam regulam ab hæreticis scriptam, sibi ad seruandum propositam, ministel- li exhibuissent, mortem intimantes si renueret, velut nouus Mathathias, se post Dei legem, post Diui Augustini regulam in cuius verba iurasset, aliam non recepturum clara voce pro- fessus est: qua constantia exterriti, nunquam viuente illo Abba- te, Monasterium inuadere ausi sunt. Præpositus Cœnobij om- nium sanctorum dum Fidem Catholicam propugnaret, ab hæreticis per vim Argentinam subductus, amplius non appa- ruit. Eūdem calicem passionis biberunt canonici Cellæ omniū sanctorum, similiter in ciuitate Argentinensi ab hæreticis oc- cisi. Herensis Parochus Petrus, cum oues suas deserere noluis- set, præcisus naso, aure, et capite, victor occubuit: similiter Ha- drianus, et Iacobus Parochi laqueum magis eligentes quam heresim, triumpharunt occisi. Quis alios referet in Germania inferiori occisos pro fidei confessione? Abbas curiæ Grysonum apud S. Lucium, dum enascentibus hæresibus acriter se oppo- neret, ab hæreticis capite plectitur: Abbas S. Michaelis Antur- piæ pro defensione Catholicæ fidei, post innumera tormenta, vmbilico tenus denudatus, velut scopus ad sagittas exponitur, in quē iam duo equites lanceis irruentes, iam iam cōfodissent, ni Deus seruasset ad mitram, quem ad lanceam destinauerāt . Eiusdem instituti F. Iacobus Lacoguius, et F. Hadrianus, qui testimonium fidei catholicæ perhibentes, eam sanguine confi- gnarunt. De alio tale testimonium præfert Illustrissimus D. Ca-

In sua Ger
mania sacra
pag. 151.

rolus Carafa Episcopus Auerfanus. In itinere obtulit sese seniculus nonaginta annorum, Virginum Præmonstratensium Præpositus, qui aliquoties ad martyrium preparatus, ligatis oculis licitori cervicæ præbuerat. Nihil illo sanctius, nihil modestius, ac si simplicius; ibidemque sancto seni Simeoni eleganter comparat Illuissimus Antistes. Hos ergo ne pepones audebis Vindiciane appellare, qui de hostibus, eximijs virtutibus cincti, illustria adhuc trophæa reportant? hos Vindicianus veluti victos et seruos quasi seipso triumphante ante rhædâ vehit ipse, et nescit, quod dum vult, omnes istos captos stare ante curru suum, certè maiori ignominia traduc tur feruitutis, non ij, qui hostili murone confossi sunt.

OSTENSIO SEXTA.

De Carmelitarum in Germania fructu, & progressu
&c. Mendicantium, & PP. Bernabitarum, & inclytæ Societatis Iesu.

Solin. hist.
c. 38.

Botrus quoque Cypri in vineis Engaddi inspicitur, in Carmelitarum inclyta religione, quæ palliis, et spiritum Eliæ hæreditavit. In Engaddi namque conterminis Essæni morabantur, qui et de instituto Eliæ, quibus cõtinuata successione hodierni Carmelitæ succedunt, in contemplatione intenti, et in animarum conversione solliciti, quamvis autem bellorum turbinibus multæ eorum Cœnobia solo æquata sint, remansit tamen in posteritate prophetica successio ad Eliam censum suum deferens, quando reliquæ, quæ permanserunt, in spiritu et virtute Eliæ concionando, docendo, Fidem Catholicam tuendo, ab eorum parente non degenerant, veritati contra Acab. testimonium perhibendo. Sed renouata vinea in Germania, cum ibidem anno 1622. introducta est Carmelitarum Discalceatorum religio, à venerabili P. Fr. Dominico à Iesu, vel de S. Maria, cuius tanta fuit apud Serenissimum Imperatorem authoritas, et cæteros principes Germanos. tam seculares, quam ecclesiasticos, ut ab eius ore in consilijs exequendis pendere viderentur. Testatur id conflictus ille contra electorem Palatinum, et alios Bohemiz rebelles, n. Cõsiliarijs pugnam dissuadentibus, solius Dominici suavis Cæsari militum, et Catholicis fœderis exercitus ad pugnam descenderunt, et Electore profligato, non tam ar-

mis,

mis, quam diuina virtute, et precibus (vt pie euulgatum est) eiusdem Patris illustris victoria reportata est. Vnde ex eiusdem Pragensis victoriae memoria, cui P. Dominicus interfuerat, in Bohemia in eadem ciuitate Pragensi, ecclesia concessa est, vbi eiusdem Patris, et ceterorum fratrum exemplo, non quidem primo nata, sed quasi longa potius annorum serie excursa, adolere visa est, magno animarum fructu, et haereticorum confusione, in dies, per eiusdem regni, et Imperij extendens palmites suos, quae in Palaestina diuinitus plantata, arbuta illa producit quae Cedros Dei imitantur.

Mirifice illustrauit hanc familiam, praesatus vineae cultor Dominicus, viuens exemplo, moriens religiosissime, probitatis, et perfectionis simulacrum posteritati relinquendo: eius obitus contigit anno 1630. in aula Caesarea, praesentibus Augustis, Rege Vngariae, Archiduce Leopoldo, & alijs Principibus. Funus vero nobilium, & Principum, & aulae Caesaris, ad Ecclesiam Carmelitarum processit, imo & ipse Caesar, & Imperatricis praesentia, & à Caelo ipso ehonefatum.

In eodem quoque Viennensi Coenobio, insignes Religiosi florent, quorum tanta est morum integritas, tanta probitatis estimatio, non solum apud Germaniae Principes, sed etiam Ecclesiarum Principes, vt eorumdem Patrum opera, & consilio, grauissimis, & perplexis negotijs vti non dedignentur.

In Conuentu quoque Colonienfi eorumdem spiritum Deus excitauit, ad sui gloriam, & animarum salutem. Floruit enim ibi Fr. Ioannes Ludouicus, in quo vitae probitas cum doctrina: & varijs diuinis charismatibus decertabat: quo velut caelestis oraculo, Praesules, & aliae illustres personae in rebus ad salutem animarum spectantibus, ab extremis Belgij oris, eundem consulentes, consulta expectabant. P. Fr. Elias à S. Francisco ibidem claruit insignis Beatissimae Deiparae cultor, cuius facies, interioris hominis splendorem, & veritatem indicabat. Illustre quoque P. Fr. Gabriel à Theresia deuotionis speculum se praebuit, multis diuinis donis cumulatus, qui (vt Fr. Manuel & Fr. Iacobus Dec, & hominibus dilecti) feliciter huius vitae cursu absoluit, ad brauium euocatus. In eodem Coenobio Colonienfi vixit ante paucos annos P. Fr. Hermannus à S. Ioseph salutis animarum sitientissimus, cuius consilio in conscientia regenda maxima pars Colonienfium accolarum instruebatur. Celebris & Fr. Iacobus à Iesu, probitate, doctrina, & prudentia, qui à Nuntio Apostolico Commissarij, & Visitatoris titulo, pro nonnullis Abbatijs, & Ecclesijs decoratus est, feruentissimus verbi Dei praeco, opere praestans, quod ore docebat. Non inferioris nominis P. Fr. Stephanus de S. Ioseph, qui ardentissimis suis sermoni-

monibus eisdem Colonienſes , ad Dei amorem inflammabat, multis ad meliorem frugem conuerſis.

In Conuentu Herbipolenſi effuſit Fr. Gullielmus à S. Ioseph, non raro ob eius incomparabilem prudentiam, ad conſilia Principis, & Ducis Franconiæ adſcitus, virtutibus clarus, vt mors optima vitæ ſublimi correſponderit.

Vide florentes vineas Engaddi Eſſæorum recentium, non tam vinum lætitię ſpiritualis producentes, atq; animas ſuas inebriantes per contemplationem, ſed etiam per proximi inſtructionem, oleum, baſſamum ad vulnera peccatorum ſanada effundentes, *Ferunt etiam ait Bernard. in Engaddi arbuſculas baſſami creſcere, quæ in modum vinearum ab indigenis excoluntur.*

In Cât. ſer.
44.

In Cât. ſer.
49.

Sed ſolum ſit vini ferax: Bona vinea (dicam cum Bern.) cui virtus vitis, cui ælio palmes, cui vinum teſtimonium conſcientiæ, cui lingua torcular expreſſionis. Huic vineę ſi pepones, & naſturtia, & alia ſolum modo attribuas Vindiciane, iam ad paruulas illas vulpes pertines, quę demeliuntur vineas: nam ex eodẽ Bernard. *peſſima vulpis occultus detractor, ſed non minus quàm adulator blandus.* Vtinam (ſequitur Sanctus) *ego omnes aduerſantes mihi ſine cauſa ita capere poſſim, vt Chriſto eos vel reſtiuam, vel acquiram.* Interim ſi hos inſignes viros floccipendas, quia diſcalceati ſunt; ſcias iam pridem tibi Tertull. reſpondiſſe. *Calcees nihil dicimus, proprium toga tormentum, immundiſſimam pedum tuclam, verum, & falſam, & mox, ſi quid calceatus induciunt mundiſſimum opus eſt, aut pedes nudi magis, certè viriles magis quam in calceis.*

Tertull. de
pailio c. 5.

Diſcalceati Apoſtoli orbem calcauerunt, & gētium Monarchiam, vt ſcriptum eſt [calcabit eā pes, pes pauperis, grefſus egenorum] & viri Apoſtolicæ, Diaboli Regni proſternunt, & quemadmodum Perfidem rebellem Chriſti iterum iugo ſubiiciunt; ſic Romanum Imperium ab omni hæreſi expurgatum, Chriſto conſignabunt. Hæc, quæ hucusque produéta ſunt, ex fidis relationibus, & alijs monumentis P. Germanorum omnium ſerè ordinum accepta, & ad R. D. P. Abb. Conſtantinum Cajetanum, & ad ipſum P. Grauinam tranſmiſſa.

Eſai. c. 16.

Pag. 153.

De Patri-
bus S Fran-
ciſci de
Paula.

Sed & aliæ Religionis Medicantium, præter Carmelitas eodem tempore Pragam admiſſæ ſunt, nam vt ſcribit in ſua Germania ſacra, Illuſtriſſ. Epiſcop. Auerſanus poſt traditam Baſilicam Parochialem ab Hæreticis occupatam Patribus Carmelitæ Diſcalceatis, Patribus Ordinis S. Franciſci de Paula alia Eccleſia hæreticorum vrbs veteris data fuit, ad erigendum illius Ordinis Cœnobium, in compenſationem eorum, quæ quõdam rabies Huſſitica perdiderat. Memoratu res digna, & à curioſis pijs obſeruata; in hac enim Eccleſia, & in omnibus iu-
nuiſ

nis domus ipsi adiuncta, in qua Prædicantes habitabant, quæ Minimis patribus cõsignata fuit, repertum est illud insculptum: *Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*, quod est eorundem Patrum stemma, ac si noui Caiphæ prophetassent, Ecclesiam, & domum illam futuram Religiosorum Minimorum; & ex cultura huius vineæ insignis fructus speratur, quando eadem Germaniam (ubi circiter FF. 100. à Lutheranis crucidati cruore irrigarunt) vt in c. partibus p̄stiterunt, vt ijs illud Esaię meritò adaptari possit. *Germẽ plantationis meæ ad glorificandũ. Minimus eris in mille, & paruulus in gẽtẽ fortissimã: ego dominus in tẽpore eius subito factus istud.* crepet medius Vindicianus, nã si eos pepones, allia, & nasturtia voluerit appellare, super cedros exaltabit ille, qui ponit humiles in sublimẽ, & humiliat peccatores vsq; ad terrã.

Es. 60.

Eodem tempore ex alijs præcipuis Hussitarum Ecclesijs vna fuit .s. Galli, quæ Patribus Conuentualibus Carmelitis assignata, sicut alia S. Viceslai Discalceatis S. Augustini, & altera S. Michaelis Patribus Ordinis Seruorum Dei.

§

Nouissimè quoq; Religio Clericorum S. Pauli decollati, qui & Barnabitz vocantur, quorum institutum à Clemente VII. confirmatum fuit anno 1533. in Germaniam destinata est anno 1625. à Congregatione de propaganda fide, id constat ex litteris Cardinalis Eminentissimi Bandini, ad Nuncium Apostolicum Carolum Carasam, qui (vt idem dicit in sua Germania sacra) ab Imperatore obtinuit Templum Parochiale S. Michaelis vna cum eius domo, & redditibus in Ciuitate Viennensi prope palatium Archiducale: insigne ibi etiam fundauerunt Collegium, in quo velut in palestra exercentur collegæ, ad præliandum bella Domini. Inter ceteros verò insignes Patres ibidem commorantes, velut Dux exercitus eminet P. Don Florius Cremonensis, primus illuc à Congregatione transmissus, qui & Visitator Generalis creatus est Regni Bohemię, amplissimis diplomatibus decoratus, tam à Cardinale de Harach Archiepiscopo Pragensi, quam à Casare, quoq; in munere incredibilem fructum reportauit. Insignis fidei athleta agnitus est, dũ enim ab Hereticis Saxonibus Praga occuparetur, & 30. Ministelli prædicantes simul congregati essent, ad disputationem inuitati, vt quæ vera fides esset, ab eis agnosceretur, in arenam descendere detrectarunt, cõuincti timentes. Alias eorum caput, Administratoris titulo gloriabundus ad Monomachiã expositulatus, cõgressum expauit, id tamen obtentum à Timæo Consiliario Ducis Saxonie, vt amplius ab hereticis Catholicorum Tempora non occuparentur. Cumque inde Iesuitę discessissent, nomine Cardinalis Harach

De Patri-
bus Berna-
bltis.

Pag. 123.

rach ab eodem Patre Gymnasia pietatis erecta, cum impietatis scholæ à perduellibus apertæ essent. Canonum cathedram P. Florius, Theologiæ Guardianus Capuccinorum, Philosophiæ P. Minor Conuentualis, aliarum facultatum, & artium duo Augustiniani Patres moderabantur. Dissocabantur hæreticis Catholici exultabant. Non deerant minç, insultus, contumeliæ illatæ ab hostibus Christi, sed vicerunt ministri Dei nostri in eo, qui suos confortat.

Huic in robore, & virtute assimilis P. D. Mansuetus Merati (cuius sapientiam etiam ipsi hæretici admirantur) & alij, qui breuitatis causa omittuntur, qui strenuè, & indefessè in tuenda pietate, & excolenda vinea Domini laborant, quorum opera Apostolici Nutritij vtuntur, & eo magis fructificant, quo sub Aquilonis iniquitatis, grauissimarumq; persecutionû frigore, diuina charitate, & patientia radicati, iecerunt radices altas, & fructus maturè ediderunt, nõ illi solû qui respicit, hæreticorû conuersionem, & fidelium profectum, sed eum, qui ad cultum diuinißimæ Eucharistiæ spectat, præsertim cum ad infirmos defertur. Antiquum. n. seruorem eiusmodi cultus (quo Austriaca domus ad coronas, & Imperium euecta est) innouarunt, adiuuente Cæsare, & Hispana natione, Curie Regine Hungariæ, promouente, ad eam religiosissimam pompam, cum ad infirmos defertur euecta est, vt nedum Catholicis Istitiis, sed Hæreticorum corda transfodiat, vt non defuerint aliqui, qui à tanta maiestate perculsi, relictis tabernaculis impiorum ad Catholicam Ecclesiam conuolarint. Horum fructuum testis ipsa Germania, testis ipse Cæsar, cuius est epistola ad Religiosos eiusdè Instituti transmissa in generali Capitulo congregatos.

Honorabilibus Religiosis, deuotis nobis dilectis, Generali Capitulo totius Congregationis Clericorû Regularium S. Pauli, Ferdinandus II. Diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator Augustus.

Honorabiles Religiosi, deuoti nobis dilecti. Ex iis, qui hisce in partibus versati sunt, congregationis vestra Patribus, ac præsertim ex Viennensis S. Michaelis Collegij Prapostio P. Fulgenio Chioccario, vt pote cum quo sapius de eiusdem Collegij negotiis tractauerimus, pluribus intellegitis, quam propenso animo Ordine vestrum semper complexi simus, quantoque affectu, quicquid in ipsius desideratam à nobis incrementum cedere videbatur, vbius præstituerimus, ita vt minime dubitemus, quin vicissim fidem, & studium, quæ Patres eiusdem ordinis nobis, atque Religioni Catholica in nostro conspectu præclarè, vtiliterque impendunt, alius quoque in locis luculenter experturi simus. Ac proinde cum in omnibus necessitatibus in Deo ter Optimo M. potissimam spem nostram

fram positam habeamus, inter presentia pericula, ubi vel maximè de solius Ecclesie causa agitur, ut vestris simul operibus diuinum auxilium Reipub. concilietur dicta fiducia cupimus. Gratiissimum itaque habiturum sumus, si vos hac celebrandi generalis vestri Capituli occasione, singularia sacrificiorum, & orationum exercitia per totam Congregationem vestram decreueritis instituenda, quibus scilicet maligni inimicorum ausus ad Orthodoxæ fidei euersionem instructi, potenter conerantur, & e contra nostra arma pro eiusdem sanctæ fidei, cuius conseruationem vnicè intendunt, beneficio salutariter confirmentur. Veluti autem memoratus P. Fulgentius præfatum affectum nostrum, & quantum in huiuscemodi piis seruorū Dei officijs confidamus, ore tenus quoque expressurum est, ita vos in futurum quoque de beneuolentissimi animi nostri documētis semper certos esse volumus. Dat. in ciuitate nostra Vienna, die decima Aprilis 1632 Regnorum nostrorum, Rom. XIII. Hungarici XIV. Bohemici vero XV. Ferdinandus.

Pientissimus Imperator, Orthodoxiæ propugnator validissimus, etiã nunc viuētes suscipit, & laudat operarios vineæ dñi, quorum spiritualia, mira pietate, qua Maiestas tāta exornatur, imitatur; & tu Vindiciane, pepones, allia, & nasturtia non vereris appellare: Dignus certè, qui cicutæ succū haurias Atheniensium decreto. Multa sunt vetustiorum ordinum Cœnobia demolita, multa ab hæreticis tuis symmictis occupata, & Dei cultus, & psalmodia interrupta: Sed audi consolantem dominum *Obducam cicatricem tibi, & ab vlnerebus tuis sanabo te, dicit Dominus. Quia etiam vocauerunt te Sion. Hac est qua non habebat requirentem. Hac dicit Dominus: ecce ego conuertam conuersionem tabernaculorum Iacob, & tectis eius miserebor, & edificabitur ciuitas in excorso suo. & templum iuxta ordinem suum fundabitur. & egredietur de eis laus, voxque ludentium, & multiplicabo eos, & non minuentur, & glorificabo eos. & non attenuabuntur, & erunt filij eius sicut à principio, & catus eorum coram me permanebit, & visitabo aduersum omnes, qui tribulant eum. huius restitutionis initia his temporibus cernimus impleri oculariter, nam vt religiosi multiplicentur, & floreat præter veterum Cœnobiorum restituendorum desiderium, noua ex ædificātur, nam ex Carolo Carafa Illustr. Antistite in sua Germania restaurata, Znoyme Monasterium PP. Capucinatorum incaptū fuit adificari: eorundem Olmutij templum, & monasterium funditus deiecū, funditus readificatum. Ita etiam Nicoloburgi PP. Franciscanis ad aedificia restauranda, numerata pecunia, Charuifians, & Præmonstratensibus circa Brunam, multum opis allatum est, sicut & alijs religiosis in alijs ciuitatibus, inter quæ aedificia annumerandum est Camalduensium Cœnobium, quod velu-*

Nier. 30.

Pag. 265.

G

ti ter-

Et. 55. In terrenis Angelis vniuersæ Curia: Imperialis, & Germanicæ lætitia, constructum est. Vno verbo Ferdinandus Imperator, tanquam sol omnibus illuxit, nec fuit qui se absconderet à calore eius. illudque impleri videmus: Gloria Libani ad te veniet, abies, & buxus simul ad ornandum locum sanctificationis meæ.

De Patri-
bus Socie-
tatis Iesu.
Fol. 265. Fructus quoque vberes, quos inclita protulit Societas Iesu in Germania (cum illos aduersarius non inficietur) superfluum est enumerare. Dignis elogijs, meritò ab Episcopo Auerfano in Germania restaurata celebratur, quod sit *stabilimen Catholicae religionis, magistra morum, hæresum vindex, vitiorum expultrix præceptrix virtutis, iuuentutis nutrix*, eodem spiritus vinculo, cù cæteris ordinibus colligata, quod dissoluere Herebus (per Vindiciani fraudes) & abrumpere conatus est. sed non est cõsiliũ contra Dominum, nam in eundem recidet malitia eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

Ep. 86. lib. 11. Quando autem omnes religiosi extincti, vt & innumera eorundem Cœnobìa demolita, hoc tantum satis esset ad triumphũ. Sapienter Seneca loquens de manu Mutij Sceuolæ ab ipso flammis spontè obiecta dixit. *Non dubito quin magis lædæuerim truncam illam, & terribam manum Mutij, quam cuiuslibet fortissimi salutem. Verius est hostem amissa manu vicisse, quam armatas confecit bellum inermis, & manens illa manu trunca Reges duos deuicit. Magis spectabiles, & admirabiles tot ex his religionibus occisi, quàm alij, & si fortissimi salui. Plus desolati, & extincti præstitit, cum hæreticorum furor, & persecutio prostravit, quàm alij succedentes armati, et spiritualibus eorundem spolijs ditati. Inermes bellum confecerunt, & non tantum manu, sed & capite obruncati tyrannos vicerunt, & sanguine extinxerunt, non secus, ac Enoch, & Elias qui ob talem triumphum obtinendum (ne sine martyrio corruant, adhuc vt dicit Tertull. ad Scapulam) morituri reseruantur, vt Antichristi extinguant. Primo ficus protulit grossos suos, cum tot illustres martyres produxit Germania; vt illis cadentibus suaves fructus postea succederent, & nascerentur. Vineæ primitiua tunc magis edificata, cum cadi vtilis est: & quando velut grex tonsarum coram tondente stetit, tunc omnes gemellis scetibus, vt sterilibus non sit inter eas. Quisquis. n. ex eodem Tertull. tantum tolerantiã spectans, vt aliquo scrupulo percussus, & inquirere accenditur, qui sit in causa, & ubi cognouit veritatem, ipse statim sequitur.*

Idem pius cruor in persecutione Germanica, vt alij quoque operarij in messem immitterentur, impetrauit, & quotidie im-

petrat, vt hæretici abiurata hæresi Fidem Catholicam amplectantur, & Cœnobiorum desolatio nouorum Collegiorum, & Seminariorum erigendorum extitit fecunda genitura.

Crede Vindiciæ, quod etiam si tua tam restricta supputatione ad senarium, vel denarium numerum redactos, ex relictis à vastitate hostili veteres religiosos numeraremus, hi sufficerent ad trophæum, & dum eos (*vocando pepones, allia, & nartharia*) hac tua lingua maledica auerruncas, madidum sanguinem, & adhuc tepentem instillant, cuius virtute posteriores creuerūt, & adhuc reddet messem fertilem, & copiosā. Tres in fornacē immissi pueri, et quartus super additus similis filio hominis. *Exclude ait Chrysof. si potes eum, qui crescit ad numerum, non poteris iam tuos finire damnatos, qui soli esse non possunt.* Non penitus absumpti religiosi veteres, etiam si iuxta tuum inuidum computari, senos, vel denos numeres; est. n. deus in illis, qui crescit ad numerum: ille deus de quo scriptum est. *Ecce ego ipse requiram oues, & visitabo eas, sicut visitas pastor gregem suum, in die quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum, sic visitabo oues meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ erant in die nubis, & caliginis.* Stetit ergo Dominus, eū conuentus, & Cœnobîa deiicerentur, congregauit oues dissipatas, & dispersas, & cum ijs, qui superstites remanserunt commoratur, vt dilatet locum tentorij sui in pristinum splendore restituendo, qui persecutionis caligine erat obnubilatus. Funditus dissipati religiosi videbantur, sed hoc ipsum ad multiplicationem dirigebatur, nam etiam, vt dicit S. Leo, in *supplicis, & mortibus BB. martyrum, qui putabatur minui numero, multiplicabantur exemplo.* Ipse quoque vinea, ex S. Iustino, *putatione ad vbertatem prouocantur, & Ecclesia persecutionibus crescit.* & rerum exemplo id probatum est, nam præcisîs religiosorū veterum vineis, multiplicatio subsecuta est copiosa: multi namque hæretici conuersi, Cœnobîa de nouo ædificata, vel in pristinum prius occupata, restituta, religiosi si non eo numero in veteribus Ordinibus, vt prius ante hæreticorū persecutionem, saltē multi sunt merito vitæ, & probitatis, & de multiplicatione confidunt, quā do antiquis possessoribus antiqua claustra restituentur. Interim diruta, alienata, vsurpata, extorta, pro veteribus interpellant, & antiqua obsequia representant, vt hoc etiam pro remuneratione auitæ seruitutis maiorum, Ecclesiæ, & Imperio factæ, sperent, vt domus cum redditibus, vel alimonia tribuantur, nam & Miphiboseth, & si claudus propter memoriam Ionathæ, illud accepit à Dauide: *faciam in te misericordiam, propter Ionatham patrem tuum, & restituiam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panes in mensa mea semper.*

Hom. de
tribus pueris.

Ezech. c. 34

Serm. 6. de.
Epiph. &
Dial. cum
Triip.

Ionathæ 2:
Reg 9.

quod factum quoque fuisse diuina scriptura commemorat. Defecisti ergo Vindiciane scrutans scrutinio, dum ne dum senos produci posse dicebatur ex Imperio Theutonico, nec ibi alios fructus nasci, nisi pepones, nasturtia, & allia, vt facile hæc pedibus velut bestia conculcares.

3. Hera. c.
16. Tu Vindiciane mirica, de quo virgulto scripsit Ambrosius figuram improbae calliditatis exprmere. sicus. n. duplice corde viri, vbi que prae sto sunt, & gratiam, simplicitatemque apud bonos prae tendunt, & vitiosissimis agglutinantur; ita etiam in aquis, & in desertis contrario quodam usu, hæc virgulta nascitur, unde, & Hieremias dubia morum, & insyncera myricis comparauit. Talis monstraris in tua opella, fingens ad gratiam loqui aliorum, factos à te clientes fraudulenter, vt eos deiiceres. super cedros extollendo, alios lacerans, & humilians vsque ad terram, cum hæreticis te agglutinando. Quapropter ne dum dubius in moribus, sed ex laceratione virorum ecclesiasticorum (qui nec Infulis, Purpuræ, Thyaræ parcere voluisti) in dubium, vel suspicionem læsæ religionis, & orthodoxi incurristi.

In Pl. 103. Tu quoque (si fortè idè Vindicianus nō es) qui laruā P. L. L. man assumpsisti, & aliorum fictorū Anonymorum, qui eisdè regulares stupidas pecudes, &c. non veritus es appellare, & Monasteria eorum impetere; ab Augustino debebas potius laudes mutuari, & eos non quadrupedibus, sed canoris, & veluti psalmographis auibus assimilare, qui & Monasteria possederunt, in quibus velut passeris nidificant, & Deo perfoluunt etiam sacrificium laudis. Plantauit (ait Aug.) Cedros Libani, diuites etiam excelsos huius seculi, qui villas suas, & omnem superfluas copias, quibus videntur excelsi, & præbent illas seruis Dei, dant agros, dant hortos, adificant Ecclesias, Monasteria, colligunt passeris, vt in Cedris Libani nidificent, quos tu niteris exturbare, ne laudes Deo perfoluant. In Cedris his nidificant passeris, propter presentem necessitatem, &c. & si fortè Cedri Libani irata fuerint, & aliquid molestia, vel scandali seruis Dei in ramis suis commouerint. VOLABUNT quidem inde passeris Religiosi) SED VÆ CEDRO REMANENTI SINE NIDIS PASSERVM.

Sed iam finem appēdici imponamus, & ad sponsum nostrū finem vltimum dirigamus sermonem, pro cuius honore, & sponzæ Ecclesiz, hanc dicere compleuimus die XXVI. Nouembris qui S. Petro Alex. Arii debellatore sacer est, & Turturis natalis. Anno MDCXXXII.

F I N I S.

SPONSÆ PERORATIO AD CHRISTVM DOMINVM

In persona Religiosorum Or-
dinum .

QUERE Domine, loquere mihi, & lo-
quere pro me. Increpa pro me filias non
Hierusalem, sed Babylonis, dic ut ta-
ceat filia Chaldaorum, compeſce animas
diabolica fraude deceptas, ab Eccleſia
aberrantes. Deus bone quanta ſunt ho-
die filia Babylonis, quæ nesciunt canti-
ca Sion, propter quas organa noſtra ſuspendimus? Quã-
ta ſunt filia Edom, quæ nos exinaniant, & exhauriunt
latitia ſpirituali? ſunt hi manifeſti hæretici, cantum,
pſalmodiam, ieiunia, & alia ſpiritualia Religioſorum
exercitia ablegant. Compeſcas etiam filias Hieruſa-
lem ab infeſtatione dilecta, infirmas illas animas de-
traditionibus Religioſos impetentes; *Vtinam mihi Do-
mine à filiabus parcas Babylonis, diſpar .n. eſt, & ſatis
moleſtior vexatio malignantium, quàm amantium: ſed
tertij generis ſunt filia Edom, fingentes ſe Hieroſoli-
mitas, cum filijs Babylonis conſpirantes, amicas ſe
fingentes, repletę iniquitate, & dolo, odio iniquo di-
catas Deo perſonas infeſtantes, vnde & ipſę quoque,
(hæc eſt temporis huius miſeria) amantes factæ ſunt
mali*

Ex Gi. Abb
Serm. 4. in
Cant.

malignantes. Quanta malignatus est apertus inimicus in sancto, quanta amicus, quanta occultus inimicus, specie tamen amicus, Absalon vestigia insectando, qui affectauit Davidis Regnum, cubile incestauit. An non quasi Absalones sunt quidam, qui (sicut scriptum est) pradiant, & mordent dentibus, affectant locum patris scandunt cubile, dum prauis susurrijs, socios corrumpunt, & subuertunt corda innocentium, in quibus patris spiritus suauiter quiescebat? Quanta malignatus est inimicus precipue in sancto, cum que non vidit suspicatur? posuerunt (inquit) signa sua, signa, & non cognouerunt. Ponunt que non inueniunt. Ponunt que prauè exponunt: signa (inquit) sua: se ipsos, n. in signum, ponunt, cum ex sua prauitatis regula, alios metiuntur. Signa (inquit) quasi dicat, tantum signa non veritatem: signa non certitudinis, sed suspicianis, & non cognouerunt, non n. cognitione, sed coniectura nituntur. Malignatur inimicus in Sancto. In quo Sancta? in Sancto Sanctorum. in Sancto, qui dicit. Qui vos spernit me spernit. Temerarium est, ut dicit Apostolus: alienum seruum iudicare. Tu ergo quis es, qui Dominum tuum iudices? qui n. potestatem diiudicat, ordinationem Dei diiudicat. Deniq; conqueritur, et dicit. Tulerunt à me homines iudicium meum. Filij hominum ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Vanitatem utiq; diligitis prelationis, & ideo queritis in Religionibus mendacium prauæ suspicionis. Vani n. filij hominum, mendaces in stateris, mendaces in iudicijs: & utinam pro minimo mibi sit ab humano die iudicari, dum aeterni Dei expecto iudicium. Cui, inquit, accepero tempus, ego iustitias iudicabo.

Ipse iustus iudex, tempus expectare se dicit, ut iustitias iudicet, & ante tempus VINDICIANVS assumit iudicium. Pater omne iudicium dedit filio, & in quod non accepisti iudicium, assumis, & hoc in potestate vide

vide ne forte in eum patrem, à quo omnis paternitas in
 cœlis, & in terra nominatur. Viperea generatio matrē
 suam comedit, & dente venenato Doctōris Religiosi vi-
 tam corrodit. Non sunt iste (Domine) filia Hierusalem,
 pacis & filia, sed Babylonis. Quando intrepabis illas,
 & dices. Filia Babylonis nolite flere super me, sed super
 vos ipsas. flete: stiquidē impropria eorum, qui vices tuas
 gerunt, & perfectionis statum in Religionibus profi-
 tentur, redundant: nec est murmur eorum contra eos, sed
 contra Dominum. Pareite ergo à murmuratione, que
 non prodest vobis, & alijs nocet. Tu Domine; tu potius
 obstrue os loquentium iniqua, & ne claudas ora canen-
 tium te; quos ad laudem tuam formasti: iugiter tibi
 psallant nunc in terris, & in cœlis in perpetuas eter-
 nitates.

F I N I S.

TVR.

TVR TVR IS TRIVMPHVS.

SI (Anonymus) in nos dixit,
vel scripsit, quod non de-
cuit, vel quomodo non decuit,
non tam nos læsit, quàm se ipsũ:
namq; ita scribendo suam pro-
didit potius leuitatem, quàm
nostrum deprehendit errorem.

Ex Bernard. Ep. 234. & Chrysoſt. hom. 12. in Matt.

INDEX

Rerum notabilium, quę in hoc opere, & eius
Appendice continentur.

*Numerus folium, vel paginam, littera P. principium,
M. medium F. finem T. totum folium de-
signant.*

A

- Aaron marmurans contra Moysen cur, non sit percussus* 104. *F. cur seorsim reprehensus* 105. *P.*
- Abstinentes quidam sunt eminen- ter, & formaliter comeden- tes.* 448. *M.*
- Acedia spiritus non causatur ab afflictionis operibus.* 161. *P.* etiam bonis operibus interdum se immiscet. *ibid* & 162. *M. quę subministrat,* 162. *P.*
- Actus idem numero non potest esse laudabilis, & vituperabilis.* 61. *M.*
- Ad culpa cur venialis dicatur a Patribus* 100. *M.*
- Adulatio reprehenditur.* 184. *M.*
- Aemulatio in omnibus facultatibus reperitur,* 433. *F.*
- Aetas corporalis annositate fatiscit, sic & spiritualis* 135. *F.* 136. *P.*
- Affectu res metiri haud licitum, sed veritate,* 147. *M.*
- Alienis defectibus nullus grauari debet,* 233. *P.*
- Ambitio primatus Monarchicos suadet* 275. *M.* vexat etiam sub specie boni spiritualis 277. *m. grande malum* 354. *m. parit regnorum diuisiones* 365. *m.*
- Amor patrię grandis,* 222. *P.*
- Anonymi multi filii varia opera in religioſos edidere,* 226. *m.*
- Antitoda preseruatia parare bonum est.* 201. *F.* 204. *m.* 282. *F.*
- F. Antonij Barberini S. R. B. Cardin. Emin. laudes in Appendix. fol. 29. P.*
- Apologia a SS. Patribus elaborata.* 204. *m. viles adreprimendas impiorum calumnias. ibid. & 243. m.*
- Apologus. vide Fabula.*
- Apostoli in cœna in multis reprehensi.* 286. *m.*
- Arca Noe partitio quid denotabat,* 152. *M. P.*
- Argumentum a posse ad esse in moralibus quando tenent,* 232. *F.* 234. *P.*
- Astuti qualitas* 14. *m. astutiã mundana, quę* 66. *F. virtute palliatur* 315. *F.*
- Auauaritia reprehensa quidamdam Ecclesiast. & distinetur S. Hieronymi emollium,* 174. *P.*
- Aulas principum nisi sit necessitate religioſis frequentantur*

I N D E X.

re non debent, 275. T.
S. Augustinus ex vita Monachorum compungitur, 485. M. 486. M.
Augustiniana religio, lapsus Lutheri non preiudicat, 253. m. & 144. m. eiusdem religionis ritificus fructus. in *Appendice a pag. 31. usque ad 42.*
Austeritates relictissimarum non pertinent ad Regnum hypocritarum 517. m. illas vitans delicatuli 518. m.

B

B *Aronij Cardinalis laudes* 224. F. 225. m.
S. Benedictus Gentiles innumeris conuertit, 172. F. *Roma instituit Gymnasia, & scholas canonicorum* 257. P. *et alios plurimum infideles conuertit* 172. P. 173. T. & in *appendice* 1. 2. 3. *idem presbiterum moderni* 173. F. 174. T. *multi pro fide occubuerunt* 175. m. *uouent missionem Anglicanam* 175. P. *persecutio contra eosdem sedata* 176. m. *illis quoque competit predicare* *ibid.* M. F. 177. m. *uouit Academia Salmantica, pro* *ibidem* 177. M. F. *etiam ab amicis laudati* 410. M. *eorum fructus in Germania in* *Append.* p. 45. 6. 7.
Bellarminus Cardin. an auctor gemitus columbe, 56. M. 57. T. *defensus* 226. m. *excusatus a p.* 49. 50.
Bellorum triplex genus 20. P. *an in bello occidendi innocentes* 240. P.
Benedicta frustra dantur ingratis

300. m.
Beneficiorum Ecclesiasticorum Roman. Pontif. fidelissimus dispensator 389. F. *habet in ijs dispensandis plenitudinis potestatem* 389. P.
Barnabitarum religio laudata 180. F. *in appendice pag. 47. 48.*
S. Bernardi charitas 229. P. *illustris eiusdem familia laudata in* *appendice pag. 7. 8.*
Bona facienda non sunt, ut mala sequantur, causaliter 258. M. *quis male bono uitur, non ut principio, sed ut obiecto* 62. P. *quaeuunque bona a Deo sunt* 222. M. F. 23. m. *bona huius uitae non satiant*, 523. P. M.
Bonacum malis aduixit, 302. F. 324. M. 321. T. 333. 334. T.
S. Brigittae auctoritas de deformatione religionum expenditur 76. m.

C

C *Alumnia grande malum* 1. m. *praesertim sub specie boni* *ibidem.*
Calumniosi reprobandi 201. m. *de illis non curandum* *ibid.* *illis resistendum cum communitatem impugnant* 20. P. 21. P. M.
Caesalduensium Canobium in Imperio constructum in *Append.* 49. F.
Capucinarum locus ex Nazareth in *append.* 27. 28. 32. *eorumdem fructus in* *append.* fol. 29. 30. 31.
Cardinalium Eminentiss. S. R. E. dignitas defensa, 306. F. *finitor eorum purpureus amittitur* 307. T. 308. *eorumdem splendor* 308. m.

Car-

Carmelitarum vinea florens in appendice, 44. 45.
Cassianus ad censuram Gelasij recipiendus, 133. *M. reprehenditur*, 137. P.
Casinenus Cœnobij laudes, 257. m. *ibidem parvuli educati inter c. S. Thomas Aquinas ibidem cur talis educatio sit introducta* 238. m. *in eo Cœnobio S. Ignatii instructus*, 473. m. *ibidem à S. Benedicto gratificatus miraculi communicatione*, *ibidem*.
Castitas etiam exterioribus mortificationibus indiga, 194. *M.*
Catechesis ordo non omissus à S. Paulo, 486. P.
Catholici nomen sinistrè Donatistæ interpretabantur 119. m.
Carthusiense laudes, 169. F. & *in append.* 8. 9. *eius fructus etiã in Aquilone*, 9. 10. 11.
Cœnobio vetera occupata ab Acatolicis cum recuperantur, non esse antiquis possessoribus rursum restituenda, ob perfidiam malos mores, Anonymi filii, cù conficto Laiman defensore contendunt à p. 389. usque ad 404. & pag. 185. m. cur modo deserta 413. m. *ante hostilem vastitatẽ expertam eximia munificentia prædita* 412. F. 413. m. *multa solo aquata*, 413. m. *in append.* 51. m. *instrationem futuram repromittunt. ibidem*.
Cœnobite immeritò ociosi nuncupati, 185. P. *blasphemè vocati inutilia teræ pondera, pepones &c.* 488. T. *in append. per totum*.
Charitas suscipit osculum columbinum, 211. m. *ex sua forma immutabilis, non ratione subiecti*, 129. P. *quando apparet, quod sit*

fit ordinata, 387. m.
CHRISTVS IESVS mediator Dei, & dominum, 207. m. *principalis advocatus ibidem*.
Chronica Regularium legenda . 148. P. *defensa*, 506. m.
Circis fabula quibus adaptatur, 69. m.
Clemens PP. VIII. referendorum casuum formam præfigit Regularibus, 97. P. *notitia sacramentali usi in ordine ad regimem vetust*, 142. m.
Clerici negotijs dediti taxati 268. m.
Comparationes personarum familiarum, religionum vitanda 201. m. *sunt odiosa* 291. F. 296. m. 297. F.
Conuenticales PP. Franciscani laudati in appendice 25. *eorum fructus in Germania. ibidem* & *pag.* 26. 27.
Constantinus Imperator subterdotes venerabat, 237. m. 500. m.
Constantinus Caietanus R. Abbas Collegium Benedictinorum fundat 178. m. *eius laudes*, 257. F.
Consultationes mala consultoribus pessime, 237. F. 238. P.
Contemplatio in via non est in sui summo, 136. m. *eius dono perfecti viri decorantur*, 151. P.
Contentio lucem veritatis obnubilat, 260 P.
Correctio non potest esse uniformis F. 10. m. 379. m. *eius forma*, 525. F. *ad omnes pertinet*, 528. P. *eius utilitas*, 497. m. *ordo* 111. m. *in nos etiam dirigatur*, 204. *M.* *eam recipienti boni, nõ mali* 239. m. *ordo necessarius etiam in religionibus*, 47. m.

I N D E X.

Coronæ terrenæ non affectanda,
sed spinæ Saluatoris 22. m.
Credulitas de alienis defectibus,
malæ, 218 P.
Cruelitas est innocentium lacry-
mar ab affligentibus cohiberi,
 40. m. 41. P. m.
Curias frequentantes ambitione
pulsantur, 275. m.

D

D *Amnam non inferendam al-*
teri, suo commodo, 425. m.
Defectionis cõmunitatum, & reli-
gionum, origo & causa, 327. m.
Defectur proprij nom aliani inspi-
ciendi, 12. m. 303. T. particula-
res communitati non offiunt
 345. P. *proximarum tegendi*, 519
 m.
Defensio naturalis licita maxime
pro publico bono, 19. m.
Detractionis gravitas 7. P. *pau-*
illi renunciant, 217. F. 113. P.
De ractores Vulturibus assimila-
ti, 8. m. *nouacule* 5. m. *crucifi-*
xoribus Christi 104. m. *edifica-*
toribus Babel 115. m. *diabolo*,
 520. F. *suave illis de alijs gar-*
rere 7. m. *illis, ut insanis com-*
patiendum, 242. m. *pueris* 123.
M. sed eis resistendum cum re-
ligiones infamant 20. F. *quando*
peccant, 396. F. *à S. Bernardo*
notantur 478. m. *magis peccant*
Principibus detrahentes 38. M.
singunt ludere detrahendo, 117.
 m. *in quos volunt, impetunt* 294.
 m.
DEVS OPT. M. *non tantum spe-*
ctator, sed adiutor est nostri cer-
taminis 121. m. *malis bene vit-*
tur. 321. m. *plus illi, quam no-*

stræ, sibi dū industria, 360. m.
Diabolus initio mundum decopit
 68. m. *variè religioforum oppo-*
gnat statum 74 P. *eius odium in*
religiosos 89 F. *eos deterret ab*
austeritatibus, 160. m. *origo pec-*
cati eiusdem, 323. F. *primus Pe-*
lagianus ibidem.
Discalceati Augustiniani lauda-
ti in Append. fol. 41. 42.
Discalceati Carmelita laudan-
tur ibidem fol. 15.
Dispensationibus licitè uti possunt
religiosi, maxime Lectores, Pre-
dicatores, Magistri, 197 m. 350.
 F.
Doctores humiles corrigi amant,
 10. P. 11. P. *à sciolis incusantur*
 12. P. *excessus eorum in scriben-*
do reprehenditur 11. P. *ab initiis*
fuertunt in Ecclesia 15. m. *suis*
titulis, & prerogatiuis expolie-
re malum est 16. m. *classicos se-*
qui debemus, quæ cæteris 437 F.
Doctrina abhorreere debet anqui-
tate 442. m. *Pseudopolitica, quæ*
 353. T. *antiquorum commedata*
 437. m. *antiquiori deferendum*,
 non *ouellis adinventionibus*
 427. 428. 439 T. *quo breuior, lau-*
dabilior 441. T. *non ad vnum*
Ordinem coarctanda 441. P.
 S. *Dominicus omnes religiosos in-*
differenter amabat, 245. F. *ma-*
los suo tempore in Ordine susti-
nuit, 319. m. *eius ordo à Beatif-*
sima Virgine dilectus 216. m.
Dominicanorum habitus apu-
tus Magistris, & Inquisitori-
bus 16. m. *cur albus, & niger* 214.
 m. *defenditur ibidem. Male re-*
iecti à Delrio, ne sint testes, &
iudices in causa fidei, 344. m. *bo-*
dic etiam seruans suas consuetu-
 tiones

I N D E X.

tionem, 191. F. florent etiam hodie in Germania in Appendice 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.

Donatista puram massam absque malis constituebant in Ecclesia 24. m. fermento Pharisaico assimilati, 24. P. corruptam Ecclesiam esse pronuntiabant 75. m. canones S. Augustini contra eos expenduntur, 25. P.

Dona Dei proponenda ad eius gloriam & proximi edificationem, 519. F. inaequaliter dispensantur, 386. 387. m. minora non parvipendenda, 387. m.

Donum perseverantiae, 347. m. 325. m. Ecclesia una, 246. P. peregrinans in terris mutationi, & infirmitatibus obnoxia, 336. m. fusca propter praevarios, 42. m. 36. F. cõtinet bonos et malos, 127. F. 320. m. fortes, & infirmos, 140. m. infirmos, medios, summos, 152. m. tres status velut tres arca mansiones habet, 152. m. membra non noscuntur notis inuisibilibus, 150. m. multiplex varietate contexta, 325. m. eius persecutio multiplex, 140. P.

E

Ectio ab ordine gradatim fieri debet praemissa correctione 372. m. 373. P. non festinanter, & precipitanter, & temere ibid. & 374. m. 375. m. sed ob incorrigibilitatem, 373. F. 376. P. 379. F. 380. 381. 382. T. non sola ectione fontes in atrocioribus plestendi, 383. T. 384. P. m.

Elationis vitio, ut leana capimur, 65. F. ea multi corruunt, 161. F. vide superbia.

Emendatio sinistrum rorem extinguit, 300. m.

Episcopi sunt superintendentes, custodientes Ecclesiam, Deus autem principalis custos, 333. m. sunt Magistri populorum, 188. F. praesumptuose dignitas eorum plerumque appetitur, 190. P. a multis recusata, 190. F. interdum non recusatur absque superbia, 190. F. eorum gloria pauperibus providere, 272. m. defenduntur, 308. m. illis non detrahendum, 526. m.

Evangelica praedicatione lacrymis quoque Coenobitarum, & Monialium promovetur, 429. P. 172. P.

Eutychiani Monasticam vitam traducebant, 273. m. praemia & gradus sequacibus promittebant ibidem.

Exempla Sanctorum debemus in tueri, 521. m.

F

Fabula, de lupo, & vulpe, 238. P. de Orphæo, 434. P. de cucurbita, & pino, 512. F.

Fallacia a parte ad totum, 243. P.

Fama defendenda propter proximos nostros, 244. m. per detractionem læditur, 211. P. an ex quocumque peccato amittatur, 213. m. an recuperetur, ex emendatione, 396. F. assimilatur odoribus Lilij, 243. m. Religiosis valde necessaria, 397. m. vide detractio

Franciscani laudati, & defensi, 507. m. elevati, & exaltati in Ecclesia in appendice, 24. P. fructus eorum eximij in Germania ibid. a p. 21. usque ad 34.

Fer-

I N D E X.

Ferdinandus Augustus optavit Cœnobita recuperata ab hæreticis, veteribus ordinibus restituere, 84. F. friuolis causis, non esse iisdem restituenda Anonymi contendunt, 85. m. vide Cœnobium.

Feruar religionis tepescit veterastentibus annis, 128. F.

S. Francisci de Paula ordo Pragæ admittitur, 46. m. eius census FF. in Germania à Lutheranis occisi, 47. P.

Ficti multi accedunt ad religiones, absq; culpa Præpositorum, 261. m.

Filiatio carnalis, & spiritualis dissimiles, & differentes, 369. m. filij à parentibus multoties de genere, 445. m.

Fœrensia negotia regularibus vitata nisi ex necessitate, 274. m.

Fortitudinis corporalis, & spiritualis discrimen, 259. m.

Fridericus Episcopus Moguntinus grauem in Monachos excitauit persecutionem, 224. F. orta ex assertione illa: non debere esse in Monasterijs desides, ob quod multi defecerunt, 225. P. ab hac positione longè distat Columba assertio, 225. m.

Fugienda mulieres à Monachis maxime spirituales, 271. m.

G

G*entiles cur duorum suorum delicta publicabant, 105. m. Christianis illudebant, quod negotiosi non essent, 280. F.*

Gersô in multis hallucinatus, 71. m.

Gratus in religionibus sunt laudabilis, 310. m. possunt esse ma-

gnanimitatis abditæ, ibidem F. ad illos assumpti magis honorabiles, 311. m. Defenduntur F. & commendantur, 310. m. Ecclesiæ ornât, 311. m. F. eos hæretici Vit clephista execrantur, 312. P. m.

Gratia Dei boni sumus, 322. F. 323. P. ex illa est graduatio cœnatorium, & meritorum 323. m. dat posse, & velle 323. m. extraordinaria, & privilegiata dat etiam vitare omnia venialia collectivè 325. m. eius efficacia, non inducit necessitatem fatali 326. m. multum ei tribuendum, 322. m. illicque magis quam nobis, 326. m.

Gubernationis difficultas expenditur, 360. F. eiusdem pericula, 361. F. infelices exitus ob vanâ gloriam, 361. m.

Gubernatores imprudenter describuntur, 360. F. debent habere bonos consiliarios, 352. m. non debent esse nimis seueri, nec remissi 241. m.

H

H*æretici Monachismi hostes 70. m. 224. m. præcipua Baza, Marnaus, & alij, 71. m. 74. m. sub specie cõsulendi seducunt 141. m. cum Magis conuersantur, 141. F. plus officium Ecclesiæ quam regulares pessimi, 142. F. eorum strages, & crudelitates 143. m. interiorem crucem, & mortificationem iactant, 150. m. multi è Religiosis castriis suo vitio exciderunt, 248. m. non ob id religionibus præiudicat apostasia eorum, 393. m. fingunt religiosorum excessus, 407. F. in cõsciam.*

I N D E X.

ſedm aſta erudiant, 488. T. 490. m. *Monachorum ſabellas ſingunt* 148. F. *inimica ſimulatio bene praeviſi*, 167. m. *viſiones habet poſt apiparas carnas*, 166. F. *legati d'habili*, *Antichriſti nunciij*, 170. m. *diffarunt ad Haroſiar-ctibz*, 397. m.

Historiæ, an debeant familiarum defectus deſcribere, 212. F. *proſano defectus Ducum tacent*, *ſacri d' contra*, 216. P.

Hominiæ poſſe eſſe ſine peccato, ſe velit, *dogma Pelagian*. 321. m. *hominis mutabilitas*, 333. m. *otus cauſæ* 337. m.

Honore maioris, & ampliori digni, qui 31. P.

Hospitalitas à ſanctis laudata, 415. m. *magna eſt in ordine S. Benedicti*, & in cæter. *Monachicis Ordinibus*, 416. m.

Humiles intellectu, & affectu, qui 39. m. *aliorum preces expoſcunt*, 287. F.

Humilitatis gradus, qui 287. m. *vera, quæ nam ſit*, 211.

Hypocriſta ſerilis, 164. P. *deſcribuntur*, 266. m. *ſignificantiur per Lamiar, & Hereticos*, 109. P.

I

Iacobus Rheing apoſtata à ſede & Societate, 48. m.

Iacobus Rex Angliæ, quo ſine ſub cervicali haberet libræ de geminæ Columbeæ, 27. P.

Lactantiæ eſt ſe cæteris præferre, 285. m. *vaſis vacuis ſimiles ea laborantes*, 443. m.

Ieiunium à Satana impeditur, 4. P. *perfectionis instrumentum*, 160. F. 163. P. *illud reſugunt de-*

licatibz, 162. F.

Ieſuita deſenſi à calumnijs hereticorum, 166. P. *pugiles ſunt fidei* 329. m. *laudantur in Appendice pag. 50. eorum de veteribus ordinibus teſtimonium illustrat* 73. m.

Ieſuitiſſimum prætenſa religio à S. D. N. Papa Urbano abolita 430. m. *ut veterum Monachium Cænobia ingreſſantur*, *ab eodem ſuadetur*, *ibidem*

S. Ignatius Lotola plenus ſpiritu Del, 464. m. *in Monte Serrato inſtructus*, 455. m. *multa à S. Benedicto mutuatus*, 470. m. 471. m. *in Caſſino Mõte conuerſatur*, *ibi viſione illuſtratur*, 473. m. *an cum B. Cæſet. ſe allocutus*, 459. m. *an Theatinorum habitum ab eodem poſtularit*, 460. 461. 462. 463. 464. 465. T. *doctrina S. Thomæ Aquinatis ſtudioſiſſimus*. 434. F.

Illuminati dactant internas mortificationes, *ſpreſis externis*, 150. m.

Imperatores quidam veteres ediderunt edicta contra libertatem Ecceſiæ, 272. P.

Imperfecti, & puſilli, qui 152. m.

Impij ſacra paſſant, 4. m. *alior impior protegent*, 169. P. *ſuſpecto ſi*, 298. F. *corrupti in ditijs*, 506. m.

Impoſtores ſanctitatem fingentes à viduis diuitijs extorquent, 271. m.

Infirmi viſitantur interdum turpis lacri gratia, 372. F. *ob ſuſtrum ſicem turpia ſeruitia exhibentur ibidem*. *Infirmi Probatica pſtina quid donabant* 372. F.

Ingratus reſpuit dona Dei ſibi prouifa, 387. F. In-

Invidendum non est alijs habentibus dona maiora 387. *m. inuidi taxantur*, 304. *m. Demones peiores*, 513. *P.*

Iudicium peruersum incognita indicare, 5. *F.* 520. *F.* oritur ex prauo affectu, 316. *m. F.*

Iuliani apostatae astutia vetando, ne scientias addicerent Christiani, 17. *m.* eius mores a *Nax.* deprehensi ex *Phygnomia* naturali, 264. *m.* 295. *m.* martyria eludebat, 153. *P.* martyribus titulum denegabat, 342. *m.* cberu in suis Fanis emulatus, nostra introduxit, 414. *F.*

Iustoru bona vita, vel cōsciētia impetus declinat, & eludit detrahentium 302. *P. m.* *Turturis* in respondendo iusta causa. 480. & seq.

Iustitia perfectorum Deo comparata, immunda videtur, 59. *F.* non est in hac vita stabilis, 119. *m.* non est hic in sua plenitudine 326.

L

Lacryma fictoru humiliu, 49. *F.* cum pacis falsedine condieda, 206. *m.* que laudabiles, 9. *P.* in discreta submergunt *ibid.* non fundenda an prauidium aliorum, & cum partialitate, 53. *m.*

Laudatio gignit gloriolę vanę tē-tationem, 286. *P.* non debet esse vnius laudatio in alterius diminutionem, 285. *m.* vana est exterior, interior Deo vituperante, 305. *m.* comparatiua est odio. *sa*, 227. *m.* indiscreta mala multa parit. 286. *m.* ppria est necessitate potest fieri sanctorum exē-

plo, 286. *F.* & ad Dei *O. M.* gloriam, 520. *m.*

P. Layman positio impugnata, 389. *T.* male docet (si ipse author est) ideo non restituenda anti-quis Ordinibus recuperata Monasteria, quia ex illis caterna heresiarcharum prodierunt, 391. *P.* & quia in eis est prauitas morum, 397. 398. 399. *T.* & in melius cedit translatio, eas applicando Collegijs, &c. 402. 403. 405. *T.* sibi contradicit, 397. *m.*

Lingua maledica, quibus affmilatur, 301. *m.* ex illa utilitates reportari possunt, 301. *P.* eius malum 7. *P.* est carbo desolatorius, *ibidem.*

Lucutio incauta reprehensa, 183. *P. m.* eius genera recensentur, 223. *F.* de incauta etiam sancti se reprehenderunt, 224. *P.* locutionis forma qualis, 292. *m.* indiscreta vapulare debet, 349. *m.* eius regule, 26. *P.*

Luciferi peccatum quod nam fuerit 465. *m.* superbia exordium ab ipso, 223. *F.*

Ludouicus Molonus falso innu-terabilis pronūciatus, 343. *m.*

Lutheri lapsus S. Augustini religionem non denigravit, 144. *m.* posuit pro notis Ecclesie internas cruces, 58. *F.* eodem die natus quo Ferdinandus Cortesius anno 1483 pag. 392. *m.* ante eius defectionem alij heresiarche in Germania dogmatizauerunt, 391. *F.* 392. *P.*

Lynces natura descripta, 255. *m.* ti maledici affmilati, *ibid.*

M

Mais-

I N D E X.

M

M Aiestas quibus constet, 360. m.

Marcus Antonius de Dominis Exiesuita Graecis contendit ad procurandum Episcopatum, 395 m. turbulenta natura, ibidem non hausit venenum ex Societate, sed sua prava voluntate, 395 F.

Martyrium peccata cōdonat, 154. m. eadem de albat, ibidem causa inspicienda in passione, 342. m. repente mutat peccatores in sanctos, 154. P. ad illud multi sponte confluunt, 156. 157. 158. 159. illud Iulianus cludebat 153. 155. P.

Massa media à Pelagianis introducta, 122. F.

Medici salutem absque Deo reprobmittentes, superbi, 332. P.

Medicina alia curatiua, alia praeseruiua, 282. F.

Mena Dea Gentilium menstruis fluoribus praesidebat, 108. m.

Mena Azeuedo, & Nicolai Zan-tes reprehensi, 253. m.

Milites Templi alias Templares extincti, & sur, 368. m. 369. P.

Miraculis Nouatores detrahunt 166. m.

Monachi perperam vocati ab Anonymis muta pecudes &c. 169. m. proficiunt conuersioni infidelium, & si reclusi, 170. m. 171. P. m. profunt Ecclesiae, etiam pugnantes contra haereses, 172. m. eorum opera multis Gentibus praedicatum Euangelium, 173. m. etiam in munda honorifici, 188. m. à Deo sublimati, 168. ibi. ad dignitates euecti, 187. P. f.

cundi parentes populorum, 172. P. fructus per eos reportati cum ad Episcopatum assumpti, 189. m. cur frequentare Episcoporum Curias à Cassiano reprehensi, 189. F. multi à Hieronymo reprehensi, 192. m. nō debent per plateas frequenter discurrere, 274. P. etiam eis docere competit, non ut Monachi sunt, sed ut Clerici, 447. m. ab Apostolis descendunt, 469. m. ex ijs assumebantur ad Episcopatum, 189. F.

Monasteria Monialium laudabiliter constructa, 426. m. 427. m. ad tuendam pudicitiam accomoda, ibidem. In varijs orbis partibus constructa, 428. T. non ab eis auferenda, & ad alios fines conuertenda. 427. F. 429. T. quam uilia, 431. F.

Moniales in Monasterijs reclusae multum profunt Ecclesiae, 429. P. quam illustres, ibidem m. ornant palatium sponsi, 426. P. etiam Ecclesiam triumphantem, 429. F.

Mortificationis comites, 316. F.

Musica vis, 521. m.

N

N Asturtijs, alijs & peponibus perperam religiosi ab Anonymis affimilati, 487. F.

Necessitas duplex absoluta, & cōditionalis, 124. P. absoluta tollit libertatem, ibid. m. fatalis numquam asserta à Turture, 516. P.

Negligentia taxatur, 288. F.

Negotijs secularibus Deo dicati se non debent implicare, 153. m. 268. m. 269. P. nec religiosi, 269.

55

269.

269. usque ad 280. T. ijs im-
plicates se. seculum scandalizāt
279. m. Gabonitis assimilantur
318. F.
- Neotericis semper volunt antiquo-
ribus apparere meliores, 433. F.
- Noctua in numismatibus sculpta,
312. F. Noctuae religiosi cur as-
similantur, 313. m.
- Nicolans Ricardus Reverendissi-
mus Magister S. Palatii lau-
datus, & defensus, 481. m.
- Nota agnoscendi perfectos, 149. F.
non inuisibiles, 150. m. Una ex
Ecclesia notis Monastica con-
uersatio, 483. F. 484. T.
- Noua non admittenda, 358. P.
- Monitij ante receptionem in reli-
gione, examinandi, 264. P. 265.
m. in tali receptione magis Deo
quam proprie industria inni-
tandum, 267. F.
- 10
- Occasio, & causa distinguun-
tur, 246. F.
- Occultiores insidiae peiores mani-
festis inimicitijs, 389. T.
- Occultorum Deus solus cognitor,
29. m. F.
- Odiifomes incauta comparatio,
286. m.
- Offendicula remouenda à pedibus:
pusillorum, 500. F. 247. F.
- Olla succensa, & uirga uigilans,
quod protenderent, 283. F.
- Opera afflictiua secundum se non
bona, sed medicinalia, 161. m.
conferunt ad spiritualem uitā.
162. m. illa comptuli & delicatu-
li refugiant 162. F.
- Opera bona quantum profunt ad:
exemplum, 305. m.
- Opinionum licentia nimia est ma-
la, 4. 4. m. discordantibus opi-
nionibus perturbantur Ecclesia
hostes, 247. m. opinione aliena
interdum proficimus, interdum
à uirtute vacuumur, 305. F.
- Ordines ueteres. grauiores perse-
cutiones passa sunt, 340. m. in ste-
cie à Gulielmo de S. Amore, ibi.
E. contra eos pondus praelij, 241.
P. eorumdem agones, 343. P. te-
porum uis magis compatiendū
345. m. nullo modo haresis repe-
rerunt, 392. m. falso assertum à
nullo hominum genere dānū ma-
ius illatū, quā ab illis, 391. m.
Deo protegente firmantur, 367.
m. quilibet feruorem, & perseue-
rantiam sperare potest, non cer-
to re promittere potest, 368.
- T
- Peccata proximatorum occultanda
9. F. publica notorietate facti au-
liceat propalare, 496. F. quadam
mortua quodam uia, 53. F. de
peccatis impij gloriantur, 110.
P.
- Pelagiana haeresis nulla maior,
323. F. eius dogmata, 321. m. fal-
lacia eorum à Hieronymo dis-
solutur, 321. m. eorumdem qua-
rela, 326. P.
- Poenitentia interdum superat in-
nocentiam, 53. P.
- Perfectionem quomodò metiri de-
beamus, 150. m. paucam affi-
cūtur. sed non pauci religiosi, 17.
m. non

I N D E X.

m. non acquiritur saluum, 521.
F. 22 P.
Perfecti qui sint, 150. m. imperfe-
ctis admixti, 151. m. seruiunt
Deo cum timore, 284. P. ex lau-
dibus inflari iidem possunt, 286
m. etiam eis ieiunia compe-
tunt, 160. m. imperfectos ne de-
spiciant, 104. P.
Pharisæi à Christo denotati, 271.
F. discipulos eiusdem in minimis
notabant, ipsi minoribus irreti
303. E. 304. P. m.
Philantia reprehensa 78. m.
R. Roxelæ opera decreto S. Congre-
gationis prohibita, 435. m.
Prædicatores se purgare debent,
179. F. peruersi qui 178. F. cum
ab sinistro sinem ornate præ-
dicant reprehendendi, 182. m.
Prælati sint animorū medici, 136.
m. plus sunt amandi, quam ti-
memendi, 242. P. 351. m. tumidorū
descriptio, 351. m. honorandi pro-
pter subditorum profectum, 308
P. multi eorum remissi, muli
etiam zelantes, 262. m. causi sint
in reprehendendo 49. P. 183. P.
& interius fermentes, 183. F. sint
Patres & matres, 242. P. Patres
non Domini, 241. F. reprehendere
debent 44. m. magis Deo quā
propria industria fidēt, 266. F.
ut utatur cōfessione sacramēta
li in ordine ad externum regimē
242. m. quomodo se gerant cum
subditis, 266. P.
Præmonstratenses florent etiam
in Germania in Appendice, 42.
42. T.
Proficiendum in via Dei 163. m.
à profectu multi deuijsunt, 363.
F.
Promissiones Dei, & si sero sem-

per Verā, 140. F.
Propheta interdum multa ignora-
bant, 267. m.
Propositiones scandalosæ, temera-
riæ, quæ 90. m. inter eas locantur
illæ, quæ Religiosi detrahunt,
90. F.
Prosapia carnalis non conducit
ad gratiam, & sanctitatem
270. F.
Prudentia cum simplicitate copu-
landa 68. P. 67. m.
Pseudopolitica regiminis forma
improbatur, 353. P.

Q

Questiones multe impertinē-
tes de vacuo punctis infini-
to reprehensæ, 220. F. 221. m. tā-
gentes fidem, & religionem ad
tribunal Ecclesiæ & S. Officij
deferuntur, 344. m.

R

Recessus spirituales ad contem-
plandum laudantur, 8. m.
Redditus annui quibus religiosis
concessi, 81. F.
Reformatio omnibus potest esse cō-
munis, 96. P. ea magis indigent,
exteriori, sani intus ulcerosi, 98.
m. eius remedia, 240. m.
Reprehendere alios facilius, quam
se ipsum, 115. F.
Religio scbola pœnitentiæ, 160. m. of-
fenditur ex detractioe 3. m. be-
ne ordinata quæ, 356. m. exerci-
tia illius varia, 357. P. exaltat
etiam temporaliter, 187. P. 188.
T. nec augenda, vel minuenda
statuta præter regulam, 358. m.
quando liceat propriam com-

I N D E X.

- mendare*, 167. *F. integrè non secundum partes inspicienda*, 219. *m. an eam ingredi possint peccatores*, 263. *m. omnis habet deplorantes, & deploratos*, 43. *m. ad eam pueri possunt admitti*, 256. *m. 257. P. 258. 259. T. eius perfectio unde metianda*, 194. *m. eius status seculari præstantior*, 31. *m. nulla secundum se totum uiuum membrum Ecclesie* 51. *m. ad eam vocari grande beneficium* 34. *m. 35. P. eius laudes ibid. m. Una prae alijs non offerenda* 64. *F. maior difficultas in ea ex arduitate operum*, 112. *m. omnis florida vel si unum insignem virum produxisset*, 148. *P. unaquaque gemellis foetibus*, 65. *m. strictior, quandoque que austerior*, 312. *F. eius encomia* 30. *P. habet præcepta, & consilia* 229. *F. ex una ad aliam, quandoque licitè transitus*, 229. *m.*
- Religiosorum exempla seculares adificiant, & intendunt* 45. *m. non omnes boni, nec omnes mali* 81. *P. 318. P. 103. m. 324. F. non propter malos corpus religionis ulcerosum*, 82. *F. 88. m. non plures damnantur quam saluantur*, 34. *m. 193. m. 516. m. Non omnes a Parentibus sanctis degeneres*, 83. *m. apostatantes non afferunt ordinibus præiudicium*, 253. 254. *T. perfecti, & remissi qui*, 37. *m. Possunt esse de Collegio Magistrorum secularium*, 197. *m. ne dum Iesuite, sed alij omnes apti ad regendas Academias, & Collegia*, 410. *T. magnum decorem afferunt Ecclesie*, 309. *m. male titulis expoliantur*, 17. *P. passimè illis detrahitur*, 422. *P.*
- 203. m. pessimè defectus eorum euulgantur* 46. *m. non exemplandi, & traducendi siue Ascetici siue Historici*, 47. *m. debent ad perfectionem tendere*, 225. *P. esse alieni à negotijs secularibus* 357. *F. 270. m. similiter à curijs nisi ex necessitate*, 275. *P. 276. F. tepidi Gabaonitis assimilati*, 328. *m. quorundam affectatio reprehensa*, 192. *P. calumnias spernere debent*, 38. *P. impiissimè vocantur hereticorum soboles*, 252. *P.*
- Remedia humana siue Dei auxilio insufficientia*, 332. *m. uno eademque remedio omnes sanari posse impossibile*. 366. *m.*
- Renouatio spiritualis descripta* 136. *F.*
- Reseruatio casuum non infert relaxationem religionis*, 97. *m.*
- Respondendum non semper contentiosè*, 26. *P.*
- Respublica, vel communitas leditur ex nimia laxitate vel aggrauatione*, 359. *m. insolentia, & asperitate*, 352. *F. assimilatur cythara*, 263. *P. dissoluitur simul* 364. *m. & altis etiam defectibus*, 363. *F. ipsa sua sollicitate corrui*, 364. *m. 365. m. quibus conseruetur*, 363. *P. Respublice Veneta forma descripta* 453. *T.*
- Resuscitatio spiritualis quomodo fiat* 377. *F.*

S

Sanctorum excessus, ut palca à charitate absumuntur, 60. *i. timent, & confidunt*, 49. *m. corum nauis sanctitati non præiudicat*

67. F. inuigilant attente 115. m. sunt hominum intercessores, & aduocati, 107. F. eorum exempla mala non imitanda 161. m. Quāuis senes carne edomabāt 271. m. alios Dei seruos consulere nō dedignati 464. m. lapsus eorū cur scripti 476. m. eorum lapsus non debemus imitari, 162. F. 163. P. se laudarunt interdum licitē, 286. m.

Sapientes in malo, qui 178. F. & 279. P.

Scandalorum publicatione maioriā dēstruitur & generātur, 240. m. non semper nec de omnibus religionis verificantur 62. m. que sunt illa, que a religiosis committuntur. 100. F. non sunt gratia, multiplicita, omnibus nota religioforum scandala: non pandenda ceteris a pag. 96. vsque 104. & 124. m. 161. m. eorum necessitas non absoluta, sed ex suppositione 124. m. aliud actuum aliud passuum, 247. P.

Scripta mala, lituris emendanda, 14. P.

Schismatum tempore religionis deformationem passit, 76. m.

Seruorum Dei nobilitas, 186. illorum exempla oculis secularium proponenda, 513. P. m.

Simplicitas, qua fit 66. m. iusti de videtur 66. F. interdum accipitur pro fatuitate, 68. m.

Simulatio cauenda a professoribus veritatis 58. m.

Societas Iesu Abisag comparata 346. P. nullo pacto mollis, & delicata 346. ibid. adolescentula est respectiue ad veteres Ordines, 348. m. eius illustria certamina

343. P. laudes euanditas aspernatur, 514. m. et si sine choro, multum seruit Ecclesia: at magis qui cum choro, exemplo Apostolorum eadem munia prestat, 414. m. eius finis etiam satis proximorum in quo multa alie religiones communicant, 446. m. 447. P. 448 F. 449. P. non plus, quam alie, sed non minus alijs laborauit, 449. m non excedit alia ex voto missionis ad predicandum Euangelium, 450. T. etiam ubi illa desit, per ceteras religiones reportatur fructus animarum: 452. m. F. 453. T. non sola est imparticipata, sed & participans aliorum ordinum charismata, 446. m. Non omnes sodales membra viuā, & immarcescibilia, 348. m. sperde illa grandis quod fit in seruire per seueratura, at eerta re promissio sine reuelatione haberi non potest, 347. m. mos eius dimittendi ab ordine probatur, 384 F. optime prouiditque in doctrinis nouitates insurgunt, 437. m. eiusdē laudes in Appendice fol. 56. P.

Statur multiplex, incipientium, proficientium, & perfectorum, 195. m. item carnalis, animalis, spiritualis, 328. m. tepidorum, pessimus, 327. F. 328. P.

Superbia reprehenditur, 503. m. tētat magis spirituales, 202. m. a diabolo sumpsit, exordium, 323 F. eius malum, 283. m.

T

T Emerarium iudicium damnatur, 199. m. in Append. in perorat. in fine.

I N D E X.

Tempus omnia reuelat, 199. m. tē-
pore procedente charitas tepe-
scit, 139. m.

Tentationis genus multiplex, 94.
F.

Tepiditas in malum grande, 327.
m.

*Tentonia domestica non respue-
da*, 110. m.

Theologie tractanda ratio, 422.
m. non est facienda. Verborum le-
nocinijs ibid. methodica eius ra-
tio a quibus 443. m.

*T. hamae Aquinas puer quin-
quennis in Gabna Monte educa-
tus*, 257. m. *Cathodram. Theolo-
giam Neapoli moderatur*, 413.
m. magnum. *Ecclesie laici*, 44.
F.

*E. eius visiones perperam ab
Anonyma suffragantur*, 166. F. de
contradictarijs triumphauit,
437. P. non est suffragatur sua
scripta a Bellouacensi, 444. P.

*Theatinorum religio Georgiam
penetravit*, 181. F. eius laudes
ibid. 468. F. instituta praelari
reformatione, & salute proximo-
rum, 447. P. assimilantur Iesui-
tis in habitu, & sine iunodi pro-
ximi, 466. m. eorum paupertas
qualis, 467. m.

*Timor post multas gratias iustis
tribuitur*, 289. m.

*Tituli, & prerogative religio-
rum non recipiendi*, 308. F. 309.
m. eos repudiarunt heretici, 309.
P. a S. I. hamae refutati, ibid. P.
m.

*Tridentin. Concil. locus de refor-
matione expenditur*, 77. m.

Tristitia affectus, 160. m. remedia,
160. F.

*Turturis marini, & volatilis disti-
ferentia*, 13. m.

*Tyrone qui recipiendi ad religio-
nem*, 263. m. 264. F. examinandi
diligentia, 262. P. explorande
vires animi, & corporis, 264. P.

K

V *Evacuanda communitatio*, 15.
P.

*Ventilatio viri magis q. m. ca-
randa, non vulgi iudicium*, 93.
m. que illi admodum, 100. P.

Veteres Ordines defensi, 187. m. im-
petantur a sibi. Anonymis, &
sub nomine P. Layman, 390. 391.
& seq. usque ad 411.

Vigilantia pietatis, 327. P.

Victoria nostra. Dea adscribenda
257. m.

*Vidua facillime desipiuntur, quam
miserata*, 271. m.

*S. Hieronimij, Ferrarij, & Medicinij
de Societate I. B. S. S. expenditur*
315. F.

*Vindicantur famosi medici ti-
pore Augustini*, 26. m.

Virga Moysi quid denotabat, 504.
F. 505. P.

Virtutes mobiliter causa, 186. m.
absque eorum alicuius mali vir-
tuti. haberi uolunt, 159. F. vir-
tutibus nullus male utitur, V.
principio, sed ut obstat, 61. P.

Vitio S. Pachomij expenditur, 16.
altera S. Francisci, 26. m. h. s. ut
contra regulas Ecclesie non er-
credendum, 167. m. quodam, que
in Canobio Neapolitana facta
asseritur, ut apocryphae esse
retur, 214. m. 325. F. visiones
vanas heretici solent iactare
166. F. veris autem illudum ibi-
dem. m.

Vita presens periculis obnoxia,
98.

I N D E X.

98. m. est tentatio, 196. m. varijs casibus & calumnijs subiacet, 243. P. absque peccato veniali saltem, à iustis nã trãfigitur, 322. mirabilis est in quacunque parte, 337. P. temporalis ut & mors, à spiritali secermitur, 377. P.

Volucres cœli significant eantem-platiuos, 3. ex illis, exsistunt ad diuinas laudes 4. P. Monachi eis assimilati in Append. pag. vltima F.

Vulgi natura qualis, 112. m. eius rumor non credendum, 114. m. Vulpes sunt homines prauis, & terreni, 3. m. item homines dubie fidei ibid.

VRBANI PP. VIII. Elogium de Theatinis, 182. P. eiusdem

decretum circa venerationem Sanctorum, 167. P. aliud circa Iesuitissas, 430. m. aliud de damnat. lib. POX. n. 435. m.

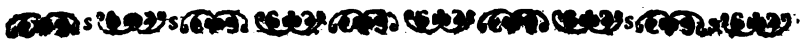
Vuitclepb blasphemias imitatur Anonymus, 448. m. 490. m.

Z

P. *Zacharias Koverius laudatur in Append. 30. P.*

Zelatores boni sũt participes passionis Christi Domini nostri 4. F. veri qui sint, 302. F. mali demonijs assimilati, 246. m. scilicet procurant à veteribus religionibus Cœnobis auferri, 226. R. eisdem falso infamantur, 224. F.

Zelus falsus, 526. m.

VINDICIANICI GENII

Schema .

A *Centator insidiosus, 231*
Adulator versipellis, 14. 17.
Araneus, 95.
Asinus & garrulus, 57.
Calumniator, 2. 5. 6. 13. 19. 68. 295. 301. 502. 295. 301.
Cocodrillus Aegyptius, 33. 140.
Detractor primipilus Religionum 5. 9. 2. 25. 29. 30. 31. 33. 101. 66. 105. 479.
Deucalion novellus orbis, 246.
Doctrinarum mutilator, 99. 293.
Dolosus excusator, 13.
Epicurus Christianorum, 124.
Extra chorum saltans, 258. 232.

Fumus vendens, 60.
Gulielmus de S. Amore radiatus 16. 168.
Haeticorum linguas armat, 17. 100. sub castris eorum militas 159. de Britannorum vicinis, 58. rivulus de eorumdem fontibus, 299. 258.
Ignarus legum divisionis, 94. solutionis metaphonica, 88. sumularum, 80. 107. 94. 78. 23. 64. 61. præceptorum Ethices, 291. Theologia, 34.
Inimicus, & defensor, 7. 17. 158. 259.

Irri-

Irrisor ipse ridendus, 138.13. 22.
 117.
Lepus dormiens, 248.
Leo & vulpes, 15.17.
Leo, draco, chimera, 193.
Litiosus, & contentiosus, 249.
Loquax, & remulentus, 187.
Luscus absque conspicillis, 233.
Lynces voracissimus, 255.
Malus medicus, 236. *malus cal-*
culator, 38. *malus sator*, 291.
Martyriorum refragator, 155.
Mendaciorum confarcinator, 292.
Musca importuna, 62.
Narcissus ardens amore sui, 251.
 459.
Novus Herodes, 289.
Novus Thrasylacus, 292.
Novus Isab in Append. 53.
Onix illaqueatus, 230.

Pardus maculosus, 64.
Patrum contemptor, 870.
Pharisaei spiritus emulator, 24.
Polypus, & Vertumnus, 290.
Propria malitia obcecatus, 124.
Quadrupes bestia, 38.
Religiosorum criminator, 110.117.
 114.121.40.58.
Sator litium, 306.
Scarabeus inter rosas, 29.
Scorpius dolosus, 296.
Sinuosus, & perplexus, 236.
Sisyphus volubilis, 65.
Superbus, & versutus, 249.
Sycophanta, 16. 146.163.
Tragedus infelix, 148.
Texendis dolis natus, 297.
Vaser, & varius, 112.
Vespillo viventium, 236.
Vultur bellicosus, 18.

E I V S D E M.

Axiomata, & argumenta atque dictoria ab hereticis damnatis
 mutuata, 258. 259. 489. 490.
Aysitata, 592.
Calumniæ impudentes, 249. 250. 251.
Cavilli insulsi, 76. 928.
Contradictiones manifesta, 249. 301. 149. 294.
Consequentia ridicula, 80.
Logomachia, 55. 75.
Mendacia crassa, 298.
Paralogismi, 55. 75. 78.
Pugnantes sententia, 264.
Quæstiones ab uno in alium statum mutata, 111. 149. 445.
Scommata putida, 489.
Sophis mata pusilla, 245. 243. 64.

Emen-

Emendanda menda sic emenda

§. Per additionem.

- P** Ag. 349. vers. 18. sic lege [1483. ipsa die qua Ferdinandus Cortes-
sus natus, ut apostata opponeretur, qui Evangelium ad American
sua navigatione introduciturus erat 1498. quo prius navigarat
Chrystophorus Columbus cum Patribus Benedictinis]
332. vers. 1. sic lege [numquid medici suscitabunt, & confitebuntur
tibi.]
291. vers. 44. lege [vel scholaribus in schola, vel in domo, & 292.
vers. 1. vel militibus in campo, inter.
330. vers. 9. non ex intento pronisus.
266. vers. 43. illis solis fidendum.
276. vers. 43. Damian. opust. 12. c. 21.
240. 20. unde dicebat Domine.
126. 41. in marg. coll. 1. c. 5.
167. 9. post vocem defunctorum adde [continet, iubet ut.
112. 15. calumniandi callere.
435. 9. hanc profundam abyssum.
285. 13. quod nulla existente.
- In Appendice 34. 2. & in illis
- Pag. 50. vers. 33. martyrum veterum amulos, novos antagonistas
produxit Germania.
- Pag. 45. 13. loco sanctitatis lege [sanctarum virtutum

Superflua.

356. 31. dele [sapientissimè.
146. 15. dele secundum [Non] 266. 5. dele [vel etiam veterentur.
330. dele totum primam versum qui redundat, & in 2. versu dele
[datur August.
377. 18. sic lege [quomodo si anima deserit, moritur corpus, sic anima
moritur si deserit Deus.]
- In Appendice p. 16. dele [exoptabam.
- Pag. 8. vers. 10. post vocem veneno dele [sublatis ijs machinis 7.
vers. 10. dele [& ple.

Menda per transmutationem est vel transpositionem orta, restitue.

35. vers. 17. [vos qui reliquistis omnia, & secuti estis me sedebitis.]
 36. 17. lege [nonnullos adepturos esse]
 61. vers. 5. & 6. lege [virtute nra quidem magis abusi posse S. Thoma interpretre tanquam obiectio sed non tanquam principio actus]
 & in margine [1. 2. q. 55. ar. 4. ad 5.]
 394. 18. pro integro lustro, lege [integre secula]
 464. 25. pro uxorem Heli, lege [vocem Heli].
 272. vers. 16. pro legem timemus Evangelij, restitua [legem timemus: Evangelia contemnimus]
 22. 40. pro respondendo, lege [retundendo]
 346. vers. 3 pro Abigail, lege [Abisaga]
 308. 1. pro libentque nos lege [libeatque nos]
 512. 25. pro vestigium lege [vestium]
 49. 22. adhuc proximis lege [adhuc praemis]
 312. 13. magistratu, lege [magistratum]
 410. 15. rectissime doceant, lege [rectissime doceas]
 60. 22. lege [excessus huiusmodi non incompatibiles cum charitate ob ea absorberi non putat].
 72. 32. pro Greg. IX. lege [Greg. XI.]
 48. 16. pro disciplina concupiscentia lege [disciplina concupiscentia].
 61. 19. [quomodo propter te mortificamur tota die]
 117. 10. pro emitii, lege [permissi]
 479. 1. pro Casavello, lege [M. Ani. Scipione]
 89. 13. pro amantem, lege [fecunditatem]
 312. 28. pro noctuas lege [noctua]
 128. 2. pro innumeros minutos atomos, lege [innumeras minutas atomos]
 220. 26. multoties exusare lege [multoties excutere]
 152. 26. in tanto numero lege [in primorum numero]
 7. 33. lege [de nocentibus nocentes].
 12. 13. [non esse iustam]
 In Appendice p. 58. vers. 7. pro mihi retulii lege [erudite cecinit]
 13. 11. Leonardus Zitarus
 12. 4. refrigerantem [Prodigium sanctitatis]
 19. 43. [praeoqua vite].

Minutiora errata in verbis, & punctuatione, & huiusmodi tuæ reliquuntur censurae candide lector.

R E G E S T V M

+++++ ABCDEFGHIKLMNOP
QRSTVXYZ

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo

Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll

Mmm Nnn Ooo Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vuu Xxx

Yyy

ABCDEFG

Omnia sunt folia simplicia præter primum, &
vltimum.

NEAPOLI, Apud Lazarum Scorigium M. DC. XXXIII.

